www.abyssinialaw.com

የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት የሕግ ትርጉም የሰጠባቸው ውሣኔዎች ዝርዝር ማውጫ ሰንጠረዥ

ከቅጽ 1 እስከ 24

አዘጋጆች

1. ዋስይሁን ታይለማርያም (ኤል. ኤል. ቢ፣ ኤል. ኤል. ኤም እጩ) እና

2.የኋላሸት ታምሩ (ኤል. ኤል. ቢ፣ ኤል. ኤል. ኤም)

ጥር 2013

www.abyssinialaw.com

ከአዘጋጆቹ የተሰጠ ማሳሰብያ

አዘጋጆቹ በአሁን ስአት በመስፍን ታፈሰ እና ጓዶቹ (MTA) የሕግ ቢሮ በአሶሲየትነት በመስራት ላይ የሚገኙ ሲሆኑ ይህን ስራ አዘጋጆቹ በግላቸው የሰሩት እና የሚሰሩበትን ተቋም ያካተተ ወይም የሚወክል አይደለም። ይህ ማውጫ የሚያገለግለው ለትምህርት እና ለመረጃ ምንጭነት ብቻ ነው። በዚህ ማውጫ ዝግጅት ላይ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ያዘጋጀው ከ ቅጽ 1 እስከ 16 ማውጫን በመጠቀም የቀሩትን ቅጾች አጠቃለን አዘጋጅተናል።

አዘጋጆቹ ይህን ማውጫ በሚያዘጋጁበት ጊዜ በውስጡ ያሉትን መረጃዎች እውነታነት ለማረጋገጥ አስፈላጊውን ጥረት አድርገዋል። ይህ ማውጫ ሲዘጋጅም ትክክለኛ መረጃ እንዲይዝ በማሰብ ነው። ሆኖም ግን በዚህ ማውጫ ላይ ሊኖሩ በሚችሉ ስህተቶች፣ ግድፈቶች፣ ጉድለቶች እንዲሁም አለመስማማቶች ሊከሰቱ ለሚችሉ ጉዳቶችም ሆነ ኪሳራ አዘጋጆቹ ምንም አይነት ኃላፊነት እንደማይወስዱ ያሳውቃሉ።

ይህ ማውጫ በዋነኛነት የመረጃ ምንጭ እንዲሆን እና ለሕግ ማህበረሰቡ ቀላል እና ፈጣን ማጣቀሻ እንዲሆን የተዘጋጀ ቢሆንም ቀጥታ የባለሞያ ምክር ወይም ድጋፍ አይተካም። ይህን አይነት አገልግሎት ከተፈለገ ከባለሞያ መጠየቅ አለበት።

አዘጋጆቹ በሚከትሉት የኢሜል አድራሻዎች መገኘት ይችላሉ። ዋስይሁን ታ/ማርያም ..... Wasyhuen@gmail.com

የኋላሸት ታም..... yehuala5779@gmail.com

www.abyssinialaw.com

□□ 2013□.□

ማውጫ

አሠሪና ሠራተኛ 15

ውል 118

ፍትሐ ብሄር ሥነ-ሥርአት 22

ንግድ 147

ውክልና 176

ቤተሰብ 183

ጉሙሩክ 263

ንብረት 294

ከውል ውጭ 21

www.abyssinialaw.com

ዳኝነት.....51

ውንጀል.....24

ልዩ ልዩ.....18

ባንክ.....62

አፍጻጸም.....81

አእምሯዊ ንብረት.....112

ውንጀል ሥነ-ሥረአት.....118

www.abyssinialaw.com

አሥሪና ሠራተኛ

www.abyssinialaw.com

ተ.ቁ	የህግ ትርጉም የተሰጠበት ጉዳይ	የሰ/መ/ቁ	ተከራካሪ ወገኖች	ውሣኔው የተሰጠበት ቀን	ገጽ
ቅጽ 1					
1	የአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ ወሳኝ ቦርድ የዳኝነት ስልጣን፣ የሰራተኛ ቅነሳ ጉዳይን በሚመለከት ስለሚነሳ ክርክር አዋጅ ቁ.42/85 አንቀፅ 138(1),147	18180	የኬ.ኬ ብርድ ልብስ ፋብሪካ መሰረታዊ ሰራተኞች ማህበር እና የኬ.ኬ ጨርቃ ጨርቅ ኢንዱስትሪ	ሐምሌ 29/1997	3
ቅጽ 2					
2	በሕዝብ አስተዳደር አካል ውስጥ የሚሰራ ሰራተኛ ከመ/ቤቱ ጋር ባለው ስራ	14414	የጊምቢ ከተማ አስተዳደር	ጥቅምት	12

www.abyssinialaw.com

	ክርክር የአዋጅ ቁ. 42/85 ተፈፃሚ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀጽ 2(1),3(2)(ሠ)		ጽህፈት ቤት እና ወ/ሮ መረርቱ ፈቃዱ	1/1998	
3	አጠቃላይ የአሰሪን የደመወዝ ጭማሪ አወሳሰን ስርዓትን ሳይሆን የግል ጥቅምን መሰረት አድርጐ የሚቀርብን የደመወዝ ጭማሪ ክስ የማየት ስልጣን የስራ ክርክር ችሎት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 147	15410	አቶ ተሾመ ጅፋር እና የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን	ጥቅምት 1/1998	26
4	ላልተወሰነ ጊዜ የተቀጠርኩ እንደሆንኩ ብቻ ይወሰንልኝ በሚል የሚቀርብ ጥያቄ የክስ ምክንያት የሌለው ስለመሆኑ እና የግል ጥቅምን መሰረት አድርጐ የሚቀርብን የጥቅማጥቅም ክስ የማየት ስልጣን የስራ ክርክር ችሎት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 9,10, 138, 142, የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 33	16273	የኢት/ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና አቶ ገንታ ገምአ	ጥቅምት 22/1998	32
5	በአሰሪ “ገንዘብ” ላይ ሰራተኛው ያደረሰው ጉዳት በአሰሪው “ንብረት” የደረሰ ጉዳት ስለመሆኑ እና ሰራተኛ የስራ ውሉ ተቋርጦ ስራ ላልሰራበት ጊዜ ደመወዝ የሚያገኝበት የህግ ምክንያት ስላለመኖሩ	17189	የሸቀጦች ጅምላ ንግድና አስመጭ ድርጅት	ጥቅምት 17/1998	92

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 27(1) (በ),53 (1),54		እና አቶ ንጉሴ ዘለቀ		
6	በድርጅት ውስጥ የስራ መሪ የሆነ ሰራተኛ ከአሰሪው ጋር ያለው የስራ ክርክር የሚገዛው በፍትሐብሔር ህጉ የስራ አገልግሎት መስጠትን ስለሚመለከቱ ውሎች ክፍል በተመለከቱት ድንጋጌዎች ስለመሆኑ እና የስራ ውሉ ተቋርጦ የስራ መሪው ስራ ላልሰራበት ጊዜ ደመወዝ የሚያገኝበት የህግ ምክንያት ስላለመኖሩ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2534, 2540 ,2541(1)	18307	ንብ ትራንስፖርት አ.ማ. እና አቶ ተገኑ መሸሻ	ጥቅምት 25/1998	142
ቅጽ 3					
7	የስራ ውሉ በህግ ወጥ መንገድ የተቋረጠ የስራ መሪ ስለሚያገኘው መፍትሔ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2570, 2573, 2574,2571	15815	አርሲ እርሻ ልማት ድርጅት እና አቶ ሰለሞን አበበ	ታህሳስ 10/1998	2
8	የስራ ውል በህገ ወጥ መንገድ ተቋርጧል በሚል የሚቀርብ ክስ መቅረብ ስላለበት የጊዜ ገደብ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 162(1)	17483	የኦሮሚያ ገጠር መንገዶች ባለሥልጣን እና ወ/ሮ ሮማን ደምሴ	ታህሳስ 20/1998	7

www.abyssinialaw.com

9	ስለ ስራ ክርክር የይርጋ ጊዜ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 162,163,164, 165,166, አዋጅ ቁ. 377/96	16648	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ አንለይ ያየህ (ሃያ ሰባት ሰዎች)	ታህሳስ 20/1998	12
10	ለተወሰነ ጊዜ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ የስራ ውል ስለማድረግ አዋጅ ቁ.42/85 አንቀፅ 9,10 እና 24	11924	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና ወ/ት ትዕግሥት ወርቁ	ህዳር 15/1998	31
11	አንድ ሰራተኛ የስራ ውሉ ሲቋረጥ ያልተጠቀመበት የአመት እረፍት ቀናት በገንዘብ ተቀይሮ ስለሚከፈልበት የህግ አግባብ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 79(2)እና (5), 77(5),77(3)	14057	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና አቶ ጌታሁን ኃይሉ	ጥቅምት 30/1998	42
12	በህገ ወጥ መንገድ የስራ ውሉ የተቋረጠ ሰራተኛ ወደ ስራ እንዲመለስ ስለሚወሰንበት የህግ አግባብ	18581	በአዲስ አበባ እስላማዊ ድርጅት የአወሊያ ጤና	ህዳር 20/1998	56

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 23(1),43(3),40(1) እና (2),44		ጥበቃ እና ሲ/ረ ቀቡላ ከድር		
13	የመንግስት ሰራተኛ ጡረታ ከወጣ በኋላ ሌላ የመንግስት መስሪያ ቤት ተቀጥሮ መስራቱ ስለሚኖረው ውጤት አዋጅ ቁጥር 46/53, አዋጅ ቁ. 209/55 አንቀፅ 30(2)	16378	የ10 አለቃ ጌታቸው ባዩ እና የቤ/ጉ/ክ/መ ማህበራዊ ዋስትና ባለስልጣን	ታህሳስ 17/1998	100
ቅጽ 4					
14	ለተወሰነና ላልተወሰነ ጊዜ ስለሚደረግ የስራ ውል አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 9,10	20885	የኢት/ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና አቶ ገቢሳ የማነ	ጥር 3/1999	2
15	የአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ ወሳኝ ቦርድ ስልጣን	15531	የኢት/ኤሌክትሪክ ሃይል ኮርፖሬሽን እና	የካቲት 6/1999	5

www.abyssinialaw.com

			አቶ አዱኛ ገመዳ		
16	ወደ ሥራ እንዲመለስ የተወሰነለት ሰራተኛ የሚከፈለው ውዝፍ ደሞዝ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 43(5)	21730	ወ/ሮ ፍሬህይወት እርቄ እና የኢት/ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን	መጋቢት 11/1999	7
17	የህመም ፈቃድ ጊዜ አቆጣጠር አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ (2)	21119	ቃሊቲ ምግባ አክሲዮን ማህበር እና ማስተዋል ጫኔ	መጋቢት 18/1999	9
18	የስራ ውልን ስለማቋረጥ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(1) ሐ	21961	አቶ ግርማ ነጋሽ እና ቢግ ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግል ማህበር	መጋቢት 18/1999	12
19	ስለ መሠረታዊ የህግ ክርክር አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(1)ሐ	24153	አቶ መንግስቱ አባተ እና የባህር ትራንዚት ድርጅት	መጋቢት 26/1999	18

www.abyssinialaw.com

20	የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ወሳኝ ቦርድ ስልጣን	16653	ግዮን ሆቴሎች ድርጅት እና ወ/ሮ ስለእናት ወርቅነህ	መጋቢት 27/1999	20
21	ሰራተኛው በየአመቱ ውሉ እየታደሰ ሲሰራ መቆየቱና የሰራተኛው የቅጥር ውል በጊዜ የተገደበ መሆኑ ብቻ ለተወሰነ ጊዜ ተቀጣሪ የሚያደርገው ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 9,10	25526	መምህር ጥላሁን አስፋው እና አዲስ ኮሌጅ	ሚያዝያ 16/1999	22
22	የስራ ውል በተቋረጠ ጊዜ ስራ ላልተሰራበት ውዝፍ ደሞዝ የሚከፈል ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 43,53(1), 54	20457	የኢት/ንግድ ባንክ እና ወ/ሮ አለሚቱ ሞገስ	መጋቢት 20/1999	16
23	የጉምሩክ ባለስልጣን ሰራተኞች የፌዴራል ገቢዎች ሚኒስቴር በሚያወጣው መመሪያ የሚተዳደሩ ስለመሆናቸው አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀፅ 6(2)ለ	23339	የኢት/ጉምሩክ ባለሥልጣን እና እነ አበሮ ኢርጋኖ	መጋቢት 13/1999	109
ቅጽ 5					

www.abyssinialaw.com

24	የመንግስት ሠራተኛ ጡረታ ከወጣ በኋላ ተመልሶ ደሞዝ በሚያስገኝ የመንግስት ስራ ላይ ከተቀጠረ የቅጥሩ ሁኔታ በጊዜያዊነትም ሆነ በቋሚነት ከደሞዝ በተጨማሪ የወሰደውን የጡረታ አበል መመለስ ያለበት ስለመሆኑ የአዋጅ ቁ. 209/55 አንቀፅ 30(2)	25899	የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና ወ/ር ስዩም ካሣ	ግንቦት 28/2000	369
ቅጽ 6					
25	የደሞዝ ጭማሪና ቦነስን የተመለከተ ክስ በስድስት ወር ውስጥ አለመቅረቡ መብቱን በይርጋ የሚያሳግድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 162(3)	31217	የቴሌኮምኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና አቶ ጫሊ ሐሰን	ግንቦት 14/2000	265
26	የአሰሪ የስራ ስንብት እርምጃ የመውሰድ መብት ለስንብቱ ምክንያት የሆነው ጉዳይ ከተከሰተበት ጀምሮ በሰላሳ የስራ ቀናት ውስጥ ተግባራዊ ካልሆነ መብቱ በይርጋ የሚቀር ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/97 አንቀፅ 27(3)	31857	መሐመድ አብደላ እና የድሬዳዋ ኢትዮ ጂቡቲ ምድር ባቡር	መጋቢት 17/2000	269
27	አሠሪ የሠራተኛን መብት በጽሁፍ ያወቀ መሆኑ ሠራተኛው በሚያቀርበው አቤቱታ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነውን የይርጋ ገደብ የሚያቋርጥ ስላለመሆኑ	32788	የኢትዮጵያ እህል ንግድ ድርጅት	መጋቢት 18/2000	278

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 164(3)		እና አቶ ግርማ ተገኝ		
28	ለተወሰነ ጊዜ የተቀጠረ ሠራተኛ የተወሰነው ጊዜ ከማብቃቱ በፊት የስራ ውሉ ያለ በቂ ምክንያት ከተቋረጠ ሠራተኛው የውሉ ጊዜ ወይም ስራው እንኪያልቅ ቢቆይ ያገኘው የነበረውን ደሞዝ የሚያህል ደሞዝ የሚከፈለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 42/85 አንቀፅ 43(4)(ለ)	18832	የኢትዮጵያ ኤሌትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ ከበደ ቱሉ (ስድስት ሰዎች)	ህዳር 3/2000	289
29	የሥራ መሪ የሆነ ሰው የሥራ ውሉ ተቋርጧል በሚል ሣይሰራ ለቆየበት ጊዜ ውዝፍ ደመወዝ ሊከፈለው የሚችልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	21329	የኢትዮጵያ ቴሌኮሚኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ በቀለ ኩምሳ	ጥቅምት 19/2000	299
30	• አሰሪ የሥራ ውሉ ዘመን ከማለቁ በፊትም ቢሆን በቂና ህጋዊ ምክንያት ካለው የሠራተኛን የሥራ ውል ሊያቋርጥ ስለመቻሉ • በበቂ ምክንያት የተደረገ የሥራ ውል ማቋረጥ ማስጠንቀቂያ አልተሰጠም በሚል ህገ-ወጥ ስንብት ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ • በአንድ ድርጅት ውስጥ ያለን የስራ መደብ በሌላ ሦስተኛ ወገን	22275	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ኃይሌ ገ/ሥላሴ	ሐምሌ 10/1999	305

www.abyssinialaw.com

	እንዲከናወን አስተላልፎ መስጠት (out sourcing) የሥር ውል ለማቋረጥ ሕጋዊ ምክንያት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 35				
31	በሀገ ወጥ መንገድ የሥራ ውሉ የተቋረጠበት ሠራተኛ በሞተ ጊዜ ለጥገኞቹ ክፍያ የሚፈፀምበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/ 96 አንቀፅ 39(2),110(2), 40	25317	ጥቁር አባይ ትራንስፖርት እና ደሳለኝ አብርሃ	ህዳር 10/2000	310
32	በህጋዊ መንገድ የሥራ ውሉ የተቋረጠበት ሠራተኛ የሥራ ስንብት ክፍያ የማግኘት መብት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 39	25511	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና አቶ አብራራው ከፍያለው	ጥቅምት 2/2000	313
33	በአሰሪና ሠራተኛ ህጉ ከተደነገገው ይልቅ በአሰሪና ሠራተኛው መካከል የሚደረገው የህብረት ስምምነት ለሠራተኛው የተሻለ መብትና ጥቅም የሚያስገኝ በሆነ ጊዜ የህብረት ስምምነቱ ተፈፃሚ የሚሆን ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 134(2)	26077	አቶ አይናለም ባይሌ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሐምሌ 12/1999	320
34	የሥራ ውሉ በህገ-ወጥ መንገድ ተቋርጧል በሚል ወደሥራ እንዲመለስ የተወሰነለት ሠራተኛ ካልሆነ በስተቀር ውዝፍ ደመወዝ የማይከፈል ስለመሆኑ	27704	ድራጋዶስ ጂናፒ የመንገድ ስራ	ጥቅምት 5/2000	323

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 43(5)		ድርጅት እና አብዲ ሁሴን		
35	• አንድ ሠራተኛ የሥራ ውሉ ተቋርጦ ለነበረበት ጊዜ የዓመት ዕረፍት ሊያገኝ የማይችል ስለመሆኑ • የዓመት ፈቃድ ከሁለት ዓመታት በላይ ሊተላለፍ የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 79(5)	27959	የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት እና አቶ አሊ መሐመድ	ህዳር 3/2000	325
36	አሠሪ ቋሚ ስራ ሆኖ እየተቋረጠ አልፎ አልፎ የሚሰራ ስራ እንዳለቀ የሠራተኛን ውል ለማቋረጥ የሚችል ስለመሆኑ	29692	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አቶ አለማየሁ ከበደ	ጥቅምት 12/2000	327
37	የውክልና ስልጣን ማስረጃ በወካይና በተወካይ መካከል የቅጥር ውል ስለመኖሩ የሚያስረዳ ስላለመሆኑ	29866	ቻይና ዋንቦ ኢንጅነሪንግ ኮርፖሬሽን እና ወርቅነህ ምህረቴ	ግንቦት 7/2000	336
38	በጡረታ የተገለለን ወይም የጡረታ ዕድሜው ያለፈን ሠራተኛ ወደ ሥራ መልስ ተብሎ አሰሪ የሚገደድበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	31402	የኢትዮጵያ አገር አቋራጭ ከፍተኛ አውቶብስ የግል	ሚያዝያ 30/2000	348

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 24(3) አዋጅ ቁ. 345/95 አንቀፅ 12(1)(ሐ)		ባለንብረቶች ማህበር እና አቶ አያሌው ይርጉ		
39	የፕሮቪደንት ፈንድ ባለመብት የሆነ ሰው በአስር አመት ውስጥ መብቱን ካልጠየቀ መብቱ በይርጋ ቀሪ የሚሆን ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 162 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1677(1),1845	32545	አቶ ግርማ ሽፈራው እና የክርስቲያን በጐ አድራጐት ልማት ድርጅት	ግንቦት 14/2000	351
40	በአዋጅ ቁጥር 97/90 መሠረት ሥራውን በማከናወን ላይ የነበረን ፋብሪካ የተረከበ ባንክ ከሠራተኞች መብቶች ጋር በተያያዘ ለሚነሱ ጥያቄዎች ምላሽ እንዲሰጥ ሊገደድ የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 16 አዋጅ ቁ. 97/90	33314	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አቶ አለማየሁ ወልዴ (አስር ሰዎች)	ግንቦት 28/2000	355
41	በአንድ የስራ መደብ ላይ በቋሚነት የደረጃ እድገት ይሰጠኝ በማለት የሚቀርብ ክስን ለማየት የክልል ፍርድ ቤት የዳኝነት ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ	33513	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና	ጥር 27/2000	361

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 138		ዘውዴ ተናኘ		
42	በወንጀል ጉዳይ ተከሶ ነፃ የተባለ ሰው በፍትሐብሔር ረገድ ከቀረበበት ክስም የግድ ነፃ ይሆናል ወደሚል ድምዳሜ ሊያደርስ የሚችል ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 27	34588	የኢትዮጵያ ኤሌትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና ደረጀ ወልደ ኪዳን	ግንቦት 5/2000	364
43	ከሠራተኞች ማህበር ወይም ተወካይ ጋር በመመካከር በአሰሪ የሚደረግ የሠራተኞች ቅነሳ የህግ አግባብ ያለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 28(1)	35440	የዋልያ አገር አቋራጭ አውቶቡስ ድርጅት እና ብርሃኑ አለሜ	ግንቦት 19/2000	367
44	አዲስ ወደ ተዛወሩበት ቦታ በመሄድ ስራ አለመጀመር እና ለአምስት ተከታታይ የስራ ቀናት በስራ ገበታ ላይ አለመገኘት በአሰሪው አነሳሽነት የስራ ውልን ለማቋረጥ በቂና ህጋዊ ምክንያት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(2)(ለ)	29415	ዋተር አክሽን እና ይልማ አሰፋ	ጥር 27/2000	370
45	ያለ በቂ ምክንያት ከስራ መቅረት አሠሪ የስራ ውልን ለማቋረጥ የሚያስችለው ስለመሆኑ	32822	ጂ.ሰቨን የንግድና ኢንዱስትሪ የመኸር ቃጫ	ጥር 27/2000	374

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(1) (ለ)		ውጤቶች ፋብሪካ እና መኮንን አበራ		
ቅጽ 7					
46	የስራ መሪ የሥራ ውል ያለአግባብ በተቋረጠ ጊዜ የስራ መሪው ሊያገኝ ስለሚገባው ልዩ ልዩ ክፍያዎች እና ጥቅማጥቅም የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2573, 2574/2/, 2570/2/, 2577, 2562	23609	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ አሰበወርቅ ዘገዬ	ታህሳስ 15/2000	21
ቅጽ 8					
47	የኘሮቪደንት ፈንድ ተጠቃሚ የሆነ ሠራተኛ የሥራ ስንብት ክፍያ የማግኘት መብት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 494/98 አንቀፅ 2/ሰ/	35197	አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ እና ኤፍሬም ንዋየማሪያም	ጥቅምት 13/2001	99
48	ለኘሮጀክት ሥራ የተቀጠሩ ሠራተኞች የተቀጠሩበት የኘሮጀክት ሥራ		ሰንሻይን ኮንስትራክሽን	ጥቅምት	

www.abyssinialaw.com

	ሲጠናቀቅ የሥራ ውላቸው የሚቋረጥ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 10/1//ሠ//ሀ/	35621	እና እነ አቶ ፍቃዱ ገቢሣ (ሁለት ሰዎች)	11/2001	102
49	በአሰሪና ሠራተኛ አዋጅ ቁ.377/96 ባልተሸፈነ ጉዳይ ላይ በአሠሪና በሠራተኛ መካከል የተደረገ የህብረት ስምምነት መፈፀም ያለበት ስለመሆኑ	36692	አንበሳ የከተማ አውቶቡስ አገልግሎት ድርጅት እና ተስፋዬ መኮንን	ጥቅምት 25/2001	104
50	ሠራተኞች ለሚፈፅሙት ጥፋት በህብረት ስምምነት የተለያዩ የቅጣት ደረጃዎች የተቀመጡ በሆነ ጊዜ አሰሪው በሠራተኛው የተፈፀመውን ጥፋት ክብደት በመመዘን ይመጥናል የሚለውን ቅጣት መወሰን የሚችል ስለመሆኑ	37027	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና ወ/ት አሰለፈች ደስታ	ጥቅምት 11/2001	106
51	አንድ ድርጅት እንደስራው ፀባይ በህግ ከተደነገገው ማዕቀፍ ሳይወጣ/ሳይጥስ/ የሥራ ሰዓቱን ማሻሻል ስለመቻሉ አዋጅ 377/96 አንቀፅ 61/1/	36518	ሜታ አቦ ቢራ አ.ማ እና እነ ሳሙኤል ተፈራ (አራት ሰዎች)	ጥቅምት 4/2001	108

www.abyssinialaw.com

52	የአሰሪ ንብረት የሆነን ገንዘብ ማጉደል ያለማስጠንቀቂያ ሊያሰናብት የሚችል ጥፋት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27/1/ተ/	35484	የኢትዮጵያ አየር መንገድ እና አቶ ደረጀ ማሞ	ህዳር 25/2001	110
53	አሰሪ ሠራተኛውን በሣምንት ዕረፍቱ ሥራ እንዲሰራ ለማድረግ የሚችል ስለመሆኑ	37815	አለማየሁ ጠቅላላ ሥራ ተቋራጭ እና አቶ አብዮት በፈቃዱ	ህዳር 2/2001	112
54	በአሰሪና ሰራተኛ ሕጉ ውስጥ "የሥራ ቀናት" የሚለው ሃረግ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(3)	36377	የኢትዮጵያና የጅቡቲ ምድር ባቡር ድርጅት እና ተሾመ ኩማ	ህዳር 2/2001	114
55	የኘሮቪደንት ፈንድ ወይም/ እና የጡረታ አበል ተጠቃሚ የሆነ ሠራተኛ የሥራ ስንብት ክፍያ ለማግኘት መብት የሌለው ስለመሆኑ	37048	የሚድሮክ ኮንስትራክሽን ኢትዮጵያ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ሣህሉ ምትኩ	ህዳር 2/2001	116

www.abyssinialaw.com

56	በወንጀል ጉዳይ ተከሶ ነፃ መውጣት በራሱ አንድን ሠራተኛ ወደ ቀድሞ ሥራ ለመመለስ መብት የሚሰጥ ስላለመሆኑ	37256	አዲስ አበባ የምግብ አዳራሽ አስተዳደር እና ወ/ሮ የውብዳር ጥላሁን	ህዳር 4/2001	119
57	ለአምስት ተከታታይ ቀናት በሥራ ገበታ ላይ ያለበቂ ምክንያት አለመገኘት ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ሊያሰናብት የሚችል ስለመሆኑ	37402	የንኮማድ ኃ/የተ/የግል/ማህበር እና አቶ ቡሽራ በቀለ	ህዳር 11/2001	122
58	ከሥራ ጋር በተገናኘ በሚፈፀም ድርጊት መነሻነት በሠራተኛው ላይ በፖሊስ የሚደረግ ምርመራ የይርጋ ጊዜን የማያቋርጥ ስለመሆኑ	37573	የውሃ ሥራዎች ኮንስትራክሽን ድርጅት እና አቶ መሐመድ አደን	ህዳር 16/2001	125
59	የሥራ ውል በስምምነት ተቋረጠ ለማለት የሚቻለው ስምምነቱ በፅሁፍ የተደረገ እንደሆነ ስለመሆኑ	37575	ቃሊቲ ባሌስትራ ማምረቻ እና ብርሃኑ ልደት ወልዴ	ህዳር 2/2001	127
60	በአሰሪ በተደረገ የሥራ ዝውውር ቅሬታ አድሮብኛል በሚል ምክንያት ከሥራ መቅረት የህግ ድጋፍ የሌለው ስለመሆኑ	37778	አዲስ መለዋወጫ ዕቃዎች አስመጪ አከፋፋይ አ.ማ	ህዳር 4/2001	129

www.abyssinialaw.com

			እና አቶ ካሣሁን ከበደ		
61	በአሰሪና በሠራተኛ መካከል የሥራ ውል ግንኙነት አለ ለማለት የሚቻልበት አግባብ	03171	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ሃይል ኮርፖሬሽን እና ወ/ት ትርሲት ደገፋ	ህዳር 16/2001	132
62	አዲስ መዋቅርን ተግባራዊ ያደረገ ተቋም/ድርጅት/ ሠራተኞቹን "ራሱ ባወጣው መስፈርት" መሰረት ሊመድብ ስለመቻሉ	36210	አቃቂ መለዋወጫ ዕቃዎችና መሣሪያዎች አ.ማ እና አቶ ታይለ ሳልቫቶር	ህዳር 2/2001	136
63	• አንድ ሠራተኛ በአሰሪው ንብረት ላይ ጉዳት አድርሷል በሚል ያለማስጠንቀቂያ ሊሰናበት የሚችልበት አግባብ • በአሰሪና ሰራተኛ ሕጉ ውስጥ "የአሰሪ ንብረት" በሚል የተገለፀው ሐረግ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27/1//ሸ/	34669	አድማስ ኮሌጅ እና ሠለሞን ሙሉአለም	ታህሣሥ 2/2001	138

www.abyssinialaw.com

64	የተረከበው የአሠሪ ንብረት የጠፋበት ሰራተኛ ንብረቱን ለግል ጥቅሙ ወይም ለሌላ ሶስተኛ ወገን ጥቅም ያዋለው ያለመሆኑን ካላስረዳ በቀር የንብረቱ መጥፋት ሠራተኛውን ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ለማሰናበት የሚያስችል በቂ ምክንያት ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1)(መ)(ቀ) 14(2)(ለ)(2)	39118	ደሣለኝና ቤተሰቡ ታላ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ በፈቃዱ በላይ	ታህሣሥ 23/2001	141
65	በህብረት ስምምነት ወይም በሌላ አካኋን የተወሰነ የሥራ ውል የሚቋረጥበት ምክንያት ካለ በአሰሪና ሠራተኛ አዋጅ ያልተመለከተ ቢሆንም ተፈፃሚ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 3787/96 አንቀፅ 27/1/	36591	ማታዶር አዲስ ጎማ አ.ማ እና ደረጀ ኡመታ	ታህሳስ 14/2001	144
66	የሥራ መሪ በሆነ የሥራ መደብ ላይ በጊዜያዊነት መስራት ግለሰቡን የሥራ መሪ ከመሆን የሚያስቀረው ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 3/2/ /ሐ/	36894	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ሙላት ታረቀኝ	ታህሳስ 30/2001	146
67	ለተወሰነ ጊዜ በተደረገ የሥራ ውል ግንኙነት ለሠራተኛው የሚከፈል የማስጠንቀቂያ ጊዜ ክፍያ ተዋዋይ ወገኖች በስምምነታቸው ባስቀመጡት		ማታዶር አደስ ጎማ		

www.abyssinialaw.com

	መልክ የሚፈፀም ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 35/2/	37201	አክሲዮን ማህበር እና እነ አቶ ኤልያስ በቀለ (አስራ አራት ሰዎች)	ታህሣሥ 30/2001	148
68	የጥበቃ ሥራን የሚሠራ ሠራተኛን በተመለከተ የሥራ ውሉ ያለአግባብ ተቋርጧል በሚል ሲወሰን በአሠሪውና ሠራተኛው መካከል ሊኖር የሚገባው ከፍተኛ መተማመን የሚሻክር በመሆኑ ሰራተኛው ወደ ሥራ እንዲመለስ የሚሰጥ ውሳኔ ተገቢ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 43	37454	ሰላም የቴክኒክና የሙያ ማሰልጠኛ ማዕከል እና ከበደ ሰይፉ	ታህሣሥ 16/2001	151
69	ወደ ሥራ እንዲመለስ የተፈረደለት ሠራተኛ ለመመለስ ፈቃደኛ ሳይሆን ቀርቶ የሥራ ክርክሮችን የሚወስነው አካል ሠራተኛው አግባብነት ያላቸውን ክፍያዎች ተከፍሎት ከሥራ እንዲሰናበት ሊወሰን የሚችለው በመጀመሪያው ፍርድ መሠረት ያልተፈፀመ እንደሆነ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 43/3/	38255	አበባ ትራንስፖርት ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አለምሰገድ ኃይሉ	ታህሣሥ 23/2001	154
70	የሥራ ውሉን በፍቃዱ የቋረጠ ሠራተኛ የህብረት ስምምነት የሚፈቅድለት ከሆነ ኘሮቪደንት ፈንድና የሥራ ስንብት የማግኘት መብት የሚኖረው		አቶ ድካምየለህ ጥበቡ እና አርሾ የህክምና ላብራቶሪ	ታህሣስ 9/2001	

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ	37551	ታ/የተ/የግል/ማህበር		157
71	የስራ ውል የተቋረጠው ከህግ ውጪ ነው ተብሎ በተወሰነ ጊዜ የስራ ውሉ የተቋረጠበት ወገን/ሠራተኛ/ ሊወሰኑለት የሚገቡ ክፍያዎች	34476	ኩመላ በጅሣ እና ብሔራዊ አስጐብኚና ጉዞ ወኪል	ታህሳስ 2/2001	160
72	አንድ የሥራ ዘርፍ የአሠሪው ቋሚ ሥራ ቢሆንም በዚሁ ዘርፍ ሠራተኞችን ለተወሰነ ጊዜ የሥራ ውል ቀጥሮ ሊያሰራ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 10(1)(ሐ)	40305	የኢትዮጵያ ፐልኘና ወረቀት አ.ማ እና እነ አቶ ታመነ ጫላ	ታህሣሥ 21/2001	163
73	አንድ ሠራተኛ ይሰራው የነበረ የሥራ መደብ መሰረዝ ወይም አለመኖር ለሥራ ውሉ መቋረጥ በቂ ምክንያት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 28(1) (መ)	40804	ዳንዲቦሩ ዩኒቨርስቲ ኮሌጅ እና እነ ተክሉ ኡርጌ ኢደኤ (ሁለት ሰዎች)	ጥር 26/2001	165
74	አንድ ሠራተኛ ወደ ሥራ ሲሄድና ከሥራ ወጥቶ ወደቤቱ ሲመለስ አሰሪው በመደበው የመጓጓዣ አገልግሎት ሲጠቀም አደጋ የደረሰበት መሆኑ ከተረጋገጠ ሦስተኛ ወገኖች ለአደጋው ያደረጉት አስተዋፅኦ መኖር አሰሪው የጉዳት ካሣ ላለመክፈል እንደመከላከያ ሊሆነው ስላለመቻሉ እና የጉዳት	36194	ዶ/ር ማንደፍሮ እሸቴ እና	ጥር 28/2001	167

www.abyssinialaw.com

	ካሣው በጉዳት የተነሣ ህይወቱን ላጣው ሠራተኛ ጥገኞች የሚከፈልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 95/2/, 96/1/, 98/2/, 97/1/, 107/1//ሐ/, 110/ 112		ፍሬድሪክ ኤቨርት ሲቲፍቱንግ		
75	በድርጅት ውስጥ በተደረገ የመዋቅር ማሻሻያ የሥራ መደብ የተሰረዘ እንደሆነ የሥራ መደብ የተሰረዘበትን ሠራተኛ በማስጠንቀቂያ ለማሰናበት የሚቻልበት አግባብ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 28(1)(መ)	38811	ርሆበት ሆሊ ሴቪየር ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ አማረ አድማሱ	የካቲት 17/2001	173
76	በአንድ ድርጅት ውስጥ ያለ የሥራ መደብ በሌላ 3ኛ ወገን እንዲከናወን አስተላልፎ መስጠት (out sourcing) የስራ ውል ለማቋረጥ ህጋዊ ምክንያት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 28	38435	ኤስ.ኦ.ኤስ የህፃናት መንደር እና እነ አቶ ከበደ ኩምሣ (ስድስት ሰዎች)	የካቲት 17/2001	175
77	ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገ የሥራ ውል የሚቋረጠው ማስጠንቀቂያ በመሰጠት ስለመሆኑ	38023	የመንግስት ቤቶች ኤጅንሲ እና	የካቲት 17/2001	178

www.abyssinialaw.com

			ብርሃኑ ደስዬ		
78	በአሰሪያቸው ላይ ክስ አቅርበው ያስፈረዱ ሠራተኞች የአሰሪውን ንብረት በዋስትና ከያዙ ባለገንዘቦች ይልቅ የቅድሚያ ክፍያ መብት ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 167 አዋጅ ቁ. 97/90 አንቀጽ 3 የፍ/ብ/ህ/ቁ. አንቀጽ 2857(1) አዋጅ ቁ. 186/94 አንቀጽ 80 የኢ.ፌ.ዲ.ሪ. ህገ- መንግስት አንቀፅ 13(2)	40921	አቢሲንያ ባንክ (አ.ማ) እና አብዱ አህመድ (ሁለት መቶ ስልሳ ስድስት ሰዎች)	የካቲት 26/2001	180
79	የአንድ ሠራተኛን ድርጊት ከባድ ቸልተኝነት ነው ለማለት የሥራውን ባህሪ ከግምት ውስጥ ማስገባት የሚያስፈልግ ስለመሆኑ	41115	ሜድሮክ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል/ማህበር እና አቶ ሞገስ ሽፈራው	የካቲት 26/2001	183
80	አሠሪ የአንድን ሠራተኛ ደሞዝ እና ሌሎች ጥቅማጥቅም ሣይነካ በተመሳሳይ የሥራ መደብ ላይ አዛውሮ ሊያሠራ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 13(2) እና (7)	40938	ሙገር ሲሚንቶ ኢንተርኘራይዝ እና	መጋቢት 24/2001	186

www.abyssinialaw.com

			አቶ ታይሉ መንግስቱ		
81	አንድ ሠራተኛ የአሠሪው ንብረት የሆነን ገንዘብ ማጉደሉ የተረጋገጠ እንደሆነ አሠሪው ሠራተኛውን በፍ/ብሔር ከሶ ገንዘቡን የማስመለሱ ጉዳይ እንደተጠበቀ ሆኖ የሥራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ሊያቋርጥ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 27(1)(መ)	42292	የኢትዮጵያ መብራት ኃይል ኮርፖሬሽን እና አቶ ከበደ አቡነቴ	መጋቢት 24/2001	188
82	በአሠሪው ወደሌላ ቦታ ተዛውሮ እንዲሠራ የተደረገ ሠራተኛ ዝውውሩን በወቅቱ ሣይቃወም የተዛወረበት የሥራ ገበታ ላይ ለ5 ተከታታይ ቀናት የቀረ እንደሆነ የሥራ ውሉን ለማቋረጥ የሚያበቃ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 27 (1)(ለ)	41623	አበባ ትራንስፖርት ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ ሣሙኤል ኪዳኔ	መጋቢት 8/2001	191
83	• ከ30 ቀናት በላይ ሠራተኛን ከሥራ የማገድ ተግባር ሠራተኛን እንደማሰናበት የማይቆጠር ስለመሆኑ • አሠሪው ከ30 ቀናት በላይ ሠራተኛው ለታገደበት ጊዜ ደሞዝ እንዲከፍል የሚደረግበት አግባብ • ከሥራ ያለአግባብ ታገድኩኝ በሚል የቀረበን ክስ በማስተናገድ ላይ ያለ	41411	ሙሉሙል ዳቦ መጋገሪያ ድርጅት እና	ግንቦት 11/2001	193

www.abyssinialaw.com

	ፍ/ቤት በክርክሩ ሂደት ሠራተኛው ከሥራ የተሰናበተ መሆኑን ካወቀ የተያዘው ጭብጥ እንዲሻሻል እና ጭብጡ እንዲስተካከል በማድረግ ጉዳዩን ማየት ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(4)		አቶ በለጠ ተገኝ		
84	• አንድ ሠራተኛ በሥራ ላይ እያለ ቋሚ የአካል ጉዳት የደረሰበት እንደሆነ ከጉዳቱ በኋላ የቀድሞ ስራውን መስራት መቀጠሉ ብቻ አሰሪውን የጉዳት ካሣ ከመክፈል ነፃ የማያወጣው ስለመሆኑ • በሥራ ላይ ከሚደርስ ጉዳት ጋር በተገናኘ በአሰሪና ሰራተኛ አዋጅ ውስጥ የተመለከተውና "የመስራት ችሎታ" የሚለው ሃረግ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ እና የጉዳት ካሣ መጠንና ሊወሰን የሚችልበት የህግ አግባብ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 109, (1) እና (3) , 107, 99(1), 102(3) አዋጅ ቁ.345/95 አንቀጽ 33	43370	የግብርና ምርት ማሣደጊያዎች አቅራቢ ድርጅት እና አቶ ጌታቸው ገድሌ	ግንቦት 12/2001	196
85	• የድርጅት ምርታማነትን ለማሳደግ፣ የአሰራር ዘዴዎችን ለመለወጥ ወይም በአዲስ ቴክኖሎጂ ለመጠቀም የሠራተኛ ቅነሣ የሚደረግበት አግባብ • ቅነሣ የሚደረግበትና ተፈፃሚ ሊሆን የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 28(2)(ሐ), 29(3)	42752	እነ ወ/ት ማሜ አሠፋ (ሰላሳ ስድስት ሰዎች) እና ብሔራዊ አስጎብኚ የጉዞ	ግንቦት 12/2001	199

www.abyssinialaw.com

			ወኪል(NTO)		
86	በሠራተኛ እጅ የሚገኙ የአሠሪ ንብረቶች መመለስ ወይም አለመመለስ ጉዳይ ሠራተኛው የሥራ ውሉ በተቋረጠ ጊዜ የሚያነሣቸውን ልዩ ልዩ ክፍያዎችን ለማስተናገድ ግምት ውስጥ መግባት ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 36, 38	39464	ሐረር ቢራ አክሲዮን ማህበር እና አቶ አብዱልቃድር አብዱረዛቅ	ግንቦት 25/2001	202
87	ቀድሞ ይሰራበት የነበረን የሥራ መደብ በመሰረዙ ምክንያት ሠራተኞችን በማሰናበት ፋንታ በክፍያ አነስተኛ ወደሆነ ሌላ የሥራ መደብ እንዲሰሩ ያደረገ አሠሪ ለሠራተኞቹ በቀድሞው ደመወዝ መሠረት እንዲከፍል የሚገደድበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	41786	የኢትዮጵያ አየር መንገድ እና እነ አቶ አሰፋ አቤቦ (ሦስት ሰዎች)	ግንቦት 26/2001	204
88	በጥበቃ ሥራ የተቀጠረ ሠራተኛ እንዲጠብቅ የተሰጠው የአሰሪ ንብረት የጠፋ እንደሆነ ሰራተኛው ለንብረቱ መጥፋት አስተዋጽኦ ያለማድረጉን ማረጋገጥ ካልተቻለ በስተቀር በሃላፊነት ሊያስጠይቀው የሚችል ስለመሆኑ	39650	የየረር በር ምስራቅ ፀሐይ ቅዱስ ዑራኤል ቤ/ክ እና እነ ቄስ ሰፊነው ደሣለኝ	ግንቦት 27/2001	207

www.abyssinialaw.com

89	በተጭበረበረ ማስረጃ ሥራ የተቀጠረ ሠራተኛ በሥራ ላይ እያለ የማጭበርበር ድርጊቱ የታወቀ/የተደረሰበት/ ከሆነ ማጭበርበሩ የተከሰተው ሥራውን በማከናወን ላይ እንዳለ ተቆጥሮ ሊያስናብተው የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 27(1) (ሐ)	39543	የፍልውሃ አገልግሎት ድርጅት እና አቶ በረከት ተ/ማርያም	ግንቦት 4/2001	209
90	ለኘሮጀክት ሥራ የተቀጠሩ ሠራተኞች ቅነሣ በሚካሄድበት ወቅት አሰሪው በአዋጅ ቁ.377/96 ላይ የተመለከተውን የሠራተኞች ቅነሣ ሥነ-ሥርዓት መከተል የማይጠበቅበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 30(1)	39042	ዮቴክ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል ማህበር እና ጀማል መሐመድ	ግንቦት 26/2001	211
91	የሥራ መደብ ዝውውርን በመቃወም ቅሬታን በማሰማት ላይ መሆን በስራ ቦታ ላይ ላለመገኘት እንደ በቂ ህጋዊ ምክንያት የሚወሰድ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1)(ለ)	38189	ሮፖክ ኢንተርናሽናል ኃላ/የተ/የግል ማህበር እና ይደርሳል አእምሮ	ግንቦት 27/2001	213
92	አሠሪ የሥራ መሪ የሆነን ሠራተኛውን ያሰናበተው ያለበቂ ምክንያት ቢሆንም እንኳን ተገቢ የሆነ ካሣ ለመክፈል ከሚገደድ በስተቀር ሠራተኛውን ወደ ሥራ	37982	የትምህርት መሣሪያዎች ማምረቻ እና	ሰኔ	216

www.abyssinialaw.com

	እንዲመልስ ሊገደድ የማይችል ስለመሆኑ		ማከፋፈያ ድርጅት እና አቶ ታደሰ ዘነበ	16/2001	
93	ለሥራ ማስኬጃነት የተቀበሉትን የአሰሪ ገንዘብ አጉድሎ መገኘት ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ሊያሰናብት የሚችል ጥፋት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1)(መ)	41720	የእንጨት መሠንጠቂያና መገጣጠሚያ ድርጅት እና ረዲ እንዳለ	ሰኔ 9/2001	219
94	የሥራ ውል የተቋረጠው በህጉ አግባብ ነው ተብሎ የተወሰነ እንደሆነ የሥራ ስንብትና የካሣ ክፍያ የማይከፈል ስለመሆኑ	39861	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና አቶ ሣምሶን በለጥካቸው	ሰኔ 18/2001	221
95	በቃል ከሥራ ተሰናበትኩ በሚል ክስ የሚያቀርብ ሠራተኛ አሰሪው ከሥራ ያሰናበተው ስለመሆኑ የማስረዳት ሸክም ያለበት ስለመሆኑ	43610	ናይኮ ኃላ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ሰለሞን ተሰማ	ሐምሌ 21/2001	224
96	አሠሪ የሆነ ወገን የሥራ ቅልጥፍናን፣ ውጤታማነትን፣ የኢንዱስትሪ ሰላምን ወይም ሌሎች ሁኔታዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት አንድን ሠራተኛ		መንበረ ፓትሪያሪክ		

www.abyssinialaw.com

	የተቀጠረበትን ደመወዝና ሌሎች ጥቅማጥቅሞች በጠበቀ ሁኔታ አዛውሮ ለማሰራት የሚችል ስለመ ሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 2 (1), 4	44033	ጠቅላይ ጽ/ቤት እና አቶ ይበልጣል አጥናፉ	ሐምሌ 22/2001	226
97	በህግ ወይም በሕብረት ሥምምነት የተመለከተው የጡረታ እድሜ ሣይደርስ በመንግሥት መመሪያ በጡረታ እንዲገለሉ የተደረጉ ሠራተኞችን በተመለከተ አሰሪ ልዩ ልዩ ክፍያዎች ለመክፈል የማይገደድ ስለመሆኑ	42906	የኢትዮ-ጃፓን ጨርቃ ጨርቅ አ.ማ እና እነ ትዕግስት ማሞ (ሰማንያ አንድ ሰዎች)	ሐምሌ 21/2001	228
98	የኮንስትራክሽን ሥራ የሚሰራ ድርጅት የሥራው መጠን በቀነሰ ጊዜ ሠራተኞችን ለማሰናበት የማስጠንቀቂያና ሌሎች የቅነሳ ሥነ-ሥርዓቶችን ሳይከተል ቅነሳ ለማካሄድ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 30	42075	አፍሪካዊት የህንፃ ስራ ተቋራጭ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና እነ አቶ እንድሪስ ዓሊ	ሐምሌ 16/2001	231
99	የሥራ ውል • እንደተቋረጠ የጡረታ አበል ለማግኘት መብት ያለው ሠራተኛ		ናዝሬት ሣሙና ፋብሪካ		

www.abyssinialaw.com

	የሥራ ስንብት የማይከፈለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 39 አዋጅ ቁ. 494/98 አንቀጽ 2(2) (ሰ)	39808	እና ዘውዴ ታ/ማርያም	ሐምሌ 21/2001	233
100	የሥራ መሪ ከሠራተኛ ሊለይ የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 3, አዋጅ ቁ. 494/98 አንቀጽ 2	42901	የትምህርት መሣሪያዎች ማምረቻ እና ማከፋፈያ ድርጅት እና ወ/ሮ ንግስት ለጥይበሉ	ሐምሌ 21/2001	235
101	በአሰሪና ሠራተኛ መካከል በሚካሄድ የሥራ ክርክር የሚያዘው ጭብጥ አሰሪው ገንዘብ ይከፈለኝ በሚል በሠራተኛው ላይ ክስ ባቀረበ ጊዜ ከሚያዘው ጭብጥ ጋር አንድ አይነት ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ	39471	ኤርሚያስ ሙሉጌታ እና በከልቻ ትራንስፖርት አ/ማ	ሐምሌ 29/2001	237
102	በሃይማኖት ተቋም ውስጥ መንፈሳዊ(ሃይማኖታዊ) አገልግሎት የሚሰጥ ሰራተኛ ከተቋሙ ጋር ያለው የስራ ግንኙነት በአሰሪና ሰራተኛ አዋጁ የሚሸፈን ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96	18419	ሐመረወርቅ ቅ/ማሪያም ቤ/ክርስቲያን ሰበካ ጉባኤ ጽ/ቤት እና እነ ዲያቆን ምህረት	ግንቦት 4/1998	239

www.abyssinialaw.com

			ብርሃን(ስድስት ሰዎች)		
103	በአሰሪ ወይም በ3ኛ ወገን ወጪ ትምህርትን ተከታትሎ ለማገልገል በሚል የተገባን ውል (ስምምነት) የጣሰ ሰው ግዴታውን በአማራጭ ሊወጣ የሚችል ስለመሆኑ	33473	ወ/ሮ ሃርሴማ ሰለሞን እና የአርባ ምንጭ ዩኒቨርስቲ	ህዳር 16/2001	322
	ቅጽ 9				
104	የግንባታ ዕቃዎች እጥረት አጋጥሟል በሚል የሚደረግ የሥራ ስንብት ህገ-ወጥ ነው ሊባል የሚችል ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 26,28,30	41385	ጊጋ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል ማህበር እና እነ ተረፈ ዘርጋው (ስድስት ሰዎች)	ጥቅምት 3/2002	196
105	የአሰሪና ሠራተኛ አዋጅን መሠረት አድርጐ ከሚቀርብ ክርክር ጋር በተገናኘ በግልፅ ዳኝነት ተጠይቆበት ውሣኔ ሣይሰጥ ከተጠየቁት ዳኝነት መካከል ወደ ሥራ የመመለስ ጉዳይ ላይ ብቻ ውሣኔ ከተሠጠና ሠራተኛው ወደ ሥራ መመለስ ሳይፈልግ ቢቀር ቀድሞ ዳኝነት በጠየቀባቸው ነገር ግን ውሣኔ ባላረፈባቸው ነጥቦች ላይ ዳኝነት ሊጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 43(3)	42361	ወ/ት ትዕግስት ንጉሴ እና ኤስ.ኦ.ኤስ ኢንፋንት ኢትዮጵያ	ጥቅምት 5/2002	198

www.abyssinialaw.com

106	በትርፍ ሰዓት በሌላ መሥሪያ ቤት ሰርተሃል በሚል ሠራተኛን ያለማስጠንቀቂያ ለማሰናበት የሚያስችል የህግ ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ 377/96 አንቀፅ 27	42818	አቢሲኒያ ባንክ አ.ማ እና ወ/ር ሙለታ ገዳ	ጥቅምት 10/2002	200
107	አሰሪ በግልፅ ባልፈቀደበት ሁኔታ በሁለት ቦታ በተመሳሳይ ጊዜ መስራት ሠራተኛውን የማታለል ተግባር እንደፈፀመ የሚያስቆጥረው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 27(1)(ሐ)	41767	የአዲስ አበባ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን እና አቶ አድማስ ደምሳቸው	ህዳር 8/2002	202
108	አሰሪ የእድገት አሰጣጥ ሥርዓት መዘርጋት እና መለኪያ መስፈርቶችን አዘጋጅቶ በሠራተኞቹ መካከል በክፍያ ረገድ ልዩነት ማድረግ ስለመቻሉ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 14(1)(ረ) የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት 42(1)(መ)	42923	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና ወ/ሮ ነጃት አባስ	ህዳር 22/2002	204
109	ሥራውን በገዛ ፈቃዱ የሚለቅ ሰራተኛ የስንብት ክፍያ ለማግኘት የሚችለው ቢያንስ የ5 ዓመት አገልግሎት ያለው እንደሆነ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 494/98 አንቀጽ 2(ሸ)	44410	ወ/ሮ ላይላ ረዲ እና ድሬ ኢንዱስትሪዎች	ጎንደር 01/2002	207

www.abyssinialaw.com

			ታ/የተ/የግል ማህበር		
110	በአሠሪና ሠራተኛ ሕጉ "በሥራ ላይ የሚደርስ ጉዳት" ወይም "በስራ ምክንያት የሚመጣ በሽታ" በሚል የተቀመጠው ሐረግ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 95/2/,97,96	47807	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ ወ/ሮ ፀሐይነሽ ፈንታው (ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 06/2002	210
111	አሰሪ ሠራተኞቹን በማስተዳደር ረገድ የሚፈፅማቸውን ስህተቶች በራሱ አነሣሽነት ሊያርም የሚችል ስለመሆኑ	45889	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን ደቡብ ሪጅን እና ሳሙኤል ቄለቦ	ታህሣሥ 20/2002	213
112	በክርስትና ሃይማኖት ተቋም ውስጥ በዲያቆንነት ሥራ ከማገልገል ጋር በተያያዘ የሚቀርቡ የሥራ ክርክር ጉዳዮች በአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ መሠረት ሊስተናገዱ የማይችሉ ስለመሆኑ	47806	የሆህተሰማይ ቅድስት ማሪያም ቤተክርስቲያን ሰበካ ጉባኤ ጽ/ቤት እና	ታህሣሥ 20/2002	215

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96		ዲያቆን አያሌው አዲሱ		
113	በጡረታ የተገለሉና ለተወሰነ ጊዜ የተቀጠሩ ሠራተኞች ቋሚ ሠራተኞች የሚያገኟቸውን ልዩ ልዩ ጥቅማጥቅሞችን የማግኘት መብት የሌላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 10	47469	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ ስዩም ገብረፃዲቅ(ሃያ ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 15/2002	217
114	በሥራ ክርክር ጉዳይ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1853 ላይ የተመለከተው ድንጋጌ ተፈፃሚ ሊሆን የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 164(3) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1853,1852	47784	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አለምፀሐይ አያና	ታህሣሥ 20/2002	220
115	በአሰሪና ሠራተኛ አዋጅ መሠረት የሥራ ግንኙነት በአንቀፅ 30 መሠረት ሲቋረጥ አሰሪ ማስጠንቀቂያ የመስጠት ግዴታ የሌለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 30, 28(2)	49057	አስመላሽ እና ልጆቹ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል ማህበር እና	ጥር 5/2002	223

www.abyssinialaw.com

			ዮሐንስ እሺበል		
116	የጡረታ መብት ያለው እና መደበኛ የጡረታ ዕድሜው ደርሶ የተሰናበት ሰራተኛ የስንብት ክፍያ ለማግኘት መብት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 494/98 አንቀጽ 2/2(ሰ) እና (ሸ)	46276	ተንዳሆ ስኳር ፋብሪካ ፕሮጀክት እና እነ ታይሌ ይማም (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 11/2002	225
117	• አንድ ድርጅት በመክሰሩ ወይም በሌላ ምክንያት ለዘለቄታው በመዘጋቱ የሥራ ውል ሲቋረጥ ሠራተኞች የስንብት ክፍያ ሊከፈላቸው የሚገባ ስለመሆኑ • ድርጅት ለዘለቄታው እንዲቆም የሚያደርግ ሁኔታ ሲከሰት ማስጠንቀቂያ ለሠራተኞች መሰጠት ያለበት ስለመሆኑ	42985	ውድ መጣስ ኑሮ አስመጪና ላኪ ድርጅት እና እነ አቶ ሁነኛው ሰጠ (አስራ አንድ ሰዎች)	የካቲት 25/2002	227
118	የጠብ አጫሪነት ታይለ ቃልና ዛቻ አዘል ንግግር በሥራ ቦታ ላይ ማድረግ ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ የሚያሰናብት ጥፋት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(1)(ረ)	49958	ግዬን ትራቨልና ቱርስ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ ዳንኤል አስፋው	የካቲት 12/2002	229

www.abyssinialaw.com

119	በሞት ምክንያት የሥራ ውል ሲቋረጥ ለሠራተኛው ጥገኞች ስለሚከፈል ካሣ፣ ካሣው የሚከፈልበትና የሚሰላበት ሁኔታ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 110	40529	የህፃን ዮናታን ነጋ ተሻገር ጠ/ጥጋቡ ጌጤ እና አቶ ለገሠ አበራ	የካቲት 10/2002	231
120	በአሰሪና ሰራተኛ በኩል በአጠቃላይ ለፕሮጀክት ሥራ በሚል የተደረገ የሥራ ውል በአሰሪና ሰራተኛ ሕጉ አንቀጽ 10(1)(ሀ) መሰረት የተደረገ እንደሆነ ተደርጐ የሚወሰድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 10(1)(ሀ)	48648	የፃልቄ የትምህርትና የተቀናጀ የልማት ማህበር እና እነ አቶ ታጠቅ ደጀኔ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 24/2002	234
121	ሠራተኞችን ለማበረታታት በሚል የሚደረግ የደመወዝ (ጥቅማጥቅም) ጭማሪን መሠረት በማድረግ ጭማሪውን የሚፈቅደው መመሪያ ከመውጣቱ በፊት የሥራ ውሉ የተቋረጠ ሠራተኛ የሚጠይቀው መብት የሌለ ስለመሆኑ	47825	የኮንስትራክሽንና ቢዝነስ ባንክ (አ.ማ) እና እነ አቶ ዘርዓየሁ ሰሜ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 25/2002	236
122	አንድ ሠራተኛ በሥራ ላይ ከሚፈፅመው ጥፋት ጋር በተያያዘ ከሥራ ታግዶ ሊቆይ ስለሚችልበት ሁኔታ በህብረት ስምምነት ሊወሰን የሚችል ስለመሆኑ	47535	የሸቀጦች ጅምላ ንግድና አስመጪ ድርጅት	መጋቢት 20/2002	238

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96		እና አቶ እንማው ላቀው		
123	• የአሰሪና ሰራተኛ ሕጉ አሰሪና ሰራተኛ ስምምነት ሊያደርጉባቸው የሚችሉበት ጉዳዮች ጋር በተያያዘ ጥፋትንና ጥቅምን በተመለከተ የተለያየ አቋም የያዘ ስለመሆኑ • አሰሪና ሠራተኛ በህብረት ስምምነታቸው ውስጥ ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ሊያሰናብት የሚችል ጥፋት በሚል የተስማሙበት ድንጋጌ ተፈፃሚ ሊሆን የሚገባ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 134(2), 27(1)(ሸ)	49750	በቦሌ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 02/01 የመዝናኛ ክበብ እና አቶ ማስረሻ ሁሴን	መጋቢት 30/2002	240
124	አሠሪ የሠራተኛውን የሥራ ውል ያቋረጠበትን ምክንያት በፅሁፍ አለመግለፁ ብቻ ስንብቱ ህገ- ወጥ ነው ለማለት የሚያስችል ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(2)	49797	አልሀበሽ ሹገር ሚልስ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና ተገኔ ገ/ሃዋሪያት	መጋቢት 30/2002	242
125	በአሰሪና ሠራተኛ ህጉ ውስጥ “እንደ ጥፋቱ ክብደት በሥራው ላይ የማታለል ወይም የማጭበርበር ተግባር መፈፀም” በሚል የቀረበው አባባል (አነጋገር) ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ	50009	የአዲስ አበባ ሂልተን ሆቴል እና አቶ ዮናስ ጥላሁን	መጋቢት 6/2002	244

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(1)(ሐ)				
126	አሠሪና ሠራተኛ የሥራ ውል መቋረጥ ጋር በተያያዘ በሥራ ውሉ ላይ የሚያመለክቱት ሁኔታ የአሰሪና ሠራተኛ ህጉን እስካልተፃረረ ድረስ ተግባራዊ ሊደረግ የሚገባ ስለመሆኑ	50205	የኢትዮጵያና ጅቡቲ ምድር ባቡር ድርጅት እና አቶ ምናለ በሪሁን	መጋቢት 20/2002	246
127	የሥራ ውል በተቋረጠ ጊዜ አሰሪው ከሠራተኛው በህግ አግባብ የሚፈልገው/ የሚጠይቀው ዕዳ ያለ እንደሆነ ለሠራተኛው የሥራ ልምድ ምስክር ወረቀት ከመስጠት ባሻገር የሥራ መልቀቂያ (ክሊራንስ) ለመስጠት የማይገደድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 515/99 አንቀፅ 78 (1),87	48476	የመንግስት ኮሙኒኬሽን ጉዳዮች ጽ/ቤት እና አቶ ደረጀ መኮንን	ሚያዝያ 12/2002	248
128	ሠራተኛ በሥራ ላይ እያለ የሚደርስበትን ጉዳት ዘላቂ ሙሉ የአካል ጉዳት ወይም ዘላቂ ከፊል የአካል ጉዳት በማለት ለመለየት የሚቻልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 101 (2)	49273	አቶ ደረጀ ውለታው እና ዋሊያ ሌዘርና ሌዘር ኘሮዳክትስ ኃ/የተ/የግል ማህበር	ሚያዝያ 27/2002	250

www.abyssinialaw.com

129	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ ከሠራተኛው ጋር ያለው ግንኙነት ሠራተኛው ወደ ሥራ ቢመለስ ችግር ውስጥ እንደሚወድቅ በአሠሪው ስለተገለፀ ብቻ ሠራተኛው ካሣ ተከፍሎት እንዲሰናበት በሚል የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 43/3/	49931	የጎሽና እርግብ መለስተኛና አነስተኛ የሕዝብ ማመላለሽ ባለንብረቶች ማህበር እና አቶ ተሰማ ታይሉ	ሚያዝያ 21/2002	254
130	የድርጅት መዋቅራዊ ለውጥ ያደረገ ተቋም በአሰሪና ሠራተኛ ህጉ መሠረት ሠራተኞቹን አዲስ በሚያወጣው የሥራ መደብ ላይ ተመርኩዞ የሥራ ምደባ ሊያከናውን የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 28	50838	ተንዳሆ ስኳር ፋብሪካ ኘሮጀክት እና እነ አቶ አማረ አበራ (ሰባት ሰዎች)	ሚያዝያ 12/2002	256
131	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ አሰሪ ሠራተኛው የፈፀመውን ድርጊት መሠረት አድርጐ ለማሰናበት የሚችለው የሥራ ውሉን ለማቋረጥ ምክንያት የሆነው ነገር መከሰቱን ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ በሚቆጠሩ ሰላሳ ቀናት ውስጥ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(3)	45746	ጉደር አግሮ ኢንዱስትሪ ኃ/የተ/የግል/ማህበር እና አቶ በለጠ ጫላ	ሚያዝያ 6/2002	258

www.abyssinialaw.com

132	ሠራተኛ የተረከባቸውን ንብረቶች አላስረከበም ወይም አጉድሏል በሚል የሥራ ውሉ በተቋረጠ ጊዜ የሚጠይቃቸውን ተገቢ ክፍያዎች ሊጠይቅ አይችልም በሚል በአሠሪው የሚቀርብ ክርክር ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 36,37,38	44405	ፊንፊኔ የቤትና የቢሮ ዕቃዎች ፋብሪካ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ ደጃ ደምሴ ጎበና	ግንቦት 19/2002	260
133	ወደ ሥራ እንዲመለስ ፍርድ የተሰጠ እንደሆነና በአሰሪው ችግርም ሆነ በሠራተኛው ፍላጐት በፍርዱ መሠረት ወደ ሥራ ለመመለስ ሠራተኛው ያልፈለገ ከሆነ ሠራተኛው የአሰሪና ሠራተኛ አዋጅ በምትክነት በሰጠው መብት መሠረት በመመለሱ ፈንታ ካሣ እንዲከፈለው አፈፃፀሙን ለያዘው ችሎት ጥያቄውን ባቀረበ ጊዜ ሊስተናገድ የሚገባው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 43(3)	53064	አቶ ደሬሳ ኮቱ እና የአምቦ ገበሬዎች የህብረት ሥራ ዩኒየን	ግንቦት 17/2002	263
134	በድርጅት ውስጥ የተከሰተ ተጨባጭ ችግርን ለመቅረፍና የድርጅቱን ትርፋማነት ለማስቀጠል በሚል በተመሳሳይ ሙያና ደረጃ ላይ ካሉ ሠራተኞች መካከል ተለይቼ ወደ ሌላ የሥራ መደብ ስለተዛወርኩኝ እንድመለስ ይወሰንልኝ በማለት የሚቀርብ አቤቱታ የክስ ምክንያት የሌለው ስለመሆኑ	50182	የአዲስ አበባ ቄራዎች ድርጅት እና አቶ አበበ ተፈራ ይልማ	ግንቦት 13/2002	265
135	የሥራ ውል የተደረገው ለተወሰነ ጊዜ ወይም ሥራ ነው በሚል ክርክር በቀረበ	44218	የኢትዮጵያ ኤሌትሪክ ሃይል	ግንቦት	

www.abyssinialaw.com

	ጊዜ ይህንኑ የማስረዳት ሸክም የሚኖር ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 9		ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ ታጁ አባጋሮ (ሃያ አንድ ሰዎች)	13/2002	267
136	አንድ አሰሪ በሥራ ላይ ጉዳት የደረሰበትን ሰራተኛ ወደ ውጭ አገር ልኮ ስለሚያሳክምበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 124,105	46363	ሚሊኒ ኮንስትሩቶሪ ኤስ.ፒ.ኤ እና አቶ ትግሉ ፍሬህይወት	ግንቦት 19/2002	270
137	• ከአሰሪና ሠራተኛ ግንኙነት ጋር በተገናኘ ሁለቱ ወገኖች አዋጅ ቁ. 377/96 “ን” ወደ ጐን በማድረግ በሌላ አገር ህግ ለመዳኘት ስምምነት ያደረጉ በመሆኑ ብቻ ጉዳዩ የግለሰብ አለም አቀፍ ህግ ጥያቄን ያስነሳል በሚል በፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ሊስተናገድ የማይገባ ስለመሆኑ • አዋጅ ቁ. 377/96 የውጭ አገር ድርጅት ሆኖ በኢትዮጵያ ተመዝግቦ በሚሰራ የበጐ አድራጐት ድርጅት ላይ ተፈፃሚነት ያለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 3/3/ /ለ/	50923	ፋውንዴሽን አፍሪካ እና አቶ አለሙ ታደሰ	ግንቦት 19/2002	273
138	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ የሚነሣው የይርጋ የጊዜ ገደብ የሚሰላው የሥራ	51912	የኢትዮጵያ ኤርፖርቶች	ሰኔ	276

www.abyssinialaw.com

	ቀናትን ብቻ በማስላት ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 163(2)		ድርጅት እና ወ/ሮ ሶፋኒት አጥናፉ	7/2002	
139	• በአሰሪ የተፈፀመው የሥራ ስንብት ህገ- ወጥ ቢሆንም ከሥራ ግንኙነቱ ፀባይ የተነሣ ከፍተኛ ችግር የሚፈጠር በሆነ ጊዜ ሠራተኛውን ወደ ሥራ ከመመለስ ይልቅ ካሣ ተከፍሎት እንዲሰናበት ማድረግ ተገቢ ስለመሆኑ • የአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ አዋጅ አንቀፅ 43(3) በአንድ በኩል የሠራተኛን የሥራ ዋስትና በሌላ በኩል ደግሞ የኢንዱስትሪን ሰላም በማመዛዘን ትርጉም ሊሰጠው የሚገባ ስለመሆኑ	55189	አዲስ አበባ ሂልተን ሆቴል እና አቶ ዘላለም መንግስቱ	ሰኔ 30/2002	279
140	በአሰሪና ሠራተኛ ህጉ ‹‹... ውሉ የሚቋረጥበት ምክንያት መከሰቱን ካወቀበት...›› በሚል የተመለከተው ሃረግ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 27(3)	53358	የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት እና አቶ ጥላሁን ኩማ	ሰኔ 18/2002	281
141	አንድ የሥራ ውል ለተወሰነ ጊዜ ወይም ለተወሰነ ሥራ የተደረገ ነው ሊባል የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 9,10	43160	እነ እንደገና ተሾመ (ሁለት ሰዎች) እና	ሰኔ 22/2002	283

www.abyssinialaw.com

			ኒው ጀኔሬሽን ዩኒቨርስቲ ኮሌጅ ነቀምቴ ቅርንጫፍ		
142	በማናቸውም ምክንያት የሥራ ውል ሲቋረጥ ሠራተኛው ያልወሰደው የዓመት እረፍት ፈቃድ በገንዘብ ተለውጦ ሊከፈል የሚገባ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 77(5) ,24(2)	52459	እነ ወ/ሮ ሙሉ ታደሰ እና አለሙ መራ ኮንስትራክሽን ጠቅላላ ብረታ ብረት ሥራ ድርጅት	ሐምሌ 16/2002	285
143	በክረምት ወቅት የማስተማር ሥራ እንዲሠራ የሚያዝ ግልፅ ደንብ ወይም መመሪያ የሌለ እንደሆነ ወይም አስተማሪው በክረምት ወራት ለማስተማር የገባው የውል ግዴታ (ስምምነት) በሌለ ጊዜ በክረምት ወቅት ሥራን ለመስራት ፈቃደኛ አልሆነም በሚል ከሥራ ሊሰናበት የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 13(1)	45170	የቅድስት ማሪያም አፀደ ህፃናት የመጀመሪያ ደረጃ ት/ቤት እና መ/ት ሲሳይ ሙሉጌታ	ሐምሌ 8/2002	287
144	በአሰሪና ሠራተኛ መካከል በተደረገ ስምምነት መሠረት አሰሪው ሠራተኛው በውጭ አገር ትምህርቱን እንዲከታተል ለማስቻል የሚያስፈልጉ ወጭዎችን ደመወዝን ጨምሮ ለመክፈል ሠራተኛው ደግሞ ትምህርቱን ሲያጠናቅቅ አሠሪውን ለማገልገል ውል ገብቶ ሠራተኛው ግዴታውን ለመፈፀም ያልቻለ	49453	የኢትዮጵያ የግብርና ምርምር ኢንስቲቲዩት	ግንቦት	192

www.abyssinialaw.com

	በሆነ ጊዜ አሠሪው የጉዳት ኪሣራ የመጠየቅ / የመከፈል/ መብት ያለው ስለመሆኑ		እና አቶ ተፈሪ ማሞ	19/2002	
ቅጽ 10					
145	በአሰሪና ሠራተኛ ክርክር ችሎት ሠራተኛው የፈፀመው ድርጊት ከሥራ ለማሰናበት በቂ አይደለም ተብሎ መወሰኑ አሰሪው በሠራተኛው ላይ በፍ/ብሔር ጉዳይ ሊያቀርብ የሚችለውን ክስ የሚያስቀር የመጨረሻ ፍርድ /ውሣኔ/ ስላለመሆኑ	44588	የኢትዮጵያ እህል ንግድ ድርጅት እና እነ ታይለየሱስ ቱኪ (አራት ሰዎች)	ሚያዝያ 4/2002	290
ቅጽ 11					
146	• በህብረት ስምምነት ውስጥ በሌላ አኳኋን ካልተገለፀ በስተቀር የህብረት ስምምነት ከተፈረመበት ዕለት አንስቶ የሚፀና ስለመሆኑ • የህብረት ስምምነት በሚመለከተው አካል ፊት ቀርቦ እንዲመዘገብ የሚደረገው ድርድር ተደርጐበት ከተፈረመበት በኋላ ስለመሆኑ • በተደራዳሪ ወገኖች በተሟላና በአግባቡ ያልተፈረመ የህብረት ስምምነት በፍርድ ሃይል እንዲመዘገብ የሚደረግበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	54451	የፊንጫ ስኳር ፋብሪካ እና የፊንጫ ስኳር ፋብሪካ መ/ሰ/ማህበር	መስከረም 27/2003	153

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 124-135				
147	አንድ ሰራተኛ ለሥራ ከሚጠቀምበት መሳሪያ ብልሽት መከሰት ጋር በተገናኘ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችለው አሰሪው ግዴታና ኃላፊነቱን በአግባቡ የተወጣ እንደሆነ ስለመሆኑ የአዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 12/1//ሀ/	48945	አቶ አየለ አበበ እና የፊንፊኔ የደን ድርጅት	ህዳር 27/2003	157
148	የህብረት ስምምነት የሌለው አሰሪ ሰራተኛው የዲሲፕሊን ጉድለት ፈጽሟል የሚልበትን ጉዳይ ለማጣራትና ለመመርመር ሰራተኛውን ከአንድ ወር ላልበለጠ ጊዜ ለማገድ ስለመቻሉ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27/4/	53985	ዳሽን ባንክ አ.ማ እና አቶ ዘነበ ድንቄሳ	ህዳር 13/2003	160
149	በህብረት ስምምነት ላይ ከተመለከቱ ሁኔታዎች ውጪ ሰራተኛን ያለአግባብ አዛውሮ የማሰራት ተግባር ህጋዊ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ	54326	አንበሳ ጫማ አ.ማ እና ወ/ሮ እትሁን አያሌው	ህዳር 03/2003	163
150	በስራ ላይ ከሚደርስ ጉዳት ጋር በተያያዘ የአሰሪው ኃላፊነት በጥፋት ላይ ያልተመሰረተ (strict liability) ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 96, 97	57068	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ ወ/ሮ ሰናይት መጫ	ህዳር 28/2003	165

www.abyssinialaw.com

			/ሦስት ሰዎች/		
151	ከስራ ተሰናበትኩ በማለት አቤቱታ የሚያቀርብ ሠራተኛ በእርግጥም ስለመሰናበቱ አግባብነት ያላቸውን ማስረጃዎች በማቅረብ የማስረዳት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ	57541	የቻይና መንገድና ድልድይ ሥራ ድርጅት እና ግርማ ቡሸራ	ህዳር 14/2003	168
152	በአዋጅ በተቋቋመ የት/ት ተቋም ውስጥ በሚገኝና በራሱ ገቢና በጀት የሚተዳደርና ሠራተኞችን ቀጥሮ በሚሠራ ክበብ ውስጥ የሚሠሩ ሠራተኞች ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮች በአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ አዋጅ ሊስተናገድ የሚገባ ስለመሆኑ እና ተቋሙን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ተፈፃሚ ይሆናል ለማለት የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አዋጅ ቁ. 515/96 አዋጅ ቁ. ደንብ ቁጥር 61/96	46075	አቶ ንጉስ ሃዱሽ እና የመቀሌ ዩኒቨርስቲ ተማሪዎች ዲን	ታህሳስ 25/2003	170
153	ከሥራ ክርክር ጋር በተገናኘ አሰሪና ሠራተኛው ያደረጉት የሥራ ቅጥር ውልን አስመልክቶ ክርክር ቢነሳ ጉዳዩን የሚገዛው ከኢትዮጵያ ሌላ /ውጭ/ የሆነ አገር ህግ መሆኑንና የሥራ ቦታውም ቢሆን ከኢትዮጵያ ውጪ እንዲሆን	60685	አቶ በዛብህ እሸቴ እና	የካቲት 21/2003	173

www.abyssinialaw.com

	የተስማሙ እንደሆነ ጉዳዩ በአጠቃላይ የአለም አቀፍ የግለሰብ ህግ (private international law) ጥያቄን የሚያስነሳ በመሆኑ ጉዳዩን ለማየት ስልጣን ያለው ፍ/ቤት የትኛው ነው?፣ በየትኛው አገር ህግ መሰረት?፣ የመሳሰሉትን ጥያቄዎች ለመመለስ ስልጣን ያለው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 11/2/		ሳሊኒ ኮንስትራክሽን		
154	አንድ ሰራተኛ በአሰሪው ታግዶ /የሥራ ውሉ ተቋርጦ/ በነበረበትና ባልሰራበት ዓመት አሰሪው ለሌሎች ሠራተኞች የከፈለውን የቦነስ ክፍያ ለመክፈል የማይገደድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 43, 45/5/, 53	59320	ጊዮን ሆቴሎች ድርጅት እና አቶ ስለሺ አምዴ	ግንቦት 15/2003	176
155	አሰሪ ሠራተኛው ጥፋት እንደፈፀመ አውቆ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ የማሰናበት እርምጃ አለመውሰዱ ስንብቱን ህገ ወጥ የሚያደርገው ቢሆንም ሠራተኛውን ወደ ሥራው እንዲመልስ ላይገደድ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 43/3/	64079	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና አቶ ጌትነት መኮንን	ግንቦት 17/2003	179
156	በሥራ ላይ ከሚደርስ ጉዳት ጋር በተያያዘ የጉዳቱን አይነትና መጠን መለየት የሚቻልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 109/3/ /ሀ/ለ/ 101/2/ 100 96/1/ 99/1/	60464	የኦሮሚያ መንገዶች ባለስልጣን እና	መጋቢት 06/2003	182

www.abyssinialaw.com

			አቶ ግርማ ወዩሳ		
157	ከአሰሪና ሠራተኛ ክርክር ጋር በተያያዘ አሰሪው ሠራተኛው የሚጠይቀውን የገንዘብ ክፍያ በማመን የፃፈው ደብዳቤ ሠራተኛው መብቱን ለማስከበር በሚያቀረበው የክፍያ ጥያቄ ላይ የሚቆጠረውን ይርጋ የሚያቋርጥ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 164/3/ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1852/1/	63635	አቶ ጉልላት ወልዴ እና የሸቀጦች ጅምላ	ሰኔ 27/2003	187
158	• አንድ ሠራተኛ ቦነስ ወይም ድጐማ ሊያገኝ የሚችለው ከአሰሪው ጋር በሚደረግ /በሚኖር/ ስምምነት እንጂ በህጉ አሠሪ ለሠራተኛው በቦነስ ድጐማ እንዲከፍል በአስገዳጅነት የተመለከተ ነገር የሌለ ስለመሆኑ • የቦነስና ድጐማ አሰጣጥና አፈፃፀምን በተመለከተ በህብረት ስምምነት የተመለከተ ደንብና መመሪያ ተግባራዊ ሊደረግ የሚገባ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 4, 12, 13, 53	64758	እነ ተመስገን ገ/እየሱስ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሰኔ 17/2003	190
159	• አንድ ሠራተኛ አሰሪው በአሰሪና ሠራተኛ ህጉ መሰረት ሊከፍለው የሚገባውና ያልከፈለው ክፍያ መኖሩን /እንዳለ/ በተረዳ ጊዜ አሰሪውን የመጠየቅ መብት ያለው ስለመሆኑ • የአሰሪና ሠራተኛ ግንኙነት በቀጠለበት ሁኔታ ሠራተኛው በአንድ ወቅት ሊከፈለኝ /ሊጠበቅልኝ/ ይገባል በማለት ያቀረበው የመብት ወይም የክፍያ	66242	ወ/ሮ ሙሉ ደምሴ እና ሸራተን አዲስ	ሐምሌ 13/2003	193

www.abyssinialaw.com

	ጥያቄ በፍርድ ቤት ውድቅ መደረጉ በሌላ ጊዜ መብቱን ከመጠየቅ የሚያግደው ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 12 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5, 216				
160	በአዋጅ ቁ. 147/91 መሠረት በተቋቋመ ማህበር ውስጥ ላሉ ሰራተኞች አዋጅ ቁ. 377/96 ተፈፃሚ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96	59579	ወ/ሮ አሞኘሽ ገብሬ እና የአቃቂ መለዋወጫ ዕቃዎች የእጅ መሣሪያዎች አ/ማ ሠራተኞች የገንዘብና ቁጠባ ብድር ታ/የተ/የግ/ማህበር	ግንቦት 16/2003	197
161	የጡረታ መብት ያለው የመንግስት ልማት ድርጅት ሠራተኛ ሊያገኝ ስለሚገባው ካሣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 9/1/	65427	ሜታ አቦ ቢራ አ.ማ እና ወ/መድህን ቢረዳ	ግንቦት 15/2003	200
162	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ ሠራተኞች እየሠሩ የሚገኙትን ሥራ በተመለከተ የሥራ ውል አላደሱም ወይም ለማደስ ፈቃደኛ አይደሉም በሚል ለማሰናበት	62370	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ታይል ኮርፖሬሽን	ታህሳስ 26/2003	203

www.abyssinialaw.com

	የሚያስችል የህግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ		እና እነ አቶ እዮብ መለሰ /አራት ሰዎች/		
163	• በአዋጅ ቁ. 377/96 መሰረት የሠራተኛ ማህበር ለማቋቋም የሚቻልበት አግባብ • የሰራተኛ ማህበር ለማቋቋም መብት የተሰጣቸው በአዋጅ ቁ. 377/96 የሚተዳደሩ ሰራተኞች ብቻ ስለመሆናቸው አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 114, 115, 118, 2/4/, 113 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 42/1/ /ሀ/, 31	55731	የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ሰራተኛ ማህበር እና የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ማህበራዊ ጉዳይ ሚንስቴር	የካቲት 22/2003	206
164	• የሠራተኛ ደመወዝ ሊቀነስ የሚችለው በህግ፣ በህብረት ስምምነት፣ ወይም በሥራ ደንብ በተወሰነው መሰረት ወይም በፍ/ቤት ትዕዛዝ ብቻ ስለመሆኑ • አሰሪ የሠራተኛን ደመወዝ በራሱ ውሣኔ ሊቀንስ፣ ሊይዝ ወይም የዕዳ ማቻቻያ ሊያደርግ የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 59/1/	59666	የኦሮሚያ መንገዶች ባለስልጣን እና አቶ አቡ ጐበና	ግንቦት 04/2003	210
165	• የደረጃ እድገት በድርጅት ውስጥ በሥራ ላይ ባለ የእድገት አሰጣጥ ስርዓት እና ደንብ መሰረት የሚካሄድ ስለመሆኑ • የደመወዝ ጭማሪ ሊገኝ የሚችለው በእድገት ወይም አሰሪው የደመወዝ	64821	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃየል ኮርፖሬሽን እና	ግንቦት 01/2003	215

www.abyssinialaw.com

	ጭማሪ ማድረግ የሚችልበት አግባብ ኖሮት ሲጨመር ስለመሆኑ • በመሠረታዊ የስራ ሂደት ለውጥ (BPR) መሠረት የተደረገ የሥራ ምደባ የደመወዝ ጭማሪ የማያስገኝ ስለመሆኑ		አያሌው ሕብስት		
166	ከአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ ጋር በተያያዘ በፍ/ቤት የተሰጠ ፍርድ እንዲፈፀም የሚቀርብ አቤቱታ ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ በአንድ አመት ጊዜ ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ	53527	የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት እና አቶ በዳሶ መልካቶ	መስከረም 27/2003	217
167	የመከላከያ ሰራዊት አባል ያልሆነ የመንግስት ሰራተኛ በፍቃዱ ሥራ በለቀቀ ጊዜ የስንብት ክፍያ ሊያገኝ የሚችልበት አግባብ የመንግስት ሰራተኞች ጡረታ አዋጅ ቁ. 345/95	61872	የኢትዮጵያ ፕልፕና ወረቀት አ/ማ እና አብዱልቃድር አደም	የካቲት 10/2003	221
168	ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያለውና በባለሃብትነት ሊያዝ የሚችልን የአሰሪ የሆነ ነገር ላይ ሠራተኛው ሆን ብሎም ሆነ በቸልተኝነት በማናቸውም ሁኔታ ጉዳት ያደረሰ መሆኑ በተረጋገጠ ጊዜ የሥራ ውሉን ለማቋረጥ በቂ ምክንያት ስለመሆኑ	64988	ዳሽን ባንክ አ/ማ እና አቶ ሃይሉ ሽመልስ	ግንቦት 30/2003	223

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27/1/ሸ/				
169	• የመንግስት ሰራተኞች አዋጅን መሰረት በማድረግ የሚነሳ ክርክር የሚስተናገድበት ህግና የይግባኝ ማቅረቢያ ጊዜ • ይግባኝ ለማቅረብ ጊዜ ያለፈበትን አቤቱታ ተቀብሎ ለማስተናገድ የሚቻልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 515/99 አንቀጽ 76/2/ አዋጅ ቁ. 6/2000 አንቀጽ	61843	ሰይፉ ናስር እና የአ.አ ከተማ አስተዳደር ፍትህና ህግ ጉዳዮች	መጋቢት 23/2003	227
170	ለተወሰነ ጊዜና ሥራ የተቀጠረ ሠራተኛ ጊዜው ደርሶ መሰናበቱ ምንም እንኳን ሌሎች ሠራተኞች በእሱ ምትክ የተቀጠሩ ቢሆንም ህገ ወጥ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ	57337	አድቬንቲስት የልማት ተራድኦ ድርጅት እና አቶ ገበየሁ ወ/ሚካኤል	ሰኔ 15/2003	231
171	በአሰሪና ሰራተኛ ስምምነት የሚዘጋጅ የህብረት ስምምነት ውስጥ የተካተቱ ሠራተኛን ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ለማሰናበት የሚያስችሉ ምክንያቶች ጥፋትን መሰረት ማድረግ ያለባቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27/1//ተ/	64734	ካንትሪ ክለብ ዴበሎበር የረር ቪው የመኖሪያ ቤቶች ግንባታ ፕሮጀክት እና እነ አቶ በቀለ ለማ /ሦስት	ሰኔ 16/2003	234

www.abyssinialaw.com

			ሰዎች/		
172	የግንባታ ሥራ ተቋራጭ ድርጅት ከ3ኛ ወገን ጋር ባደረገው የግንባታ ሥራ ውል መነሻነት የቀጠረውን ሰራተኛ የግንባታ ሥራው ውል በመቋረጡ ምክንያት ማሰናበቱ ህገ ወጥ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 24/4/, 4/1/, 10, 9	66306	አምሳሉ ወረዳ ኮንስትራክሽን አ/ማ እና እነ አቶ መሐመድ ሰይድ /ስድስት ሰዎች/	ሰኔ 03/2003	237
173	የወንጀል ድርጊት ፈጽሟል በሚል በመጠርጠሩ የተነሳ ከሥራ ታግዶ የነበረና በኋላም የተሰናበት ሠራተኛ በወንጀል ተከስሶ ጥፋተኛ መሆኑ ተረጋግጦ የተሰጠ የፍ/ቤት ውሣኔ ያልቀረበ በመሆኑ ብቻ ስንብቱ ህገ ወጥ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑና ጉዳዩን በማስተናገድ ላይ የሚገኝ ፍ/ቤት የሠራተኛውን ስንብት አግባብነት ለመወሰን ማናቸውንም ማስረጃ አስቀርቦ በመመልከት ለጉዳዩ እልባት መስጠት ያለበት ስለመሆኑ	59906	የኢትዮጵያ ምርጥ ዘር ድርጅት እና ኃይለማርያም ሻረው	የካቲት 09/2003	240
174	ከሥራ ጋር ባልተገናኘ /ተፈጥሮአዊ/ ሞት ምክንያት የሥራ ውል ሲቋረጥ የሥራ ስንብት ክፍያ የማይከፈል ስለመሆኑ	18495	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና ወ/ሮ አሚናት ገበየሁ	መጋቢት 18/1999	243

www.abyssinialaw.com

175	• የቦነስ ክፍያ ለሠራተኛ የሚከፈለው በሥራ ላይ ያለ ሰራተኛ ወደፊት በርትቶ እንዲሰራ ለማበረታታት ብቻ ሳይሆን በሥራ ላይ በነበረበት ወቅት የሰራው ሥራ ለአሰሪው ትርፋማ ውጤት በማስገኘቱ የትርፉ ተጠቃሚ እንዲሆን ለማስቻል ጭምር ስለመሆኑ • የቦነስ ክፍያ ተጠቃሚ ለመሆን ሠራተኛው ድርጅቱ /ተቋሙ/ ትርፋማ ውጤት ባስገኘበት ዓመት በሥራ ላይ የነበረና አስተዋጽኦ ያደረገ መሆን ያለበት ስለመሆ	20869	አቶ አዲሱ አቦሴ እና የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን	ሰኔ 30/1998	245
ቅጽ 13					
176	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ የሠራተኛን ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ የቅጥር ሁኔታ ለመወሰን የተቋሙን ድርጅታዊ አቋም ብቻ መሰረት በማድረግ የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 9,10	67533	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒሽን ኮርፖሬሽን እና እነ በረከት በለጠ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 08/2004	44
177	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ በፍርድ ቤት የተሰጠ ውሣኔ አስቀድሞ በሥራ ላይ የነበረን የድርጅት መዋቅርን መሰረት በማድረግ ሆኖ ጉዳዩ ለአፈፃፀም በቀረበ ጊዜ የድርጅቱ መዋቅር የተለወጠ መሆኑ ከተረጋገጠ ፍርዱ ሊፈፀም የማይችል ስለመሆኑ	69471	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን ደቡብ ሪጅን እና	ጥቅምት 20/2004	46

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.392(1),(2)		አቶ ጥበቡ ተሰማ		
178	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ ለሠራተኛ የሚከፈል የሥራ ስንብትና ካሣ ክፍያ ላይ የገቢ ግብር ሊቀነስ የሚገባ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.286/94 አንቀፅ 13, 10(2), 2(10) ደንብ ቁ.78/94	61549	የኦሮሚያ መንገዶች ባለሥልጣን እና ወ/ሮ ብርቄሣ አብራሂም	ህዳር 06/2004	48
179	አንድ የመንግስት ሠራተኛ ከአሰሪው ፈርሞ የተረከበውን ንብረት በጠፋ ጊዜ ተጠያቂ የሚሆነው ንብረቱ በእጁ እያለ እንዳይጠፋ ተገቢውን ጥንቃቄ ያላደረገ ወይም በንብረቱ መጥፋት የሠራተኛው ቸልተኝነት መኖሩ የተረጋገጠ እንደሆነ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 515/99 አንቀጽ 65	69179	የኢትዮጵያ ጨረር መከላከይ ባለስልጣን እና ታሪኩ ጫኔ	ህዳር 04/2004	50
180	በህግ ስልጣን በተሰጠው የመንግስት አካል በግልጽ በተላለፈ መመሪያ መሰረት የሠራተኛን የሥራ ውል ያቋረጠ አሠሪ የሥንብትና የማስጠንቀቂያ ክፍያ እንዲከፍል የሚገደድበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 28, 12(1)(ሀ)	69125	ወ/ሪት ሠላም ተስፋዬ እና አልካን ሃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	ታህሣሥ 02/2004	53
181	ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ አሰሪና የሥራ መሪ የሆነ ሰው መካከል የሚፈጠርን አለመግባባት ለመፍታት ተፈፃሚነት ያለው ደንብ (መመሪያ)	60489	አቶ አምባዬ ወ/ማሪያም	ጥር	55

www.abyssinialaw.com

	በስምምነት የተዘጋጀ እንደሆነ ይሄው ደንብ ተፈፃሚ ሊደረግ የሚገባ ስለመሆኑ		እና የኢትዮጵያ የእህል ንግድ ድርጅት	14/2004	
182	• ከአሰሪና ሰራተኛ ግንኙነት ጋር በተያያዘ ሰራተኛው ከሥራ ሲሰናበት ከአሰሪው የተረከበውን ንብረት አላስረከበም በሚል ሰራተኛው ሊከፈለው ከሚገባው ክፍያ ቀንሶ ለማስቀረት የሚቻለው በሰራተኛው በኩል ዕዳ ስለመኖሩ መተማመን ላይ ሲደረስ ስለመሆኑ • ሰራተኛው ከተረከበው ንብረት አለመመለስ ጋር በተገናኘ ዕዳ ስለመኖሩ በግራ ቀኙ መካከል ክርክር (አለመግባባት) ያለ እንደሆነ አሰሪው ጉዳዩን በፍ/ቤት አቅርቦ መብቱን ማስከበር ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 36-38, 59(1), 53(2)(1)	67382	እነ አበባ ትራንስፖርት ታ/የተ/የግል ማህበር (ሁለት ሰዎች) እና አቶ አርጋው አበበ	ጥር 04/2004	58
183	• ከአምስት አመት በላይ ያገለገለ ሰራተኛ የጡረታ መዋጮው ተመላሽ የተደረገለት መሆኑ የጡረታ አበል ተጠቃሚ እንደሆነ ተቆጥሮ የስራ ስንብት የሚያስከለክለው ስላለመሆኑ •በአሰሪና ሰራተኛ ህጉ የጡረታ "አበል" በሚል የተመለከተው ሀረግ የጡረታ መዋጮ ተመላሽንም የሚጨመር ስለለመሆኑ አዋጅ ቁ.345/95 አንቀፅ 2(13),(14)	73258	እነ ወ/ሮ አበራሽ ፈይሳ (ሶስት ሰዎች) እና ጂ ሰቭን ንግድና ኢንዲስትሪ ታ.የተ.የግል ማህበር	ጥር 16/2004	61

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.494/98 አንቀፅ 2(1)(ሸ)				
184	• ሠራተኛ በሥራ ቦታና በሥራ ወቅት ሆን ብሎ በራሱ ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት አሰሪው ኃላፊነት የማይኖርበት ስለመሆኑ • የአደጋ መከላከያ ደንቦችን በመጣስ ወይም አካሉን ወይም አእምሮውን በሚገባ ለመቆጣጠር በማይችልበት ሁኔታ በአደንዛዥ ዕፅ አስክሮ በሥራ ላይ በመገኘቱ በሠራተኛ ላይ የደረሰ ጉዳት ሆን ተብሎ እንዳደረሰ የሚቆጠርና አሠሪው ጉዳቱን ለመካስ የማይገደድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 96(ሀ)(ለ), 96(1)	67201	አቶ ምትኩ ኃይሉ እና አቶ መስፍን ጥላሁን	የካቲት 26/2004	64
185	ከስራ ክርክር ጋር በተገናኘ በዲሲፕሊን ተከስሶ በዲሲፕሊን ኮሚቴ ሠራተኛው በፈፀመው የማታለል ድርጊት ጥፋተኛ የተባለ መሆኑን መነሻ በማድረግ የተሰናበተ ሰራተኛ የዲስፕሊን ኮሚቴው አባላት በሥራ ክርክር ሰሚው አካል ፊት ቀርበው የምስክርነት ቃላቸውን ስላልሰጡ ስንብቱ ህገ ወጥ ነው በሚል የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 27(1)(ሐ) እና (መ)	73881	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን ደቡብ ሪጅን እና አቶ ተፈራ ሹና	የካቲት 27/2004	67
186	የጡረታ አበል ተጠቃሚ የሆነ የመንግስት ሠራተኛ በወንጀል ጉዳይ የተከሰሰና ጥፋተኛ ተብሎ በጽኑ እስራት ቅጣት በተቀጣ ጊዜ የጡረታ መብቱ የሚቋረጥ ስለመሆኑ፣	50590	ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና ወ/ሮ በርገኔ ኢንኮ	መጋቢት 28/2004	70

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 95/1967 አንቀጽ 34 አዋጅ ቁ. 345/1995 አንቀጽ 52(2) እና (3) አዋጅ ቁጥር 209/1955				
187	ከሚሠራበት ድርጅት ብድር ወስዶ ከፍሎ ያላጠናቀቀ ሠራተኛ በገዛ ፈቃዱ ሥራ ሲለቅ ተከፍሎ ያላለቀው ብድር ከሚያገኘው ፕሮቪደንት ፈንድ ሊቀንስ የሚችለው ሠራተኛው ዕዳ እንዳለበት ያመነ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 59(1)	71507	ሜድሮክ ወርቅ ማዕድን ኃ.የተ.የግል ማህበር እና አቶ ሰይፉ ተፈሪ	መጋቢት 10/2004	73
188	አንድ ሠራተኛ በአሠሪው በንብረት ላይ ጉዳት አደረሰ የሚባለው ንብረቱ የአሰሪውን ወይም ከአሠሪው ድርጅት ሥራ ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ያለው መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 27(ሸ)	74400	ግዮን ኢንዱስትሪያልና ኮሜርሺያል ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ ኃይሉ ናርዬ	ግንቦት 07/2004	76
189	ለትርፍ ያልተቋቋሙ ድርጅቶች (መያዶች) በስራቸው የሚቀጥሯቸውን ሠራተኞች በተመለከተ አግባብነት ባላቸው የኢትዮጵያ ሕጎች የሚዳኙ መሆኑን በመግለጽ ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር በመግባቢያ ሰነድ ስምምነት ያደረጉ እንደሆነ በድርጅቶቹ እና በሰራተኞቻቸው መካከል የሚነሱ አለመግባባቶች በስምምነቱ መሠረት እልባት ሊያገኝ የሚገባ ስለመሆኑ፣	67996	ሳሳካዋ ግሎባል 2000 ፕሮጀክት እና አቶሸዋድንበር ደቻሳ	ሰኔ 19/2004	79

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 3(3)				
190	በሥራ ላይ በደረሰ ጉዳት በሞት ምክንያት የሥራ ውል ሲቋረጥ የሠራተኛው የጉዳት ካሣ በመድን ፖሊሲ ተሸፍኖ ሲገኝ የካሣ ክፈያውን ሊጠይቁ ስለሚችሉ ወገኖች፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 110(1)(2),134(2),128,129,133 የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 842, 1732, 1735, 1736, 1734	72645	የኢትዩጵያ መድን ድርጅት እና እነ አቶ ክፍለዩሐንስ ተሰማ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 03/2004	82
191	አሰሪ ሲሰራው የነበረው ሥራ በመቀነሱ ወይም በመቀዝቀዙ ምክንያት ካሉት ሠራተኞች መካከል ከአሥር ፐርሰንት በታች የሆኑትን የሥራ ውል ሚቋረጡ የግድ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የሥራ ውላቸው የሚቋረጥና ሥራ የሚቀጥሉትን ሠራተኞች ለመለየት ሊከተለው ስለሚገባ አካሄድ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 28(8), 29(3)	74230	አቶ አስቻለው ጌታሁን (አስር ሰዎች) እና አልፋ ዩኒቨርስቲ ኮሌጅ	ሐምሌ 17/2004	90
192	• የአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ ህግ ውስጥ "እንደ ጥፋቱ ክብደት በሥራ ቦታው አምቧጓሮ ወይም ጠብ አጫሪነት ተጠያቂ መሆን..." በሚል የተመለከተው ሀረግ ሊተረጐምና ተግባራዊ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ፣ • "የሥራ ቦታ" የሚለው ሀረግ አሰሪው (ተቋሙ) ለሥራና ለመኖሪያ በሚል ለሰራተኞች የሚሰጠውን ቦታ እንዲሁም ተፈፀመ የተባለውን የአምባጓሮ ድርጊት ከሥራ ሰዓት ሙጪ መሆኑንም ጭምር የሚያካትት ስለመሆኑ፣	79105	ወርልድ ቪዥን ኢትዮጵያ እና አቶ መዘምር መክብብ	ሐምሌ 03/2004	94

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1)(ረ),97,4				
193	አሰሪ ደንብን ባልጠበቀ መንገድ ሠራተኛው ወደ ሌላ ቦታ ተዛውሮ እንዲሰራ ተመድቦ ፈቃደኛ አልሆነም በሚል ሠራተኛውን ማሰናበቱ ተገቢ ስላለመሆኑ	77113	አኪከ ቦዲዋይዝ ታ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ ገረመው አበበ	ሐምሌ 27/2004	97
194	በሥራ ላይ ንብረትንም ሆነ ህይወትን ለአደጋ የሚያጋልጥ ድርጊት መፈፀም ህገ ወጥ በመሆኑ ያለማስጠንቀቂያ ሊያሰናብት የሚችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 27(1)(ቀ) 14(2)(ሀ)	79096	ሪመምበር ዘ ፑረሰት ኮሚዩኒቲ እና ዘውድነሽ ማሞ	ሐምሌ 20/2004	100
195	በሥራ ላይ ከሚደረስ አደጋ ጋር በተያያዘ አደጋው የደረሰው ከሥራ ሰዓትና ከሥራ ቦታ ውጪ ከሥራው ጋር ግንኙነት በሌለው አጋጣሚ እና ከአሰሪው ትዕዛዝ ሳይኖር እንደሆነ አሰሪው ለደረሰው ጉዳት ታላፊነት የማይኖርበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 95, 96, 97	68138	ወ/ሮ ጥሩሰው ጥላሁን (ሶስት ሰዎች) እና ሲቪል ወርክስ አማካሪ መሃንዲሶች ታ/የተ/የግል	ጥር 17/2004	103

www.abyssinialaw.com

			ማህበር		
196	በፌዴራል መንግስት ሠራተኞች ህግ መሠረት አንድን ጉዳት በሥራ ላይ የደረሰ ጉዳት ነው ለማለት የሚቻልበት አግባብ (ሁኔታ) እና በጉዳቱ ሞት በተከሰተ ጊዜ የጉዳት ካሣ ለሟች ቤተሰብ የሚሰጥበት አግባብ፣ አዋጅ ቁ. 515/99 አንቀጽ 47(2)(ሐ) አዋጅ ቁ. 262/94 አንቀጽ 46(2)(5)(ለ)	61717	ወ/ሮ አበበች አዱኛ በራሳቸውና በህጻን ረቂቅ ተክሉ ስም እና በስራና ከተማ ልማት ሚኒስቴር የተንዳሆ ቤቶች ልማት ፕሮጀክት ጽ/ቤት	ጥር 15/2004	111
197	የሠራተኞች ስንብት ተከትሎ አሰሪ የሆነ አካል የከራካሪ የሆኑ ክፍያዎችን በተመለከተ ሊያዘገይ እንደሚችልና ክፍያ በማዘግየት በሚል ሊቀጣ የሚችለው ከቁጥጥር ውጪ በሆነ ምክንያት ሳይኖር ወይም የሚያከራክር ክፍያ ሳይኖር ያለአግባብ ያዘገየ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 37, 38, 36	74636	ኢትዮ ቴሌኮም እና ትዕግስት ሙሉዓለም (15 ሰዎች)	ሰኔ 21/ 2004	116
ቅጽ 14					
198	በአሰሪ ከተደረገ የሥራ ቦታ ዝውውር ጋር በተያያዘ ሠራተኛው ወደነበረበት	78536	በደሌ ቢራ አክሲዮን	ታህሳስ	

www.abyssinialaw.com

	ሥራ ቦታና መደብ እንዲመለስ በፍ/ቤት ሲወሰን አሰሪው ሠራተኛው የሥራ ዝውውሩ ከመከናወኑ በፊት ይሰራበት ወደነበረበት ቦታና የሥራ መደብ በትክክል መመለስ ያለበት ስለመሆኑ፣		ማህበር እና አቶ አልማው ቤዛ	5/2005	
199	ሠራተኛ ተቀጥሮ የሚሰራበትን አሰሪ ተቋም መልካም ስምና ዝና እንዲሁም ጥቅምና ሀልውና አደጋ ላይ በሚጥሉ ተግባራት የሚፈጽመው ጥፋት መጠንና ደረጃ እና የሚወሰድበትን እርምጃ ለመወሰን ሠራተኛው ከሚሰራው የሥራ አይነትና ባህሪ እንዲሁም ከአሰሪና ሠራተኛ ህጉ መንፈስና ዓላማ አንፃር መታየት ያለበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 27(1)(ሸ)(ረ)	77134	ወሰኔ የህክምና አገልግሎት ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና ዶ/ር ክብረወሰን አለማየሁ	ጥቅምት 8/2005	
200	• የጡረታ አበል ተጠቃሚ የሆነ ሰው በሌላ የመንግስት ሥራ ተቀጥሮ ያለአግባብ የወሰደው የጡረታ አበል እንዲመለስ በሚል የሚቀርብ ጥያቄ በአሥር አመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑና የይርጋ ጊዜውም ግለሰቡ በሌላ የመንግስት ሥራ ከተቀጠረበት ጊዜ ጀምሮ የሚቆጠር ስለመሆኑ፣ • አንድ የመንግስት ሠራተኛ ጡረታ ከወጣ በኋላ መልሶ ደመወዝ በሚያስገኝ የመንግስት ስራ ከተቀጠረ የቅጥሩ ሁኔታ በቋሚነትም ይሁን በጊዜያዊነት እንዲሁም ደመወዙ ከጡረታ አበሉ ያነሰ ሆነም አልሆነ ከደመወዙና ከጡረታ አበሉ አንዱን መምረጥ ያለበት ስለመሆኑ፣	72341	የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና አቶ ታዬ አበራ	ህዳር 21/2005	

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.345/95 አንቀጽ 46(1) (2) አዋጅ ቁ.209/55 አንቀጽ 30(2) የፍ/ብ/ህ/ቁ.1677(1)				
201	የሥራ ክርክር ችሎት አንድን ሠራተኛ ያለአግባብ የተሰናበተ ነው በሚል ውሣኔ ከተሰጠበት ቀን ወደኋላ ቀደም ብሎ ካለ ጊዜ ጀምሮ አሰሪው ወደ ሥራ እንዲመልስ በሚል ውሣኔ የሰጠ እንደሆነ ሠራተኛው ከተጠቀሰው ጊዜ ጀምሮ ውዝፍ ደመወዝ ለማግኘት መብት የሚኖረው ስለመሆኑ፣	83012	ዝዋይ ሮዝ ድርጅት እና ወ/ሮ ፋንቱ ያሲን	ጥር 14/200 5	
202	የጥብቅና ሙያ አገልግሎት ለመስጠት ፈቃድ ያለው የህግ ባለሙያ በሙያው አገልግሎት ለመስጠት ከ3ኛ ወገን ጋር በሚያደርገው ውል የሚፈጠረው ግንኙነት በእውቀት ሥራ ውል ላይ የተመሠረተ እንጂ ሠራተኛውን እንደ የስራ መሪ ወይም ተቀጣሪ የማያስቆጥረው ስለመሆኑ፡ በአዋጅ ቁ.377/96 የማይገዛ ስለመሆኑ፣	81405	አቶ አህመድ ሲራጅ እና የአወሊያ ዋና ማስተባበሪያ ጽ/ቤት	ጥር 29/2005	
203	አንድ ሠራተኛ መብቱን ለማስከበር በአሰሪው ላይ በፍ/ቤት ክስ መመስረቱ ብቻ ከአሠሪው ጋር ለወደፊት የሻከረ ግንኙነት ይፈጥራል የማያስብልና የስራ ውሉ እንዳይቀጥል ለማድረግ የሚያስችል ምክንያት ስላለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 43(3)	82336	የአብጃታ ሶዳ አሸ አክሲዮን ማህበር እና	ጥር 02/2005	

www.abyssinialaw.com

			ማርታ አበበ		
204	ቀደም ሲል ስናገኘው የነበረው የደመወዝ መጠን የተቀነሠ ስለሆነ እንዲስተካከልልን በማለት በሠራተኞች የሚቀርብ ክስ የወል የሥራ ክርክር ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣	78865	የኢትዮጵያ የእህል ንግድ ድርጅት እና እነ አቶ ገ/ስላሴ ኃ/ማርያም (ስምንት ሰዎች)	ጥር 28/2005	
205	•ከሥራ ቅጥር ግንኙነት ጋር በተገናኘ አንድ ሥራ "ቀጣይነት ያለው" ነው ለማለት ስለሚቻልበት አግባብ፣ • አንድ ሥራ በባህሪው "ቀጣይነት ያለው" ነው ለማለት ስራው ረዘም ላለ ጊዜ መስራቱን ብቻ ሣይሆን የሥራው ባህሪ ከአሠሪው ድርጅት (ተቋም) አይነተኛ ሥራ ጋር የሚሄድና በመደበኛነት የሚከናወን መሆኑን ጭምር ማረጋገጥ የሚያስፈልግ ስለመሆኑ፣	80350	ሸራተን አዲስ እና እነ አቶ ገናናው ከበደ (ሃምሳ አንድ ሰዎች)	ጥቅምት 20/2005	
206	የጡረታ መውጫ እድሜ ወሰንን በተመለከተ አሰሪው ከሠራተኛ ማህበር ጋር የሚያደርገው ስምምነት ተፈፃሚ ሊሆን የሚገባው በተመሣሣይ ጉዳይ ለሠራተኛ በህግ ከተደነገገው ይልቅ የህብረት ስምምነቱ የተሻለ (የበለጠ) ጥቅም የሚያስገኝ እንደሆነ ስለመሆኑ፣	80079	የመቶ አለቃ ጥላሁን ታችበሌ እና ግሎባል ሆቴል ኃ/የተ/የግል	ህዳር 19/2005	

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 134(2),24(3) አዋጅ ቁ. 715/2003 አንቀጽ 17(1)		ማህበር		
207	አንድ ሠራተኛ በባህሪው ቀጣይነት ባለው ሥራ ላይ መቀጠሩ መረጋገጡ ብቻ ሠራተኛው ላልተወሰነ ጊዜ እንደተቀጠረ የሚያስቆጥረው ስላለመሆኑ፡ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 24(1)	79853	የአዲስ አበባ ከተማ መንገዶች ባለሥልጣን እና እነ አቶ ጌታቸው ደበበ (14 ሰዎች)	ህዳር 04/2005	
208	ሥራና ሰራተኛን ከመምራት እና ከመቆጣጠር ባለፈ በሠራተኛ ላይ የዲሲፕሊን እርምጃ ለመውሰድም ሆነ ከሥራ ለማሠናበት ስልጣን በሌለው የቅርብ አለቃ ሠራተኛው ሥራ እንዲለቅ የተነገረ መሆኑ የሥራ ውል ተቋርጧል ወደሚል ድምዳሜ የሚያደርስ ስላለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 3(2)(ሐ)	79212	ሮያል ከረሜላ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ወ/ሪት ፀሐይ ብርሀኑ	ጥቅምት 19/2005	
209	የሥራ ውል ወይም በሌላ ሠነድ ሠራተኛው ስምምነቱን ባልሰጠበት ሁኔታ አሰሪ የሆነው አካል እህት ድርጅት ወደ ሆነ ተቋም (ድርጅት) ሰራተኛውን አዛውሮ ለማሰራት አሠሪ መብት የሌለው ስለመሆኑ፣	83068	ዲ.ኤች.ገዳ ብርድልብስ ፋብሪካ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና	ታህሳስ 30/2005	

www.abyssinialaw.com

			ወ/ሪት ቅድስት ጌታቸው		
210	አንድ ሠራተኛ በሥራው አፈፃፀም ምዘና ደካማ ነው በማለት የሥራ ውሉን ለማቋረጥ የሚቻለው ምዘናውን ሠራተኛው በተቀጠረበትና በተመደበበት የሥራ አይነት (መስክ) ላይ በማድረግ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 42, 43(1)	82335	ሆሊ ኤንጀልስ ት/ቤት ታ/የተ/የግ/ማህበር እና መ/ር መልካም አለማየሁ	ጥር 01/2005	
ቅጽ 15					
211	• አንድ ሠራተኛ በሥራ ላይ እያለ የደረሰበትን የአካል ጉዳት በተመለከተ የጉዳት ካሣ ክፍያ እንዲከፈለው ለመጠየቅ የሚችለው በአማራጭ አንድም በአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ አዋጁ መሠረት አሰሪውን ያለጥፋት በሥራ ክርክር ችሎት ከሶ በመጠየቅ ወይም የአሰሪውን ጥፋት መነሻ በማድረግ የጉዳት ካሣ ክፍያ ከውል ውጪ ታላፊነትን የተመለከቱ ድንጋጌዎችን መሠረት በማድረግ በፍ/ሔር ችሎት በአሠሪው ላይ ክስ ለማቅረብ የሚችል ስለመሆኑ፣ • በሥራ ላይ ጉዳት የደረሰበት ሠራተኛ የጉዳት ካሣን ለመጠየቅ በህጉ የተመለከቱትን መብቶች በአግባቡና በትክክል ተገንዝቦ እንደ ጉዳቱ ሁኔታ፣ አይነትና አግባብነት በተሻለ ሁኔታ የሚጠቅመውን የመብት አድማስ አውቆ በመለየት ተገቢው መብቱ ከመነጨበት የህግ አግባብ አንፃር ክሱን ሊያቀርብ የሚገባ ስለመሆኑ፣	80343	ዋሊያ የቆዳ ማለስለሻ ፋብሪካ ታ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ደረጀ ውለታው	ግንቦት 06/2005	2

www.abyssinialaw.com

	• የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.5 ድንጋጌ ይዘት አድማሱ በግልጽ በተወሰኑ ጭብጦች ላይ ብቻ ሣይሆን በተከራካሪ ወገኖች ቢነሱ ኖሮ ሊወሰኑ ይችሉ የነበሩ ጭብጦችን ጭምር የሚያካትት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 96(1)،97 109، 138(1) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 80(2)				
212	አሠሪ ሠራተኛውን እንደ ሠራተኛ በመቀበል የሚሰራውን ሥራ ባልሰጠበት ሁኔታ ሠራተኛውን ከሥራ ገበታው ቀርቷል በሚል ያለ ማስጠንቀቂያ ለማሰናበት የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1) ለ	82091	ኒው ጄኔሬሽን ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ እና አቶ ለገሠ ደሣለኝ	መጋቢት 25/2005	9
213	የሥራ መሪ የሆነ ሠራተኛ ያለ አግባብ ከሥራ መሰናበቱ ተረጋግጦ ሲወሰንና የአሰሪው የመተዳደሪያ ደንብ የሚፈቅድለት ከሆነ በአዋጅ ቁ. 377/96 መሠረት ኪሣራ ታስቦ ሊከፈለው የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.2574(2) አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 43(4) (ሀ)	84661	አቶ ዳዊት ሸዋቀና እና ስኳር ኮርፖሬሽን	መጋቢት 27/2005	12
214	ከሥራ ጋር በተገናኘ እንዲከፈል በሚል የሚቀርቡ የደመወዝ፣ የትርፍ ሰዓት እና ሌሎች ክፍያዎች ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የይርጋ ጊዜ ገደብ መቆጠር	79476	ኢትዩ ቴሌኮም እና	የካቲት 12/2005	17

www.abyssinialaw.com

	የሚጀምረው ሠራተኛው ክፍያዎቹን መጠየቅ ይችላል (ይገባዋል) ከሚባልበት ግዜ ጀምሮ እንጂ የሠራተኛው የሥራ ውል ከተቋረጠበት ግዜ ጀምሮ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 162(1-4)		እነ አቶ ዘሪሁን ታዬ (ዘጠና ስድስት ሰዎች)		
215	የስራ ውል የሚመሠረተው ማንኛወም ሰው ደመወዝ እየተከፈለው በአሰሪው መሪነት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ለተወሰነ ወይም ላልተወሠነ ጊዜ ወይም የተወሰነ ሥራ ለአሰሪው ለመስራት የተስማማ እንደሆነ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 2(3),4	81814	እነ ወ/ት ፌቨን የሺጌታ (12 ሰዎች) እና የኢትዮጵያ አየር መንገድ	ሐምሌ 18/2005	24
216	በአሠሪው ንብረት ላይ ጉዳት በማድረሱ ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ የተሰናበተ ሠራተኛ ጉዳቱን ያደረስኩት በሥራ መደራረብ እና ከልምድ ማነስ ነው የሚል ምክንያት አቅርቦ የተከራከረ መሆኑ ስንብቱን ህገ ወጥ ነው ለማለት የሚያበቃ (የሚያስችል) ስላለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1)(ሸ), 13(3)	86284	ሆራይዞን አዲስ ጎማ (አ.ማ) እና አቶ መኮንን ዓለሙ	መጋቢት 13/2005	27
217	አንድ ሠራተኛ የቅጥሩ ውል አይነት ቋሚም ይሁን ግዜያዊ ለሠራተኛ በህጉ በተፈቀዱ ጥቅሞች የመጠቀምና ህጉ የሰጣቸውን ከለላዎች የማግኘት መብት ያለው ስለመሆኑ፣	87338	ዮቴክ ኮንስትራክሽን ኃ.የተ.የግል ማህበር እና	ግንቦት 21/2005	30

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 162 የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 42(2)		እነ አቶ ገብሬ በላይነህ (አምስት ሰዎች)		
218	አንድ ሠራተኛ ከሥራ መቅረቱ በህመም ምክንያት መሆኑ እንደበቂ ምክንያት ሊወሰድ የሚችለው በህጉ አግባብ፣ በህመሙ ምክንያት ስለመቅረቱ ለአሰሪው ያሳወቀና ፈቃድ ያገኘ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 85(4)	87285	ወ/ሮ የውብዳር ንጋቱ እና ገነት ሆቴል	መስከረም 23/2006	34
219	የሥራ ኃላፊነቱን ባለመወጣት ተገቢነት የሌላቸው ሰዎችን ወደ አሰሪው ድርጅት ውስጥ ዘልቀው እንዲገቡ በማድረግ ጥፋት የፈፀመ የጥበቃ ሰራተኛ ወደ ድርጅቱ በገቡት ሰዎች ምክንያት የተፈጠረ የፀጥታና የደህንነት ችግር አልተከሰተም በሚል ምክንያት ብቻ አሰሪው በሰራተኛው ላይ የፈፀመውን የስራ ውል ማቋረጥ ተግባር ህገ ወጥ ነው ሊያስብል የሚችል ስላለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 27(1)(ሸ), 17(1)(ሸ)(ቀ), 14(2)(ሀ)	90389	የኢትዮጵያ ኤርፖርት ድርጅት እና አቶ በሪሁን በላይ	ጥቅምት 18/2006	38
220	አንድን ሠራተኛ የሥራ መሪ ነው ለማለት የሚቻለው በህግ ወይም እንደ ድርጅቱ የሥራ ፀባይ በአሰሪው በተሰጠ የውክልና ስልጣን መሠረት የሥራ አመራር ፖሊሲዎችን የማውጣትና የማስፈፀም እንዲሁም በተጨማሪነት ወይም ይህንን ሣይጨምር ሠራተኛን የመቅጠር፣ የማዛወር፣ የማገድ፣ የመመደብ ወይም ሌሎች የሥነ-ሥርዓት እርምጃ የመውሰድ ተግባሮችን	92466	ሳይግን ቴክስታይል ቢዩልዲንግ ኮንስትራክሽን ትሬድ ኢንዳሪኢንክ ኢትዮያ ብራንች	ጥር 02/2006	41

www.abyssinialaw.com

	የሚያከናውን እንደሆነ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 3(2)(ሐ) አዋጅ ቁ. 494/98 አንቀጽ 2(1)(ሐ)		እና አቶ ተስፋዬ ጥላሁን		
ቅጽ 16					
221	አንድ ሠራተኛ በስራ ውሉ እና በስራ ደንቡ መሠረት በአሰሪ የተሰጠውን ትዕዛዝ የመፈፀም ግዴታን አለመወጣቱ ስለሚያስከትለው ውጤት በአሠሪና ሠራተኛ አዋጅ አንቀጽ 13(2)፣13(7)	90570	አቶ ፍፁም አስታጥቄ ወኪል እና የተቀናጀ የቤተሰብ አገልግሎት ድርጅት	ጥር 27/2006	66
222	በአሰሪና ሰራተኛ መካከል የሚፈጠር የስራ ግንኙነትን መነሻ በማድረግ ሰራተኛው በሕግ የተሰጠውን መብቱን ለመተው የሚያደርገው ስምምነት የህግ ውጤት የማይኖረው ስለመሆኑ፡-	92410	ቻይና ሀይ ቄይ ግሩፕ ሊሚትድ እና አቶ ውብሸት እንግዳው	ጥር 29/2006	69

www.abyssinialaw.com

223	የመድን ዋስትና የገባ የመንግስት የልማት ድርጅት በአንድ ሰራተኛው ላይ ለደረሰ የአካል ጉዳት ተጠያቂ የማይሆነው የተገባው የመድህን ሽፋን በአዋጁ የተጠበቀውን መጠን የሚሸፈን ከሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ በአዋጁ ስሌት ለአነሰ መጠን ያህል የመድህን ሽፋን አሰሪው ተጠያቂ ስለመሆኑ፣ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 109(1)፣ አንቀጽ 109(3) ,134(1)	97512	አቶ ምህረት አለነ ገረመው እና የኢትዩጵያ ቱሪስት ንግድ ስራ ድርጅት	ሐምሌ 29/2006	81
224	በአሰሪና ሰራተኛ መካከል በሚደርግ የቅጥር ውሉ ላይ በግልፅ የሙከራ ጊዜ እንዲኖር ካልተስማሙ በስተቀር አሰሪው የሙከራ ጊዜ ነው ብሎ በሚያስበው ጊዜ ውስጥ የሰራተኛውን የስራ ውል ያለማስጠንቀቂያ ሊያቋርጥ የማይችል ስለመሆኑ፡- አዋጅ 377/1996 አንቀፅ 11(3)	98052	በርሄ ሐጎስ ጠቅላላ ስራ ተቋራጭ እና አቶ ገመቹ አዱኛ	ሐምሌ 14/2006	86
225	የአዋጅ ቁጥር 377/96 የተፈፃሚነት ወሰን በአሠሪና ሠራተኛ መካከል በሚቋቋም በቅጥር ላይ የተመሰረተ የሥራ ግንኙነት ላይ ተፈጻሚነት የሚኖረው ቢሆንም፤ በአዋጁ በግልጽ በተደነገጉ ሌላ ሕግ በሚገዛቸው ግንኙነቶች ላይ ተፈጻሚነት የማይኖረው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 3	92152	ግርማ ደሳለኝ እና ወጣቶች ገነት የመጀመሪያ ደረጃ ት/ቤት	የካቲት 11/2006	89

www.abyssinialaw.com

226	የሥራ ውል በመቋረጡ ምክንያት በሰራተኛውም ሆነ በአሰሪው የሚቀርብ ማንኛውም የክፍያ ጥያቄ ሥራ ውሉ በተቋረጠ በ6 ወር ጊዜ ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ፣ የጳጉሜ ቀናት በይርጋ ቀናት የማይካተቱ ስመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 162(4)፣የፍ/ሕ/ቁ. 1860(3)	96458	ኢትዮጵያ የርቀት ትምህርት ኮሌጅ እና ዶ/ር ደሣለኝ ተመስገን	ሐምሌ 29/2006	92
227	ከስራ ውል መቋረጥ ጋር ተያይዞ በአሰሪው ቁጥጥር ውጪ በሆነ ምክንያት ካልሆነ በቀር በሰባት የስራ ቀናት ውስጥ አሰሪው ለሰራተኛው መክፈል የሚገባውን ሒሳብ ካልከፈለ ክፍያ ለዘገየበት ጊዜ ለሰራተኛው እስከ ሶስት ወር የሚደርስ ደሞዙን ያህል አሰሪው እንዲከፍለው ሰራተኛው ጉዳዩን ለማየት ስልጣን ላለው ፍ/ቤት በመጠየቅ ሊያስወስን የሚችል ስለመሆኑ- አዋጅ ቁ.377/ 1996 አንቀፅ 38	98724	ሙኒሽ ካፌ ድርጅት(ሙኒሽ ጀርመን ቤከር እና ካፌ) እና አቶ ዳዊት ፀጋው	ሐምሌ 14/2006	95
228	በአሰሪና ሰራተኛ መካከል ያለ የሥራ ግንኙነት በተቋረጠ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ የክፍያ ጥያቄ ያለበት አካል መብቱን ካልጠየቀ በይርጋ የሚታገድ መሆኑን፣ በተጨማሪነት ስድስት ወር ከሞላው(ካለፈው) በኃላ የሁለቱ የስራ ግንኙነት ቢቀጥል እንኳን አስቀድሞ የታገደውን የስንብት ክፍያ ጥያቄን ከአዋጁ ድንጋጌ ይዘት አኳያ የይርጋ ጊዜን ሊያቋርጥ የሚችል ስላለመሆኑ፣ አዋጅ 377 አንቀፅ 162(3)፣162(4)	92302	አቶ ርዕሶም እምባፍራሽ እና ኢትዮ ቴሌኮም	ጥር 26/05/06	98

www.abyssinialaw.com

229	አንድ ሰራተኛ በስራ ላይ እያለ በሚደርስበት የጤንነት ችግር ምክንያት አሰሪው የአንድ ወር የህመም ፍቃድ ሰጥቶት ነገር ግን በተሠጠው ጊዜ ውስጥ ከህመሙ ማገገም ካልቻለ ተጨማሪ የህመም ፍቃድ ከግማሽ ደመወዙ ጋር እንዲያገኝ ሊደረግ የሚችል ስለመሆኑ፡- አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 85(1)፣86(2)	99026	አቶ አብርሃም ታደለ እና ጥቁር አባይ ትራንስፖርት ኃላ/የግለ/ማህበር	ሐምሌ 17/2006	101
230	- የሥራ ውሉ ሊጠናቀቅ የአንድ ወር ጊዜ ብቻ የቀረው በሆነ ጊዜ አሰሪው የስራ ውሉ ከሚጠናቀቅበት የጊዜ ገደብ ከ1ወር በፊት የሥራ ውሉን ያቋረጠ እንደሆነ ሊከፍል የሚገባው የ1 ወር ደመወዝ ብቻ እንጂ የማስጠንቀቂያ ክፍያ እንዲከፍል የሚገደድበት ህጋዊ ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ፤ አዋጅ ቁጥር377/96 አንቀፅ 43(4)(ሀ)፣36	95392	የእንግሊዝ ሕፃናት አድን ድርጅት እና አቶ ሽመልስ አለሞ	ግንቦት 06/2006	104
231	-በአሰሪና ሰራተኛ መካከል በሚደረግ የውል ግንኙነት ተዋዋይ ወገኖች የገቡትን ግዴታ በቅንነት ይፈፅማሉ ተብሎ የሚገመት ስለመሆኑ፣ - በአሰሪውና ሰራተኛው መካከል በሚደረግ የሥልጠናና የት/ት ውል መሰረት አሰሪው የሚጠበቅበትን ድጋፍ ለሰራተኛው የማድረግ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር 1732፣አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 84፣	92423	የሺሐረግ ታደሰ እና የአምቦ ማዕድን ውሃ አ/ማ	ጥር 16/2006	107

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 83 ንዑስ አንቀፅ 3				
232	- አንድ የስራ ውል በሰራተኛው አነሳሽነት እንደነገሩ አግባብ በማስጠንቀቂያ ወይም ያለማስጠንቀቂያ ሊቋረጥ የሚችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 31 እና 32	93511	አቶ ደረሰ ወርቄ እና በርሔ ሐጎስ ጠቅላላ ስራ ተቋራጭ	የካቲት 24/2006	111
233	-በፍትሐ ብሔር ክርክር አንድ ግዴታ እንዲፈጸምለት የሚጠይቅ ሰው የግዴታውን መኖር ማስረዳት እንደሚጠበቅበት እና በአንፃሩም ግዴታ ፍርስ ነው ወይም ተለውጧል የሚለው ወገንም ይህንኑ የማስረዳት ግዴታ ስለመሆኑ፣ ሠራተኛው በራሱ ጉድለት ባልሆነ ምክንያት ላልሰራው ስራ ደሞዝ ስለሚጠይቅበት አግባብ፣ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 በአንቀጽ 54(1)፣54(2) በፍ/ሕ/ቁ. 2001(1) እና(2)	93532	አቶ በታይሉ ደቦጭ አንበሴ እና ኢትዮጵያ ገብራት ትራንስፖርት ታላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	ጥር 12/2006	115
234	በአሰሪና ሰራተኛ መካከል በሚደረግ የስራ ግንኙነት የተነሳ ለተወሰነ ጊዜ ለፕሮጀክት ስራ መደብ የተቀጠረ ሠራተኛ ከአንድ የፕሮጀክት ወደ ሌላ የፕሮጅክት ስራ አዘዋውሮ ማሰራት በአሰሪውና ሰራተኛው መካከል ላልተወሰነ	93813	ዛምራ ኮንስትራክሽን ታላፊነቱ የተወሰነ የግል	የካቲት 13/2006	119

www.abyssinialaw.com

	ጊዜ የስራ ግንኙነት ተፈጥሯል ለማለት የማያስችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ. 377/96 አንቀፅ 30፣ አንቀፅ 10		ማህበር እና ሙሉጌታ አምባዬ ጠበቃ አደም ታደለ		
235	አንድ ሰራተኛ ሲከፈለው የነበረው የደሞዝ መጠን ከፍተኛ መሆን የሥራ ስንብት ክፍያን ከመጠየቅ የሚያግደው ስላለመሆኑ፣ አዋጅ 377/1996 አንቀጽ 39 እና አዋጅ ቁጥር 494/1998 አንቀጽ 2(2)(ሸ)	93828	የኢትዮጵያ አየር መንገድ እና ካፒቴን እንድሪያስ ጀምሬ	የካቲት 11/2006	123
236	አንድ ሰራተኛ የሥራ ውሉ በሚቋረጥበት ጊዜ በስሙ የሚቀመጠው የፕሮቪደንት ፈንድ ለእዳ ማስቻያ ሊሆን የሚችለው ሰራተኛው ዕዳ እንዳለበት ያመነ እንደመሆኑ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 59(1)	95451	አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንክ አክሲዮን ማህበር እና አቶ መርዓዊ መስፍን	ሚያዝያ 06/2006	127
237	አንድ ሰራተኛ በስራ ላይ እያለ የማጭበርበር ድርጊት በመፈፀሙ ምክንያት ያገኘው ጥቅም ባይኖርም፣ ወይም በሌላ ሰው ላይ ጉዳት ባያደርስም ወንጀልነቱ እንደተጠበቀ ሆኖ የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ለማቋረጥ በቂ	95522	የኢትዮጲያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን መሃል ሜዳ ደንበኞች አገልግሎት	መጋቢት 08/2006	131

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ፣ የአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 27(1(ሐ))		ፅ/ቤት እና አቶ ሙሉጌታ ወ/ጊዩርጊስ		
238	በአሰሪና ሰራተኛ መካከል በተነሳ ክርክር በመጀመሪያ ደረጃ የቀረበው ለክልል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ከሆነ ጉዳዩ በተነሳበት ክልል የሰበር ችሎት የተደራጀ እስከሆነ ድረስ በክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት ሳይታይ እና ውሳኔው የመጨረሻ መሆኑ ሳይረጋገጥ በቀጥታ ለፌዴራል ጠ/ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ቀርቦ ሊስተናገድ የሚችልበት ህጋዊ ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ፣ በአዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 5(6)፣ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 138(1)፣	94102	ኢትዮቴሌኮም ደቡብ ምዕራብ እና ጋምቤላ ሪጅን እና ወ/ሮ ሳባ መንገሻ	ሚያዚያ 21/2006	134
239	-በሥራ ተከራካሪ ወገኖች ማንነት የፍርድ ቤቶችን ሥልጣን (የክልል ወይም የፌዴራል) ብሎ ለመወሰን እንደወሳኝ መለኪያ ሊወስድ የሚገባ ስላለመሆኑ፣ ኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 50፣ 51 እና 80 ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 14እና15፣አዋጅ ቁ.25/88 አንቀጽ 5	94839	መተሃራ ስኳር ፋብሪካ እና ጥበቡ እሸቱ (139 ሰዎች)	መጋቢት 22/2006	137
240	በአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ በሠራተኛ ዕድገት ዝውውርና ሥልጠና በሚመለከት	94889	ወ/ሮ አልማዝ ባዛ	መጋቢት	144

www.abyssinialaw.com

	አሠሪው የሚወስዳቸው እርምጃዎች በፍርድ ሊታዩና ሊያልቁ የሚችሉ ጉዳዮች እንደሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገመንግስት አንቀፅ 37፣ በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 138፣ 142 ንዑስ አንቀጽ 1/ሰ/ እና ከአንቀጽ 147 ንዑስ አንቀጽ 1/ሀ/		እና የደቡብ መንገዶች ባለስልጣን	23/2006	
241	የሥራ መሪ መብቱን ለማስከበር የሚችልበት የይርጋ ጊዜ አቆጣጠር፣ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 1846	94931	ወ/ሮ ጥሩቀርቅ መንግስቴ እና የተገጣጣሚ ህንፃ አካላት ማምረቻ ድርጅት	የካቲት 14/2006	150
242	የጡረታ እድሜያቸን ሳይደርስ በጡረታ እንድንወጣ ተደርጐ የስራ ውላችን ከህግ ወጪ ተቋርጧል በማለት የሚቀርብ ክስን መደበኛ ፍ/ቤት ስንብቱ በህግ አግባብ የተደረገ መሆን አለመሆኑን የማጣራትና የመመርመር ስልጣን ያለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 23-27 (1)(ተ) እና 30፣40 አዋጅ ቁጥር 714/2003 አንቀጽ 19(7)	98099	እነ ወ/ሮ ደንቄ ከዳ (ሀያ ሰዎች) እና የኢትዮጵያ ፕልፕ እና ወረቀት አክስዮን ማህበር	ሰኔ 19/2006	153
ቅጽ-17					

www.abyssinialaw.com

243	በስራ ክርክር የተከራካሪ ወገኖች ማንነት የፍርድ ቤቶችን ስልጣን (የክልል ወይም የፌዴራል)ብሎ ለመወሰን እንደወሳኝ መለኪያ ሊወሰድ የማይገባ ስለመሆኑ፤ የአሰሪው እርምጃ ህገ ወጥነት የተረጋገጠ እንደሆነ የክፍያ መጠኑ ሊሰላ የሚገባው አዋጁ ባስቀመጠው ስሌትና በማስረጃ በተረጋገጠ የደመወዝ መጠን መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ አዋጅቁጥር377/1996አንቀፅ 35(1(ለ))፣39(1(ለ))፣40(1)(2)፣43(4(ሀ)፣68፣71	95638	ኢስት ሲሜንት አክሲዩን ማህበር እና አቶ ዘላለም ታደሰ	መስከረም 29 ቀን 2007 ዓ/ም	44
244	በሠራተኛው የሚጠየቅ የውዝፍ ደመወዝ ክፍያ ጥያቄ በአሠሪው የይርጋ መቃወሚያ ካልቀረበበት በስተቀር ተከፋይ ስለመሆኑ።-	101020	አቶ ዳዊት ገ/ማርያም እና አቶ ሣህለማርያም ደግፌ	መስከረም 29 ቀን 2007 ዓ.ም	52
245	አንድ ባለሙያ በአሠሪው ቁጥጥር ሳይሆን በራሱ የሙያ ኃላፊነት የሙያ አገልግሎት ለመስጠት ከአንድ አሠሪ ጋር ውል ሲኖረው ጉዳዩ የሚገዛው በአሠሪና ሠራተኛ ህግ ስላለመሆኑ፣ -ከአንድ ባለሙያ ጋር የሙያ ግልጋሎት ውል ያለው አሠሪ ውሉን በማናቸውም ጊዜ ማፍረስ ሥለመቻሉ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 3 ንዑስ አንቀስ /1//2/ የፍ/ህ/ቁ. 2140፣2646/1/፣ 2638/1/	101396	አዲስ አጠቃላይ ሆስፒታል እና ዶ/ር ምስራቅ ጥላሁን	ታህሳስ 21/2007	55

www.abyssinialaw.com

246	ከአሠሪና ሠራተኛ ክርክር ጋር በተነሳ ማንኛውም የሠራተኛ ክፍያ ጥያቄ ከማናቸውም የክፍያ ወይም የዕዳ ጥያቄ ቅድሚያ የሚኖረው ለሠራተኛ እንጂ ለስራ መሪዎች ስላለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 2(2)(ሐ) (3)፣167	101913	አቶ መላኩ ሙሉጌታ እና አቶ አበበ አቡራ	የካቲት 17 ቀን 2007ዓ.ም	59
247	አንድ ተማሪ በአካሉ ላይ ጉዳት እንዳይደርስበት የመጠበቅ ህገመንግስታዊ መብት ያለው ስለመሆኑ፡- አንድ አስተማሪ የሚያስተምራቸውን ተማሪዎች በአግባቡ የመቆጣጠርና የመከታተል ህጋዊ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑና ይህንን ግዴታውን ተላልፎ ተማሪን ቢደበድብ ያለማስጠንቀቂያ የስራ ውሉን ሊያቋርጥ የሚችል በቂ ምክንያት ስለመሆኑ፡ የኢ.ፌ.ዲ.ሬ ህገ መንግስት በአንቀፅ 16 የፍ/ሕ/ቁ 2124 እና 2125 አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 27(1)(ቀ) ፣አንቀፅ 14(2)(ሀ)	103209	አትላስ 1ኛ እና 2ኛ ደረጃ ት/ቤትእና ወ/ሪት መስታወት ስመኝ	የካቲት 16 ቀን 2007ዓ.ም	62
248	የዓመት ዕረፍት ክፍያ አስፈላጊው የገቢ ግብር ተቀንሶ ለሠራተኛው ሊከፈለውየሚገባ ስለመሆኑ:-አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 27(ሐ)፣36፣37 የገቢ ግብር አዋጅ 286/94 እና ደንብ ቁጥር 78/94 አንቀፅ 3	101040	አቶ አየለ መንግሥቱ እና የኢትዮጲያ እህል ንግድ	መስከረም 26 ቀን 2007 ዓ.ም.	66

www.abyssinialaw.com

			ድርጅት		
249	አንድ አሠሪ ለሙከራ የቀጠረውን ሠራተኛ በቀጠረው በ46ኛው ቀን ለስራው ብቁ አይደለም ብሎ የስንብት ደብዳቤ ቢጽፍለት ድርጊቱ ህገ ወጥ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 11(2)፣(3)	101890	የኢትዮጵያ አየር መነግድ እና ወ/ት ፍፁም ሀይሉ	ጥቅምት 24/2007	69
250	"ስለሠራተኛ ዕድገት አሰጣጥ ስርዓት" በሚል በአዋጁ የተገለፀው ሀረግ ሊተረጎም የሚገባው ከአንድ የሠራተኛ የስራ መደብ ወደ ሌላ የሠራተኛ የስራ መደብ የሚፈፀም የዕድገት አሰጣጥ ስርዓት በሚል መልኩ ስለመሆኑ፣ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 142(1)(ሠ)	101795	የኢትዮጵያ ምርጥ ዘር ድርጅት እና አቶ አድማሱ አበበ	መስከረም 27 ቀን 2007 ዓ.ም.	72
251	የአንድ ድርጅት የበላይ ኃላፊ ለሠራተኞች ለጡረተኞች የክፍያ ጭማሪን በተመለከተ በስሩ ለሚገኙ እንደየገቢያቸው መጠን እያስወሠኑና እያስፀደቁ የጭማሪ ክፍያ እንዲያደረጉ ያስተላለፈው ውሣኔ በሙሉ በስር በሚገኙት ድርጅቶች ላይ ተፈፃሚ ሊሆን የሚገባው ሥለመሆኑ፣	101579	እነ አቶ ገ/መድህን አስፋው እና ትንሳኤ ጉባኤ ማተሚያ ቤት	ሕዳር 24/2007	76
252	የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት የሠራተኛ ጉዳይ ወሣኝ ቦርድ የወሰነውን ጉዳይ	102512	እነ ብርሀኑ ቢኒ (ሰላሳ	ታህሳስ	81

www.abyssinialaw.com

	በይግባኝ ሲያይ የህግ ስህተት መኖሩን እና አለመኖሩን ከማረጋገጥ ባለፈ የፍሬ ጉዳይ እና የማስረጃ ምዘናን በተመለከተ የማየት እና የማረም ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ፣ አንድ አሠሪ የሠራተኛ ቅነሳ በሚል ምክንያት ሠራተኞችን ከሥራ ሲያሰናብት በአዋጁ የሠራተኛን ቅነሳ በተመለከተ የተቀመጡትን ድንጋጌዎች መሠረት ማድረግ ያለበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 28(2)(ሐ) ፣29፣140		አራት ሰዎች) እና የአርባ ምንጭ ጨርቃጨርቅ ፋብሪካ	10/2007	
253	አንድ ሠራተኛ የስራ ግዴታውን በአግባቡ ባለመወጣት በአሰሪው ኢኮኖሚያዊ ጥቅም ላይ ጉዳት ያደረሰ ከሆነ የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ለማቋረጥ በቂ ምክንያት ሥለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 (1)(ሸ)፣ 12(2)(7)	104294	ሀግቤስ ታ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ በላይ ገ/ማሪያም	መጋቢት 29 ቀን 2007ዓ.ም	85
254	ከስራ በቅነሳ ምክንያት ለሚሰናበት ሠራተኛ የስራ ስንብት ክፍያ የሚከፈል ስለመሆኑ፡- አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 39(1)(ሐ)፣40(1)(3)፣28(2)(ሀ)(3)	105620	እነ አቶ ሀብቴ ብርሃኔ (ስድስት ሰዎች) እና አቶ ሙሉነህ ቡና ላኪ ትራንስፖርትና ትሪንቢት	ሚያዚያ 13 ቀን 2007	88

www.abyssinialaw.com

			አገልግሎት		
255	አንድን ሰው ሠራተኛ ነው ለማለት በቅጥር ላይ የተመሰረተ የሥራ ግንኙነት መኖር፣ሠራተኛው አገልግሎት የመስጠት ግዴታ ያለበት መሆኑ፣ ሊሰጥ የሚገባውን አገልግሎትመቼ ሊያከናውን እንደሚገባና እንዴት ማከናወን እንደሚኖርበት አሰሪው የመቆጣጠር ስልጣን ያለው ስለመሆኑ መረጋገጥ ያለባቸው ስለመሆኑ፣ አንድን አደጋ በስራ ላይ የደረሰ ነው ለማለት ሠራተኛው ስራውን በማከናወን ላይ እያለ ወይም ከስራው ጋር ግንኙነት ባለው ሁኔታ ከራሱ ውጪ በሆነ ምክንያት ወይም በአካሉ በማንኛውም ክፍል ተፈጥሯዊ እንቅስቃሴ ላይ በድንገት የደረሰበት ጉዳት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀፅ 2.4፣58.96፣97፣107፣110	105555	እነ መፍትሃ ሙሜ (ሶስት ሰዎች) እና አቶ ዑስማን አሊ	መጋቢት 18 ቀን 2007ዓ.ም	91
256	አንድ ሠራተኛ በህግ የተቀመጠው የጡረታ መዉጫ ዕድሜው ደርሶ በስራው ገበታ ላይ ቢቆይና በኋላ የስራ ውሉ ቢቋረጥ በአሰሪው ላይ የተለየ ግዴታ የሚጥል ስላለመሆኑና የማስጠንቀቂያ ጊዜ አልሰጠህም ተብሎ የማስጠንቀቂያ ጊዜ ክፍያ ክፈል ተብሎ ሊገደድ የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 24(3) አዋጅ ቁጥር 715/2003 አንቀፅ 17(1)	101736	ግዮንኢንዱስትሪያል ኮሜርሻልኃ/የተ/የግል/ማህበር እና አቶ አዲስ ዓለም	መጋቢት 18 ቀን 2007 ዓ.ም	97

www.abyssinialaw.com

ቅጽ-18					
257	አንድ ሰራተኛ በመደዳው ለአምስት የስራ ቀናት ካለበቂ ምክንያት ከስራ መቅረቱ የተረጋገጠ እስከሆነ ድረስ አሰሪው በዚሁ ምክንያት ሰራተኛውን ካለማስጠንቀቂያ ከስራ ያሰናበተው ስለመሆኑ በደብዳቤ ሳይገልፅ መቅረቱ የሥራ ውሉ በሕግ አግባብ አልተቋረጠም ወደሚል መደምደሚያ የሚያደርስ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 27(1) (ለ)	104862	አቶ መልካሙ አረጋ እና ተስፋዮ ለገሰ ጠቅላላ ስራ ተቋረጭ	መጋቢት 3 ቀን 2007ዓ.ም	2
258	አንድ አሠሪ ሠራተኛው ህጋዊ የመብት ጥያቄ በማቅረቡ ምክንያት የስራ ውሉን ማቋረጥ ህገወጥ ተግባር ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 26(2)(ሐ)	105921	ፒተርድስ ፕሮዳከተስ ማኑፋክቸሪንግ (አ.ማ) እና እነ ይፍቱ ስራ ነጋሽ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 14 ቀን 2007ዓ.ም	6
259	የአንድ ድርጅት ሠራተኛ በሠራው ጥፋት ያለማስጠንቀቂያ የስራ ውሉ ቢቋረጥም ያልወሰደው የዓመት እረፍት ካለ ወደ ገንዘብ ተቀይሮ ሊከፈል የሚገባው ስለመሆኑና የፕሮቪደንት ፈንድም በከፈለው ልክ የማግኘት	102994	ዳሸን ባንክ እና	ሚያዚያ 30 ቀን 2007	10

www.abyssinialaw.com

	መብት ያለው ስለመሆኑ፣		እነ ተፈሪ አሳልፈው /ሦስት ሰዎች/		
260	የአንድ ድርጅት ሠራተኛ ለአሰሪው የስራ መልቀቂያ አስገብቶ የስራ መልቀቂያው በአሰሪው ምክንያት በወቅቱ ሣይሠጠው ቆይቶ ሰራተኛው የስራ ግዴታውን እየተወጣና የስራ ግንኙነታቸው በተግባር ቀጥሎ ባለበት ሁኔታ ከረጅም ጊዜ በኋላ አሰሪው ሰራተኛው ቀደም ብሎ ያስገባውን የስራ መልቀቂያ መሰረት በማድረግ የስራ ውሉን ቢያቋርጥ የስራ ውሉ የተቋረጠው በህገወጥ መንገድ ነው ሊባል የሚችል ስለመሆኑ፣ አዋጁ ቁ.377/96 አንቀፅ 4/1/፣23፣26፣30፣31፣33፣39፣40/2/፣43/4/ሀ/፣ 35/1/ለ/፣38	104465	ወ/ሪት ሸዊት ሀይሉ እና መከላከያ ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ	መጋቢት 30 ቀን 2007 ዓ.ም	16
261	አንድ ሠራተኛ በአሰሪው የሚሰጠውን ትእዛዝ የመፈጸም ግዴታ ያለበት ስለመሆኑና ሳይፈጽም ቢቀር ካለማስጠንቀቂያ ከሥራ የሚያሰናብት በቂ ምክንያት ስለመሆኑ	108789	ሴንቸሪ ጀኔራል ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግል ማህበር	ሚያዚያ 10/ ቀን 2007 ዓ.ም	20

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ 377/1996 አንቀፅ 13/1/2/ እና /7/ እና 27/1/ ሸ/		እና አቶ ገስጥ ንጉሴ		
262	በየመስሪያ ቤቱ የሚቋቋሙ የዲሲፕሊን ኮሚቴዎች በህግ አግባብ የሚቋቋሙና የሰራተኛው ጥቅም ያለአግባብ እንዳይጎዳ ተገቢው መጣራት ተደርጎ እርምጃ እንዲወሰድ እገዛ የሚያደርጉ ናቸው ተብሎ የሚታመን ስለሆነ የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ ዋጋ ሊያጣ የሚገባው ተገቢው ማስረጃ ቀርቦ ህጋዊ ያለመሆኑ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 27 ንዑስ አንቀፅ 1/ሸ/ እና አንቀፅ 12/2/(7)	105834	የኢትዮጵያ አካል ጉዳተኞች ብሔራዊ ማህበራት ኮንፌደሬሽን እና ወ/ሮ እመቤት ኤርሚያስ	ሚያዚያ 28 ቀን 2007ዓ.ም	24
263	አንድ አሰሪ ሰራተኛው ያቀረበውን የስራ መልቀቂያ ጥያቄ ተቀብሎ ሰራተኛውን ካሰናበተ በኋላ የተለያዩ የክፍያ ጥያቄዎች በሰራተኛው ሲቀርብለት ወደኋላ ተመልሶ የስራ ውል ማቋረጫ ምክንያት አግኝቻለሁ በማለት ሌላ ደብዳቤ በመጻፍ ለሰራተኛው የሚገባውን ክፍያ አልፈፅምም ማለት አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 27/1/ለ/፣25	106610	አቶ ካብራክ ተኮላ እና የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፖርት ሎጂስቲክስ	ግንቦት 14 ቀን 2007 ዓ.ም	31

www.abyssinialaw.com

264	በአንድ አሰሪ ድርጅት መተዳደሪያ ደንብና መመሪያ መሠረት በአንድ የሥራ መደብ ላይ የውጪ ሰው የሚቀጠረው መጀመሪያ ለቦታው የሚመጥን የውስጥ ሠራተኛ ካለ ለውስጥ ሠራተኛው እድል ከሰጠ ለኋላ ከሆነ አሠሪው ድርጅት ይኸን ደንብና መመሪያ ተላልፎ የውስጥ ዕድገት ማስታወቂያ ሣያወጣና ለሠራተኞች ዕድል ሳይሰጥ የውጪ ቅጥር ቢፈጸም ድርጊቱ ህገወጥ ተግባር ስለመሆኑና ቅጥሩ ሊሠረዝ የሚገባው ስለመሆኑ፣	107002	ሲስተር ትዕግስት ፈቃድ እና የኤድስ መከላከያ ማህበራዊ አገልግሎት ድርጅት	ግንቦት 14 ቀን 2007 ዓ.ም	35
265	አንድ በሹፌርነት የተቀጠረ ሠራተኛ አሰሪው ጋር በተያያዘ ሁኔታ ጥንቃቄ ማድረግ ከሚገባው ነገር አንዱ መኪናውን የሚያሽከረክርበት አግባብ ከአካባቢው አየር ሁኔታና ከመልከዓ ምድሩ ጋር ባገናዘበ መልኩ መሆን ያለበት ስለመሆኑና ይህንን ሳያደርግ ቀርቶ አደጋና ጉዳት ቢደርስ ከባድ ቸልተኝነት እንዳደረሰ ተቆጥሮ የስራ ውሉ ያለማስጠንቀቂያ ሊቋረጥ የሚችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 13/3/፣27/1/ሸ/	111839	ፒ ኤስ አይ ኢትዮጵያ እና አቶ እሸቱ ካሣ	ግንቦት 28 ቀን 2007 ዓ.ም	41
266	የቅርብ አለቃውን ሰብአዊ ክብርና ሞራል የሚነካ የስድብና ማዋረድ የፈጸመ እና በስራ ቦታ የጠብ አጫሪነትን የፈጠረ ሰራተኛ የሥራ ውሉ ያለማስጠንቀቂያ ሊቋረጥ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ 377/96 አንቀፅ 32/1/ሀ	110615	ታብተሚካኤል ታ/የተ/የግል/ማሕበር እና አቶ ታመነ ታደሰ	ግንቦት 28 ቀን 2007 ዓ.ም	45

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ 377/96 አንቀፅ 13/2/ እና 27				
267	አንድ ሠራተኛ መብትና ጥቅሙን ሳይነካ ከአንድ የሥራ ቦታ ወደ ሌላ የሥራ ቦታ ወይም የስራ መደብ በማዛወር ማሠራት የአሰሪው አስተዳደራዊ ሥልጣን ነው ሲባል ዝውውሩ ያለህጋዊ ምክንያትና በህብረት ስምምነቱ ከሠፈረው አሰራር ውጪ ይከናወናል ተብሎ ሊተረጎም የማይገባው ስለመሆኑ፣	105997	ወ/ሪት ሉሊት አያሌው እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሚያዚያ 26 ቀን 2007 ዓ.ም	50
268	ሰራተኛው በስራ ላይ በደረሰበት የሞት አደጋ ምክንያት የሰራተኛው ባለቤትና ሌሎች ጥገኞች የሚያቀርቡት የካሣ ክፍያ ጥያቄ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ መቅረብ ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 162 ንዑስ አንቀፅ 1	108785	ዩሴፍ ተክሌ ህንፃ ሥራ ተቋራጭ እና ወ/ሮ ወርቅነሽ ጌታቸው በራሳቸው እና ሞግዚት በሆኑላቸው /እነ ሕፃን ረዲኤት/	ሐምሌ 21 ቀን 2007 ዓ.ም	54
269	አንድ ሰራተኛ በስራ መዘርዝሩ በግልጽ የተሰጠውን /የተቀመጠለትን/ ግዴታዎቹን አለመወጣቱ የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ሊያቋርጥ የሚችል ስለመሆኑ፡-	108933	ሠላም ቦሌ ሸማቾች ኃ/የተ/የህብረት ስራ ማህበር እና	ሐምሌ 30 ቀን 2007ዓ.ም	56

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 13(2) እና (7)		አቶ እሸቱ አደፍርስ		
270	አንድ ሰራተኛ ለአሠሪው በሥራ ክርክር ምክንያት ያወጣውን ወጭና ኪሳራ የመክፈል ግዴታ የሚጣልበት በክርክሩ ተረች በመሆኑ ምክንያት ብቻ ሳይሆን ሠራተኛው በአሠሪው ላይ ያቀረበው ክስ ሀሰተኛና በተጭበረበረ ማስረጃ ላይ የተመሰረተ ሆኖ ሲገኝ ብቻ ስለመሆኑ የፍትሐ ብሔር ሥነ ስርዓት ህግ ቁጥር 463 ፣465 (1) አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 161	109055	አቶ ጌትነት ከበደ እና ሃያት ሜድካል ከሌጅ	ሐምሌ 29 ቀን 2007 ዓ.ም.	60
271	አንድ የመንግስት ሠራተኛ በአሠሪው የመንግስት መ/ቤት ጥፋት በሆነ ምክንያት የስራ ውሉ ተቋርጦ ቆይቶ በኋላ በፍርድ ሠራተኛው ወደ ስራው ሲመለስ ውሉ ተቋርጦ በቆየበት ጊዜ ያለው ደሞዝ ጭምር ሊከፈለው የሚገባ ስለመሆኑ፣ የተሻሻለው የአ/ብ/ክ/መ/የመግስት ሠራተኞች አዋጅ ቁጥር 171/2002 አንቀጽ 81/2/፣87/1	104351	ወ/ት ክምክም እማኛው እና የደቡብ አቸፈር ወረዳ ሲቪልሰርቪስ ጽ/ቤት	ሠኔ 9 ቀን 2007 ዓ.ም	64
ቅጽ-19					
272	አንድ ሠራተኛ ከአንድ ዓመት በታች አገልግሎት የሰጠ እንደሆነ ተመጣጣኝ የሆነ የረፍት ጊዜ በአገልግሎት ጊዜው ልክ	112583	የኢትዮጵያ ቀይ መስቀል ማህበር ጅማ ቅርንጫፍ	ጥቅምት 5 ቀን	2

www.abyssinialaw.com

	(proportion to the length of his service) የሚሰጠው ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 77(6)		እና አቶ ብሩክ አበራ	2008ዓ.ም	
273	በውጭ ሃገር ስለሚኖር የስራ ውል የግል አገልግሎት(በውጭ ሃገር ለተሰጠው አገልግሎት) ተፈፃሚ ሊሆን የሚገባው ህግ ስለስራና ሰራተኛ ማገናኘት አገልግሎት የወጣ አዋጅ 632/2001 ስለመሆኑ በዚህ አይነት የውል ግንኙነት ውስጥ የሚቀርብ የክፍያ ጥያቄ በአስር አመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ. 1677(1) እና 1845	101675	ወ/ሮ መስከረም ሞጋ እና ወ/ሮ ትግስት አረጋ	ጥቅምት 24 ቀን 2008ዓ.ም	6
274	አንድ ሠራተኛ በጊዜ ቀጠሮ ከ30 ቀን በላይ መታሰሩ እና ከስራ ገበታው መቅረቱ ከ30 ቀናት የሚበልጥ እስራት እንደተወሰነበት ተቆጥሮ የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ማቋረጥ ተገቢ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 27 /1/በ/	114669	የኢትዮጲያ መንገዶች ኮንስትራክሽን ኮርፖሬሽን እና አቶ አስማረ ፈጠነ	ጥቅምት 24 ቀን 2008 ዓ.ም	12
275	አሠሪው ሠራተኛው በሚፈጽመው የሥራ ጥፋት ማስጠንቀቂያ በሰጠው ጊዜ የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ማቋረጥ የሚችለው በ30 ቀናት ውስጥ ሲሆን ይህ ቀን ካለፈ በኋላ የሚያደርገው ያለማስጠንቀቂያ የሥራ ውል ማቋረጥ	118263	ወ/ሮ ሙሪዳ ኑረዲን እና	ጥር 18 ቀን 2008 ዓ.ም	16

www.abyssinialaw.com

	የሥራ ውል የሚቋረጥባቸውን ሕጋዊ ሥርዓቶች ያላገናዘበ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 27(3) አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 27/1/ሀ/3/፣43/2/		አቡል ኬስ ሀ/የተ/የግ/ማህበር		
276	አንድ ሠራተኛ ከስራ ከተሰናበተ በኋላ የአገልግሎት ክፍያ ከሚያገኝባቸው ሕጋዊ ምክንያቶች አንዱ በድርጅቱ ከ5 ዓመት በላይ አገልግሎ በገዛ ፈቃዱ ስራ መልቀቁ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 494/98 አንቀፅ 2/ሸ/	112956	ሙስጠፋ ኑር ትዕም እና የኦሮሚያ መንገዶች ኮንስትራክሽን ኢንተርኘራይዝ	ጥቅምት 22 ቀን 2008 ዓ.ም	21
277	ውዝፍ ያልተከፈለ ደሞዝ ከስራ ስለተሰናበተ ሠራተኛ የሚከፈል ሳይሆን ወደ ስራ እንዲመለስ ለተወሰነበት ሰራተኛ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 43(5)	116002	የአንቦ ገበሬዎች የህብረት ሥራ ዩኒየን እና አቶ ጫመዳ መገርሳ	ህዳር 6 ቀን 2008ዓ.ም	25
278	አንድ ሠራተኛ የሥራ መሪ ሆኖ የሚቆጠረው እንደ ድርጊቱ የሥራ ፀባይ ከሚያከናውናቸው ተግባራት አንጻር መታየት ያለበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አዋጅ ቁጥር 494/1998 አንቀጽ 3/2/ሐ/	117076	የደቡብ ብ/ብ/ሕ/ክ/መንግስት የቤቶች ልማት ኢንተርፕራይዝ እና	ጥር 30 ቀን 2008 ዓ.ም	29

www.abyssinialaw.com

			አቶ ዮሐንስ ብዙነህ		
279	አሰሪው በሰራተኛው ህይወት ላይ አደጋ ሊያደርስ በሚችል አኳኋን እንዲሰራ ማድረግ ህገ ወጥ ተግባር ሲሆን ይህም ሰራተኛው የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ለመቋረጥ በቂ ምክንያት ነው ይህ ከተረጋገጠ ደግሞ ሠራተኛው በአዋጅ መሰረት የተለያዩ ክፍያዎችን የማግኘት መብት ያለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 14 (1) (ሠ)፣32(1)(ለ)	117517	ሬድ ፎክስ ኢትዮ.ታ/የተ/የግ/ማህ እና ወ/ት ጃለኔ ጌታቸው	ጥር 30 ቀን 2008 ዓ.ም	34
280	የአንድ ድርጅት ከሌላ ጋር መቀላቀል ወይም መከፋፈል ወይም የባለቤትነት መብት ወደ ሌላ መተላለፍ የስራ ውልን የማቋረጥ ውጤት የማይኖረው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/1996 አንቀፅ 23(2)	119734	ይርጋ ትሬዲንግ ታ/የተ/የግ/ማህ እና እነ አቶ በዛብህ መኮንን (ሦስት ሰዎች)	የካቲት 30 ቀን 2008 ዓ.ም	38
ቅጽ-20					
281	የአሰሪውን ትእዛዝ አልፈፀመም ተብሎ የስራ ስንብት ያደረገ አሰሪ ትእዛዙ ያለመፈጸሙን የማስረዳት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 13*	119639	የደብረዘይት ሄልሜክስ ቄራዎች ድርጅት	30/5/2008 ዓ.ም	2

www.abyssinialaw.com

			እና እነ አየለ ዲባባ /ሦስት ሰዎች/		
282	በአሰሪና ሰራተኛ አዋጅ በግልጽ በተቀመጡ ሁኔታዎች ካልሆነ በስተቀር አንዲት ሰፍሰጡር ሴት ከወሊድ በኋላ አራት ወራት ውስጥ ከስራ ያለመባረር መብት ያላት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 25፣27፣29/3/ እና 87/5//6/	121063	መ/ርት ሙሉነሽ መለሰ እና ዋሊያ አጠቃላይ 1ኛ ደረጃ ት/ቤት	24/06/2008 ዓ/ም	5
283	የግል አሰሪና ሠራተኛ (ስራና ሠራተኛ አገናኝ ኤጀንሲ) እና በሰራተኛ የሚነሳ ማንኛውም የስራ ክርክር የሚፈታው በአሠሪና ሠራተኛ አዋጅ ስለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁጥር 632/2001 አንቀጽ 4*	98771	እነ አቶ ታረቀኝ መኮንን እና አሊ ሚፍታህ ኤጀንሲ	24/8/2008 ዓ.ም	9
284	አንድን ሰራተኛ በስራ ላይ አልተገኘም ማለት የሚቻለው የስራ ውሉ ፀንቶ እስከቆየበት ጊዜ ድረስ ብቻ ስለመሆኑ፡- *አዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀፅ 27 (1) (ለ)*	117862	ጎል ኢትዩጵያ እና አቶ ዲዲሞ አጋቶ	20/10/2008 ዓ.ም	13

www.abyssinialaw.com

285	የዝውውር ውሳኔን ተከትሎ ሰራተኛው ለአምስት የሰራ ቀናት የሰራ ቦታ ላይ አልተገኘም በማለት የማሰናበት እርምጃ ተገቢነት ለማጣራት ፤ ከነባራዊ ሁኔታ እንዲሁም ሰራተኛው የሰራ ቦታ ላይ መገኘት ከሚችልበት ሁኔታ አንፃር እንዲሁም ከቀረበው ማስረጃ አንፃር በመመዘን የሚወሰን ስለመሆኑ ፤	125004	አዲስ ፋና ጠቅላላ ሸቀጣ ሸቀጥ እና ሆቴሎች ንግድ አ.ማ እና አቶ ሊቁ ብርሃነ	22/10/2008 ዓ.ም	17
286	አሰሪ የተጠየቀን የስራ ስንብት ክፍያን በተመለከተ አጠቃላይ ተቃውሞ አቀርቦበት እያለ ፤ ጉዳዩ የቀረበለት ፍ/ቤት ሰሌቱን በተመለከተ አልተቃወመም በሚል በመተርጎም በሰራተኛው የተጠየቀን የስንብት ክፍያ ዳኝነት ሙሉ በሙሉ በመወሰን የሚሰጥ ዳኝነት ተገቢ ስላለመሆኑ ፤ፍ/ቤቱ በሕጉ አግባብ አስልቶ መጠኑን ሊወሰን የሚገባ ሰለመሆኑ ፤ *ሰዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 40 (1 እና 2)*	119694	ንብ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ እና አቶ አለማየሁ ሁሉቃ	27/11/ 2008ዓ.ም	22
287	ለጡረታ አፈፃፀም ተብሎ የመንግሰት ሰራተኛን የግል ማህደር በኤጀንሲው እንዲላክ ተጠይቆ፤ሰራተኛው የመንግስት ንብረት አልመለሰም በማለት ማህደር አልክም ማለት ህጋዊ ሰላለመሆኑ ፤ የጡረታ አበል የማግኘት መብት የዕዳ መያዣ ሊደረግ ወይም በውርስ ወይም	127154	ኢትዩድያ እህል ንግድ ድርጅት እና አቶ ካሳሁን በዛብህ	23/1/ 2009 ዓ.ም	28

www.abyssinialaw.com

	በማናቸውም መንገድ ሊተላለፍ የማይችል ሰለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 345 /97 አንቀፅ 47 (2) ፣ 44 እና 55 (2)*				
288	አሰሪ ሰራተኞችን ከማሰናበቱ በፊት በትክክል አጣርቶ እርምጃ መውሰድ ሲገባው ፤ክርክር ከተጀመረ በኃላ ከስንብት ደብዳቤ ሌላ ደብዳቤ መፃፉ የአሰሪና ሰራተኛ አዋጁን ዓላማ እና መንፈስ የማያሟላ ሰለመሆኑ ፤ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 91 (1) (3)* *አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 27 (1) (ሸ) (ቀ)*	125778	ሲው ኢንፍራስትራክቸር እና እነ አቶ መሳይ ወ/ገብርኤል (አራት ሰዎች)	23/1/ 2009 ዓ.ም	32
289	አንድን ሰራተኛ የሥራ መሪ ነው ሊባልበት ስለሚቻልበት አግባብ፡- የሥራ መሪን በተመለከተ ክርክር ሲነሳ ተግባራዊ ሊሆኑ ስለሚገባቸው ሀሳች፡ - የስራ መሪ የሚያቀርባቸው የመብት ጥያቄዎች ቀሪ ስለሚደረጉበት የይርታ ጊዜ *አዋጅ ቁጥር 494/98 አንቀፅ 2(!)፣ 3(2(ሐ)* *የፍ/ሕ/ቁ.1677(1)፣1845፣2512፣2593*	116038	ፍራውን ኮ/ህንፃ ተቋራጭ እና እነ አቶ ካህሳይ ገ/እግዚአብሄር (ሁለት ሰዎች)	21/2 /2009 ዓ.ም	37
290	ተዋዋይ ወገኖች በስራ ውል ስምምነታቸው በግልፅ ኮሚሽንን የደሞዝ አካል	117070	ወ/ሮ ወይንሸት በቀለ	22/2/ 2009	46

www.abyssinialaw.com

	አድርገው እስከተዋዋሉ ድረስ ቅራኔ በተነሳ ሰዓት ኮሚሽንን እንደ ደመወዝ አይደለም በማለት መውሰድ ተገቢ ስላለመሆኑ *ኣዋጅ ቁ.377/1996 አንቀፅ 53(2(መ)*		እና ኦሎምፒያኮስ ሄኔኒክ አትሌቲክስ ማህበር (ግሪክ ክለብ)	ዓ.ም	
ቅጽ-21					
291	አንድ ሠራተኛ የሥራ መሪ ሆኖ ሥራውን ሲመራ በፈጸማቸው ማናቸውም ክንውኖች ምክንያት በተወሰደበት እርምጃ ሊያነሳቸው የሚችላቸው የመብት ጥያቄዎች የሥራ መሪው በሂደት ወደ ሠራተኛ የሥራ መደብ የተዛወረ ቢሆንም እንኳን በፍትሐብሔሩ ድንጋጌዎች የሚገዙ ስለመሆናቸው *ኣዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 3/1፣3/2/ሐ*	130685	ወጋገን ባንክ እና አቶ አናጋው ገበየሁ	ሕዳር 13 ቀን 2009 ዓ.ም	2
292	አንድ ሠራተኛ በራሱ ፈቃድ ስራ በሚለቅበት ጊዜ የሠላሳ ቀናት የማስጠንቀቂያ ጊዜ አለመስጠቱ የተረጋገጠ እንደሆነ ለሰራተኛው ከሚከፈለው ክፍያ ከሰላሳ ቀናት ክፍያ ያልበለጠ ካሳ ለአሰሪው ሊከፍል የሚገባ ስለመሆኑ፣ *ኣዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 31፤አንቀጽ 45*	119448	አዲስ ጋዝና ፕላስቲክ ፋብሪካ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ሰለሞን ኃይሌ	ታህሳስ 06 ቀን 2009 ዓ.ም	6

www.abyssinialaw.com

293	በመንግስት መስሪያ ቤቶች የሚፈጸም ጊዜያዊ ቅጥር ውል ሊከተላቸው ስለሚገባ መስፈርቶች መንግስት መስሪያ ቤት የሚደረግ የጊዜያዊ ሰራተኛ ቅጥር ውል ለፕሮጀክት ስራ ካልሆነ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 515/99 አንቀጽ 22/3/፣93 የኢ.ፌ.ድ.ሪ ጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት ህዳር 18/2005 በቁጥር መ80-893/1/ የተጻፈ ደብዳቤ የሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር በቁጥር ሲሰመ30/መ/18/22/459 በ16/04/2005 የተጻፈ ደብዳቤ	132714	ዶ/ር ደስአለኝ ተመስገን እና የአዲስ አበባ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርስቲ	ታህሳስ 28 ቀን 2009 ዓ.ም	9
294	ከቅጥር ውል በመነጨ ግንኙነት የሚጠየቅ ማንኛውም ክስ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ ፣ የይርጋ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው በመብቱ ለመጠቀም ከሚችልበት ቀን ቀጥሎ ካለው ቀን ጀምሮ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 162/1/፣163/1/	136981	የሐረር ቢራ ፋብሪካ አ.ማህበር እና እነ አቶ አለሙ ነጋሽ (ሰላሳ ዘጠኝ ሰዎች)	ሐምሌ 19 ቀን 2009 ዓ.ም	17
295	አንድ አሠሪ የቀጠረውን ሠራተኛ በሙከራ ጊዜ አጥጋቢ ውጤት አላሳየሀም በማለት የሥራ ውሉን ያለምንም ማስጠንቀቂያ ለማቋረጥ መብት የሚኖረው	140781	ታደሰ እንጆሪ ሆቴልና ጠቅላላ ንግድ ስራ	ሐምሌ 18 ቀን 2009	22

www.abyssinialaw.com

	በህጉ አግባብ የተደረገ የሙከራ ጊዜ ስምምነት መኖሩ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 11/1/ /2/ እና /3/		ታ/የተ/የግ/ማህበር እና ወ/ሪት ሉላ ዘሪሁን	ዓ.ም	
296	ለተወሰነ ጊዜ የተቀጠረን ሠራተኛ የሥራ ውሉ የሚቋረጥበት ጊዜ ሲደርስ አሰሪው ማሰናበት የሚችል ሲሆን ስንብቱ ከህግ ውጪ ነው ሊያሰኝ የማይችል ሲሆን በዚህ አግባብ የተሰናበተን ሰራተኛ የሥራ ሥንብት ክፍያ ሊያገኝ ይገባል የማያስብል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 24/1/፣ አንቀጽ 30/1/	138054	የላሊበላ ማር ሙዝየም እና ወ/ሮ ማሬ በዛ	ሐምሌ 28 ቀን 2009 ዓ.ም	26
297	ማንኛውም ወገን የይርጋው ጊዜ ካለፈ በኋላ የይርጋ ጊዜን እንደመቃወሚያ አድርጎ ለማንሳት ያለውን መብት ሊተው የሚችል ስለመሆኑ፣ ዳኞች በገዛ ስልጣናቸው የይርጋውንም ደንብ መከላከያ ለመጥቀስ የማይችሉ ስለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 165/5/፤ የፍ/ሕ/ቁ. 1856/2/*	142752	በከልቻ ትራንስፖርት አ/ማህበር እና አቶ ወልደሰንበት ዳዲ	ሐምሌ 27 ቀን 2009 ዓ.ም	30
298	በኮንትራት /በጊዜያዊነት/ የተሰጠ አገልግሎት ለጡረታ ተግባር ስለሚያዝበት	130944	አቶ ተሞገስ ወ/መላክ	ሐምሌ 26 ቀን 2009	34

www.abyssinialaw.com

	አግባብ *አዋጅ ቁጥር 345/1995 ፤በአዋጅ ቁጥር 907/2007*		እና የመንግስት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ	ዓ.ም	
299	ማንኛውም የመንግሥት ሠራተኛ ቢያንስ 10 ዓመት ያገለገለ እና በራሱ ፈቃድ ወይም በአዋጅ ከተጠቀሱት ውጪ በሆነ ምክንያት አገልግሎት ካቋረጠ የጡረታ መውጫ እድሜው ሲደርስ የአገልግሎት ጡረታ አበል ለዘለቄታው ሊከፈለው የሚችል ስለመሆኑ *የመንግስት ሰራተኞች ጡረታ(ማሻሻያ) አዋጅ ቁጥር907/2007 አንቀጽ 5/2/፤ በአንቀጽ 18*	132861	እነ አቶ እርጋጤ መድበው እና የመንግሥት ሠራተኞች ማኅበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ-	ሐምሌ 28 ቀን 2009 ዓ.ም	38
300	በሥራ ላይ የደረሰ የአካል ጉዳት ወደ ዘላቂ የአካል ጉዳት ከተሸጋገረ የካሣ ጥያቄው የይርጋ ጊዜ መነሻ መቆጠር ያለበት ጉዳቱ ከደረሰበት ጊዜ ሳይሆን ዘላቂ የአካል ጉዳት መሆኑ ከታወቀበት ጊዜ ጀምሮ ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 162(1)*	134188	አቶ ዊንታ ቦርጄ እና ይርጋለም ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ሐምሌ 28 ቀን 2009 ዓ.ም	42
ቅጽ-23					
301	አንድ ድርጅት በመክሰር ወይም በሌላ ምክንያት ለዘለቄታው መዘጋት	143334	ዋኢል አብዱጌት	ጥቅምት 20	227

www.abyssinialaw.com

	ሠራተኞችን የሥራ ውልን ያለ ምንም ቅድመ ሁኔታ ለማቋረጥ የሚያስችል ሲሆን መረጋገጥ ያለበት መሰረታዊው ነጥብ የአሰሪው ድርጅት ለዘለቄታው መዘጋት ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 24(4)		አብዱላዚዝ ፕላስቲክ ፋብሪካ እና እነ አበራ አመዩ (8 ሰዎች)	ቀን 2010 ዓ.ም	
302	የሙከራ ጊዜ ቅጥር ሲፈጸም ሰራተኛው በግልጽ እንዲያውቀው ሳይደረግና ስምምነት ሲደረግም በጽሁፍ ተደርጎ በሁለት ምስክሮች ባልተረጋገጠበት አሰሪው ሠራተኛው ለተቀጠረበት የሥራ መደብ ተስማሚ ሆኖ አልተገኘም በሚል የቅጥር ውሉን ያለምንም ማስጠንቀቂያ ለማቋረጥ በህጉ መብት ያልተሰጠው ስለመሆኑ፣ የአ/ቁ. 377/96 አንቀጽ 1/1/ /2/ እና /3/	126667	ኤልያስ ባርና ሬስቶራንት እና እነወ/ሮ ምርትነሽ አጥናፉ	መስከረም 26 ቀን 2010 ዓ.ም	232
303	አንድ ሠራተኛ የፕሮቪደንት ፈንድ ወይም የጡረታ መብት ተጠቃሚ ከሆነ አሰሪው የስራ ስንብት ክፍያ በተደራቢነት የመክፈል ግዴታ የሌለበት ሲሆን በራሱ ፍላጎት እና ፈቃደኝነት የስራ ስንብት ክፍያን በተደራቢነት እንዳይከፍል ክልከላ የሚያደርግ ስላለመሆኑ፡- አዋጅ ቁጥር 494/1998 አንቀጽ 2 (ሰ)	151474	ቦሰት የሕጻናትና ቤተሰብ በጎ አድራጎት ድርጅት እና ወ/ሮ ዓለም ሽመልስ ቀረቡ	መጋቢት 14 ቀን 2010ዓ.ም.	239

www.abyssinialaw.com

304	አንድ ሠራተኛ መደበኛ የጡረታ ዕድሜው ደርሶ የመብቱ ተጠቃሚ መሆኑ በተረጋገጠበት አግባብ ለጡረታ መብት ላልተያዘለት ጊዜ የሥራ ስንብት ካሳ ሊከፈለኝ ይገባል በማለት የሚያቀርበው ጥያቄ የህግ መሰረት የሌለው ስለመሆኑ፡- የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ አዋጅ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 39፤ 43 (4)ፈ አዋጅ ቁጥር 494/98 አንቀጽ 2/2/ሰ/ እና /ሸ/፤	132280	እነ አቶ አስቻለው አስማማው (2 ሰዎች) እና የደቡብ ሥራዎች ኮንስትራክሽን ድርጅት	መስከረም 26 ቀን 2010 ዓ.ም	246
305	ሠራተኛ በህይወቱ ላይ አደጋ ሊደርስበት በሚችል አኳኋን እንዲሰራ ማድረግ ህገወጥ ድርጊት ስለመሆኑና ሠራተኛው ያለማስጠንቀቂያ ውል እንዲያቋርጥ በቂ ምክንያት ስለመሆኑ፣ የአ/ቁ. 14/ሠ/ እና አንቀጽ 32/1/ለ	136571	እድገት ተስፋ ሁለገብ ሀ/የተ/የህ/ ስራ ማህበር እና እነ አቦዬ ለሜሳ	መስከረም 27 ቀን 2010 ዓ.ም	250
306	ለአንድ ሠራተኛ ማስጠንቀቂያ መፃፍ ብቻውን “የስራ መሪ” የማያስብልና ጉዳዩ በስራ ክርክር ችሎት ሊታይ አይችልም የሚባልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፡- አሠሪና ሠራተኛ አዋጅ ቁ. 377/96 3/2/ /ሐ/ ስ እና ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 494/98 አንቀጽ 2/1/ /ሐ/	140677	አቶ ብርሃኑ ጌቱ እና ብሔራዊ ትምባሆ ድርጅት አ/ማ ሰራተኛ ማሕበር	ህዳር 22 ቀን 2010 ዓ.ም	256

www.abyssinialaw.com

307	በአዋጅ ቁ 515/1999 መሰረት በህመም ምክንያት ለ8 ወራት ፍቃድ ሊሰጠው የሚገባ ሰራተኛ የ8 ወር ጊዜው ከመጠናቀቁ በፊት በህመም ምክንያት ወደ ስራ ለመመለስ ያልቻለ እንደሆነ የስራ ውሉ ሊቋረጥ የሚገባ ስለመሆኑ፣ አዋጅ/ቁ 515/1999 አንቀጽ 79/1ለ፤/አንቀጽ 42/2/፣/3/ እና/5/	140461	አቶ ንጉሴ ዘርይሁን እና የኢ/መን/ ባለስልጣን	መስከረም 29 ቀን 2010 ዓ.ም	259
308	ሠራተኞች በሙሉ እውቀታቸውና ብቃታቸው ሰርተው እኩል የምርት ጥራትና መጠን ያመርታሉ ተብሎ የማይገመት ስለመሆኑና የአንደኛው ሠራተኛ ያመረተው ምርት መጠንና ጥራት ብቻ ለሌላው ሠራተኛ ከአቅም በታች ሰርቷል ለማለት በቂ መሰፈርት ሆኖ ሊወሰድ የማይገባ ስለመሆኑ፡-	150947	ሚሮና ኢንዳስትሪ ኃ/የተ/የግ/ማ እና እነ ጫልቱ ዓለሙ (4 ሰዎች)	መጋቢት12 ቀን 2010 ዓ/ም	264
ቅፅ 24					
309.	አንድ የመንግስት ሰራተኛ በተከሰሰበት የዲሲፕሊን ጥፊት ምክንያት ከስራ እንዲሰናበት ካልተወሰነበት በስተቀር ከሥራ በታገደበት ወቅት ሳይከፈለው የቀረው ደመወዛ የሚከፈለው ስለመሆኑ	161880	አቶ አብርሃም ዳአ እና ፌደራልዳ ጠቅላይ	ታህሳስ 23 2011 ዒ.ም.	150

www.abyssinialaw.com

	በፌደራል መንግስት ሰራተኞች አዋጅ ቁጥር 1064/2010 አንቀጽ 72 (4)		ፌደራል ቤት		
310.	የሲቪሊ ሰርቪስና የሰው ሀብት ልማት ሚ/ር አጥንቶ ስራ ሊይ ባዋለው በነጥብ የስራ ምዘናና ደረጃ አወሳሰን ዘዴ/JEG/ የመንግስት ሰራተኞች ድልድል አፈጻጸም መመሪያ መሰረት ለአንድ የሥራ መድብ የሚያስፈልገውን የትምህርት ዝግጅት በግሌጽ ተቀምጦ እያለ ተጨማሪ የትምሔርት ዓይነትን አካቶ ሰራተኞችን ማወዳደር የድልድል መመሪያውን የሚጥስ ስለመሆኑ	173887	የኢትዮጵያ ጤና መዴህን ኤጀንሲ እና አቶ ዋቅጋሪ ጥላሁን	24/10/2011 ዓ/ም	153
311.	አንድ የመንግስት መስሪያ ቤት ባወጣው የቅጥር ማስታወቂያ መሰረት ተወዳድሮ አሸናፊነቱ ተረጋግጦ ቅጥር የፈፀመ ሰራተኛ ቅጥሩ የቅጥር ስርዓት ለመግዛት የወጣው ህግን ባሌተከተለ መንገድ የተፈፀመ መሆኑ ከተረጋገጠ ስህተቱ የቀጣሪው መንግስት መስሪያ ቤት ቢሆን እንኳን ቅጥሩ ፀንቶ የሚቆይበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የመንግሥት ሠራተኞች አዋጅ 56/2010 አንቀፅ 94	165886	አቶ አምባቸው ተፈራ እና ልደታ ክ/ከተማ ወረዳ 9 ፕብሊክ ሰርቪስና የሠው ሃብት ልማት	የካቲት 11 2011 ዓ/ም	157

www.abyssinialaw.com

ቁጥር

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 1					
312.	በህግ ግምት የሚሸፈንን የፍሬ ነገር ክርክር በሚመለከት ተከራካሪ ወገኖች ባያነሱትም ፍ/ቤቱ ግምቱን ተፈፃሚ ስለማድረጉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1845,2024	15493	አቶ ጳውሎስ ሩምቾ እና ወ/ሮ ጫልቱ መርዳሳ	ሐምሌ 29/1997	10
313.	በህግ ግምት የሚሸፈንን የፍሬ ነገር ክርክር በሚመለከት ተከራካሪ ወገኖች ባያነሱትም ፍ/ቤቱ የህግ ግምቱን ተፈፃሚ ስለማድረጉ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1856,2024 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 89	17068	የኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅት እና ሚ/ር ቢሮኒ አቲክፖ	ሐምሌ 19/1997	32
314.	በህግ ግምት የሚሸፈንን የፍሬ ነገር ክርክር በሚመለከት ተከራካሪ ወገኖች ባያነሱትም ፍ/ቤቱ የህግ ግምቱን ተፈፃሚ ስለማድረጉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1856, 2024	14047	ዶ/ር ዳንኤል አለሙ እና እነ ወ/ሮ ሮማን ወርቅ የማነብርሃን (ሦስት ሰዎች)	ሐምሌ 28/1997	56
315.	በህግ የተደነገገው የውል አፃፃፍ /ፎርም/ የተkSጠ ደንብ አለመፈፀም ስለሚያስከትለው ውጤት	15992	የኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅት	ሐምሌ 19/1997	68

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1719, 1720 (1), 1723, 1726, 1727, 1845		እና ወ/ት ሶስና አስፋው		
316.	በአንዳንድ ውሎች የተመለከተን የአገልግሎት ክፍያ መጠን ለመቀነስ ፍ/ቤት ስላለው ስልጣን የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1711, 1731, 1676(2), 2635, 2640, 2646	17191	ወ/ሮ አስቴር አርአያ እና አቶ ግርማ ወይጆ	ሐምሌ 29/1997	77
ቅጽ 2					
317.	የተዋዋዮች በውሉ አለመግባባት ሲፈጠርና ጉዳዩን በገላጋይ ዳኞች እንዲታይ ሲስማሙ ፍ/ቤት ይህንን ስምምነት ማስፈፀም ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1711,1731(1)	16896	ዘምዘም ታላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና የኢሊባቦር ዞን ትምህርት መምሪያ	ጥቅምት 16/1998	75
318.	የዕዳ መክፈያ ጊዜ ካለፈ በኋላ ባለገንዘቡ ለባለዕዳው የሚያደረገው የዕዳ ክፍያ ጊዜ ማራዘም ዋሱን ከዋስትናው ነፃ የሚያደርገው ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1928(1)እና(2)	17077	. ዝቋላ ስቲል ሮሊንግ ሚል እና	ጥቅምት 14/1998	82

www.abyssinialaw.com

			አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ		
ቅጽ 3					
319.	ውል እንዲፈርስ ከተወሰነ በኋላ ተዋዋዮች ወደነበሩብት እንዲመለሱ የሚወሰነው በውሉ መሰረት የተሰራውን ስራ ለማፍረስ የማይቻል ወይም አስቸጋሪ ካልሆነ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1716(1), 1815,1816 እና 1817	15551	ዮናይትድ ቴክኒካል ኢኩፕመንት ኩባንያ እና የኢትዮጵያ መተርና መሐንደስነት ኩባንያ	ጥቅምት 29/1998	69
ቅጽ 4					
320.	ውለታዎች ግልጽ በሆኑ ጊዜ ዳኞች ግልጽ ከሆነው በመራቅ የተዋዋዮች ፈቃድ ምን እንደነበር ለመተርጐም ስላለመቻላቸው የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2298,1733	15662	የኢት/ልማት ባንክ እና ሐዲ አብዲራህማን ቴሊሳ	መጋቢት 13/1999	25
321.	የኪራይ ውል በአከራይና በተከራይ መካከል የሚደረግ ስለመሆኑ	23320	አቶ ገብሩ አብሴ እና እነ የአቶ ሁሴን አብዲረህማን ወራሾች	መጋቢት 20/1999	33

www.abyssinialaw.com

			(ሦስት ሰዎች)		
322.	ውለታዎች ግልጽ በሆኑ ጊዜ ዳኞች ግልጽ ከሆነው በመራቅ የተዋዋዮች ፈቃድ ምን እንደነበር ለመተርጐም ስላለመቻላቸው የፍ/ብ/ህ/ቁ.2298,1733	14493	የኢት/ልማት ባንክ እና አቶ ሚደቅሳ ቱለማ	መጋቢት 13/1999	37
323.	የውል አብዛኛው ግዴታ በተፈፀመ ጊዜ የተወሰነ ቀሪ ገንዘብ አለመከፈሉ ውሉን ለማፍረስ የሚያበቃ መሰረታዊ የሆነ የግዴታ መጣስ የሚያሰኝ ምክንያት ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1771(1), 1785(2), 1789	18786	ወ/ሮ አለሚቱ አግዛቸው እና እነ ወ/ሮ ዝናሽ ሐይሌ	ሚያዝያ 18/1999	38
324.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ ውል በአዋዋይ ወይም በፍርድ ቤት ፊት መደረግ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723, 1727 ,2877, 2878	21448	ወ/ሮ ጐርፌ ወርቅነህ እና እነ ወ/ሮ አበራሽ ዱባርጌ (ሁለት ሰዎች)	ሚያዝያ 30/1999	41
ቅጽ 5					
325.	በባለስልጣን ፊት በተረጋገጡ ሰነዶች ላይ ያሉትን ፊርማዎችና የሰነዶቹን ይዘት ማስተባበል ስላለመቻሉ	20890	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና	ሐምሌ 10/2000	12

www.abyssinialaw.com

			ወ/ሮ አለምነሽ ሃይሌ		
326.	የውክልና ስልጣኑ ቀሪ ከተደረገበት እንደራሴ ጋር በቅን ልቦና ውል ፈፅሞው በተገኙ ጊዜ ውሉ እንዲፈርስ ላይወሰን የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1808, 1816, 2191(2), 2193	26399	አቶ ኃ/ማርያም ባዩ እና እነ አቶ ሣሙኤል ጐሣዬ (አምስት ሰዎች)	ህዳር 5/2000	20
327.	የመልካም ሥራ አፈፃፀም ዋስትና የሰጠ ወገን ከዋናው ውል አለመፅናት ጋር በተያያዘ የዋስትና ውሉ እንዲፈርስ ሊጠይቅ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1923(2)	21355	አንበሳ የከተማ አውቶብስ አገልግሎት ድርጅት እና አንበሳ ኢንሹራንስ ኩባንያ	ሐምሌ 3/2000	35
328.	ተራ ዋስ የሆነ ሰው ከባለዕዳው ጋር ተጣምሮ ክስ በቀረበበት ጊዜ ከገባው የዋስትና ግዴታ ሙሉ በሙሉ ከኃላፊነት ነፃ ሊደረግ የሚችለው ዋናው ባለዕዳ ግዴታውን ለባለገንዘቡ ከመወጣቱ ጋር በተያያዘ ስለመሆኑ	25115	አቶ ማሞ ጐበና እና አቶ ወርቅነህ ተክለማርያም	ጥቅምት 5/2000	39
329.	ሊፈጠር ወይም ሊከሰት እንደሚችል ቀድሞ ሊገመት ወይም	26565	ግሎባል ኢንሹራንስ	ጥቅምት 19/2000	42

www.abyssinialaw.com

	ሊታሰብና ጥንቃቄ ሊደረግበት የሚቻል ሁኔታ ድንገተኛ ደራሽ ቢሆን እንኳ ከአቅም በላይ የሆነ ሁኔታ (Force majeure) ተብሎ የማይወሰድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 1792(2)		/አ.ማ/ እና ንብ ትራንስፖርት /አ.ማ/		
330.	በህግ በተቋቋመ ፍርድ ቤት የሚያስችል ማንኛውም ዳኛ ውል የማዋዋል ስልጣን ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1678(ለ) እና 1715	17742	ወ/ሮ አበበች ታደሰ እና እነ አስር አለቃ ሲሳይ ካብትህይመር (አራት ሰዎች)	መ/ቢት 2/2000	49
331.	በፍ/ብ/ህ/ቁ. 2472 መሠረት በባንክ የተሰጠ የሃዋላ ወረቀት ብድርን ለማስረዳት ስለመቻሉ	31737	አቶ ገብሩ ገ/መስቀል እና ቄስ ገ/መድህን ረዳ	የካቲት 27/2000	69
332.	በውል ውስጥ አጠራጣሪና ግልፅነት የጐደላቸው ጉዳዬች በፍ/ብ/ህ/ቁ.1738 መሠረት እልባት ሊሰጣቸው የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1738	25434	የአዲስ አበባ ውሀና ፍሳሽ ባለስልጣን እና ፋሬተርስ ኢንተርናሽናል ኃ/የተ/የግል ማህበር	መ/ቢት 25/2000	83

www.abyssinialaw.com

333.	• የባለዕዳው ቀጥተኛ የውል ፈፃሚነት ከውሉ ባህሪ አኳያ ማስፈፀም አለመቻል ውሉ እንዲሰረዝ መጠየቅ ሳያስፈልግ ኪሣራ ካለ መጠየቅ ስለመቻሉ • በውል መሠረት ግዴታውን ያልተወጣ ወገንን አስገድዶ ለማስፈፀም የማይቻል በሆነ ጊዜ በውሉ ግዴታውን የተወጣው ወገን ውሉ ባለመፈፀሙ ምክንያት የደረሰውን ኪሣራ ለመጠየቅ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1771(1) እና (2)	29369	በኢትዮጵያ የግብርና ምርምር ኢንስቲትዩት የሆለታ የግብርና ምርምር ማዕከል እና አቶ ተመስገን አድነው	መጋቢት 9/2000	94
334.	የግልግል ስምምነት እንደመጨረሻ ፍርድ የሚቆጠር ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3312	25912	አቶ ብሩ ቆርቾ እና አቶ ክፍሌ ሐብደታ	ሚያዝያ 2/2000	343
ቅጽ 6					
335.	ውል የመጣስ ተግባር ተጀምሮ ያልቆመ ይልቁንም በመቀጠል ላይ ያለ ተግባር መሆኑ በማናቸውም ጊዜ ግዴታን ለመጠየቅ የሚያስችል ስለመሆኑና በይርጋ ታግዷል ለማለት የማያስችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1845, 1846	28686	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ ግዛው መንጀታ	ህዳር 24/2000	251

www.abyssinialaw.com

336.	ክርክር የቀረበበትን ጉዳይ የሚገዛው የህግ ክፍል ይርጋን አስመልክቶ በተለይ የሚያስቀምጠው የጊዜ ገደብ በሌለ ጊዜ የአስር ዓመት የይርጋ ጊዜ ተፈፃሚ ሊሆን የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1677(1),1845	31748	ይስማው ድረስ እና ይበልጣፍ ፍቅር	የካቲት 18/2000	385
337.	በመያዣ በተያዘ የማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ በማሻሻልም ሆነ ሌሎች አዲስ የሚሰሩ ስራዎች መያዣው የሚያጠቃልላቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.3066	27600	ሕብረት ባንክ አክሲዮን ማህበር እና እነ አቶ ጀማል መሐመድ (ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 06/2000	196
ቅጽ 7					
338.	በሁለት ወገኖች መካከል የተፈረመ ሰነድን እንደ ህጋዊ ስምምነት ለመውሰድ የፈራሚ ወገኖችን ሃሳብና ፍላጐት መመርመር አስፈላጊ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1734, 1952/1/	12719	ሉክሰር የቱሪስትና የጉዞ ወኪል ኃላ/የተ/የግ/ማህበር እና ብሩኔይስ	ታህሳስ 17/2000	2

www.abyssinialaw.com

			ኃ/የተ/የግ/ማኅበር		
339.	•በፍርድ የተቋቋመ መያዣ ላይ ፍርዱ እንዲሰጥ ያደረገው ባለገንዘብ መያዣ በሆነው ንብረት ላይ የቀዳሚነት መብት ያለው ስለመሆኑ እና •የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 403 ተፈፃሚነት የአንድ ፍርድ ባለዕዳ ንብረት በእርሱ ላይ የቀረቡትን ገንዘብ ጠያቂዎች ፍላጐት የሚያሟላ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ክፍፍሉ ጋር በተገናኘ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3041, 3044, 3059/1/, የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 403,154	29269	የኢት/ንግድ ባንክ እና እነ አቶ ዋለልኝ አያሌው(ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 15/2000	42
340.	የማይንቀሳቀስ ንብረት በመያዣነት ከተሰጠ በኋላ በማይንቀሳቀሰው ንብረት ላይ የሚደረግ ማናቸውም የማሻሻል ሥራ የመያዣ ውሉ አካል ተደርጐ የሚወሰድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3066 አዋጅ ቁ. 97/90	29375	የት/ንግድ ባንክ እና ተስፋዬ ገ/ጊዮርጊስ	ጥቅምት 19/2000	48
341.	የማይንቀሳቀስ ንብረት መያዣ በማንኛቸውም ሰነድ ላይ የተመሰረተ ቢሆንም ከተፃፈበት ቀን አንስቶ የማይንቀሳቀሰው ንብረት በሚገኝበት አገር ባለው በማይንቀሳቀስ ርስተ መዝገብ ካልተፃፈ በቀር ምንም አይነት ውጤት የማያስገኝ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3052, 3053,1605, 1607, 1606	33295	ወ/ሪት ብርሃኔ አበበ እና እነ አቶ ማርቆስ ተርፋ (አራት ሰዎች)	ግንቦት 21/2000	51

www.abyssinialaw.com

342.	ከኪራይ ቤቶች አስተዳደር ጋር የተደረገን የኪራይ ውል መሰረት በማድረግ የተያዘ ቤትን ያለአከራዩ ፍቃድ ለሌላ ወገን ማስተላለፍ ለኪራይ ውሉ መሰረዝ በቂ ምክንያት ስለመሆኑ	24221	ኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና 4እነ ወ/ሮ አረጋሽ አምደሚካኤል	ህዳር 24/2000	63
343.	የኪራይ ውል የተለየ ፎርም መከተል እንዳለበት የሚያስገድድ የህግ ድንጋጌ የሌለ ስለመሆኑ እና በሁለት ተዋዋይ ወገኖች መካከል የሚፀና ውል /ህጋዊ ውጤት ያለው ውል/ ለመመስረት በሁለቱም መካከል ስምምነት መኖሩ ብቻ በቂ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1719/1/,1719-1930, 2898/3/	25938	ኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅት እና የአቶ ገ/ሕይወት ከ7ዶም ወራሾች (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 25/2000	67
344.	ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገ የኪራይ ውል ለተከራዩ በሚሰጥ ማስታወቂያ በማናቸውም ጊዜ ሊቋረጥ የሚችል ስለመሆኑ እና የኪራይ ውሉን ለማቋረጥ/ለማፍረስ ለተከራዩ ማስታወቂያ /ማስጠንቀቂያ/ መስጠት አስገዳጅ ቅድመ ሁኔታ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2966/1/	28025	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ ታደለ አበበ	ጥር 20/2000	71
345.	የኪራይ ውል ተቋርጦ ውዝፍ ኪራይ እንዲከፈለኝና ቤቱንም ልረከብ በሚል የሚጠየቅ ዳኝነት የኪራይ ገንዘብ የተጠየቀበትን ቤት ግምት	31601	ወ/ሮ መዓዛ ይሕደጐ	የካቲት 11/2000	80

www.abyssinialaw.com

	ጭምር ታሳቢ ተደርጐ የዳኝነት ክፍያ ሊቀርብበት የሚገባ ስላለመሆኑ አዋጅቁ.361/95,የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 227/2/, 226		እና እነ አየለ ወልዴ (ሁለት ሰዎች)		
346.	መጠየቅ ከሚገባው ቀን ጀምሮ እስከ 2 ዓመት ድረስ ሳይከፈል የቀረ የኪራይ ዕዳ እንደተከፈለ የህግ ግምት ይወስድበታል ማለት ባለገንዘቡ /አከራዩ/ ክስ መስርቶም ቢሆን ዕዳውን ለማሰብሰብ የማይችል መሆኑን ለማመላከት እንጂ ተከራዩ /ባለዕዳው/ ግዴታውን እንደተወጣ የሚያስቆጥረው ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024/መ/	31634	ኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ የአቶ ወርቁ ሚስት ወ/ሮ ጽጌ በየነ (ሰባት ሰዎች)	መጋቢት 4/2000	83
347.	የታወቀ የኪራይ ውል ግንኙነት ሳይኖር ወይም ባለቤት ሳይሆኑ በማይንቀሳቀስ ንብረት መገልገል የተገለገለውን ወገን በንብረቱ በበለፀገው መጠን ታላፊ የሚያደርገው ስለመሆኑ	32521	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና ዳባ ኢጃቶ	ሚያዝያ 7/2000	94
348.	ለተወሰነ ጊዜ የተደረገ የኪራይ ውል ውሉ የተደረገበት ጊዜ ካለቀና ውሉ ወደ ያልተወሰነ ጊዜ ከተቀየረ የኪራይ ውሉን በማናቸውም ጊዜ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ማቋረጥ የሚቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2966	34456	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና ወ/ት ደብሪቱ ወልደሃና	ግንቦት 14/2000	99

www.abyssinialaw.com

349.	ውል ይጽደቅልኝ በሚል ለፍ/ቤት የሚቀርብ አቤቱታ የክስ ምክንያት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 231/1//ሀ/	18380	አቶ ማሞ ደምሴ እና እነ አቶ አያሌው ገ/እግዚአብሔር (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 5/2000	108
350.	አንድ ግዴታ መኖሩን ለማስረዳት ህጉ የተለየ ማስረጃ እንዲቀርብ ያዘዘ ካልሆነ በቀር ግዴታው መኖሩን በጽሁፍ፣ በምስክር፣ በህሊና ግምት በተከራካሪው ወገን እምነት ወይም በመሃላ ማስረዳት የሚቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2002	22860	ሰንላይት ኢንዱስትሪና ማከፋፈያ ኩባንያ እና አቶ ካሣዬ ዘውደ	የካቲት 18/2000	112
351.	በህግ ፀንቶ ያለ የሽያጭ ውልን መሰረት በማድረግ የተገኘ መብት ውሉ ፈራሽ እስካልተደረገ ድረስ የሚቀጥል ስለመሆኑ	23331	ጀማል ሐሚድ እና እነ ወ/ሮ ለተሃይማኖት ተክሌ (አምስት ሰዎች)	ታህሳስ 1/2000	119

www.abyssinialaw.com

352.	በውል ከተገባ ግዴታ አመዛኙ ክፍል ተፈፀመ ወይም/እና አይነተኛ የሆነ የውል መጣስ ተከስቷል ለማለት ባልተቻለ ጊዜ ውል እንዲሰረዝ ለመወሰን የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1771,1784, 1785	24974	እነ አቶ ፈቃዱ ደሬሌ (ሁለት ሰዎች) እና እነ አቶ ንጉሴ ወርቁ (ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 8/2000	132
353.	ውል የተደረገበት ጉዳይ ሊፈፀም የማይችል ሆኖ በተገኘ ጊዜ ተዋዋይ ወገኖችን ወደ ነበሩበት ቦታ የመመለስ ውጤት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1715, 1815	26996	አቶ በቀለ ደቦጭ እና እነ ወ/ሮ አዛለች ደሣለኝ (ሰባት ሰዎች)	የካቲት 18/2000	140
354.	ተዋዋይ ወገኖች በመካከላቸው የሚፈጠርን አለመግባባት በስምምነት ወይም ደግሞ በአስታራቂ አማካኝነት ለመፍታት የተስማሙ ከሆነ ይኼው ስምምነት ተፈፃሚ መሆን ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1765, 1731/1/	27349	ብሔራዊ የኢትዮጵያ ኢንሹራንስ ኪባንያ እና ዘላቂ ግብርና ተሐድሶ ኮሚሽን	ታህሳስ 8/2000	146
355.	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 658 ተጋቢ ወገን ከሦስተኛ ወገን ጋር ያደረገውን ውል	28663	አቶ ካሣሁን ገዛኸኝ	ጥር 27/2000	150

www.abyssinialaw.com

	ለማፍረስ ምክንያት ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 658, 686		እና ወ/ሮ አልማዝ ወልዴ		
356.	በተዋዋይ ወገኖች መካከል የተደረገ ስምምነት በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723 መሰረት የተሟላ አይደለም በሚል ውሣኔ ሲሰጥ ተዋዋይ የነበሩ ወገኖች በፍ/ብ/ህ/ቁ 1815 መሰረት ወደ ነበሩበት ቦታ እንዲመለሱ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723, 1720/1/, 1815	29233	አቶ ሙሂዲን ፋሪስ እና አቶ እያሱ በዕደ ማርያም	ግንቦት 7/2000	153
357.	ያልነበረ ቤትን ሠርቶ ለማስተላለፍ በሚል የሚደረግ ስምምነትን በተመለከተ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2876, 1723, 3019, 3020/2/	32222	አቶ መሐመድ ኢብራሂም እና አቶ ታይደር ማች	የካቲት 4/2000	170
ቅጽ 8					
358.	የደረሰው ወይም ይደርሣል ተብሎ የሚጠበቀው ኪሣራ በጉዳት ኪሣራ ሊካስ የሚችል በሆነ ጊዜ ውሉን አስገድዶ ለማስፈፀም የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1776	35472	አቶ መሐመድ ካሣሁን እና አቶ ሰለሐዲን ኑር	ጥቅምት 6/2001	291

www.abyssinialaw.com

359.	የፍ/ብ/ህ/ቁ.1723"ን" መስፈርት አላሟላም በሚል ውል እንዲፈርስ የተደረገ እንደሆነ ተዋዋይ ወገኖች ወደነበሩበት እንዲመለሱ ውሣኔ ሊሰጥ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723,1815	34803	መ/ር መኪንንት ወረደ እና እነ መስከረም ዳኛው (አራት ሰዎች)	ጥቅምት 11/2001	294
360.	የተከራዩትን ቤት ለሌላ ሰው አሳልፎ መስጠት ለውል ማፍረስ በቂ ምክንያት ስለመሆኑ	36520	የመንግሥት ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ ይብራህ ግርማይ	ጥቅምት 27/2001	310
361.	መሐይምነትን ወይም ዓይነስውርነትን መሠረት በማድረግ ውል እንዲፈርስ የሚቀርብ አቤቱታ በአሥር ዓመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1719,1845	29363	ወ/ሮ ወርቅነሽ አምዴ እና አቶ ጥላሁን አርምዴ	ህዳር 18/2001	313
362.	የማይንቀሣቀስ ንብረት የሽያጭ ውል ተደረገ የሚባለው በውል ውስጥ ያሉ ወገኖች በውልና ማስረጃ ምዝገባ ጽ/ቤት ቀርበው የሽያጭ ውሉን ከተፈራረሙበት ቀን ጀምሮ እንጂ የአስተዳደር	36740	አቶ አብዱልዋሐብ	ህዳር 23/2001	316

www.abyssinialaw.com

	ጉዳዩች ተጣርቶ የመስሪያ ቤቱ ማህተም ካረፈበት ቀን አንስቶ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1723(1), 2015(ሀ)		ኢብራሂም እና እነ ወ/ት መሰለች ከፍያለች (ሁለት ሰዎች)		
363.	በማህበር በመደራጀት የተሠራ ቤትን ለሶስተኛ ወገን ከማስተላለፍ ጉዳይ ጋር በተያያዘ የሚነሣ ክርክርን አስመልክቶ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1723 ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1723	36294	ወ/ሮ ሠናይት ገነሜ ገንታ እና እነ በቀለ ገመዳ ዳኖ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 9/2001	319
364.	ክርክር የሚካሄድበት ጉዳይን አስመልክቶ በህግ ተለይቶ የተቀመጠ የይርጋ ጊዜ የሌለ እንደሆነ ስለ ውሎች በጠቅላላ በሚለው ክፍል የተመለከተው የይርጋ ጊዜ ተፈፃሚነት የሚኖረው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1677፣1845	34940	ወ/ሮ ሐጅራ አብሮ እና አቶ ሐሺም ሐጂ አሊዬ	ታህሣስ 28/2001	329
365.	በፍታብሔር ሕግ ቁጥር 1161 ላይ ግዙፍነት ያለው ተንቀሳቃሽ ነገር ጋር በተያያዘ በቅን ልቦና ዋጋ ሰጥቶ ስለመዋዋል የተመለከተው ድንጋጌ የንግድ መደብርን በተመለከተ ተፈፃሚ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1161	34586	አቶ አያሌው ድልነሳው እና እነ ወ/ሮ ብርቅነሽ ሸዋረግ (አራት ሰዎች)	ጥር 28/2001	336

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ሕግ ቁ. 124				
366.	በውል ግንኙነት ውስጥ የራስን ግዴታ ሳይወጡ ሌላው ወገን ግዴታውን አልተወጣም በሚል የሚቀርብ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1757	39568	አቶ ሸንቁጤ ተ/ማርያም እና አቶ ገብሬ ጐንጤ	መጋቢት 24/2001	339
367.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ሻጭ በውሉ መሠረት የመፈፀም ፍላጐት የሌለው መሆኑን በማያሻማ ሁኔታ ለገዥ ያላሳወቀ እንደሆነ ገዥ ውሉ እንዲፈፀምለት የመጠየቅ መብቱ በ10 ዓመት ይርጋ የሚታገድበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1731(1), 1732, 1789 እና 1845	38935	እነ አቶ ወልደፃዲቅ ብርሃኑ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ስንታየሁ አያሌው	መጋቢት 3/2001	343
368.	በፍ/ብሔር ጉዳዮች የይርጋ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው ግዴታውን ለመጠየቅ ተገቢ ከሆነው ጊዜ ጀምሮ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1846	36756	አቶ ፀጋዬ ምትኩ እና እነ ወ/ሮ አበበች ምትኩ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 17/2001	348
369.	ለብድር በዋስትና መልክ የተሰጠን ንብረት ለተበዳሪው መመለስ ብድሩ እንደተከፈለ የሚያስቆጥር ስለመሆኑ	41571	ማህደር አእምሮ	ሰኔ	351

www.abyssinialaw.com

			እና ላእከ ገ/መድህን	2/2001	
370.	በህግ ፊት በማይፀና ውል አማካኝነት የተሣሠሩ ወገኖችን ወደ ነበሩበት ይመለሱ በሚል ውሣኔ መስጠት የሚቻለው መመላለሱ አንደኛውን ወገን በእጅጉ የሚጐዳ ወይም ሌላኛው ያልተገባ ጥቅም ሊያስገኝ የሚችል አለመሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ	39336	ኒያላ ኢንሹራንስ አ/ማ እና እነ አዱኛ እጅጉ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 7/2001	354
371.	በፍ/ቤት በንብረት ላይ የሚሰጠው የዕግድ ትዕዛዝ ከፍርድ የመነጨ የመያዣ መብት ተቋቁሟል ለማለት የሚያበቃ ስለመሆኑ	39170	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አቶ ክንዴ አፍራሶ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 2/2001	357
372.	የባለዕዳውን ዕዳ ለባለገንዘብ የከፈለ ወገን በባለገንዘቡ መብቶች ላይ በመዳረግ (subrogation) ባለገንዘቡ የነበረውን መያዣን መሰረት ያደረገ የቀዳሚነት መብት ሊሰራበት የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1968 - 1974	39778	ሕብረት ባንክ አ/ማ እና አቢሲኒያ ባንክ አ/ማ	ሐምሌ 30/2001	361

www.abyssinialaw.com

373.	ፈራሽ የሆነን የስጦታ ውል ተከትለው የተሰሩ ስራዎችን ቀሪ ማድረግና ተዋዋዬችን ወደነበሩበት ቦታ መመለስ የሚቻለው በቅን ልቦና የተዋዋለ 3ኛ ወገን መብትን የማይጐዳ በሆነ ጊዜ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1815,1816,1817	41116	ፍሌንስቶን ኢንጀነሪግ እና እነ ወ/ት ሐና ተስፋዬ (ስድስት ሰዎች)	ሐምሌ 30/2001	368
374.	በብድር የተሰጠን ገንዘብ እጥፍ ለመቀበል በሚል የሚደረግ የብድር ስምምነት የህግ መሰረት የሌለው ስለመሆኑ	43372	አቶ ደረሱ አለሙ እና አቶ ሙሊሣ ወርቁ	ሐምሌ 22/2001	379
375.	ስልጣን ያለው የአስተደደር አካል የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለሀብትነቱን አውቆለት የባለሀብትነት የምስክር ወረቀት ከሰጠው ሰው ጋር የተደረገ የንብረቱ የመያዣ ውል የተሰጠው የምስክር ወረቀት የተሰረዘ ቢሆን እንኳን መያዣ ተቀባዩ በቅንልቦና አለመሆኑ ካልተረጋገጠ በስተቀር የፀና ሆኖ የሚቀጥል ስለመሆኑ	41388	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና እነ አቶ ከፍያለው ሞልቶት (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 30/2001	381
376.	የማይንቀሣቀስ ንብረት ገዥ ውል እንዲፈፀምለት ሻጩን የመጠየቅ መብቱ በፍርድ ከተረጋገጠበት ጊዜ ጀምሮ በአስር ዓመት ጊዜ ውስጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 384(ሀ), የፍ/ብ/ሕ/ቁ 2892(3)	39725	እነ ወ/ሮ አለምሸት ካሣሁን (ሦስት ሰዎች) እና	ሐምሌ 23/2001	384

www.abyssinialaw.com

			አቶ ሽመልስ እንዳለ		
377.	የማይንቀሣቀስ ንብረትን በተመለከተ የሚደረግ የስጦታ ውል የማዋዋል ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት ያልተደረገ ቢሆንም በህግ የፀና ውል ተደርጐ ሊወሰድ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2443, 881, 1723(1)	39803	አቶ አለኸኝ ገ/ህይወት እና እነ እማሆይ አጪነሽ በቀለ (ሦስት ሰዎች)	ሐምሌ 2/2001	387
ቅጽ 10					
378.	በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የመያዣ መብት ውጤት የሚኖረው ከተፃፈበት ቀን ጀምሮ እስከ አሥር ዓመት ድረስ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3058	44800	አቶ አብዱራዛቅ ሐሚድ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ጥቅምት 05/2002	124
379.	ውል በተዋዋይ ወገኖች መካከል ሊኖር የሚገባውን የቅንነትና የመተማመን ግንኙነት መሠረት በማድረግና ጉዳዮቹ ውስጥ ያለውን ልማዳዊ ሥርዓት በመከተል በቅን ልቦና ሊተረጐም የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1732(1)	42897	አቶ አየለ ሐብተየስ እና እነ ሚ/ር ኖቼራ ጃካርሎ	ህዳር 10/2002	127

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)		
380.	ለጨረታ ማስከበሪያ በሚል የሚያዝ ገንዘብ ጨረታውን ባዘጋጀው አካል ሊወሰድ የሚችለው ተወዳዳሪው ጨረታውን ባሸነፈው መጠን ሆኖ በጨረታው መሠረት ውል ለመፈፀም ፈቃደኛ ያልሆነ እንደሆነ ስለመሆኑ	40947	አቶ መዝገቡ መድህኔ እና የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር	ህዳር 15/2002	131
381.	ተከራካሪ ወገኖች ባላነሱበት ሁኔታ ፍ/ቤት የውል አፃፃፍ ሥርዓትን (ፎርማሊቲን) መሠረት በማድረግ በግራ ቀኝ ወገኖች መካከል የተካሄደን ውል ፈራሽ ነው በሚል የሚሰጠው ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723,1808(2)	43825	የህፃን ኮከቤ ተረፈ ሞግዚትና አስተዳዳሪ እና እነ አቶ አያሌው ካሳዬ (ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 6/2002	133
382.	በፍ/ብሔር ሕግ ቁጥር 2024/ረ/ መሰረት እንደተከፈለ ሊቆጠር የሚችለው በብድር የተሰጠ ገንዘብ ሳይሆን የተሰጠ ገንዘብ ላይ የሚታሰብ ወለድ ክፍያ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2024	35758	እነ አቶ ገብረመድኅን አየናቸው (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ሰብስቤ ታይሌ	ታህሣሥ 20/2002	142
383.	የወለድ አግድ ውል ህጋዊ ነው ሊባል የሚችለው የማይንቀሳቀስ ንብረት መያዣ መቋቋምን የሚመለከቱ ድንጋጌዎችን በመከተል		እነ አቶ ፈታኒ ባየህ		

www.abyssinialaw.com

	የተደረገ እንደሆነ ስለመሆኑና በዚህ መሰረት ያልተደረገ መሆኑ ውሉን ፈራሽ ሊያደርገው የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 3118,3045,3052	45422	(ሰባት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ አስራት ባየህ (ሦስት ሰዎች)	ጥር 13/2002	147
384.	የስልክ አገልግሎት ከማግኘት ጋር በተያያዘ በአገልግሎት የክፍያ መጠን ላይ በአገልግሎት ሰጪውና በአገልግሎት ተቀባዩ መካከል አለመግባባት በተፈጠረ ጊዜ የተጠየቀው የአገልግሎት ሒሳብ በእርግጥም ስልኩን በይዞታው ስር አድርጐ የሚጠቀምበት ወገን በተገለገለው መጠን የተመዘገበ ስለመሆኑ በባለሙያ እንዲጣራ በማድረግ እልባት መስጠት የሚያስፈልግ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1732	48967	አቶ ሳዲቅ ሐሰን እና የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን	ሰኔ 30/2002	151
385.	መዋዕለ ነዋይን በማፍሰስ ግንባታን ለማካሄድ የከተማ ቦታን ከመንግስት ተረክቦ ግንባታን በተገቢው ጊዜ ለማጠናቀቅ አለመቻል ሊያስከትል የሚችለው ውጤት የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ደንብ ቁ. 41/97 አንቀፅ 8(3) የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ አዋጅ ቁ. 51/94	46052	ዶ/ር አሸብር ወ/ጊዩርጊስ እና የቦንጋ ማዘጋጃ ቤት ከፋ ዞን	ጥር 19/2002	154

www.abyssinialaw.com

386.	ከቤት ኪራይ ውል ጋር በተያያዘ የኪራይ ውልን ለማቋረጥ በቂ ናቸው ሊባሉ የሚችሉ ተከራይ የሚፈፅማቸው የግንባታ አይነቶች የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2953,2954,1732	46394	ወ/ሮ ስንቄ መስፍን እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	የካቲት 11/2002	157
387.	ፍ/ቤት ተከራካሪ ወገኖች ወለድን አስመልክቶ በውላቸው ካመለከቱት ሃሳብ ውጪ የራሱን ስሌት መሠረት በማድረግ ውሣኔ መስጠት ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ/. 1731,2478	45559	የኮንስትራክሽንና ቢዝነስ ባንክ (አ.ማ) እና እነ የአቶ ታይሉ ፈይሳ ወራሾች (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 25/2002	160
388.	ከሽያጭ ጋር በተያያዘ ውል ሲመሰረት ጉድለት የነበረበት መሆኑ ቢረጋገጥም ከውሉ መመስረት በኋላ በተሸጠው ንብረት ላይ ተዋዋይ ወገኖች ተጨማሪ ግንባታ ያካሄዱና ወደ ነበሩበት ለመመለስ አዳጋች ሁኔታ ያለ መሆኑ ከታመነ ውሉ ሊፀና የሚገባው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1817(1)	47800	ወ/ሮ እመቤት ደርበው እና አቶ ታደሰ ሰዳማ	የካቲት 25/2002	162
389.	ላልተወሰነ ጊዜ እንደተደረገ የሚቆጠር የኪራይ ውል አከራይ የሆነ ወገን ለተከራይ ማስታወቂያ በመስጠት ምክንያቱን መግለፅ		የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ		

www.abyssinialaw.com

	ሳያስፈልገው የኪራይ ውሉን ሊያቋርጥ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2966(1)	40336	እና የወ/ሮ አሰገደች ካሣሁን ወራሽ ሄኖክ ሣሙኤል	መጋቢት 22/2002	164
390.	ከሽያጭ ውል ጋር በተገናኘ ሻጭ የሚያቀርበው የውል ይፍረስልኝ ክስ ገዥ ውል እንዲፈፀምልኝ በሚል ሊያቀርብ የሚችለው አቤቱታ ላይ የሚቆጠረውን የይርጋ ጊዜ የሚያቋርጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1845,1851	43636	ወ/ሮ አልማዝ ተሰማ እና እነ አቶ በየነ ወ/ሚካኤል (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 22/2002	173
391.	የኪራይ ውልን መሠረት በማድረግ ቤትን የያዘ ወገን የኪራይ ውሉን በቅድሚያ ሣያስፈርስ የባለቤትነት ጥያቄን መሠረት በማድረግ በኪራይ ውሉ አልገደድም በሚል የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	46947	አቶ ዘነበ ታ/ማሪያም እና እነ ወ/ሮ አባይነሽ ዘለቀ (ሦስት ሰዎች)	መጋቢት 7/2002	175
392.	ከእጅ በእጅ ሽያጭ ጋር በተያያዘ ገዢ የሸያጩን ዋጋ የከፈለበትን ደረሰኝ ይዞ መገኘቱ የገዛውን ንብረት እንደተረከበ የሚያሳይ የመጨረሻ (conclusive) ማስረጃ ነው ሊባል የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2266,2278(1) እና (2)	45545	ወ/ሮ ሸዋዬ ኦርዬ እና ምን አዩ ታ/የተ/የግል ማህበር	መጋቢት .22/2002	178

www.abyssinialaw.com

393.	በፍ/ብሔር ጉዳይ ህጋዊ ጥበቃ ሊደረግለት የሚችል ዋስትና የሚደረግበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1922	47971	ወ/ሮ ጅቦኒ ቱና እና ወ/ሮ ብርቂ ኢርክታ	ሚያዝያ 5/2002	181
394.	ከኪራይ ውል ጋር በተያያዘ ተከራይ የሆነ ወገን የተርን ኦቨር ታክስ የመክፈል ግዴታ በህግ የተጣለበት እንደሆነ አከራይ የሆነው ወገን ይህንኑ ክፍያ ለመፈፀም ይቻል ዘንድ ተከራዩን ለመጠየቅ ስለመቻሉ አዋጅ ቁ. 308/95 አንቀፅ 2(3,5,7,8,9,12),6	48358	አቶ ብርሃነ ገብረሐይሉ እና አንሲዩን ኮንትር ላፋም	ሚያዝያ 7/2002	183
395.	• አንድ ሰው ብድሩን አለመክፈሉን አምኖ በሚከራከርበት ሁኔታ የፍ/ብሔር ህግ ቁጥር 2024(ረ) ተፈፃሚነት የማይኖረው ስለመሆኑ • 2024(ረ) ዋና ብድርን ሣይሆን ለብድር የሚከፈል ወለድን የሚመለከት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024(ረ)	44691	አቶ ሽባባው ወሌ እና አቶ ሙሉጌታ ዓባይ	ሚያዝያ 8/2002	186
396.	አንድ ውል ህግን የሚፃረር /የሚቃረን/ ነው በሚል እንዲፈርስ የሚቀርብ ጥያቄ በአሥር ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ	48094	እነ ሙና እንድሪስ እና የኢትዮጵያ ልማት ባንክ	ግንቦት 10/2002	188

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1845				
397.	የሽያጭ ውል በህግ የተቀመጠውን የአፃፃፍ ሥርዓት ባለመከተሉ ፈራሽ ሲሆን ንብረት የመመለስ ግዴታ ያለበት ወገን ንብረቱን ለውጦ ወይም በንብረቱ ላይ ወጪ አውጥቶ ከሆነ ባወጣው ወጪ መጠን ሊጠይቅ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1818	49326	ወ/ሮ እታፈራሁ ኃ/ማሪያም እና እነ መምህር በቀለ ታችበሌ (ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 28/2002	195
398.	በፍ/ብሔር ጉዳይ (ክርክር) የይርጋ ጊዜ መቆጠር የሚጀምርበትን ጊዜ ለመወሰን የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ/. 1846	42700	የባህርና ትራንዚት አገልግሎት ድርጅት እና አደጋ መከላከልና ዝግጁነት ኤጀንሲ	ሐምሌ 12/2002	198
399.	የእቁብ ገንዘብ ይከፈለኝ ጥያቄ በይርጋ ደንብ የሚገዛ እንጂ በፍ/ብ/ህ/ቁ 2024 ሥር በተመለከተው የህሊና ግምት የሚሸፈን ስላለመሆኑ	46019	የአቶ ደሣለው ፋንታ ወራሾች እነ ሙሉጌታ ደሣለው እና	ሐምሌ 20/2002	202

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2024		አየለ ደበላ		
400.	አንድ የስጦታ ውል በኃይል ወይም በተንኮል ተግባር ተደርጓል በሚል ስለሚፈርስበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2442(3),1698,1699,1704,1706	49900	እነ ወ/ሮ ሐመልማል ዓለሙ(ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ ሀረገወይን ዘለቀ	ሐምሌ 19/2002	206
401.	የማይንቀሳቀስ ንብረት በመያዣ ተሰጥቷል ለማለት የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 3041,3052	38681	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እማሆይ ፀሐይቱ አምበሉ	ጥቅምት 3/2001	252
ቅጽ 11					
402.	• የማይንቀሳቀስ ንብረት /ህንፃ/ ግንባታ ሥራ ጋር በተገናኘ ተፈፃሚ ስለሚሆኑ ድንጋጌዎች • የሥራ ተቋራጭነት ውል ተፈጽሟል /አለ/ ለማለት የሚቻልበት አግባብ • የግንባታ ሥራ ውል በልዩ ፎርም መደረግ ያለበት ስለመሆኑ	47526	ዛፍኮ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና ብሔራዊ መሐንዲሶች	ግንቦት 15/2003	281

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3019-3040		ስራ ተቋራጭ ድርጅት		
403.	• የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ ውል በቅን ልቦና የተደረገ ነው በሚል ምክንያት ብቻ በህግ ጥበቃ ሊደረግለት የማይችል ስለመሆኑ • በህግ ፊት በማይፀና ሁኔታ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት የምስክር ወረቀት የያዘ ሰው ይህንኑ ንብረት ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ በውልና ማስረጃ ጽ/ቤት የሚያደርገው የሽያጭ ውል ህጋዊ ነው ሊባል የማይቻል ስለመሆኑ • የማይንቀሳቀስ ንብረትን በሽያጭ ለ3ኛ ወገን ለማስተላለፍ መብት ከሌለው ሰው እያወቀ የሽያጭ ውል የፈፀመ ገዢ በቅን ልቦና የተደረገ ነው በሚል የሕግ ጥበቃ የሚደረግበት ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195, 1196, 2882-2884	60720	ወ/ሮ ሄርያ መሐመድ ግርግቦ እና አቶ ሸምሱ የሱፍ	ግንቦት 15/2003	288
ቅጽ 12					
404.	አግባብነት ካለው የመንግስት አካል ፈቃድ ሳይኖር የከርሰ ምድር ቁፋሮ ሥራን ለመስራት የሚደረግ ውል ህጋዊና አስገዳጅ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ	54249	ጌታሁን አበበ ቦጋለ እና	ጥቅምት 16/2003	2

www.abyssinialaw.com

			ሐሰን ገአስ ሁመድ		
405.	በህግ አግባብ ተመዝግቦ የሚገኝ የመያዣ ውል ተጠቃሚ የሆነ ወገን በህግ የተቀመጠው ጊዜ ከማለፉ በፊት ውሉ እንዲታደስለት ከጠየቀ የንብረቱ አስያዥ ፈቃድ መኖሩ ሳይረጋገጥ ውሉ ሊታደስና ሊመዘገብ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3058/1/ እና /2,/ 1632/2/	40109	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና አቶ ተክሌ ዋከኔ	ጥቅምት 01/2003	4
406.	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ ከሚያስተዳድራቸው ቤቶች ጋር በተያያዘ በፍርድ ሃይል የኪራይ ውል እንዲዋዋል የሚደረግበት ህጋዊ ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ	42150	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ አቶ ዳንኤል ካሣ /ሀያ ሁለት ሰዎች/	ጥቅምት 29/2003	7
407.	ውልን በተመለከተ በህግ የተቀመጠውን ፎርም አልጠበቀም በሚል አቤቱታ ለማቅረብ ስለሚችለው ሰው /ወገን/ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1808/2/	47617	ቄስ ገ/ሚካኤል አለምነው እና ወ/ሮ መልኬ ደምሴ	ህዳር 30/2003	14
408.	የዋስትና ግዴታን ቀሪ ለማድረግ የሚቻልበት አግባብ	49041	የአ/አ ከተማ አስተዳደር	ህዳር 02/2003	17

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1925/2/		ዋና ኦዲተር መ/ቤት እና አቶ ኤሣው መዓዛ /ሦስት ሰዎች/		
409.	ከመኪና ሽያጭ ጋር በተገናኘ ሽያጩ ከመከናወኑ በፊት በነበረ የፍ/ቤት እገዳ መነሻነት ገዢው በባለቤትነት መብቱ መገልገል ሳይችል ቢቀር በሻጩ ላይ የሚኖር ኃላፊነትና የጉዳት ካሣውን በመወሰን በኩል የገዢው ተነፃፃሪ ግዴታ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2341/2/ 2281, 2336, 2329, 2360, 1802, 1790	52106	እነ አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ /ሁለት ሰዎች/ እና አቶ ታደሰ አደሬ	ህዳር 13/2003	20
410.	እቃን ለመግዛት በጨረታ ማስታወቂያ ያወጣ ድርጅት ተወዳዳሪዎች በጨረታ ላይ ከተነገረው የተለየን ዕቃ በማቅረብ ከተወዳደሩ በኋላ ድርጅቱ ተወዳዳሪ የሆነው አካል በጨረታ ሰነዱ ላይ ሞልቶ ያቀረበውን እቃ መሰረት በማድረግ ውል የተዋዋለ እንደሆነ ይህንኑ ውል ለመፈፀም የሚገደድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1695/2/	53968	እነ የምስራቅ ወለጋ ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት /ሁለት ሰዎች/ እና አቶ ፀጋዬ ነጋ	ህዳር 13/2003	24
411.	በማህበር አባላት ስምምነት የሚወጣ ደንብን አስመልክቶ በማህበሩ አባላት መካከል ብሎም በማህበሩ እና በአባላት መካከል የሚነሱ	54312	አቶ ሃይላይ ተክላይ	ህዳር 28/2003	27

www.abyssinialaw.com

	አለመግባባቶችን እልባት ለመስጠት በፍትሐብሔር ህጉ ውስጥ ስለ ውሎች በጠቅላላው የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ሊሆኑ የሚችሉ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1676/1/		እና ውቁር የጨው አምራቾች ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር		
412.	ውል ጋር በተያያዘ ተዋዋይ የሆነ ወገን ውሉን የፈፀምኩት ተገድጄና ከፍላጐቴ ውጭ ነው በሚል የሚያደርገውን ክርክር ዳኞች (ፍ/ቤቶች) የዚህን ተዋዋይ ወገን እድሜ፣ ጾታ፣ የተዋዋይ ወገኖችን ልዩ ግንኙነት እና አጠቃላይ ተያያዥነት ያላቸው አኳኋኖች ጭምር መሰረት በማድረግ መወሰን ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1706/1/,1678/ሀ/,1809	55311	ወ/ሮ ብርሃኔ አጥናፉ እና ኢንስፔክተር ዮሃንስ ተሲሳ	ህዳር 11/2003	31
413.	ተዋዋይ ወገኖች በመካከላቸው ሊፈጠር የሚችለውን አለመግባባት በግልግል ዳኝነት ለመፍታት ከተስማሙ በኋላ አንደኛው ወገን ፈቃደኛ ያልሆነ እንደሆነ ሌላኛው ተዋዋይ ስምምነቱ እንዲፈፀም ለፍ/ቤት የሚያቀርበው አቤቱታ የክስ ምክንያት የለውም ሊባል የሚችል ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1731 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 33/2/, 231	56368	ዶ/ር ሰለሞን ነጋሽ እና የባህርዳር ዩኒቨርስቲ	ህዳር 01/2003	37

www.abyssinialaw.com

414.	የመያዣ ውል ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት ተደርጌ ለማስረጃነት ዋናውን ሰነድ ማቅረብ ባልተቻለ ጊዜ የዋናው ሰነድ ግልባጭ ስለመሆኑ ሥልጣን በተሰጠው አካል ተረጋግጦ የቀረበ የዋናው ሰነድ ኮፒ እንደ በቂ ማስረጃ ሊወሰድ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2011, 2008, 2009	56682	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አንዋር አብዱራህማን /ስምንት ሰዎች/	ህዳር 14/2003	39
415.	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024/ረ/ እና 2023 ለውሃ ፍጆታ ክፍያ ተፈፃሚነት የሌላቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2023, 2024/ረ/	48857	የአዲስ አበባ ውሀና ፍሳሽ ባለስልጣን እና የአዲስ አበባ ከተማ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 16/17 አስተዳደር ጽ/ቤት	ታህሳስ 12/2003	42
416.	• የተሸጠለትን ነገር የተረከበ ገዢ የሸያጩን ዋጋ ወዲያውኑ የመክፈል ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ • ገዥ ለሻጭ /በሸያጭ/ ለማስረከብ በውል ከተስማማው መካከል የተወሰነውን ክፍል ያስረከበ መሆኑና ሻጭም በተረከበው መጠን ክፍያ ያልፈፀመ መሆኑ ለውሉ መፍረስ በቂ ምክንያት ሊሆን ስለመቻሉ	49635	ሂጦስ የገበሬዎች የህብርት ስራ ማህበር እና የምስራቅ ዱቄት ፋብሪካ	ጥር 23/2003	46

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2278				
417.	አንድን ዕቃ በውል የተረከበ ሰው የተረከበው ዕቃ ጉድለት አለው በሚል የሚያቀርበው አቤቱታ በአንድ ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2291, 2292, 2298/1/	55229	ወ/ሮ መሃዳ ይመር እና የኢትዮጵያ ልማት ባንክ የአርሲ ቅርንጫፍ	ጥር 09/2003	50
418.	• የግንባታ ሥራን ለመንግስት ለመስራት ጨረታውን ያሸነፈ ሥራ ተቋራጭ ሥራውን ሙሉ በሙሉ ለሌላ ሥራ ተቋራጭ /ሰው/ በህጋዊ መንገድ ሊለቀቅ ወይም ሊያስተላልፍ የሚችልበት አግባብ • ከአሰሪ ጋር ያልተደረገና ከሥራ ተቋራጭ ጋር የተደረገ የንዑስ ሥራ ተቋራጭነት ውልና የሚኖረው ውጤት የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3202/1/ እና /2/ 3205, 3206, 3244/1/, 2107	56252	ተስፋዬ አበበ ሥራ ተቋራጭ እና ማዕረጉ ወርቁ ሥራ ተቋራጭ	ጥር 24/2003	53
419.	• ውሎችን ህገ ወጥ ናቸው ወይም በህግ የተቀመጠውን መስፈርት አላሟሉም (Unlawful contracts or illegal contracts) በሚል ለመለየት የሚቻልበት አግባብ እና የሚያስከትሉት ውጤት • በመያዣ ተይዟል በሚል ባለገንዘብ በሆነ ባንክ በሐራጅ ንብረቱ የተሸጠበት ሰው ባንኩ ንብረቱን ለመሸጥ መብት የለውም በሚል /ውሉ እንዲፈርስ/ የሚያቀርበው የመቃወም አቤቱታ በሁለት ወር	43226	ጌታ ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	የካቲት 7/2003	58

www.abyssinialaw.com

	ጊዜ ውስጥ መቅረብ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 446,447 አዋጅ ቁ. 97/90 አንቀጽ 6 አዋጅ ቁ. 216/92				
420.	የከተማ ቦታ ውልን መሰረት በማድረግ በሊዝ የሚሰጥበትና ውሉ ሊቋረጥ የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 272/94 አንቀጽ 15/1/ /ለ/, 16	54596	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የመሬት ልማትና አስተዳደር ቦርድ እና ወ/ሮ ላቀች መንግስቴ	የካቲት 09/2003	65
421.	ውልን መሰረት በማድረግ ቀብድ የተቀበለ ወገን የቀብዱን አጠፌታ በመክፈል ውሉ እንዲፈርስ ለመጠየቅ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1885/2/	56794	አቶ ሳህሉ ሙሉጌታ እና እነ አቶ ሰለሞን ኤፍሬም /ሦስት ሰዎች/	የካቲት 07/2003	71
422.	• ተዋዋይ ወገኖች ውል ባለመፈፀሙ አንዳቸው ለሌላቸው መቀጮ /ገደብ/ እንዲከፈል በማለት የሚደርሱበት ስምምነት ተፈፃሚ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ	58258	ወ/ሮ ዮርዳኖስ ሃጌስ እና	የካቲት 21/2003	75

www.abyssinialaw.com

	• በውል በተወሰነ የገንዘብ ቅጣት ላይ የሚታሰብ የወለድ ክፍያ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1891, 1892/1/, 1889		ወ/ሮ ሀይማኖት ተፈራ		
423.	የእውቀት ሥራ /ግልጋሎት/ ውልን አሰሪ የሆነ ወገን በተናጠል ለማቋረጥ የሚችለው ባለሙያው ሥራውን ሙሉ በሙሉ አጠናቅቆ ለአሰሪው ከማስረከቡ በፊት ስለመሆኑና ባለሙያው ሥራውን አስመልክቶ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችለው የሙያውን ደንቦች በመጣስ ጥፋት የፈፀመ እንደሆነ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2637/2/, 2636/2/ና/1/	60469	ኮከብ ዱቄትና ፓስታ ፋብሪካ እና ሙሉ አለም የስራ አመራር አማካሪዎች	የካቲት 21/2003	79
424.	ከመንግስት አስተዳደር መ/ቤት ጋር የሥራ ውል ያደረገ ወገን እንደውሉ ለመፈፀም ባልቻለ ጊዜ የአስተዳደር መ/ቤቱ ተዋዋዩ ለውል ማስከበሪያ (contract security) በሚል ካስያዘው ገንዘብ ላይ ውሉ ባለመፈፀሙ የደረሰበትን የጉዳት ኪሣራ መቀነስ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 430/97 አንቀጽ 43 የመንግስት የግዢ መመሪያ ቁ. 117/5/ /ሀ-ሐ/	60951	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና ካንትሪ ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግል ማህበር	ግንቦት 19/2003	83
425.	• በሃዋላ የተላከን ገንዘብ ባንክ ለዕዳ ማስመለሻ በሚል ያለፍርድ መያዝ የማይችል ስለመሆኑ	64203	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ግንቦት 15/2003	87

www.abyssinialaw.com

	• በፍትሐብሔር ግንኙነት እዳን ለማቻቻል ስለሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 1838/1/, 1840, 1841		እና አቶ መሐመድ ሙሳ /አራት ሰዎች/		
426.	አንድን ስልጠና በአሰሪው ትብብር በውጪ አገር ተከታትሎ በምትኩ አገልግሎት ለመስጠት የተስማማ ሠራተኛ አስቀድሞ በውል የገባውን አገልግሎት የመስጠት ግዴታ ባልተወጣበት ሁኔታ ሌላ /ተጨማሪ/ ስልጠና መጀመሩ በውሉ መሰረት ለመፈፀም ፈቃደኛ አለመሆኑን የሚያሳይና በኃላፊነት የሚያስጠይቀው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 1731	46574	ሐዋሳ ዩኒቨርስቲ እና እነ ዮናስ ካሣ /ሁለት ሰዎች/	መጋቢት 09/2003	90
427.	• ከመኪና ሽያጭ ውል ጋር በተገናኝ ሻጭ ከመኪናው ጋር የተያያዙ አስፈላጊ ሰነዶችን ለገዢ አሟልቶ ያስረከበ መሆኑ ከተረጋገጠ ገዢ ስመ ሃብቱ በስሜ አልተዛወረም በሚል ምክንያት ብቻ ውሉ እንዲፈርስ የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ • ከመኪና ጋር በተገናኘ ስመ ሃብቱን ለማዞር አስፈላጊ ሁኔታዎችን አሟልቶ ስም እንዲዛወርለት ጥያቄ አቅርቦ መብቱ ሊረጋገጥለት ያልቻለ ሰው በሚመለከተው አካል ላይ በፍ/ቤት ክስ መስርቶ መብቱን ለማስከበር የሚችል ስለመሆኑ	56569	አቶ ዳዊት አሰፋ እና አቶ ተሻለ ደስታ	መጋቢት 23/2003	93

www.abyssinialaw.com

428.	• በጽሁፍ እንዲደረጉ በህግ የተደነገጉ የውል አይነቶች ህጋዊና የተሟሉ ናቸው ለማለት መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች /መስፈርቶች/ • የቤት ሽያጭ ውል ምስክር ሳይኖርበት በውልና ማስረጃ ጽ/ቤት በመደረጉ ብቻ ህጋዊና የሚፀና ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723/1/, 1727/2/, 2877	57356	ወ/ሮ መሠረት በቀለ እና ወ/ሮ ኤልሳ ሶሞኔላ	መጋቢት 22/2003	98
429.	ከግንባታ ሥራ ውል ጋር በተያያዘ የግንባታ ሥራ ፈቃድ የሚሰጠው ለባለቤት ወይም ለወኪሉ ስለመሆኑ የግንባታ ፈቃድ አሰጣጥ ክትትልና ቁጥጥር ደንብ ቁጥር 17, መመሪያ ቁ. 1/97	55359	አቶ ተድላ ማሞ ጌታቸው እና እነ አቶ ፍስሐ ሱመር /ሁለት ሰዎች/	ሚያዝያ 21/2003	101
430.	• ተዋዋይ ወገኖች ውል ለማድረግ ነፃ ቢሆኑም ህግ የወሰናቸውና የከለከላቸውን ነገሮች ባለመገንዘብ /ባለማክበር/ የሚደረጉ ውሎች የማይፀኑ እና የማይፈፀሙ ስለመሆናቸው • በመንግስትና በህዝብ መሬት ላይ ግለሰቦች አንዱ ሰጪ ሌላው ደግሞ ተቀባይ በመሆን የባለቤትነት መብት ሊመሰርቱ የማይችሉ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1716	58157	አቶ ዮሐንስ ታደሰ እና ወ/ሮ አማረች መንገሻ	ሚያዝያ 06/2003	107

www.abyssinialaw.com

431.	ህጋዊ ባልሆነ የቤት ሽያጭ ውል አማካኝነት የተሰጠን ገንዘብ ለማስረዳት ህጉ የደነገገው ልዩ የማስረጃ አይነት የሌለና በማናቸውም ማስረጃ ማስረዳት የሚቻል ስለመሆኑ/ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2472, 2001, 2019, 1808/2/, 1815, 2162, 2164	58636	እነ አቶ ተሾመ ካሣ እና አቶ ቤዛ ኩሉ አዳም	ሚያዝያ 19/2003	111
432.	• የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች በመያዣ (pledge) ለሌላ ሰው ተሰጥተዋል ለማለት የሚቻልበት ሁኔታ እና ውጤቱ • መኪና በመያዣነት ተሰጥቷል ለማለት የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2825, 2832, 2830, 1186/2/, 2828, 1727, 2930, 2027, 2028, 2054	43582	ራፒድ ኮንስትራክሽን ስራ ተቋራጭ ድርጅት እና ኦርቢስ ንግድና ቴክኒክ ክፍል ሊሚትድ	ሰኔ 28/2003	114
433.	አንድን ሥራ ለሥራ ተቋራጭ የሰጠ የመንግስት መ/ቤት በራሱ ጥፋት ጉዳት አድርሶ ከሆነ ወይም የሥራ ተቋራጩን ሥራ መደበኛ አፈፃፀም ከባድ ያደረገበት እንደሆነ ለሥራ ተቋራጩ ኪሣራ የመክፈል ኃላፊነት የሚኖርበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3259	61110	አል ናይል ቢዝነስ ግሩፕ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን	ሰኔ 28/2003	124
434.	የቤት ሽያጭ ውል ፈርሶ ወደ ነበርንበት እንድንመላለስና የከፈልኩት ገንዘብ ይመለስልኝ በሚል ክስ መስርቶ ፍ/ቤት ጥያቄውን በህግ ፊት	62134	እነ ጣና ወ/ሰማያት	ሰኔ 28/2003	132

www.abyssinialaw.com

	የሚፀና ውል የለም በማለት ውድቅ ያደረገበት ወገን ያለአግባብ የተከፈለ ገንዘብ እንዲመለስልኝ በማለት የሚያቀርበው አቤቱታ ተገቢነት ያለውና ህጋዊ ስለመሆኑና በመጀመሪያው ክስ ተጠቃሎ መቅረብ የነበረበት ነው ሊባል የማይገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1815, 1880/2/, 2001-2019, 2162, 2164 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 216/2/3/		እና ወ/ሮ አልማዝ አሰጋኸኝ		
435.	• የጠፋ ዕቃን ላገኘ ወይም ሌላ ነገር ለፈፀመ ሰው ሽልማት ይሰጠዋል ተብሎ በተለጠፈ /በተነገረ/ ማስታወቂያ ወይም በአደባባይ ሊታወቅ በሚችል ሌላ አይነት ማስታወቂያ መሰረት ዕቃውን አግኝቶ የመጣ ወይም የተባለውን ሥራ የፈፀመ እንደሆነ የተስፋ ቃሉን የሰጠው ሰው የተገለፀውን ሽልማት /የገባውን ቃል/ የመፈፀም ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ • በውል የተገባ ግዴታ ፍፁም የማይቻልና የማይሞከር ነው ለማለት ተዋዋይ ወገን ብቻ ሳይሆን ማንም ሰው ሊፈጽመው የማይችለው ግዴታ መሆን ያለበት ስለመሆኑ • በአንድ ከተማ የሚገኝና መጠኑ ተለይቶ የታወቀ የመኖሪያ ቤት መስሪያ ቦታ በሽልማት መልክ ለመስጠት በውል የተገባ ግዴታ ሊፈፀም የማይችል ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ	62146	ወ/ሪት ፍሬወይኒ ቴዎድሮስ እና ተርካንሬ ፕሮሞሽንና የማስታወቂያ ስራ ድርጅት	ሐምሌ 12/2003	135

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1715, 1741-1762, 1714, 1711, 1736, 1734, 1689				
436.	የደንበኛን ጉዳይ /ክርክር/ በፍ/ቤት ክስ መስርቶ ሙያዊ አገልግሎት ለመስጠት የጥብቅና የውክልና ስልጣን የተሰጠው ጠበቃ በውል የገባውን ግዴታ በተገቢው ጊዜና ትጋት ለመወጣት አለመቻል በኃላፊነት የሚያስጠይቅና ለቅጣት የሚዳርግ ስለመሆኑ ደንብ ቁጥር 57/92 አንቀጽ 8/2//ለ/ 3 አዋጅ ቁ. 199/92 አንቀጽ 24/3/ /ለ-3/	66210	አቶ ተስፋዬ ጐላ እና የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፍትህ ሚ/ር	ሐምሌ 29/2003	140
437.	• ከቤት ሽያጭ ውል ጋር በተገናኘ የስም መዛወር የሚፈፀመው በመንግስት አስተዳደር ፊት እንጂ ሻጭ ነው የተባለው ወገን ሊፈጽመው የማይችልና ከህግ ወይም ከውል ይመነጨል ሊባል የማይችል ግዴታ ስለመሆኑ • የስም ይዛወርልኝ አቤቱታ የክስ ምክንያት የሌለው ስለመሆኑ	33945	አቶ ሳልህ ሁሴን እና ደግፌ ደርቤ	ጥቅምት 20/2001	143
438.	ስለ አስፈላጊ አደራ እና የማስረጃ አይነት የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2782,2800,2802,2472	64887	አቶ አደም የሱፍ እና አቶ አብዱሠላም ሙሐመድ	ሐምሌ 29/2003	

www.abyssinialaw.com

439.	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1810/2/ ላይ የተመለከተው የይርጋ ገደብ ተፈፃሚ የሚሆነው ውል በፈቃድ ጉድለት ወይም በችሎታ ማጣት የተነሳ እንዲፈርስ ጥያቄ የቀረበ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1810	48012	አቶ ኡመር ከድር እና አቶ በዳዳ ሰቦቃ /ሁለት ሰዎች/	ጥቅምት 03/2003	147
440.	ተዋዋይ የሆነ ወገን ወይም ጥቅም ያለው ማናቸውም ሰው ውሉ የተደረገበት ጉዳይ ወይም ምክንያት ከህግ ውጪ ነው ወይም ለህሊና ተቃራኒ ነው ወይም ለውሉ አፃፃፍ የተደነገገው ፎርም አልጠበቀም የሚል መከራከሪያ ምክንያት በማቅረብ ወሉ እንዲሰረዝ ለመጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1808/2/	43379	አበበ አበጋዝ እና ጥሩነሽ ተክሌ	ታህሳስ 25/2003	150
441.	የንግድ መደብር ሽያጭ ውል በግዴታ እንዲፈፀም ለማድረግ የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2330, 2329, 1778	44873	አቶ ሰሚር ሱሩር እና እነ ወ/ሮ ስንዱ ዱባለ	ጥር 13/2003	153
442.	• በብድር ከተወሰደ ገንዘብ አከፋፈል ጋር በተያያዘ ብድር መክፈያ ጊዜው የዘገየ እንደሆነ ለአበዳሪው በኪሣራ መልክ የሚከፈለው ህጋዊ ወለድ ብቻ ስለመሆኑና ከዚህ ህጋዊ ወለድ በተጨማሪ	59882	ወ/ሮ አሰገደች ዘርጋው እና	የካቲት 21/2003	157

www.abyssinialaw.com

	በመቀጫ መልክ ለመክፈል የሚደረግ ስምምነት ፈራሽ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2006/2/, 2005/1/, 2489, 1889		አቶ አየለ ንዳኔ		
ቅጽ 13					
443.	የፍ/ብ/ህ/ቁ 2024(ረ) ድንጋጌ ከስልክ አገልግሎት ክፍያ ጋር በተያያዘ ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2024(ረ), 2023, 2022	61331	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና ሚ/ር ጀርመን ግናሆ	ጥቅምት 10/2004	175
444.	ከማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ ጋር በተገናኘ ሻጭ የሆነ ወገን የሸጠውን ነገር ባለሃብትነት ለገዢው የማስተላለፍ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2875, 2281,1808(2)	61913	ወ/ሮ እታለማሁ መስፍን እና አጋ አንዴ	ጥቅምት 20/2004	179
445.	ተዋዋይ ወገኖች ያደረጉት ውል ምንም እንኳን የተፈፀመ ቢሆንም ውሉ የ3ኛ ወገኖችን መብትና ጥቅም የሚነካ ከሆነ ይህንኑ በመግለፅ ውሉ ፈራሽ እንዲሆን ይወሰን ዘንድ ለፍ/ቤት አቤቱታ ለማቅረብ የሚቻል ስለመሆኑ፣	61808	ወ/ሮ ፀሐይ ፍቃዱ እና እነ አቶ ብቻዬ ተስፋዬ	ህዳር 07/2004	181

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ.1806		(ሁለት ሰዎች)		
446.	አንድ ማህበር ለሰጠው ብድር የሚያገኘውን የወለድ መጠን ከመደበኛው የባንክ ማበደሪያ ወለድ መጠን ከፍ አድርጐ ለማበደር ስለመቻሉና ይኸውም ተፈፃሚ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.147/91 አንቀፅ 34(2) አዋጅ ቁ.402/96 አንቀፅ 5 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1731,1678 የትግራይ ብ/ክ/መንግስት አዋጅ ቁ. 145/2000	62162	መትከል ልምዓት ሁለገብ መ/ህ/ስ ማህበር እና ቄስ ካላዩ ኪሮስ	ህዳር 21/2004	186
447.	ከውል መፈፀም ጋር በተገናኘ ተዋዋይ ወገኖች ውልን በተናጠል ለመሰረዝ (unilateral cancellation of contract) ስለሚችሉበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1771, 1774, 1757, 1787, 1785, 1786, 1789, 1788	57280	እነ ሴንትራል ቬኑ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር (አራት ሰዎች) እና እነ አቶ ሰለሞን ከተማ (ሁለት ሰዎች)	ጥር 03/2004	189

www.abyssinialaw.com

448.	የፍ/ብ/ህ/ቁ 2472 ከብድር ውጪ በሆነ ግንኙነት ከተከፈለ ገንዘብ ጋር በተያያዘ ተፈፃሚ የሚሆንበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2472	64397	አቶ አንዳርጌ እምሩ እና ወ/ሮ ዘሀራ መሀመድ	ጥር 01/2004	200
449.	ውሎች በቃል፣ በተለመዱ ጠቅላላ ምልክቶች ወይም ግዴታ ለመግባት መፍቀድን በማያጠራጥር አሰራር በማስታወቅ ሊደረጉ ስለመቻላቸው የፍ/ብ/ህ/ቁ.1681(1)	71375	ዳሽን የህትመትና የንግድ ስራዎች ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ፍስሐ ይሁን	ጥር 16/2004	203
450.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ ውል የጠፋበት ሰው የሽያጭ ውሉ የጠፋ ስለመሆኑ ለማስረዳት በሚል የሚያቀርበው ጥያቄ ተቀባይነት ያለውና የሚቀርቡት ማስረጃዎች በተገቢው ሁኔታ ተመርምረው አሳማኝ መሆናቸው ከታወቀ (ሲረጋገጥም) ተከራካሪው የሽያጭ ውሉን በምስክሮች ለማስረዳት የሚያቀርበው ጥያቄ ተቀባይነት ሊኖረው የማገባ ስለመሆኑ የፍ/ህ/ብ/ህ/ቁ 2003,2002	69208	ወ/ሮ ንፁህ በላይ እና ወ/ሮ ምንትዋብ አዳነ	መጋቢት 10/2004	206

www.abyssinialaw.com

451.	በወለድ አገድ ውል መሰረት የማይንቀሣቀስ ንብረቱን ያስያዘ ተዋዋይ ወገን በውል የተገለፀው ጊዜ ካለፈ በኋላም በማናቸውም ጊዜ ዕዳውን ከፍሎ ንብረቱን ለማስለቀቅ የሚችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 3128/2/ 3117-3130	72463	እነ አቶ ንጉሴ ሀይሌ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ሁሬሣ ደበል (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 26/2004	209
452.	እንደ ውል አልተፈፀመልኝም በሚል የጉዳት ኪሣራ ጥያቄ በቀረበ ጊዜ ፍ/ቤቶች የጥያቄ አቅራቢውን ተነፃፃሪ የውል ግዴታ ግምት ውስጥ በማስገባት የጉዳት ኪሣራ ሊወሰኑ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1771, 1802	69915	ሻምበል ይኩኖ ለገሠ እና አቶ መሐመድ በሽርና ቤተሰቦቹ ጨው አምራች ታ/የተ/የግል ማህበር	ሚያዝያ 25/2004	211
453.	በሰነድ ላይ የተመለከተ ፊርማ በተካደ ጊዜ ሰነዱ ሲፈረም የነበሩ የምስክሮችን ቃል በመስማትና በሌሎች ማስረጃዎች ፊርማው የማን እንደሆነ ለማረጋገጥ /Authenticate ለማድረግ/ የሚቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2472(1) እና (3)	71927	ቄስ አብርሃ በርሄ እና ወ/ሮ ብርነሽ ሕሉፍ	ሚያዝያ 10/2004	215
454.	የፀና የውል ግዴታ የገባ ሰው ውሉ በፍርድ እንዲሰረዝ ለመጠየቅ የሚችለው ሌላኛው ተዋዋይ ወገን ግዴታውን	66935	አቶ ሽመልስ አበራ	ሰኔ 05/2004	218

www.abyssinialaw.com

	በአግባቡ ያልፈፀመ (ያልተወጣ) እንደሆነ ወይም የፈፀመው ፍፁም ባልሆነ አኳኋን ከሆነ ስለመሆኑ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1784 1785(2),(1)		እና አቶ ጌታቸው አያልቄ		
455.	አንድ ቀድሞ በመያዣ የተሰጠ የማይንቀሳቀስ ንብረት ካርታ ቁጥሩና የቤት ቁጥሩ ተለውጦ እንዲሁም ቀደም ሲል የነበረው ቤት ፈርሶ በቦታው ላይ አዲስ ቤት ተሠርቶና አዲስ ካርታና የቤት ቁጥር ተሰጥቶ በተገኘ ጊዜ አዲሱን ቤት በመያዣ የያዘ አበዳሪ ቀድሞ የነበረውን ቤት በመያዣ ከያዘው አበዳሪ የቅድሚያ መብት ያለው ስለመሆኑ፣ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 3052, 3066	75902	የኮንስትራክሽን እና ቢዝነስ ባንክ አ.ማ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሰኔ 22/2004	224
456.	• ከስጦታ አድራጊው ሞት በኋላ ተፈፃሚ የሚሆን የስጦታ ውልን በተመለከተ ስለ ኑዛዜ የተደነገጉት ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት ያላቸው ስለመሆኑ፣ • የማይንቀሳቀስ ንብረትን አስመልክቶ የሚደረግ ስጦታ በህጉ በግልጽ የሚደረግ ኑዛዜ አስራርን በተከተለ መልኩ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.881, 2428, 2443, 2436	61421	አቶ ጌታቸው በየነ እና እነ የሕፃን ታቦት በቀለ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 17/2004	227

www.abyssinialaw.com

457.	በአሰሪው በኩል የተመቻቸን የውጪ የትምህርት እድል ተጠቃሚ በመሆን በምትኩ ለተወሰነ ጊዜ ለማገልገል ከተደረገ ውል ጋር በተገናኘ ሠራተኛው በውሉ ያለበትን ግዴታ እንዲወጣ ከሚጠበቅበት ጊዜ በፊት ከአሰሪው ፈቃድና እውቅና ውጪ ለሌላ ትምህርት ወደ ሌላ አገር በመዛወር የመጀመሪያው ውል ውጤት እንዳይኖረው ያደረገ እንደሆነ ሠራተኛው በውሉ የተመለከተውን ግዴታ ለመፈፀም እንዳልቻለ የሚያስቆጥረው ስለመሆኑ	70963	ሐዋሳ ዩኒቨርሲቲ እና እነ አቶ ተመስገን ማጉሌ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 30/2004	231
458.	• የማይንቀሣቀስ ንብረት ሽያጭ ውል ጋር በተገናኘ ውል መኖሩን በማመን ነገር ግን ውሉ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723 መሠረት የተከናወነ አይደለም በሚል የሚቀርብ ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • በፍ/ብ/ህ/ቁ.1723(1) መሠረት የሚከናወን የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ ምዝገባ ዓላማ በተዋዋይ ወገኖች መካከል ውል መኖሩን ለማስረዳት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723(1),2878	36887	ወ/ሮ አልጋነሽ አበበ እና እነ አቶ ገብሩ እሸቱ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 18/2001	233
459.	ስለ አስፈላጊ አደራ እና የማስረጃ አይነት	64887	አቶ አደም የሱፍ	ሐምሌ 29/2003	236

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ.2782,2800,2802,2472		እና አቶ አብዱሠላሣ ሙሐመድ		
ቅጽ 14					
460.	• በተዋዋይ ወገኖች በተደረገ የጽሁፍ ሰነድ ላይ የሚገኝ የስምምነት ቃል እንዲሁም በሰነድ ላይ ስለተመለከተው (ስለተፃፈው) ቀን በተፈራራሚዎቹ መካከል ውሉ እምነት የሚጣልበት በቂ ማስረጃ ነው በሚል ለመደምደም የሚቻለው እንደ ውለታው አይነት የጽሁፉ ውል አደራረግን በተመለከተ የተደነገጉ ድንጋጌዎችን መሠረት በማድረግ በተሟላ ሁኔታ የተዘጋጀና የያዘ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ • የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ ውል ጋር በተገናኘ ውሉ በውል አዋዋይ ፊት በህጉ አግባብ ባልተደረገበት ሁኔታ በውሉ ላይ የሠፈሩት ማናቸውም የውል ቃሎች ያለ ቅድመ ሁኔታ እንዳሉ የሚታመኑና በማናቸውም የሰው ምስክርነት ቃል ማስተካከል አይቻልም ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • አንድ ውል በህግ ፊት የፀና ነው እንዲባል በህግ ውሉ የሚደረግበትን አግባብ በተመለከተ የተደነገጉ ድንጋጌዎችን	78398	እነ አቶ ሽፈራው ደጀኔ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ሲሳይ አበቡ	ጥቅምት 19/2005	

www.abyssinialaw.com

	በተመለከተ የተደረገ ካልሆነ በቀር ውሉን መሠረት በማድረግ እንደውሉ ይፈፀምልኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ2005(1),1678(ሐ),1719(2,1723)				
461.	• የአላቂ ነገር ብድር ውል ጋር በተገናኘ፣ የመመለሻ ጊዜው በግልጽ ተለይቶ የተሰጠን የገንዘብ ብድር በተመለከተ አበዳሪው በውሉ የተመለከተው ጊዜ ካለፈ በኋላ ተበዳሪው የብድሩን ገንዘብ እንዲመለስ ማስጠንቀቂያ የመስጠት ግዴታ የሌለበት ስለመሆኑ፣ • የብድሩ ገንዘብ መክፈያ ጊዜው በተወሰነ የብድር ውል ስምምነት ገንዘብ የተበደረ ወገን የመክፈያ ጊዜው ካለፈበት (ካበቃበት) ጊዜ ጀምሮ ወለድ ለመክፈል ስምምነት ያልተደረገ ቢሆንም፣ በድሩን ከነ ህጋዊ ወለዱ ለመክፈል የሚገደድ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.2482(2)(3),2483, 2489(1),1676, 2478	74950	ወ/ሮ ዙብዳ ኑረ ኬርሰማ እና ወ/ሮ ሚሊዮን ዳግም ሙሴ (አራት ሰዎች)	ህዳር 5/2005	
462.	• ከውል አመስራረትና መቋቋም ጋር በተገናኘ ዝምታ በመርህ ደረጃ ውልን እንደመቀበል ሊቆጠር የማይችል ስለመሆኑና አንድ ውል፣ ተሻሽሏል ለማለት የሚቻለው ማሻሻያው አስቀድሞ በተደረገው የአፃፃፍ ስርዓት አይነት	63063	ኢትዮ ቴሌኮም እና ፒቲኢ ኢንተርናሽናል	ህዳር 03/2005	

www.abyssinialaw.com

	የተከናወነ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ • የግልግል ጉባኤ አንድን ጉዳይ በማየት የዳኝነት መፍትሔ ሊሰጥ የሚችለው ተከራካሪ ወገኖች ከተስማሙበትና የሚፀና ወይም ዋጋ ያለው ግዴታ መኖሩን መሠረት በማድረግ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1682,1683,1684,1722,2001 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 356(ሀ)		ኢንኮፖሬትድ		
463.	• ከውርስ ሽያጭና ከስጦታ ውል የመነጨን የባለቤትነት መብት አስመልክቶ በሚነሣ የንብረት ክርክር የይርጋ ጉዳይ በተነሣ ጊዜ ክሱ በይርጋ ቀሪ ነው ወይስ አይደለም የሚለው ነጥብ ለጉዳዬቹ አግባብነትና ተፈፃሚነት ባለው የህግ ክፍል እና የህግ ይዘት ታይቶ ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ	71537	እነ ወ/ሮ የሻረግ ከበደ (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ የሺወርቅ መኮንን	ታህሳስ 02/2005	
464.	የማይንቀሳቀስ ንብረት መያዣ አመዘጋገብ ጋር በተያየዘ በተፈፀመ ስህተት ንብረቱን በመያዣ የያዘው ወገን የሚደርስበትን ጉዳትና ኪሣራ ኃላፊነቱን በአግባቡና በጥንቃቄ ባለመወጣት ስህተቱን የፈፀመው የሚመለከተው የአስተዳደር አካል ጉዳትና ኪሣራውን በመያዣ በተያዘው ንብረት ዋጋ መጠን ለመክፈል ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ፣	75743	የዳንግላ ማዘጋጃ ቤት ፍትህ ቢሮ፣ ዐ/ህግ እና እነ የኮንስትራክሽንና ቢዝነስ ባንክ (ሁለት	ህዳር 17/2005	

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ.1640(2), 3052, 3053(1),3081		ሰዎች)		
465.	ከዋስትና ውል ጋር በተገናኘ ዋስ የሆነ ወገን በውሉ ላይ የተመለከተውን ፊርማ የእርሱ አለመሆኑን ወይም የውሉን ቃል በተመለከተ በመካድ በግልጽ ባልተከራከረበት ሁኔታ ውሉ በሁለት ምስክር ፊት የተደረገ አይደለም በሚል የሚቀርብ ክርክር የዋሱን ግዴታ ተፈፀሚነት የሚያስቀር ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1727(2) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.83,235	79907	ልዩ የገንዘብ እገዛ ተቋም እና እነ ወ/ሮ የወይንሐረግ ትዕዛዙ (ሁለት ሰዎች)	ጥር 02/2005	
466.	ገቢ ለማስገኘት በተዘጋጀ ልዩ የገቢ ማሰባሰቢያ ቴሌቶን በተደረገ ጨረታ ተሣታፊ በመሆን የጨረታውን ገንዘብ በመክፈል መሬት ተረክቦ ለልማት ለማዋል በሚል ጨረታው ተወዳድሮ የጨረታው አሸናፊ የሆነ ወገን ጨረታውን ካዘጋጀው አካል ጋር የውል ስምምነት እንዳደረገ የሚቆጠር በመሆኑ በጨረታ ያሸነፈበትን የገንዘብ መጠን ለአዘጋጁ ለመክፈል የሚገደድ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ፤ህ/ቁ.1771(1),1688(2),1757	76825	ጭላሎ ኢንተርፕራይዝ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና የአዳማ ከተማ የባኩ ሸነን ቀበሌ አስተዳደር ጽ/ቤት	ጥር 14/2005	

www.abyssinialaw.com

467.	• በብድር የሚሰጥ ገንዘብ ላይ ተዋዋይ ወገኖች ሊያቋቁሙት ስለሚችሉት የወለድ ምጣኔ (መጠን)፣ • የውል ግዴታውን ያልፈፀመ ወይም ያዘገየ ወገን ለሌላኛው ተዋዋይ ስለሚከፍለው የኪሣራ መጠን፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1803(2),1790(2),1800,2479(3),2488,2489	81857	አቶ አብዱልቃድር ጁሐር እና አምባሰል የንግድ ስራዎች ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ጥር 13/2005	
468.	ተዋዋይ የሆኑ ወገኖች በመካከላቸው የሚነሣን አለመግባባት (ክርክር) በግልግል ዳኝነት እንዲያይ በሚል በውሉ የተሰየመ አካል በከሰመ ጊዜ ተዋዋዮች በጋራ ስምምነት ጉዳያቸውን በግልግል ዳኝነት የሚያይ አዲስ አካል ለመሰየም ከሚችሉ በቀር አስቀድሞ የተሰየመው አካል በመክሰሙ ምክንያት ፍ/ቤት ጉዳዩን በግልግል ለማየት የሚችል አካል ለመሰየም ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.3336(1),3328(2),3337,3331,3325-3344,3329	80722	የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፓርትና ሎጅስቲክ አገልግሎት ድርጅት እና ዲ ኤም ሲ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል ማህበር	ጥር 01/2005	
469.	• ከግንባታ ሥራ ውል ጋር በተገናኘ የሚከፈል ክፍያ የሥራው ባለቤት የሆነው አካል በግንባታው ሂደት የሥራ ትዕዛዞችን እየሰጠ የሥራውን አካሄድ የመወሰንና ሥራውን በሚፈቅደው አይነት እንዲፈፀም የሥራ ተቋራጩን የማዘዝ ስልጣን ያለው	71972	አቶ ካሣሁን አያሌው እና የምስራቅ ጎጃም ጎዛምን	ጥር 1/2005	

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ፣ • የሥራ ተቋራጩ ከሥራው ባለቤት ጋር የተደረገውን የግንባታ ሥራ ውል፣ በሥራው ባለቤት በተሰጡት ፕላኖች፣ ግንባታ ዲዛይን አይነቶችና የዋጋና የሥራ ማስታወቂያ መሠረት ግንባታውን የማካሄድ ግዴታ ያለበት በመሆኑ የሥራው ባለቤት በግንባታው ሥራ ውል ሰነዱ ላይ ከተመለከተው ክፍያ ውጪ በተጨማሪነት በባለቤቱ ፈቃድና ትዕዛዞች መሠረት ለተሠሩ ሥራዎች ክፍያ ለመክፈል አልገደድም በሚል የሚያቀርበው ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑና በህጉ አግባብ በባለቤቱ የተሰጡ ተጨማሪ የሥራ ትዕዛዞች የሥራ ውሉ አካል ተደረገው የሚወሰዱ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.3244,3225,(1)(2),3152(1),3266(1),3263,3265(3)		ወረዳ ጤና ጽ/ቤት		
470.	በአዲስ አበባ ከተማ የሚገኙ የመንግስት ቤቶች ጋር በተያያዘ የተፈጠሩ ችግሮችን ለመፍታት ከወጣው መመሪያ ቁ.3/2004 አፈፃፀምጋር በተገናኘ የንግድ ቤቱን በማከራየት ከሚያገኙት ገቢ ውጪ ሌላ ገቢ የሌለውና በእድሜ አዛውንት የሆነ ተከራይ የኪራይ ውል ሊቋረጥ የማይገባ ስለመሆኑ፣	83448	እነ ወ/ሮ ሙሉወርቅ ኃ/ገብርኤል (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሪት ጽጌ መብራቴ	ጥር 30/2005	

www.abyssinialaw.com

	መመሪያ ቁ.3/2004 አንቀጽ 6(1)				
471.	• በአንድ ውል የተመለከተን እዳ ለማረጋገጥ ሲባል አዲስ ሰነድ በተዋዋይ ወገኖች የማደራጀት ተግባር የውል መተካት አድራጐት ነው ለማለት የሚቻለው በሁለተኛው ውል በግልጽ የተመለከተ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ • በባህር ላይ የሚደረግ የማጓጓዣ ውልን አስመልክቶ አጓዡ ለውሉ ምክንያት የሆነው እቃ (ንብረት) ጋር በተያያዘ የሚያቀርበው አቤቱታ ዕቃውን ከተረከበበት ቀን አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልቀረበ በስተቀር በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ፣ የባህር ህግ ቁ.146,203 የፍ/ብ/ህ/ቁ.1826,1828,1829(ሀ)	80642	የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፖርት ሎጅስቲክ አገልግሎት ድርጅት እና ባርጉባ ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ታህሳስ 02/2005	
472.	አንድ ውል የአስተዳዳር ውል ነው ለማለት በህግ ወይም በተዋዋይ ወገኖች ግልጽ በሆነ ቃል የአስተዳደር መ/ቤት ውል ነው የተባለ እንደሆነ ወይም ደግሞ ተዋዋዮቹ ውል ያደረጉበት ጉዳይ ከህዝብ አገልግሎት ሥራ ጋር ተያያዥና ለሥራ ውሉ አፈፃፀም የአስተዳዳር አካልን (ፍ/ቤትን) ተካፋይነት ያለማቋረጥ የሚጠይቅ መሆኑን እንዲሁም	80464	ወይራ እንጨትና ብረት ሥራ ኃ/የተ/የሕብረት ሥራ ማህበር እና የአዲስ አበባ ከተማ መስተዳደር የንግድና	ታህሳስ 16/2005	

www.abyssinialaw.com

	በአጠቃላይ የውሉን አይነትና ባህሪ፣ የውለታውን አይነተኛ ጉዳይ ብሎም የተዋዋዮችን ማንነት መመልከት የሚያስፈልግ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.3132 አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41(1)(መ)		ኢንዲስትሪ ልማት ቢሮ		
473.	• የማይንቀሳቀስ ንብረት የመያዣ መብት ውጤት የሚኖረው ከተፃፈበት ቀን አንስቶ እስከ አስር ዓመት ድረስ ነው በሚል የተደነገገው ድንጋጌ የይርጋ የጊዜ ገደብን የሚደነግግ ሣይሆን የመያዣ ውሉ ቀሪ የሚሆንበት ወይም በህግ ውድቅ የሚደረግበት (Lapse of Mortgage Right) ስለመሆኑ፣ • የማይንቀሳቀስ ንብረትን ለሰጠው ብድር በመያዣ የያዘ ባንክ በመያዣው ላይ ያለው መብቱ በይርጋ ቀሪ የሚሆነው የመያዣ ውሉ ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ አስር ዓመት ከማለፉ በፊት በመያዣ መብቱ መገልገል ያልጀመረ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3058 (1)(3)	78444	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና አቶ ጥጋቡ ተፈራ	ጥቅምት 22/2005	
474.	•በተዋዋይ ወገኖች መካከል ውል ባለመፈፀሙ ምክንያት	69797	ወ/ሮ ሂላላ ሱሌማን	ታህሳስ 04/2005	

www.abyssinialaw.com

	የጉዳት ኪሣራ እንዲከፈል በሚል ጥያቄ በቀረበ ጊዜ በውሉ ለዚሁ ዓላማ ተዋዋዮቹ ካመለከቱት የገንዘብ መጠን በላይ እንዲከፍል ለማስገደድ የማይቻል ስለመሆኑ፣ •የመልካም ሥራ አፈፃፀም ቦንድ መሰረታዊ ዓላማ በውል የተመለከተው ጉዳይ እንደውሉ ስለመፈፀሙ (የሚፈፀም ስለመሆኑ) ለማረጋገጥ ስለመሆኑ፣ •አንድን ዕቃ ማቅረብ ጋር በተያያዘ የተደረገ ውልን አስመልክቶ በአቅራቢው በኩል ከእቃው ዋጋ ጋር በተገናኘ በመንግስት የታወቀ የዋጋ ማሸበት መከሰቱ አቅራቢው ውሉን ሙሉ ለሙሉ ለማቋረጥ የሚያስችለው በቂ ምክንያት ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 3183(2),3188(1),1731,1734,1732,1889		እና ጎንደር ዩኒቨርስቲ		
ቅጽ 15					
475.	የንግድ ቤትን ከመንግስት የተከራየ ተከራይ ከአከራዩ እውቅና ውጭ ለ3ኛ ወገን የንግድ ቤቱን ማስተላለፉ አከራዩ የመጀመሪያውን የኪራይ ውል ለማቋረጥ የሚያስችለው ስለመሆኑ፣ በዚሁ መሠረትም አከራዩ ቤቱን ለማስለቀቅ የሚያያደርግው እንቅስቃሴ ሁከት ሊባል የማይችል	82670	እነ የካ ክ/ከተማ ወረዳ 09 አስተዳደር ፅ/ቤት (ሁለት ሰዎች) እና	መጋቢት 09/2005	46

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ፣ መመሪያ ቁጥር 4/2004 አንቀጽ 6 የፍ/ብ/ህ/ቁ.1140, 1149		ዋጋዬ አሰፋ		
476.	• አንድን በጽሁፍ የተደረገ ውል ዋና ሰነድ ጠፍቷል በማለት ክርክር በቀረበ ጊዜ ፍ/ቤት በማስረጃነት በቀረበው የውሉ ሰነድ ኮፒን ተቀብሎ በውሉ የተመለከቱትን ምስክሮች ሊሰማ የሚገባው ጠፍቷል የሚለው ወገን ዋናው ሰነድ ስለመጥፋቱ በተመለከተ በአግባቡ ያስረዳ እንደሆነና የውሉንም ኮፒ አግባብነት ያለው አካል ዋናው የውል ሰነድ ጋር ትክክለኛነቱን ያረጋገጠው እንደሆነ ስለመሆኑ፣ • የምስክሮቹ ቃል ሊሰማ የሚገባውም የውሉ ቃል ምን እንደሆነ ለማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2011(1),2003 ,1730(1)	84330	አቶ መንግስቱ ኦሾ እና እነ ወ/ሮ እመቤት ጥላሁን (አምስት ሰዎች)	ሚያዝያ 10/2005	50
477.	አስቀድሞ በተደረገ የኪራይ ውል መነሻነት አንድን የአከራይ ንብረት ይዞ ሲጠቀም የቆየ ተከራይ የኪራይ ውል ግዜው ካለቀበት ጊዜ ጀምሮ አከራዩ የኪራዩን ዋጋ በመጨመር አዲስ የኪራይ ዋጋ እንዲከፈል ገልፆ እያለ ተከራዩ በቀረበው አዲስ	81163	አቶ ሲሳይ ረታ እና የኢትዩጵያ እህል ንግድ	የካቲት 11/2005	55

www.abyssinialaw.com

	የኪራይ ዋጋ ሳይስማማ ወይም እየተቃወመ በንብረቱ መገልገሉን በቀጠለ ጊዜ ተከራይ ለአከራዩ ሊከፍለው የሚገባውን የኪራይ ዋጋ ለመወሰን የሚቻልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2950(1) (2), 1687		ድርጅት		
478.	• ከውል አፈፃፀም ሂደት ጋር በተገናኘ በተዋዋይ ወገኖች ላይ ለሚደርስ ጉዳት ኪሣራ ሊሰላ ስለሚችልበት አግባብ፣ • የኪሣራው ልክ ከውል ውጪ የሚደርስ ኃላፊነትን መሠረት በማድረግ በርትዕ ሊወሰን ስለሚችልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1790, 1800, 2102(1)(2)	79794	የማይክሮሊንክ ኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ኮሌጅ ኃ.የተ.የግል ማህበር እና የፌዴራል ማረሚያ ቤቶች አስተዳደር	ሚያዝያ 22/2005	59
479.	አንድ ውል (ስምምነት) ህግ በጽሑፍ እንዲሆን ሲያስገድድ ውሉ በጽሁፍ መደረግ ያለበት እና በተዋዋይ ወገኖችና በሁለት ምስክሮች ፊርማ ሊረጋገጥ የሚገባ ስለመሆኑና መሀይማንና ማየት የተሳናቸው ሰዎች የሚያደርጉት ውል በአዋዋይ ወይም በዳኛ ፊት የተደረገ ካልሆነ በቀር በውሉ የማይገደዱ ስለመሆኑ፣	83674	ወ/ሮ እቴነሽ ካሳ እና ሀጂ ጀማል ይማም	ግንቦት 19/2005	65

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1727, 1728(3), 2005				
480.	በመያዣ ውል መነሻነት አንድን የማይንቀሳቀስ ንብረት ከነይዞታው የያዘ ሰው በይዞታው ላይ የንብረቱ ባለቤት ሳይቃወመው ግንባታ የፈፀመ ከሆነ ተጠቃሹ የመያዣ ውል አይፀናም በሚል ተዋዋዬቹ ወደ ነበሩበት እንዲመለሱ ሲደረግ የንብረቱ ባለቤት በመያዣው ይዞታ ላይ የወጣውን የግንባታ ወጪ ግንባታውን ላካሄደው ወገን ለመክፈል የሚገደድ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1818, 2162	90862	ወ/ሮ ተዋበች ኃይሌ እና ወ/ሮ አያንቱ በዬቻ	ታህሳስ 14/2006	69
481.	የማይንቀሣቀስ ንብረት ተከራይ የሆነ ሰው ንብረቱን በሙሉ ወይም በከፊል ለ3ኛ ወገን በኪራይ ሊሰጥ የሚችለው ተከራዩ አስቀድሞ ለአከራዩ አሳውቆ አከራዩ የማይቃወም መሆኑ ሲታወቅ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2957(1)(2), 1731 በአ.አ ከተማ አስተዳደር የዲዛይንና ግንባታ አስተዳደር ልማት ቢሮ ደንብ ቁጥር 3/2004, 4/2004	86847	አቶ ፀጋዬ አማን እና እነ አቶ መሐመድ ነጋሽ (ሶስት ሰዎች)	ጥቅምት 18/2006	73
482.	ከሠራተኛ ቅጥር ውል ጋር በተገናኘ የዋስትና ግዴታ የገባ ሰው	86813	የኢትዮጵያ ፖስታ	መስከረም 22/2006	77

www.abyssinialaw.com

	የሠራተኛው የቅጥር ውል እንዲሻሻል ወይም እንዲለወጥ ከተደረገ በኋላ ሠራተኛው ከተሻሻለው ወይም ከተለወጠው የቅጥር ውል ጋር በተያያዘ ያለበትን ተጠያቂነት አስመልክቶ አስቀድሞ በገባበት የዋስትና ግዴታ መሰረት ተጠያቂ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1827(1)		አገልግሎት እና እነ ሰሚር መላኩ (ሶስት ሰዎች)		
483.	• ተከራካሪ ወገኖች በአንድ የሰነድ ማስረጃ ላይ የተመለከተን ፊርማ የማን ስለመሆኑ በሚመለከተው የመንግስት አካል ተጣርቶ ውጤቱ ከቀረበና ከታወቀ በኋላ ሰነዱ በውጭ አገር ተመርምሮ ውጤቱ እንዲታወቅ በማለት የሚያቀርቡት ጥያቄ በህግ አግባብ አጥጋቢና አሣማኝ ምክንያትን በመጥቀስና በማስረጃ አስደግፈው ያላቀረቡ እንደሆነ ጥያቄው ተቀባይነት ሊኖረው የማይቻል ስለመሆኑ፣ • የፍ/ቤት የተሰጠ ትእዛዘ /ውሣኔ/ መሠረታዊ የህግ ስህተት የተፈፀመበት ነው ለማለት የሚቻለው በተከራካሪ ወገኖች ፍትህ የማግኘት መብት ላይ መሠረታዊ ለውጥ የሚያስከትል እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2008, 2007, 2001, 2005	86187	አቶ ዳንኤል ዘሚካኤል እና አቶ ቢሃሪ ባቡላል ሞዲ	ሰኔ 21/2005	80

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 16					
484.	አንድ ፍርድ ሊፈጸም የሚገባው በፍርድ ባለእዳውና በሕግ አግባብ እንዳይያዙ ከሚጠቀሱት ንብረቶች/መብቶች ውጪ ባሉት የፍርድ ባለእዳ ንብረቶች /መብቶች ስለመሆኑ፣ በህግ አግባብ መብቱን ባስተላለፈ ንብረት ላይ የቀድሞ ባለቤት በድጋሜ ሽያጭ የሚፈጽምበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 378	92290	ወ/ሪት ጦቢያው መኮንን እና እነ አቶ እርቁ ጎዳ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 14/2006	197
485.	የዋስትና ግዴታ ግልፅ መሆን ያለበት ስለመሆኑ ታላፊነቱም ግዴታ ከተገባለት እዳ ወሰን ለማለፍ እንደማይችል እና እንዲሁም ይህ ለአፈፃፀሙ ግዴታ የተገባለት የእዳመጠን ወይም የገንዘብ ልክ በዋስትና ውሉ ካልተገለፀ ዋስትናው ፈራሽ ስለመሆኑ ከዚህ በተጨማሪ ገና ለወደፊት ሊደርስ ለሚችል ግዴታ አፈፃፀምም ዋስ ለመሆን እንደሚችል ነገር ግን በግልፅ ለምን ያህል እዳ ተጠያቂ ሊሆን እንደሚችል በግልፅ በውሉ ላይ	94837	አቶ ልዑል ዘወዴ እና አጀመራ የወርቅ ግብይት ታ/የተ/የግ/ማህበር	ሚያዝያ 22/2006	202

www.abyssinialaw.com

	መስፈር ያለበት ስለመሆኑ ፍ/ብ/ህ/ቁ 1922(2)(3)፣ 1925(1)				
486.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ሽያጭ በተመለከተ መንግስት ካለበት ኃላፊነት የተነሳ በተዋዋይ ወገኖች መካከል ውል እንዲዋዋሉ እና መዝገብ እንዲያደራጁ የተወሰነ አካልን ባላደረገበት ጊዜና ቦታ በአካባቢው የሚፈፀሙ ልማዳዊ አሰራሮችን ህጋዊ መሰረት የላቸውም ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ ከፍ/ሕ/ቁ. 3364	98079	የቀይ አፈር ገዳሞች እና አቶ ኤርሚያስ ገሠሠ	ሰኔ 18/2006.	206
ቅጽ 17					
487.	አንድ ቤት የተከራየ ሠው የኪራይ ዘመኑ ሲያልቅ አከራዩ ኪራዮን መጨመሩን ማስጠንቀቂያ ከሠጠውና ተከራዩም ዝም ብሎ ቤቱን መጠቀም ከቀጠለአዲሱን የኪራይ ተመን ተከራዩ እንደተቀበለው የሚቆጠር ስለመሆኑ፣	96858	ወ/ሮ አብቢልክሽ ገለታ እና ዶ/ር ትግስት ቦርጋ	ህዳር 26/2007	101

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ህ/ቁ. 1684፣ 2952/2/				
488.	-ከአስተዳደር ውሎች አለመፈፀም ጋር ተያይዞ የወለድ ጥያቄ ሊቀርብ የሚችለው የአስተዳደር መስሪያ ቤቱ በውሉ በተመለከተው መሠረት ከአስራ አምስት ቀን በኋላ ለተዋዋዩ ስለ ገንዘቡ አከፋፈል የሚያስፈልገውን የማረጋገጥ ሥራ ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ ወይም የአስተዳደር መስሪያ ቤቱ የሚፈለግበትን ገንዘብ የማረጋገጥ ሥራ በተፈፀመ በ3 ወር ውስጥ ሳይከፍል የቀረ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ -ተቃራኒ የውል ቃል ቢኖርም እንኳን ከአስተዳደር መስሪያ ቤት ጋር የተዋዋለው ሰው መስሪያ ቤቱ ሳይከፍል ለቆየበት ገንዘብ ወለድ ወይም ኪሣራ ለመጠየቅ የሚችለው ሳይከፈል የቆየበት ጊዜ ከ6 ወር በላይ ሲሆን ወይም ውሉን ያደረገው የአስተዳደር መስሪያ ቤት ተዋዋዩን ለመጉዳት ብሎ ያደረገው ወይም ከባድ በሆነ ቸልተኝነትና ወይም ጥፋት ያደረገ ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 3196፣3197	95797	ደበበ ደረሠ ጠቅላላ ሥራ ተቋራጭእና የፈንታሌ ወረዳ ውሃ መአድን ኢነርጂ ጽ/ቤት	ጥር 20 ቀን 2007 ዓ.ም	104

www.abyssinialaw.com

489.	አንድ በአዲስ አበባ ከተማ ነዋሪ የሆነ ሰው ከመንግስት የተከራየውን ቤት ለሌላ ሰው አከራይቶ መጠቀምየሚችለው በመመሪያው የተመለከቱት ምክንያቶች ተጣምረው የተገኙ እንደሆነ ስለመሆኑ፡- መመሪያ ቁጥር 3/2004 አንቀጽ 6 መመሪያ ቁጥር 4/2004 አንቀጽ 12	103704		ጥር 20/2007	107
490.	የባህር ላይ የእቃ ማጓጓዝ ውልን በተመለከተ የዕቃው ርክክብ ከተፈፀመበት ወይም የማስረከቡ ጉዳይ ሳይፈፀም ቀርቶ እንደሆነ እቃውን ማስረከብ ከሚገባበት ቀን አንስቶ በአንድ አመት ውስጥ ክስካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ፡- የባህር ህግ ቁጥር 203፤180፤162	98358	አንበሳ ኢንሹራንስ ኩባንያ እና የኢትዮጵያ የባህር ትራንስፖርት ሎጂስቲክ አገልግሎት	ጥር 5 ቀን 2007ዓ.ም	110
491.	አንድ የኤሌክትሮኒክስ ዕቃ ለገዥ የሸጠ ሻጭ የገባው ውል እቃው ቢበላሽ ጥገና ለማድረግ እያለ ሆኖ እያለና ለድብቅ ጉድለቶች ኃላፊነት ሳይኖርበት ከውላቸው ውጭ እና ከህግ ውጭ እቃው ስላልሰራ እቃውን እንዲቀይር ወይም ገንዘቡን እንዲመልስ ሊደረግ የማይችል ስለመሆኑ፡- የፍ/ህ/ቁ 1731፣ 2266፣2288-2293፣2300	95072	ግሎርየስ ኃ/የተ/የግል/ማህበር እና ሜሮን ጌትነት	ጥር 7 ቀን 2007 ዓ.ም	114

www.abyssinialaw.com

492.	-የማይንቀሳቀስ ንብረት የመያዣ ውልን በተመለከተ እዳው እንዲከፈል በተወሠነ ጊዜ ሳይከፈል የቀረ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው የመያዣ መብት ያገኝበትን የማይንቀሳቀስ ንብረት ይወስዳል በሚል የተደረገ ውል ፈራሽ ስለመሆኑ፣ -የብድር ውልን በተመለከተ ተዋዋዬች ወለዱ በወር እንዲታሠብ የሚዋዋሉት ውል ፈራሽ ስለመሆኑና በህጉ መሠረት ወለድ ሊታሠብ የሚችለው በዓመት ሥለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 3060/1/፣ 1711 እና 2479/1/	102711	ፈንታዮ ፍስሀ እና አቶ ደጀኔ ማርየ	ሕዳር 10/2007 ዓ.ም	117
493.	በግልፅ የሰፈረ የውል ቃል ባይኖርም ስጦታ ሰጪው በድህነት ላይ ወድቆ ሲገኝ ስጦታ ተቀባይ የመጦር ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ፣ ሥጦታ ተቀባይ ይህን ግዴታውን ካልፈፀመ ደግሞ ስጦታ ሰጪ ውሉ እንዲሻር መጠየቅ ስለመቻሉ፣ የፍ/ሕ/ቁ. 2458(1)፣ 2464(1)	107990	እማሆይ ወ/ገብርኤል እና ደረጀ ደስአለኝ	መጋቢት 14 ቀን 2007 ዓ.ም	121
ቅጽ 18					

www.abyssinialaw.com

494.	አንድ ሥራ ተቋራጭ በሠራው ህንጻ ላይ የተከሠተ እርግጠኛ የአሰራር ጉድለት በሌለበት ሁኔታ ወደፊት የሚታይና የሚከሰት የአሰራር ጉድለት ሊኖር ይችላል በሚል ምክንያት ሥራ ተቋራጮች ለሰሩት ሥራ የመጨረሻ ክፍያ የማግኘት መብት መከላከል አግባብነት የሌለው ስለመሆኑና የህንጻ ተቋራጩን በፍትሐብሄር ጉዳይ ማንም ሰው ኃላፊ ነው ተብሎ ያለመገመት /presumption of non liablity/ መሠረታዊ መርህ ስለመሆኑ፣ የፍትሐብሔር ህግቁጥር 3268፣3282/1/ የመሠረት ልማትና ኮንስትራክሽን ሚኒስቴር በ1996 ዓ.ም አሻሽሎ ያወጣውን የመንግስት ግንባታ ስለ አፈጻጸም መመሪያ አንቀፅ 8፣	101378	የአዲስ አበባ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን እና ናሰው ኮንስትክሽን ኃ/የተ/የግ/ ማህበር	ግንቦት 21 ቀን 2007 ዓ.ም	174
495.	ተወካይ የጥቅም ግጭት ባለበት አኳኋኑን የፈጸመውን ተግባር ለማፍረስ ወካዬ ይኸው ድርጊት መፈጸሙን ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ በሚታሰብ በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ አቤቱታውን ማቅረብ ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ሕ/ቁ 2187	82725	እነ አቶ ከበደ ተሰማ /ሁለት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ ፀሀይነሽ ገ/አምላክ /ሁለት ሰዎች/	ሠኔ 21 ቀን 2005 ዓ.ም	181

www.abyssinialaw.com

496.	አንድ የሽያጭ ውል በፍርድ ፈራሽ ነው ተብሎ ተዋዋዮች ወደነበሩበት እንዲመለሱ ከተወሰነ ንብረት የመመለስ ግዴታ ያለበት ሰው ንብረቱን ለውጦ ወይም በዚህ ላይ ወጪ አውጥቶ ከሆነ ከዚህ መለዋወጥ ወይም ወጪ የተነሳ ያለውን መብት በተመለከተ አለአግባብ መበልጸግ በሚለው የህጉ ክፍል መሠረት የመጠየቅ መብት ያለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ 1818፣የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 392/1/	99634	አቶ ተስፋአለም አረፋ እና እነ ወ/ሮ አማረች ጉደታ /ሁለት ሰዎች/	ሠኔ 1 ቀን 2007 ዓ.ም	185
497.	ተዋዋይ ወገኖች በመካከላቸው የሚፈጠርን አለመግባባት በዘመድ ዳኛ የመጨረስ ስምምነት ማድረግ የሚችሉ ስለመሆኑ፡- የዘመድ ዳኛ አለመግባባቶችን አይቶ የመወሰን ስልጣን የሚመነጨው ተገልጋዮቹ በግልፅ እና በማያሻማ ሁኔታ በሚሰጡት ሥምምነት ላይ ብቻ ስለመሆኑ፡- የፍ/ሕ/ቁ 3325፣3326-3346	97021	መርዕድ ታደሰ ገ/መደህን ህንፃ ተቋራጭ እና ኦክስፎርድ አመልጌት ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ሐምሌ 28 ቀን 2007ዓ.ም	190
498.	የማማከር የስራ ውል ልዩ ፎርም የሚያስፈልገው ሥለመሆኑ፡- የፍ/ሕ/ቁ 1719፣2612(1)፣1882	103541	ቢውቲ ግሪን ኃላፊነቱ የተወሰነ የግ/ማህበር እና	ሐምሌ 3 ቀን 2007ዓ.ም	196

www.abyssinialaw.com

			ቪክስ ሰመር ፍላወር		
499.	ባዶ መሬትን ለማስተላለፍ የሚደረግ የሽያጭ ውል /የመሬት ግብይት ውል/ ፍሬ ነገሩ ሕገወጥ ሥለመሆኑና እና የዚህን አይነት ውል ከጅምሩ እንደሌለ ወይም እንዳልተደረገ የሚቆጠር ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ህገመንግስት አንቀፅ 40(3) የፍ/ሕ/ቁ.1716(1)	100671	I አለቃ ጌትነት ርቆ እና ወ/ሮ ጀሚላ አሊ	ሐምሌ 30 ቀን 2007 ዓ.ም	200
500.	በተዋዋይ ወገኖች የነበረን ውል አንዱ ለሌላኛው የውል መለዋወጥ ጥያቄውን ማቅረቡ በፍሬ ነገር ደረጃ ሳይረጋገጥ ውሉ ተራዝሟል ሊባል የማያስችል ስለመሆኑ፡- የውሉ አጻጻፍ ፎርም ወይም ዓይነት በሕግ የታዘዘ ሆኖ እንደ ትዕዛዙ ባይፈጸም ፈራሽነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ሕ/ቁጥርየፍ/ሕ/ቁ 1684፣1722፣1678(ሐ))	102778	ስማድል ኮሙኒኬሽን ተርሚናል ፋብሪካ ኃ.የተ.የግል ማህበር እና አቶ የሺጥላ ደሳለኝ	ሐምሌ 01 ቀን 2007 ዓ/ም	204
ቅጽ 19					

www.abyssinialaw.com

501.	የመጓጓዣ ውልን መሰረት ያደረገ የካሳ ጥያቄ ሲቀርብ ጉዳዩ በየትኛው የህግ ማዕቀፍ እንደሚገዛ መለየት የይርጋውንም ሆነ የካሳ ስሌቱን በአግባቡ ለመዳኘት የሚያስችል ስለመሆኑ የን/ሕ/ቁጥር 587፣595 ፣597፣599 እና 603 የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2143፣ 2090	95922	እነ አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ(ሁለት ሰዎች) እና እነ ሃምሳ አለቃ ለገሰ ክፍለይ(ሁለት ሰዎች)	መስከረም 26 ቀን 2008 ዓ/ም	137
502.	ተወካይ የውክልና ስልጣኑን መሠረት በማድረግ ከሶስተኛ ወገን ጋር የሚያደርገው ውል ከወካይ ጋር የጥቅም ግጭት ተፈጠሯል ብሎ ወካይ ካወቀ ይህንን ለመቃወም /ለመስፈረስ/የሚችለው ወካይ ይህንን ሁኔታ መፈጠሩን ካወቀበት እስከ ሁለት ዓመት ጊዜ ድረስ ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ. 2187(1)(2)	98961	አቶ ኡመር መሃመድ እና ሻ/ባሻ ከድር ሼህ አብድላሂ	መስከረም 24 ቀን 2008ዓ.ም	144
503.	አንድ የዋስትና ውል ዋሱ ግዴታ የገባበትን ኃላፊነት መጠን ወይም ልኩ ምንያህል እንደሆነ በዋስትና ውሉ ላይ በገንዘብ ካልተገለፀ በስተቀር ዋስትናው ፈራሽ ስለመሆኑ	104061	አቶ ፍቅሬ ግርማ እና	መስከረም 25 ቀን 2008 ዓ.ም	148

www.abyssinialaw.com

	ከፍ/ብ/ህ/ቁ-1922(3)		አቶ ደስታ ጫምሶ		
504.	የአንድን የውል ሰነድ እርግጠኛ ቀን የሚባለው ሰነዱን የፃፈው ወይም የተቀበለው እንደ ሰነዶች ማረጋገጫ ምዝገባ ፅ/ቤትን የመሰለ የመንግስት መስሪያ ቤት ሲሆን የፃፈበት ወይም የተቀበለበት ቀን ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.2015(ሀ)	98583	እነ ወ/ሮ ኤደን ሲሳይ(ሁለት ሰዎች) እና አቶ ሰይፉ አለሙ	መስከረም 27ቀን 2008ዓ.ም	151
505.	የተዋዋዮች የውል ግንኙነት መሰረት ያደረገው ፕርፎርማን ሳይሆን ፕሮፎርማን ተከትሎ በፅሑፍ የተደረገን ውል በሆነ ጊዜ በፕሮፎርማው ላይ ተጠቅሶ ነገር ግን ተዋዋዮቹ የውላቸው አካል አድርገው ያልተሰማሙበት ጉዳይ በፕሮፎርማ ላይ የተጠቀሰ በመሆኑ ብቻ እንደውሉ አካል ተቆጥሮ በተዋዋዮቹ (ከተዋዋዮቹ) በአንዱ ላይ አስገዳጅነት እንዳለው አድርጎ መውሰድ ተገቢ ስላለመሆኑ	99667	ቻኩ ቢዝነስ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ናሽናል ሞተርስ ኮርፖሬሽን	መስከረም 27 ቀን 2008ዓ.ም	155

www.abyssinialaw.com

	የፍትሐብሔር ህግ ቁጥር 2287-2300 ተፈፃሚነት የሚኖራቸው በተሸጠው እቃ ላይ የተገኘው ጉድለት መኖሩ በገዥው የታወቀው ከርክክቡ በኋላ በሆነ ጊዜ ስለመሆኑ				
506.	አንድ የሽያጭ ውል የእጅ በእጅ ሽያጭ ውል ነው ለማለት ስለሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ሕ/ አንቀጽ 2278(1)	97797	ናሽናል ስሚንቶ አ/ማህበር እና አቶ ብርሃኑ ግደይ	መስከረም 28 ቀን 2008 ዓ/ም	162
507.	አንድ ውልን ለመተረጎም አጠራጣሪ ሁኔታ ሲያጋጥም የውሉ ድንጋጌ መተርጎም ያለበት በውሉ አስገዳጅ የሆነው ወገን በሚጠቀምበት ሁኔታ ሳይሆን በውሉ ተገዳጅ ለሆነው ሰው ምቹ በሚሆንበት አኳኋን ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1738(1)	103910	የኢትዮጵያ አየር መንገድ እና አቶ ሀብታሙ ተመስገን	መስከረም 28ቀን 2008 ዓ/ም	165

www.abyssinialaw.com

508.	የኮንዶሚኒየም ቤት የደረሰው ሰው ሌላ የኮንዶሚኒየም ቤት ከደረሰው ሰው ጋር እጣው ከደረሰው አምስት ዓመት ባይሞላውም በልውውጥ(በስምምነት ሊቀያየሩ የሚችሉ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 19/97 አንቀፅ 14(2)	105919	ወ/ሮ መኪያ አብደላ እና አቶ ጣሰው ሸምሱ	ጥቅምት 4 ቀን 2008 ዓ.ም	169
509.	ለመልካም ሥራ አፈጻጸም ለዋስትና የተያዘ ገንዘብ ውሉ እንደውሉ ሳይፈጸም ሲቀር ዋስትና አስያዡ የተያዘውን ገንዘብ በውል ለተጎዳው ወገን መክፈል የሚገባው ስለመሆኑ ለመልካም ስራ አፈፃፀም የሚሰጥ ዋስትና ዓይነተኛ ዓላማው በተሰራው ነገር ጉዳት የደረሰበት ተዋዋይ ወገን በገንዘቡ ረገድ ለመካስ ስለመሆኑ ፍ/ሕ/ቁ. 1815	98348	እነ አቶ ዘርይሁን የኔነህ /አመስት ሰዎች/ እና ሃዋሳ ዩኒቨርስቲ	ታህሳስ 18 ቀን 2008 ዓ.ም	173
510.	በአከራይና ተከራይ መካከል በሚደረግ የኪራይ ስምምነት መሠረት አከራዩ ለተከራዩ ባከራየው ቤት ላይ ስለተደረገው ጥገና /ማሻሻያ/ አከራይ የሰጠው ስለመሆኑ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ አከራዩ ለተከራዩ አወጣሁ ያለውን ወጪ የመክፈል ኃላፊነት የሌለበት ስለመሆኑ፣	101053	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እነ አቶ የምሩ ነጋ	ታህሳስ 22 ቀን 2008 ዓ.ም	180

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁጥር 555/2000 አንቀጽ 6/3/ የፍ/ብ/ሕ/ቁ አንቀጽ 2917፣2973/1/፣2912				
511.	የዋስትና ውል በግልፅ መደረግና ዋሱ ለግዴታው ዋስ የሆነበት የገንዘብ ልክ በዋስትናው ውል መገለጽ ያለበት ስለመሆኑ ለዋስትናው መሠረት የሆነው ዋናው ጉዳይም ሕጋዊና ግራ ቀኙን የተስማሙበትና የሚታወቅ መሆን ያለበት ስለመሆኑ፡- ፍ/ሕ/ቁ 1928፣1922 አዋጅ ቁጥር 454/1997 አንቀጽ 2/1/	111778	ወ/ት ገንዘብ ስጦታ እና የሊያ ቆቦ ወረዳ ፍ/ቤት ዐ/ህግ	ጥር 16 ቀን 2008 ዓ.ም	186
512.	በጽሑፍ የተደረገ ውል ውስጥ እማኞች በመሆን የፈረሙ ምስክሮች ስለ ውሉ መኖር አለመኖር እንዳያስረዱ ክልከላ ማድረግ ተገቢ ስላለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.2005	106535	አቶ ረዲ ተፈራ እና እነ አቶ ረዲ ተፈራ/ሁለት ሰዎች/	ጥር 17ቀን 2008 ዓ/ም	191

www.abyssinialaw.com

513.	አንድን ንብረት የሸጠ ሰው የሸጠውን ንብረት ባለሃብትነት ለገዥው የማዛወር ግዴታ ያለበትና ይህንን ለመፈፀም አስፈላጊ የሆኑ ተግባራቶችን የማከናወን ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.2273፣2281፣1771(1)፣1757	112328	ሙገር ሲሚንቶ ኢንተርፕራይዝ እና አቶ ኤፍሬም እሸቱ	የካቲት 15 ቀን 2008 ዓ.ም	195
514.	ከአቅም በላይ የሆነ ሁኔታ ተከስቷል ሊባል የሚችለው በባለእዳው በምንም መልኩ በቅድሚያ ሊያስበው ወይም ሊገምተው የሚያስችል ክስተት ሲፈጠር ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ. 1792 በየብስ የእቃ ማጓዝ ስራን ለመደንገግ ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁ. 547/1999	112168	የሺ ትራንስፖርት የጭነት ማመላለሻ ባለንብረቶች ማህበር እና አቶ አስክንድር ዘርፉ	የካቲት 24 ቀን 2008 ዓ.ም	200
515.	በማጓጓዝ ውል ግንኙነት በደረሰ የሕይወት ሕልፈት የሚከፈል ካሣ በንግድ ህጉ መሰረት ስለመሆኑ	99447	አቶ ተፈራ ጣሰው እና ወ/ሮ ፋንታዬ በንቲ	ጥቅምት 26 ቀን 2008 ዓ.ም	206

www.abyssinialaw.com

516.	ተዋዋዮች የማይንቀሳቀስ ንብረት በሽያጭ ሲተላለፍ በህጉ በተደነገገው መሰረት ውል ለመዋዋል ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት ቀርቦ የማስመዝገብ ግዴታን ስምምነታቸው ላይ ካካተቱና ነገር ግን ይህንን ተፈፃሚ ማድረግ ካልተቻለ የተዘጋጀው ስምምነት ረቂቅ እንጂ ከጅምሩ ውል ነው ተብሎ ከዚሁ ጋር በተያያዘ ሊነሱ የሚገባቸውን ጉዳዮች ማንሳት ሰህተት ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.1723፣1810፣1885(1)	99124	ወ/ሮ ሰብለ ማሞ (ሁለት ሰዎች) እና የ I አለቃ ተስፋዮ በዛብህ ወራሾች (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 28 ቀን 2008ዓ.ም	211
ቅጽ 20					
517.	የዋስትና ውል ግዴታ ሰራተኛው ተቀጥሮ በሚያገለግልበት ወቅት ለሚደርሰው የገንዘብና የንብረት መጥፋትና መጉደል ተጠያቂ የሚያደረግ ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሔር/ሕ/ቁ. 1933/1/ 1897*	109392	አቶ ሶፎኒያስ ታ/ማርያም እና ካልዲስ ኮፊ ታ/የተ/የግ/ማ	28/7/2008 ዓ.ም	197
518.	በተሸጠ ነገር ላይ የተገኘው ጉድለት ለውል ማፍረሻ ምክንያት ሊሆን ስለማይችልበት ምክንያት *የፍ/ሕ/ቁ.2344(2) ፣2289(1)*	107542	አሻምትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና	14/8/2008 ዓ.ም	201

www.abyssinialaw.com

			ኖንግፋን ሞተርስ ኃ/የተ/የግ/ማህበር		
519.	የስጦታ ዉል ውስጥ ተቃራኒ የሚሆን ቃል ከሌለ በቀር ስጦታ ከተደረገ በኋላ ልጅ መወለዱ ስጦታውን ለመሻር ምክንያት የማይሆን ስለመሆኑ፣ *ፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2450*	115981	እነ ሕጻን መይሙና ሀሰን /አምስት ሰዎች/ እና የሕጻን ሃሊሃ ሀሰን ሞግዚት	26/09/2008 ዓ.ም	207
520.	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ በይዞታው ስር የሚገኙትን የመንግስት ቤቶች ለማከራየት የሚያደርጋቸው ውሎች ያልተጠበቁ ምክንያቶች ካልተከሰቱ እና በተለይም ደግሞ ውሉን ለማቋረጥ የሚያስችል በተከራይ ወገን በኩል ጥፋት ተፈጽሟል ካልተባለ በቀር በድርጅቱና በተከራዮች መካከል የሚደረጉ ውሎች በየዓመቱ እየታደሱ የሚቆዩ ስለመሆኑ፣ *የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 555/2000 አንቀጽ 6/1/*	108638	አቶ መሀቡክ ከድር እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	22/09/2008 ዓ.ም	212
521.	በፍትሐብሔር ህግ ቁጥር 2472 ላይ ገንዘብ ሰለመከፈሉ ማሰረጃን በተመለከተ የተደነገገው ፤ ከብድር ውጭ ለሆነ	116961	ወ/ሮ አስቴር አርአያ	19/11/ 2008ዓ.ም	216

www.abyssinialaw.com

	ግንኙነት ከተከፈለ ገንዘብ ጋር በተያያዘ ተፈፃሚነት የሌለው ሰለመሆኑ ፤		እና ወ/ሮ አወጣሽ መሐሪ		
522.	በአንድ ሰነድ ላይ ያለን ፊርማ በቴክኒክ ምርመራ የማን እንደሆነ ለማረጋገጥ ባልተቻለ ጊዜ ፊርማው ሲፈረም የነበሩ ምስክሮችን ቃል በመስማትና በሌሎች ማስረጃዎች ፊርማው የማን እንደሆነ በመመዘን ማረጋገጥ የሚቻል ስለመሆኑ *የፍ/ሕ/ቁ. 2472(1)*	114553	አቶ ኤልያስ ስሜ ተሰማ እና ወ/ሮ ዘነበች ተመስገን ጫካ	29/11/2008 ዓ.ም	221
523.	አንድ ዕቃ ለመሸጥ /በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ለማስረከብ/ የተዋዋለ ወገን ከዕርሱ አቅም በላይ በሆነ ችግር ምክንያት ውሉን መፈጸም ባልቻለ ጊዜ በቅድሚያ ለዚሁ ስራ የተቀበለውን ገንዘብ ከወሰደበት ቀን ጀምሮ ከሚታሰብ ወለድ ጋር ከመመለስ ውጭ ውሉን ባለመፈጸሙ ምክንያት ለደረሰው ኪሳራ እንዲከፍል የማይገደድ ስለመሆኑ፣ ፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2356/1/	117036	ፀጉ ብርሃን ትሬዲንግ ሀ/የተ/የግ/ማህበር እና ኮሎኔል ይትባረክ አማረ	12/3/2009 ዓ.ም	225
524.	የደረሰው ጉዳት አጓዥ በፈጸመው ተግባር ወይም ባደረገው ጉድለት እንዲሁም ይህ ተግባር አደጋ ሊያደርስ ወይም ሊፈጥር የሚችል መሆኑ እየታወቀ ሲሆን የኃላፊነት መጠኑ	109061	ወ/ሮ ነጋሪነት ሰለሞን የህጻን የአብስራ ቴዎድሮስ	19/3/2009 ዓ.ም	235

www.abyssinialaw.com

	በህጉ ከተቀመጠው ውጪ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ፣ በልጅ ቀለብ አወሳሰን ረገድ ልንከተላቸው ስለሚገቡ መሰረታዊ መርሆች *(የንሕ/ቁ. 597፣ 599)* *(የፍ/ሕ/ቁ. 2091፣ 2092* *የኢ.ፌ.ድ.ሪ የቤተሰብ ህግ ቁ.. 213/92 አንቀጽ 197*		እና ስካይ ባስ ትራንስፖርት ሲስተም		
525.	በአንድ ውል ውስጥ ውልን የሚያፈርሱ የስምምነት ቃሎች ተገልጸ ከተጻፈና የዚህም ስምምነት አፈጻጸም ጉዳይ ተሟልቶ ከተገኘ አንደኛው ተዋዋይ ውል ፈርሷል ሲል መግለጽ የሚችል ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሕ/ቁ. 1786*	105752	አቶ አዲሱ ግርማሁን የኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ እና ጉዞ ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ	26/3/2009 ዓ.ም	246
ቅጽ 21					

www.abyssinialaw.com

526.	አንድ ዕቃ ለመሸጥ /በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ለማስረከብ/ የተዋዋለ ወገን ከዕርሱ አቅም በላይ በሆነ ችግር ምክንያት ውሉን መፈጸም ባልቻለ ጊዜ በቅድሚያ ለዚሁ ስራ የተቀበለውን ገንዘብ ከወሰደበት ቀን ጀምሮ ከሚታሰብ ወለድ ጋር ከመመለስ ውጭ ውሉን ባለመፈጸሙ ምክንያት ለደረሰው ኪሳራ እንዲከፍል የማይገደድ ስለመሆኑ፣ *ፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2356/1/*	117036	ፀጉ ብርሃን ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ኮሎኔል ይትባረክ አማረ	ህዳር 12 ቀን 2009 ዓ.ም	214
527.	በጽሁፍ በተደረገ ውል አንደኛው ወገን ውሉን ለማሻሻል ሲፈለግ ዋናው ውል በፅሁፍ እስከተደረገ ድረስ ማሻሻያውም በዛው አግባብ መሆን ያለበት ሥለመሆኑ በጽሁፍ በተደረገ ውል አንደኛው ወገን የውል ማሻሻያ ጽሁፍ ለሌላኛው ወገን ሲላክልት ሌላኛው ወገን ሊቀበለው እንደሚችል ሲደነግግ ውሉን ለመቀበሉ ግን የተለየ ስርዓት ካለማስቀመጡ በተጨማሪ በምክንያታዊ ጊዜ ውሉን ያለመቀበሉን ካላስታወቀ ውሉን እንደተቀበለ የሚቆጠር ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሕ/ቁ. 1722፣2625*	120150	እሌ ኢንተርናሽናል ቢዝነስ ሀ/የተ/የግ/ማህበር እና ፋርም አፍሪካ የኢትዮ ፕሮግራም	ታህሳስ 5 ቀን 2009 ዓ.ም	224

www.abyssinialaw.com

528.	የሊዝ ውል ሊቋረጥ ወይም ሊፈርስ ስለሚችልባቸው መሰረታዊ ምክንያቶች *የሊዝ አዋጅ ቁ. 272/94 አንቀጽ 15/1/*	109194	የጎንደር ከተማ አስተዳደር አገልግሎት ጽ/ቤት እና እስማኤል አህመድ ሃላፊነቱ የተ/የግ/ማህበር	ታህሳስ 25 ቀን 2009 ዓ.ም	230
529.	በተዋዋይ ወገኖች መካከል የተደረገ ውል የፍቃድ ጉድለት ስለመኖሩ ማሳያ ሊሆኑ ከሚችሉ ጉዳዮች ውስጥ ከተዋዋይ ወገኖች በአንዱ ውልን ለማፍረስ የሚያስችል ጉዳይ መኖሩን ማሳየት ሲቻል ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሕ/ቁ. 1696፣1710/2/*	114398	ወ/ሮ ደስታ ኪዳነ እና ወ/ሮ አመቴ ኤርታቦ	ታህሳስ 25 ቀን 2009 ዓ.ም	235
530.	የዱቤ የቤት ሽያጭ ውል የወንጀል ተጠያቂነትን የሚያስከትል ህገ ወጥ ውል ነው በማለት በውሉ መሰረት ላለመፈፀም የሚቀርብ ክርክር ህጋዊ መሰረት የሌለው ስለመሆኑ *የፍትሓ ብሔር ህግ ቁጥር 1792 ንዑስ አንቀጽ 1፤1793*	119233	አያት አክሲዮን ማህበር እና ወ/ሪት ክፍለሚካኤል ተክሌ	ሚያዚያ 17 ቀን 2009 ዓ/ም	240

www.abyssinialaw.com

531.	የዕቃ አቅርቦት ውል በአቅራቢው ባለመፈፀሙና ለተወሰደ ቅድሚያ ክፍያ እንዲሆን የቅድሚያ ክፍያ የዋስትና ሰነድ የሰጠ አካል ውል አቅራቢው በውል የገባውን ግዴታ ባለመፈፀሙ ምክንያት በሰጠው የዋስትና ሰነድ መሠረት ከዋናው ባለዕዳ ጋር በአንድነትና በነጠላ ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ	106994	ብሔራዊ የኢትዮጲያ ኢንሹራንስ /አ.ማ/ እና እነ የአብክመ ዘላቂ ግብርና ተሃድሶ ኮሚሽን	ሚያዚያ 24 ቀን 2009 ዓ.ም	248
532.	የህብረት ሥራ ማህበር ውስጥ ያለ የማህበር አባል ዕጣውን ወይም ጥቅሙን ሲያስተላልፍ ሊከተለው ስለሚገባ አካሄድ *ሰዋጅ ቁ.147/91 አንቀፅ 19*	113013	ወ/ት ማህሌት እንዳለ እና እነ አቶ አህመድ አለም (ሁለት ሰዎች)	ሚያዚያ 25 ቀን 2009 ዓ.ም	254
533.	በህጉ አግባብ በሕግ ፊት የጸና የወለድ አገድ ዉል መደረጉ ባልተረጋገጠበት የወለድ አገድ ዉል ተቋቋሟል ማለት ስላለመቻሉ *የፍትሓ ብሐር ሕግ ቁጥር 3052፤ 3053፤3117—3130*	117953	አቶ ሰብስቤ አበበ እና ወ/ሮ ፍቅርተ ካህሳይ	ሚያዚያ 30 ቀን 2009 ዓ.ም	258
ቅጽ 22					

www.abyssinialaw.com

534.	የአስተዳደር መስሪያ ቤቶች ውልን የሚመለከቱ ጉዳዮች በግልግል ዳኝነት (አርቢትሬተር) እንዳይዳኙ የተጣለው ገደብ ወይም ክልከላ ገላጋይ ዳኛ (አድጁዲኬተር) ጋር በተያያዘም ተፈጻሚነት ያላቸው ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 315/2/፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1678/ለ፣3131 እና 3132/ለ/	127459	ጣና የውሃ ጉድጓድ ቁፋሮ እና ኢንዱስትሪ ሀ/የተ/የግ/ማህበር	መስከረም 23 ቀን 2010 ዓ.ም	2
535.	በሊዝ አዋጅ ቁጥር 272/94 እና አዋጁን ለማስፈጸም በወጣዉ የትግራይ ክልል ደንብ መሰረት የአምልኮ ቦታዎች በመንግስት የሚሰጡ መሆናቸዉን ቢደነግጉም ከግለሰቦች እንዳይገዛ በግልጽ ክልከላ የማያደርግ ስለመሆኑ፡- አንድ ውል ህገወጥ ነው በሚል ምክንያት ፈራሽ ሊሆን የሚችለው የውሉ መሰረት የሆነው መብትና ግዴታ በህግ በተከለከለ ነገር ላይ መደረጉ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ፣ ሊዝ አዋጅ ቁጥር 272/94 እና አዋጁን ለማስፈጸም የወጣ የትግራይ ክልል ደንብ ቁጥር 62/2002	124725	የሸሬ እንደስላሴ አንዋር መስጊድ እና እነ ወ/ሮ ትኑር ፍትዊ /6 ሰዎች/	ጥቅምት 29 ቀን 2010 ዓ.ም	8

www.abyssinialaw.com

	እና የፍትሐብሄር ህግ አንቀጽ 1716				
536.	ከቤት ሽያጭ ውል ጋር በተያያዘ የይርጋው ጊዜ ስለሚታሰብበት አግባብ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 1845	131151	እነ አቶ ከፍያለው አየለ እና እነ ወ/ሮ ወርቅነሽ በላይ	ታህሳስ 25 2010 ዓ.ም	15
537.	አንድ የመሬት ሽያጭ ውል ህገ ወጥ ውል መሆኑ በተረጋገጠበት ሁኔታ ገዥ ወገን በመሬቱ ላይ የሰራው ቤት በሻጭ ፈቃድ እንደተሰራ ተደርጎ የህግ ግምት የሚወሰድበት አግባብ የማይኖር ስለመሆኑ የኢፌድሪ ህ/መ አንቀፅ 40 (3) እና የፍ/ብ/ህ ቁጥር 1678 (ለ) እና 1716	141606	አቶ ማሞ ቱሉ እና አቶ አበበ አበራ	መስከረም 25/2010 ዓ.ም	19
538.	የዕቃ ማጓጓዝ ውል በማጓጓዣ ሰነድ ወይም መሰል ሰነዶች ሊረጋገጥ የሚችል ስለመሆኑ፣ በየብስ የዕቃ ማጓጓዝ ስራን ለመደንገግ ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 547/99 አንቀጽ 4፤8	130676	ጅቡቲ ድንበር ተሻጋሪ ደረጃ 3-ለ የደ/ጭ/ማ/ባ/ማህበር እና አቶ ሞላደርጎ	ጥቅምት 27/2010	22
539.	አንድ ሥራን ለመስራት የመተባበርና የመተጋገዝ ስምምነት ማድረግ በፈቃደኝነት ላይ የተመሰረተ ስምምነት ነው	120468	አቶ ገ/እግዚአብሔር	መስከረም 23 ቀን	27

www.abyssinialaw.com

	ከሚባል በስተቀር አስገዳጅነት ያለው በሕግ ፊት ግዴታን የሚፈጥር ውል አለ ለማለት የሚያስችል ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 1678፤1731፤1771		ገ/ክርስቶስ እና አቶ ሐረጎ ገ/እግዚአብሔር	2010 ዓ.ም	
540.	አንድ የሽያጭ ውል ያደረገ ወገን የተደረገው የሽያጭ ውል ያለመመዝገቡን የማይንቀሳቀስ ንብረት በእጁ ባስገባ 3ኛ ወገን ላይ በመቃወሚያነት ለማንሳት የማይችል ስለመሆኑ፣ የሽያጭ ውል ያደረገ ወገን በውሉ መሰረት የማይንቀሳቀስ ንብረት ለ3ኛ ወገን ለማስተላለፍ የተከናወኑ ተግባራትን ሁሉ ለመቃወም የሚችለው የተደረገው የሽያጭ ውል የተመዘገበ ከሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2878	123761	ወ/ሮ እናኒ ተሰማ እና እነቄስ ገብረማርያም	መስከረም 25 ቀን 2010 ዓ.ም	33
541.	አንድ ውል ሳይፈጸም በቀረ ጊዜ እንደውሉ አልተፈጸመልኝም የሚለው ተዋዋይ ወገን ሳይፈጸምልህ ቀርቷል በማለት ክርክር ለማቅረብ በቅድሚያ ውሉን ያልፈጸመው አካል ግዴታውን እንዲፈጸምለት ለማድረግ አስቀድሞ ማስጠንቀቂያ ሊሰጠው የሚገባ ስለመሆኑና በዚህ መሰረት ማስጠንቀቂያ መስጠቱ ወለድ የሚሰላበትን ጊዜ በመወሰን ረገድ ጠቀሜታ ያለው	133203	ኢትዮ ቴሌኮም ጋምቤላ ሪጅን እና አዱራ ኮንስትራክሽን አነስተኛ እና ጥቃቅን ኢንተርፕራይዝ	ጥቅምት 29 ቀን 2010 ዓ.ም	39

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 1772				
542.	በመርህ ደረጃ አንድ ዉል ለአንደኛው ወገን የበለጠ ጥቅም ይሰጣል በሚል እንደማይፈርስ ነገር ግን ፈቃድ የተገኘዉ በዕድሜ መግፋት ወይም የንግድ ልምድ ዕዉቀቱ ማነስ ካለና በሕሊና ግፍ መስሎ ከታየ ዉሉ የሚሰርዝበት ሁኔታ ስለመኖሩ፡- አንድ ተዋዋይ የዉል ይሰረዝልኝ ክስ ዉሉ የማይረጋበት ምክንያት ከቀረበት ጊዜ ጀምሮ በሁለት ዓመት ዉስጥ ማቅረብ ያለበት ስለመሆኑ ፡- የፍ/ሕ/ቁ. 1710(1)እና(2) ፤ የፍ/ሕ/ቁ.1810(1)	138591	ሼህ አደም ፋረስ እና ሼህ ሙስጠፋ ፍሊ	የካቲት 27/2010 ዓ.ም	44
543.	ዉል እንዲፈርስ ጥያቄ የሚያቀርብ ወገን ዉሉ ሊፈርስ የሚችልበት በህግ ተቀባይነት ያለዉ ምክንያት ስለመኖሩ የማስረዳት ግዴታ ያለበት ሲሆን የዉል ይፍረስልኝ ጥያቄ የሚቀርብለት ፍርድ ቤትም ለዉሉ መፍረስ በምክንያትነት የተጠቀሰዉ ሁኔታ ዉሉ እንዲፈርስ ለማድረግ በህግ	138386	እነ አቶ ረጋሣ ጉርሙ (2 ሰዎች) እና እነ አቶ ተሾመ አፈወርቅ (2	የካቲት 26 ቀን 2010 ዓ.ም	48

www.abyssinialaw.com

	ተቀባይነት ያለዉ እና በቂ ምክንያት መሆን አለመሆኑን ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸዉ የህጉ ድንጋጌዎች ድንጋጌዎች ጋር አገናዝቦ የማጣራት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ ህግ አንቀጽ 347(1)፣ 347(2) እና ፍ/ህ አንቀጽ 1710(2)		ሰዎች)		
544.	የማይፀናና ህገ ወጥ የሆነ የቤት ሽያጭ ውል ፈራሽ ሆኖ ግራ ቀኙ ወገኖች ወደ ነበሩበት እንዲመለሱ ውሳኔ ሲሰጥ በህገ ወጥ በመንገድ በተገኘው ባዶ ቦታ ላይ ቤት የገነባው ወገን ቤቱን በራሱ ወጪ በማፍረስ ለባለይዞታው እንዲያስረክብ ከማድረግ ባለፈ ለግንባታው ያወጣውን ወጪ ባለይዞታ የሆነው ወገን እንዲከፍለው ሊደረግ የማይገባ ስለመሆኑ፡- የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕ/መ አንቀፅ 40(3) እና የፍ/ብ/ህ ቁ 1815	128650	ወ/ሮ እቴናት አድማሱ እና አቶ ደመቀ ይዘንጋዉ	መስከረም 26 2010 ዓ.ም	54
ቅጽ 23					
545.	የዉክልና ሰነዶችን ለማረጋገጥና ለመመዝገብ ስልጣን በተሰጠዉ አካል የተረጋገጠ ሰነድ ሙሉ እምነት የሚጣልበት ማስረጃ ሆኖ ቅቡልነት ያለዉ ስለመሆኑና የሰነዱን ቅቡልነት መቃወም የሚቻለዉም በበቂ ምክንያት ፍርድ ቤት ሲፈቅድ	146457	ወ/ሮ ዘቢባ ሙሳ እና አቶ አማን በሪሶ	ግንቦት 16 ቀን 2010 ዓ.ም	64

www.abyssinialaw.com

	ብቻ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ/922/08 አንቀጽ 23/1/				
546.	በአደራ የተሰጠ ገንዘብ መኖርን ለማስረዳት ተቀባይነት የሚኖረዉ ማስረጃ በጽሑፍ የተደረገ የአደራ ዉል እንጂ በሌላ የሰዉ ወይም የሰነድ ማስረጃ ስላለመሆኑ የፍትሐብሔር ህጉ አንቀጽ 2782 እና 2472(1)	149861	አቶ ቶዉፊቅ ላሉ እና አቶ ስራጅ ጀማል	30/09/2010	70
547.	በአንድ ውል ላይ የገደብ (የመቀጫ)ስምምነት በተደረገ ጊዜ ባለገንዘቡ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በቀር ውሉ እንዲፈፀም እንዲሁም የመቀጮ ገንዘብ እንዲከፈል ለመጠየቅ የሚችል ሲሆን ነገር ግን መቀጮ የሚከፈለው የውሉ መዘግየት ወይም ተጨማሪ ግዴታዎች ካሉ የእነሱ አለመፈፀም የመቀጮውን ክፍያ የሚያስከትል ሲሆን ስለመሆኑ ፍ/ብ/ህ/ቁ 1890(1)(2)	162776	አቶ ሰለሞን መርደኪዮስ እና አቶ ሲሳይ ለበኔ	ታህሳስ 26 ቀን2011 ዓ.ም.	74
548.	አንድ ንብረት የገዛ ሰው የገዛውን ንብረት በፈለገው መልኩ መጠቀም የማያስችል ሁኔታ መፈጠር ፤ ውሉ ከመደረጉ በፊት ችግሩ/ጉድለቱ እንዳለ ቢያውቁ ኑሮ ውሉን አይፈጽምም ነበር	133398	አቶ ጉልላት ግዛው እና	ታህሳስ 26 ቀን 2010 ዓ.ም	80

www.abyssinialaw.com

	የሚያሰኝ በመሆኑ ጉድለት ያለበት ውሉ ነው ተብሎ ተዋዋይ ወገኖች ወደ ነበሩበት መመለስ ያለባቸው ስለመሆኑ፡- ፍ/ብ/ሕ/ቁ 1815፣ፍ/ብ/ሕ/ቁ/ 2289		አቶ ጥላሁን ኃይሉ		
549.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ካለዉ ልዩ ባህርይ አንፃር ንብረቱን ከአንድ ወደ ሌላ ሰዉ በሽያጭ ለማስተላለፍ የሚደረግ ዉል በሦስተኛ ወገን ላይ ህጋዊ ዉጤት ያስከትል ዘንድ ዉሉ በህግ አግባብ በሚመለከተዉ አካል ዘንድ ካልተመዘገበ ውሉ ፈራሽ የሚሆን ሲሆን ሻጩም በዉሉ ምክንያት የተቀበለዉን ገንዘብ የመመለስ ግዴታ ያለበት ሲሆን፣ ይህን እንዲያደርግ ሌላ ክስ ማቅረብ ሳያስፈልግ በዚያው መዝገብ ላይ መወሰን የሚቻል ስለመሆኑ *በፍ/ሕ/ቁ አንቀጽ 2878*	153664	ወ/ሮ አሻ ፋራህ እና እነ አብዱራህማን ጣሂር (ሠዎች 9)	መስከረም 29 ቀን 2011 ዓም	86
550.	አንድ የባንክ ሠራተኛ በሥራው አጋጣሚ ያገኘውን የደንበኛ ገንዘብ ከህግ ውጭ ቀንሶ በማስተላለፍና በማውጣት መውሰዱ በተረጋገጠበት ሁኔታ ሰራተኛው የወሰደውን ገንዘብ ዋሶቹ ከእርሱ ጋር በአንድነትና በነጠላ ገንዘቡን የመክፈል ኃላፊነት ያለባቸው ስለመሆኑ	145456	ብርሃን ኢንተርናሽናል ባንክ አክሲዮን ማሕበር እና እነ አቶ እዮብ ሙሉጌታ ቱሳና	24/09/2010 ዓ.ም	90

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ሕ/ቁ 1920፣1922 እና 1933				
551.	በአንድ ውል ምክንያት ለደረሰ የጉዳት ኪሣራ ምክንያት ግራቀኙ ተዋዋይ ወገኖች መሆናቸው ከተረጋገጠ ለደረሰው የጉዳት ኪሣራ ሁለቱም ሃላፊነቱን መሸከም ያለባቸው ስለመሆኑ ከፍ/ብ/ሀ/ቁ. 1799(1) ፣1802 (1)፣2090፣2091	145523	ቻን ቹን ያን ታላፊነቱ የተ/የግ/ማህበር እና ወ/ሪት ሞሚና ሁሴን	ሐምሌ 16 ቀን 2010 ዓ.ም	94
552.	አንድ ዉክልና በላዩ ተዘርዝረዉ የተመለከቱትን ጉዳዮችና የነዚሁ ተከታታይ እና ተመሳሳይ የሆነዉን እንደ ጉዳዩ አይነትና እንደ ልማድ አሰራር አስፈላጊ የሆነዉን ማከናወን የሚያስችል ሲሆን ወካዩ የፈጸመዉ ተግባር የወካይና ተወካይ ጥቅሞችን ግጭት የሚያስከትል በሆነ ጊዜ 3ኛዉ ወገን ይህን ሁኔታ ያወቀና ሊያዉቅ የሚገባ መሆኑ ካልተረጋገጠ በቀር ታላፊነት የማይኖርበት ስለመሆኑ ፍ/ሕ/ቁ 2206፤2187	134663	ጅማ ዩኒቨርሲቲ እና ቢሊሱማ ሚአ የዕፀዋት ዘር አቅራቢ ድርጅት	ጥር 21 ቀን 2010	98
553.	አንድ ጉዳይ ከውል መተካት አንፃር እንዲታይ ይተካል በተባለው እና ተተክቷል በሚባሉ ውሎች መካከል ያለው የውለታ ጉዳይም ሆነ የውለታው ምክንያት በይዘቱ አዲስ	148158	አቶ በትግሉ ከበደ እና ሽሬ እንዳስላሴ ማረሚያ	ግንቦት 30 ቀን 2010 ዓ.ም.	105

www.abyssinialaw.com

	መሆን እንዳለበትና ይህንኑ በውለታውም አይነት ሆነ ከውለታው ምክንያት አንፃር ታይቶ አዲስ የሆነው ውል ቀደም ሲል ተደርጎ በነበረው ውል ላይ የተመለከቱትን ግዴታዎች በማያጣራጥር አኳኋን ሊያስቀር የሚችል ፈቃድ ከተዋዋይ ወገኖች እንዲኖር አስፈላጊ ስለመሆኑ እና ውልን ከማሻሻል ጉዳይ አንፃር ሊታይ የማይገባ ስለመሆኑ በፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1826 እና 1828		ቤት		
554.	በአንድ የብድር ዉል ላይ ያለ ፊርማ የኔ አይደለም የሚል ክርክር በመነሳቱ በብድር ዉሉ ላይ ያለዉን ፊርማ ተበዳሪው በመካዱ በፎረንሲክ ምርመራ የእሱ ፊርማ አለመሆኑ የተረጋገጠ ሰነድ ላይ ፊርማው የተበዳሪው ስለመሆኑ አበዳሪው በሰዉ ምስክሮች ላስረዳ በማለት የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 2006 እና 2472(1)	156408	አቶ አክልሉ ጌታሁን እና ወ/ሮ ፍሪህይወት አሰፋ	24/01/2011ዓ/ም	109
555.	የፍርድ ማስፈጸሚያ ይሆናል የተባለን የፍርድ ባለዕዳ ንብረት ሲጠቀምበት መቆየቱ የተረጋገጠበት የፍርድ ባለገንዘብ ለዚሁ ጊዜ ዉስጥ ከዋናዉ ገንዘብ በተጨማሪ የፍርድ ባለዕዳ ለባለገንዘቡ ወለድ የመክፈል ኃላፊነት የሌለበት ስለመሆኑ፤	136653	አቶ ገ/ሚካኤል በርሀ እና አቶ ገ/ዮሃንስ ወ/ጊዮርግስ	ግንቦት 23 ቀን 2010 ዓ.ም	113

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህግ አንቀጽ1803፣1751 እና 2478				
556.	ስጦታ የሚደረገው ስጦታው በተደረገበት ቀን የአስተላላፊው /የሰጭው/ የራሱ በሆነ ሀብት ላይ ብቻ ስለመሆኑ የፍትሓብሔር ህግ አንቀጽ 2427፤2451 /1/	149301	ወ/ሮ ውዴ ደሴ እና እነ አወቀ ደሴ	ግንቦት 27 ቀን 2010 ዓ/ም	118
557.	ገንዘብን በአደራ የማስቀመጥ ዉል (deposit fund) መነሻነት አደራ ያስቀመጠ ባንክ የአደራ አስቀማጩን ገንዘብ የመጠበቅ፣ ሲጠይቁ ወጪ አድርጎ የመክፈል እና ከአስቀማጩ ዉጪ ለሌላ ሰዉ ያለመክፈል ከዉል የመነጨ ግዴታ ሲኖርበት ይህን ግዴታውን ባይወጣ አስቀማጩ ላይ ሊደርስ ለሚችል ጉዳት ከዉል የመነጨ ኃላፊነት ያለበት ሲሆን ባንኩ የሚቀርብለትን የክፍያ ጥያቄ ሲያስተናግድ፣ገንዘብ እንዲከፈለዉ ጥያቄዉን ያቀረበ ሰዉ በርግጥም አደራ አስቀማጩ መሆን አለመሆኑን በቅድሚያ የማረጋገጥ ግዴታ የሚኖርበት ስለመሆኑ የንግድ ህግ 896 እና 897	154115	ያዳኒ ራባ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ አንዋር መስጊድ ቅርንጫፍ	*መስከረም 25 ቀን 2011 ዓ.ም*	126
558.	• አንድ የግልግል ዳኝነት ጉባኤ መቀመጫ አዲስ አበባ	128086	የኢትዮጵያና የጅቡቲ ምድር	ግንቦት 16 ቀን 2010	130

www.abyssinialaw.com

	ከተማ ኢትዮጵያ ከሆነ፤ጉዳዩም ታይቶ ዉሳኔ የተሰጠበት በኢትዮጵያ ሕግ መሰረት ከሆነ፤የዓለም አቀፍ ስምምነቶች እና የአገሮች ልምድ እንዲሁም የኢትዮጵያ ሕጎች እና የፌ/ጠ/ፍ/ቤት ሠበር ሰሚ ችሎት ከዚህ በፊት ከሰጣቸዉ አስገዳጅ የሕግ ትርጉም አንጻር ተከራካሪ ወገኖች "የግልግል ዳኝነት ጉባኤው ዉሳኔ የመጨረሻ ዉሳኔ ነዉ" ብለው ቢስማሙም ዉሳኔዉ መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት የተፈጸመበት ከሆነ በሰበር ከመታየት የሚከለከልበት የሕግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ፤ • በተንኮል የተደረገ ዉል ፈራሽ የሚሆነዉ ከተዋዋዮቹ አንደኛዉ ወገን ዉሉ እንዲደረግ ያደረገዉ በሁለተኛዉ ተዋዋይ ላይ ተንኮል ባይደርስበት ኖሮ ዉል የማያደርግ እንደነበረ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ፤ የፍ/ብ/ሕ/ቁ.1704(1)፤1808(1) • የአንድ ዉል በፍ/ቤት ዉሳኔ የፈረሰ እንደሆነ የዉሉ መፍረስ የሚያስከትለዉ ዉጤት ተጣርቶ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ በፍ/ብ/ሕ/ቁ.1704(1)፤ 1808(1)፤1815		ባቡር ድርጅት እና ኮንስታ ጀይንት ቬንቸር	ዓ.ም	

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 24					
559.	አንድ ውል ለተፈለገው አላማ ሳይውል ከቀረ ለውል መሠረዝ ም ክ ያ ት የሚሆን ሲሆን ውሉ ከተሰረዘ በኋላ ተዋዋይ ወገኖች ከውል በፊት ወደ ነበሩበት ሁኔታ እንዲመለሱ የማድረግ ውጤት የሚያስከትልና ውሉ በመሠረዙ ምክንያት የደረሰ ጉዳት ካሳ ለደረሰ ጉዳት በካሳ መልክ አንዱ ሌላው የመክፈል ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ። ፌ/ብ/ሕቁ አንቀጽ 1771/2/፣1788፣1790፣1791፣1799፣1815	161153	ወጋገን ባንክ አ.ማ. እና የኢትዮጵያ የንግድ ዘርፍ እና ማህበራት ም/ቤት	ሚያዝያ 28 ቀን 2011ዓ.ም	258

www.abyssinialaw.com

560.	• አንድ ውል እንደ ውሉ ባለመፈጸሙ ለደረሰ ጉዳት ኪሳራ የመክፈል ኃላፊነት ያለበት ተዋዋይ ወገን ሊከፈል የሚገባው የኪሳራ መጠን ለመወሰን በግራ ቀኙ መካከል የተደረገው የውል ዓይነት፣የነበራቸውን ግንኙነት እንዲሁም ቀድሞ የሚታወቁ ሁኔታዎች ሁሉ ግምት ውስጥ ሊገቡ የሚገባቸው ስለመሆኑ • አንድ የኪራይ ውል እንደ ውሉ ባለመፈፀሙ ምክንያት የደረሰ ኪሳራ የሚቆረጠው በኪራይ ውል ስሌት ተመን መሰረት ሲሆን የኪራዩን ገንዘብ ልክ ለመወሰን አግባብነት የሚኖረው ማስረጃ የማዘጋጃ ቤት ባለስጣናት የሚወስኑት ታሪፍ በመሆኑ ለተመሳሳይ ቤት የሚታወቅ ታሪፍ ቢኖር በመጠየቅ እንዲሁም ታሪፍ ከሌለ የቦታዎቹን ልማድ በመከተል ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ። በፍ/ብ/ህ/ቁ 1771፣1799፣1801፣2950(2)	169077	መይ ሪል ስቴት ዳቨሎፕመንት ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ያየህ ይራድ ፌቅሬ	ሰኔ 28 ቀን 2011 ዓ.ም	268

www.abyssinialaw.com

561.	የቤት ኪራይ እንዲከፈል መጠየቅ ካለበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ካልተጠየቀ የቤት ኪራይ ክፍያ እንደተከፈለ ይቆጠራል የሚለው የህግ ግምት፣ ሁለት ዓመቱ ሳይደርስ ባለገንዘቡ እንዲከፈለዉ ባለእዳው ላይ ክስ አቅርቦ እንደሆነ እዳው እንደተከፈለ ይቆጠራል የሚለው የህግ ግምት ቀሪ ስለሚያደርገው ክሱ በሁለት ዓመት ይርጋ የማይታገድ ስለመሆኑ። በፌ/ብ/ሕ/ቁ. 2024(መ)፣2025 (ለ)	168198	አፍሪካ ክንፋ መረዳጃ አድር እና እነ አቶ ዮሴፍ ደበበ	ሠኔ 24 ቀን 2011ዓ.ም

www.abyssinialaw.com

ፍትሐ ብሄር ሥነ ሥርዓት

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 1					
562.	በስነ-ስርዓት ህጉ የጊዜ ገደብን በሚመለከት የተቀመጡ ድንጋጌዎችን ፍ/ቤት በራሱ አነሳሽነት ተፈፃሚ ስለማድረጉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.49, የፍ/ብ/ህ/ቁ.1856	17361	ወ/ሮ ጋዲሴ ኢርጌ እና ወ/ሮ ወርቅአንጥፉ በቀለ	ሐምሌ 25/1997	13
563.	ተገቢው ዳኝነት ክፍያ ሳይፈፀም በፍ/ቤት በቀጠለ ክርክር ስለሚፈፀም ስርዓት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.215,320(2),207,211(2)	17352	ዋዜማ የልብስና ሽራ ምርቶች ኃ/የተ/ የግ/ ማህበር እና የነገው ሰው ትምህርት ቤት	ሐምሌ 28/1997	18
564.	ጉዳዩ መልስ ለመቀበል በተቀጠረ ቀን የከሳሽ አለመቅረብ ስለሚኖረው ውጤት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 73	14184	አቶ ውርጌሳ ታደሰ እና እነ አቶ መለሰ ተካ (ዘጠኝ ሰዎች)	ሐምሌ 29/1997	48
565.	ጉዳዩ መልስ ለመቀበል በተቀጠረ ቀን የተከሳሽ አለመቅረብ ስለሚኖረው	15835	ሼል ኢትዮጵያ አ/ማ	ሐምሌ	62

www.abyssinialaw.com

	ውጤት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70, 233		እና ወ/ሮ አስቴር ብርሃነ ስላሴ	29/1997	
ቅጽ 2					
566.	ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በተከራካሪ ወገኖች ባይቀርብለትም ተገቢ በሆነ ጊዜ ማንኛውም ዓይነት ሰነድ ወይም ምስክር ወይም ሌላ አይነት ማስረጃ በተጨማሪ እንዲቀርብለት መስጠት ስላለበት ትዕዛዝ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 182(2) 342, 345(1)(ለ)	13223	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ አስፋው አበበ	ጥቅምት 9/1998	3
	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6(1) መሰረት ዳኝነት እንደገና እንዲታይ ጥያቄው የሚቀርበው ይግባኝ ከመቅረቡ በፊት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6(1)	16624	ወ/ት አጅጋየሁ ተሾመ እና የእቴነሽ በቀለ ሞግዚት ወ/ሮ እታገኝ ዘነበ	ጥቅምት 18/1998	53
567.	በከፊል የፍርድ ባለመብት የሆነ ሰው ባለመብት የሆነበት የፍርድ ክፍል እንዲፈፀምለት የአፈፃፀም ክስ ካቀረበ በኋላ በመጀመሪያ የፍርድ ባለዕዳ የሆነበትን ፍርድ በይግባኝ አሸሮ የፍርድ ባለመብት ሲሆን አዲስ የአፈፃፀም መዝገብ መክፈት ሳያስፈልገው ቀደም ሲል የተከፈተው የአፈፃፀም መዝገብ	16720	ወ/ሮ አበራሽ ጉቱ እና እነ የመካከለኛው አዋሽ እርሻ ልማት	ጥቅምት 22/1998	62

www.abyssinialaw.com

	ቢዘጋም እንኳን ማንቀሳቀስ ስለመቻሉ እና በአፈፃፀም ደረጃ ወለድ የሚከፈለው በዋናው ፍርድ ወለድ እንዲከፈል ከተወሰነ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378(3)(ሰ)		ድርጅት (አራት ሰዎች)		
ቅጽ 3					
568.	ንብረት በሐራጅ ስለሚሸጥበት የህግ አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 442	15672	አቶ ታደለ ገለቻ እና አቶ ውድመጣስ ኑሮ	ታህሳስ 27/1998	86
569.	ባለቤቱና መጠኑ ተለይቶ የታወቀውንና ለባለቤቱ እንዲመለስ በወንጀል ጉዳዩ በፍርድ የተወሰነው ገንዘብ እውነተኛ ባለቤት በቀረበ ጊዜ በቀጥታ የሚመKe ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378	10797	ሼክ መሐመድ ሁሴን አላሙዲ እና እነ ወ/ሮ ሻዲያ ናዲም (ሦስት ሰዎች)	ታህሳስ 27/1998	92

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 4					
570.	የወጪና ኪሣራ አወሳሰን የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 463	22260	የጎንደር ከተማ አገልግሎት ጽ/ቤት እና እነ ወ/ሮ ገደሪፍ ውብነህ (ሦስት ሰዎች)	መጋቢት 18/1999	56
571.	ጉድለት ያለበት ሀራጅ ቀሪ ሲደረግ ሻጭና ገዢን ወደነበሩበት ለመመለስ ስላለመቻል የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1817(1) እና (2)	17984	የጌዲዮን ዞን ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት እና ወ/ሮ አስናቀች ታደሰ	መጋቢት 20/1999	60
572.	አንድ ፍርድ ተፈፀመ ሊባል የሚገባው ለፍርድ ቤቱ ገቢ የተደረገ ገንዘብ ለፍርድ ባለመብቱ ሲደርሰው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 395	19205	አቶ ሽኩር ሲራጅ እና አቶ ሙላት ካሣ	መጋቢት 25/1999	63
ቅጽ 5					

www.abyssinialaw.com

573.	በግልፅ ዳኝነት ተጠይቆበት ውሣኔ ሳይሰጥበት የታለፈ ጉዳይ እንደተነፈገ ይቆጠራል የሚለው የሥነ- ሥርዓት ህግ ድንጋጌ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ	24574	የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተ/ቤ/መ/ፖ/ጠ/ጽ/ቤት እና አቶ ይትባረክ ሣህሉ	ህዳር 11/2000	79
574.	የቀረበን ክስ ለማስረዳት አግባብነት የሌለው ማስረጃን መሠረት በማድረግ የሚሰጥ ውሣኔ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	22509	አቶ ግርማ ታ/ጊዮርጊስ እና ዳርጊ ሰምሮ	ጥቅምት 7/2000	118
575.	አንድ ፍርድ ቤት የቀረበለትን ጉዳይ የመዳኘት ሥልጣን ያለው መሆኑና አለመሆኑን ማረጋገጥ ያለበት ጉዳዩን ማየት ከመጀመሩ በፊት እንጂ ውሣኔ ከሰጠ በኋላ ስላለመሆኑ	25588	መርየንሃሰን ዑመር እና መውሊድ ተኸልእስማን	የካቲት 6/2000	204
576.	የክሱ መሠረት የሆነው ጉዳይ መቅረቱን በክሱ ሂደት በማንኛውም ደረጃ የተረዳ ፍ/ቤት ክሱን መሰረዝ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 280	27161	አቶ ኤልያስ ከፈለ እና እነ አቶ ከድር አህመድ (አራት ሰዎች)	ህዳር 12/2000	288
577.	ተከሳሽ የሆነ ወገን ካቀረባቸው የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያዎች መካከል ፍ/ቤቱ አንዱን ብቻ መሠረት በማድረግና ሌሎቹ ላይ ብይን ሣይሰጥ ክሱን	31490	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ	ሚያዝያ 2/2000	322

www.abyssinialaw.com

	ውድቅ ያደረገው እንደሆነ ብይን ባልተሰጠባቸው መቃወሚያዎች ላይ ይግባኝ ማቅረብ የማይጠበቅበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 244,341		እና ሴርኮ እስራኤላዊያን		
578.	በክርክር ተካፋይ እንዲሆን የሚያስፈልግ ወገንን ተከራካሪ ወገኖች እንዲገባ ያልጠየቁ ቢሆንም ፍ/ቤቶች ይህንኑ ወገን በራሳቸው ተነሣሽነት በክርክሩ ተካፋይ እንዲሆን ማድረግ ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 40(2)	34249	እነ አቶ ዋለልኝ ንጉሱ እና እነ አቶ አለሙ ወንድሙ	ሚያዝያ 28/2000	335
579.	• በፍርድ ሂደት ላይ ያለ ጉዳይን ተከራካሪ የሆኑ ወገኖች በክርክሩ ማናቸውም ደረጃ ላይ ጉዳያቸው በፍርድ ቤት ወይም ከፍርድ ቤት ውጪ በእርቅ እንዲያልቅ ለመጠየቅ የሚችሉ ስለመሆናቸው • በፅሁፍ ተዘጋጅቶ የቀረበ የእርቅ ስምምነት ለፍ/ቤት በቀረበ ጊዜ ፍ/ቤቱ ስምምነቱ ለህግና ለሞራል ተቃራኒ አለመሆኑን አረጋግጦ በፍ/ቤት የተያዘውን ጉዳይ ማቋረጥ የሚገባው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 274(1),275,(1),277(1)	22857	እነ አቶ ተክሌ ደግፌ (ሁለት ሰዎች) እና እነ አቶ በፍቃዱ ኃይሌ (ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 15/2000	339
ቅጽ 6					
580.	• ፍርድ ከተሰጠ በኋላ አዲስ ማስረጃ ተገኝቷል በሚል የተሰጠው ፍርድ	08751	ወ/ሮ አበበች በጅጋ	ግንቦት	2

www.abyssinialaw.com

	በድጋሚ ሊታይ የሚችልበት አግባብ • ውሣኔ ያልተሰጠበት ጉዳይ በድጋሚ ዳኝነት እንዲታይ አቤቱታ ሊቀርብበት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6		እና እነ ዶ/ር ተስፋዬ አካሉ (ሁለት ሰዎች)	26/2000	
581.	የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ጋር በተያያዘ በሚሰጥ ብይን ላይ ፍ/ቤቱ በሥረ- ነገር ረገድ የመጨረሻ ውሣኔ ሣይሰጥ የይግባኝ አቤቱታ ለማቅረብ የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 320 (3)	19142	አቶ መላኩ ማሞ እና እነ ወ/ሮ ፈለቀች ማሞ (ሦስት ሰዎች)	ጥቅምት 26/2000	11
582.	አንድ ንብረት በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ከመታገዱ በፊት በባንክ በመያዣነት የተያዘ እንደሆነ ባንኩ በህግ ተሰጠው መብት መገልገል ይችል ዘንድ ፍ/ቤት የሰጠውን የእግድ ትዕዛዝ ማስነሳት የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 158, አዋጅ ቁ. 97/90	21270	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና ወ/ሮ ወይንሸት አበራ	ሐምሌ 30/1999	22
583.	በክርክር አመራር ሂደት የተከራካሪ ወገኖች የመሰማት መብት ተግባራዊ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ	22556	ታደሰ አብዛ እና እነ የአቶ ጐሳዬ ሩገቶ ወራሾች	ጥቅምት 14/2000	26

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)		
584.	ተከራካሪ ወገኖች ያቀረቧቸው ማስረጃዎች ልዩነት ያላቸው በመሆናቸው ጥርጣሬን የፈጠሩ እንደሆነ ፍ/ቤት ተጨማሪ ማስረጃ እንዲቀርብ በማድረግ ጥርጣሬ ያለበትን ጉዳይ አጥርቶ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 255,257	22603	የድሬዳዋ ጊዜ/አስ/ቀበሌ 20 ጽ/ቤት እና ወ/ሮ ሸሪፍ አሊ	ሐምሌ 26/1999	29
585.	• የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 43 ሊተረጐም የሚችልበት አግባብና አፈፃፀሙ • በሦስተኛ ወገን ተከሳሽነት በክርክር ውስጥ እንዲገባ የተደረገ ወገን ከተከሳሽ ጋር ከመሟገት በቀር ተከሳሹን ተክቶ ከሣሽን መከራከር አይችልም ሊባል የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 40 (2), 43 የንግድ ህግ ቁ. 687	23692	አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ እና እነ አሊ መሐመድ	ሐምሌ 03/1999	40
586.	ዳኝነት ሣይከፈል በነፃ ክስ እንዳቀርብ ይፈቀድልኝ በሚል አቤቱታ አቅርቦ ጥያቄው በፍ/ቤት ትዕዛዝ /ውሣኔ/ ውድቅ የተደረገበት ተከራካሪ ይግባኝ የማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 320(1), (3)	23744	አቶ በቀለ በድዬ እና እነ ወጋገን ባንክ አዋሳ ቅርንጫፍ (ሦስት ሰዎች)	ሐምሌ 26/1999	49

www.abyssinialaw.com

587.	ከአገልግሎት ብዛት ከጥቅም ውጭ የሚሆኑና ሊያስረክቧቸው የማይችሉ ዕቃዎች ላይ የዋጋ ግምታቸውን መጠየቅ የክሱ ምክንያት ቀሪ በሆነ ነገር ላይ ክስ እንደመመስረት የሚቆጠር ስለመሆኑ	23769	ኢንጅነር ጋሪፉፋ እና የኢትዮጵያ ጂኦሎጂ ጥናት ኢንስቲትዮት	ሐምሌ 12/1999	53
588.	የተከሳሽን መልስ ለመቀበል ቀጠሮ በተያዘበት ዕለት ተከሳሽ ሳይቀርብ የቀረ እንደሆነ ተከሳሹ ሊያጣ የሚችለው መልሱን በፁሁፍ የማቅረብ መብቱን ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70(ሀ), 195	24111	የቂርቆስ ክ/ከተማ የመሬት አስተዳደር ባለስልጣን እና ወ/ሮ የዕለተወርቅ ገ/አብ	የካቲት 11/2000	56
589.	ተከሳሽ መልስ እንዲያቀርብ በታዘዘበት ዕለት ባለመቅረቡ ብቻ ጉዳዩ በሌለበት እንዲታይ በሚል የሚሰጥ ትዕዛዝ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 241(1), 233	24775	ማታዶር አዲስ ጐማ እና ቢተው ረታ	ጥቅምት 21/2000	64
590.	ተከሳሽ በራሱ ቸልተኝነት በታችኛው ፍርድ ቤት መከራከሪያ ሊያደርጋቸው የሚገቡ ነጥቦችን በስር ፍርድ ቤት ባላነሳበት ሁኔታ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በራሱ አነሳሽነት አንስቶ ውሣኔ መስጠት የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 328(2) እና 182(2)	25026	ወ/ሮ ሁዳ መሐመድ እና ሃጂ አህመድ አህመዲን	ግንቦት 14/2000	66

www.abyssinialaw.com

591.	ሌሎች ተከራካሪዎች በፍርድ ቤት በማካሄድ ላይ ባሉት ክርክር ያገባኛል የሚል 3ኛ ወገን ከውሣኔ በፊት ጣልቃ ገብቶ ለመከራከር የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 41	25890	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ ዝናሽ አሰፋ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 18/2000	72
592.	ባለገንዘብ በፍርድ አፈፃፀም ከፍርድ ባለዕዳው የተረከበው ንብረት ከዕዳው በላይ ከሆነ ልዩነቱን ሊከፍል የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 428(2)	26670	አዲስ አለም ሲሳይ እና የኢትዮጵያ ልማት ባንክ	ህዳር 03/2000	76
593.	ከመሬት ሽያጭ ውል ጋር በተያያዘ የሚቀርብ አቤቱታ የክስ ምክንያት የሌለውና በፍ/ቤት ሊስተናገድ የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 231(2)	27739	አቶ ድንቁ ገላው እና ወ/ሮ ዋለ እሸቴ	ጥቅምት 28/2000	81
594.	ከፍርድ በፊት የሚሰጥ የማገጃ ትዕዛዝ በክርክሩ ተካፋይ ያልሆነን ወገን የእግድ ትዕዛዙ ከመሰጠቱ በፊት ያገኘውን መብት የማይነካ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 153 (2)	27808	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና እነ ማይገነት ብርሃኑ	የካቲት 7/2000	84

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)		
595.	ውሣኔ የተሰጠበትና አዲስ ክስ የቀረበበት ክርክር የሥረ ነገር እና የተያዘው ጭብጥ የተለያየ ከሆነ በጉዳዩ ላይ የመጨረሻ ውሣኔ የተሰጠበት ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5	28522	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ የሞያሌ ከተማ አስተዳደር ጽ/ቤት (አራት ሰዎች)	ህዳር 3/2000	87
596.	በክስ በተጠየቀውና በታመነው መሰረት ውሣኔ መስጠት የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.182(2)	28802	እነ ወ/ሮ በየነች ይገዙ እና አቶ ሳሙኤል ዝቅአርጋቸው	ታህሳስ 8/2000	91
597.	የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በይግባኝ አይቶ የመጨረሻ ውሣኔ የሰጠባቸውን ጉዳዮች የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በይግባኝ አይቶ መወሰን የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀፅ 10(1)	29738	የአፓርታማ 79/6 የመኖሪያ ቤት ኅብረት ሥራ ማህበር እና የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ አባላት እና ወ/ት	ግንቦት 14/2000	94

www.abyssinialaw.com

			ዘርአዳም አሰገኸኝ		
598.	አስቀድሞ ውሣኔ ከተሰጠበት ጉዳይ ጋር በተያያዘ ሌላ የክርክር ጭብጥ ማቅረብ የሚቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 5	29780	እነ ወ/ሮ ሙሉነሽ አለሙ እና ወ/ሮ ከተማሽ ቸርነት	ጥር 29/2000	103
599.	ተከራካሪ ወገኖች በግልጽ ባላመለከቱት ነገር ላይ ተመስርቶ ውሣኔ መስጠት ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ.182	31547	አቶ ኪዳኔ ገ/ጊዮርጊስ እና ወ/ሮ አብርሃ ተስፋሁን	መጋቢት 7/2000	118
600.	በቤት ላይ የተደረገ እድሳትና ለውጥ ምን ያህል የመጠንና የአይነት ለውጥ እንዳመጣ ክርክር በተነሣ ጊዜ ልዩ አዋቂ መድቦ በማስጠናት መወሰን የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 136	31833	ሀጅ አብዱልቃድር አህመድ እና እነ ወ/ሮ ደስታ ገ/ዮሐንስ (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 14/2000	122
601.	የክስ ምክንያት የሌለው አቤቱታ ተቀባይነት የማይኖረው በመሆኑ ተከሳሽ የሆነውን ወገን መጥራት ሳያስፈልግ መዝገቡ ሊዘጋ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 231(1) (ሀ)	32147	አቶ መሐመድ አብዱ እና አቶ አብዱራሂም አብዲ	መጋቢት 9/2000	126

www.abyssinialaw.com

602.	ወደ ክርክር መግባት ያለበት አካል በክርክሩ ተሳታፊ ሳይሆን የተወሰነው ውሣኔ መብቱን የሚነካ ሆኖ ሲገኝ ውሣኔው ከመፈፀሙ በፊት ውሣኔው እንዲነሳና ክርክሩ እርሱ ባለበት እንዲቀጥል መጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358	32638	የቂርቆስ ክ/ከተማ መሠረተ ልማትና ቤቶች ጉዳይ ጽ/ቤት እና እነ አቶ ይርጋ ንጋኔ (አራት ሰዎች)	መጋቢት 12/2000	134
603.	በጊዜያዊነት የተሰጠ የእግድ ትዕዛዝ እንዲነሣ ጥያቄ ቀርቦ ውድቅ ከተደረገ በኋላም ቢሆን በድጋሚ በተመሳሳይ ሁኔታ የተሰጠው የእግድ ትዕዛዝ እንዲነሣ ጥያቄ ሊቀርብ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 158	33606	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና እነ አቶ ደጀኔ አበበ (አምስት ሰዎች)	የካቲት 20/2000	139
604.	ለክርክር እጅግ አስፈላጊ እንደሆነ የሚታመን ወገን በመካሄድ ላይ በሚገኝ ክርክር ተካፋይ እንዲሆን መደረግ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 40(2)	34249	እነ አቶ ዋለልኝ ንጉሱ እና እነ አቶ አለሙ ወንድሙ	ሚያዝያ 28/2000	152
605.	የሦስተኛ ወገን ጣልቃ ገብ ተከሳሽ ኃላፊነት የሚመነጨው ከተከሳሹ ኃላፊነት ስለመሆኑ እና የሦስተኛ ወገን ተከሳሽ ተጠያቂ የሚሆነው ከህግ ወይም ከውል የመነጨ ግዴታ ሲኖር ስለመሆኑ	34313	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና	መጋቢት 25/2000	155

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.43(1)		ከበደ ታደሰ		
606.	• ተከሳሽ ቀርቦ ያልተከራከረው በበቂ ምክንያት ማለትም መጥሪያ ሳይደርሰው መሆኑ ከተረጋገጠ የተወሰነውን ውሣኔ በማንሳት ግራ ቀኙን ማከራከር የሚገባ ስለመሆኑ • ፍ/ቤት ተከራካሪ የሆነን ወገን መከላከያ ክርክር ሳይሰማ በማለፍ ውሣኔ ለመስጠት የሚችለው ተከራካሪው በችሎት ሳይቀርብ የቀረው በቂ ባልሆነ ምክንያት መሆኑን በቀረቡለት ማስረጃዎች ማረጋገጥ ሲችል ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.78	35403	አቶ አብዱልነጠፍ ሙሔ እና እነ ትዕግስት በርሃ (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 14/2000	160
607.	በፍ/ብሔር ክርክር ሂደት ማን ክርክር መጀመርና ማስረዳት እንዳለበትና የተሻለ ማስረጃ ከማቅረብ አንፃር ለማን ፍርድ ሊሰጥ እንደሚገባ በተመለከተ አግባብነት ያላቸውን የህግ መርሆዎች ወደጐን በመተው የሚሰጥ ውሣኔ ተቀባይነት የማይኖረው ስለመሆኑ	22297	የጀሚ ከተማ የአካባቢ አስተዳደር ጽ/ቤት እና አቶ ሸዋረገድ አድበር	ሐምሌ 24/1999	170
608.	ዳኝነት የተጠየቀበት ነገር ተቀባይነት ሣያገኝ የታለፈ እንደሆነ እንደተከለከለ የሚቆጠር ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5(3)	29920	የባህር ዳር ጨ/ጨ/አ/ማኅበር እና አቶ አመሸ ሰይድ	ጥቅምት 26/2000	257

www.abyssinialaw.com

609.	ፍርድ ከመሰጠቱ በፊት በማናቸውም ጊዜ ፍርድ ቤት ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው የክሱ መሻሻል ወይም የክርክሩ መለወጥ ነገሩን ይበልጥ የሚያብራራ ወይም ትክክለኛ ፍትህ ለመስጠት የሚረዳ ከሆነ ክሱ እንዲሻሻልና ክርክሩ እንዲለወጥ ሊፈቀድ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 91	20416	አቶ ቢንያም ገረመው እና የቻይና መንገድና ድልድል ስራ ድርጅት	ታህሣሥ 8/2000	293
610.	ፍርድ ቤቶች በቀረበ ክስ ላይ የዕዳ ማቻቻል ጥያቄ በተነሣ ጊዜ ማስረጃዎችን በመመርመር ተገቢውን ውሣኔ መስጠት ያለባቸው ስለመሆኑ	29740	አቶ ስሜነህ ተክሉ እና የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ	ሚያዝያ 2/2000	31
611.	ዳኝነት ባልተጠየቀበት ጉዳይ ላይ ውሣኔ መስጠት አግባብ ስላለመሆኑ	30956	የወረዳ 5 አጠቃላይ ነጋዴዎች ማህበር እና አቶ በድሉ ጫላ	ሚያዝያ 9/2000	344
612.	የዳኝነት ስልጣን ሳይኖር የተሰጠ ውሣኔ መሻር ሳያስፈልገው ጉዳዩ ስልጣን ወዳለው አካል ቀርቦ መታየት የሚችል ስለመሆኑ	32229	መሪጌታ ልሣነወርቅ በዛብህ	ሚያዝያ 30/2000	134

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5		እና ጠቅላይ ቤ/ክህነት ጽ/ቤት		
613.	በህግ በግልጽ የተረጋገጠ መብት እያለ በህሊና ግምት ላይ የተመሰረተ ፍርድ መስጠት አግባብ ስላለመሆኑ	33831	ሃሰን ኢብራሂም እና ኢብራሂም ይመር ሃሰን	ሚያዝያ 14/2000	218
ቅጽ 7					
614.	በጣልቃ ገብነት ተሳታፊ ሆኖ የፍርድ ተጠቃሚ የሆነ ወገን ዋና ተከራካሪ ከሆኑት ወገኖች መካከል በአንዱ አነሣሽነት ጉዳዩ በይግባኝ በሚታይበት ጊዜ በሥር ፍርድ ተጠቃሚ የሆነው ጣልቃ ገብ ባልተጠራበት ሁኔታ የሚሰጥ ውሣኔ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 40/5/"ን" የሚፃረር ስለመሆኑ	23024	ወ/ሮ ፋጤ በሽር እና መልዓከ ገነት ዮሐንስ አምባው እና የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ	ሐምሌ 24/1999	59
615.	ፍርድ እንዲፈፀም ለመጠየቅ ችሎታ ያለው ፍርድ የተፈረደለት ሰው /ወገን/ ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378/1/	22448	ኦርቢስ የንግድና ቴክኒክ ክፍል አ/ማህበር እና አቶ ሙሉነህ ካሰ	ጥቅምት 28/2000	112

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 8					
616.	ዳኝነት ባልተጠየቀበት ጉዳይ የሚሰጥ ፍርድ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 182(2)	33945	አቶ ሣልህ ሁሴን እና ደግፌ ደርቤ	ጥቅምት 20/2001	2
617.	ማንኛውም ክርክር ሊወሰን የሚገባው በቀረበው ማስረጃ እና በህጉ መሰረት ብቻ ስለመሆኑ	36848	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና መኮንን ግርማይ (ሦስት ሰዎች)	ጥቅምት 11/2001	5
618.	በክርክር ሂደት ተቃዋሚ ወገን መጠራት ያለበት ምስክር ከመሰማቱ በፊት ስለመሆኑ	35946	እነ አቶ ማማሸ ወ/ስላሴ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ ሰብለ ወንድይራድ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 27/2001	7

www.abyssinialaw.com

619.	መጥሪያ ለምስክር እንዲደርስ በሚል ፍ/ቤቶች ሊልኩ የሚችሉበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 103	36479	ጉደር አግሮ ኢንዱስትሪ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና አቶ ኃይሉ ወልዱ	ጥቅምት 25/2001	9
620.	በሌለበት ጉዳዩ እንዲታይ የተወሰነበት ተከራካሪ ፍ/ቤት ህጉን አስመልክቶ በሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ለማለት የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78	36412	ተስፋሁን ዋኘው እና በጃክ አግሮ ኮሜርሻል ኢንተርኘራይዝ	ጥቅምት 13/2001	12
621.	የቃል ክርክር ለመስማት እና የጽሁፍ መልስ ለመቀበል በሚል ፍ/ቤቶች በአንድ ቀጠሮ ሁለት ተግባራትን ለማከናወን የሚሰጡት ትዕዛዝ ከሥነ-ሥርዓት ውጪ ስለመሆኑ	36380	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ ታረቀኝ ገ/ፃዲቅ	ጥቅምት 18/2001	16
622.	የበላይ ፍ/ቤቶች ውሣኔን ወደጐን በመተው በሥር ፍ/ቤቶች የሚሰጥ ትዕዛዝ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ	37725	እነ በቀለ ድሪብሣ (ሁለት ሰዎች) እና የምክር በሪሁን	ጥቅምት 6/2001	18

www.abyssinialaw.com

623.	በግልፅ የቀረበን ክርክር በተቆጠረ ማስረጃ ወይም አግባብነት ባለው መንገድ እንዲጣራ/እንዲነጥር/ ሣይደረግ የሚሰጥ ውሣኔ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	37105	ሚድሮክ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግ/ ማህበር እና ሰለሞን አበበ ኮከብ	ጥቅምት 25/2001	21
624.	ተከራካሪ ወገኖች የይግባኝ መብታቸውን አስቀርተዋል /ትተዋል/ ለማለት የሚቻለው የነገሩን አካባቢያዊ ሁኔታ ሙሉ በሙሉ በተረዱበት ደረጃ እርስ በርሳቸው ስምምነት ባደረጉ ጊዜ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 350(1) እና (2)	37678	ድራጋዶስ ጄ ኤንድ ፒ.ጆይንት ቬንቸር እና ሳባ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል ማህበር	ህዳር 18/2001	23
625.	በሥር ፍ/ቤት ዳኝነት ያልተጠየቀበት ጉዳይ በይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ታይቶ ሊወሰን የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348(1), 182(2)	37762	ገወኔ ኢንተርኘራይዝ ኃ/ተ/የግ/ማህበር እና አቶ የሱፍ ይማም	ታህሣሥ 9/2001	26
626.	ከሥራ ውል ጋር በተያያዘ የሚጠየቁ ክፍያዎች ሳይነጣጠሉ በአንድ ላይ መቅረብ ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 216(4), 5	38601	የኢትዮጵያ እህል ንግድ ድርጅት እና ወ/ሮ ከድጃ ሳቢር	ታህሣሥ 14/2001	30

www.abyssinialaw.com

627.	• ክርክር ከሚካሄድበት ጉዳይ ጋር በተያያዘ መብትና ጥቅም እንዳለ የተረጋገጠ እንደሆነ በክርክር ጣልቃ ለመግባት በቂ ምክንያት ስለመሆኑ • በውርስ አጣሪ ሪፖርት ላይ ጥያቄ (ተቃውሞ) አለማቅረብ ሚስት/ባል የሆነን ወገን የጋራ ነው በሚለው ንብረት ላይ ጣልቃ ገብቶ ለመከራከር የሚያግድ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 41	37742	ወ/ሮ አልማዝ ጐንፌ ኦሪቲ እና ወ/ሮ ፀሐይ ሊበን	ታህሣሥ 7/2001	32
628.	በአንድ መንግስታዊ መዋቅር ሥር የሚገኙ ሁለት ራሳቸውን የቻሉና የህግ ሰውነት ያላቸው ተቋሞች የመንግሥትን ጥቅም የሚያስጠብቁ አካላት በመሆናቸው ብቻ እንደ አንድ መቆጠር የሌለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 358 አዋጅ ቁጥር 1/1995,18/1997,2/1995,4/2000	37502	የአዲስ ከተማ አስተዳደር ፍትህና ህግ ጉዳዬች ቢሮ እና እነ ወ/ሮ የታላሸት ገመዳ ቤኛ (ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 2/2001	34
629.	ፍ/ቤቶች ለክርክር ፍትሐዊነት ተገቢ ነው ብለው ሲያምኑ ማናቸውንም አይነት ማስረጃ አስቀርበው መመርመር ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 145,345,327/3/	29861	ወ/ሮ ህጽአት ፍስሐጽዬን እና እነ ወ/ሮ አልማዝ ተረፈ	ጥር 14/2001	37

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)		
630.	የክርክር ዋነኛ ጭብጥ በሆነ ጉዳይ ላይ አከራክሮ የሰጠውን ውሣኔ ፍ/ቤት በድጋሚ "ስህተት ለማረም" በሚል ምክንያት ሊለውጥ ወይም ሊያሻሽል ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 208	37303	ኤ.ሲ.ዲ አይ/ቮካ-ኢትዮጵያ እና እነ ሃይደር አሊ (ስምንት ሰዎች)	ጥር 26/2001	41
631.	ዳኝነት የሚጠየቅበት መብትና ጥቅም በግልጽ ተለይቶ ያልተመለከተበት አቤቱታ የክስ ምክንያት እንደሌለው የሚቆጠር በመሆኑ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 33, 231	38419	የአዲስ ከተማ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 19/20 አስ/ጽ/ቤት እና አቶ ያሲን ጀማል	የካቲት 5/2001	43
632.	ፍ/ቤቶች የቀረበላቸውን ክርክር መሠረት በማድረግ አግባብነት ያለውን ጭብጥ ሳይመሰርቱ የሚሰጡት ውሣኔ ህጋዊ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ	37391	የኢትዮጵያ አየር መንገድ እና እነ ስዩም ማሞ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 3/2001	46

www.abyssinialaw.com

633.	በፍ/ቤት በመካሄድ ላይ ባለ ክርክር የግድ ተካፋይ መሆን የሚገባቸው ወገኖች በሚሰጠው ውሣኔ ጥቅማቸው /መብታቸው/ ሊነካ የሚችል የሆነ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.40	39540	ናስ ፉድስ የድ/ዳ/ጨ/ጨ/ፋብሪካ ተከራይ እና እነ ስንዱ ደጀኔ (ዘጠና ሦስት ሰዎች)	የካቲት 26/2001	48
634.	አንድ ጉዳይ ከዚህ ቀደም በፍርድ ያለቀ ነው ለማለት የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.5	36780	ወ/ሮ አወጣሽ አብርሃ እና አቶ ገ/ኪዳን እንግዳ	መጋቢት 3/2001	51
635.	ነዋሪነታቸው በተለያዩ የኢትዮጵያ ክልሎች በሆኑ ሰዎች መካከል የሚነሣ ክርክርን የክርክሩ ምክንያት የሆነው ንብረት የሚገኘው ወይም ውል የተደረገው በአንደኛው ክልል እንኳን ቢሆን የመዳኘት ሥልጣን ያላቸው የፌዴራል ፍ/ቤቶች ስለመሆናቸው አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 5(2)	36460	መሐመድ ሰዓዳይ ረጃ እና እነ አቶ ዓብዱልቃድር መሐመድ ፈረጀ (ሰባት ሰዎች)	መጋቢት 24/2001	59
636.	በተከራካሪ ወገኖች የተጠየቀን ዳኝነት አስመልክቶ ግልጽ ፍርድ አለመስጠት ስህተት ስለመሆኑ	39144	አቶ ልዑልሰገድ ቦኔ እና ኢትዮ ሌዘር ኢንዱስትሪ	መጋቢት 24/2001	62

www.abyssinialaw.com

			ኃ/የተ/የግል ማህበር		
637.	የቀረበበትን ክስ ያመነ ተከሣሽ ባመነው መሠረት ውሣኔ ለመስጠት የሚከለክል በቂ የህግ ምክንያት እስከሌለ ድረስ ውሳኔ መስጠት የሚገባ ስለመሆኑ	38597	እነ ጋሻው መንግስቴ ካሣ (ሁለት ሰዎች) እና ናይል ትራንስፖርት ኃ/የተ/የግል ማህበር	ሚያዝያ 6/2001	65
638.	በአንድ ዘንግ የሚመደቡ ተከራካሪዎች እና አንድ ጭብጥ ላይ የሚቀርቡ ክርክሮች ተጣምረው እንዲታዩ ያለማድረግ መሠረታዊ የሥነ-ሥርዓት ግድፈት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 11(5)	40024	ሸራተን አዲስ እና እነ አቶ እያሱ መገርሣ	ሚያዝያ 29/2001	67
639.	የሥር ፍ/ቤቶች የፈፀሙትን ሥህተት ለማረም በሚል በሥር ፍ/ቤት ተከራካሪ ከነበሩ ወገኖች መካከል አንዱ ወገን ያቀረበውን አቤቱታ መነሻ በማድረግ ሌላኛው ወገን ሳይጠራና ሳያከራከር ውሣኔ መስጠት ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 348(1)	34504	አቶ አበባው የሺድንበር እና አቶ ካሣ በቀለ	ሚያዝያ 6/2001	71

www.abyssinialaw.com

640.	በሥር ፍ/ቤት ያልተነሣን ክርክር መሠረት በማድረግ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት የሚሰጠው ውሣኔ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 329(1), 182(2)	37761	ገብረመስቀል ንጉሴ እና አዲስ ልብስ ስፌት አ.ማ	ሚያዝያ 20/20001	73
641.	ክስ በሚሰማበት የቀጠሮ ዕለት የይግባኝ ባይ አለመቅረብ ጋር በተያያዘ መዝገብ ሊዘጋ የሚችለው መልስ ሰጪው ይግባኙን ሙሉ በሙሉ ክዶ የተከራከረ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ	38181	የኢትዮጵያ መንግዶች ባለስልጣን እና እነ ወ/ሮ ትዕግስት ወንድይፍራው (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 4/2001	76
642.	ፍ/ቤት ተከራካሪ ወገን ያቀረበው የሰነድ ማስረጃ የሚጠቅም ያልሆነ እንደሆነና የሰው ምስክር በተጨማሪነት የቆጠረ እንደሆነ ፍትሐዊ የሆነ ውሣኔን ለመስጠት የምስክሮችን ቃል መስማት ያለበት ስለመሆኑ	42706	ላየን ሴኩሪቲ ኩባንያ እና አቶ ጥላሁን ገ/እግዚአብሔር	ግንቦት 25/2001	78
643.	በአንድ ፍ/ቤት የተሰጠን ፍርድ በይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት መለወጥ ወይም መሻሻል ተከትሎ ማናቸውም ተከራካሪ ወገኖች ፍርዱ ከመሰጠቱ በፊት ወደነበሩበት እንዲመለሱ የሚሰጥ ትዕዛዝ ያለውን ነባራዊ ሁኔታ በማገናዘብ እንጂ የግድ የሚሰጥ ስላለመሆኑ	37741	አቶ መኮንን ዘውዴ እና እነ አቶ ተሾመ ሽፈራው (ሦስት ሰዎች)	ሰኔ 4/2001	80

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 349(1)				
644.	ተከራካሪ ወገኖች ባያነሱትም ፍ/ቤቶች የቀረበላቸውን ጉዳይ ለማስተናገድ ስልጣን ያላቸው ወይም የሌላቸው መሆኑን በመመርመር ተገቢውን ውሣኔ መስጠት ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 9(2)	38452	የአ.አ ከተማ ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ አለም ገብሩ	ሰኔ 11/2001	82
645.	አንድን የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ በማንሣት ስልጣን የለኝም ያለ ፍ/ቤት ጉዳዩ በበላይ ፍ/ቤት ታይቶ በፍሬ ጉዳዩ ላይ እንዲያከራክር ጉዳዩ የተመለሰለት እንደሆነ ሌላ ተጨማሪ የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያን መሠረት በማድረግ ጉዳዩን ለማየት አልችልም ማለት የማይገባው ስለመሆኑ	39014	አለሙ መግራ እና እምነቴ እንዳሻው ህንፃ ተቋራጭ	ሰኔ 23/2001	84
646.	የይግባኝ ማመልከቻ ማቅረቢያ ጊዜው ያለፈበት ተከራካሪ ወገን የሚያቀርበው የማስፈቀጃ ማመልከቻ በበቂ ምክንያት የተደገፈ መሆን/አለመሆኑን ፍ/ቤቶች በጥሞና መመርመር ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 326(1)	38145	ወ/ሮ አያልነሽ ዘገየ እና አቶ ተስፋዬ ደምሴ	ሰኔ 30/2001	86
647.	አንድ ተከራካሪ ወገን በማስረጃነት የሚጠቅሳቸው ምስክሮች፣ ሰነዶች ወይም ሌላ አስረጂዎች (የሙያ) ማስረጃው በፍ/ቤቱ በኩል በጭብጥነት ተይዞ ከሚፈታው ፍሬ ነገር ጋር አግባብነት ያለው እና በህግ ተቀባይነት ያለው	38683	የትምህርት መሣሪያዎች ማምረቻና ማከፋፈያ ድርጅት	ሰኔ	88

www.abyssinialaw.com

	እስከሆነ ድረስ ቀርቦ መሰማት ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 111, 249 እና 257		እና አቶ ሣህሉ ወ/ማርያም	25/2001	
648.	ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤቶች የሥር ፍ/ቤት የሰጠውን ውሣኔ በአግባቡ ሳይመረምሩ እና ለውሣኔያቸው በቂ ምክንያት ሣይሰጡ መሻር የማይችሉ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 182(1)	38844	የአዲስ አበባ መንገዶች ባለሥልጣን እና ጋድ ቢዝነስ ኃ/የተ/የግ/ማህ	ሰኔ 25/2001	90
649.	ተከራካሪ ወገኖች በፍ/ቤት ትዕዛዝ እንዲቀርብላችው የሚጠይቁት ማስረጃ የተያዘውን ጉዳይ ፍትሐዊ በሆነ መንገድ ዕልባት ለመስጠት የሚያስችል እስከ ሆነ ድረስ ጥያቄውን ፍ/ቤቶች ሊቀበሉት የሚገባ ስለመሆኑ	36979	ቤዛ አማካሪ መሀንዲሶች ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ሚስተር ሸሬሃሪ ብራማቫሪ ጐፓል	ሐምሌ 23/2001	94
650.	ሦስተኛ ወገኖች በፍ/ቤት በመካሄድ ላይ ባለ ክርክር እንዲገቡ የሚያስፈልግበት ሁኔታ	41544	ሰላም የህዝብ ማመላለሻ (አ.ማ) እና	ሐምሌ 8/2001	96

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 43		ኒያላ ኢንሹራንስ አ.ማ		
651.	• ፍ/ቤት የቀረበለትን የውል ይሰረዝልኝ፣ ጥያቄ ወደጐን በመተው የውል የፎርማሊቲን የተመለከተ ጭብጥ በማንሣትና ምክንያቱን በመለወጥ ውሣኔ መስጠት የማይገባው ስለመሆኑ • በፍ/ብሔር ሕግ ሥነ-ሥርዓት መሰረት ጭብጥ ለመመስረት የሚቻልበት አግባብ	32299	እነ አቶ ሰለሞን ከተማ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ሴንትራል ቬኑ /የተ/የግል ማህበር (አራት ሰዎች)	ጥር 7/2001	331
652.	የይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በሥር ፍ/ቤት የተሰጠን ፍርድ ከመረመረ በኋላ የጉዳዩን ጭብጥ በመያዝ ወደ ሥር ፍ/ቤት የመለሰው እንደሆነ አስቀድሞ በሥር ፍ/ቤት የተሰጠውን ፍርድ እንደሌለ የሚያስቆጥረው ስለመሆኑ	37313	እነ አቶ መሐሪ ተ/ማሪያም (ሁለት ሰዎች) እ" የወ/ሮ ገነት መኮንን ወራሾች (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 18/2001	271
ቅጽ 9					
653.	በክርክር የግድ ተካፋይ ሊሆኑ የሚገባቸው ወገኖች እና የፍ/ቤት ሚና	43424	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን	ጥቅምት 10/2002	290

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 39,(1),40(2)		እና እነ አቶ መስፍን /ስምንት ሰዎች/		
654.	የቃል ክርክር እንዲሰማ በተቀጠረበት ዕለት ግራ ቀኝ የሆኑ ወገኖች ያልቀረቡ እንደሆነ መዝገቡ መዘጋት ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 69(2)	43410	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና ሰላም የቴክኒክና የሙያ ማሰልጠኛ ማዕከል	ህዳር 30/2002	293
655.	አንድን ፍሬ ነገር ለማስረዳት ተለይቶ የተመለከተ ማስረጃ እንዲቀርብ ህጉ ካላስገደደ በቀር ይህንን ፍሬ ነገር በማንኛውም የማስረጃ ዓይነት ማስረዳት የሚቻል ስለመሆኑ	47551	ንግድ ማተሚያ ድርጅት እና አቶ ካሱ ሙላት	ታህሣሥ 6/2002	295
656.	ጣልቃ በመግባት በክርክር ተሳታፊ ለመሆን ጠይቆ የተፈቀደለትና የጣልቃ ገብነት አቤቱታውን ለተከራካሪ ወገኖች ማድረስ ሲገባው ይህን ባለመፈፀሙ መብቱ ከተሰረዘበት በኋላ ፍ/ቤቱ በሰጠው ውሣኔ ላይ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 መሠረት የሚቀርብ አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 41,358	40229	ወ/ሮ ኸይሮ መሐመድ እና እነ ወ/ሮ መዲና በያን (ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 15/2002	297
657.	በሌለበት ጉዳዩ እንዲታይ ትዕዛዝ የተሰጠበት ተከራካሪ ወገን ፍ/ቤቱ ለጉዳዩ		ሲ.ጂ.ሲ.አቪርሲስ	ታህሣሥ	

www.abyssinialaw.com

	የመጨረሻ ውሣኔ ከመስጠቱ በፊት አቤቱታው ሊስተናገድ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70(ሀ), 78,69,72	43731	ኮንስትራክሽን ኢትዮጵያ ሊሚትድ እና ሰለሞን እንዳለ	8/2002	299
658.	• በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 280 መሠረት መዝገብ ሊዘጋ የሚችልበት አግባብ • ተከራካሪ ወገኖች በአቤቱታቸው ዳኝነት የሚጠይቁበትን ፍሬ ነገር በአግባቡ ከገለፁ ትክክለኛውን የህግ ድንጋጌ አለመጥቀሳቸው መብታቸውን የሚያስቀር ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 280,69(2), 70(መ), 71(2)	39581	አቶ ውብሸት ካሣዬ እና የኢትዮጵያ ማዕድን ሃብት ኮርፖሬሽን	ጥር 25/2002	302
659.	ተከራካሪ ወገኖች በአቤቱታቸው ላይ የጠቀሷቸውን የሰው ማስረጃዎች ሊለውጡ (ሊቀይሩ) የሚችሉበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 223/2/,234	45984	ኘሮፌሰር ረዳ ተ/ኃይማኖት እና አቶ ልመንህ ተፈራ	ጥር 26/2002	304
660.	የክርክር ጭብጥ የሚመሰረተው ከሳሽ የሚያቀርበውን ክስና ማስረጃ በተከሳሽ የቀረበውን የመከላከያ መልስና ማስረጃ እንዲሁም ፍ/ቤቱ የቃል ምርመራ ሲያደርግ የሚያገኘውን ፍሬ ጉዳይ መሠረት በማድረግ ስለመሆኑ	47252	ወ/ሮ ቱሸፓላት ጀሴፍ እና አቶ ሠይፈ ጎሣዬ	የካቲት 26/2002	307

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 241,248				
661.	ዳኝነት እንደገና እንዲታይ (Review of judgement) በሚል የሚቀርብ አቤቱታ አስቀድሞ በተሰጠ ውሣኔ ላይ ይግባኝ የተባለበት ነው በሚል ምክንያት ብቻ ውድቅ ሊደረግ የማይገባ ስለመሆኑ (ከዚህ ቀደም በሰበር ችሎት የተሰጠው የሕግ ትርጉም የተለወጠ ስለመሆኑ) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6(1)(ሀ),(ለ)	43821	ወ/ሮ ትርሃስ ፍስሀዬ እና ወ/ሮ ዘነበች በሪሁን	ጥር 5/2002	310
662.	ዳኝነት በድጋሚ እንዲታይ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ላይ በተሰጠ ትእዛዝ/ብይን ላይ የይግባኝ አቤቱታ ለማቅረብ የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 6(3)(4)	42871	የቀድሞ ወረዳ 07 ቀበሌ 32 አስተዳደር ጽ/ቤት እና ወ/ሮ ጆሮ ዋቅጅራ	ጥር 12/2002	315
663.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 421 መሠረት ክስ ለመመስረት የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418,421	37214	አቶ ተስፋዬ አለሙ እና እነ ሐጂ ይማም ሙዘይን(ሦስት ሰዎች)	የካቲት 25/2002	318
664.	በፍ/ብሔር ክርክር አንድ መብት ወይም ግዴታ አለ ብሎ የሚከራከር ወገን መብቱ ወይም ግዴታው ስለመኖሩ የማስረዳት ሸክም ያለበት ስለመሆኑ	44634	አቶ ታዬ ሆሳዕና	የካቲት	320

www.abyssinialaw.com

			እና ወ/ሮ መሠረት ወልደየስ	22/2002	
665.	ፍ/ቤቶች ለቀረበላቸው ክስ ምክንያት የሆነው ነገር መቋረጡን ወይም ጨርሶ መቅረቱን በክሱ ሂደት በማንኛውም ደረጃ በቂ በሆነ ማስረጃ በተገነዘቡ ጊዜ ክሱን ሊዘጉት የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 280	45371	የገነተ-ጽጌ ቅ/ጊዮርጊስ ማህበር በኩር ሰንበቴ እና እነ አቶ ማሞ ተሠማ (ሦስት ሰዎች)	የካቲት 8/2002	322
666.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 216 መሠረት በድጋሚ ክስ እንዳይቀርብ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 216(3)	36776	መብራቱ፣ተ/ማሪያም፣ ገ/ማሪያም የሽርክና ማህበር እና አቶ መብራቱ ዓንዳይ	መጋቢት 7/2002	324
667.	ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት የሥር ፍ/ቤትን ውሣኔ በመሻር በዋናው ጉዳይ ላይ የራሱን ውሣኔ ካሣለፈና የበላይ የሆነ ፍ/ቤት ደግሞ የይግባኝ ውሳኔውን ባለመቀበል የሥር ፍ/ቤትን ውሣኔ በደፈናው በማፅናት የሚሰጠው ውሣኔ የተከራካሪ ወገን የይግባኝ መብት የሚያጣብብና የሥነ-ሥርዓት ህግ ደንብን የሚጥስ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 341,342,343	44545	ክፍሉ መሓሪ እና በላይ ከመላ	መጋቢት 7/2002	326

www.abyssinialaw.com

668.	የማይንቀሳቀስ ንብረትን ለሰጠው ብድር በመያዣነት የያዘ ባለገንዘብ ባንክ መብቱ በይርጋ እስካልታገደ ድረስ የያዘውን ንብረት በጨረታ ለመሸጥ የሚገደድበት ተለይቶ በህግ የተቀመጠ የጊዜ ገደብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 97/90 አዋጅ ቁ. 216/92 አንቀፅ 2 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 394 - 449	44883	አቶ ፈንታ ምህረቱ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	መጋቢት 8/2002	328
669.	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 43 ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ	39799	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና ወ/ሮ ገነት ስዩም	መጋቢት 21/2002	331
670.	• በተከራካሪ ወገኖች የሚቆጠሩ ማስረጃዎች ሳይሰሙ የሚቀሩት ለተያዘው ጉዳይ አግባብነት የሌላቸው መሆኑ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ • ፍ/ቤቶች ተከራካሪ ወገኖች የቆጠሩትን ማስረጃ ሳይሰሙ ወደ ጐን በመተው አቤቱታቸውን በበቂ ማስረጃ አላስረዱም በሚል የሚደርሱበት መደምደሚያ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ	43845	የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና ጌታይዳ ኃ/የተ/የግል	መጋቢት 20/2002	334

www.abyssinialaw.com

			ማህበር		
671.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 208 መሠረት በሥር ፍ/ቤት የተደረገ እርማትን መነሻ በማድረግ የይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት አስቀድሞ የሰጠውን ውሣኔ ለመለወጥ የሚያስችለው የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 208,209,320,(1) ,348(1)	44931	ወ/ሮ ሰዓዳ ኢድሪስ እና አቶ ረሺድ ቡባ	መጋቢት 20/2002	337
672.	የፍ/ቤትን ክብርንና የዳኝነት ሥርዓቱን መልካም አመራር ለማስጠበቅ ሲባል የማንኛውም ችሎት ሰብሳቢ ዳኛ በችሎት ውስጥ በሚገኝ ማንኛውም ሰው ላይ ቅጣት ሊወሰን የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 480	48237	ወ/ሮ ሰኢዳ ሁሴን ይመር ተጠሪ፡የለም	መጋቢት 6/2002	339
673.	ክስ የቀረበለት ፍ/ቤት ወደ ጉዳዩ ሥረ-ነገር ገብቶ ተከሳሽ የሆነን ወገን በሌለበት ባለዕዳ የሚያደርግ ውሣኔ ከመስጠቱ በፊት ተከሳሹ በአግባቡ ስለመጠራቱ ማረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 97, 95(3)	50022	5 ብራዘርስ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና ዓብደላ ኢብሮ ዩሴፍ	መጋቢት 29/2002	341
674.	የንብረት ክፍፍል እንዲደረግ በፍርድ ቤት ውሳኔ ከተሰጠ በኋላ በውሳኔው ወቅት ንብረቱን በእጁ አድርጉ የሚገኘው ወገን የንብረቱን ስመ ሐብት ወደ ሌላ	45038	እነ ወ/ሮ አለሚቱ ጓዱ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 23/2002	343

www.abyssinialaw.com

	ሦስተኛ ወገን አዛውሮ ሲገኝ ፍርድ ቤቶች ሊከተሉት ስለሚገባው አካሔድ		እና ወ/ሮ አስረስ አህመድ		
675.	• ሐሰተኛ ቃል ተሰጥቷል በሚል ፍ/ቤት በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 481 መሠረት የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሣኔ ሊሰጥ የሚችልበት አግባብ • በአንድ የወንጀል ድርጊት ነፃ የተባለ ሰው እንደገና ሌላ ተጨማሪ ማስረጃ እንዲቀርብ ተደርጐ የሚቀጣበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 481 የወንጀል ህግ ቁ. 452(1)	43005	እነ አቶ አውግቸው እርገጤ (ሦስት ሰዎች) ተጠሪ፡የለም	ሚያዝያ 19/2002	345
676.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6 መሠረት ውሣኔ ወይም ትዕዛዝ ለሰጠ ፍ/ቤት አቤቱታ ሊቀርብ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6	45839	ወ/ሮ ይርጋለም ከበደ እና እነ ወ/ሮ ፅጌ ሚካኤል (አምስት ሰዎች)	ሚያዝያ 5/2002	348
	በፍ/ብሔር ሥነ-ሥርዓት ህግ መሠረት ተጨማሪ ማስረጃ ሊቀርብ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 256, 345, 327	39853	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ የአፋር ነፃ አውጪ ግንባር (ሁለት ሰዎች)	ሚያዝያ 21/2002	350

www.abyssinialaw.com

677.	አቤቱታ የቀረበበት ጉዳይ ከማስረጃ ምዘና ጋር የተያያዘና የፍሬ ነገር ክርክር ላይ ያተኮረ እንደሆነ በሰበር ችሎት ሊስተናገድ የማይችል ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 80 (3), አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀፅ 10	41526	ትራንስ አፍሪካ ትራንስፖርት አ.ማ እና ሙሉ ኤሌክትሮኒክስ ኢንጅነሪንግ ኃ/የተ/የግል ማህበር	ግንቦት 2/2002	353
678.	ተከራካሪ ወገኖች ጉዳያቸውን በእርቅ ለመጨረስ የተሰማሙና ይሄንኑም ስምምነት ለፍ/ቤት በማቅረብ ያስፀደቁ በሆነ ጊዜ ስምምነቱ እንደ ፍርድ ቤት ውሣኔ ተቆጥሮ መፈፀም ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 277	52752	እነ ከድር ሐጂ ሁሴን (ሁለት ሰዎች) እና እነ አቶ አሚን ዑስማን (ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 16/2002	355
679.	ፍ/ቤቶች የቀረበላቸው አቤቱታ የክስ ምክንያት አለው ወይም የለውም ብሎ ለመወሰን በክስ ላይ የተገለፀው ነገር ቢረጋገጥ ከሳሽ የሆነው ወገን የጠየቀውን ዳኝነት ለማግኘት ህግ ይፈቅድለታል ወይስ አይፈቅድለትም የሚለውን ጥያቄ መመርመር ያለባቸው ስለመሆኑ	45247	አቶ ደጀኔ በላቸው እና አቶ ነስሩ አወል	ሰኔ 17/2002	358

www.abyssinialaw.com

680.	ሁለት ሰዎች ተጣምረው በተከሰሱ ጊዜ አንደኛው ወገን ጉዳዩ በሌለበት ከታየ በኋላ ወደ ክርክሩ እንዲገባ የተፈቀደለት እንደሆነ ሌላኛው ተከሳሽ አስቀድሞ ያነሳቸውን መቃወሚያዎች በድጋሚ ልታነሣና ልትከራከር አትችልም ሊባል የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 5	49857	ወ/ሮ ፈትለወርቅ መንገሻ ፋንታ እና ወ/ሮ በላይነሽ ወ/ኪዳን	ሰኔ 30/2002	361
681.	በግልፅ ያልተካደ ፍሬ ነገር እንደታመነ ይቆጠራል የሚለው የሥነ- ሥርዓት ህግ ድንጋጌ ተፈፃሚ የሚሆነው ተከሳሽ ቀርቦ ክርክሩን ባሰማ ጊዜ ስለመሆኑና ድንጋጌው የካሣ ጥያቄ ጋር በተያያዘ ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 235(2),83	48632	አቶ ሙልሳ በየቻ እና አቶ ደበሌ በየቻ	ሰኔ 14/2002	363
682.	ክስ የቀረበበት ወገን ክሱን ለማስተባበል የሚቆጥራቸው ማስረጃዎችን ተቀብሎ አለመስማት የመከላከል ህጋዊ መብትን የሚያጣበብ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ5 223, 234, 137, 249, 256	49660	እነ መንበረ መንግስት ቅዱስ ገብርኤል ገዳም ት/ቤት (ሁለት ሰዎች) እና መምህር ሲሳይ ደጀኔ	ሰኔ 22/2002	365
683.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 5(1) መሠረት በድጋሚ ክስ ማቅረብ የማይቻለው በቀደመው ክርክር የተያዘው ጭብጥና የፍሬ ነገር ክርክር ተመሳሳይ መሆኑና			ሰኔ	

www.abyssinialaw.com

	የተከራካሪ ወገኖች አንድነት በመኖሩ ብቻ ሣይሆን በፍሬ ጉዳዩ ላይ የመጨረሻ ፍርድ የተሰጠ መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5	52525	ወ/ሮ የትምወርቅ ሰብስቤ እና አቶ ሸዋረጋ ደመቀ	29/2002	368
684.	የሥር ፍ/ቤት በመቃወሚያ ላይ የሰጠውን ውሣኔ የሚለውጥ ውሣኔ በይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት የተሰጠ እንደሆነ በግራ ቀኝ ወገኖችን በኩል የሚቀርቡ የፍሬ ነገር ክርክሮችንና ማስረጃ በአግባቡ ለመስማት ብሎም የተከራካሪዎችን ይግባኝ መብት ላለማጣበብ ሲባል ጉዳዩ ወደ ሥር ፍ/ቤት መመለስ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 341(1)	43331	አቶ ገመቹ ቡቻላ እና አቶ በቀለ ኩማ (ቡቻላ)	ሐምሌ 19/2002	370
685.	ስልጣን ለሌለው የዳኝነት አካል ክስ ማቅረብና ክርክር ማካሔድ የይርጋ ጊዜን የሚያቋርጥ ስለመሆኑ (ከዚህ ቀደም የሰበር ችሎት በተቃራኒው የሰጠው የህግ ትርጉም የተለወጠ ስለመሆኑ።) አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 138, 147, 164(1) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 9, 23,(1) (ለ) ,231,(1)(ለ), 278(3) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1851 (ለ),1852(1) አዋጅ ቁ. 454/97 አንቀፅ 2(4)	36730	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና አቶ አማረ ገላው	ሐምሌ 30/2002	372

www.abyssinialaw.com

686.	• በፍ/ብሔር ጉዳይ ተከሣሽ ለሆነ ወገን ከፍ/ቤት የሚላከውን መጥሪያ ለተከሳሹ ሊደርስ የሚችልበትን የተሻለ አማራጭ መንገድ በመለየት ሊላክ የሚገባ ስለመሆኑ • የመኖሪያ አድራሻው በግልፅ ለሚታወቅ ተከሳሽ ፍ/ቤቱ የሚልከውን መጥሪያ በፍ/ቤቱ ቅጥር ግቢ ብቻ እንዲለጠፍ በማድረግ ተከሳሹ አልቀረበም በሚል በሌለበት ጉዳዩ እዲታይ የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ • መጥሪያ በአግባቡ እንዲደርሰው ያልተደረገ ተከሳሽ በሌለበት ታይቶ የተሰጠበት ውሣኔ እንዲነሣለት የሚያቀርበው አቤቱታ ተገቢነት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 105(1), 78,	50376	ወ/ሮ ኤልሳቤጥ ገሰሰ እና በአራዳ ክ/ከተማ ቀበሌ 07/08 አስተዳደር ጽ/ቤት	ሐምሌ 12/2002	378
ቅጽ 10					
687.	ከሳሽ የሆነ ወገን ክስ ለማቅረብ ምክንያት የሆኑትን ሁሉ በአንድ ላይና በአንድ ጊዜ አጠቃሎ ለመክሰስ የሚችል (የሚገባው) የነበረ ቢሆንም ሊጠይቅ ይገባው ከነበረው ቀንሶ ያቀረበው በፍ/ቤት ፈቃድ የሆነ እንደሆነ የቀረው መብት ላይ በድጋሚ ክስ ለመመስረት የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 216(4)	43992	እነ አቶ ይልማ አንበሴ (አራት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ እመቤት መንገሻ (አምስት ሰዎች)	መጋቢት 6/2002	168

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 12					
688.	በፍ/ቤቶች ጣልቃ ገብቶ እንዲከራከር ትዕዛዝ የተሰጠው ተከራካሪ ወገን ጥሪ ተልኮለት ቀርቦ መልሱን አልሰጠም በሚል ምክንያት ከክርክሩ ውጪ እንዲሆን የሚሰጥ ትዕዛዝ በክርክሩ ውስጥ ያሉ ሌሎች ወገኖችን መብት የሚያጣብብና የሥነ-ሥርዓት ህግን የሚጥስ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70, 41/3/, 199	53844	የወ/ሮ ቅድነሽ አነስታል ወራሾች /ሦስት ሰዎች/ እና የአዲስ አበባ ከተማ መስተዳደር ስራና ከተማ ልማት ቢሮ	ጥቅምት 18/2003	297
689.	በፍርድ ለሌላ ሰው የተላለፈ ንብረት የእኔ ነው በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ሊስተናገድ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 418, 421, 455	50835	እነ አቶ ምናሴ ኢትሶ /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ ፋንታዬ ተረፈ	ጥቅምት 16/2003	300
690.	• የግልግል ዳኝነት ጉባኤ እንደ ፍ/ቤት የዳኝነት አካሄድ ሁልጊዜ ጥብቅ የሆነ የሙግት ሥርዓትን ተከትሎ ጉዳዩን ማየት የሌለበት ስለመሆኑ • የግልግል ጉባኤ ጉዳዩን ለማየት ሊከፈል የሚገባውን የገንዘብ መጠን በተመለከተ ተገቢ ነው ብሎ ያመነበትን ያህል ሊወስን ስለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 318/5/, 317/1/	52942	አቶ ገብሩ ኮሬ እና አቶ አመዲዮ ፌዴሬቼ	ጥቅምት 18/2003	303

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3345				
691.	ተከራካሪ ወገኖች የሚሟገቱበት ጉዳይ የልዩ አዋቂ ምስክርነትና ማብራሪያ የሚያስፈልገው ሆኖ በሚገኝበት ጊዜ ፍርድ ቤቶች ይህ እንዲፈፀም ማድረግ ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136/1/	48608	ወጋገን ባንክ አ.ማ እና አቶ ሃብቶም ረዘነ	ህዳር 02/2003	306
692.	• ተከራካሪ ወገኖች እንዲሰሙላቸው የሚቆጥሯቸው የሰው ማስረጃዎች የማሰረዳት ብቃት ሊታወቅ የሚችለው ቃላቸው ከተሰማ በኋላ ስለመሆኑ • የተቆጠሩ ማስረጃዎች የማስረጃ አግባብነትና ተቀባይነት መርህ (relevancy and admissibility) ካልከለከለ በስተቀር በዝርዝር ሊሰሙ የሚገባ ስለመሆኑ • በሰው ማስረጃነት የተቆጠረ አዲተር በኦዲት ሪፖርት ላይ ከተመለከተው ውጪ /የተለየ/ ሊያስረዳ አይችልም በሚል ምክንያት ሊሰማ አይገባም ሊባል የማይገባ ስለመሆኑ	49502	የኢትዮጵያ የእህል ንግድ ድርጅት እና እነ መርዕድ ተፈራ /ስድስት ሰዎች/	ህዳር 01/2003	309
693.	• መጥሪያ በጋዜጣ ጥሪ ሊደረግ የሚገባው ሌሎች አግባብነት ያላቸው የመጥሪያ አላላክ መንገዶች ቅደም ተከተላቸውን በጠበቀ መልኩ ከተከናወኑ በኋላ ስለመሆኑ • መጥሪያ በአግባቡ ደርሷል ለማለት የሚላክለት ሰው ስም በተሟላ ሁኔታ ተገልጾ መላክ ያለበት ስለመሆኑ • መጥሪያ በህጉ አግባብ እንዲደርሰው ሳይደረግ በሌለበት ጉዳዩ እንዲታይ ትዕዛዝ የተሰጠበት ወገን ትዕዛዙ እንዲነሳለት የሚያቀርበው አቤቱታ ተገቢነት	53113	እነ ወ/ሮ አበበች በጅጋ /ሁለት ሰዎች/ እና ዶ/ር ተስፋዬ አካሉ	ህዳር 03/2003	311

www.abyssinialaw.com

	ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 94-110, 7870/ሀ/				
694.	በዋናው ክርክር ላይ በተሰጠ ፍርድ መብቱ የተነካበት ሰው በፍርድ አፈፃፀም ወቅት መብቱ ከተነካበት ሰው በተለየ ሥነ ሥርዓት ተቃውሞ ማቅረብ የሚገባው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 418, 419	53607	የምጥን መንደር መኖሪያ ቤቶች የህብረት ስራ ማህበር እና እነ ወ/ሮ ባየች አይገምት /ሦስት ሰዎች/	ህዳር 14/2003	315
695.	አስቀድሞ የተሰጠን ውሣኔ ለማስነሳት መቃወሚያ ማቅረብ የሚችል ወገን በክርክሩ መግባት የሚገባው ሆኖ ነገር ግን ተካፋይ ያልነበረ እንደሆነ ባልተካፈለበት ክርክር የተሰጠውን ፍርድ መቃወም የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 41	42714	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የፍትህና ህግ ጉዳዮች ቢሮ እና እነ የሸቀጣ ሸቀጦች ጅምላ ንግድና አስመጪ ድርጅት /ሦስት ሰዎች/	ህዳር 08/2003	318
696.	ከሳሽ የሆነ ወገን ያቀረበው ክስ ውድቅ በተደረገበት ሁኔታ ተከሳሽ የዳኝነት	46281	ወ/ሮ አበባዬ አቢ	ታህሳስ	320

www.abyssinialaw.com

	ክፍያውን ለከሳሽ እንዲከፍል የሚደረግበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 215, 462		ደራውርቅ እና ይገረም ፈዬ	28/2003	
697.	• ልዩ ዕውቀትና ክህሎትን መሰረት በማድረግ አንድ ጉዳይ ተመርምሮ የተሰጠ የሙያ አስተያየት ሊስተባበል የሚችለው በጉዳዩ ላይ የተሻለ የሙያ እውቀትና ክህሎት ባለው ባለሙያ ጉዳዩን መርምሮ በሚሰጠው አስተያየት ስለመሆኑ • አንድን ሰው ለማጓጓዝ ውል የተዋዋለ ሰው በጉዞ ወቅት በተጓዙ ላይ ለደረሰ ጉዳት ሊከፍል የሚገባው የካሣ መጠን ከብር 40,000 መብለጥ የሌለበት ስለመሆኑ • የጉዳት ካሣ መጠኑ ከብር 40,000 ሊበልጥ የሚችለው በንግድ ህግ ቁ. 599 የተመለከተው መስፈርት መሟላቱ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136/1/ የንግድ ህግ ቁ. 597/1/	47960	አቶ ታከለ ባልቻ እና ወ/ሮ አዜብ ፀጋዬ	ታህሳስ 12/2003	322
698.	• የበላይ ፍርድ ቤት የስር ፍ/ቤትን ውሣኔ ሊሽር የሚችለው ህጋዊና በቂ ምክንያት ሲኖረው ብቻ ስለመሆኑ • በሥር ፍርድ ቤት የተረጋገጡትን ፍሬ ነገሮች የበላይ ፍርድ ቤት ውድቅ ለማድረግ የሚችለው የማይቀበልበትን ምክንያት በውሣኔው ላይ በግልጽ በማስፈር እንጂ በደፈናው "በተገቢው አልተረጋገጡም" የሚል ምክንያት	58540	ኪድስ ሊንክ ኢንተርናሽናል እና ሲስተር ገነት ወንድሙ	ጥር 27/2003	326

www.abyssinialaw.com

	በመስጠት ብቻ ስላለመሆኑና በዚህ መልክ የሥር ፍ/ቤት ውሣኔን በመሻር የሚሰጥ ፍርድ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁ. 341 እና ተከታዮቹ				
699.	ሁለት ተከራካሪ ወገኖች አንደኛው በሌላኛው ላይ የፍርድ ባለመብት ሆነው የአፈፃፀም አቤቱታው በተለያዩ ፍርድ ቤቶች በቀረበ ጊዜ በፍርድ የበሰለው ገንዘብ በመቻቻል እንዲፈፀም በሚል በአንድ ፍርድ ቤት ተጠቃሎ እንዲታይ ለማድረግ የሚሰጥ ትዕዛዝ አግባብነት ያለውና ህጋዊ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 397	57378	ወ/ሮ አስቴር አርአያ እና ወ/ሮ አምሳለ ፀሐይ	ጥር 23/2003	329
700.	በባንክ በኩል ከተላከ ገንዘብ ጋር በተገናኘ በአግባቡ ለተላከለት ሰው አልደረሰውም በሚል የሚቀርብ አቤቱታ በላኪው ወይም በተላከለት ሰው ስም ክስ ቀርቦ ከተወሰነ በኋላ በሌላኛው /በላኪው/በተላከለት/ሰው/ ስም የሚቀርብ አቤቱታ በፍ/ብ/ሥ/ሥህ/ቁ. 5 የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5	51223	ዳሽን ባንክ አ.ማ እና ወ/ሮ ሀመልማል መኮንን	የካቲት 24/2003	332
701.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418 አቤቱታ እንዲያቀርብ ተፈቅዶለት ክርክር ተካሂዶ ውሣኔ የተሰጠበት ወገን በድጋሚ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 447 "ን" መሰረት በማድረግ የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418, 447, 354	53421	ወ/ሮ ወርቅነሽ ዋሴ እና አቶ ባንተይርጋ ወርቁ	የካቲት 22/2003	335

www.abyssinialaw.com

702.	በመጀመሪያ በቀረበ የክስ መከላከያ መልስ ያልተካተተን የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ መልስ እንዲሻሻል በሚል ፍ/ቤት በሰጠው ትዕዛዝ መነሻነት ተካትቶ ሲቀርብ ተቀባይነት ሊያገኝ የሚችልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 91, 244 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1856	55973	ወ/ሮ አፀደ ኤዶ እና አቶ ትኩ ዋቅሹም	የካቲት 21/2003	339
703.	• ሌሎች ሰዎች ተከራካሪ በሆኑበት ጉዳይ ንብረትን አስመልክቶ በፍርድ ቤቱ የተሰጠ የማገጃ ትዕዛዝ ይነሳልኝ በሚል አቤቱታ አቅርቦ ውድቅ የተደረገበት ሰው በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 መሰረት ፍርድ ከተሰጠ በኋላ የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ • አንድ ክርክር መጀመሩን ያወቀ ወገን የክርክሩን ውጤት ጠብቆ መብቱን የሚነካበት ሆኖ ባገኘው ጊዜ ከውሣኔው በኋላ የሚያቀርበው አቤቱታ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 መሰረት ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 153/3/, 418-421	56795	አቶ ሙባረክ ከድር እና እነ ሚስተር ኑዋምባ ሲርር /አምስት ሰዎች/	የካቲት 21/2003	342
704.	ፍርድ ቤቶች ከውሣኔ ሊደርሱ የሚገባው የተከራካሪ ወገኖችን የመሰማት፣ የመከላከል ብሎም በእኩልነት መርህ የመዳኘት መብት በጠበቀ መልኩ ስለመሆኑ	52546	እነ አቶ በቀለ አማረ /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ ብዙነሽ ግርማ	ታህሳስ 13/2003	347

www.abyssinialaw.com

705.	ክስ ለመስማት ቀጠሮ ከተሰጠ በኋላ ያልቀረቡ ከሳሾችን ከክርክሩ ውጪ እንዲሆኑ በማለት ትዕዛዝ የሰጠ ፍ/ቤት /ችሎት/ በራሱ ተነሳሽነት አስቀድሞ የሰጠውን ትዕዛዝ በማንሳት ከክሱ ውጪ የሆኑትን ከሳሾች የክሱ አካል በማድረግ የሚሰጠው ውሣኔ ከሥነ ሥርዓት ህግ ውጪ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 73, 74, 78	55078	ማበርፋይድ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና እነ አሸናፊ አለሙ /ዘጠኝ ሰዎች/	ታህሳስ 25/2003	350
706.	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 377 ተፈፃሚ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ	52193	የኮንስትራክሽን እና ቢዝነስ ባንክ አ.ማ እና እነ ወ/ሮ መድህኒት ሃይሉ /ሁለት ሰዎች/	ታህሳስ 27/2003	352
707.	ክርክሩ በሌለበት እንዲቀጥል የተደረገበት ተከሳሽ በተከታዩ ቀነ ቀጠሮ ቀርቦ በቂ ሆኖ በሚገመት እክል ምክንያት በመጀመሪያው ቀነ ቀጠሮ ያለመቅረቡን ካስረዳ መከላከያውን አቅርቦ የመከራከር መብት የሚኖረው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 72, 78/1/	61846	ወ/ሮ ፋጡማ ጀማል እና ወሮ ፋጡማ አስማን	ግንቦት 29/2003	355
708.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 እና 418 መሰረት በተሰጠ ፍርድ ላይ ተቃውሞ የሚቀርብበት ሥርዓት	55842	የኦሮሚያ ከተሞች ፕላን ኢንስቲትዮት	መጋቢት 23/2003	358

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 359, 418, 222, 223, 137/3/		እና እነ አቶ ካሣ ጫርሶ /አራት ሰዎች/		
709.	በፍ/ብሔር ክርክር ፍ/ቤት አንድን ጉዳይ /ጭብጥ/ ለማስረዳት የሚቀርብን የሙያ ምስክርነት (expert witness) ውድቅ በማድረግ ባለሙያ ባልሆኑ ምስክሮች የተሰጠ የምስክርነት ቃልን ሊቀበል የሚችለው ይህን ለማድረግ የሚያስችል በቂ እና አሳማኝ ምክንያት ሲኖር ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136/1/	65930	የሱ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና እነ አቶ ደጀኔ በቀለ /ሁለት ሰዎች/	ሰኔ 14/2003	362
710.	ከኢትዮጵያ ውጪ በሚገኝ ፍርድ ቤት የተሰጠ ፍርድ በኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች እውቅና ሊሰጠው ወይም ተቀባይነት ሊኖረው የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5, 456-461	59953	ወ/ሮ አለምነሽ አበበ እና አቶ ተስፋዬ ገሰሰ	ሰኔ 02/2003	365
711.	• በህግ የተቀመጠው የይግባኝ ማቅረቢያ ጊዜ ካለፈ በኋላ የይግባኝ አቤቱታ ለማቅረብ እንዲፈቀድ የሚቀርብ አቤቱታ ሊስተናገድ የሚችልበት አግባብ • ይግባኙ በጊዜው ሊቀርብ ያልቻለው የባለጉዳዩ ጠበቃ፣ነገረፈጅ ወይም ወኪል የሆነው ሰው ባለመቅረቡ ወይም ከነዚህ ሰዎች ጋር በተያያዘ በተከሰተ ጉድለት መሆኑ ከታወቀ የማስፈቀጃ አቤቱታው በበቂ ምክንያት የተደረገ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ	57360	አፍሪካ ኢንሹራንስ አ.ማ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሐምሌ 15/2003	369

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 326/2/ /1/ 323/2/ 325				
712.	በአንድ በመካሄድ ላይ ባለ የፍርድ ቤት ክርክር ተሳታፊ ለመሆን ጥያቄ አቅርቦ በብይን ውድቅ የተደረገበት እና በሌላ መዝገብ ክስ መስርቶ መብቱን እንዲያስከብር በሚል ትዕዛዝ የተሰጠበት ወገን በዚህ ትዕዛዝ መሰረት አዲስ መዝገብ በማስከፈት ወይም በሌላ መዝገብ በመግባት የክርክር ተሳታፊ ከመሆን የሚያግደው ነገር የሌለ ስለመሆኑ ወይም ጉዳዩ አስቀድሞ በፍርድ ያለቀ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5	62173	ወ/ሪት ቤተልሄም ታደሰ እና እነ ወ/ሮ ሃና ታደሰ /ሦስት ሰዎች/	ሐምሌ 11/2003	371
713.	ግልጽነት የጐደለው ክስ /አቤቱታ/ በቀረበ ጊዜ ክሱ በተከራካሪዎች አነሳሽነት ወይም ፍ/ቤቱ በራሱ ክሱ እንዲሻሻል ሳይደረግ በደፈናው የቀረበን የይገባኛል ጥያቄ ላይ የሚሰጥ ፍርድ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 91/1/	63699	አፔኖ ኢንጂነሪንግ ኮንስትራክሽን ድርጅት እና አቶ ጥሩነህ ይመር	ሐምሌ 15/2003	375
714.	ፍ/ቤቶች በባንክ ለተሰጠ ብድር መያዣነት የተሰጠ ንብረትን በአዋጅ ቁ. 97/90 ባንኩ ሲረከበው በብድሩ ገንዘብ እና በንብረቱ ወቅታዊ የዋጋ ግምት መካከል ያለውን ልዩነት ማስላት አስፈላጊ መሆኑን ባመኑ ጊዜ ይህንን ለማድረግ ልዩ የሂሳብ አዋቂ (expert witness) በመመደብ ለጉዳዩ እልባት ሊሰጡ የሚገባ ስለመሆኑ	61227	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና እነ አቶ ታይሉ አምቦ /ሁለት ሰዎች/	ሐምሌ 14/2003	377

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136/1//2/				
715.	• በፍርድ ቤት የእግድ ትዕዛዝ የተሰጠበትን የማይንቀሳቀስ ንብረት በተመለከተ የእግዱ ትዕዛዝ ተጥሶ ውል ለማዋዋል ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት በተደረገ የሽያጭ ውል ለሦስተኛ ወገን በተላለፈ ጊዜ ሊኖር ስለሚችል ውጤት • እግዱ ተጥሶ በተከናወነው ተግባር መብቱ የተጐዳበት ሰው የእግዱን ትዕዛዝ በጣሰው ወይም እንዲጣስ ምክንያት በሆነው አካል ላይ ተገቢውን አቢቱታ በማቅረብ መብቱን ለማስከበር የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 156 አዋጅ ቁ. 334/95 አንቀጽ 15/2/ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1204, 1206, 1184, 1185, 1195	61637	ዶ/ር አልሑሴን በድልገዋድ እና እነ ወ/ሮ ገነት ሐድጐ /ሁለት ሰዎች/	ሐምሌ 11/2003	380
716.	በውጭ አገር የተሰጠ ፍርድ በኢትዮጵያ ፍርድ ቤት እውቅና ካልተሰጠው በስተቀር በተመሳሳይ ጉዳይ ላይ የቀረበ አቤቱታ አስቀድሞ በፍርድ ያለቀ ነው ሊባል የማይቻል ስለመሆኑ	54632	ወ/ሮ ራውዳ ሙሜ እና አምባሳደር አብደላ አብድራህማን	ግንቦት 29/2003	385
717.	የኤክስፐርት ማስረጃ ሙሉ እምነት ሊጣለበት የሚችል ማስረጃ ስላለመሆኑ	43453	አንበሳ የከተማ አውቶብስ አገልግሎት ድርጅት	ህዳር 15/2002	388

www.abyssinialaw.com

			እና እነ ወ/ሮ ዘነበወርቅ ከበደ /ሁለት ሰዎች/		
718.	የባለሙያ ማስረጃ ፍፁም ስላለመሆኑና ከሌሎች ማስረጃዎች ጋር ተገናዝቦ ብቃቱና ተአማኒነቱ ሊመዘን የሚገባ ስለመሆኑ	14981	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና ወ/ሮ ሀዋ መሐመድ	ግንቦት 04/1998	391
719.	በህግ /ፍርድ/ ታይል የተወሰደ ንብረት ሊመለስ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 349/1/	44238	አቶ ማሞ ደምሴ /ሦስት ሰዎች/ እና እነ አቶ አያሌው ገ/እግዚአብሄር /ሦስት ሰዎች/	ጥር 09/2003	393
720.	ከሀራጅ ሽያጭ ጋር በተያያዘ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 447 እና 453 ትርጉምና ሊፈፀሙ የሚችሉበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 447, 453	56130	ሊሲ ታነሪ ታ/የተ/የግ/ማህበር እና እነ መአዛ አስፋው /ሦስት	ጥር 26/2003	397

www.abyssinialaw.com

			ሰዎች/		
721.	• ክስ ለመስማት በተቀጠረበት ዕለት ለመቅረብ ያልቻለው በቂ ሊባል በሚችል እክል /ችግር/ ምክንያት መሆኑን ያስረዳ ተከሳሽ በሌለበት ጉዳዩ እንዲታይ በሚል የተሰጠው ትዕዛዝ እንዲነሳለት የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ • "በቂ ምክንያት" በሚል የሰፈረው ሃረግ ሊተረጐም የሚገባው ተከሳሹ ቀና ልቦና ያለው መሆኑንና የተለያዩ አግባብነት ያላቸው ነባራዊ ሁኔታዎችን ከግምት ውስጥ በማስገባት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70/ሀ/, 72, 78/1/	54080	እነ አቶ ላል ሮላንድ ቻፕማን እና አቶ ዜና ወ/ማሪያም	ጥቅምት 19/2003	401
722.	የልዩ አዋቂ ምስክሮች በፍ/ቤት የሚሾሙበት፣ የሙያ ግዴታቸውን የሚያከናውኑበት እና ፍ/ቤቶችም የሚቀርበውን ሙያዊ ምስክርነት ሊቀበሉ የሚችሉበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136	44522	ጭላሎ ስራ ተቋራጭ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አፍሪካ ኢንጂነርስ ኮንስትራክሽን	ታህሳስ 15/2003	404
723.	ክስ የቀረበበት ጉዳይ ለቃል ክርክር /ለመስማት/ በተቀጠረበት ዕለት ከሳሽ የሆነ ወገን በመቅረቱ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 73 መሰረት የተዘጋ መዝገብን መነሻ በማድረግ በቀጥታ ይግባኝ ለማቅረብ የማይቻል ስለመሆኑ	58487	ወ/ሮ አባይነሽ ገ/ህይወት እና	መጋቢት 22/2003	407

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 73 74/2/		ወ/ሮ እታገኝ ደሳለኝ		
724.	በፍ/ቤት በተሰጠ ፍርድ ላይ የይግባኝ አቤቱታ ለማቅረብ የተቀመጠው የሥነ ሥርዓት ድንጋጌ ተግባራዊ ሊሆን የሚችልበትና የቀን አቆጣጠር ስሌት ተፈፃሚ የሚደረግበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 323/2/	59085	ወ/ሮ ብርሃኔ አዱላ እና ግርማ አብዲሳ	መጋቢት 05/2003	410
725.	ተከራካሪ ወገኖች የሚያቀርቡት የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያዎች ላይ ብይን ሳይሰጥ በማለፍ የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 244/2/ ሠ, 234	59294	አቶ በቀለ ጃፋር እና እነ ወ/ሮ ሙሉነሽ ማሞ	መጋቢት 19/2003	413
726.	አስቀድሞ በፍርድ ያለቀ ጉዳይ ጋር በተያያዘ “ቀጥተኛ የፍሬ ነገር ጭብጥ” በሚል የተቀመጠው ሃረግ ትርጉም የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5, 244/2/	62330	አቶ አዱኛ አጃው እና ቀስቅስ አየነው	ሚያዝያ 03/2003	416
727.	ጥሬ ገንዘብን በአደራ ከመስጠት ጋር በተያያዘ ክርክር የተነሳ እንደሆነ ገንዘቡ በአደራ መልክ መሰጠቱን ለማስረዳት ሊቀርብ ስለሚችል ማስረጃ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2742 2782 2779	60204	አቶ ታደሰ ደምሬ እና	ሰኔ 14/2003	120

www.abyssinialaw.com

			አቶ ጌታሁን ለቻሞ		
ቅጽ 13					
728.	በሥር ፍ/ቤት ቀርቦ የተሰጠ ውሣኔ ለይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ቀርቦ በተወሰነ መልኩ ተሻሽሎ መወሰኑ በጉዳዩ ቅር የተሰኘ ወገን ውሣኔውን አስመልክቶ ለሰበር ችሎት የሚያቀርበው አቤቱታ የመጨረሻ ፍርድ ያልተሰጠበት ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የትግራይ ብ/ክ/መ/ አዋጅ ቁ.93/97 አንቀፅ 30(2)(ሀ), አዋጅ ቁ.49/94 አንቀፅ 16(ለ) እና 17	61480	አቶ ገ/እግዚአብሔር ከበደ እና ወ/ት ሠላማዊት ወ/ገብርኤል	ጥቅምት 22/2004	2
729.	• የበታች ፍርድ ቤቶች ውሣኔ በሰበር ችሎት የተሻረ ሲሆን በውሣኔው መብቱ የተነካ ወገን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 358 መሰረት ለሰበር ችሎት መቃወሚያ ማቅረብ የማይችል ስለመሆኑ፣ • መብታቸው የተነካ ወገኖች ሊስተናገዱ ስለሚችሉበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 358 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(3)(ሀ) አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 10	31264	ወ/ሮ እመቤት መኩንን እና ወረዳ 20 ቀ. 29 አ/ጽ/ቤት ተቃዋሚ አቶ አይናዲስ ገዳሙ	ህዳር 06/2004	5
730.	በተከሳሽ ወይም ከሳሽ ሞት ምክንያት በፍ/ቤት በመካሄድ ላይ የነበረ ክርክር	62452	እነ የሚች ወንድሙ	ጥር 03/2004	7

www.abyssinialaw.com

	በተቋረጠ ጊዜ ክርክሩ በወራሾች አማካኝነት ሊቀጥል የሚችልበት ሁኔታና በህጉ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ተፈፃሚ ሊሆን የሚችልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.49(1), 55(2)		ደምሴ ሚስትና ወራሾች (ሶስት ሰዎች) እና አቶ በርሄ ንስራን		
731.	በንብረት ላይ በፍ/ቤት የተሰጠን የእግድ ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 158 መሠረት መልሶ ለማንሳት ስለሚቻልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 158	71316	የኢት/ያ ንግድ ባንክ እና ለገሠ ጌታሁን	ግንቦት 9/2004	13
732.	• በአንድ ጉዳይ በከሳሽነትና በተከሳሽነት በተሰየሙ ወገኖች መካከል በተካሄደ ክርክር የተሰጠ ፍርድ ጋር በተያያዘ መብት ወይም ጥቅም አለኝ የሚል ወገን ወይም እርሱ ባልተካፈለበት ሁኔታ በመካሄድ ላይ ባለ ክርክር መብቱ/ጥቅሙ የሚጐዳበት ሰው በክርክሩ በመግባት መብቱን በህግ አግባብ ሊያስከብር ስለሚችልበት ሁኔታ፣ • ከላይ በተመለከተውና ባልተካፈልኩበት ክርክር የተሰጠ ፍርድ ሥርዓትን ባለመከተል የተሰጠ ነው በሚል ምክንያት ብቻ ፍርዱ ዋጋ እንዲያጣ ወይም አንዴ የተሰጠ ፍርድን ወደ ጐን በመተው በሌላ ጊዜ በሚሰጥ አዲስ ፍርድ እንዲቀየር ለማድረግ የሚያስችል የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህቁ. 41, 358, 212	67127	አቶ አበራ ሁንዴ እና ፍንፍኔ የደን ደርጅት	ሰኔ 08/2004	16

www.abyssinialaw.com

733.	በበላይ ፍ/ቤት ትዕዛዝ አንድን በነጥብ ወደ ሥር ፍ/ቤት የተመለሰ ጉዳይ አይቶ እልባት እንዲሰጥበት የተላለፈለት ፍ/ቤት የተመለሰውን ጉዳይ የበላይ ፍ/ቤት የሰጠውን ፍርድ መሠረት በማድረግ በአግባቡ ውሣኔ ለመስጠት ተገቢውን ጥረት ማድረግ ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍብ/ሥምሥ/ህ/ቁ. 343(1)	72189	አቶ ካሳዬ ያደቴ እና ሲኞር ፍራንችስኮ ቬንሲያ	ሰኔ 18/2004	20
734.	• በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህጉ ውስጥ የተመለከቱት የይርጋ ድንጋጌዎች የሚታዩበት አግባብ በፍ/ብ/ህጉ በተመለከቱት የይርጋ ጊዜ አቆጣጠር ድንጋጌዎች ስለመሆኑ፣ • በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78 መሠረት በሌለሁበት የተሰጠ ፍርድ ይነሳልኝ በሚል ጥያቄ በቀረበ ጊዜ በህጉ የተመለከተው የአንድ ወር ግዜ ገደብ በፍታብሔር ህጉ የይርጋ ጊዜ አቆጣጠር ስሌት መሠረት ሊሰላ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1848, 1856(2) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78, 195	76601	አቶ ሽመልሽ አማረ እና አቶ አማረ መኮንን	ሰኔ 18/2004	23
735.	ግዜው ያለፈበት የይግባኝ አቤቱታን ማስፈቀጃ በመቀበል ፍርድ ከተሰጠ በኋላ በበላይ ፍ/ቤት በተካሄደ ክርክር የማስፈቀጃ አቤቱታው ተቀባይነት ማግኘቱ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ ውሣኔ የተሰጠ እንደሆነ የስር ፍ/ቤት በዋናው ጉዳይ ላይ የሚሰጠው ፍርድ ተፈፃሚነት የማይኖረው ስለመሆኑ፣	74785	አፍሪካ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ/ማ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሐምሌ 03/2004	27

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 325,326,349				
736.	• የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህግ በግልጽ ያልሸፈናቸውና ለፍ/ቤት የቀረቡ ጉዳዮችን አካሄድ (አሰራር) በተመለከተ ህጉ ከመውጣቱ በፊት ተጽፈው በሥራ ላይ የነበሩ አግባብነት ያላቸው ህጐች እንደ አግባብነቱ ሥራ ላይ ሊውሉ የሚችሉ ስለመሆኑ፣ • ክስ አቅርቦ ለከሳሽ የሚላከውን መጥሪያ ከፍ/ቤት ወጪ አድርጐ ነገር ግን ለተከሣሽ መጥሪያውን ከማድረሱ በፊት ክሱ እንዲቋርጥ ያደረገ ከሣሽ ለዳኝነቱ የከፈለው ገንዘብ በሙሉ እንዲመለስለት የሚያቀርበው ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • በፍ/ቤት ክስ የመሰረተ (ያቀረበ) ወገን የክስ መሰማቱ ሂደት ከመጀመሩ በፊት ክሱን በማንሣት መዝገቡ እንዲዘጋ ያደረገ ከሆነ ለዳኝነት ከከፈለው ገንዘብ ለፍ/ቤቱ በኪሣራ ስም የሚቀነሰው ተቀንሶ ቀሪው ገንዘብ ሊመለስለት የሚገባ ስለመሆኑ የፍብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 232(1) (ለ) ,245(4),3,278(1) የህግ ክፍል ማስታወቂያ 177/74 አንቀጽ 11	76786	አቶ አልዩ ተክሉ እና አቶ መስፍን ስለሺ	ሐምሌ 03/2004	31
737.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 41 የተመለከተው የጣልቃ ገብነት ሥርዓት አፈፃፀም	77322	የደብረ ዘይት መዊዕ ቅዱስ ሚካኤል ቤተክርስቲያ እና	ሐምሌ 17/2004	34

www.abyssinialaw.com

			እነ እሌኒ ዓለማየሁ (ሁለት ሰዎች)		
738.	በተከራካሪዎች ፈቃድ ላይ በተመሰረተ ሁኔታ በህግ ስልጣን ባላቸው የሸሪዓ ፍ/ቤቶች ክርክር ተካሂዶ በፍርድ ያለቀን ጉዳይ በተመለከተ እንደ አዲስ በመደበኛ ፍ/ቤት ክስ ሊቀርብ የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.188/92 አንቀፅ 4(2), 5(4) የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 78(5), 34(5)	58119	ወ/ሮ ፋጡማ ጀማል እና አቶ ዓሊ በከር	ጥቅምት 21/2004	37
739.	በህጉ አግባብ ሊሟላ የሚገባው የዳኞች ቁጥር ባልተሟላበት ሁኔታ የሚሰጥ ትዕዛዝ ወይም ውሣኔ እንደተሰጠ የማይቆጠርና ህጋዊ ውጤት ሊኖረው የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 73,337	73696	ወ/ሪት ሃና አበባው እና አቶ አብዱ ይመር	ሚያዝያ 9/2004	39
ቅጽ 14					
740.	አንድ ለእዳ መክፈያነት በአፈፃፀም በጨረታ እንዲሸጥ በተደረገ ንብረት ጨረታ ላይ በመካፈል የጨረታው አሸናፊ ከሆነ በኋላ የጨረታ ሽያጩን ለመፈፀም ያልቻለ ወገን ንብረቱ በቀጣይ በወጣ ጨረታ ቀርቦ ሲሸጥ የተገኘው የሽያጭ ዋጋ ዝቅተኛ የሆነ እንደሆነ የመጀመሪያው ጨረታ አሸናፊ ለተከሰተው የዋጋ	72017	አቶ ጐታ ኤጀታ እና አቶ ሙደሲር ረዲ	ጥቅምት 20/2005	

www.abyssinialaw.com

	ልዩነት ለፍርድ ባለዕዳው በካሣ መልክ እንዲከፈል የሚገደድ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 429				
741.	• በህግ የሰውነት መብት የተሰጣቸው ተቋማት (ወገኖች) በድሀ ደንብ ዳኝነት ሳይከፍል በፍ/ቤት ለመስተናገድ የሚያቀርቡት ጥያቄ ተቋሙ ከሚገኝበት የገንዘብ አቋም አኳያ ተገናዝቦ መታየት ያለበት ስለመሆኑና ተቋሙ የሚገኝበትን የገንዘብ አቋም (Financial status) ለመለየት ተቀባይነት ስለሚኖረው የማስረጃ አይነት፣ • ለዳኝነት የሚከፈለውን ገንዘብ ለመክፈል አልችልም በሚል በድሀ ደንብ ለመስተናገድ የህግ ሰውነት የተሰጠው ተቋም የሚያቀርበው አቤቱታ ሊስተናገድ ስለሚችልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 467 የንግድ ህግ	79555	ቤተልሄም ፋርማሲ ቲዩካል ኃ/የተ/የግል ማህበር እና የኢትዮጵያ ልማት ባንክ	ታህሳስ 02/2005	
742.	• በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.43 መሠረት ወደ ክርክር እንዲገባ የተደረገ 3ኛ ወገን በክርክሩ ሂደት ሊያነሣ ስለሚችለው የክርክር አይነትና አድማስ፣ • 3ኛው ወገን ሊያነሣ የሚችላቸው የክርክር ፈርጆች በአንድ በኩል ከተከሣሽ ጋር ሆኖ ድርሻ ክፍያ ወይም ስለተከሣሽ ሆኖ የካሣ ክፍያ የመክፈል ግዴታ ያለበት መሆኑን ተቀብሎ በተከሣሽ እግር ተተክቶ ተከሣሽ ለከሣሽ ኃላፊነት የማይኖርበት መሆኑን፣ ኃላፊነት አለበት የሚባል ቢሆን እንኳን ሊከፈል	79465	ናይል ኢንሹራንስ ኩባንያ አ/ማ እና እነ አቶ አገኘው ገረመው (ሁለት ሰዎች)	ጥር 14/2005	

www.abyssinialaw.com

	የሚገባው የካሣ ክፍያ መጠን ላይ ከከሣሽ ጋር ንጽጽር በማድረግ መሟገት ሲሆን በሌላ በኩል ደግሞ ድርሻ ወይም ካሣ ለመክፈል ለተከሣሽ ከህግ ወይም ከውል የመነጨ ግዴታ የለብኝም በማለት መከራከር ስለመሆናቸው። • 3ኛ ወገን ጣልቃ ገብ በክርክር ሂደቱ መሟገት የሚችለው ከተከሣሽ ጋር ብቻ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 43 አስፈላጊነት ተከታታይ ክስ ሳይኖር ተያያዥነት ያላቸው ጉዳዮች በአንድነት እንዲታዩ በማድረግ የታላፊነት መጠኑን እንዲሁም ከፋዩን ወገን በመለየት የመጨረሻ እልባት ለመስጠት ስለመሆኑ፣ • በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 43 መሠረት ጣልቃ የሚገባ ወገን ከመነሻውም ከተከሳሹ ጋር የህግ ወይም የውል ግንኙነት የለኝም በማለት ክርክር ያቀረበ እንደሆነ በመካሄድ ላይ ባለው ክርክር ተሣታፊ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የማይኖር ስለመሆኑና ይህን መሰል ክርክር ራሱን በቻለ ሌላ መዝገብ ታይቶ ሊወስን የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 43(1),76 የፍ/ብ/ህ/ቁ.1896,1897,1908,1909 የንግድ ህግ ቁ.687,688,683				
743.	• የወጪና ኪሣራ ክፍያ ጉዳይ ሊስተናገድ ሊወሰን የሚገባው በዋናው ጉዳይ ፍርድ (ውሣኔ) በተሰጠበት መዝገብ ስለመሆኑ፣ • ወጪና ኪሣራ ክፍያን በተመለከተ ማን መክፈል እንዳለበት በዋናው ጉዳይ	83701	የገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ድሬዳዋ	ጥር 27/2005	

www.abyssinialaw.com

	ላይ ተለይቶ ከተወሰነ በኋላ ምን ያህል መከፈል እንዳለበት በተመለከተ ደግሞ ዋናው ፍርድ ባረፈበት መዝገብ የወጪና ኪሣራ ዝርዝር ቀርቦ ሌላኛው ተከራካሪ ወገን ስለቀረበው የወጪና ኪሣራ አስፈላጊነት ስለመጠኑ እና በእርግጥም ወጪና ኪሣራ ስለመውጣቱ በተመለከተ የበኩሉን ክርክር ካቀረበ በኋላ የወጪና ኪሣራ ልኩ ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 183, 378, 462-464		ቅ/ጽ/ቤት እና ወ/ሮ ህንደያ እንድሪስ ወኪል አብዲ ዓሊ		
744.	አንድን ክርክር ለማስረዳት የቀረበን ማስረጃ ህጋዊነት አስመልክቶ የሚቀርብ ክርክር ሊቀርብና ታይቶ ሊወሰን የሚገባው በዚያው ዋናው ጉዳይ በቀረበበት ፍ/ቤት ስለመሆኑ፣	74890	ወ/ሮ ሚስጢር ሰለሞን እና እነ አቶ ፍቃዱ ካሣሁን (አምስት ሰዎች)	ጥር 30/2005	
745.	• አንድ መዝገብ ላይ የተከሰሱ ሰዎች የኃላፊነት ምንጩ ከተለያየ የህግ ማዕቀፍ (ክፍል) በሆነ ጊዜ አንደኛው ወገን የተነሣው የይርጋ ክርክር በሌላኛው ወገን እንደተነሣ የማይቆጠር ስለመሆኑ፣ • በአንድ ክስ (መዝገብ) ተጣምረው በአንድነት እና በነጠላ ኃላፊነት አለባችሁ ተብለው ከተከሰሱ ወገኖች መካከል አንደኛው ወገን የሚያነሣው የይርጋ መቃወሚያ ያለቅድመ ሁኔታ በሌላኛው ተጣምሮ የተከሰሰው ወገን ላይ ተፈፃሚነት አለው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • በፍ/ብሔር ጉዳይ የአንድነትና የነጣላ ኃላፊነት ከተለያዩ የህግ ክፍሎች እና	80723	አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንክ አ/ማህበር እና እነ ዋቅቶሉ አብደሳ (ሁለት ሰዎች)	ጥር 29/2005	

www.abyssinialaw.com

	ከተለያዩ ምክንያቶች ሊመነጭ የሚችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1852 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.244(3),36				
746.	• ለተሰጠ የብድር ገንዘብ አመላለስ በመያዣ የተያዘ በኪሣራ የፈረሰ ማህበር (ድርጅት) ንብረት በሀራጁ ጨረታ የተሸጠ በመሆኑ ሽያጩ ሊፈርስ ይገባል በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ እና ፍ/ቤቶችም ጉዳዩን ለማየት ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ፣ • በመያዣ የተያዘውን ንብረት በባንኩ በሀራጅ የተሸጠ በመሆኑ በባለዕዳው በኩል ቢሸጥ የተሻለ ዋጋ ያስገኝ ስለነበረ ሽያጩ ሊፈርስ ይገባል በማለት የሚቀርብ አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • already case ሰ/መ/ቁ. 70824 (በህግ የተቋቋመ ባንክ በብድር የሰጠው ገንዘብ በአዋጅ ቁ.97/90 እና 216/92 መሠረት አስቀድሞ ለብድሩ አመላለስ ዋስትና ይሆን ዘንድ ከያዛቸው መያዣዎች መካከል አንዱን በመምረጥ በሐራጅ ሊሸጥ ይገባል፣ ለመሸጥ የተንቀሳቀሰበትን የመያዣ ንብረት ከመሸጥ ድርጊት ይታቀብ ይህም በፍ/ቤት ትዕዛዝ ይሰጥልን በሚል የሚቀርብ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑና በአሻሻጡ ሂደት ባንኩ ህግን ባለመከተል የፈፀመው ስህተት ቢኖርና በባለዕዳው ላይ ጉዳት ቢደርስ ግን ለዚህ ጉዳት ባንኩ ለባለዕዳው ካሣ የመክፈል ኃላፊነት የሚኖርበት ስለመሆኑ እና ፍ/ቤቶችም ሀራጁን ለማስቆም ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ፣	84353	ጥቁር ዓባይ ኮንስትራክሽን አ/ማህበር ሒሣብ አጣሪ የመንግስት የልማት ድርጅቶች እና ወጋገን ባንክ አ/ማህበር	ጥር 02/2005	

www.abyssinialaw.com

	• የሰበር ችሎት የሚሰጠው አስገዳጅነት ያለው የህግ ትርጉም አንድ ክርክር የቀረበበት ጉዳይ (ድርጊት) ከተፈፀመ በኋላ ስለሆነ የተሰጠው የህግ ትርጉም በጉዳዩ ላይ ተፈፀሚነት የለውም በሚል የሚቀርብ ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 394-449,224 አዋጅ ቁ.97/90 አንቀጽ 3,4 አዋጅ ቁ.216/92 አዋጅ ቁ.98/90 አዋጅ ቁ.2584				
747.	• አንድ ተከሳሽ በሌለበት ጉዳዩ እንዲታይ ብይን መስጠቱ ፍርዱ ለከሣሽ በሚጠቅም መልኩ (መንገድ) የመወሰኑን ሁኔታ በአስገዳጅነት የሚያስከትል ነው ለማለት የማይችል ስለመሆኑ፣ • የማህበር ሊቀመንበርን ከስልጣን ለማንሳት ስለሚቻልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 70(ሀ)	82427	ዩኒስ ቡራሌ ሲጋል የራይስ ጫት ላኪዎች ማህበር እና አቶ አብዲ አልሚ መሐመድ	ጥር 27/2005	
ቅጽ 15					

www.abyssinialaw.com

748.	• በፍ/ብሔር ክርክር ማስረጃ የሚሰማውና ፍሬ ነገሩ እንዲነጠር የሚደረገውም በማስረጃ የሚነጥረው ፍሬ ነገር ለዳኝነት አሰጣጡ እጅጉን አስፈላጊና የግድ ሆኖ ሲገኝ ስለመሆኑ፣ •ማስረጃ እንዲሠማ የሚፈልግ ወገን ማስረጃው የሚሰማበትን ነጥብ ለይቶ የማስረጃውን አይነትና የሚገኝበትን ቦታ ሁሉ በመጥቀስና በእጁ ላይ ያለውንም አያይዞ ማቅረብ ያለበት ስለመሆኑ፣ ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ.223,234,137(3),145,256,136-138,246,248	77983	እነ አቶ እንድሪስ አደም (አምስት ሰዎች) እና ወ/ሮ አስናቀች ጥላሁን	መጋቢት 24/2005	87
749.	አንድን ጉዳይ በተመለከተ ተከራካሪ ወገኖች በየበኩላቸው በተለያዩ ፍ/ቤቶች (ችሎቶች) አንድ አይነት ወይም ተመሳሳይ የሆኑ ክሶች ባቀረቡ ግዜ (የክርክሮቹ ደረጃ ምንም ይሁን ምን) ክሶቹ ተጣምረው ታይተው ሊወሠኑ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 8(1),11,244, 245	81275	ወ/ሮ ዘምዘም ወንድሙ እና አቶ አብዲሰቡር አብዱሰመድ	ሰኔ 05/2005	92
750.	• ከውርስ ሀብት ክፍፍል ጥያቄ ጋር በተገናኘ መብቱን ለማስፈፀም ጠይቆ በአፈፃፀም በይርጋ የታገደ ስለመሆኑ ውሣኔ ተሰጥቶ እያለ ባለመብት ነኝ የሚለው ወገን የሚያነሣው የመብት ጥያቄና ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • በአንድ ፍርድ ቤት የተሰጠ ውሣኔ በህግ አግባብ እስካልተሻረ ድረስ የውሣኔው አስገዳጅነትና ተፈፃሚነት በባለጉዳዮች ላይ ብቻ የተወሰነ ሣይሆን በማናቸውም አስፈፃሚ አካላትና በማናቸውም ፍርድ ቤት ላይ ስለመሆኑ፣	83007	እነ ወ/ሮ አልማዝ ገመቹ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ፋዩ ገመቹ	ሰኔ 03/2005	98

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5(1) የኢ.ፌ.ዲ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀጽ 79(2)				
751.	በአንድ ጉዳይ ተከሣሽ የሆነ ወገን የተከሣሽ ከሣሽነት ክስ ካቀረበ ፍ/ቤቱ ከቀረቡት ክሶች መካከል በሥረ-ነገር ስልጣኑ ሥር ያሉትን መርጦ ለማየትና ከሥረ-ነገር ስልጣኑ በላይ የሆነውን ጉዳይ ስልጣን ላለው ፍ/ቤት ይቅረብ በማለት የከሣሽን ክስና የተከሣሽን የተከሣሽ ከሣሽነት ክስ ተነጣጥለው እንዲታዩ በማድረግ የሚሰጠው ትዕዛዝ ተገቢ ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 30(1)¸324(1) (ሀ),215(2)¸17(3)	83169	ፕሮፌሰር አደም ዓሊ አህመድ እና አዳማ ጤቅላላ ሆስፒታልና ሜዲካል ኮሌጅ ኃ/የተ/የግል ማህበር	መጋቢት 28/2005	103
752.	• አንድ ስምምነት በፍ/ቤት ሊፀድቅ የሚችለው ጉዳዩ ስልጣን ባለው ፍ/ቤት በመታየት ሂደት ላይ እያለ ተከራካሪ ወገኖች ጉዳዩን በስምምነት የጨረሱ መሆኑን ገልፀው ይኼው ስምምነት ለህግና ለሞራል ተቃራኒ ያለመሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ፣ • ከፍርድ ቤት ውጪ በሚደረግ እርቅ ወይም ግልግል መሰረት ያለመግባባትን ያስቀሩ ወይም ለጉዳያቸው እልባት ያገኙ ሰዎች የእርቁን ወይም የግልግሉን ስምምነት በፍርድ ቤት ማስመዝገብ ወይም ማስፀደቅ የማያስፈልጋቸው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 277	85873	እነ ወ/ሮ ኒኢማ አባድጋ አባዋጂ እና አቶ ጣሐ ጀማል አደም	መጋቢት 13/2005	108

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3312 እና 3324				
753.	አንድን ጉዳይ በመጀመሪያ ደረጃ ስልጣኑ የሚመለከት ፍ/ቤት በህጉ አግባብ ክስ ተሻሽሎ ከፍ ያለ ዳኝነት ባልተጠየቀበት ሁኔታ በግምት ላይ ተቃውሞ ቀርቦ ግምቱ እንዲጣራ ሲደረግ የንብረቱ ግምት ከፍ ማለቱ በመረጋገጡ ብቻ ቀድሞ ከተጠየቀው ዳኝነት በላይ ዳኝነት የሚሰጥበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 182(1) ,92, 225, 226, 250,136	86551	ወ/ሮ ብዙነሽ ወ/ሚካኤል እና እነ አቶ ሽመልስ ቦጋለ	መጋቢት 25/2005	112
754.	ወራሽነትን በማረጋገጥ በተሰጠ የወራሽነት ማስረጃ ላይ መብቴን ወይም ጥቅሜን ይነካል በሚል በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 መሠረት የሚቀርብ የመቃወሚያ አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ሥለመሆኑ እና ተረጋግጦ የተሰጠውን ማስረጃ በሌላ ክርክር መቃወም የሚችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358	79871	እነ ወ/ሮ የውብዳር ባንቱ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ ሎሚ ተሊላ (አምስት ሰዎች)	የካቲት 11/2005	116
755.	አንድን ጉዳይ አስመልክቶ በፍርድ ሊወሰን የሚገባው እስከሆነና ጉዳዩን ለማየት በህግ በግልጽ የዳኝነት ስልጣን የተሰጠው ሌላ አካል እስከሌለ ድረስ ጉዳዩ በቀጥታ በፍ/ቤት ቀርቦ ሊስተናገድና ውሣኔ ሊሰጥበት የሚችልና የሚገባ ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37(1), 79(1)	80202	እነ አቶ ሐጎስ ሽጎዕ (ሁለት ሰዎች) እና የመሸነ ከተማ ማዘጋጃ ቤት	የካቲት12/2005	120

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 4				
756.	የክስ አቀራረብ ሥርዓቱን አሟልቶ ያልቀረበ ክስን ፍ/ቤቶች ሌላኛውን ወገን ሳይጠሩ ለመዝገት ስለመቻላቸው፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁ. 33, 80, 222, 225, 226 እና 231	83915	አቶ ዩሐንስ በቀለ እና የቦንጋ ከተማ ማዘጋጃ ቤት	የካቲት 29/2005	123
757.	የማይንቀሳቀስ ንብረት የመፋለም ክስ ጋር በተያያዘ ክርክር ቀርቦ ፍርድ ከተሰጠ በኋላ በክርክሩ ተሣታፊ የነበረ ወገን ንብረቱን አስመልክቶ ተሰጥቶ የነበረው የባለቤትነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት መክፎል በሚል የሚያቀርበው አዲስ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑና በፍርዱ መሠረት የተጀመረው አፈፃፀም ሂደትን ለማስቆም የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195,1196 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6,358,378 የኢፌዴሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 78(1), 79(1)(4) , 37	42501	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና የአስር አለቃ ደምሴ ዳምጤ ወራሾች (ሶስት ሰዎች)	የካቲት 28 /2005	126
758.	የማይንቀሣቀስ ንብረት (ቤት) ሽያጭ ውል ጋር በተገናኘ ሻጭ በውሉ መሠረት የቤቱን ስመ-ንብረት የሚመለከተው አካል ወደ ገዢው ለማዞር እንዲችል በሚመለከተው ክፍል ቀርቦ ተገቢውን እንዲፈፀም በማለት ገዥ የሚያቀርበው ክስ የክስ ምክንያት የለውም ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣	82234	አቶ አየለ መኮንን እና እነ ወ/ሮ ጦቢያው ወንድም ገዛው (ስድስት	የካቲት 26/2005	130

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 231(1)(ሀ), 33(2-3), 222, 224		ሰዎች)		
759.	ፍርድ ቤቶች ለቀረበላቸው ጉዳይ አወሣሠን የጠራ ፍሬ ነገር የሌለ መሆኑን የተገነዘቡ ከሆነ ይሄው ፍሬ ነገር እንዲጣራ ተገቢ ነው ያሉትን ማጣራት ሁሉ ለማድረግ ስለመቻላቸው፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136, 137, 272, 327(3), 345	72980	ወ/ሮ ይርገዱ አዲሱ እና እነ ሀጻን ምስጋናው ዘሪሁን (ሶስት ሰዎች)	ሐምሌ 06/2004	134
760.	ሚስትነትን በተመለከተ የአመልካችን ማስረጃ ብቻ በመቀበል ሚስትነትን በማረጋገጥ በፍ/ቤት የሚሰጥ ማስረጃ (Declaratory Judgment) በማናቸውም ጊዜ ተዓማኒነትና ክብደት የሌለው ማስረጃ መሆኑን ለማሳየት ክርክር ሊቀርብበትና ተቃራኒ ማስረጃ ተሰምቶ ውድቅ ሊደረግ የሚችል እንጂ ማስረጃውን በተሰጠው ፍ/ቤት ተቃውም በማቅረብ ያልተሻረ በመሆኑ ተቀባይነት ያለው ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣	82679	ወ/ሮ ከበቡሽ ሸዋረገድ እና ወ/ሮ እንዳገር ጌቱ	መጋቢት 27/2005	138
761.	በፍ/ቤት በመካሄድ ላይ ከነበረ ክርክር ጋር በተገናኘ በተከራካሪዎቹ ወገኖች አመልካችነት ጉዳይ በእርቅ በማለቁ የተከራካሪዎቹን የእርቅ ስምምነት ተቀብሎ በማጽደቅ እንዲመዘገብ በማለት በፍ/ቤት የተሰጠ ትእዛዝ ላይ መብቴ ወይም ጥቅሜ ተነክቷል የሚል ወገን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 መሠረት የሚያቀርበው የመቃወሚያ አቤቱታ ህጋዊና ተቀባይነት ያለው በመሆኑ ትእዛዙን የሠጠው ፍ/ቤት አቤቱታውን ተቀብሎ ሊያስተናግደው የሚገባ ስለመሆኑ፣	83582	ወ/ሮ ወርቅነሽ ውብነህ እና እነ ወ/ሮ አልማዝ ዓለሙ (ሶስት ሰዎች)	መጋቢት 27/2005	144

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358,360,277(1)(2				
762.	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5 ተፈፃሚነት በተከራካሪ ወገኖች መካከል በዋናው ጉዳይ ላይ ከላይ ወደ ታች በተዋቀሩት ፍ/ቤቶች ከተደረገ ክርክርና ከተሰጠ ውሣኔ ጋር በተገናኘ እንጂ በአፈፃፀም ከተሰጠ ትእዛዝ (ውሣኔ) ጋር በተያያዘ ተፈፃሚ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5, 32	84446	ጠበቃ አንበርብር ዓባይነህ እና ፍትህ ሚኒስቴር	ሚያዝያ 24/2005	149
763.	አንድን ጉዳይ ለማየት በህግ ስልጣን በሌለው ፍ/ቤት ታይቶ የተሰጠ ውሣኔ በይግባኝ ታይቶ እንዲታረም ካልደተረገ በቀር በጉዳዩ ላይ አስገዳጅነት ያለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 212	85718	አቶ ቴዎድሮስ አማረ እና አቶ አዲሱ ፍሰሃ	ሰኔ 03/2005	153
764.	በአንድ የቀረበ ክስ በተከሣሽነት የተሰየመ ወገን በከሳሽ ከቀረበበት ክስ ጋር በተገናኘ ክስ በቀረበበት ንብረት (ጉዳይ) ጋር በተያያዘ የሚያቀርበው የዳኝነት ጥያቄ በህጉ አግባብ የተከሣሽ ከሣሽነት ክሱን ተገቢውን ዳኝነት በመክፈል ያቀረበ ካልሆነ በስተቀር ዳኝነት ሊሰጥ የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 234(1) (ረ)(ሠ), 215(2), 235(2)	86454	ወ/ት ፍሬወይኒ አለም (ሶስት ሰዎች) እና አቶ አለም መሐሪ	ግንቦት 23/2005	156
765.	•ከሣሽ የሆነ ወገን የሚያቀርበውን የዳኝነት ጥያቄ አይነትና መጠኑን በክሱ ማመልከቻ በግልጽ በማስፈር ማቅረብ ያለበት ስለመሆኑ፣	86510	ሙሉ ኤሌክሮኒክስ ኢንጂነሪንግ	ሰኔ 18/2005	160

www.abyssinialaw.com

	•ተከራካሪ የሆኑ ወገኖች በህግ የተፈቀደን መፍትሔ ለማግኘት በግልጽ ዳኝነት መጠየቅ የሚገባቸው ስለመሆኑ፣ •የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 241 ድንጋጌ መሠረታዊ ዓላማ ተከራካሪ ወገኖች በጽሁፍ ያቀረቡት ክርክር ለማብራራት እና በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 246-248 መሠረት ጭብጥ ለመመስረት እንዲያግዝ እንጂ በጽሁፍ ማመልከቻ ላይ ያልሰፈረን የዳኝነት ጥያቄ ተከራካሪዎች እንዲጠይቁ የሚያስችል ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 222, 234, 235, 236, 83, 224, 182, 241, 246-248, 251, 255		ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ጥቁር አንበሳ ስፔሻላይዝድ ሆስፒታል /አ.አ/		
766.	በፍ/ብሔር ሥነ ሥርዓት ህግ የተመለከተው 60 ቀን የይግባኝ ማቅረቢያ ግዜ ታሳቢ የሚያደርገው እና ተፈፃሚ የሚሆነው ተከራካሪ ወገኖች ባሉበት ውሣኔ መሰጠቱን ወይም ለውሣኔ የሚያበቃ ክርክር የተደረገ መሆኑን ተረድተው ቀርበው ለመከታተልና የዳኝነቱን ውጤት ለመስማትና ለማወቅ ያልፈለጉትን ወይም ደግሞ የተከራካሪዎችን የመደመጥ መብት ማክበር ይቻል ዘንድ በህጉ በተዘረጋው ሥርዓት መሠረት በአግባቡ ጥሪ ተደርጕላቸው በጥሪው መሠረት ክርክራቸውን በአግባቡ ለመምራት ባልቻሉ ወገኖች ላይ ስለመሆኑ፣	87190	ቄስ ዳንኤል አርኬ እና የኮልፌ ወንጌላዊት ቤተክርስቲያን መካነ ኢየሱስ	መስከረም 21/2006	164
767.	• የኑዛዜ ህጋዊነት ጋር በተያያዘ በተካሄደ ክርክር ተሣታፊ ሆኖ ተቀባይነት ያጣና ኑዛዜው በፍርድ ቤት የፀደቀበት ሰው በሌላ ጊዜ የኑዛዜውን ህጋዊነት አስመልክቶ በመቃወሚያነት የሚያቀርበው ክርክር ወይም አዲስ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣	85102	አቶ ሰንደቁ አበበ እና አቶ ሐብታሙ ቃበቶ	መስከረም 21/2006	168

www.abyssinialaw.com

	• የይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በቀረበለት ጉዳይ ላይ ዳኝነት መስጠት የሚገባው በስርዓቱ መሠረት የቀረበለትን የይግባኝ አቤቱታ መሠረት በማድረግ እንጂ ቀድሞ ስልጣን ባለው ፍ/ቤት የተሰጠ ውሣኔ ተገቢ አልነበረም በሚል ምክንያት ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5,212 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881				
768.	•በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418 መሠረት የሚቀርብ አቤቱታ መደበኛውን የሙግት ሥነ-ሥርዓት ተከትሎ መከናወን ያለበት ስለመሆኑ፣ •በፍርድ አፈፃፀም ደረጃ ንብረት እንዳይያዝ ወይም እንዳይከበር በሚል የመቃወሚያ አቤቱታ በቀረበ ግዜ ጉዳዩን የያዘው የአፈፃፀም ችሎት በንብረቱ ላይ ተቀዳሚ መብት አለኝ በሚል የቀረበውን የመቃወም አቤቱታ በመደበኛው የሙግት ሥነ-ሥርዓት ሂደት ክርክሩን በማስተናገድ ንብረቱ እንዲያዝ ወይም እንዲከበር የሚያደርግ ህጋዊና በቂ ምክንያት መኖር ያለመኖሩን በማስረጃ በማጣራት ለጉዳዩ እልባት መስጠት ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418, 419, 421	86133	እነ አቶ ፍቅሩ ከበደ (አስራ አንድ ሰዎች) እና ወ/ሮ አስቴር አርአያ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 20/2006	172
769.	የፍርድ ቤትን እገዛ በመጠየቅ ማስረጃ ማስቀረብ የሚቻለው ጠያቂው ተከራካሪ ወገን እንዲቀርብ የተጠየቀውን ማስረጃ ትክክለኛ ግልባጭ በቅርብ ግዜ ለማምጣት የማይችልበትን ወይም ለማስገልበጫ የሚያስፈልገውን ወጪ ለመክፈል የማይቻል መሆኑን እንዲሁም ማስረጃው ለክርክሩ ምን ያህል	89494	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና የሚች ዘካሪያ ኢብራሂም	ጥቅምት 19/2006	177

www.abyssinialaw.com

	ጠቃሚነት እንዳለውና ትክክለኛ ፍርድን ለመስጠት የሚያስችል ስለመሆኑ በጽሁፉ ገልፆ ለማስረዳት የቻለ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 145(1)(2),		ባለቤት ሳዲያ ኢብሮሽ		
770.	• ከውርስ ሀብት ክፍፍል ጋር በተገናኘ አንድ ሰው ሟች በተውት ኑዛዜ መሠረት የጥሬ ገንዘብ ክፍያ እንዲከፈለው ክስ አቅርቦ ገንዘቡ እንዲከፈል ዳኝነት ከተሰጠ በኋላ በሌላ ግዜ የሟቹ የውርስ ሀብት ይጣራልኝ በማለት የሚያቀርበው የዳኝነት ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • ኑዛዜን መሠረት አድርጐ የሚቀርብ የኑዛዜ ተጠቃሚት መብት ይረጋገጥልን ጥያቄና የውርስ ይጣራልኝ ጥያቄዎች ተመሳሳይ የሆነ የፍሬ ነገርና የህግ ጥያቄ የሚያስነሱ ጉዳዬች ስለመሆናቸው፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5(2)	90543	እነ አቶ ተሾመ አሰፋ (ሶሰት ሰዎች) እና ወ/ሪት መስታወት አሰፋ	ጥቅምት 21/2006	183
771.	በችሎት በመገኘት ስልክን ማስጮህ ብሎም ፍርድ በሚነበብበት ጊዜ በችሎት ዳኛው ሥነ-ሥርዓት እንዲይዝ ሲነገረው ችሎቱ በሥነ-ሥርዓት ያናግረኝ በማለት ያልተገባ ባህሪ ማሣየት በችሎት መድፈር ወንጀል ሊያስቀጣ የሚችል ተግባር ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 481 የወንጀል ህግ ቁጥር 449(1)(ሀ)	92459	አቶ ፍጽም ብርሃን ገ/ክርስቶስ እና ተጠሪ፡ የለም	ጥቅምት 19/2006	186

www.abyssinialaw.com

772.	• ከወጪና ኪሣራ አወሣሠን ጋር በተገናኘ ከቅን ልቦና ውጪ ለክርክር የተዳረገ ወገን የክርከሩ ረቺ መሆኑ እስከታወቀ ድረስ ቅን ልቦና ከሌላው ወገን በክርክሩ ምክንያት ያወጣውን ወጪ እንዲተካለት በሚል ውሣኔ ሊሰጥ የሚገባ ስለመሆኑ፣ • የወጪና ኪሣራ ጥያቄን አስመልክቶ ፍ/ቤቶች በመጠኑ ላይ ለመወሰን በህግ ስልጣን የተሰጣቸው ስለመሆኑና ረቺ የሆነ ወገን ሁል ግዜ ወጪና ኪሣራ እንዲተካለት ሊወሰን ይገባል ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 462-464	91103	ዩቴክ ኮንስትራክሽን ኃ.የተ.የግ ማህበር እና እነ የአቶ ፉአድ መሃመድ እናት ወራሽ ወ/ሮ ማሪያም አብዱላሂ (ሁለት)	ታህሳስ 16/2006	188
773.	በሌለበት የተሰጠ ውሣኔ እንዲነሣ በቀረበ አቤቱታ መነሻነት ፍ/ቤቱ አስቀድሞ የሰጠውን ውሣኔ ያነሳውና አቤቱታ አቅራቢው ክርክሩን እንዲያቀርብ በድጋሚ እድል ከተሰሠጠው በኋላ የጽሁፍ ክርክሩን ያላቀረበና ክሱ በሚሰማበት ቀጠሮ ያልቀረበ እንደሆነ ክርክሩን እንደገና ለመስማት በተሰጠው ትእዛዝ መሠረት የከሣሽ ክስና ማስረጃ እንደገና ተመርምሮ ተገቢው ውሣኔ ከሚሰጥበት በቀር እንዲነሣ ትእዛዝ የተሰጠበት የቀድሞው ውሣኔ በቀጥታ ተመልሶ እንደገና እንዲፀና ሊደረግ የሚችልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፡ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78(2), 70(ሀ)	90452	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ገ/ሥላሴ በርሄ	ጥር 14/2006	191
774.	ሀሰተኛ ማስረጃ ለፍ/ቤት በመቅረቡ የተነሣ የተወሰነበት ተከራካሪ ወገን	91968	አቶ ግርማ ሰንበት	ታህሳስ	194

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6(1)ን መሠረት በማድረግ ፍርዱ በድጋሚ እንዲታይለት አቤቱታ ባቀረበ ጊዜ ሀሰተኛ ማስረጃውን የሰጠው አካል በምን ምክንያት በህገ ወጥ ተግባር ሀሰተኛውን ማስረጃ ሊሰጥ እንደቻለ የማስረዳት ግዴታ ጭምር አለበት ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6(1) የወንጀል ህግ አንቀጽ 403፣405		እና ወ/ሮ አልማዝ ገብረየስ	15/2006	
775.	• ተከራካሪ ወገኖች ለክርክራቸው ምክንያት ሊሆን የሚችለውን ጉዳይ ወይም ያከራከራቸውን ጉዳይ በእርቅ ስምምነት የጨረሱ እንደሆነ የእርቅ ስምምነቱ ግብ ተከራካሪዎቹ (ታራቂዎቹ) በግላቸው ያላቸውን መብትና ግዴታ እንደሁኔታው በማስተካከል ለክርክሩ መንስኤ የሆነውን ጉዳይ በስምምነት ማስቀረት ስለመሆኑና የእርቅ ስምምነቱ ውጤትና ተፈፃሚነቱ እርቁን ባደረጉት ተከራካሪ ወገኖች መካከል ብቻ ተገድቦ የሚቀር እንጂ የሌሎች 3ኛ ወገኖች መብትና ግዴታ ሁሉ በማካተት የ3ኛ ወገኖች መብትና ግዴታን አብሮ በእርቅ እንዳለቀ የሚያስቆጥር ስላለመሆኑ፣ • የተከራካሪ ወገኖች የእርቅ ስምምነት በፍ/ቤት ትእዛዝ (ውሣኔ) መጽደቅና መመዝገብ መብቴን ወይም ጥቅሜን ይነካል በሚል 3ኛ ወገኖች የሚያቀርቡት የመቃወም አቤቱታ ህጋዊና ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3311	87834	በኮልፌ ቀራኒዮ ክ/ከተማ የመሬት ልማት አስተዳደር ጽ/ቤት እና ፀዳለ ካሣቀ (ሶስት ሰዎች)	መስከረም 21/2006	204

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358				
776.	አንድ ፍርድ ቤት ክርክርን በሚሰማበት ወቅት የሚሰጠው ጊዜያዊ አገልግሎት ያለው ትዕዛዝ (Interlocutory order) ላይ በመነጠል ክርክር የሚካሄድበት ዋናው ጉዳይ ላይ ውሣኔ ከመስጠቱ በፊት ይግባኝ ሊቀርብበት የሚችለው የተሰጠው ትእዛዝ በባህሪው የሰውን መታሰር ወይም የንብረት ማስተላለፍን ወይም ስም ማዞርን ጉዳይ በተመለከተ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 320(3)(4)	89893	ኮንቴክ ቢዝነስ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ወልዱ ህሉፍ	መስከረም 24/2005	207
777.	• የዳግም ዳኝነት (Review of Judgement) ዓይነተኛ ዓላማ ተገቢ ሁኔታዎችና ፍሬ ነገሮች ተሟልተው መገኘታቸው ሲረጋገጥ በሀሰተኛ ማስረጃ፣ በመደለያና በመሰል ወንጀል ጠቀስ ድርጊቶች ምክንያት የተዛነፈን ፍትህ ወደ ነበረበት መመለስ ስለመሆኑ፣ • የዳግም ዳኝነት ጥያቄ (አቤቱታ) ፍሬ ነገርን የማጣራትና ማስረጃን የመመዘን ተግባራት የሚከናወንበት በመሆኑ ጥያቄው ለሰበር ችሎት በቀረበ ጊዜ ችሎት አቤቱታውን ፍሬ ነገር የማጣራትና ማስረጃ የመመዘን ስልጣን ላላቸው የስር ፍ/ቤቶች ሊመራውና ሊያስተላልፈው በሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 6(1)(ሀ)(ለ) አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ	93137	ወ/ሮ ብጥር ታገለ እና ወ/ሮ አገር ተሰማ	የካቲት 11/2006	231

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(3)(ሀ)				
778.	በተከራካሪ ወገኖች ክርክር በሚካሄድበት ወቅት በፍ/ቤት ትእዛዝ በተከራካሪ ወገን ስም በባንክ የሚገኝ ገንዘብ ታግዶ እንዲቆይ ተደርጐ ትእዛዙ ፀንቶ በነበረበት ግዜ በገንዘቡ ላይ ወለድ ሊታሰብ ይገባል ወይስ አይገባም በሚል ክርክር የተነሣ እንደሆነ ከጉዳዩ ልዩ ባህሪ ጋር በተገናኘ ፍ/ቤቶች የልዩ አዋቂ ምስክርነትና የባለሙያ ማብራሪያን አስቀርበው በማጣራት ሊወሰኑ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136	83771	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ ወ/ሮ ዘነበች አለማየሁ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 10/2005	214
779.	ባለ አምስት ዳኞች የሚሰየሙባቸው የክልል ፍርድ ቤቶች ሰበር ሰሚ ችሎቶች በአጣሪው ችሎት ጉዳዩ ያስቀርባል በሚል በተመለከተው ነጥብ (ጭብጥ) ሳይገደብ ሌላ (ሌሎች) ጭብጦችን በመመስረት ክርክሩ እንዲሰማ በማድረግ ውሣኔ ለመስጠት ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ፣	90298	አቶ ኃይሉ ዴሬሳ እና ወ/ሮ ሱፌ አለሙ	የካቲት 10/2006	217
ቅጽ 16					
780.	አንድ ክስ እንደቀረበ የሚቆጠረው ክስ የቀረበበት ጽሁፍ በፍ/ቤት በቀረበ ጊዜ በመሆኑ፡-	92043	ቱሌን ዩኒቨርሲቲ አሲስታንስ ፕሮግራም ኢትዮጵያ	መጋቢት 22/2006	2

www.abyssinialaw.com

	የመስቀለኛ ይግባኝ ክርክር ስለሚመራበት የህግ አግባብ፣ በተከራካሪ ወገኖች መካከል የሚቀርብን መስቀለኛ ይግባኝን በተመለከተ በህግ በግልፅ የተቀመጠ ድንጋጌ ባለመኖሩ ምክንያት በመደበኛነት የተቀመጡት የስነ ስርዓት ድንጋጌዎች ተፈፃሚ መሆን ያለባቸው ስለመሆኑ፣መልስ ሠጪው ወገን የሚያቀርበው ይግባኝ ማመልከቻ ግልባጭ ለይግባኝ እንዲደርስ ሊደረግ የሚቻለው ይግባኙ ያልተሰረዘ ከሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ በፍ/ብ/ስ/ስ/ሕ/ቁ. 213(1) ፣337 ፣338 ፣ 340(2)		እና ዶ/ር ዮዲት አብርሃም		
781.	አንድን ሰው በመወከል በፍርድ ቤት ቀርቦ ለመሟገት በህጉ የተቀመጠውን የዝምድና ደረጃ ወይም በህጉ የተቀመጡትን መስፈርቶች የሚያሟላ የውክልና ስልጣን የሚያስፈልግ ስለመሆኑ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ/ 58(ሀ)፣63	91493	አቶ አየለ ሚናሞ እና አቶ አሰፋ ባዩ	ሰኔ 03/2006	5
782.	በአንድ ክርክር ችሎት በመታየት ላይ ያለን ጉዳይ በሌላ ችሎት ተያያዥነት ባለው ጉዳይ ውሳኔ ተሠጥቶ ከሆነ ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤት የተላለፈውን ውሳኔ በአግባቡ በማጤን በጭብጥነት ሊይዘው ስለሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.247 እና 248	94293	ሸዋ ንግድና ኢንዱስትሪ ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ሚያዝያ 9/2006	9

www.abyssinialaw.com

			እና አቶ አሸብር አበበ		
783.	ከጭብጥ አያያዝ ጋር በተገናኘ በአንድ ወገን ተቆጥሮ የቀረበን ማስረጃ ለጉዳዩ አግባብነት የለውም በሚል ወይም ህጋዊ ተቀባይነት ባለው ሌላ ምክንያት መሰማት አይገባውም የሚል ግልፅ ትእዛዝ ሳይሰጥበት የክርክሩ ጭብጥ በአንደኛው ወገን ማስረጃ ላይ ብቻ ተመስርቶ ውሳኔ እንዲያገኝ መደረጉ ተገቢ የክርክር አመራር ስርዓት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ/ 255፣257፣258፣259	95026	አቶ ዮናስ በቀለ እና አቶ ብርሃኑ ኩምሳ	መጋቢት 8/2006	12
784.	ክስ በሚሰማበት ወቅት የቀረ ከሳሽ ፍ/ቤቱን በበቂ ሁኔታ የቀረበትን እክል ካስረዳ ፍ/ቤቱ መዝገቡ እንዲንቀሳቀስ ሊያደርግ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 74(2)	97555	ወ/ሮ ሳኒያ ከድር እና የኮሪያ ዘማቾች ቤተሰቦች ሽመናና ስጋጃ ስራ	ሃምሌ 14/2006	14
785.	ተሻሽሎ በቀረበው ክስ ላይ ግራ ቀኙ መልስ እንዲሰጡበት ሳይደረግ እና የመከላከያ መልሳቸውን ሳያቀርቡ ተሻሽሎ የቀረበውን ክስ መሰረት አድርጎ ፍርድ መስጠት ተገቢ ስላለመሆኑ፣	95620	ወ/ሮ ኢትዮጵያ ንጉሴ	ሚያዝያ 6/2006	16

www.abyssinialaw.com

	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ/ 234(1)(ሠ)(ሙ)፣91(1)		እና አዲስ ጡብ ማምረቻ ድርጅት		
786.	በተከራካሪ ወገኖች በአንድ የመጨረሻ ውሳኔ ላይ የእርማት አቤቱታ ሊቀርብ የሚችለው ውሳኔ ያረፈበት ነጥብ ላይ ብቻ ስለመሆኑ፣ ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 208	95649	ወ/ሮ ኢትዮጵያ ንጉሴ እና አዲስ ጡብ ማምረቻ ድርጅት	ሚያዝያ 6/2006	20
787.	በሕግ ተለይቶ የተወሰነ የይርጋ ጊዜ የመቋረጥ እና ያለመቋረጥ ጉዳይ አከራካሪ ነጥብ ሆኖ ሊነሳ የሚችለው የይርጋውን መቆጠር ያቋርጠዋል የተባለው ምክንያት የተከሰተው የይርጋው ጊዜ ከመሙላቱ በፊት በሆነ ጊዜ እንጂ የይርጋው ጊዜ የሞላ ወይም ያለፈ በሆነ ጊዜ ጭምር ስላለመሆኑ ፡- የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.1851	90361	እነ ወ/ሮ አለዊያ ዑመር (6 ሰዎች) እና አቶ ሐሺም ሁሴን	የካቲት 26/2006	23

www.abyssinialaw.com

788.	የመቃወም አቤቱታ የሚመራው በመደበኛው የክርክር አመራር ሰርዓት ስለመሆኑ፡- - የመቃወም አቤቱታን የሚሰማው ፍ/ቤት ስላለው ስልጣን፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 222፣223፣234፣358፣359፣360(1) እና(2)	86398	ወ/ሮ አሰለፈች ይመር እና እነ ወ/ሮ አስመረት ተወልደ(ሶስት ሰዎች)	ሐምሌ 28/2006	27
789.	አንድ ክስ ሲቀርብ በክስ ማመልከቻው ላይ መገለፅ ከሚገባቸው ነገሮች መካከል አንዱ የክሱ ምክንያት እና ለክሱ ምክንያት የሆኑት ነገሮችና እነዚሁ የተፈጠሩበት ጊዜና ስፍራ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ80(2)፣213(1)፣216(1)፣222(1)(ረ)	91329	ወ/ሮ አስመረት ታ/ሚካኤል እና እነ አቶ ተስፋዬ ጥላሁን(ሦስት ሰዎች)	የካቲት 24/2006	32
790.	የማይገባውን ክፍያ የከፈለ ሰው ገንዘቡን ከከፈለበት ቀን አንሥቶ ሕጋዊ ወለድ እንዲከፈለው ለመጠየቅ የሚችለው፣ ገንዘቡን የተቀበለው ሰው እምነትን በሚያጓድል ሁኔታ ክፍያውን ተቀብሎት በሆነ ጊዜ ብቻ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሕ/ቁ/ 2164(2)	91643	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር መንገድና ትራንስፖርት ቢሮ እና ካኪ ታላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	ጥር 15/2006	35

www.abyssinialaw.com

791.	በህብረት ሥራ ማህበራትና በአባሎቻቸው ወይም በቀድሞ አባላቸው ወይም በህብረት ስራ ማህበር አባላት ወይም የቀድሞ አባላትና በማህበሩ አመራር መካከል የሚነሳ ክርክር በመጀመሪያ ደረጃ የሸምግልና ጉባኤው ውሳኔ ሳይሰጥበት ፍርድ ቤቶች ተቀብለው ዳኝነት ለማየትና ለመወሰን የማይችሉ ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37፣ አንቀጽ 79(1) እና አዋጅ ቁጥር 147/91 አንቀጽ 49	91745	አቶ ዳዊት አበበ እና 1.አንድነት ቁጥር 4 የጋራ መኖሪያ ቤት ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር 2. አቶ ካሚል ጀማል	የካቲት 12/2006	38
792.	በውሳኔ በተቋጨ የክስ መዝገብ ላይ የክስ ይዛወርልኝ አቤቱታ ለማቅረብ የማይቻል ስለመሆኑ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 31	93171	ወ/ሮ ሴቴ ከበደ እና እነ ወ/ሮ አስናቁ ፋንታዬ (ሦስት ሰዎች)	ግንቦት 8/2006	45
793.	-በፍርድ ቤት በሚደረግ ክርክር ስለዋናዎቹ ባለጉዳዮች በመሆን ሌሎች ሰዎች በተሟጋችነት ሊቀርቡ ስለሚችሉበት ስርዓት፣ በህጉ የተቀመጠውን መስፈርት አሟልቶ አለመገኘት የሚያስከትለው ህጋዊ ውጤት የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 57፣ 58(1)፣ 60፣61፣62፣ 63 እና 197(1)	94302	ብርሃኑ አማረ ጠቅላላ ሕንፃ ስራ ተቋራጭ እና ፋርማ ብርብር ኃላፊነቱ	ሚያዝያ 7/2006	47

www.abyssinialaw.com

			የተወሰነ የግል ማህበር		
794.	በአንድ ክርክር ሂደት ወደ ክርክሩ እንዲገባ የተደረገ ተከራካሪ ወገን ጉዳዩን የፌዴራል የሚያደርገው የነበረ ሁኖ እያለ ክሱን በመጀመሪያ ደረጃ የተመለከተው ፍርድ ቤት ስልጣን ሳይኖረው ስረ ነገሩን አስተናግዶ ዳኝነት ከሰጠ በኋላ ይኼው ተከራካሪ ወገን በይግባኝ ደረጃ በነበረው ክርክር የተሠጠውን ዳኝነት ተቀብሎ ከወጣ በኋላ በሌሎች ጉዳዩን የፌዴራል ሊያደርጉ በማይችሉ ተከራካሪ ወገኞች መካከል የተሰጠው ውሳኔ ከመነሻውም የፌዴራል ጉዳይ ነው ብሎ መወሰን አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 43(1)፣ አዋጅ ቁ.25/88	95033	አቶ ስንታየሁ ተፈሪ እና ወ/ሮ ማርታ በቀለ	መጋቢት 25/2006	50
795.	በክርክር ወቅት ጣልቃ ልግባ የሚለው ወገን በተከራካሪ ወገኖች መካከል ባለው ጉዳይ የሚሰጠው ውሳኔ የክርክሩ ተካፋይ ባይሆን በምን አግባብና መልኩ መብቱንና ጥቅሙን የሚጎዳ መሆኑንና አዲስ ክስ በማቅረብ ለማስቀረት የማይቻል መሆኑን የማስረዳት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 41(2)	95934	አቶ አስፋው ንዳ እና 1.ወ/ሮ እየሩሳሌም አየነው 2. አቶ መከተ ሲሳይ	ግንቦት 18/2006	54

www.abyssinialaw.com

796.	ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በሚሰጠው የፍርድ ውሳኔ የመጀመሪያውን ደረጃ ፍርድ ቤት ፍርድን ካሻሻለው ወይም የለወጠው እንደሆነ በትችቱ ላይ ለይግባኝ ባዩ የሚገባውን ዳኝነት ዘርዝሮ መግለፅ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ስ/ስ/ሀ/ቁ 182(1)፣348(1)	92903	ወ/ሮ ስላስ ረዳ እና 1. ወ/ሮ ለተሚካኤል ገ/ሐዋሪያት የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	ሚያዝያ24/2006	57

ቅጽ-17					
797.	ቤትና ይዞታን በሚመለከት በሚደረግ ክርክር አንድ ጣልቃ ገብ አመልካች ክርክር በሚደረግበትቤትና ይዞታ ላይ ጣልቃ ገብቶ ለመከራከር መብት አለኝ በማለት መብቱን የሚያሳዩ ሰነዶችን አቅርቦ እያለ የባለይዞታነት ወይም የባለቤትነት ማረጋገጫ ደብተር አላቀረብክም ተብሎ ከወዲሁ ጣልቃ ገብተህ ልትከራከር አትችልም ተብሎ አቤቱታውን ውድቅ ማድረግ አግባብነት የሌለው ሥለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 41	90713	ወ/ሮ አሚና ሰይድ እና እነ ወ/ሮ ወለላ ንጋቱ -/ሁለት ሰዎች/	መስከረም 29 ቀን 2007	2
798.	ተከራካሪ ወገኖች ለፍ/ቤት የሒሳብ አጣሪ ይሾምልን የሚል አቤቱታ ሲያቀርቡ በሒሳብ አጣሪዎች ሪፖርት አለመስማማት ቢኖር እንኳ ጉዳዩ የንግድ ህጉንና	93239	የአቶ አበበ ክብረት ሚስትና ወራሾች	ጥቅምት 25/2007	5

www.abyssinialaw.com

	የፍትሐብሔር ሥነ-ስርዓቱን መሠረት በማድረግ ውሣኔ በዛው በኩል እንደሚሠጥ በግልጽ ከተስማሙ ይህ ግልጽ ስምምነት ባለበት ሁኔታ የሒሳብ አጣሪዎች የስራ ክንውን ግድፈት አለበት በማለት ጉዳዩን ወደ ፍርድ ቤት የሚያቀርቡበት ህጋዊ ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 277(1)(2) ፣የፍትሐብሔር ህግ ቁጥር 3312		እና አቶ ነጋ ቦንገር (አስር ሰዎች)		
799.	በህግና በሚመለከተው መንግስት አካል እውቅና የተቋቋሙ ማህበራት የተቋቋሙበትን ዓላማ ለማሳካት፣የአባላታቸውን መብትና ጥቅም ለማስከበርፍ/ቤት፣ለግልግል ተቋም ወይም ለሌሎች የዳኝነት ሥልጣን ለተሰጣቸው አካላት የዳኝነት ጥያቄ የማቅረብ መብት ያላቸው ስለመሆኑ፣ የፍትሐ ብሔር ህግ ቁጥር 454(1) የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 35 አዋጅ ቁጥር 62/2001 አንቀፅ 55፣110	100631	ሮፓክ ነዋሪዎች ማህበር እና ሮፓክ ኢ/ኃ/የ/የግ/ማህበር	ጥር 19 ቀን 2007 ዓ.ም	9
800.	በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 74(2) መሰረት ፍ/ቤቱ የተዘጋን የይግባኝ አቤቱታን እንደገና ስለሚያይበት አግባብ፣	94511	እነ ወ/ሮ ብዙ ሰንበታ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ታደሰ ሰንበታ	30/01/2007 ዓ.ም.	13

www.abyssinialaw.com

801.	የተከሳሽ ከሳሽነት ክስ የፍትሐብሔር ሥነ- ስርዓት ህጉ በሚያዘው መሰረት ሥርዓቱን ጠብቆ ያልቀረበ ከሆነ ዳኝነት ሊሰጥበት የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ.ቁ 234(1)፣(2)	94713	እነ ህፃን ሰኢድ ዘውዴ(ሦስት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ ጥሩ ሰው ሞሳ (ዘጠኝ ሰዎች)	መጋቢት 16 ቀን 2007	16
802.	አንድ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት (ሰበር ሰሚ ችሎት)የሥር ፍ/ቤት ጉዳዮን አግባብነት ባላቸው ማስረጃዎች ሁሉ አጣርቶ እንዲወስን ብሎ አንድን ጉዳይ ሲመልስ ስለማስረጃ አቀራረብ በህጉ የተመለከቱትን ድንጋጌዎችን ሁሉ ባላገናዘበ መልኩ ማስረጃ ይቅረብ ማለት ስላለመሆኑ፡- ለአንድ ጉዳይ አግባብነት ያላቸው ማስረጃዎች መቅረብ ያለባቸው ለህጉ የተዘረጋውን ሥርዓት ጠብቀው ሊሆን የሚገባ ስለመሆኑና ተገቢውን የማስረጃ አቀራረብ ሥርዓት ሳይጠብቅ የሚቀርብ ማስረጃ ግን ዋጋ ሊሰጠው የማይገባና ውድቅ ሊደረግ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 137(3) እና 256	97217	አቶ ባካፋ አንለይ እና አቶ ቴዎድሮስ አንለይ	መጋቢት 16 ቀን 2007 ዓ.ም	21

www.abyssinialaw.com

803.	በተያዘ ወይም በተከበረ ንብረት ላይ መብት አለን ብለው ተቃውሞ የሚያቀርቡ ሠዎች በንብረቱ ላይ ያላቸውን የቀዳሚነት መብት ወይም ባለይዞታነት ለማረጋገጥ በጽሁፍ ማስረጃ ብቻ ሳይወሠኑ ሌላ ማስረጃም ሊያቀርቡ የሚችሉ ስለመሆኑ፣ የፍ/ስ/ስ/ህ/ቁ.418/3/ እና የፍ/ህ/ቁ 1193/1//2/	97094	ወ/ሮ አስቴር አምባው እና እነ አቶ አበባው ክፍሌ/ሁለት ሰዎች/	ሕዳር 08/2009	28
804.	በሞተ ሰው ስም ቀደም ብሎ የተሰጠን ውክልና በመያዝ የሚቀርብ ክስ ፣ የሚደረግ ክርክር እና የሚሰጥ ውሣኔ እንዳልቀረበ እና ውሣኔም እንዳልተሰጠ የሚቆጠር ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2232(1) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 57	95587	ወ/ሮ ሀዋ በከር እና እነ አቶ ቶፊቅ መሐመድ (ሁለትሰዎች)	ጥቅምት 28/2007	31
805.	የፍርድ ባለዕዳ ንብረት የሆነ ለፍርድ ማስፈፀሚያ ተብሎ በጨረታ ከተሸጠ በኋላ በሐራጅ ላይ ጉድለት አለ፣የጨረታ ሽያጩ ይሰረዝ የሚል አቤቱታ በሚቀርብበት ጊዜ ሽያጩ ሊሰረዝ ይገባዋል? ወይስ አይገባውም? በሚለው ላይ መከራከር ያለባቸው የፍርድ ባለዕዳና ባለገንዘብ ብቻ ሳይሆኑ ንብረቱን በሐራጅ አሸንፎ የገዛው 3ኛ ወገንም ጭምር ስለመሆኑ፡ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 32፣39፣40፣79 እና 370(3)	97332	አቶ ከይምር በላይ እና እነ አንዱአለም አሻግሬ	መጋቢት 30 ቀን 2007ዓ.ም	34

www.abyssinialaw.com

806.	ሌሎች ሰዎች በሚከራከሩበት መዝገብ ለክርክሩ መነሻ ከሆነው ንብረት ውስጥ በአንደኛው ወገን ጠያቂነት የታገደን ንብረት ሌላ ሶስተኛ ወገን ለሌላ እዳ አፈፃፀም ንብረቱን ሥለምንፈልገው በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 158 መሰረት የተሰጠው የዕግድ ትዕዛዝ ይነሳልኝ ብሎ አቤቱታ አቅርቦ ዕግዱ ሊነሳ አይገባም ተብሎበሚሰጠው ብይን ላይ ይግባኝ በሚጠየቅበት ወቅት ከስረ ነገር ውሳኔ በፊት ይግባኝ የሚባልበት አይደለም ሊባልየማይቻል ስለመሆኑ፡- የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 320(3)	101632	አቢሲኒያ ባንክ እና ወ/ሮ ዘይቱ ከማል	መጋቢት 4 ቀን 2007	38
807.	በፍርድ የተከለለከለ ሰው የፍቺ ጥያቄ ስለሚያቀርብበት አግባብ	103781	ወ/ሮ አስካለ አሸኔ እና አቶ ታምራት ተስፋዬ	መጋቢት 17/2007 ዓ.ም	41
ቅጽ-18					
808.	አንድን ክርክር በመጀመሪያ ደረጃ የሚመለከት ፍርድ ቤት በቀረበለት የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ላይ አግባብነት ያላቸው ምስክሮች ሳይሰሙ ወይም አግባብነት ያላቸው ሰነዶች ሳይቀርቡ በመቃወሚያው ላይ ውሳኔ መስጠት የማይቻል በሚሆን ጊዜ ፍ/ቤቱ እነዚህ ማስረጃዎች እንዲቀርቡለት ትእዛዝ መስጠት የሚችል ስለመሆኑ፡-	105869	አቶ ደብሬ ቡልቲ እና ዳንኤል ዋጋሪ	መጋቢት 15 ቀን 2007ዓ.ም	70

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 244(1) እና 245(1)				
809.	ለክርክሩ መነሻ የሆኑ እና በተከሳሽ እጅ የሚገኙ ንብረቶች እንዳይሸጡ፣ እንዳይለወጡና በማንኛውም መንገድ ለ3ኛ ወገን እንዳይተላለፍ በታገዱበት ሁኔታና ተከሳሽ በንብረቶች ላይ ጉዳት እንደሚያደርስ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ ተከሳሽን ተጨማሪ ዋስ አቅርብ ማለት አግባብነት የሌለውና የስነ ስርዓት ህጉን ዓላማ ያላገናዘበ ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 151	99642	ቴራ ኮንስትራክሽን እና አቶ ሚካኤል ነገሠ	ግንቦት 21 ቀን 2007 ዓ.ም	75
810.	አንድ ተከራካሪ ወገን ሌላ ተከራካሪ ግለሰብ ወደ ክርክር እንዲገባ በህጉ አግባብ መጠየቁ ተገቢ ቢሆንም ጉዳዩ መታየት ያለበት ከግለሰቡ መብት አንፃር ብቻ ሳይሆን ከፍትሐ ብሔር ሥነ- ሥርዓት ህጉ ዓላማና ግብ አንፃር ጭምር ስለመሆኑ፣	96943	እነ አቶ ተስፋዬ ወርቁ /ሁለት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ የምስራች ገ/መስቀል /አራት ሰዎች/	ሚያዚያ 16 ቀን 2007 ዓ.ም	78
811.	በመርህ ደረጃ በህግ አግባብ የተቋቋመ ፍ/ቤት የሠጠው ውሳኔ በህግ አግባብ በተቋቋመ የበላይ ፍ/ቤት በህጉ በተዘረጋው ስርዓት እስካልተለወጠ ድረስ የማይፈጸምበት ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 378፣372፣392	101345	አቶ ፀጋዬ ብርሃኑ እና ወ/ሮ መሠረት ተገኝ	መጋቢት 30 ቀን 2007 ዓ.ም	83

www.abyssinialaw.com

812.	ለአንድ የመንግስት ተቋም የተላከ መጥሪያ መጥሪያው በአግባቡ ለሚመለከታቸው የሥራ ኃላፊዎች ካልደረሰ በስተቀር መጥሪያው ለተቋሙ መዝገብ ቤት ገቢ በመሆኑ ብቻ መጥሪያው እንደደረሠ ተቆጥሮ ክርክሩ ተቋሙ በሌለበት ሊታይ የማይገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ህ/ቁ 70/ሀ/፣78/2/፣96፣102	100673	አቶ አዳነ መንገሻ እና የጋሪ ማዘጋጃ ቤት	ሠኔ 29 ቀን 2007 ዓ.ም	88
813.	በሌለሁበት የተሰጠ ውሳኔ /ትእዛዝ/ ይነሳልኝ በማለት የቀረበ አቤቱታው ውሳኔው/ትእዛዙ ከተሰጠ በ30 ቀን ውስጥ በቃለ መሀላ ለሬጅስትራር የቀረበ ሆኖ እያለ አቤቱታው ለችሎት የቀረበው ከ30 ቀን በኋላ መሆኑ በህግ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ /ይርጋ/ አላሟላም ሊያስብል የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 78/1/	101478	የረር ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ተስፋዬ ባልቻ	ሰኔ 29 ቀን 2007ዓ.ም	92
814.	በወጪና ኪሳራ ጉዳይ በተሰጠ ውሳኔ ላይ በይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁ. 466	98593	አቶ ክንፈ ወልደሰንበት እና እነ አቶ ስለሺ በቀለ (ሰበት ሰዎች)	ሐምሌ 28 ቀን 2007 ዓ.ም	96
815.	በካሳ ጉዳይ ካሳ የጠየቀው ወገን ገንዘቡን በማስረጃ ባላረጋገጠበት ሁኔታ ሌላኛው ተከሳሽ ወገን ዝም በማለቱ ብቻ እንዳመነ ተቆጥሮ የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢ	111599	እነ አቶ መላኩ ካሳዬ እና	ቀን 29/11/200	100

www.abyssinialaw.com

	ያለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 83		ወ/ሮ ሱሲ አሲ	7 ዓ.ም	
816.	የአንድ ክስ ዝርዝር ይዘቱ ሳይታይ እርስቱ ብቻ ታይቶ የፍርድ ቤት የሥረ ነገር ዳኝነት የሚወሰንበት የሕግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ ስልጣን ሳይኖር የተሰጠ ውሳኔ ስርዓቱን ጠብቆ አቤቱታ እስከቀረበበት ድረስ ሊፀና የማይገባው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 9 እና 231(ለ)	102543	ልደታ ክፍለ ከተማ ወረዳ 4 አስተዳደር ፅ/ቤት እና ወ/ሮ አሰለፈች ወልዴ	ሐምሌ 14 ቀን 2007 ዓ.ም.	104
817.	የፍትሐ ብሔር ክርክር በሂደት ላይ እያለ ከሰሸ ወይም ተከሳሽ በሞት ሲለይ የክርክሩ አካሄድ በምን አኳኃን መመራት እንዳለበት ልንከተለው ስለሚገቡ ሁኔታዎች የፍ/ብ/ስ/ስ/ሕ/ቁ. 48፣49 እና 50	105626	አቶ ለገሰ ደበባ ተተኪ ሚስት ወ/ሮ ክቡ ዳሜ እና ኢትዮጵያ ሜዲዬስ ኃለ/የተ/የግ/ማህበር	ሐምሌ 28 ቀን 2007ዓ/ም	108
ቅጽ-19					
818.	በክርክሩ ተካፋይ ያልሆነውን ወገን የሚጎዳ ውሳኔ የተላለፈው ጉዳዩን በተዋረድ ባየው የሰበር ችሎት በሚሆንበት ጊዜ ይህ በክርክሩ ተካፋይ ያልሆነው ወገን አለኝ	102056	አቶ ሳምሶን ካሳዬ እና	ታህሳስ 18 ቀን 2008	42

www.abyssinialaw.com

	የሚለውን መብት ለማስከበር ይችል ዘንድ መብቴን ተጋፍቷል በሚለው ሰው ላይ በስሙ ቀጥታ ክስ በመመስረት መብቱን ከማስከበር ውጪ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.358 መሰረት ተቃውሞውን ለሰበር ችሎቱ ሊያቀርብ የሚችል ስላለመሆኑ		ወ/ሮ መሰረት ግርማ (አራት ሰዎች)	ዓ.ም	
819.	አንድ ተከሳሽ በከሳሽ በመጀመሪያ ክስ ሲቀርብበት መጥሪያ ደርሶት በተከራከረበት እና ከሳሽ ክስ ያሻሻል ተብሎ በተዘጋ መዝገብ ላይ ክሱ ተሻሽሎ መዝገቡ ከተከፈተ በኋላ ለተከሳሽ በተገቢው መንገድ መጥሪያ ሳይደርስ የሚሰጥ ውሳኔ ስነ- ስርዓታዊ ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. አንቀጽ 94-110	107838	እነ አቶ ታከለ አርአያ እና አቶ ደጀን ገ/እግዚአብሔር	ታህሳስ 19 ቀን 2008 ዓ.ም	46
820.	በክስ ማሻሻል ሥርዓትና ዓላማ ቀድሞ ዳኝነት ከተጠየቀበት ጉዳይ ፈጽሞ የተለየ ጥያቄ ለማቅረብ የማይቻል ስለመሆኑ፣ ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 91 ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 342	100475	አቶ ሳምሶን አበራ እና ወ/ሮ ፀሐይ አበራ	ታህሳስ 20 ቀን 2008 ዓ.ም	50
821.	ፍ/ቤቱ የግዛት ስልጣን የለውም በማለት ለሚቀርብለት መቃወሚያ የሚሰጠው ውሳኔ ፍትህን የሚያጓድል ካልሆነ በቀር ይግባኝ ሊቀርብበት የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ቁ. 10(2)	109383	ሳሊሆም ከፍተኛ ክሊኒክ እና ዶ/ር ዘመኑ ዮታንስ	የካቲት 2 ቀን 2008 ዓ.ም	54

www.abyssinialaw.com

822.	ተከሳሽ የተከሰሰበትን ነገር በሙሉ ወይም በከፊል የሚያምን መሆኑን የገለፀ እንደሆነ በእምነቱ መሰረት ይገባኛል የሚለው ማናቸውም ዳኝነት እንዲሰጠው አመልካች(ከሳሽ) ሊጠይቅ የሚችል ስለመሆኑ	109206	አቶ ፍስሃ እርቅ እና አቶ ኪሮስ ስዩም	የካቲት 3 ቀን 2008 ዓ.ም	59
823.	ፍ/ቤት በተዋዋዮች መሃል የተደረገን ውል (የእርቅ ስምምነት) ህጋዊነታቸውን ሳይረጋገጥ ሊያፀድቅበት የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.1731 የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.277	109497	አቶ አግማስ ኡመር (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ኡመር አሳዮ	የካቲት 3 ቀን 2008 ዓ.ም	63
824.	ከሳሽ በተከሳሽ ላይ ለሚደርሰው ኪሳራ ዋስ እንዲያሲዝ የሚጠየቀው ከሳሽ በክሱ ምክንያት በተከሳሽ ላይ የሚደርሰውን ኪሳራ ለመክፈል የሚያስችሉ ሁኔታዎች የሚያጠራጥር ሲሆንና ኪሳራውንም ለመክፈል የሚያስችል ሃብት ወይም ገንዘብ የሌለው በሆነ ጊዜ ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 200	110150	አቶ ገ/መድህን ወ/ሚካኤል እና እነ አቶ ግርማይ ፍትዊ (ሦስት ሰዎች)	የካቲት 15 ቀን 2008 ዓ.ም	66
825.	ከሳሽና ተከሳሽ ያልተካካዱበትና ከሳሽ በክሱ ገልፆ ተከሳሽ ባመነው ነጥብ ላይ ፍ/ቤቱ ጉዳዩን ማስረጃ በመመዘን ሳይሆን ተከሳሹ በሰጠው የእምነት ቃል ወይም መልስ መሰረት መወሰን ያለበት ስለመሆኑ	112927	የማር ዘነብ እቁብ ዳኛ እና	የካቲት 16 ቀን 2008 ዓ.ም	70

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.242		እነ አቶ ዋለልኝ ተመስገን		
826.	የዳግም ዳኝነት ጥያቄ ተቀባይነት እንዲያገኝ ለሚሉ ስለሚገባቸው ጥብቅ መስፈርቶች;- አንድ ክስ በይርጋ መዘጋቱ ዳግም ዳኝነት ጥያቄውን ለማስተናገድ እንደበቂ ምክንያት/እንደመመዘኛ/ የማይወሰድ ስለመሆኑ:- የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.6	104028	ወ/ሮ ብዙአየሁ ያለው እና አቶ ሲሳይ ካሴ	የካቲት 17 ቀን 2008ዓ.ም	74
827.	በጊዜያዊ ትእዛዝ ላይ በሚሰጥ ብይን ቅር የተሰኘ አካል የስረ ነገሩ ክርክር የመጨረሻ የፍርድ ውሳኔ እስካልተገኘ ድረስ ይግባኝ (የሰበር) አቤቱታ ሊቀርብ የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.320(3)	116209	የኢት/መንገዶች ባለስልጣን እና ወ/ሮ ምፅላል አብርሃ	የካቲት 28 ቀን 2008 ዓ.ም	79
ቅጽ-20					
685	ቼክን በተመለከተ በአጭር ስነ ስርዓት /Summary proceding/ ዳኝነት ታይቶ	103478	አቶ ኤልያስ ተፈራ	18/4/ 2008	50

www.abyssinialaw.com

	እንዲወሰን ክስ በቀረበበት ወቅት ተከሳሽ መከላከያውን እንዲያቀርብ ጥያቄ አቅርቦ ተፈቅዶለት መልስ እንዲያቀርብ ተደርጎ መልስና በሕግ አግባብ ምስክር ቆጥሮ እያለ ምስክሮች ሳይሰሙ ይኼው ታልፎ የቼክ ባሕርይን ብቻ መሰረት ተደርጎ ዳኝነት የሚሰጥበት አግባብ ትክክል ስላለመሆኑ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 285/1/ 286 እና 291* *የን/ሕ/ቁ. አንቀጽ 717*		እና አንዋር ሁሴን	ዓ.ም	
686	አንድ ከሳሽ ክሱን የመሰረተው በብዙ ጉዳዮች ወይም በተለያዩ ነገሮች ላይ የሆነ እንደሆነ በተለይ በእያንዳንዱ ጉዳይ እንዲታይ የሚጠይቀውን ዳኝነት መግለጽ ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 224(2)	109054	አቶ ነገሠ ግዛው እና አቶ ሐረጳ ቤኛ	27/7/2008 ዓ.ም	55
687	አንድ በፍርድ ቤት የተወከለን ሰው በችሎት ተገቢ ያልሆነ ስነ ምግባር አሳይቷል በማለት ፍ/ቤት የውክልና ስልጣንን መሻር የማይቻል ስለመሆኑ፣ *ፍ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 58*	102141	አቶ አደን የሱፍታረ እና አቶአህመድ አብዱላሂ ተረቢ	29/7/2008 ዓ.ም	59
688	ተከሳሽ ከሳሽ ያቀረበውን ክስ አምኖ ነገር ግን ሕግ ወይም ሌላ ፍሬ ነገር በመጥቀስ የቀረበብኝ ክስ ዋጋ የለዉም ብሎ የሚከራከር ከሆነ ሙግቱን የሚጀምረው ተከሳሽ	114816	ዳዊት በለጠ የጠጠር አምራች ድርጅት	26/10/2008 ዓ.ም	63

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 258/1/*		እና አብዱልራዛቅ		
689	የይግባኝ መዝገብ በድሀ ደንብ እንዲከፈት የሚቀርብ ጥያቄን ለመወሰን አመልካች ከአቅሙ በላይ በሆነ ምክንያት (ንብረት በመታገዱ ፣ገንዘብ ማንቀሳቀስ የማይችል እና የሚከፍለው ገንዘብ የሌለ እንደሆነ) ለዳኝነት የሚከፈለው ገንዘብ ያለው ወይም የሌለው መሆኑ መጣራት እና መረጋገጥ ያለበት ሰለመሆኑ፤ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 567 ፣ፍ/ሕ/ቁ 1793/ለ/ እና ሕገመንግስት 37(1)*	117754	አክሰስ ሪል እስቴት እና ጋቢኢንቨስትመንትኃ/የተ/የግ/ማ	8/10/ 2008 ዓ.ም	66
690	መብቴን የሚነካ ፍርድ ተሰጥቷል በሚል የሚቀርብ የፍርድ መቃወሚያን ለይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ይቅርብ በማለት የሚሰጥ ውሳኔ ተገቢ ሰላለመሆኑ፤ መቃወሚያ መቅረብ ያለበት ክርክሩን ሰምቶ ውሳኔውን ለሰጠው ፍ/ቤት ሰለመሆኑ *ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 418*	115892	ወ/ሮ መሰረት አንዳርጌ እና እነ አቶ ይበልጣል ስመኝ (ሦስት ሰዎች)	11/11/2008 ዓ.ም	70
691	በክርክር ሂደት ላይ ፤ የቀረቡት የባለሙያ አሰተያየቶች ተቃራኒ ይዘት ካላቸው ፤ ግልፅ መሰፈረት እና ምክንያት በሌለበት አንደኛውን ተቀብሎ ሌላውን ውድቅ ማደረግ ተገቢ ሰላለመሆኑ፤ *ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 250 እና 136(1)*	115963	አቶ ኤልያስታምራት እና እነ ወ/ሮ አሰቴር መከተ	8/11/ 2008 ዓ.ም	75

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)		
692	የሰበር አቤቱታ በህጉ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ሳይቀርብ ጊዜው ካለፈ የሰበር አቤቱታ ከመቅረቡ በፊት የይግባኝ ማስፈቅጃ ማመልከቻ መቅረብ ያለበት ሰለመሆኑ፤ አዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀፅ 22(4) ፣ ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 324	101277	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና ሚ/ር አቤንቻንድ ፓፓትላል	23/1/ 2009 ዓ.ም	81
693	በፍ/ሥ/ሥ/ሕጉ በግልፅ ያልተካደ ፍሬ ነገር እንደታመነ ይቆጠራል የሚለው ድንጋጌ በልዩ ስርዓት(በአጭር ሁኔታ) ለሚመሩ ክርክሮች ላይ ጭምር ለቀረበ መልስ ላይም ተፈፃሚ የሚሆን ስለመሆኑ፤ *ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 284 (ሀ)*	121387	አፍሮ ፅዩን ኮ/ኃ/የተ/የግ/ማህ እና እነ አቶ ያሬድ ተሾመ (ሦስት ሰዎች)	26/1 /2009 ዓ.ም	84
694	ከሳሽ ያቀረበው ክስ እና የክሱ ዝርዝር ይዘት የተለያየ ሆኖ የተገኘ ከሆነ ፤ ጉዳዩ የቀረበለት ፍ/ቤት ክሱ ተሻሽሎ እንዲቀርብ በማዘዝ ፤የክርክሩን ሂደት መምራት ያለበት ሰለመሆኑ፤ *ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 90(1)*	122249	አቶ በላይ አየለ እና በአ/አ/ከ/አ/ከ/ፅ/ቤት አዲስ ዙ ፓርክ ማዕከል	26/1 /2009 ዓ.ም	87

www.abyssinialaw.com

695	አንድ የዳኝነት አካል የሥረ - ነገር ስልጣን ባይኖረውም እንኳን የሰጠው ውሳኔ ሥርዓቱን ተከትሎ እስካልተሻረ ድረስ የፀናና የመጨረሻ በመሆኑ አዲስ ክስ በተመሳሳይ ጉዳይ ማቅረብ ተገቢ ስላለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 5/1/ እና 212	105677	እነ ወ/ሮ ጥሩነሽ ገ/ወልድ /ስድስት ሰዎች/ እና እነ አቶ መኮንን ገ/ወልድ/ ሶስት ሰዎች/	30/1/2009 ዓ.ም	90
696	በክርክር ወቅት ጣልቃ እንዲገባ የተፈቀደለት ተከራካሪ በመጀመሪያ ሊያቀርብ የሚፈልገውን መቃወሚያ እንዳያቀርብ የሚከለክለው ህግ የሌለ ስለመሆኑ፣ (የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 41 ፣234/1/	108647	ወ/ሮ ወርቂቱ ገመዳ እና ወ/ሮ ደመቀች ብርሃኑ	15/3/2009 ዓ.ም	96
697	ሒሳብ አስተዛዛቢ የመመደብ ሥልጣን ያለው ዋናው ጉዳይ በዳኝነት አይቶ የመወሰን ስልጣን ያለውና የግራ ቀኙን ክርክር የሰጠው ፍ/ቤት ስለመሆኑ፣ አንድን ጉዳይ ለመወሰን የቀረቡት /የተሰጡት/ የሙያ አስተያየቶች ተቃራኒ ይዘት ባለበት ሁኔታ የአንድን ባለሙያ አስተያየት ብቻ በመቀበል መወሰን ተገቢ ስላለመሆኑ፣ (የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 136፣145/1/፣246፣248 እና 264	105956	አምዛሉ ወርቁ ኮንስትራክሽን እና ትድሃር ኤክስካቬሽን ARርዝ ሙቪንግ ታ/የተ/የግ/ማህበር	19/3/2009 ዓ.ም	101
698	ፍ/ቤቶች እውነትን ለማውጣት ማስረጃ አስቀርበው መስማት አለባቸው ሲባል በቀረበው ማስረጃ እውነት እስከተረጋገጠ ድረስ የግድ ተጨማሪ ማስረጃ	109563	እነ አሰፋ መንግስቱ ኮንስትራክሽን ኪራይ	26/3/2009 ዓ.ም	112

www.abyssinialaw.com

	እንዲያቀርቡ የሚገደድበት ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍትሐብሔር ክርክር ማስረጃ የሚሰማውና ፍሬ ነገር እንዲጣራ የሚደረገው በማስረጃ የሚገኘው ፍሬ ለዳኝነት አሰጣጡ እጅጉን አስፈላጊና የግድ ሆኖ ሲገኝ ስለመሆኑ፣		/ሁለት ሰዎች/ እና ግሎባል ኢንሹራንስ ኩባንያ አክሲዮን ማህበር		
699	ማናቸውም ተከራካሪ ወገን በመከላከያ መልሱ ወይም በማናቸውም ሌላ መንገድ የተከሰሰበትን ነገር በሙሉ ወይም በከፊል የሚያምን መሆኑን የገለጸ እንደሆነ ወይም በሚደረግ ምርመራ የእምነት ቃሉን የሰጠ እንደሆነ ፍ/ቤቱ በታመነው ነገር ላይ ብቻ ፍርድ መሰጠት ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 83 ፣234/1/ /ሠ/ ፣ 241 እና 242	107217	የዳንግላ ወረዳ ውሃ ሀብት ልማት ጽ/ቤት እና አቶ ሙሉጌታ ገበየሁ	29/3/2009 ዓ.ም	119
700	ተከራካሪ ወገኖች በፍርድ ቤት የሚከራከሩበትን ጉዳይ በእርቅ መጨረስ የሚችሉና የእርቅ ውሉን ጉዳዩን ለሚያየው ፍርድ ቤት አቅርበው ማፀደቅ እንደሚችሉ ፍርድ ቤት ቀርቦ የፀደቀ የእርቅ ውል ሥምምነት በፍርድ ቤት የተሰጠ ውሳኔ ያህል አስገዳጅነትና ተፈፃሚነት ያለው ከመሆኑ ባሻገር በዚህ እርቅ ውል ተካፋይ ያልሆነ መብቴ ተነክቷል የሚል ወገን የፍርድ መቃወሚያ ሊያቀርብ የሚችል ሥለመሆኑ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.276፣277(1) እና 358*	114623	እነ ሃጂ አባመጫ (ሁለት ሰዎች) እና የኦሮሚያ ክልል ደንና ዱር አራዊት ድርጅት (ሁለት ሰዎች)	22/06/2009 ዓ.ም	124

www.abyssinialaw.com

ቅጽ-21					
828.	ክስን ከማሻሻል ጋር በተያያዘ ፤ፍ/ቤት ክስ እንዲሻሻል ከፈቀደ በኃላ የቀረበውን ክስ የሚሻሻልበትን ነጥብ ተገቢነት መመርመር ያለበት ከመፍቀዱ በፊት ስለመሆኑ እና ክሱ የተሻሻለበት ነጥብ ፍቃድ ከተሰጠበት ነጥብ ውጭ ከሆነም በውሳኔው ላይ መግለፅ ያለበት ስለመሆኑ ፤ *ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 91 እና 216 (3)*	104621	ወ/ሮ አዜብ ታምሩ እና አቶ ደጀኔ ዘውዴ	ህዳር 13 ቀን 2009 ዓ.ም	47
829.	ያለዋጋ ወይም በደመወዝ የሚሰጥ አደራ ሰጭና አደራ ተቀባይ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር በአደራ የሚቀመጥ ዕቃ ዋጋ የማይከፈልበት ስለመሆኑና አደራ ሰጭው አደራ ተቀባዩ ዕቃውን በመልካም አያያዝ ለማኖር ያወጣውን ወጭ ሁሉ ሊከፍለው የሚገባ ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሕ/ቁ. 2788 እና 2793/2/*	119571	አቶ ባብሶ ቃልቦሬ እና ወ/ሮ ኩዘይማ ሁሴን	ህዳር 14 ቀን 2009 ዓ.ም	50
830.	ከሳሽ ወገን ያለፍርድ ቤት ፈቃድ በተወው ወይም በሰረዘው ነገር ሌላ ክስ ለማቅረብ የማይችል ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.፤278፤ 279/1/*	116860	ወ/ሮ አስቴር ሌንጂሳ እና እነ ወ/ሮ ሽታዬ ግርማ /ሁለት	ታህሳስ 26 ቀን 2009 ዓ.ም	54

www.abyssinialaw.com

			ሰዎች/		
831.	በህግ የሰውነት መብት የተሰጣቸው ተቋማት በድሃ ደንብ ዳኝነት ሳይከፍሉ ለመስተናገድ በማስረጃ ሊያቀርቡት ስለሚገባቸው ጉዳዮች *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.467-479*	121938	የድሬ እንጭኒ ወረዳ መንገዶች ባለስልጣን እና አንጭኒ ኮንስትራክሽን ኢንተርፕራይዝ	ታህሳስ 27 ቀን 2009 ዓ.ም	58
832.	በልዩ አዋቂነት ጉዳዩን የያዘው ፍርድ ቤት በሒሳብ አጣሪነት የሾመው ባለሙያ ለማጣራቱ ሥራ ይረዳው ዘንድ ሊቀርቡለት የሚገቡ ጠቃሚ ማስረጃዎች ከአንደኛው ተከራካሪ ወገን ወይም በሁለቱም ወገን ተከራካሪዎች ወይም በሌላ ሶስተኛ ሰው ሳያቀርቡለት ቢቀሩ ሊከተላቸው ስለሚገቡ እርምጃዎች *በፍ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 132፣136፣145(1)እና 250*	97023	የአ/አ ከተማ አስተዳደር መንገዶች ባለስልጣን እና አቶ አምባቸው ፈቀደነህ	ታህሳስ 28 ቀን 2009 ዓ.ም	63
833.	አንድ ፍ/ቤት ክስ ቀርቦለት ጉዳዩን የማየት ሥረ ነገር ስልጣን የለኝም በማለት መዝገቡን የዘጋው እንደሆነ ዋናውን ክርክር እንዳላየ የሚያስቆጥር ሲሆን በመዝገቡ ላይ የሰጣቸው	100295	አቶ ደጓለ ገዳሙ እና	ህዳር 26 ቀን 2009 ዓ.ም	70

www.abyssinialaw.com

	ማናቸውም ትእዛዞች በማናቸውም ወገን ላይ ህጋዊ የሆነ አስገዳጅነት ውጤት የሌለውና በዚሁ ጉዳይ ለሚመለከተው ፍ/ቤት መዝገቡ ቢቀርብ ከዚህ ቀደም በፍርድ ያለቀ ነው ሊያስብል የማይችል ስለመሆኑ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.5፣9 እና 231*		ላይኩን ሙሉጌታ (አራት ሰዎች)		
834.	ተከራካሪ ወገኖች ባላነሱት የመከራከሪያ ነጥብ ወይም የግራ ቀኙ ወገኖች ባልተለያዩበት ጉዳይ እንዲጣራ በማድረግ ውሳኔ መስጠት ተገቢ ስላለመሆኑ፣ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 241፣242*	124669	የሳስኮ ኢንዱስትሪያል ንግድና ት/ት ድርጅት እና የኢ.ፌ.ድ.ሪ ት/ትሚኒስቴር	ህዳር 30 ቀን 2009 ዓ.ም	74
835.	አንድ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ከተከራካሪ ወገኖች አንዳቸው በስር ፍ/ቤት ውሳኔ ቅር በመሰኘት የይግባኝ አቤቱታ ሲያቀርቡለት በስር ፍ/ቤት የታዩ ሰነዶችን ወይም መታየት የነበረባቸውን ሰነዶች አስቀርቦ ሳይመረምር በይግባኙ ላይ ውሳኔ፣ ፍርድ ወይም ትእዛዝ መስጠት የሌለበት ስለመሆኑ፣ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 145/1/*	99474	እነ ወ/ሮ ሙሉነሽ ደሬሳ እና እነ ወ/ሮ ማሚቱ ጌታቸው	ህዳር 30 ቀን 2009 ዓ.ም	78
836.	በክርክር ተሳታፊ ያልሆነ ወገን በስር ፍርድ ቤት በተሰጠ እግድ ትዕዛዝ የዕግድ ትዕዛዙን ለሰጠው ፍ/ቤት የዕግድ	12383	አቶ ለሜሳ ደገፉ	መጋቢት 29 ቀን 2009 ዓ.ም.	87

www.abyssinialaw.com

	ይነሳ አቤቱታ ሳያቀርብ በቀጥታ ለይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት ይግባኝ የሚያቀርብበት እና የዕግድ ትዕዛዙ ላይ ውሣኔ የሚያሰጥበት ስርዓት የሌለ ስለመሆኑ *በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ/ 154፤158*	3	እና የአዳማ ከተማ ማዘጋጃ ቤት		
837.	በክስ አቀራረብ ሥርዓት ላይ ጉድለት ያለበት መሆኑ ተረጋግጦ የተዘጋ መዝገብ ምንም አይነት ክስ እንዳልቀረበ የሚያስቆጥርና የይርጋ ጊዜ የማቋረጥ ውጤት የሌለው ስለመሆኑ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 278 (2) (ሀ) እና (3)*	123123	አቶ ተኽሊት አፈርቂ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ሚያዚያ 16 ቀን 2009 ዓ.ም	92
838.	በአጭር ስነ ሥርዓት ክስ ሊቀርብ ስለሚችልበት አግባብ *በፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ/ 284*	124552	አቶ ምትኩ አበበ እና የከሰረውሆላንድ ካር ኃ/የተ/የግ/ማሕበር	ሚያዝያ 16 ቀን 2009 ዓ.ም.	95
839.	የሥር ፍ/ቤት በጭብጥነት ይዞ በአግባቡ ባጣራው ፍሬ ጉዳይ ላይ በይግባኝ ፍርዱን የሚመለከተው ፍ/ቤት	127580	የኢትዮጲያ መንገዶች ባለስልጣን	ሚያዚያ 26 ቀን 2009 ዓ.ም	100

www.abyssinialaw.com

	ያለበቂና ህጋዊ ምክንያት የተጣራውን ፍሬ ነገር በድጋሚ እንዲጣራ ወደ ሥር ፍ/ቤት መመለስ ተገቢ ስላለመሆኑ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.136(1)፣343(1)*		እና ዲኖ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግ/ማህበር		
840.	የከሳሽ ተከሳሽ ከሳሽነት ክስ ሊቀርብ የሚችለው በከሳሽ ወገን ላይ ብቻ ሥለመሆኑ ተከሳሽ የተከሳሽ ከሳሽነት ክስ ሲያቀርብ ሊከተለው ሥለሚገባ ሥነ-ሥርዓት *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 30፣36፣224 እና 234(1)(ረ)*	102668	ማክሲመም ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግ/ማህበር (ሁለት ሰዎች) እና የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/የሆሳዕና ከተማ ቤቶች ልማት ፕሮጀክት ፅ/ቤት	ሰኔ 12 ቀን 2009 ዓ.ም	105
841.	በጠፋው ሰው መሞት ምክንያት መብት የሚያገኙ ሰዎች በመብታቸው መጠቀም የሚችሉት መጥፋቱን የሚወስነው ፍርድ የመጨረሻ ከሆነ በኃላ ስለመሆኑ *የፍትሐብሔር ህግ ቁጥር 165(1)*	132208	ወ/ሮ ጸሀይ አጎናፍር እና አቶ ጌራ ላቀው	ሰኔ 28 ቀን 2009 ዓ.ም	114
842.	• አንዱን የፍትሓብሔር ክስ ባንድ ወይም ካንድ	13162	ወ/ሮ አልማዝ እምሩ	ሰኔ 20 ቀን 2009 ዓ/ም	119

www.abyssinialaw.com

	በበለጡ ፍርድ ቤቶች ዘንድ ለማቅረብ የሚቻል ሲሆን የክሱ ማመልከቻ በቀደምትነት የቀረበለት ፍርድ ቤት ብቻ የዳኝነት ሥልጣን እንዳለው ተቆጥሮ ለክርክሩ ውሳኔ ሊሰጥ የሚችል ሥለመሆኑ • አንድን ሰው በመወከል በፍርድ ቤት ቀርቦ ለመሟገት በህጉ የተቀመጠውን የዝምድና ደረጃ ወይም በህጉ የተቀመጡትን መስፈርቶች የሚያሟላ የውክልና ስልጣን የሚያስፈልግ ስለመሆኑ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 7(2)፣32፣57፣58 እና 63*	2	እና ወ/ሮ አይጠገብ ቀሬ		
843.	ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ክሶች ወይም ይግባኞች መጣመር በነበረባቸው ሰዓት ሣይጣመሩ ቢቀሩና የግራ ቀኙን የተለያየ መብት በሚያጎናፅፍ ሁኔታ ቢወሰን እነዚህን ውሳኔዎች ተጣጥሞ እንዲፈፀሙ ማድረግ ተገቢ ሥለመሆኑ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.11*	11361 3	በደቡብ ወሎ ዞን የለገሂዳ ገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ፅ/ቤት እና ሰለሞን አባይ ጠቅላላ ሥራ ተቋራጭ	ግንቦት 30 ቀን 2009 ዓ.ም	125
844.	በፍርድ ቤት የቀረበ ጉዳይ የክስ ምክንያት አለው ብሎ ለመወሰን የሚቻለው በክሱ ላይ የተገለፀው ነገር ቢረጋገጥ	13677	ህዳሴ 1ኛ ደረጃ ከፍተኛ አገር አቋራጭ የህዝብ	ሐምሌ 19 ቀን 2009 ዓ.ም	

www.abyssinialaw.com

	ከሳሹ የጠየቀውን ዳኝነት ለማግኘት ሕግ የሚፈቅድለት የሆነ እንደሆነ ስለመሆኑ፡- ማንኛውም ሰው በፍርድ ሊወሰን የሚገባውን ጉዳይ ለፍርድ ቤት ወይም ለሌላ በህግ የዳኝነት ስልጣን ለተሰጠው አካል የማቅረብ እና ውሳኔ ወይም ፍርድ የማግኘት መብት ያለው ስለመሆኑ፡- *የኢፌድሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37(1)*	5	ባለንብረቶች ማህበር እና የፌደራል ትራንስፖርት ባለስልጣን		130
ቅጽ-22					
845.	ለቀጠሮ ምክንያት የሆነ ጉዳይ ሳይፈፀም የቀረው ከተከራካሪዎቹ ወገኖች በአንደኛው ጉድለት የሆነ እንደሆነ መፈፀም ይገባው የነበረው ጉዳይ ያልተፈፀመ ቢሆንም እንኳ ፍርድ ቤቱ የጉዳዩን መፈፀም ሳይጠብቅ የመሰለውን ውሳኔ መስጠት ስለመቻሉ፡- የፍ/ብ/ስ/ሥ/ህ/ቁ 199(1)	138479	ወ/ሮ ሸዋዬ ገ/እግዚአብሔር እና ተጠሪ - ወ/ሮ ብርሃኔ ፀአዱ	የካቲት 26 ቀን 2010 ዓ.ም.	60
846.	አንድ ወራሽ በሟች የውርስ ንብረት ከሌሎች ወራሾች ጋር እንዲጣራ በግልፅ ተስማምቶና ውክልና ሰጥቶ በሚጣራው	133708	እነ ወ/ሮ ጣይቱ ደያሳ	ጥቅምት 21 ቀን 2010 ዓ.ም	64

www.abyssinialaw.com

	የውርስ ፋይል ተሳታፊ ሆኖ እያለ ከሚጣራው ንብረት ላይ የግል ንብረት ያለ በመሆኑ በፍ/ብ/ስ/ስ/ሀ/ቁ.41 መሰረት ጣልቃ ገብቼ እንድከራከር እንዲፈቀድልኝ በማለት የሚያቀርበውን ጥያቄ ፍርድ ቤቱ በውርስ አጣሪ ተጣርቶ የቀረበውን ሪፖርት ተቀብሎና መርምሮ ተገቢውን ውሳኔ ከመስጠት ባለፈ የጣልቃ ገብ ክርክሩን ሊቀበለው የማይገባ ስለመሆኑ፡- የፍ/ሕ/ቁ. 947		እና አቶ ጉደታ ደያሳ		
847.	አንድ ተከራካሪ ወገን በመከላከያ መልስ ወይም በማናቸዉም ሌላ መንገድ የተከሰሰበትን ነገር በሙሉ ወይም በከፊል ያመነ እንደሆነ ሌላኛዉ ተከራካሪ ወገን በዚህ እምነት መሰረት ዉሳኔ እንዲሰጠዉ መጠየቅ እንደሚችል እና ፍ/ቤትም ሌላ በማስረጃ የሚረጋገጥ ነገር ቢኖርም እንኳን በታመነዉና ዉሳኔ እንዲሰጥበት በተጠየቀዉ ጉዳይ ብቻ ፍርድ መስጠት የሚገባው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.242	138717	ሮ ብርክቲ ግደይ እና እነ አቶ ሸምሱ ኑሪ(2 ሰዎች)	የካቲት 28 ቀን 2010 ዓ/ም	69
848.	በትግራይ ክልል የጎጆ መውጫ ይዞታና ቤት የሚመለከትን	131832	ወ/ሮ መረሳ አማረ	ታህሳስ 23 2010 ዓ.ም	74

www.abyssinialaw.com

	ጉዳይ የቀበሌ መሬት ዳኝነት ኮሚቴ ጉዳዩን ተቀብሎ አይቶ ውሳኔ ከሰጠ በኋላ በተሰጠዉ ዉሳኔ መብቴን ይነካል በማለት የመቃወሚያ ማመልከቻ ሲቀርብ የፍርድ መቃወሚያ ማመልከቻውን ተከትሎ የቀደመዉን ዉሳኔ የማጽደቅ ወይም የማሻሻል ወይም የመለወጥ ወይም የመሰረዝ ስልጣን ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ ያየው የቀበሌ መሬት ዳኝነት ኮሚቴ ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.358 ፣ 360(2)		እና እነ ቄስ ሃይለ ገብረ (2 ሰዎች)		
849.	የይዞታ ክርክርን በተመለከተ አንድ ተከራካሪ ወገን ካርታዉ እንደተሰረዘ እና በዚያ ካርታ ይዞታዉን ለመጠየቅ መብት እንደሌለዉ ዉሳኔ ተሰጥቶ እያለ ተከራካሪ ወገን በመቀየር ክስ ስላቀረበ ብቻ የክርክሩ ጭብጥና ተከራካሪ ወገን ስለሚለያይ ከዚህ ቀደም ዉሳኔ ተሰጥቷል የሚያስብል አይደለም በማለት አዲስ ክስ ማቅረብ የማይችል ስለመሆኑ፡- የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 5(1)	130410	ሱፍያን አቡበከር እና እነ አቶ ክፍሉ ጋሼ (2 ሰዎች)	ታህሳስ 30 2010 ዓ.ም	78
850.	•ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በተለይ ካልፈቀደ በቀር ይግባኝ ባይ በይግባኝ ማመልከቻ ላይ ዘርዝሮ ያልገለጸውን አዲስ	137831	ወ/ሮ ለተብርሃን ያይንሸት	ህዳር 28 ቀን 2010 ዓ/ም	83

www.abyssinialaw.com

	ነገር በማንሳት ወይም መሠረት በማድረግ ለመከራከር የማይችል ስለመሆኑ፡- •ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በይግባኝ ማመልከቻ ተዘርዝሮ ከተገለጸ ወይም ክርክር ከተነሳበት ውጭ በሆነ ነገር ፍርድ መስጠት የማይችል ስለመሆኑ፡- የፍትሐብሔር ሥነ ሥርዓት ህግ ቁጥር 328 /2/፤328 /3/		እና አቶ የማነ በየነ		
851.	የተፋጠነ ሥነ-ሥርዓት የክርክር አመራር የሰዎችን የመከላከልና የመሰማት ሕገ መንግስታዊ መብትን በሚነካ መልኩ መተርጎም እና ሥራ ላይ መዋል የማይገባው ስለመሆኑ፡- ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.284-287	131498	አቶ መሳይ ቦጋላ እና ወ/ሮ አይናለም አለሙ	መስከረም 24 ቀን 2010 ዓ.ም	90
852.	የዕግድ ትእዛዝ በባህሪው ጊዜያዊ በመሆኑ ለዕግዱ ምክንያት የሆነው ክርክር ዕልባት ሲያገኝ የሚነሳ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 154	135590	ፋንታሁን ተፈሪ እና አበባ ገ/ማርያም	ጥቅምት 20 ቀን 2010 ዓ.ም	96
853.	አንድ ጉዳይ በማንኛውም የክርክር ደረጃ ላይ በሚገኝበት ወቅት ተከራካሪ ወገኞች በእርቅ ወይም በግልግል	136901	እነ ሕጻን ቤተልሄም ሰለሞን (ሁለት ሰዎች)	መስከረም 23 ቀን 2010 ዓ.ም	101

www.abyssinialaw.com

	ስምምነት የመጨረስ መብት ያላቸው ቢሆንም፤ ክሱን በእርቅ ለመጨረስ ቀጠሮ ያስለወጠ ወገን ቀጠሮ በተሰጠበት ቀን ፍ/ቤትን ቀርቦ የተደረሰበትን ደረጃ ያለማሳወቅ እና ለረጅም ጊዜ ጉዳዩን ያለመከታተል ኪሳራ እንዲከፈል ሊወሰንበት ከመቻሉ በላይ አዲስ ክስ መመስረት የማይቻል ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ቁ. 69 እና ተከታይ ድንጋጌዎች ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ቁ. 275 እና 79/1/		እና እነ አቶ ጌታቸዉ ገ/መስቀል(3 ሰዎች)		
854.	በአንድ ክርክር ውስጥ የከሳሾች ወይም የተከሳሾች ብዛት ከአንድ በላይ ሲሆንና ክርክሩም ከሳሾችን ወይም ተከሳሾችን በአንድ ዓይነት መልክ የሚመለከታቸው ሲሆን ከሳሾቹ ወይም ከተከሳሾቹ አንዱ በጠቅላላው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ሲጠይቅና ይግባኙ የቀረበለት ፍርድ ቤት ፍርዱን በመለወጥ ያሻሻለው ወይም የለወጠው ወይም ያጸናው ፍርድ ይግባኙን ባላቀረቡት ከሳሾች ወይም ተከሳሾች ላይም በይግባኝ ደረጃም በቀረበው ጉዳዩ ከከሳሾቹ መካከል አንዱ ይግባኝ ጠይቆ የሚሰጠው ውሳኔ ሌሎችንም የሚያካትት ስለመሆኑ፡-	139138	አቶ ኃይሉ ሂንጌ እና አመርቲ ነሼ የፊንጫላ ሀይል መመንጫ ፕሮጀክት	ህዳር 20 ቀን 2010 ዓ/ም	108

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ሥ/ሥ/ህግ ቁጥር 35 እና 331				
855.	ለአንድ ክርክር መነሻ የሆነ ቤትና ይዞታ በክልል የሚገኝ ሲሆንና የስረ ነገር ስልጣኑ የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ቢሆንም ጉዳዩ መታየት ያለበት ንብረቱ በሚገኝበት ክልል የዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ስለመሆኑ፡-	139942	ወ/ሮ ዘይባ ሳኒ እና ወ/ሮ ለይላ ዘይኑ	ህዳር 27 ቀን 2010 ዓ/ም	112
856.	በአንድ ክርክር ከሳሽ የሆነው ወገን ጣልቃ በገባ ተከራካሪ ወገን ላይ የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያ ክርክር ከማንሳት የሚከለከልበት የሕግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብሥ/ሥ/ሕ/ቁ.39፤40፤41	135254	አቶ ይስሃቅ ተክለ ፃዲቅ እና እነ ወ/ሮ ሃረገወይን አሸኔ	የካቲት 29 ቀን 2010 ዓ.ም	115
857.	ሰበር ችሎቶች ሥነ ሥርዓታዊ የሆነ የህግ ጥያቄን ብቻ ለማየት ስልጣን እንዳላቸው ግንዛቤ በመውሰድ በአንድ ጉዳይ ላይ የተሰጠ ውሳኔ ስነ-ስርዓታዊ ሕጎችን መሰረት አድርጎ የተሰጠ መሆን ያለመሆኑን መመርመር አንጂ ከዚህ ውጪ መደበኛ ሕጎችን መሰረት አድርገው በሸሪዓ ፍርድ ቤት የተሰጠውን ውሳኔ ሊመረምሩ የሚችሉበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፡- በኢ.ፌ.ዲ.ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(3(ሀ))፣	138340	እነ ሶፍያን ከማሎ(6ሰዎች) እና ወ/ሮ ጀሚላ ቃሲም	ህዳር 19 ቀን 2010 ዓ.ም	121

www.abyssinialaw.com

	80(3(ለ)) እና አዋጅ ቁጥር 53/94 እና አዋጅ ቁጥር 188/1992 አንቀጽ 6				
858.	ሁከት ተወግዶ ይዞታ እንዲለቀቅ ክስ ቀርቦ ፍርድ ከተሰጠ በኋላ በድጋሚ ይዞታ ይለቀቅልኝ በሚል ክስ መመስረት ዳኝነት በተሰጠበት ጉዳይ ላይ በድጋሚ የቀረበ በመሆኑ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 5፣ 244(ለ)	138062	የሰቆጣ ከተማ ቤቶች ልማት ጽ/ቤት እና ወ/ሮአድና ምህረቱ	ህዳር 26 ቀን 2010 ዓ.ም.	125
859.	አንድ ሰው ቀድሞ በቀረበ ክርክር ጣልቃ ገብ በመሆን ክርክር ያቀረበ ወይም በጉዳዩ ተሳታፊ የነበረ መሆኑ በጣልቃ ገብነት በቀረበበት ክርክር ግልጽ ዳኝነት ባልተጠየቀባቸው ጉዳዮች በሌላ ጊዜ ክስ ለማቅረብ የሚችል ስለመሆኑና በዚህ አግባብ የሚቀርብን ክስ በቀድሞው ክርክር ተጠቃሎ መቅረብ የነበረበትና ተከፋፍሎ ዳኝነት ሊቀርብበት አይገባም በሚል አቤቱታን ዉድቅ በማድረግ የሚሰጥ ውሳኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 41፣216 እና 218	137401	ወ/ሮ ጀምላ ጀብር እና አቶ ሶፊያ ጅማ	የካቲት 27 ቀን 2010 ዓ.ም	129

www.abyssinialaw.com

860.	አንድ ውል በይዘቱ የአስተዳደር ውል ሲሆን የአስተዳደር አካል ወይም መንግስት ውሉን ለመሰረዝ መብት ያለው ስለመሆኑና ሌላኛው ወገን በውሉ መፍረስ የደረሰበት ጉዳት ካለ ከመጠየቅ በስተቀር ውሉ እንዲሻሻል ሆነ ለስራ ማስኬጃ የተቀበለውን ቅድመ ክፍያ ላለመመለስ የሚያቀርበው መከራከሪያ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ ሀ/ቁጥር 1815፣3180 እና 3181	129534	የሊቦከምከም ወረዳ ጤና ጥበቃ ጽ/ቤት እና እነ ወ/ሮ እናትነሽ ዘለቀ (2 ሰዎች)	መስከረም 24 ቀን2010 ዓ.ም	134
861.	የኦዲት ሪፖርት የሚያሻማና ግልጽነት የሌለው በሆነበትና በሪፖርቱ የቀረበውን ሀሳብ ይዘት እንዲያስረዱ ሪፖርቱን ያዘጋጁ የሂሳብ ባለሙያዎች ቀርበው እንዲያስረዱ ባልተደረገበት ሁኔታ ፍርድ ቤቶች የኦዲት ሪፖርቱን ራሳቸው በተረዱት አግባብ ተርጉመው የሚሰጡት ውሳኔ ስነ ስርዓታዊ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ የፍትሐብሔር ስነ ስርዓት ሕግ ቁጥር 133 (3)	128746	ሻምበል መሐመድ ብርሃን ረዳ እና ወ/ሮ ዘምዘም መኮንን	መስከረም25 ቀን 2010 ዓ.ም.	138
862.	በቀድሞ ክርክር ጊዜ በግልጽ ዳኝነት ተጠይቆበት በዝምታ የታለፈ ጉዳይ በሌላ ጊዜ የክስ እና የክርክር ምክንያት ሊሆን አይችልም ማለት እንጂ ፍ/ቤቶች በተከራካሪ ወገኖች	131950	ወ/ሮ የሺመቤት ገ/ፃዲቅ እና	መስከረም 30 ቀን 2010 ዓ.ም	144

www.abyssinialaw.com

	በግልጽ ዳኝነት የተጠየቀበትን ጉዳይ በዝምታ ማለፍ የማይችሉ ስለመሆኑ የፍ/ስ/ስ/ሕ ቁጥር *5 (3)* ፣182 (1)		ወ/ሮ ፋንታዬ ሽጉልቱ		
ቅጽ-23						
863.	አንድ ተከሳሽ በሕግ አግባብ መጥሪያ የደረሰዉ እና እርሱ በሌለበት ዉሳኔ መሰጠቱን ማወቁን አግባብነት ባለዉ ማስረጃ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ በሌለሁበት የተሰጠዉ ፍርድ ተነስቶ የመከላከያ መልስ ላቅርብ በማለት የሚያቀርበውን አቤቱታ በህግ በተቀመጠው አንድ ወር ጊዜ ዉስጥ አልቀረበም በሚል ምክንያት ብቻ መከላከያ መልስና ክርክር አቅርቦ የመሰማትና ፍትሕ የማግኘት ሕገ መንግስታዊ መብት መንፈግ ያልተገባና ህጋዊነት የሌለው ስለመሆኑ፡- የኢ.ፌ.ዴ.ሪ.ሕገ መንግስት አንቀጽ 37፣የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.78፣95 /2/	137704	አቶ መሀመድ ከማል እና አቶ በቀለ ወልዴ	የካቲት 14 ቀን 2010 ዓ.ም	239
864.	አንድ ውል አይፈርስም ተብሎ ከተወሰነ በኋላ በተደረገው ውል መነሻነት የወጣ ወጭ ካለ በማጣራት በዚያው መዝገብ ላይ መወሰን የሚገባው እንጂ በሌላ መዝገብ አዲስ ክስ ቀርቦና እንዲከራከሩበት መወሰን ለተራዘመ የክርክር ሂደት ስለሚያብዝ በዚህ መነሻነት መዝገቡን መዝጋት ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ	139187	አቶ መስፍን ዘርዓብሩክ እና እነ ወ/ሮ የወርቅዉሃ አለማየሁ	ግንቦት 30 ቀን 2010 ዓ.ም	246

www.abyssinialaw.com

865.	በአንድ ክስ አጠቃሎ ክስ ማቅረብ የሚቻለው በተቋቋመ መብት ላይ ተመስርቶ እንጂ ዳኝነት በተጠየቀበት ጊዜ ያልበሰለ ወይም ያልተረጋገጠ መብት ጭምር ማቅረብ የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 33/2/፤216	142242	አይል ሊቢያ ኢትዮጵያ ሊሚትድ እና አቶ ኃይሉ ገ/ሕይወት	16/09/2010 ዓ/ም	253
866.	አንድ ኑዛዜ ከፀደቀ በኋላ በቀረበ ንብረት ክፍፍል ውስጥ ወራሾች ከአውራሻቸው በውርስ ሊያገኙት ከሚገባው ድርሻ ተገቢውን ያላገኙ መሆኑን ገልጸው በሚከራከሩበት ጊዜ ፍሬ ነገሩ ተጣርቶ ከሚለይ በስተቀር ኑዛዜው ፀድቋል በሚል ምክንያት ብቻ የሐብት ድርሻቸውን በተመለከተ የሥረ- ነገር ክርክሩ ቀድሞ ታይቷል ተብሎ ውድቅ ሊሆን የሚችልበት የስነ ስርዓት ሕግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 5	146503	ወ/ሮ ንጋቷ በየነ እና ወ/ሮ ሀረገወይን በየነ	ግንቦት 29 ቀን 2010 ዓ/ም	257
867.	አንድ ሰው መብቴን ይነካል በሚል የመቃወም አቤቱታ ያቀረበበት ዉሳኔ በሌላ አግባብ ከተሻረ እና መብትን ሊነካ የሚችል ዉሳኔ በሌለበት	148270	እነ አቶ ቡልቻ ቱሉ	30/09/2010	262

www.abyssinialaw.com

	የሚቀርብ የመቃወም አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ ፍ/ሥ/ሥርዓት ህግ አንቀጽ 358ፍ/ሥ/ሥርዓት ህግ አንቀጽ 358		እና አቶ ተመስገን ሙላቱ		
868.	ክርክርን በመስማት ላይ ያለ ፍርድ ቤት ሦስተኛ ወገን በክርክሩ ጣልቃ እንዲገባ ትዕዛዝ ከሰጠ በኋላ፣ ጣልቃ ለመግባት የሚያስችል ህጋዊ ምክንያት አለመኖሩን ፍርድ ቤቱ ካመነበት ክርክሩ በየትኛዉም ደረጃ ላይ ቢሆን ጣልቃ ገቡ ከክርክሩ ዉጪ እንዲሆን ትዕዛዝ ከመስጠት የሚከለክለዉ ነገር የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥርዓት ህግ ከአንቀጽ 40-43	144470	ናይል ትራንዚት ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና እነ ኒያላ ኢንሹራንስ ኩባኒያ	30/11/2010	266
869.	አንድ ተከሳሽ የቀረበበት ክስ በይርጋ የሚቋረጥ መሆኑን ከጠቀሰ ከሳሹ ክሱ በሕጉ የተመለከተው ጊዜ ገደብ (ይርጋ) ያላለፈው መሆኑን፣ ጊዜው አልፎ ከሆነም ይርጋውን ሊያቋርጥ የሚችል ሕጋዊ ምክንያት መኖር ያለመኖሩን በተገቢው ማስረጃ ለማስረዳት የሚችልበት እድል ሳይሰጠው የተከሳሽ መቃወሚያ ብቻ መሰረት ተደርጎ ክሱ በይርጋ ቀሪ ነው ተብሎ ብይን የሚሰጥበት አግባብ ስነ ስርዓታዊ ስላለመሆኑ ፍ/ብ/ሕ/ቁጥር1000፣1846፣1852እና1853፤የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 241፣ 244 እና 245(1)	154023	እነ ወ/ሮ ካሰች በቀለ እና እነ ውቢት ዘውዴ	*መስከረም 23 ቀን 2011 ዓ.ም.*	269

www.abyssinialaw.com

870.	ይግባኝ የማቅረቢያ የመጨረሻ ቀን የመንግስት ስራ ዝግ በሆነበት ቀን ላይ ያረፈ ሲሆንና በቀጣዩ የሥራ ቀን ይግባኙ ተዘጋጅቶ ሲቀርብ ይግባኙ እንዲከፈት መፍቀድ ሥነ-ሥርዓታዊ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 1862፣ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 323/2 ፣326	152845	አቶ መሀመድ ሙህዲን እና ዘምዘም አሊ	መስከረም 21 ቀን 2011 ዓ.ም	274
871.	• አንድ ከሳሽ መብቱን ማግኘት የሚገባው ከየትኛው ተከሳሽ ላይ እንደሆነ ለይቶ ለማወቅ የሚያጠራጥር ሁኔታ ያጋጠመው ሲሆን አንዱን ወይም ከአንድ በላይ የሆኑትን ሰዎች በህብረት በመክሰስ ሀላፊነቱ የሚመለከተው የትኛው እንደሆነ ተለይቶ እንዲወሰንለት ማመልከት ስለመቻሉ • ፍርድ ቤቶች በአንድ ክስ ላይ ስማቸው በተከሳሽነት ከቀረቡ መካከል ስማቸው ከመጠቀሱ ውጪ በግልፅ ዳኝነት አልቀረበባቸውም በሚል ምክንያት ብቻ አንዱን ወይም የተወሰኑትን ሀላፊነት የለባቸውም በማለት የሚደርሱበት መደምደሚያ ህጉን ያተከተለ ስለመሆኑ፡- የፍ/ስ/ስ/ህግ ቁጥር 36(5)	139313	የኢትዮጵያ አየር መንገድ እና እነ ወ/ሮ መሰረት ፍቃዱ (2 ሰዎች)	መጋቢት 14 *ቀን 2010 ዓ.ም*	278
872.	ለአንድ ጉዳይ ለምስክርነት የተቆጠረ ሰው በፍርድ ቤት ጥሪ መሠረት ቀርቦ የመመስከር ግዴታ ያለበት ሲሆን ምስክሩ ሊቀርብ ካልቻለም ፍርድ ቤቱ ተገቢ መስሎ በታየው መንገድ ትዕዛዝ በመስጠት ምስክሩ በሕግ አግባብ ተገዶ ወይም ታስሮ እንዲቀርብ በማዘዝ ምስክርነቱን በመስማትና ተገቢ	153610	ወ/ሮ ፈይዛ ከሚል እና	መስከረም 25 ቀን 2011 ዓ.ም	284

www.abyssinialaw.com

	ነው ካለም በሌላ ማስረጃም ጭምር በማጣራት የቀረበለት ጉዳይ ላይ ተገቢውን ዳኝነት ሊሰጥ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 116፣118(2)(ለ)		አቶ አብዲ አህመድ		
873.	አንድ ተከሳሽ የቀረበበትን ክስና ማስረጃ በመመርመር ተገቢውን ዝግጅት በማድረግ መልሱን አዘጋጅቶ እንዲያቀርብ የታዘዘው እና ቀጠሮ የተሰጠው ከ10 ቀን ባነሰ ጊዜ ውስጥ ከሆነ የተከሳሹን የመከላከልና የመከራከር የመሰማት መብቱን የሚነፍግ በመሆኑ በቂ ጊዜ ተሰጥቶት የመከላከያ መልሱን እና ክርክሩን እንዲያቀርብ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ ኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 37፣ የፍ/ብ/ስ/ስ/ሕ/ቁ.240[2]	154727	አቶ ተኽላይ ፍሰሃ እና ወ/ሮ ለታይ ለገሠ	ህዳር 26 ቀን 2011 ዓ.ም	296
874.	• አንድ ከሳሽ ክስ ሲያቀርብ ለክሱ ምክንያት የሆኑት ነገሮች በሙሉ አጠቃሎ ማቅረብ ሲችል ቀንሶ ባስቀረው ጉዳይ ላይ ድጋሚ ክስ ሊያቀርብ የማይችል ስለመሆኑ ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 216(3)፤218 • አንድ ጉዳይ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 343 መሰረት ወደ ስር ፍ/ቤት ተመልሶ ፍሬ ነገሩ ውሳኔ ከተሰጠ በኋላ በመቃወሚያው ላይ አስቀድሞ በተሰጠ ብይን ላይ ተጠቃሎ የሚቀርብ የሰበር አቤቱታ ህጉን መሰረት ያደረገና ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ	119851	እነ ወ/ሮ ሶፊያ መሀመድ እና አቶ እንድሪስ ጋሹ	መጋቢት 26 ቀን 2011ዓ.ም	300

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሕ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 320(3)፤ **/የፌ/ፍ/ቤቶችን አዋጅ እንደገና ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 454/1997 አንቀጽ 2(1) በፌ/ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ቀደም ሲል በሰ/መ/ቁ 90810 ፣ 76963፣ 125165 እና ሌሎችም በርካታ መዛግብት ተሰጥቶ የነበረው የህግ ትርጉም በዚህ መዝገብ ውሳኔ ተለውጧል።/**				
ቅፅ 24					
875.	ፌ/ቤቶች የፌ/ቤቱን የስራ ቋንቋ የማይችለ ተከሳሾች በቀረቡላቸው ጊዜ አስተርጓሚ በመመደብ ክሱ በሚገባቸው ቋንቋ በዝርዝርየመንገር እና በጠበቃ ታግዘው የመከራከር መብት እንዲሊቸው፤ ጠበቃ ለማቆም የሚያስችል ዓቅም ከላሊቸው በመንግሥት ወጪ ጠበቃ የማግኘት መብት እንዳላቸው የመንገር ሀላፊነት ያለባቸው ስለመሆኑየኢ.ፌ.ደ.ሪ ህገ-መንግሥት አንቀጽ አንቀጽ 9/4 እና 13(1)(2)፣20፣የሲቪሌ እና የፖለቲካ መብት አንቀጽ 14	160916	አቶ ቦጃ በየነ እና የኦሮሚያ ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ	ታህሣሥ 30 ቀን 2011 ዓ.ም	2
876.	ተከራካሪ ወገኖች ጉዳያቸው በሽማግሌዎች እንዲታይወደውና	161062	አቶ መሀድ ሸረፋ	26/04/2011 ዓ/ም	7

www.abyssinialaw.com

	ፈቅደው ከተስማሙ በኋላ ሽማግሌዎች የሰጡትውሳኔ ባለበት ሁኔታ በሕጉ በተዘረጋው ሥርዓት ይግባኝ በመጠየቅ እንዲታረም ከማድረግ በስተቀር አዲስ ክስ ማቅረብ ተገቢ ስላለመሆኑ በፍ/ብ/ሕ/ቁ 3325፣የፌ/ብ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁ 244/2/ረ/		እና አቶ ሻፉ ሸረፋ		
877.	ከሳሽ ወገን ክስ በሚሰማበት ወቅት ያላቀረበው ማስረጃ መኖሩን በበቂ ምክንያት በማስደገፍ ያቀረበው አቤቱታ ተቀባይነት ባገኘበት ሁኔታ ተከሳሽ የመከላከያ መሌሱን እንዱያሻሽሌ የሚያቀርበውን ጥያቄ ውድቅ በማድረግበተሟላ መልስ ባሌተከራከረበት ሁኔታ ተከሳሽ ከሳሽ ባቀረበው ሰነድ ሊይ አስተያየቱን በጽሁፍ ብቻ ያቅርብ ብሎ የመደመጥ መብቱ ሊታለፍ የማይገባው ስለመሆኑ የፌደራል ሀገ መንግስት አንቀጽ 37 ፤ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ91፤137(1) ፣223፣25	160314	የኦሮሚያ ውሃ ስራዎች ኮንስትራክሽን ድርጅት እና ቢጋና ኃላፉነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	30/09/2011ዓ.ም.	10
878.	አንድ የግልግል ጉባኤ ከቤቶች የባለሀብትነት መብት ጋር የተያያዘ የመፋለም ክርክርን ተቀብሎ ዉሳኔ ለመስጠት የዳኝነት ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ በኢ.ፌ.ዲ.ሪ.ሕገ መንግስት አንቀጽ 37 እና 78፤ የፍ/ብ/ሕ/ቁ.1731 ፣3325 ፣3329	137302	ወ/ሮ ዳንሴ ጉርሙ እና አቶ ተመስገን ደምሴ	ታህሳስ 26 ቀን 2010 ዓ.ም	15

www.abyssinialaw.com

879.	በአዲስ አበባ ከተማ አስተድደርር ዉስጥ የተቋቋሙ የኅብረት ሥራ ማኅበራት ከሳሽ በመሆን የሚያቀርቧቸዉን ክሶች በተመለከተ የመዳኘት የሥረ ነገር ሥልጣን የከተማ አስተዳደሩ ፍርድ ቤቶች ሥሌጣን ሳይሆን የፌዳራል ፍርድ ቤቶች ስለመሆኑ በፌደራል ፍርድ ቤቶች አዋ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 11(1/ሆ) እና14(2)፤የአዲስ አበባ ከተማ ቻርተር አዋጅ ቁጥር 361/1995 አንቀጽ 41(1/ረ)፤በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ድንብ ቁጥር 46/2004 **/የፌ/ፍ/ቤቶችን አዋጅ እንደገና ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 454/1997 መሰረት በፌ/ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ቀደም ሲል በሰ/መ/ቁጥር 90421 ተሰጥቶ የነበረው የህግ ትርጉም ውሳኔ ተለውጧል።/**	165289	ወ/ሮ ወሰኔ ገብረዮሐንስ እና የካ ክፍለ ከተማ ወረዳ 07 ቀበሌ 11/12/08 የሽማቾች ኃ/የተ/የኅብረት ሥራ ማኅበር	መጋቢት 29 ቀን 2012 ዓ/ም	22
880.	የወራሽነት የምስክር ወረቀትን በተመለከተ የሚቀርብ የተቃውሞ አቤቱታ የማስረጃውን ትክክለኛነት እና ህጋዊነት ከማረጋገጥ ያለፈ አንድምታ የሌለው መሆኑ ከተረጋገጠ ማስረጃውን የሰጠው ፍርድ ቤት የማስረጃው ይሰረዝልኝ ጥያቄን ማስተናገድ የሚገባው ስለመሆኑ በሐሰት ለተገኘ የወራሽነት ማስረጃ ይሰረዛልኝ ጥያቄ ተፈጻሚነት ያለው የይርጋ ጊዜ የአስር አመት የይርጋ ጊዚ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሔ/ቁጥር 1000፣ 1677፣1845 እና 1846 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሔ/ቁጥር 358 እና 359	161650	አቶ ኃይለገብርኤል አየለ እና ወ/ሮ ፀሐይ አየለ	ሚያዚያ 29 ቀን 2011 ዓ/ም	33

www.abyssinialaw.com

881.	አንድ ተከራካሪ ወገን በፍ/ቤት ፍቃድ ክሱን የተወ እና አዱስ ክስ ባቀረበ ጊዚ በቀረበው አዲስ ክስ ላይ በግራቀኙ ተከራካሪ ወገኖች የቀረቡት እና በፍ/ቤቱ ትዓዛዝ መሠረት የቀረቡ ማስረጃዎች ተመርምረው እና ተመዝነው ውሳኔ የሚሰጥበት እንጂ አስቀድሞ በፍ/ቤት ፈቃድ በተዘጋው መዝገብ ለይ ቀርበው በነበሩ ማስረጃዎች መሠረት ውሳኔ የሚሰጥበት አግባብ ስላለመኖሩ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 278	161301	እነ አቶ አዲስ አልታሰብ እና የፋርጣ ወረዳ ቋልሀ ቀበሌ አስ/ጽ/ቤት	ሚያዛያ 30 ቀን 2011 ዓ.ም	38
882.	አንድን ክርክር በመጀመሪያ ደረጃ ሲሰማ በነበረበት ፍርድ ቤት በከሳሽነትም ሆነ ተከሳሽነት ቁጥራቸው ከአንድ በላይ የሆኑ ተከራካሪዎች በቀረቡበት መዝገብ ሊይ በሚሰጥ ውሳኔ ሊይ እያንዳንዱ ተከራካሪ ወገን በተናጠል ይግባኝ ያቀረበ እንደሆነ በአንድ በይግባኝም ሆነ በሰበር ችልት በቀረበ ጉዳይ ለይ በመዝገቡ ላይ ያልቀረቡት ቀድሞ የክርክሩ አካል የነበሩት አካሊት በሌላ መዝገብ ላይ ቀርበው ከሆነ ተገቢ ማጣራት እና ክትትል ተደርጎ መዝገቦቹ ተጣምረው እንዲታዩ ማድረግ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥር 331	165616	አቶ ፈለቀ ታደሰ እና እነ አቶ ሣሙኤሌ ሱሊቶ	ህዳር 26 ቀን 2012 ዓ/ም	43
883.	ተከራካሪ ወገኖች የሚያቀርቡትን ክርክር በቅን ልቦና እና እውነትነት ባለው ማስረጃ የማይከራከሩ በሆነ ጊዚ ፌ/ቤቶች የቀረበላቸው ነገር እውነት መሆኑን ባልተረዱ እና ፍፁም ድብቅ በሆነባቸው ጊዜ እውነት ላይ ለመድረስ በሀሰተኛ ማስረጃ እና በሃሰተኛ ተከራካሪዎች ቅን ልቦና መጉደል ምክንያት እውነትን የያዙ ሰዎች ላይ ያልተገባ ፍርድ	168094	አቶ ምስጋናው አሰጌ እና እነ አቶ አይናዲስ አሰጌ	ታህሳስ 22 ቀን 2012 ዓ.ም.	47

www.abyssinialaw.com

	እንዲይሠጥ ተገቢውን ማጣራት በማድረግ ትክክለኛ ነው ያለትን ውሣኔ መስጠት ያለባቸው ስለመሆኑ				
884.	የአፈፃፀም ችሎት በፍርዱ ባለመብትና በፍርድ ባለእዳ መካከል አንዱን ቤት በዓይነት ለመከፋፈል ስምምነት እንደለሌ በማረጋገጥ በሃራጅ እንዲሸጥ ትዕዛዝ የሰጠእና ግራቀኙም በቀረቡት ተጫራቾች ሐራጁ እንዲቀጥል በፈርማቸው አረጋግጠው ቤቱ የተሸጠ ከሆነ የሐራጁ የሽያጭ ሥርዓት ተገቢ ባልሆነ መንገድ ወይም በማጭበርበር ተፈጽሟሌ ለማለት የሚያስችል ስላለመሆኑ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሔ/ቁ 445	165775	የአቶ ተሾመ ጎርፌ ወራሽ መቅደስ ተሾመ እና ወ/ሮ ፈሰሰች ወንድማገኝ	የካቲት 29 ቀን 2011ዓ.ም	53
885.	አንድን ክስ በመጀመሪያ መቃወሚያ ዉድቅ በማድረግ የተሰጠን ዉሳኔ ይግባኝ ሰሚ ፌ/ቤት ከሻረው በኋሊ የስር ፍርድ ቤት በፍሬ ጉዳዩ ላይ ተገቢዉን እንዲወስን መመለስ ሲገባው ያን ሳያደርግ ፍሬ ጉዲዩን በተመለከተ ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት ራሱ የሚሰጠዉ ዉሳኔ ማስረጃን መዝኖ ፍሬ ነገርን ከማረጋገጥ ጋር በተያያዘ ሊፈጠር የሚችለዉን ስህተት ለማሳረም ይግባኝ የማቅረብ መብትን ከማስፊት አንፃር ታይቶ ተፈፃሚነት ሊኖረዉ የሚገባውን የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሔ/ቁ አንቀፅ 341 ድንጋጌን ትክክለኛ አፈፃፀም ያልተከተለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሔ/ቁ አንቀፅ 341	163166	አቶ ሙስጠፊ መሐመድ እና አቶ ናስር ኢሳ	ግንቦት 30 ቀን 2011 ዓ.ም	58

www.abyssinialaw.com

886.	ለአንድ ክስ መሻሻል ወይም ለክርክሩ መለወጥ ቀደም ሲል የቀረበን የክስ ምክንያት በሌላ የክስ ምክንያት በመቀየር ለመሟገት ማቅረብ ነገሩን ይበሌጥ የሚያብራራ ወይም ትክክለኛ ፍትህ ለመስጠት የሚረዲ ነው በሚል ክስ እንዲሻሻል የሚፈቀድበት የህግ ምክንያት ስላለመኖሩ /በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 91/1/2/	161736	አቶ ተጫነ ካሳ እና እነ አቶ ባህረ ሀፌቱ	ግንቦት 29ቀን 2011 ዓ.ም	61
887.	ፍ/ቤቶች ተከራካሪ ወገኖች በሚያቀርቡት ክስ ሊይ ያቀረቡትን መቃወሚያ እና በክሱ መነሻነት የቀረበ የተከሳሽ ከሳሽነት ክስ ካለ ራሱን ችል መፍትሔ ማግኘት ያለበት ክርክር ስለሆነ የተከሳሽ ከሳሽነት ክሱ ላይ ተገቢውን ሀተታ በማስፈር አግባብነት ያለውን ትዕዛዝ ወይም ብይን መስጠት የሚገባቸው ስለመሆኑ በተከራካሪዎች ለዳኝነትበቀረበ ጉዳይ ላይ ፍ/ቤቶች በራሳቸው አነሳሽነት ወይም በተከራካሪዎቹ በሚቀርብ መቃወሚያ መነሻነት የስረ ነገር ስሌጣን የሌላቸው መሆኑን ካረጋገጡ መዛገቡን የስረ ነገር ስሌጣን ለለው ፍ/ቤት ሊያስተላልፍ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 17(3) እና 91(5)፤ 182(3)	173416	እነ አቶ ዮሐንስ ዘውዳ አበራ እና ወ/ሮ ተናኜ ማንያህልሀል ሊቀው	ጥር 26 ቀን 2012 ዓ.ም	68
888.	ከመደበኛ ፍ/ቤት ውጭ አንድን ጉዳይ የማየት የዳኝነት ስልጣን የተሰጠው አካል ጉዳዩን ማየት እንደማይቻል ገልጾ ከመለሰው ጉዳዩን የማየት ስሌጣንለሌለው አካሌ ተሰጥቷል የሚል ክርክር እስካልቀረበበት ድረስ መደበኛ ፌ/ቤቱ ይህን ጉዳይ ማየት አልችልም በሚል መመለስ የማይቻል ስለመሆኑ	169716	እነ ወ/ሪት ሰላማዊት ይልማ እና እነ የኢ/ያ ቀይ መስቀል ማህበር ቡታጅራ	ጥቅምት 24 ቀን 2012 ዓ.ም	72

www.abyssinialaw.com

	የፔራይቬታይዚሽን ኤጀንሲ በኤጀንሲው የሚታይ ጉዳይ አይደለም በሚል አረጋግጦ የመለሰው ጉዳይ በስልጣኑ ላይ ሌላ ክርክር እስካልቀረበበት ድረሰ ፍ/ቤቶች ተቀብሎው ማስተናገድ ያለባቸው ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዳ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀፅ 37፣78(2) እና 79(1)		ቅርንጫፍ		
889.	አንድ የእርቅ ስምምነት በፍርድ ቤት ተረጋግጦ ከተመዘገበ በኋላ የእርቅ ስምምነቱ የፀደቀበት መዝገብ ባለበት ሁኔታ የእርቅ ስምምነቱን ለማሰረዝ በሌላ መዝገብ አዲስ ክስ ማቅረብ የሚቻልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 274፣277	162106	ወ/ሮ ሙሉ ወንድሙ እና እነ ወ/ሮ ዘመኗ ድንቁ	ጥር 3 2011 ዓ.ም	79
890.	በፍርድ ቤት ከቀረበ ክርክር ጋር በተያያዘ ከአስተዳደር ክፍል የሚሰጥ መግለጫ እንደየአግባብነቱ ለፍርድ ቤቱ ከቀረቡት ልሎች የሰው እና የሰነድ ማስረጃዎች ይዘት ጋር ተገናዛቦ የሚወሰድ እንጂ በራሱ የመጨረሻ ማስረጃ ስላለመሆኑ	169522	አቶ ሲራጅ አባፍጊ እና እነ አቶ አባቦር አባጨብሳ	29/3/2011ዓ/ም	85
891.	በይግባኝ ደረጃ ግራ ቀኝ ወገኖች ለክርክር በተቀጠረበት ቀን ባለመቅረባቸው ተዘግቶ የነበረ መዛገብ በይግባኝ ባዩ አመልካችነት ሲከፈት መልስ ሰጪው እንዲያውቀው ሳይደረግ በሌለበት ውሳኔ መስጠት እና መልስ ሰጪው በሌለበት የተሰጠው ውሳኔ እንዱነሳለት የሚያቀርበውን አቤቱታ በቂ ባልሆነ ምክንያት ውድቅ ማድረግ አግባብነት የለሌው ስለመሆኑ	169407	በኬሚካሌ ኢንዲስትሪ ኮርፕሬሽን ሙገር ሲሚንቶ ፋብሪካ	29/9/2011 ዓ/ም	92

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህግ አንቀጽ 233		እና አቶ ይትባረክ ተካ		
892.	በሐሰት ማስረጃ የተሰጠ ፍርድ እንዲነሳ የሚቀርብ ጥያቄ በዳግም ዳኝነት ጥያቄ ቀርቦ ከሚስተናገድ በቀር መደበኛ(አዲስ) ክስ በማቅረብ ውሳኔው እንዲሻር የሚጠየቅበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ/ 6	166205	ገ/ኢየሱስ ሙለነህ እና እነ አቶ ወሌዳ አቡቴ	29/09/2011ዓ/ም	95
893.	አንድ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በህግ በተሰጠው ስልጣን መሰረት የሥር ፍ/ቤት ውሳኔን በመሻር ጉዳዩ በድጋሚ እንዲታይ ነጥብ ለይቶ እስከመለሰ ድረስ የሥር ፍ/ቤቱ በበላይ ፍ/ቤቱ ትእዛዝ ወይም መመሪያ መሰረት ግራ ቀኝ ተካራካሪ ወገኖችን በማከራከር ፣ በመስማት፣ ተገቢውን ጭብጥ በመመስረት እና በማስረጃ በማጣራት ዉሳኔ የመስጠት ኃሊፉነት ያሇበትስሇመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.246-249፣341(1)	166617	አቶ ገ/መዴህን መልካ ጻዴቅ እና እነ አቶ ቀነኒ ዲባባ	ግንቦት 30 ቀን 2011 ዓ.ም	98
894.	አንድ የውርስ ንብረት ክፍፍል ጥያቄ ድርሻን መሰረት በማድረግ የቀረበ ሲሆን አመልካቹ በድርሻው ተመስርቶ ዳኝነት እስከጠየቀ ድረስ ከድርሻው ውጪ ያለውን ግምት መሰረት አድርጎ ዳኝነት እንዲከፍል የሚደረግበት የህግ አግባብ ስላለመኖሩ እና የውርስ ንብረቱ ጠቅላላ ግምት የፍርድ ቤቱን የስረ ነገር ስልጣን ለመወሰን የግድ የሚባበት የህግመሰረት የሌለው ስለመሆኑና	167589	ወ/ሮ ጽጌ ታደሰ እና እነ ወ/ሮ አልማዛ ሳህሌ	ግንቦት 16 ቀን 2011 ዓ.ም	102

www.abyssinialaw.com

	በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 14 ፣ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 17 እና 225				
895.	ግራቀኝ ተከራካሪ ወገኖች በሚያደርጉት ስምምነት መሰረት አለመግባባታቸውን በኢትዮጵያ መሰረታዊ ህግ (Substantive Law) እንዲሁም በውጪ ሃገር የሥነ-ሥርዓት ህግ መሰረት በሚቋቋም የግልግል ዳኝነት አካል በውጭ ሃገር ለመቋጨት በተስማሙት መሰረት የተቋቋመው	155880	አግሪኮም ኢንተርናሽናሌ ኩባንያ እና የኢትዮጵያ ንግድ ስራዎች	ሰኔ 28 ቀን 2011 ዓ.ም	105

www.abyssinialaw.com

ንግድ

ቅጽ 1					
896.	በመጓጓዝ ላይ የነበሩ ዕቃዎች መጎዳት በሰው ላይ ሊደርስ ይችል የነበረን የግጭት አደጋ ለማስወገድ በተወሰደ ርምጃ የደረሰ የመኪና መገልበጥ ከዓቅም በላይ በሆነ ምክንያት የደረሰ ጉዳት ስላለመሆኑ	14605	የኢትዮጵያ ነዳጅ ድርጅት እና እነ ኮሜት ትራንስፖርት	ሐምሌ 29/1997	26

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ ቁ. 590, 591, የፍ /ብ /ህ/ ቁ. 1792		ድርጅት (ስድስት ሰዎች)		
ቅጽ 4					
897.	መድን ሰጭ የካሣን ክፍያ በተመለከተ በመድን ውሉ ላይ ከተመለከተው በላይ ሊጠየቅ ስላለመቻሉ	22162	አፍሪካ ኢንሹራንስ እና አቶ ብስራት ጐላ	ሚያዝያ 9/1999	102
ቅጽ 5					
898.	የአክስዮን ማህበር አባላት የአክስዮን አስተዳዳሪዎች መብታቸውን በሚጐዳ መልኩ መስራታቸውን ማረጋገጥ ከቻሉ በቀጥታ መክሰስ የሚችሉ ስለመሆናቸው የንግድ ህግ ቁ. 367	23389	የአማኑኤል ፀጋ የንግድ ሱቆች አ/ማ እና እነ ባህሩ አብርሃም (አስራ ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 10/1999	281
ቅጽ 6					

www.abyssinialaw.com

899.	በውጭ ሀገር ተመዝግቦ የህግ ሰውነት ያገኘ ኩባንያ በኢትዮጵያ የንግድ ምልክት ምዝገባ ጥያቄ አቅርቦ በሂደት ላይ ያለ መሆኑ በውጭ አገር ያገኘውን የህግ ሰውነት ቀሪ የሚያደርገው ስላለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 100	23628	ሶሎ ሲርካርና ኤ.ኤስ እና እነ.ጌትያን ኃ/የተ/የግል ኩባንያ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 21/2000	37
ቅጽ 7					
900.	የተወሰነ ኃላፊነት ያለው የግል ማህበር መዋጮ መከፈል ያለበት ማህበሩ ሲቋቋም እንጂ ተቋቁሞ ሥራው ከተጀመረ በኋላ ስላለመሆኑ	19258	አቶ ተክሌ ዋቅጅራ እና አቶ ሾንጣ ጉቡ	ሐምሌ 12/1999	308
901.	የአክሲዮን ማህበር አባላት መብታቸውን የሚነካ ድርጊት በማህበሩ አስተዳዳሪዎች በተከናወነ ጊዜ በቀጥታ አስተዳዳሪዎቹን ሊከሱ ስለመቻላቸው የንግድ ህ/ቁ. 364,365,367	23389	የአማኑኤል ፀጋ የንግድ ሱቆች አ/ማኅበር እና እነ ባህሩ አብርሃም (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 10/1999	314
902.	የንግድ ድርጅት /መደብር/ ላይ ያለ መብት የድርጅቱ ንግድ የሚካሄድበትን ቤት የኪራይ መብት የሚያካትት ስለመሆኑ	33760	ሐጂ ታጁ ለገሠ እና	መጋቢት 18/2000	394

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ ቁጥር 127		የጎንደር ከተማ የመሃል አራዳ ቀበሌ አስተዳደር		
903.	የሚተላለፉ የገንዘብ ሰነዶች የተዋዋይ ወገኖች መብትና ግዴታዎች የሚፈጠሩባቸውና የሚረጋገጡባቸው በመሆናቸው የውል ህግ መሰረታዊ ድንጋጌዎች መሟላታቸው አስፈላጊ ሁኔታ ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 715, የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1706, 1679	20232	አቶ ትዕግስቱ ብዛ እና አቶ ይሃ ይብሬ	ሐምሌ 24/1999	9
ቅጽ 8					
904.	ከአጓዥነት ውል ጋር በተያያዘ ለሚኖር የጉዳት ሃላፊነት ካሣ ሊወሰን የሚችልበት አግባብ የንግድ ህግ ቁጥር 595, 596, 597 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1790, 2090, 2091, 2092, 2141, 2102	32854	ወ/ሪት ማርታ አድማሱ እና እነ አቶ በረከት ሰብስቤ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 20/2001	307
905.	የዕቃ አስተላላፊነት ሃላፊነትና ተግባር ዕቃን የማጓጓዝና የማስረከብ ሥራን የሚያካትት ስለመሆኑ	32571	አቶ ሚፍታህ ከድር እና የባህር ትራንዚት አገልግሎት	ታህሣሥ 9/2001	326
906.	የአክስዮን ድርሻ በመያዣነት እንደተሰጠ ሊቆጠር የሚችልበት አግባብ	39256	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሐምሌ	371

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2863 – 2874		እና እነ አቶ ሞሣ ነጋሽ (ሁለት ሰዎች)	2/2001	
ቅጽ 9					
907.	የንግድ ድርጅት በህግ አግባብ ለባለመብቶች ሊከፋፈል የሚችልበት ሁኔታ የንግድ ህግ ቁጥር 127	33954	ወ/ሮ መሠረት ታይሉ እና አቶ ዘውዱ ቢረዳ	ጥቅምት 20/2001	141
908.	የእሽሙር ማህበር መፍረስ በንብረት ክፍፍል ረገድ የሚያስከትለው ውጤት	33470	ወ/ሮ እጅጋየሁ ታደሰ እና መገርሳ ጉደታ	ህዳር 2/2001	144
909.	የጋራ ሀብት የሆነ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እንደሌላ ማናቸውም ንብረት ባለበት ሁኔታ በዓይነት ሊከፋፈል ወይም ደግሞ በሃራጅ ሊሸጥ የማይችል ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 542	34945	ወ/ሮ መስታወት በላቸው እና አቶ ለገሠ ሣህሉ	ህዳር 2/2001	146
910.	የንግድ መደብርን የተከራየ ወገን ይህንኑ የንግድ መደብር ለሌላ ሶስተኛ ወገን ያለአከራዩ ፈቃድ ማከራየት ስለመቻሉ የንግድ ህግ ቁጥር 145	31264	ወ/ሮ እመቤት መኮንን እና ወረዳ 20 ቀበሌ 29	ጥር 5/2001	148

www.abyssinialaw.com

			አስ/ጽ/ቤት		
911.	በፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 1161 ላይ ግዙፍነት ያለው ተንቀሳቃሽ ነገር ጋር በተያያዘ በቅን ልቦና ዋጋ ሰጥቶ ስለመዋዋል የተመለከተው ድንጋጌ የንግድ መደብርን በተመለከተ ተፈፃሚ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1161 የንግድ ሕግ ቁ. 124	34586	አቶ ያለው ድልነሳው እና እነ ወ/ሮ ብርቅነሽ ሸዋረግ (አራት ሰዎች)	ጥር 28/2001	151
912.	ቼክን አስመልክቶ ክስ በቀረበ ጊዜ የተከሰሰው ወገን የቀረበበትን ክስ ለመከላከል እንዲፈቀድለት የሚያቀርበው ምክንያት ፈቃድ ሊያሰጥ የሚችል መሆን ያለመሆኑን አግባብነት ካላቸው ህግጋት አኳያ መታየት ያለበት ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 717 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 284, 285	43315	ብራንድ ኒው የቴክኒክና ሙያ ማሠልጠኛ ማዕከል እና አቶ መስፍን ታደሰ	ግንቦት 18/2001	154
913.	የዕቃ አስተላላፊ አካል እንደ አጓዥ ሆኖ የሚቆጠረው ከወደብ የተረከበውን ዕቃ በራሱ ማጓጓዣ ካጓጓዘ ብቻ ስለመሆኑ ደንብ ቁ.37/90 አንቀጽ 2(1), 3(6),(7) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2251	37799	የባህርና ትራንዚት አገልግሎት ድርጅት እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሐምሌ 29/2001	134

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ .ቁ. 683(3)				
ቅጽ 10					
914.	• የእሽሙር የሽርክና ማህበር ተመስርቷል ለማለት የሚቻልበት አግባብ • በግለሰቦች መካከል በውል የሚፈጠር የሽርክና ማህበር የንግድ ሕግ በሚያዘው መሰረት አይነቱ ተለይቶ ተመዝግቦ የማይገኝ በሆነ ጊዜ እንደ የእሽሙር የሽርክና ማህበር ተደርጐ ሊወሰድ የሚችል ስለመሆኑ የንግድ ሕግ ቁጥር 211,212,219	46358	ወ/ሮ ብርሃን ፀጋዬ እና እነ አቶ ሚካኤል ፋስሐ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 25/2002	376
915.	ኃላፊነቱ የተወሰነ የንግድ ማህበር ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች ማህበሩን ሲያስተዳድሩ በሰሩት ያልተገባ ስራ ምክንያት በኃላፊነት ሊጠየቁ የሚችሉበት አግባብ የንግድ ሕግ ቁጥር 580	39608	ወ/ሮ አስቴር አርአያ እና እነ ወ/ሮ አምሳለ በላይ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 11/2002	378
ቅጽ 12					
916.	በቼክ ላይ የተፃፈለትን ገንዘብ በህጉ በተቀመጠው ጊዜ ክፍያ ያልጠየቀበት ሰው ወይም በይዞታው እያለ የታገደበት እንደሆነ ይህንኑ ቼክ እንደ ተራ ሰነድ በማስረጃነት በማቅረብ ያላግባብ የመበልፀግ ክስ ሊመሰርት የሚችል ስለመሆኑ	40173	አምባሰል የንግድ ስራዎች ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና	ጥቅምት 05/2003	491

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ ቁ. 799		አቶ አብዱልቃድር ጁሃር		
917.	የሐዋላ ወረቀት በይርጋ ስለሚታገድበት አግባብ የንግድ ህግ ቁ. 817/1/ /2/, 825	48242	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ ቦጋለ መስቀሌ /ሁለት ሰዎች/	ጥቅምት 04/2003	496
918.	የአክስዮን ማህበር መሥራቾችና የአክሲዮን ድርሻ መብት ጋር በተያያዘ በሚቀርብ አቤቱታ ላይ የንግድ ህግ ቁ. 416/2/ ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 416/2/	52269	እነ አቶ ከድር ሀድ ሁሴን /ሁለት ሰዎች/ እና አቶ ጁሀር አልይ	ጥቅምት 17/2003	499
919.	• ቼክ ጋር በተያያዘ የሚቀርብ የፍትሐብሔር ክስ ለቼኩ መፃፍ /መውጣት/ ምክንያት ከሆነው ውል ጋር ተገናዝቦ ሊታይ የሚገባ ስለመሆኑ • ውልን መሠረት በማድረግ የተፃፈ ቼክ ሌላው ወገን የውል ግዴታውን በአግባቡ አልተወጣም በሚል ምክንያት ብቻ ቼኩን የፃፈው ወገን በቼኩ ከመጠየቅ ነፃ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ የንግድ ሕግ ቁጥር 717	55077	ወ/ሮ ጥሩወርቅ ዘገኑ እና አቶ ግደይ አብርሃ	ህዳር 28/2003	501

www.abyssinialaw.com

920.	በባህር ላይ በሚደረግ የዕቃ ማጓጓዝ ለደረሰ ጉዳት የሚከፈል የጉዳት ካሣ አወሳሰን የባህር ህግ ቁ. 198/1/ /3/	52667	ኒያላ ኢንሹራንስ አክስዮን ማህበር እና የኢትዮጵያ ንግድ መርከብ	ታህሳስ 12/2003	503
921.	• የአክስዮን ማህበር አባል በመሆን የሚገኝ መብትና ጥቅም ለሌላ ሰው ሊተላለፍ የሚችልበት አግባብ • ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ባለአክሲዮን የሆነ ሰው ላለበት የግል ዕዳ አክሲዮኖቹ /በወቅቱ የገበያ ዋጋ/ ተሸጠው እንዲከፈል ለማድረግ የሚቻል ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 522-524	57288	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አቶ አሸብር ታደሰ /አምስት ሠዎች/	መጋቢት 19/2003	506
922.	በባህር ላይ በሚደረግ የዕቃ ማጓጓዝ ለሚደርስ ጉዳት የአጓጓዙ የኃላፊነት አድማስ የባህር ህግ ቁ. 196, 138, 205, 197, 180/3/	56480	የኢትዮጵያ ንግድ መርከብ እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሰኔ 14/2003	512
923.	• የአክስዮን ማህበር ወይም የኩባንያ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰው ድርጅቱ የሚያዝበት ገንዘብ እንደሌለው እያወቀ በድርጅቱ ስም በሚያወጣው/	57932	ተክሉ ካሣ ገብረየስ	ሰኔ 30/2003	516

www.abyssinialaw.com

	በሚሰጠው/ ቼክ በኃላፊነት ሊያስጠይቀው የሚችል ስለመሆኑ • የኩባንያ ሥራ አስኪያጅ በንግድ ህጉ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች ወይም የኩባንያውን መተዳደሪያ ደንብ በመጣስ መስራቱ የተረጋገጠ እንደሆነ ከድርጅቱ ጋር በአንድነት ወይም እንደነገሩ ሁኔታ በተናጠል ሊጠየቅ ስለመቻሉ የንግድ ህግ ቁ. 530		እና ማርኮ ባርዚ		
924.	የንግድና ኢንዲስትሪ ሚኒስቴር የንግድ ሥራ ፈቃድ ለመስጠት የቀረበው የንግድ ስም ቀደም ሲል ከተመዘገቡ የንግድ ስሞች ጋር አንድ አይነት ወይም ተመሳሳይና አሳሳች አለመሆኑን እንዲሁም ለመልካም ጠባይ ወይም ሥነ ምግባር ተቃራኒ አለመሆኑን ማረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 67/89 አንቀጽ 16/2/ 14 20 አዋጅ ቁ. 376/96 የንግድ ህግ ቁ. 137,138	58931	የንግድና ኢንዲስትሪ ሚኒስቴር እና ታይገር ሎጀስቲክ እና የንብረት ጥበቃ ኃ/የተ/የግል ማህበር	ሐምሌ 15/2003	518
925.	• ከቼክ ጋር በተያያዘ "የግል ግንኙነት" በሚል የተቀመጠው ሀረግ ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ • በቼክ የሚገደዱ ሰዎች ላይ አውጭው ክስ ለማቅረብ የሚችለው ቼኩ ከተፃፈበት ቀን አንስቶ እስከ አንድ ዓመት ባለው ጊዜ ውስጥ ስለመሆኑ • በቼክ በተከሰሰና ሰነዱን ይዞ በመጣው ሰው መካከል ያለን "የግል ግንኙነት"	24435	ሀጂ መሃመድ አደም እና አቶ ፍፁም ግርማ	የካቲት 04/2000	521

www.abyssinialaw.com

	በመቃወሚያነት ለማቅረብ የሚቻል ስለመሆኑ • ቼክ የሚሰጥበት ምክንያት በሰጪውና በተቀባዩ የሚወሰን እንጂ በህጉ የተዘረዘረ ባለመሆኑ ቼኩን የፃፈው ሰው ቼኩን የሰጠሁት ለዋስትናነት ነው በሚል ቼኩን ይዞ በመጣው ሰው ላይ "የግል ግንኙነትን" መሠረት በማድረግ የሚያቀርበው መቃወሚያ ቼክ በዋስትና ሊሰጥ የማይችል ነው በሚል ውድቅ ሊደረግበት የማይገባ ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 717/1/-/3/, 855, 881/1/, /ሀ/, 854, 640,868,752,850,827 - 840				
926.	• ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባል የሆነ ሰው ከአባልነቱ ለመውጣት የሚችልበት ብሎም ማህበሩ ሊመሰረትና ሊፈርስ የሚችልበት አግባብ • የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 244/2/ /ረ/ ተከራካሪ ወገኖች አለመግባባታቸውን በሽምግልና ስምምነት ከመፋታት ጋር ተፈፃሚ የሚደረግበት አግባብ የንግድ ህግ ቁጥር 510/2/ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 244/2/ /ረ/	50537	ሲ/ር መአዛ ዮሴፍ እና ዶ/ር ዮሴፍ ደነቀው	ግንቦት 02/2003	529
927.	• በንግድ ህጉ ቁጥር 683 "ወኪሎች" በሚል የተመለከተው የእቃ አስተላላፊነት ሥራን ለጥቅም የሚሰሩ ወገኖችን የማያካትት ስለመሆኑ • መድን ሰጪው ክስ ሊያቀርብባቸው የማይችላቸው ወገኖች ከመድን ገቢው ጋር የጠበቀ ግንኙነት ያላቸውና ለራሳቸው ጥቅም ሳይሆን ለመድን ገቢው ጥቅም የሚሰሩ ወገኖችን ስለመሆኑ	49295	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ የቻይና ዋንቦ	መጋቢት 22/2003	

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ሕግ ቁ. 683/3/		ኢንጂነሪንግ ኮርፖሬሽን /ሁለት ሰዎች/		535
	ቅጽ 13				
928.	• በባህር ላይ እቃ አመላላሽ በእቃዎች ላይ ለደረሰ ጉዳት በኃላፊነት ሊጠየቅ ስለሚችልበት አግባብ፣ • በባህር ላይ እቃን ለማመላለስ የውል ግዴታ የገባ ወገን ከእቃዎቹ መጐዳት ጋር በተያያዘ ስላለበት የኃላፊነት አድማስና ከኃላፊነት ነፃ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የባህር ህግ ቁ.196,138,205,197,180(3)	54117	ግሎባል ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ እና የኢትዮጵያ ንግድ መርከብ አ.ማ	ጥቅምት 13/2004	367
929.	እቃን ከማጓጓዝ ጋር በተገናኘ ከእቃው አደገኛ (ጉዳት አድራሽ) ባህሪ የተነሣ ዕቃውን በሚያጓጉዘው ተሽከርካሪ ላይ ለደረሰ ጉዳት የእቃው ባለቤት (ባለንብረት) የዕቃውን በአግባቡና በጥንቃቄ አለመታሸግ (አለመያዝ) ጋር በተገናኘ በኃላፊነት ሊጠየቅ ስለመቻሉ የንግድ ህግ ቁ.578(2)	60385	ጎልደን ሮዝ አግሮ ፉርምስ ኃ/የተ/የግ ማህበር እና አቶ ሐሊፎም ተስፋ ማሪያም	ጥቅምት 24/2004	371
930.	ከንግድ ስም አሰጣጥ ጋር በተያያዘ የንግድ ሚኒስቴር በሚሰጠው ውሣኔ ቅሬታ	69603	አቶ ሀብተወልድ ዘርጋው የጄትሮ የስራ አመራር	ህዳር	374

www.abyssinialaw.com

	ያለው ወገን አቤቱታ በይግባኝ ሊስተናገድ የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ.686/2002 አንቀፅ 6, 7, 30, 2(9), 16, 61		የማማከር አገልግሎት ድርጅት እና እነ አቶ ሳሙኤል አሰፋ የጄትሮ ሊደርሺፕ ኤንድ ማኔጅመንት(ሁለት ሰዎች)	08/2004	
931.	ከንግድ ስም ወይም ምልክት ምዝገባ ጉዳይ ጋር በተገናኘ በሚመለከተው ተቋም በተሠጠ ውሳኔ ቅሬታ ያለው ወገን ያለው መብት በይግባኝ ሥርዓት የማሳረም ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 501/98/ አንቀጽ 6,17,36,49	63454	ዳት ኢንተርናሽናል ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማ/ባለቤት ዶ/ር ጤና አብተው እና እነ የኢትዮጵያ አእምሮአዊ ንብረት ፅ/ቤት (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 26/2004	378
932.	• ለገንዘብ እዳ የሚሰጥ ዋስትና አንድ የመድን ተቋም ከሚሰጣቸው አገልግሎቶች መካከል አንዱ ስለመሆኑ፣	36935	አፍሪካ ኢንሹራንስ (አ.ማ) እና	የካቲት 27/2004	383

www.abyssinialaw.com

	• በመድን ሰጪ ድርጅቶች ተዘጋጅቶ የሚሰጥ የገንዘብ የዋስትና የግዴታ ሰነድ (Financial Guarantee Bond) ስለሚኖረው ውጤት • የገንዘብ የዋስትና የግዴታ ሰነድ ሊያሟላቸው የሚገቡ ፎርማሊቲዎች እና አቤቱታ ከማቅረብ ጋር በተያያዘ ተፈፃሚነት ስለሚኖረው የይርጋ ደንብ አዋጅ ቁ.86/86 አንቀፅ 2 የፍ/ብ/ህ/ቁ 1845, 1922(2)(3), 1725(U), 1727, 1926, 1929, 1930, 1931 የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያ ቁጥር 23/2002 አንቀፅ 1(1), 2(1) መመሪያ ቁጥር 24/2004 አንቀፅ 1(3), 2(1), 3 የንግድ ህግ ቁ.36(1)(2), 121(ሰ) አዋጅ ቁ.110/90 አንቀፅ 2(2) አዋጅ ቁ.57/89 አንቀፅ 2(18)		የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ		
933.	• ስለ የመልካም ሥራ አፈፃፀም ዋስትና (Performance Guarantee Bond) • የመልካም ሥራ አፈፃፀም ዋስትና ውል በባህሪው ከመድን ውል የሚለይና በፍትሐብሔር ሕግ ድንጋጌዎች የሚገዛ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1921, 1719, 1720, 1727, 1719(2), 1920, 1845, 1924(1), 1922(3), 1926	47004	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና ባሌ ገጠር ልማት ድርጅት	መጋቢት 11/2004	392

www.abyssinialaw.com

	የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያ ቁ23/2002 አንቀጽ 1(1), የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያ 24/2002 አንቀጽ 1(3) የንግድ ህግ ቁ. 654(1), 657(1), 712 አዋጅ ቁ. 57/1989 አዋጅ ቁ 648/2001 አንቀጽ 2/20 አንቀጸ 2(18) አዋጅ ቁ. 110/90 አንቀጽ 2(2)				
934.	• አንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እንዲፈርስ ለመጠየቅ በቂና ህጋዊ መስፈርቶች መሟላታቸው መረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ፣ • የማህበር ሥራው በአግባቡ አልተመራም ከሚል ጥያቄ ጋር በተያያዘ አግባብነት ያለው አካል የማህበሩን መተዳደሪያ ደንብ ወይም ሌሎች አግባብነት ያላቸውን ህጐች መሠረት በማድረግ እንዲስተካከል ለመጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ ቁጥር 217, 218, 511, 543	71134	አቶ ያሬድ ሲሳይ እና አልግሪን አግሮ ኢንዱስትሪ ኃ/የተ/የግል ማህበር	ሰኔ 04/2004	399
935.	• ስለ የገንዘብ ዋስትና የግዴታ ሰነድ (Financial Guarangee Bond) እና የኢንሹራንስ ኩባንያዎች በማናቸውም ስያሜ የገንዘብ ዋስትና የግዴታ ሰነድ የማውጣት ተግባር እንዳይፈጽሙ የተከለከሉ ስለመሆኑ • የአክሲዮን ማህበራት ፕሬዚዳንት ወይም ዋና ሥራ አስኪያጅ ስላለው	40186	አፍሪካ ኢንሹራንስ (አ.ማ) እና ዳሸን ባንክ (አ.ማ)	የካቲት 27/2004	402

www.abyssinialaw.com

	ስልጣን እና በህግ አግባብ ስልጣኑ ተገድቧል ለማለት ስለሚቻልበት ሁኔታ •የገንዘብ ዋስትና የግዴታ ሰነድ እንደ የኢንሹራንስ ፖሊሲ የማይቆጠር ስለመሆኑና በፍ/ብሔር ህጉ ስለ ዋስትና ግዴታ በተመለከቱት ድንጋጌዎች የሚገዛ ስለመሆኑ፣ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያ፡ ቁ. 24/2004 አንቀጽ 3,1(3) ቁ. 23/2004 አንቀጽ 1(1) አዋጅ ቁ. 86/86 አንቀጽ 2(4) ,6,4 32-34 አዋጅ ቁ. 87/89 አንቀጽ 2(18) አዋጅ ቁ. 110/90 አንቀጽ 2(2) የፍ/ብ/ህ/ቁ.1725(ሀ),1727,1922(2),(3) አዋጅ ቁ. 648/2001 አንቀጽ 2(20) የንግድ ህግ ቁ.36(1)(2), 121(ሰ), 348(3), 313(1)-(7), 313(10-12), 34(1),109(ረ), 323(2-3), 35(1), 26, 120				
936.	የአክሲዮን ማህበር ሥራ አስኪያጅ ያለአግባብ ከስልጣኔ (ከስራ አስኪያጅነቴ) ተሽሬያለሁ በሚል በሚያቀርበው አቤቱታ መነሻነት ፍ/ቤት ግለሰቡን ወደ ስራ	63200	እነ ጣና ኢንጂነሪንግ ኃላ/የተ/የግል	ታህሳስ 30/2004	417

www.abyssinialaw.com

	አስኪያጅነቱ እንዲመለስ ሊወሰን የሚችል ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ ቁ. 525-537		ማህበር(አራት ሰዎች) እና ሚስተር አልቸዲ ዴልጋውዲዮ		
ቅጽ 14					
937.	• የእሽሙር ማህበር ህጋዊ ሰውነት የሌለው እንዲሁም በጽሁፍ መረጋገጥና ሌሎች የንግድ ማህበሮችን በተመለከተ የተደነገጉት የማስታወቅና የማስመዝገብ ሥርዓቶች የማይፈፀምበት ነው በሚል ምክንያት ብቻ የእሽሙር ማህበርን አስመልክቶ ማህበሩ እንዲፈረስ በሚልና ሌሎች ተያያዥ ጉዳዬችን አስመልክቶ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ውድቅ በማድረግ የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • የእሽሙር ማህበር የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ የሚያደርገው በሽሪኮቹ ስም ስለመሆኑና ሽሪኮቹም እንደተራ ተዋዋይ ወገኖች የሚታዩ ስለመሆናቸው የንግድ ህግ ቁ. 212(1),272	76394	አቶ ወርቁ ወ/ፃዲቅ እና እነ የአቶ ተስፋዬ ወ/ሥላሴ ወራሾች (ሰባት ሰዎች)	ህዳር 18/2005	
938.	• አንድ የንግድ ማህበር (ድርጅት) የሚጨበጥና የማይጨበጥ እንዲሁም የሚንቀሣቀስና የማይንቀሳቀስ ንብረት መብቶች ምን ምን እንደሆኑ በማህበሩ	80599	ጀሽዋ ኢነድ ካሌቤ	ጥር 15/2005	

www.abyssinialaw.com

	የመመስረቻ ጽሁፍና መተዳደሪያ ደንብ የሚወሰን ስለመሆኑ • አንድ የንግድ ማህበር (ድርጅት) ሥራውን የሚያከናውንበት የንግድ ቦታ ኪራይ መብት የማህበሩ ህልውና ጋር የሚያያዝ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • የንግድ ድርጅቱ የፈረሰ ቢሆንም የንግድ ሥራውን ሲያከናውንበት የነበረውን ቦታ በሌላ ጉዳይ በፍርድ እንዲለቅ በተወሰነ ጊዜ የማህበሩ ሒሳብ ተጣርቶ አለመጠናቀቅ ቦታውን ላለማስለቀቅ ምክንያት ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ፣		ኃ/የተ/የግል ማህበር እና ወ/ሮ እንቁጣጣሽ አሰፋ		
ቅጽ 15					
939.	• የንግድ መደብር ኪራይ ከንግድ ቤት ኪራይ የተለየ ስለመሆኑ፣ • የንግድ መደብር የተከራየ ሰው ያለአከራዩ እውቅና እና ፈቃድ መደብሩን ለ3ኛ ወገን በኪራይ አሳልፎ ለመስጠት ስለመቻሉ፣ የንግድ ህግ ቁ. 127 (ሐ),145(ለ),	79561	አቶ ፀጋዬ አማን ለጃ እና በየካ ክፍለ ከተማ የወረዳ 08 አስተዳደር ጽ/ቤት	የካቲት 11/2005	221
940.	የንግድ ማህበር ሒሣብ ከተጣራና ትርፍና ኪሣራው ተለይቶ ከቀረበ በኋላ የማህበር አባል (ባለአክሲዮን) የሆነ ሰው ከትርፍ ሊደርሰው የሚገባውን የድርሻ ክፍያ በመለየት ክፍያ እንዲፈፀምልኝ በማለት የሚያቀርብው ጥያቄ ህጋዊ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ፣	82503	እነ ወ/ሪት ቤዛ ዱጉማ (ሁለት ሰዎች) እና	ሚያዝያ 21/2005	224

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ ቁጥር 211, 517, 518, 532(1)		ዘሚሊ ቀለም ፋብሪካ ኃ/የተ/የግል ማህበር		
941.	• የህብረት ሥራ ማህበራት ንብረት እንደ የአባለቱ የጋራ ሀብት (ንብረት) ተቆጥሮ ንብረቱን ለመሸጥ የሁሉም አባላት ስምምነት ያስፈልጋል ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • የህብረት ሥራ ማህበራት አሰራር ጋር በተያያዘ ውሣኔ ለማሳለፍ የሚችለው የማህበሩ ጠቅላላ ጉባኤ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 147/91 አንቀጽ 21, 18, 32, 19 ደንብ ቁጥር 106/96 አንቀጽ 20(2) 123	85009	ሃጅ ፈዬ ገመቹ ሄዳኦ እና እነ አቶ ዓለሙ በቀለ (አስራ አምስት ሰዎች)	መስከረም 21/2006	229
942.	አበዳሪ የሆነ ባንክ ለተበዳሪው ላበደረው ገንዘብ በመያዣነት ለያዘው ንብረት የመድን ሽፋን የገባለት እና የአርቦን ክፍያን ለመክፈል የተስማማ እንደሆነ ለመድን አስገቢው ተቋም የአረቦን ክፍያውን ለመክፈል የሚገደድ ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ ቁጥር 657, 675	83489	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ግንቦት 19/2005	233
ቅጽ 16					
943.	ለቼኩ መሰጠት መሰረት የሆነውን ውል እና ለጉዳዩ አወሳሰን ተገቢነት ያለውን ህግ ሳይመለከቱና በተገቢው የክርክር አመራር ስርዓት ፍሬ ነገሩን ሳያጣሩ የሚሰጥ ዳኝነት ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣	90434	ሉሃና አንጂነሪግ ኮንስትራክሽን ኃ.የተ.የግል ማህበር	ሰኔ 06/2006	61

www.abyssinialaw.com

			እና ማክሮ ጠቅላላ ስራ ተቋራጭ ኃ.የተ.የግል ማህበር		
ቅጽ 17					
944.	ክሱ የቀረበው በአንድ ተለይቶ በታወቀ ጊዜ ወይም ቀን የተፈጠረ ክስተትን መሠረት በማድረግ ሳይሆን በተለያየ ጊዜ ተከስተዋል የተባሉ የተለያዩ ችግሮችን መሠረት አድርጐ ሲሆን የማህበር ይፍረስልኝ ጥያቄ ወይም ክስ በይርጋ ይታገዳል የሚባልበት ምክንያት ሥላለመኖሩ፣ የን/ሕ/ቁ 218(1)፣541(1) የፍ/ሕ/ቁ 1835፣1845	94278	አቶ ሐሠን መሀመድ እና ማጅ አግሮ ፎረስትሪ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	ሕዳር 11/2007	322
945.	ከውጪ አገር በዶላር የተላከ የውጭ ምንዛሬ ለተላከለት አላማ አልዋለም በሚል ገንዘቡ እንዲመለስ ክርክር ሲነሳ ገንዘቡ ሊመለስ የሚገባውዶላር በተላከበት ጊዜ በኢትዮጵያ ብር ተመንዝሮ በተሠጠው ተመን መሠረት ስለመሆኑ፣ የፍ/ሕ/ቁ 1705፣1749፣1750፣1771	95069	እነ ስፍሜት አግሮ ቢዝነስ ኃ/የተ/ማህበር /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ ኤልሳቤት ብረቱ	ሕዳር 23/2007	325

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 18					
946.	የሽርክና ማህበር በህግ አግባብ ተቋቁሞ እየሠራነው ለማለት በጽሁፍ ውል መደረጉ እንደተጠበቀ ሆኖ በተግባራዊ እንቅስቃሴ ተዋዋይ ወገኖች በጋራና በተናጥል በመተባበር በመስራት ከጥቅሙም ይሁን ከእዳው በጋራ ሲጋሩ እንደነበር መረጋገጥ ያለበት ሥለመሆኑ፣ አንድ የሽርክና ማህበር በህጉ አግባብ ተቋቁሞ ለማለት የሚቻለው ተዋዋይ ወገኖች ተነጻጻሪ ሣይሆን ተደጋጋፊ የሆነ ግብ ይዘው መዋጮ በማውጣት አብረው በመስራትና በመተባበር ትርፍና ኪሣራም በህጉ አግባብ እየተጋሩ ኢኮኖሚያዊ ተግባር ማከናወናቸው ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ ቁጥር 211፣229፣269/1/	94481	ወ/ሪት ፀሐይነሽ በቀለ እና ወ/ሪትንግስት ተክላይ	ሐምሌ 1 ቀን 2007 ዓ.ም	360
947.	የሽርክና ውል ስምምነት አለ ለማለት መሟላት ሥለሚገባቸው መስፈርቶች የንግድ ህግ 5፣10(1)፣210(1)፣211፣215 እና 229(2)	96990	አቶ አያሌው ወልዴ ዮሃንስ እና አቶ ጀማል ሰማን ኑር	ሐምሌ 01 ቀን 2007ዓ.ም	365
948.	በሞተ ሰው ሥም የተመዘገበን የአክስዮን ድርሻ ላይ ሟቹ እንደተገኘ ተቆጥሮ የሚተላለፍ ውሳኔ አግባብነት የሌለው ሥለመሆኑ እና ተፈፃሚነት ያለው በንግድ ህጉ የተቀመጠው የሦስት ወር ጊዜ ሳይሆን በፍ/ሕ/ቁ 1845	100621	አቶ ልዑልሰገድ ሞጆ እና	ሐምሌ 3 ቀን 2007 ዓ.ም	369

www.abyssinialaw.com

	የተመለከተው የአስር ዓመት ይርጋ ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ.416 የፍ/ሕ/ቁ.1845		እነ አንድነት ቅቤና ቅመማ ቅመም ነጋዴዎች		
949.	በመመሪያ ቁጥር 4/2004 መሰረት በልዩ ሁኔታ በንግድ ቤት ተጠቃሚ ለመሆን ሊሟሉ ስለሚገባቸው ሁኔዎች	102725	እነ አቶ ዲንሳፋ ያዕቆብ/ሦስት ሰዎች/ እና ወ/ሮ አየለች በቀለ	ሓምሌ 14 ቀን 2007 ዓ.ም	373
950.	የህብረት ሥራ ማህበራት በመሰረታዊነት ለትርፍ ተብሎ የሚቋቋሙ ሳይሆን የአባላቱን ፍላጉት በአነስተኛ ወጪ ለሟሟላት የሚቋቋሙ በመሆኑ ለትርፍ ስራ የሚሰሩ የንግድ ስራዎች የሚያስፈልጋቸውን የንግድ ፋቃድ እንዲያወጡ የሚገደድበት አግባብ የሌለ ሥለመሆኑ የኃብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁጥር 147/1991 ማሻሻያው አዋጅ ቁ. 402/96 አንቀጽ 6	103717	የወንጂ ስኪር ፋብሪካ ሰራተኞች ሸማቾች ህብረት ስራ ኃ.የተ.የግል ማህበር እና የአዳማ ወረዳ ንግድና ገበያ ልማት ጽ/ቤት	ሐምሌ 03 ቀን2007 ዓ.ም	379

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 19					
951.	በውል መሰረት ከተቋቋመ የሽርክና ማህበር ውስጥ አንድ የማህበር አባል ከማህበሩ ሊወጣበት ስለሚችልበት አግባብ የንግድ ህግ 227 እና ተከታዮቹ	99900	አቶ ታይሉ መንግስቱ እና አቶ ሬገን መሐመድ (ሁለት ሰዎች)	መስከረም 25 ቀን 2008 ዓ.ም	361
952.	በአጓዥ ጥፋት በደረሰ አደጋ ምክንያት በተጓዡ(መንገደኛው) ላይ ለደረሰው ጉዳት ካሳ ለመወሰን ልንከተላቸው ስለሚገቡ የካሳ አከፋፈል መርሆች የን/ሕ/ቁ. 599፣ የፍ/ሕ/ቁ. 2091 እና 2092	97760	ወ/ሮ ንግስቲ አትክልቲ እና አቶ አበባው ሸፈራው	ታህሳሥ 19 ቀን 2008 ዓ.ም	365
953.	የህንጻ ኪራይ ውል ካለቀ በኋላ የታጣ ገቢ የኪራይ ዋጋ በሚያጠራጥር ጊዜ የማዘጋጃ ቤት ባለስልጣኖች በወሰኑት ታሪፍ መሠረት ወይም ታሪፍ የሌለ እንደሆነ የቦታዎች ልማድ በመከተል መወሰን የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ሕ/ሕ/ቁ. 2950/2/	105628	ዩኒቨርሳል ሜታልስና ሚኒራልስ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና በስፋት ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ጥቅምት 24 ቀን 2008 ዓ.ም	372

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 21					
954.	በአንድ የህብረት ስራ ማህበር ውስጥ አባል የሆነ ሰው በማህበሩ ጠቅላላ ጉባኤ ላይ በአካል ተገኝቶ ድምፅ መሰጠት ያለበት ስለመሆኑ እና ይህ ሁኔታ /አጠቃላይ መርህ/ ሊታለፍ የሚችለው መረጃ ሊቀርብበት የሚችል ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ሲያጋጥም ስለመሆኑ፣ *ኣዋጅ ቁጥር 147/91 /በኣዋጅ ቁጥር 402/96 እንደተሻሻለ ኣንቀጽ 18/2/*	110149	ምድር ሎዛ የጋራ ሕንጻ መኖሪያ ቤት የህብረት ስራ እና አቶ ይህደጎ ኪዳኔ	ታህሳስ 27 ቀን 2009 ዓ.ም	303
955.	ቼክ የብድር ዉልን ተክቶ ብድር መኖሩን ለማስረዳት አግባብነት ያለዉ ሰነድ ነዉ ለማለት የሚያስችል የሕግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ በብድር የተሰጠዉ ገንዘብ 500 /አምስት መቶ/ የኢትዮጵያ ብር በላይ ሲሆን የብድሩ ዉል በጽሑፍ ወይም በፍ/ቤት በተደረገ የእምነት ቃል ወይም መሐላ ካልሆነ በቀር ለማስረዳት የማይቻል ሥለመሆኑ *ንግድ ሕጉ ቁጥር 827 /ሀ/ እና 854* *የፍ/ብ/ሕ/ቁ.2472(1)*	123984	አቶ ጌታቸዉ መሸሻ እና አቶ ተሾመ ወልዴ	ሚያዚያ 25 ቀን 2009 ዓ.ም	308
956.	አንድ የውጪ ዜግነት ያለው ሰው በኢትዩጵያ ውስጥ በሚካሄደው ኢንቨስትመንት ውስጥ አክሲዩንን በመግዛት ለንግድ ስራ ምቹ የሆነ ህንፃ	118246	የሲዳሞ ተራ ህንጻ ስራ አክሲዮን ማህበር	ሰኔ 23 ቀን 2009 ዓ.ም	312

www.abyssinialaw.com

	በማሰራት የሥራ መስክ ሊሳተፍ የሚችል ስለመሆኑ አንድ የባለአክሲዮኖቹ ጉባኤ ሕግን፣ መመስረቻ ፅሑፍንና መተዳደሪያ ደንብን በመከተል የተደረገ እስከሆነ ድረስ በሕጉ ጥበቃ የሚያገኝ ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 769/2004 አንቀጽ 12(1ሀ)፣ 2(6) እና 38* *ደንብ ቁጥር 270/2005 አንቀጽ 3* *የን/ሕ/ቁጥር 416(1)*		እና ወ/ሮ አብረኸት ሀብተእዝጊ ተማኑ ወራሾች (ዘጠኝ ሰዎች)		
957.	ቼክ አምጪው በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ባንክ ሣያቀርብ ይህንኑ ጊዜ አሳልፎ አንድ ዓመት ሣያልፍ ባንክ አቅርቦ በቼክ አውጪው ስም በቂ ስንቅ የሌለው መሆኑን ያረጋገጠ ቼክ አምጪ ቼኩን መሰረት አድርጎ የሚያቀርበው ክስ አንድ ዓመት አላለፈም በሚል የሚያቀርበው ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ በንግድ ህግ ቁጥር 881/1/ ስር በተመለከተው የአንድ ዓመት የጊዜ ገደብ ክስ የማቅረብ መብታቸው በህግ ፊት ተቀባይነት ሊኖር የሚችለው በን/ሕ/ቁ. 855 ስር ቼኩን በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ ለባንክ የማቅረብ ቅድመ ሁኔታ ሲያሟላ ስለመሆኑ፣ *የን/ሕ/ቁ. 855፣881/1*	139932	አስማማው በየነ እና አሰፋ ነጋሽ	ሐምሌ 20 ቀን 2009 ዓ.ም	327
ቅጽ 22					

www.abyssinialaw.com

958.	በአክሲዮን ዝውውር ማመልከቻ ሰነድ ላይ የአክስዮን ማህበሩ ማህተም ማረፉ አልያም ዝውውሩ ፀድቋል ወይም ተመዝግቧል የሚል ምልክት መደረጉ ብቻውን በንግድ ህግ ስር በአዛኝ ሁኔታ የተቀመጠውን በባለአክሲዮኖች መዝገብ የመመዝገብ ግዴታን የማይተካ ወይም ቀሪ የማያደርግ ስለመሆኑ የንግድ ህግ 331 (1) እና 341 (2)	139385	ወ/ሮ መዋዕል ተኩዕ መርሻ እና አንበሳ ኢንተርናሽና ባንክ	መጋቢት 12/2010	269
959.	የአክሲዮን ማህበር ህልውና ከተቀጣሪዎች እና በአጠቃላይ ከሚኖሩ ተያያዥ እንቀውስቃሴዎች ጋር ጭምር በአንድም ሆነ በሌላ አግባብ ግንኙነት የሚኖረው በመሆኑ የማህበር መፍረስ አለመፍረስ አከራካሪ ሆኖ በቀረበ ጊዜ ማህበሩ እንዲፈርስ ሊወሰን የሚገባው ተከሰተ የተባለው ችግር ማህበሩን እንዲፈርስ በመወሰን ካልሆነ በሰተቀር በሌላ የህግ አግባብ መፍታት ወይም ማስወገድ እንደማይቻል ሲረጋገጥ ስለመሆኑ፣ የማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድም .ሆነ የማህበሩ ጠቅላላ ጉባኤ ስብሰባ አንድ ማህብር ከተቋቋመ ጀምሮ ተደርጎ አያውቅም በሚል ምክንያት ብቻ አንድ ማህበር እንዲፈርስ ሊወሰን የማይገባ ስለመሆኑና በንግድ ህጉ መሠረት እንደበቂ ምክንያት ሊወሰድ የማይችል ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ 217 እና 218፣ 495/1/ እና /3/	127352	እነ አቶ ታደሰ አይችሉህም /4 ሰዎች/ እና አቶ ዘውዴ ታደሰ	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም.	275

www.abyssinialaw.com

960.	አንድ ሰው የትራንስፖርት ክፍያ ከፍሎ በመኪና ሲጓዝ በነበረበት ወቅት የአካል ጉዳት ቢደርስበት የንግድ ህጉን መሠረት ያደረገና በውል ላይ የተመሰረተ ግንኙነት በተጎጂው እና በአጓዡ መካከል ተመስርቷል ማለት ስለሚቻልበት ሁኔታና አጓዡ ለመንገደኛው ኃላፊነት ያለበት በመሆኑ ኃላፊነቱ ሊታይ የሚገባው በንግድ ህጉ ስለ አጓዥ እና ተጓዥ በተደነገገው ድንጋጌ መሠረት መሰረት ስለመሆኑ፡- የንግድ ሕግ ቁጥር 561፣ 595 ፣596 ፣ 597 እና 599	136030	ወ/ሮ ምስራ መሐመድ እና እነ አቶ አብደላ አሜ (2 ሰዎች)	ህዳር 20 2010 ዓ.ም	282
ቅጽ 23					
961.	አንድ የንግድ ምልክት አንድ ዓይነት ወይም ተመሳሳይ የሆኑ የሌላ ዕቃዎችን አገልግሎችን በሚመለከት በሚገባ በሚታወቅ ወይም ኢትዮጵያ ዉስጥ ግልጋሎት ላይ ከዋለ የንግድ ምልክት ጋር አንድ ዓይነት ወይም ሊያሳስት በሚችል ደረጃ ተመሳሳይ ከሆነ ወይም ትርጉሙን ከያዘ መመዝገብ የሌለበት ስለመሆኑ የንግድ ምልክት ምዝገባና ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 501/1998 አንቀጽ 7(2)፤ 36(1)	143227	ደርሂም ኢንዱስትሪስ ካምፓኒ ሊሚትድ እና አሁጃን ኢንዱስትሪስ	21/09/2010	175
962.	በንግድ መደብር ውስጥ የሚገኙ ግዙፍነት ያላቸው እንደ መሳሪያዎች፣ የቤት ዕቃዎችና ሸቀጥ ያሉ ንብረቶች ባለሀብትነትን ንብረቱን በመግዛት ወይም በሌላ አኳኃን ያገኘው ወይም በኑዛዜ የተሰጠው ሰው ንብረቱን በእጁ ባደረገው ጊዜ	153890	ወ/ሮ እመቤት ዳኛቸው እና እነ አቶ ይስማው ዘገየ (2	መስከረም 23 ቀን 2011 ዓ.ም	179

www.abyssinialaw.com

	የሚተላለፍለት ስለመሆኑና ተቃራኒ ማስረጃ እስካልቀረበ ድረስ የእነዚሁ ንብረቶች ባለሀብት ስለመሆኑ በሕጉ ግምት የሚወሰድበት ስለመሆኑ በፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 1186 (1)፤ንግድ ሕጉ በቁጥር 128		ሠዎች)		
963.	አንድ ባንክ በአደራ የተቀበለውን የደንበኛውን ገንዘብ የመጠበቅ ሕጋዊ ግዴታ ያለበትና ከሕግ ውጪ የደንበኛውን ገንዘብ ወጪ እንዲሆን ያደረገ ሰው በባንኩ ገንዘብ ላይ ጉዳት ማድረሱ ከተረጋገጠ ደንበኛው ገንዘቡን ከባንኩ የማግኘት መብት በህግ የተጠበቀለት በመሆኑ ባንኩ ደንበኛውን በመተካት ወይም በራሱ ስም ሆኖ የደንበኛውን ገንዘብ ባልተገባ ወይም በወንጀል ተግባር ወጪ አድርጎ ለግል ጥቅሙ ባዋለው ሰው ላይ ክስ ቢያቀርብ ባንኩ በቅድሚያ የደንበኛውን ገንዘብ ስለመክፈሉ ወይም በደንበኛው የባንክ አካውንት ገቢ ስለማድረጉ የሚያሳይ ማስረጃ አላቀረበም በሚል ክሱ ውድቅ የሚደረግበት የሕግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የንግድ ህግ አንቀፅ 896-902፤አዋጅ ቁጥር 592/2000 አንቀፅ 52(1)	158539	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አቶ ምንዳይ ክፍሌ	ሕዳር 27 ቀን 2011 ዓ/ም	185
964.	በአንድ ክስተት ከሁለት በላይ በሆኑ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ጉዳት መድረሱ በመድን ሰጪና ተቀባይ መካከል በተደረገ የመድን ዉል መሰረት የመድን ሰጪዉ ግዴታ የኃላፊነት መጠን በመድን ዉሉ ላይ ከተመለከተዉ መብለጥ የሌለበት ስለመሆኑ	149326	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና ወ/ሮ መብራቴ ጤናዉ	28/03/2011	192

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ አንቀጽ 665(2)				
965.	የንግድ ማህበር ስለሚፈርስበት አግባብ የንግድ ህግ ቁጥር 217፤218 እና 542	153981 **የሰ/መ/ቁ**	ሚሲስ ሲያዎ ዶንግ እና እነ ሚስተር ዶንጁዩ ቸን (2 ሰዎች) **ጉዳዩን የመሩት ዳኞች**	መስከረም 21 ቀን 2011 ዓ.ም **የተሰጠበት ቀን**	197 **ውሣኔው**

www.abyssinialaw.com

ውክልና

ቅጽ 1

www.abyssinialaw.com

966.	አንድ ተወካይ በወካዩ ላይ ባቀረበው ክስ ወካዩን ወክሎ መከራከር ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2188, 2189, 2208, 2209, የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 57,58	14974	ወ/ት ማህሌት ገ/ስላሴ እና እነ አቶ መንግስቱ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 28/1997	43
ቅጽ 5					
967.	ንብረትን ለመሸጥ ለመለወጥ ብሎም ለሦስተኛ ወገን ለማስተላለፍ በሚል የተሰጠ ውክልና ንብረቱን በመያዣነት ለማስያዝ የሚያስችል ስልጣን እና ችሎታን የሚያጐናጽፍ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3049(2),2206(1)	17320	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና ዶ/ር ሻውል ገብሬ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 18/2000	2
968.	ወኪል የሆነ ሰው ውክልናውን በሚገባ እስካሳየ ድረስ በማመልከቻው ላይ የራሱን ወይም የወካዩን ስም አስቀድሞ መፃፉ ወኪልነቱን ለውጦ ባለቤት የሚያደርገው ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 58	23861	ሊቀ ስዩማን አሰፋ ባሻህውረድ እና የሣህሊተ ምህረትና ክርስቶስ ሣምራ ደብር አስተዳደር	ጥቅምት 14/2000	17

www.abyssinialaw.com

969.	• እንደራሴ የሆነ ሰው የውክልና ስልጣኑን መሠረት በማድረግ ሥራውን በሚያከናውንበት ጊዜ ተቃዋሚ ጥቅሞች (Conflict of interest) ማስወገድ ያለበት ስለመሆኑ • ከእንደራሴው ጋር ውል የፈፀመው ሦስተኛ ወገን እንደራሴው የውክልና ስልጣኑን በሚያከናውንበት ጊዜ ተቃዋሚ ጥቅሞችን የማስወገድ ግዴታውን አለመወጣቱን ማወቁ ወይም ማወቅ የሚገባው መሆኑ ያደረጉትን ውል ፈራሽ ስለማድረጉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2187(1)	32241	ወ/ሮ ካሰች ተካልኝ እና እነ አቶ ኃ/ማርያም አበበ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 9/2000	29
ቅጽ 9					
970.	መንግስታዊ የሆነ ተቋም በሚከሰስበትም ሆነ በሚከስበት ክርክር የሚቀርብ ሰነድ የኘሮቶኮል ቁጥር እንዲሁም ስለአቤቱታው ጽሁፍ ትክክለኛነት በሚመለከተው ኃላፊና በወኪሉ መፈረም ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 80, 92, 93 እና 92(3)	43875	በወላይታ ዞን የቦዲቲ ከተማ ማዘጋጃ ቤት እና አቶ ወንድሙ ኃይሌ	ሐምሌ 16/2001	131
971.	በወኪል በኩል የሚፈፀም የመኪና ጭነት ውል በአስጫኙ እና በመኪናው ባለቤት መካከል እንደተደረገ የሚቆጠር ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 566 እና የፍ/ብ/ሕ/ቁ 2251	34621	ኒያላ ኢንሽራንስ አ/ማ እና አቶ ሐጎስ ገ/መድህን	ሐምሌ 30/2001	136

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 10					
972.	ወኪል የሆነ ሰው የውክልና ሥራውን በሚሰራበት ጊዜ የራሱን ወይም ከራሱ ጋር ቤተሰባዊ ወይም ሌላ ጥብቅ ግንኙነትና ትስስር ያለው ሰውና የወካዩ ጥቅም ሊጋጭ የሚችልበት አጋጣሚ እንዳይፈጠር መከላከል ያለበት ወይም በተፈጠረ ጊዜ አስቀድሞ ለወካዩ ማሳወቅ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2187(1)2198,2208,2209	50440	አቶ ሃብቱ ወልዱ እና እነ ወ/ሮ መሰሉ ደስታ (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 16/2002	371
ቅጽ 11					
973.	• አንድ ሰው ለሌላ ሰው በሰጠው ፍፁም የውክልና ስልጣን መሰረት የተከናወነውን ተግባር ለማፍረስና መከራከሪያው ሊያደርገው የሚችለው ወካዩ ራሱ ስለመሆኑ • የወካይ ወራሾች ወኪሉ የውክልና ስልጣን ወሰኑን ሳያልፍ የስራውን ተግባር የሚቃወሙበት ህጋዊ መሰረት ስላለመኖሩ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2189/1/ እና /2/	38721	ካፕቴን ዮናስ ሕሉፍ እና እነ አቶ እስጢፋኖስ ኪዳኔ /አራት ሰዎች/	ህዳር 27/2003	555
974.	የውክልና ስልጣን መስጫ ሰነድ በህግ ስልጣን በተሰጠው አካል ቀርቦ ካልተረጋገጠና ካልተመዘገበ በስተቀር ህጋዊ ውጤት የማይኖረው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 334/95 አንቀጽ 5/1//ለ/	59568	አቶ ቴዎድሮስ ተስፋዬ እና አቶ ሙሉ አርጌ /ሁለት	ሚያዝያ 05/2003	561

www.abyssinialaw.com

			ሰዎች/		
ቅጽ 13					
975.	• የውክልና ውሎች በጠባቡ ሊተረጐሙ የሚገባ ስለመሆኑ • "በስማችን ውል እንዲዋዋል" በሚል በደፈናው የተሰጠ ውክልና ሊተረጐም የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ.2181(3), 2205, 2204	50985	እነ አቶ ስሻህ ክፍሌ (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ አፀደ ዱቤ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 05/2004	544
976.	• ልዩ የውክልና ስልጣን ለመስጠት በተዘጋጀ ሰነድ ላይ ልዩ ውክልና ስለመስጠት በተመለከተ አግባብነት ያላቸው የህግ ድንጋጌዎች ያለመጠቀስ ልዩ የውክልና ስልጣን እንዳልተሰጠ የሚያስቆጥር ስላለመሆኑ • የአስተዳደር አካል የሆነ ተቋም በአንድ ወቅት የሰጠውን የፅሁፍ ማስረጃ በሌላ ጊዜ ማስተካከሉ በአንድ ጉዳይ ላይ ሁለት የተለያዩ ሰነድ ቀርቧል በሚል እንደማስረጃ ሰነድ ዋጋ የሚያጣበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ • በውክልና ሰነድ ላይ ለተወካይ የተሰጠው ስልጣን በይዘቱ ልዩ ውክልና የሚያመለክት ሆኖ ሰነዱ ስለ ልዩ ውልክና አስፈላጊነት የተቀመጠውን የፍ/ብ/ህ/ቁ 2208 ያለመጥቀሱ ብቻ ለተወካዩ ልዩ የውክልና ስልጣን	72337	ወ/ሮ ንግስቲ እምነት እና ቴዎድሮስ ተክሌ	የካቲት 26/2004	549

www.abyssinialaw.com

	እንዳልተሰጠ የሚያስቆጥር ስላለመሆኑ፣ • ከሰነድ ማስረጃ ተቀባይነት ጋር በተያያዘ የሚነሣ ጥያቄ የህግ ጥያቄ በመሆኑ በሰበር ችሎት ሊስተናገድ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2205, 2005(1), 2179, 2199, 2203, 2204				
977.	አንድን ተቋም ወክሎ ውል ለመዋዋል በህግ ስልጣን የተሰጠው ሥራ አስኪያጅ ስልጣኑን ለሌላ ሰው በህግ ተቀባይነት ባለው ሁኔታ አስተላልፎ ውል የተደረገ እንደሆነ ተቋሙ በሥራ አስኪያጁ በራሱ በመፈረም ውል አላደረገም በሚል ምክንያት ብቻ በውሉ አንገደድም ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1731 2274 2214(1 2215(3),2180)	68498	አቶ ገብረ ክርስቶስ ገብረ እግዛብሔር እና ሳባ እምነበረድ ታላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	ሰኔ 07/2004	553
978.	የፀና የውክልና ስልጣን ከሌለው ሰው ጋር የተደረገ ውል ከጅምሩ ፈራሽና ህጋዊ ውጤት የሌለው ስለመሆኑ ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2232(2),2015(ሀ),2005(2),1204	73291	እነ አቶ አፅብሃ ወልዳይ (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ ዙሪያሽ አሰግድ የክልሉ ፍትህ ቢሮ	ሐምሌ 04/2004	559
979.	የውክልና ውል ሳይኖር ወኪል ነኝ በሚል የሚደረግ ውል ህጋዊ ውጤት አግኝቶ የሚፀናበት አግባብ ስላለመኖሩ፣ የውክልና ሥልጣኑ ከመሰጠቱ በፊት የተደረገ ውል ውክልና ከተሰጠ በኋላ	74538	ወ/ሪት አሊያት ይማም ሙዘይን	ሐምሌ 20/2004	563

www.abyssinialaw.com

	ሊፀና ይችላል ለማለት የሚያስችል የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑና ወካይ የሆነ ሰው የወካዩን ድርጊት እንደተቀበለ ሊቆጠር የሚችለው በህግ የሚፀና የውክልና ውል ኖሮ ነገር ግን ወኪሉ ከተሰጠው ስልጣን በላይ ሰርቶ የተገኘ እንደሆነ ወይም የውክልና ስልጣኑ ካበቃ (ከተቋረጠ) በኋላ ወካዩን በመወከል የሰራቸውን ሥራዎች በተመለከተ ብቻ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2190, 1678 (ሐ),1719(2),1723		እና አቶ እምነቴ እንደሻው		
980.	ወካይ የሆነ ወገን በተወካይ አማካኝነት የተደረገን ህገ ወጥ ውል እንዲፈርስ በሚል የሚያቀርበው አቤቱታ በአሥር አመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 2187(1)(2),2198,1810,1808(1),1845	67376	እነ ወ/ሮ ንግስት ኪዳኔ (ሁለትሰዎች) እና እነ አቶ በለጠ ወልደሰማያት(ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 30/2004	567

www.abyssinialaw.com

ቤተሰብ

ቅጽ 2

www.abyssinialaw.com

981.	በግልጽ በሚደረግ ኑዛዜ ኑዛዜው መነበቡን የሚያመለክት ከሆነ በግልጽ "ተነቧል" የሚል ቃል አለመኖሩ ኑዛዜውን ፈራሽ የሚያደርግ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881	17429	ወ/ሮ ሎሚ ሆርዶፋ እና አቶ ተስፋዬ ከበደ	ጥቅምት 21/1998	110
ቅጽ 3					
982.	የወራሽነት ጥያቄን ለማቅረብ ስለተወሰነ ጊዜ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1001(2),1168,1845,1853	15631	እነ የሻረግ መንግስት (ሁለት ሰዎች) እና እማሆይ የሻረግ ፈረደ	ታህሳስ 17/1998	63
ቅጽ 4					
983.	ጋብቻ በአንደኛው ተጋቢ ሞት ምክንያት በፈረሰ ጊዜ የጋራም ሆነ የግል ንብረት በምን ያህል ጊዜ ውስጥ መጠየቅ እንዳለበት በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1677 መሠረት በቁ. 1845 ላይ የተቀመጠው ይርጋ ተፈፃሚ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1768, 100,1677,1845	17937	ወ/ሮ ድንቄ ተድላ እና አቶ አባተ ጫኔ	መጋቢት 20/1999	80

www.abyssinialaw.com

984.	ስለ ጋብቻ መፍረስ	20938	ወ/ሮ ሸዋዬ ተሰማ እና ወ/ሮ ሣራ ልነጋነ	ሚያዝያ 11/1999	85
985.	ልጅነትን ስለማስረዳት የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 126(1),143(መ) እና (ሠ)	22243	ወ/ሮ ደሐብ ሰኢድ እና አቶ አብርሃም ካሣ	ሚያዝያ 16/1999	89
986.	ኑዛዜ ህጋዊ ነው መባሉ ሌሎች ሰዎች በሰነዱ ላይ ተቃውሞ ካላቸው ጉዳዩ በዳኝነት መታየትን የሚከለክል ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881, 884, 892, 996-1000, ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5	17058	አቶ አንበሶ ወ/ገብርኤል እና አቶ መሣይ መኮንን	መጋቢት 25/1999	93
987.	የኑዛዜ እያንዳንዱ መስፈርት መሟላት መመዘን የሚገባው የኑዛዜውን አጠቃላይ ሁኔታ በመመልከትና ተናዛዥም ሆነ ምስክሮች /እማኞች/ በኑዛዜ ባሰፈሩት ቃላትና ሃረጐች ሊሰጡ የሚችለውን ትርጉም ግምት ውስጥ በማስገባት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881	22712	አቶ እንደሻው በቀለ እና እነ ወ/ት አይናለም ያለው (ሁለት ሰዎች)	ሚያዝያ 9/1999	99

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 5					
988.	የስጦታ ውሉ በስጦታ ተቀባዩ ላይ ግዴታ ያልጣለ ቢሆንም እንኳን ስጦታ ሰጪው በድህነት ላይ መሆኑ ከተረጋገጠ ተቀባዩ ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2458(1)	23921	ወ/ሮ ዘለቃሽ መንግስቱ እና አስር አለቃ ታደሰ ወርቁ	ጥቅምት 12/2000	55
989.	“የቁም ኑዛዜ ስጦታ” ተራ የክፍያ ደንብ እንጂ ሌሎች ወራሾች ያላቸውን ውርሱን የመካፈል መብት የማይገድብ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 913	32337	ወ/ሮ ፀሐይነሽ ይህደጌ እና እነ ወ/ሮ ትሕሽ በርሔ	ግንቦት 21/2000	57
990.	በጋብቻ ወቅት በአንደኛው ተጋቢ ምክንያት የተፈጠረ ዕዳ ለጋራ ጥቅም መዋሉ በተረጋገጠ ጊዜ የዕዳው ወደ የጋራ ንብረት ወይም ወደ ሌላኛው ተጋቢ የግል ንብረት በመሄድ ሊከፈል የሚችለው በፍርድ አፈፃፀም ላይ ስለመሆኑና ከዚህ ጋር በተያያዘ በሌላኛው ተጋቢ ላይ ዕዳውን መሠረት በማድረግ ክስ ሊመሰረትበትም ሆነ ፍርድ ሊሰጥበት የማይገባ ስለመሆኑ	22891	ወ/ሮ ማና ኃ/ሚካኤል እና እነ አቶ ገ/ማርያም ከበደው (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 24/2000	65
991.	የጋብቻ ጽሁፍ በሌለ ጊዜ ጋብቻ መኖሩን ለማስረዳት የሚቻለው የባልና ሚስትነት ሁኔታ መኖሩን በማስረዳት ስለመሆኑ	21740	ወ/ሮ አስረስ መስፍን እና	ጥቅምት 28/2000	175

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 699(1), (2)		ወ/ሮ ውብነሽ ታከለ		
992.	በፍቺ ጋብቻ ከፈረሰ በኋላ የቀድሞ ተጋቢዎች እንደ ገና አብሮ መኖር የትዳር ሁኔታ መኖሩን የሚያስገነዝብ ከሆነ ጋብቻ መፈፀሙን የህግ ግምት መውሰድ የሚቻል ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 96 እና 97(1)	23021	ወ/ሮ አበባ ወርቅ ጌታነህ እና ወ/ሮ ዋጋዬ ኃይሌ	ሐምሌ 12/1999	180
993.	በፍርድ ቤት ያልፈረሰ በጋብቻ ላይ ጋብቻ በፈፃሚው ሞት ምክንያት የፈረሰ እንደሆነ የሟች ባለቤቶችን እኩል የጡረታ አበል የመከፈል መብት የሚሰጥ ስለመሆኑ	23493	ወ/ሮ እንማው ዘገየ እና ወ/ሮ ወርቄ መኮንን	ሰኔ 26/1999	185
994.	ወላጆች ለህፃናት ልጆቻቸው ሞግዚትና አስተዳዳሪ የመሆን መብታቸው ሊከበር የሚችለው ለህፃናቱ ጥቅምና ደህንነት እስከሰሩ ወይም ሊሰሩ የሚችሉ መሆናቸውን ማረጋገጥ ሲቻል ብቻ ስለመሆኑ የደቡብ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መንግስተ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 75/96 አንቀፅ 235(1), የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 36(2)	23632	ወ/ሮ ፀዳለ ደምሴ እና አቶ ክፍሌ ደምሴ	ጥቅምት 26/2000	188
995.	በህግ ፊት ያልፈረሰ በጋብቻ ላይ ጋብቻ በፈፃሚው ሞት ምክንያት የፈረሰ እንደሆነ የጋራ ሀብትን ሁለቱ ባለቤቶች ግማሹን ለሁለት ቀሪውን ግማሽ ልጆች የሚካፈሉ ስለመሆኑ	24625	ወ/ሮ ሳድያ አሕመድ እና	ጥቅምት 28/2000	195

www.abyssinialaw.com

			ወ/ሮ ሊህማ አሊ		
996.	በጋብቻ ውል ላይ የግል ተብሎ ያልተመለከተና ጋብቻ ከመፈፀሙ በፊት ግንባታው የተጀመረ ቤት ግንባታው የተጠናቀቀው በጋብቻ ወቅት ከሆነ የጋራ ንብረት ተደርጐ የሚወሰድ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 62(1) , 63(1)	25005	መኮንን በላቸው እና ወ/ሮ አለሚቱ አደም	ህዳር 3/2000	198
997.	የባልና ሚስት የጋራ ሃብት ነው በሚል የተወሰነ መኖሪያ ቤት ጋር በተያያዘ አንደኛው ተጋቢ ቤቱ የተሰራበትን መሬት (ቦታ) ከጋብቻው በፊት የተመራ በመሆኑ ሌላኛው ተጋቢ የቤቱን ግማሽ ዋጋ ተቀብሎ እንዲለቅ በሚል የሚሰጥ ውሣኔ የህግ መሠረት የሌለው ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 92 የፍ/ብ/ህ/ቁ. አንቀፅ 1131,1132	25281	ወ/ሮ መሠረት ፍስሐ እና አቶ ቀልቤሣ አለሙ	ጥር 29/2000	201
998.	ጋብቻ ከመመስረቱ በፊት የግል የነበረ ሃብት ከጋብቻ በኃላ የጋራ ከሆነ ንብረት ጋር ተቀላቅሎ በተገኘ ጊዜ የግል የሆነው ንብረት ተለይቶ የግሉ ለሆነው ተጋቢ ሊሰጥ የሚገባ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 57,86(1)	26839	ወ/ሮ አስካለ ለማ እና ሣህለ ሚካኤል በዛብህ	ህዳር 10/2000	208
999.	በጋብቻ/በትዳር ላይ/ ከተጋቢዎች መካከል በአንደኛው ተጋቢ አማካኝነት በካሣ	26953	አቶ ብዙነህ ጨርቆሴ	ህዳር	211

www.abyssinialaw.com

	መልክ የተገኘ ሃብት የጋራ ሃብት/ንብረት/ ተደርጐ የሚቆጠር ስለመሆኑ		እና ወ/ሮ መዓዛ እንግዳዬ	13/2000	
1000.	ጋብቻ ፀንቶ ባለበት ጊዜ የጋራ ንብረት የተሸጠ ቢሆንም የሽያጩ ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል እንደሚገኝ ካልተረጋገጠ ለጋራ ትዳር ጥቅም እንደዋለ የህግ ግምት የሚወሰድበት ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 85 -93	27697	አቶ ርዕሶም ገ/መድህን እና ወ/ሮ አልማዝ ጊላ ሚካኤል	ጥቅምት 19/2000	215
1001.	• የማይንቀሳቀስ ንብረት ለንግድ ማህበር በመዋጮ መልክ የተሰጠ ሆኖ ሲገኝ የንብረቱ ስም በኩባንያው ተመዝግቦ ያለመገኘቱ በ3ኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ለመሆን የማይችል ቢሆንም ንብረቱ በአይነት መዋጮ መሰጠቱን የሚያስቀረው ስላለመሆኑ • የጋራ የሆነ የማይንቀሳቀስ ንብረት ያለ አንደኛው ተጋቢ ፈቃድ ለንግድ ማህበር በዓይነት መዋጮ የተሰጠ እንደሆነ ንብረቱ የባልና ሚስቱ የጋራ ንብረት ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁጥር 517(ሠ),(ረ) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2878 የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 68(1), 69(2)	27869	ፍቅርና ሠላም ኃ/የተ/የግ/ማ እና እነ ወ/ሮ መሠረት ኃይሉ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 10/2000	220

www.abyssinialaw.com

1002.	ቤት የጋራ ሃብት ነው ከተባለ ቤቱ የተሰራበት መሬት ላይ የጋራ ባለሃብቶቹ እኩል የመጠቀም መብት የሚኖራቸው ስለመሆኑ	29402	ወ/ሮ ሐዳስ ታረቀ እና የ፱ አለቃ አስመላሽ ኃይለስላሴ	ጥቅምት 19/2000	231
1003.	• ሟች በኑዛዜው አንድን ሰው ልጄ አይደለም በማለት መግለፅ የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለማፍረስ የሚያበቃ ስላለመሆኑ • በቤተሰብ ህጉ ልጅነትን ለማረጋገጥ የሚቻልበት አግባብ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 154,156,157	30959	እነ ወ/ሮ ተወዳጅ ገ/ሥላሴ (ሁለት ሰዎች) እና እነ አቶ ዘለቀ ዘውዴ(ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 1/2000	234
1004.	የተጋቢዎች ተለያይቶ ለረዥም ጊዜ መኖርና በዚህም ጊዜ ሌላ ትዳር መስርቶ መገኘት የቀድሞው ጋብቻ በህጋዊ መንገድ ተቋርጧል የሚያስብል ስለመሆኑ /የሰ/መ/ቁ. 14290/	31891	እነ አቶ አንለይ እንየው (ሰባት ሰዎች) እና ወ/ሮ መሬም ጠሃ	ሚያዝያ 14/2000	240
1005.	የጋብቻ ውል በህግ አግባብ አልተደረገም በሚል ተቃውሞ ያቀረበ ተጋቢ በውሉ መሠረት ሊገደድ የማይችል ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 34(2), 35(2) እና 9(1)	31946	ወ/ሮ ዘውዲቱ ጌታቸው እና ተመስገን ደሳለኝ	ግንቦት 14/2000	244

www.abyssinialaw.com

1006.	አንድን ሰው አባት ነው ብሎ ለማለት ለልጅ እንክብካቤ ማድረጉና ልጁም በእሱ ስም መጠራቱ ብቻ ሣይሆን ግለሰቡ ድርጊቱን አባት ነኝ ከሚል ስሜትና መንፈስ በመነጨ ያደርግ የነበረ መሆኑ መረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ የአማራ ክ/መ/ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 79/95 አንቀፅ 154(ሐ)(ሠ)	32130	እነ እማዋይሽ ካሣ (ስድስት ሰዎች) እና ወ/ሮ አስቴር አህመድ	መጋቢት 18/2000	247
1007.	ተጋቢዎች ጋብቻቸው ፀንቶ ባለበት ወቅት የገዙት ንብረት በስማቸው ያልዞረ ቢሆንም እንኳን ንብረቱ የእኔ ነው በሚል የቀረበ የ3ኛ ወገን ተቃውሞ እስካልቀረበ ድረስ ንብረቱ የጋራ ሀብት ተደርጐ የሚወሰድና ሊከፋፈል የሚገባ ስለመሆኑ	33411	ወ/ሮ ሙሉብርሃን አባዲ እና አለቃ ኪሮስ ገብሩ	መጋቢት 25/2000	251
1008.	• ልጅነትን ለማረጋገጥ የሚቀርብ ጥያቄ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ቀርቦ ሊስተናገድ የሚገባ ስለመሆኑ • ልጅነትን ለማረጋገጥ የሚቀርብ የልደት ምስክር ወረቀት ተቃውሞ የማይቀርብበት የመጨረሻ ማስረጃ ተደርጐ ሊወሰድ የማይችል ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 154	33440	ወ/ሮ ኪሮስ ገ/ማርያም እና አቶ ግርማ ገብረ ስላሴ	ሚያዝያ 21/2000	259
1009.	ጋብቻ በባህላዊ መንገድ ተመስርቷል ለማለት የሚቻልበት አግባብና መመስረቱን ማስረዳት የሚቻልበት ሁኔታ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 4 እና 97(2)	33875	ወ/ሮ የሻረግ አባትኩን እና ወ/ሮ መሠረት አድማሱ	መጋቢት 25/2000	262

www.abyssinialaw.com

1010.	የአንድ ሰው አባት ነኝ በሚል የሚቀርብ ሰው አባትነቱን በህግ አግባብ በማስረጃ ማስረዳትና ማረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ የአማራ ክልል የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 147(1), 97(2)	34149	እነ ወ/ሮ ዘለቃሽ በቀለ እና አቶ አለሙ በቀለ	መጋቢት 25/2000	268
1011.	ከጋብቻ በፊት የተፈራ ንብረት ላይ ያለን ዕዳ ለመወጣት ከጋብቻ በ%E1ላ ከባልና ሚስት የጋራ ገንዘብ መከፈሉ ንብረቱን የጋራ ንብረት የማያደርገው ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 62(1) እና 70(1)	35376	እነ አቶ ዳንኤል አሰፋ (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ ሔለን ውበቱ	ግንቦት 28/2000	275
1012.	ጋብቻ ፀንቶ ባለበት ጊዜ የሚገኝ ድጐማ የባልና ሚስቱ የጋራ ሀብት ስለመሆኑ የአማራ ብ/ክ/መ የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 73(1) እና (2)	31430	ወ/ሮ አዲስአለም አከለ እና የመቶ አለቃ አክሊሉ አበበ	ሚያዝያ 7/2000	237
1013.	ከወራሾች መካከል አንዱ በሌለበት የተካሄደ የንብረት ክፍፍል በሌለበት ክፍያው የተፈፀመበት ወራሽ በሚያቀርበው አቤቱታ መነሻነት ሊፈርስ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1080	29386	ወ/ሮ ወለላ ተሰማ እና እማሆይ በላይነሽ መለሰ	የካቲት 25/2000	346
1014.	ጋብቻ የትዳር ሁኔታ መኖሩን በማስረዳት ለማሳየት /ለማረጋገጥ/ የሚቻል	20036	ማህበራዊ ዋስትና	ግንቦት	362

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑና ይህንንም ለማስረዳት ማንኛውም ዓይነት ማስረጃ ሊቀርብ ስለመቻሉ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 95,96 እና 97		ኤጀንሲ እና ወ/ሮ ወለተብርሃን ካሣዬ	16/1998	
1015.	የጡረታ አበል እንደማንኛውም ገቢ የባልና ሚስት የጋራ ንብረት ተደርጐ የሚወሰድ ስላለመሆኑ	34387	አቶ ከበደ መሐ እና ወ/ሮ ፋናዬ ብዙነህ	ግንቦት 14/2000	271
ቅጽ 6					
1016.	ወራሽነትን ካረጋገጡ በኋላ ንብረት ተይዞብኛል ይመለስልኝ የሚል ጥያቄ ከሦስት አመት በኋላ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1000(1)	20295	አቶ ደጀኔ ለገሠ እና እነ አቶ መላኩ ጌታቸው	ሐምሌ 5/1999	230
1017.	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1000 ወራሽ ነኝ ወይም ወራሽነቴ ይረጋገጥልኝ ከሚል ጥያቄ ጀምሮ የውርስ ንብረት ያለ አግባብ ተይዞብኛል በሚል ለሚቀርብ አቤቱታ ጭምር ተፈፃሚነት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 999, 1000	25567	ወ/ት አይናለም አበበ እና አቶ ደገፉ ጉርሙ	ህዳር 12/2000	235

www.abyssinialaw.com

1018.	በወራሾችና ወራሽ ባልሆኑ ሰዎች መካከል የሚነሳ የውርስ ንብረትን የተመለከተ ክርክር በአሥር ዓመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1845	25664	አቶ ተገኝ ይማም እና እነ አቶ ካሣሁን ደሳለኝ	ግንቦት 7/2000	239
1019.	ከውርስ ሀብት ጋር በተያያዘ ወራሽ ነኝ የሚል ወገን መብቱንና የውርስ ንብረቶቹ በሌላ ወራሽ መያዛቸውን ካወቀ ከሦስት ዓመት በኋላ የሚያቀርበው የወራሽነት ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1000(1)	26422	ወ/ሮ ስንልሽ ማዘንጊያ እና እነ አቶ ተስፋ ማዘንጊያ	ጥቅምት 28/2000	249
1020.	ቤት በፍ/ብሔር ህጉ ውስጥ እንደ ርስት የማይቆጠርና የይርጋ መርሆ ተፈፃሚ የሚሆንበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1000(2)	34011	እልፍነሽ አማረ እና አቶ ግርማ አማረ	መጋቢት 25/2000	282
ቅጽ 7					
1021.	የውርስ ሀብት አጣሪ የንብረት ባለቤትነትን የመወሰን ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 956	23322	ወ/ሮ አዳነች ወርዶፋ እና እነ ወ/ሮ አስናቀች ወርዶፋ	ሰኔ 19/2000	192

www.abyssinialaw.com

1022.	በፍ/ብ/ህጉ ውስጥ "ከዘር የወረደ ርስት" በሚል የተቀረበው አገላለጽ በህገ-መንግስቱ የተሻረ ወይም ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1000/2/ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀጽ 40	30158	እነ ወ/ሮ ፀሐይነሽ አደም ሞግዚት ሐይሉ ሲሳይ እና የከ/ል እሸቱ ተስፋዬ ወራሾች	ሰኔ 19/2000	201
1023.	ኑዛዜ ፈራሽ ነው ይባል በሚል የሚቀርብ ክስ እና የተሰጠ የወራሽነት የምስክር ወረቀት እንዲሰረዝ በሚል የሚቀርብ ተቃውሞ የተለያዩ ይዘትና ውጤት ያላቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 996/1/, 998/1/, 973, 996/2/	32414	ወ/ሮ ባዩሽ ደጀኔ እና እነ ወ/ሮ ሃሳብከፋይ ጌራወርቅ (ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 24/2000	212
1024.	የውርስ ሃብቶች በተለያዩ ቦታዎች የሚገኙ በሆነ ጊዜ የሚነሱ ክርክሮች የውርሱ ክፍያ በተጀመረበት ቦታ ለሚገኝ ፍ/ቤት የሚቀርቡና የሚስተናገዱ ስለመሆናቸው የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 23	34076	ወ/ሮ ዘነበወርቅ ወልዱ ፀጋ እና እነ እጣሆይ ድብቅነሽ ግዛው	ሰኔ 10/2000	217

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)		
1025.	የውርስ ማጣራት ሪፖርት ከፀደቀ ወይም በፍ/ቤት ተቀባይነት ካገኘ በኋላም ቢሆን እንደ ፍርድ ተቆጥሮ በቀጥታ የአፈፃፀም አቤቱታ ሊቀርብበት ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 944, 946, 956, 960, 996	18576	ወ/ሮ ደስታ መኮንን እና ወ/ት መሰሉ ጌታሁን	ግንባት 26/2000	330
1026.	ባልና ሚስት በፍቺ ከተለያዩና የንብረት ክፍፍል ከተደረገ በኋላ ከአንደኛው ተጋቢ የግል ተግባር የሚመነጭ ዕዳ አፈፃፀም የተጠየቀው /የቀረበው/ ከፍቺ በኋላ እስከሆነ ድረስ ለዕዳው ምክንያት ከሆነው ተጋቢ ብቻ የሚጠየቅ ስለመሆኑ	22930	ወ/ሮ ታድሬ አባተ እና ወ/ሮ ዓለም ገ/የሱስ	ሚያዝያ 30/2000	350
ቅጽ 8					
1027.	የውርስ ሀብት ክፍፍልን መነሻ ያደረገ ክስ የግዴታ ውርስ ከተጣራ በኋላ መቅረብ የሌለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1000(1)	34703	እንዳሻው ፍቃዱ እና እነ ወንድማገኝ ፍቃዱ(ሰባት ሰዎች)	ጥቅምት 11/2001	243

www.abyssinialaw.com

1028.	ኑዛዜ ሲነበብ የነበሩ ሰዎች ኑዛዜው አይፀናም በሚል የሚያቀርቡት የመቃወም አቤቱታ ኑዛዜው በተነበበ በአሥራ አምስት ቀን ውስጥ መቅረብ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 973	36604	ወ/ሮ ፅጌ መንግስቱ እና እነ አቶ ወንድይራድ መንግስቱ(ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 25/2001	245
1029.	ከጋብቻ በፊት የግል የነበረን ንብረት መነሻ በማድረግ በጋብቻ ጊዜ በግብይት የተገኘ ንብረት የግል ሆኖ ሊቀጥል የሚችለው በፍ/ቤት ቀርቦ የፀደቀ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 58(2), 57, 62(2)	37275	ሻ/ባሻ ገዛኸኝ ድልነሣው እና ወ/ሮ ተዋበች ደመቀ	ጥቅምት 18/2001	247
1030.	ግልፅ ኑዛዜ ህጋዊ እንዲሆን መሟላት ያለበት ፎርማሊቲ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 882	36777	አቶ ወንድም አገኝ ዘውዱ እና እነ አቶ ታፈሰ ወንድአፈራሽ (ሶስት ሰዎች)	ጥቅምት 25/2001	251
1031.	ህፃናትን ማዕከል ያደረጉ ክርክሮች የልጆችን ጥቅም ባስጠበቀ መልኩ መስተናገድ ያለባቸው ስለመሆኑ	35710	ወ/ሮ እፀገነት እሸቱ እና ወ/ሮ ሰላሚዊት ንጉሴ	ታህሣስ 16/2001	253

www.abyssinialaw.com

1032.	የስጦታ ውል የተፈፀመው ውል ለማዋዋል ስልጣን በተሰጠው ሰው ፊት ከሆነ ይኼው ግለሰብ እንደ ምስክር ተደርጐ ባይፃፍም ምስክር ተደርጐ ሊቆጠር የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2443,881,882	37562	አቶ ሣሙኤል ፈረንጅ እና አቶ ግርማ ታፈሰ (ሁለት ሰዎች)	ጥር 28/2001	258
1033.	ጋብቻ ህጋዊ ውጤት የሚኖረው በህግ አግባብ ተፈፅሟል ከተባለበት ጊዜ ጀምሮ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 28(3)	41896	ወ/ሮ ታደለች ዋለልኝ እና እነ ወ/ሮ አዲስዓለም ፀጋ (ሦስት ሰዎች)	የካቲት 26/2001	261
1034.	የሟች እዳን ለመክፈያ በአፈፃፀም ሊያዝ የሚገባው በውርስ የተገኘውን ሀብት እንጂ የወራሾች የግል ሃብት ስላለመሆኑ	38691	አቶ ለገሰ ቢራቱ እና አቶ ደረጀ ጅማ ገርግሶ	የካቲት 24/2001	263
1035.	የአንደኛው ተጋቢ ስምምነት ሣይኖር የጋራ የሆነ የማይንቀሣቀስ ንብረት በሌለኛው ተጋቢ የተሸጠ እንደሆን ስምምነቱን ያልሰጠው ተጋቢ ካወቀበት ቀን ጀምሮ በ 6 ወር ውስጥ እንዲሁም በማናቸውም ሁኔታ ደግሞ በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ የሽያጭ ውሉ እንዲፈርስ ለመጠየት ስለመቻሉ	38126	ዲያቆን ኃይለጊዮርጊስ ወንድምሲያምረኝ እና እነ ወ/ሮ የሺ ተፈሪ	መጋቢት 22/2001	266

www.abyssinialaw.com

	የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 69(2)		(ሁለት ሰዎች)		
1036.	በኑዛዜ የተገኘ ንብረት በ10 (አሥር) ዓመት ጊዜ ውስጥ ካልተጠየቀ በስተቀር በይርታ የሚታገድ ስለመሆኑ	38152	የወ/ሮ ገነት ዳምጤ ወራሾች እና እነ አቶ ይልማ አስፋው	ሚያዝያ 29/2001	268
1037.	ወራሽ የሆኑ ወገኖች የሚያቀርቧቸውን ተገቢነት ያላቸው ማስረጃ-ነ በሙሉ አሰባስቦ በመስማት ያልተከናወነ የውርስ ማጣራት ሪፖርት በህግ አግባብ የተከናወነ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 241, 270 እና 345	42525	እነ አቶ አብዱልዋሲቅ አርጋው እና ወ/ሮ አልዋያ አባበሊስ	ግንቦት 27/2001	274
1038.	የተናዛዡ ህጋዊ ንብረት ባልሆነ ነገር ላይ የተደረገ ኑዛዜ በፍ/ቤት ቢፀድቅም እንኳን የኑዛዜ ሰነዱ ዋጋ የማይኖረው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 865	32817	ወ/ሮ አልማዝ ዘውዴ እና እነ ወ/ሮ ቴቱ ዘውዴ(ሦስት ሰዎች)	ሰኔ 11/2001	277
1039.	የገበያ ዋጋን መሠረት ያላደረገና የግንባታ ዋጋ ግምት ላይ ብቻ ተመርኩዞ የሚደረግ የውርስ ሀብት ክፍፍል ፍትሐዊ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ	40510	ቴዎድሮስ መንበሩ እና ገ/ህይወት ታደሰ	ሰኔ 23/2001	281

www.abyssinialaw.com

1040.	ጋብቻ በሁለት የተለያዩ ሥርዓቶች የተፈፀመ ቢሆንም አንድ ጊዜ በህግ አግባብ የተደረገ ፍቺ በቂና ሙሉ ህጋዊ ውጤት የሚያስከትል ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 75(ሐ)	40781	ፍቅረስላሴ ካህሣይ እና ወ/ሮ ሮማን ታደሠ	ሐምሌ 30/2001	283
1041.	በውርስ ሃብት ክፍፍል ላይ ተወላጅ የሆነ ሰው ከሩብ በላይ ጉዳት የደረሰበት እንደሆነ ክፍፍሉ እንዲቀር ለመጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ. 11/22,913,1060,1037-1051,942	18394	ወ/ሮ ዝናሽ በቀለ ማንደፍሮ እና ወ/ሮ ሐረገወይን በቀለ	መጋቢት 21/1999	286
ቅጽ 10					
1042.	በጋብቻ ውል ላይ ባልና ሚስት "መተዳደሪያችን" ነው በሚል ያመለከቷቸው ንብረቶች የጋራ ንብረት ተደርገው የሚቆጠሩ ስለመሆናቸው	38544	አቶ ብሩክ ታ/እየሱስ እና ወ/ሮ ፋናዬ አበበ	ጥቅምት 5/2002	2
1043.	• በጋብቻ ላይ የተደረገ ጋብቻ ከጅምሩ ውጤት አልባ ነው (void ab initio) ሊባል የሚችል ስላለመሆኑ • የጋብቻ ውል ተጋቢዎች ንብረታቸውን በተመለከተ ጋብቻው የሚያስከትለውን ውጤት ስምምነት የሚያደርጉበት ሰነድ ስለመሆኑ	39408	አርጋው አባቼ እና የወ/ሮ አስቴር አበጋዝ	ጥቅምት 24/2002	5

www.abyssinialaw.com

	የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 42,44,33,11		ወራሾች (ስድስት ሰዎች)		
1044.	የውርስ ሀብትድርሻ ክፍፍል ጥያቄ በይርጋ የሚታገድበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1080(3)	40418	ተስፋዬ ሞላ እና እነ እሸቱ ምነ (ሦስት ሰዎች)	ጥቅምት 10/2002	7
1045.	አባትነት በፍርድ ውሣኔ ሊታወቅ የሚችልበት አግባብ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 43	42682	እነ ወ/ሮ ፋንታነሽ በላይ (ሦስት ሰዎች) እና ሞላ ደምሴ	ጥቅምት 10/2002	9
1046.	ፀንቶ ባለ ጋብቻ ውስጥ የተወለደ ልጅ አባት በጋብቻ ውስጥ ባል የሆነው ወገን ስለመሆኑና የዚህን ሰው አባትነት ለመቃወም የሚቻልበት አግባብ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 144,126,167,168,173	40624	እነ ወ/ሮ መብራት ታደሰ (አራት ሰዎች) እና አቶ ኤፍሬም ዘውዴ	ጥቅምት 12/2002	11

www.abyssinialaw.com

1047.	የጋራ የሆነን የውርስ ሀብት ከፍቃዱ ውጪ እንዲሸጥ የተደረገበት ወራሽ ከሸያጩ ዋጋ ድርሻውን ለማግኘት መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1266,1060(1)	41857	አሕመድ ሑሴን እና እነ ወ/ሮ የኔዓለም ተመስገን (ሦስትሰዎች)	ጥቅምት 24/2002	14
1048.	ከጋብቻ በፊት የግል የነበረ ንብረት በተጋቢዎች የጋብቻ ውል መነሻነት የጋራ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ	42766	እነ ወ/ት ሠናይት ኃ/ማሪያም እና ወ/ሮ አበበች ወርቁ	ጥቅምት 10/2002	19
1049.	ልጅነትን በማረጋገጥ በፍ/ቤት የሚሰጥ ውሣኔ የህግ ግምት የሚፈጥር እንጂ አስገዳጅነት ያለው እና የመጨረሻ ማስረጃ ተደርጐ መወሰድ የሌለበት ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 154,155,156,157	42648	ወ/ሮ ዘነበች በያን እና ወ/ት ብርቅነሽ ከበደ	ታህሣሥ 6/2002	21
1050.	አባትነት በህግ አግባብ ሊታወቅ የሚችልባቸው ሁኔታዎች የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 126,1(1),(2),128(1),130(2),125,106(1), የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 35(2)	44612	ወ/ሮ ዘውዴ ወ/ጊዮርጊስ እና	ጥቅምት 10/2002	23

www.abyssinialaw.com

			ወ/ት ኤልሣቤጥ ኪዳኔ		
1051.	• በውርስ ሕግ ውስጥ የተመለከቱ የይርጋ ድንጋጌዎች ሊተረጐሙ የሚችሉበት አግባብ • የወራሽነት መብትን በሕግ በተመለከተ ጊዜ ውስጥ ያረጋገጡ ወራሾች የውርስ ንብረት ክፍፍል ጥያቄን በማናቸውም ጊዜ ማቅረብ የሚችሉ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 996,1000(1),1000(2),1060,1062	38533	እነ ወ/ሮ ጽጌ ወልደመስቀል (ስድስት ሰዎች) እና አቶ ስዩም ክፍሌ	ሀዳር 8/2002	27
1052.	ልጅነት ሊረጋገጥ የሚችልበት አግባብ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 156,168,158,169	42569	እነ የዳግማዊ ታዲዩስ ሞግዚትና አስተዳዳሪ (ሁለት ሰዎች) እና የሃና ታዲዮስ ሞግዚትና አስተዳዳሪ	ታህሣሥ 212002	30
1053.	ኑዛዜ ሊተረጐም የሚገባው ቃላቶቹና መልዕክቱ ግልፅ ሣይሆን ሲቀር ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 810(2)	47487	አቶ ሐይለራጉኤል ደበላ እና እነ ወ/ሪት አለምፀሐይ ፈለገ (ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 27/2002	33

www.abyssinialaw.com

1054.	የስጦታ ውል ሊተረጐም የሚገባው በውሉ ውስጥ የሚገኝን አንድ ሃረግ ነጥሎ በማውጣት ሳይሆን የውሉን አጠቃላይ ይዘት በመመልከት ስለመሆኑ	41893	ወ/ሮ ዮዲት ታይሉ እና እነ ወ/ሪት ገነት አረጋይ (ሦስት ሰዎች)	ታህሣሥ 21/2002	36
1055.	የምትክ ወራሽነት ተጠቃሚዎችን ስለመለየት የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 842,843,844(3)	47957	እነ አቶ ተፈሪ ሐጐስ (ሦስት ሰዎች) እና አቶ ተስፋይ ገ/እግዚአብሔር	ጥር 5/2002	39
1056.	• የስጦታ ውል ገደብ ያለበት ወይም ግዴታ የተጣለበት እንደሆነ በውሉ ውስጥ የተመለከተው ግዴታ አልተፈፀመም በሚል ፈራሽ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ • በፍ/ብ/ህ/ቁ. 244(1) ላይ የተመለከተው የይርጋ ድንጋጌ በስጦታ ውል ውስጥ የተመለከተ ግዴታ አልተፈፀመም በሚል ውሉ እንዲፈርስ ሲጠየቅ ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2452(1),2464(1),2441(1)	42346	እነ አቶ ፍስሐ መንግስቱ (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ አለምነሽ ፍስሐ	የካቲት 9/2002	41

www.abyssinialaw.com

1057.	የጉዲፈቻ ስምምነት የሕፃናትን ጥቅምት ለማስጠበቅ ሲባል ሊፈርስ የሚችል ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ሕግ አንቀጽ 195(2)	44101	ሚስስ ፍራንስዊስ ፖስተር እና እነ ሚ/ር ዱክማን ቬኖ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 24/2002	44
1058.	የውርስ ንብረት በሆነ ቤት ላይ ድርሻ አለን የሚሉ ወገኖች ንብረቱን ህጋዊ የሆነ የባለቤትነት ማረጋገጫ ይዞ ከነበረ ሰው በመግዛት ስመ ሀብቱን ወደራሱ ስም አዛውሮ የሚገኝን ሰው ለመጠየቅ የማይችሉ ስለመሆኑ	46527	ወ/ሮ ገነት በቀለ እና ወ/ሮ ትዕግስት አሰፋ	የካቲት 24/2002	48
1059.	ከውርስ ጋር በተያያዘ በቤት ላይ ህጋዊ መብት የሌለው ሰው ሽያጭ አከናውኖ ሲገኝ ትክክለኛው ባለሃብት መብቱን ሊጠይቅ የሚችለው ተገቢውን ጥንቃቄ አድርጐ የገዛውን ገዥ ሣይሆን ሻጩን ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 997,2882, 2884,1060(1),1266	47378	አቶ አለማየሁ ከተማ እና እነ ወ/ሮ ላቀች አይተንፍሱ (ሦስት ሰዎች)	የካቲት 24/2002	50
1060.	ኑዛዜ በፍ/ቤት መፅደቁ በንብረት ላይ ያለ የባለቤትነት መብትን የሚያረጋግጥ ስላለመሆኑ		እነ አቶ ፍሬዘውድ ተካ ጐጂ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት	

www.abyssinialaw.com

		42482	እና አቶ ሰለሞን ታ/ማሪያም	3/2002	53
1061.	የልጆች ቀለብ አከፋፈል ሁኔታ ጋር በተያያዘ ክፍያ ተግባራዊ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ	45819	አቶ ካሣ ፋንታ እና ወ/ሮ እስካዳር ግጨው	የካቲት 12/2002	55
1062.	በትዳር ወቅት የተወሰደ ብድር የአንደኛው ተጋቢ ፈቃድ የሌለበት ቢሆንም ፈቃዱን ያልሰጠው ተጋቢ የብድር ስምምነቱ እንዲፈርስ ያላደረገ እንደሆነ ወይም ደግሞ ለትዳር ጥቅም አለመዋሉን ማስረዳት ያልቻለ ከሆነ ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የህግ ግምት የሚወሰድ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 68(መ)	45202	አቶ ድንቁ ወርዶፋ እና ወ/ሪት ኤደን ድንቁ ወርዶፋ	መጋቢት 8/2002	57
1063.	በተጭበረበረ መንገድ ወራሽነትን አሳውጆ የውርስ ንብረት አካል የሆነን ቤት ስመ ሃብት ወደ ራሱ አዙሮ የሚገኝ ሰው ጋር የሽያጭ ውል በተደረገ ጊዜ የሽያጭ ውሉ እንዲፈርስ በሚል ትክክለኛ ወራሾች የሚያቀርቡት ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍብ/ህ/ቁ. 2882, 2884, 997	45370	እነ አቶ ዳንኤል አበበ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ ሙሉ ወልደየስ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 21/2002	61

www.abyssinialaw.com

1064.	የስጦታ ውል ከተደረገበት ጊዜ ጀምሮ በሚቆጠሩ 10 (አስር) ዓመታት ውስጥ ለአፈፃፀም ያልቀረበ እንደሆነ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1676(1),1845	42691	አቶ አደፍርስ በቀለ እና አቶ ይቁም በቀለ	መጋቢት 22/2002	64
1065.	• በውርስ ሕግ ውስጥ የተመለከቱ የይርጋ ድንጋጌዎች ሊተረጐሙ የሚችሉበት አግባብ • የወራሽነት መብትን በሕግ በተመለከተ ጊዜ ውስጥ ያረጋገጡ ወራሾች የውርስ ንብረት ክፍፍል ጥያቄን በማናቸውም ጊዜ ማቅረብ የሚችሉ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 996,1000(1)1002,1060,1062	44237	እነ ወ/ሮ ሙሉሸዋ ቦጋለ (አራት ሰዎች) እና አቶ መስፍን ቦጋለ	መጋቢት 20/2002	66
1066.	ሞግዚት የሆነ ሰው በሞግዚትነት የሚያስተዳድራቸውን ልጆች ሀብት የሆነን ንብረት ለልጆቹ መልካም አስተዳደግ ሲል ሊሸጠው የሚችል ስለመሆኑ የደ/ብ/ብ/ህ/ክ/መ ቤተሰብ ህግ አንቀፅ 292	46490	እነ ወ/ሮ ቦጋለች ደባልቄ (አራት ሰዎች) እና ወ/ሮ መሠረት በለጠ	መጋቢት 21/2002	69
1067.	በባልና ሚስት የጋራ ንብረት ላይ የተደረገ የሽያጭ ውል በሕጉ በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ አለመፍረሱ ስለሚያስከትለው ውጤት	51295	አቶ ዮሐንስ ጡእማይ	መጋቢት	72

www.abyssinialaw.com

			እና ወ/ሮ ምህረት ገብሩ	6/2002	
1068.	ውል ለማዋዋል ስልጣን ባለው ባለስልጣን ፊት የሚደረግ ኑዛዜ በህግ የተቀመጠውን ፎርማሊቲ አሟልቷል ለማለት የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 882	49851	ወ/ሮ ታሪኪ አበበ የህፃን ሮቤል ንጉሤ ሞግዚት ተጠሪ፡ የለም	ሚያዝያ 4/2002	75
1069.	ጠቅላላ የኑዛዜ ወራሽ የሆነ ሰው እና ከህግ ውጪ ከውርስ የተነቀለ ያለኑዛዜ ወራሽ የውርስ ሃብትን ሊከፋፈሉ የሚችሉበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ 939(3) ,850,,911(1) 912(1)	43069	አቶ አማረ ረታ እና አቶ ሰለሞን ካሣዬ	ሚያዝያ 6/2002	78
1070.	የጉዲፈቻ ውል እንዲፈርስ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 195(1),(2)	52691	እነ ቤተ ዛታ ችልድረንስ ሆም አሶሴሽን (ሦስት ሰዎች) ተጠሪ፡ የለም	ሚያዝያ 22/2002	81
1071.	ኑዛዜ መኖሩን የማስረዳት ሸክም (ግዴታ) የተጠቃሚዎች ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 896,897	53279	ወ/ሮ ትእግስት ግርማ የእነ አቤል ወርቁ ሞግዚት እና	ሰኔ 8/2002	84

www.abyssinialaw.com

			አቶ ኤፍሬም መንግስቱ		
1072.	በኑዛዜ የውርስ ሀብት ክፍፍል መደረግ ጋር በተያያዘ ወራሽ የሆነ ወገን ሊደርሰው ከሚገባው የውርስ ሀብት መጠን ከአንድ አራተኛ በታች እንዲደርሰው የተደረገ መሆኑ ካልተረጋገጠ በስተቀር ኑዛዜውን እንዲፀና በማድረግ የተናዛዡን ፍላጐት ማክበርና መጠበቅ የሚያስፈልግ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 910, 913 1123(1)	50901	ወ/ሮ እልፌ ታይሌ እና እነ ወ/ሮ ትዕግስት ደበሌ (ሦስት ሰዎች)	ሰኔ 10/2002	87
1073.	በአንድ ወንድና በአንዲት ሴት መካከል እንደ ባልና ሚስት አብሮ የመኖር ሁኔታ ስለመኖሩ ለማስረዳት የሚችሉት በግንኙነቱ ውስጥ ያሉት ሰዎች ብቻ ናቸው ለማለት የሚያስችል የሕግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ሕግ አንቀጽ 98,99,106	46613	ወ/ሮ ኑኑ ሸህሞሎ እና ወ/ሮ አሰገደች ጫኔ	ሰኔ 24/2002	91
1074.	በተከራካሪ ወገኖች ዳኝነት የተጠየቀበትን ጉዳይ ፍ/ቤቶች በግልፅ በመቀበል ወይም ባለመቀበል ውሣኔ ሊሰጡበት የሚገባ ስለመሆኑ	51866	ወ/ሮ ደጅይጥኑ አለማየሁ እና ወ/ሮ አዛለች ደበበ	ሐምሌ 2/2002	94
1075.	ከኮንዶሚኒየም ቤት ባለቤትነት ጋር በተያያዘ ከጋብቻ በፊት በአንደኛ ተጋቢ በተደረገ ምዝገባ የተነሣ የቤት ዕጣው የወጣው ብሎም የቤት ሽያጭ ውል	51893	እንዳልካቸው ዘለቀ እና	ሐምሌ	96

www.abyssinialaw.com

	የተደረገው በጋብቻ ወቅት መሆኑ በተረጋገጠ ጊዜ ለቤቱ መገኘት ምክንያት የሆነው ተጋቢ ቤቱ የግል መሆን አለበት በሚል የሚያቀርበው ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 62(2)		ወ/ሮ ብዙዓለም መንግስቱ	8/2002	
1076.	በፍ/ቤት የተሰጠ የኑዛዜ ወራሽነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት የውርስ ሃብት ማጣራት ሳይደረግ የተሰጠ ነው በሚል ምክንያት ብቻ ሊሰረዝ የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	50836	ወ/ሮ ቅድስት ተካ እና ወ/ሮ የኔነሽ ተካ	ሐምሌ 13/2002	99
1077.	ከውርስ ሃብት ክፍፍል ጋር በተያያዘ ተጠቃሚው በኢንሹራንስ ውል ላይ ባልተገለፀበት ጊዜ የሟች ባል ወይም ሚስት የኢንሹራንስ ገንዘቡን ከወራሾች ጋር ሊካፈሉ የሚችሉበት አግባብ የንግድ ህግ ቁጥር 705,701(1)(ሀ) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 827	44561	ወ/ሮ ገነት በላይ እና አቶ ያፌት ተክሉ	ሐምሌ 28/2002	101
1078.	ከውርስ ሃብት ጥያቄ ጋር በተያያዘ የውርስ ሃብቱን በእጅ አድርጐ በመገልገል ላይ ያለ ተከራካሪ የሆነ ወራሽ ለክርክሩ ምክንያት የሆነውን ንብረት በጋራ ይዞ የቆየ ሰው ላይ የሚያነሳው የውርስ ጥያቄ በይርጋ ታግዷል ሊባል የሚችልበት	44025	እነ ወ/ሪት ፀሐይ ሐይሌ (አራት ሰዎች) እና	ሐምሌ 22/2002	110

www.abyssinialaw.com

	አግባብ የሌለ ስለመሆኑ		ወ/ሮ ፈልቃ ቤኛ		
1079.	ወራሽ የሆነ ወገን በውርስ ሃብት ክፍፍል ድርሻው ላይ ከሩብ የበለጠ ጉዳት የደረሰበት መሆኑን በመግለፅ አውራሽ ባደረገው ኑዛዜ መሠረት ክፍፍል እንዳይፈፀም መጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1123(1)	47622	ወ/ሮ ትዕግስት ነጋሽ እና እነ ወ/ሮ መንበረ ስላሴ ተኽሌ 679(አምስት ሰዎች)	ሐምሌ 30/2002	112
1080.	የምትክ ወራሽነት ተጠቃሚዎችን ስለመለየት የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 842,843,844(3)	45587	እነ ወ/ሮ አተረፈች ዘውደ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ዘውዱ ወሰኔ	ሐምሌ 29/2002	115
1081.	በተዘዋዋሪ መንገድ ተወላጅን ከውርስ ያለ በቂ ምክንያት መንቀል የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 938,842,915	42546	አቶ ተስፋልደት ኪዳኔ እና እነ ወ/ሮ ዘሀቡ ይመር (ሦስት ሰዎች)	ሐምሌ 28/2002	118

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 11					
1082.	• ባል ሁለት ሚስቶችን በአንድ ጊዜ አግብቶ የሚኖር በሆነ ጊዜ በመካከላቸው የሚፈራ ንብረት ለተጋቢዎቹ ሊከፋፈል የሚችልበት አግባብ • ሚስቶች ጋብቻ እንደተፈፀመ ከሚቆጠርበት ጊዜ ጀምሮ ከባል ጋር ያፈሩትን ሀብት ብቻ መካፈል ስለመቻላቸው የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ 213/96 አንቀጽ 62/1/	50489	ወ/ሮ ዘይነባ ከልፋ እና ወ/ሮ ከድጃ ሲራጅ	መስከረም 24/2003	2
1083.	የኮንዶሚንየም ቤት ለማግኘት የተደረገ ምዝገባ ከጋብቻ በፊት ቢሆንም ዕጣ የወጣው ጋብቻ ፀንቶ ባለበት ጊዜ ከሆነ ተጋቢዎቹ የመካፈል መብት የሚያገኙ ስለመሆኑ	46606	አቶ ገ/ሥላሴ ጫኔ እና ወ/ሮ አብረኸት ተጫኔ	ጥቅምት 02/2003	6
1084.	ወራሽ የሆነ ሰው ወራሽ ባልሆነ ሰው ላይ ንብረቴ ይለቀቅልኝ በሚል የሚያቀርበው ክስ /አቤቱታ/ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው ይርጋ የሚቆጠረው ወራሽነት ከተረጋገጠበት ቀን አንስቶ ሳይሆን ንብረቱ ከተያዘበት ጊዜ ጀምሮ ስለመሆኑ	47201	እነ በላቸው አስፋው እና ወ/ሮ መኪያ አወል	ጥቅምት 05/2003	8
1085.	የጋብቻ ውል አስገዳጅ የህግ ድንጋጌን እስካልተቃረነ ድረስ በፍቺ ምክንያት የሚከተለውን የተጋቢዎች የንብረት ክፍፍል እልባት በመስጠት ረገድ ተፈፃሚ	47889	እነ ወ/ሮ ሠላማዊት አስራት /አምስት ሰዎች/	ጥቅምት 04/2003	10

www.abyssinialaw.com

	ሊሆን የሚገባ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 42, 47, 73, 44		እና ወ/ሮ መሠረት ዘውዴ		
1086.	በሁለት የተለያዩ ከተሞች የሚገኙ ቤቶች የጋብቻ ፍቺን ተከትሎ ለባልና ሚስት ሊከፋፈሉ የሚችሉበት አግባብ	49171	ዶ/ር ደስታ አቡኑ በለጡ እና ሲ/ር አስቴር ካሣ ወልደየስ	ጥቅምት 16/2003	14
1087.	የውርስ ሀብትን አስመልክቶ የሚቀርብ ክስ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የይርጋ ገደብ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1851/ለ/ መሰረት ሊቋረጥ የሚችልባቸው ሁኔታዎች ስለመኖራቸው የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1851	49359	ወ/ሮ ቀለሟ ወርቅነህ እና ሻምበል ጌታሁን ገብሬ	ጥቅምት 04/2003	17
1088.	• ከጋብቻ ውጭ እንደባልና ሚስት የሚኖሩ ሰዎች ግንኙነታቸው በንብረት ረገድ ያለውን ውጤት በተመለከተ በውል ሊወሰኑ ስለመቻላቸው • በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ ያለ አላባ የመጠቀም መብት ጥቅም ተቀባዩ ሲሞት የሚቋረጥና ለወራሾቹ የማይተላለፍ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1731, 1322/1/	53663	እነ አቶ ጊላጋብር ገብረህይወት /ሦስት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ አረጋሽ አብረሃ /ሁለት ሰዎች/	ጥቅምት 29/2003	20

www.abyssinialaw.com

1089.	የኑዛዜ መኖርን የማስረዳት ሸክም ስላለበት ወገንና ኑዛዜውን ለማስረዳት ሊቀርቡ ስለሚገቡ ማስረጃዎች የፍ/ብ/ህ/ቁ. 896, 897	49831	ወ/ሪት ሮማን ግዛው እና አቶ ግርማ አብርሃም	ጥቅምት 02/2003	26
1090.	በኑዛዜ ላይ ስለሚቀርብ የመቃወም አቤቱታ እና ተፈፃሚነት ስላለው የይርጋ ደንብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 973, 974	53223	እነ አቶ ሐዲስ ዓለመስላሴ እና ወ/ሮ ብሌን ዓለመስላሴ	ጥቅምት 15/2003	30
1091.	• የጋብቻ መኖርን አስመልክቶ ቀዳሚና ዋናው ማስረጃ የጋብቻ ምስክር ወረቀት ስለመሆኑ • በማንኛውም ሥርዓት የተፈፀመ ጋብቻ በክብር መዝገብ ሹም ፊት ቀርቦ ሊመዘገብ የሚችልና በዚህ መልኩ የሚገኘው ሰነድ የጋብቻ መኖርን ለማረጋገጥ ብቃት ያለው ስለመሆኑ • በዚህ መልኩ በክብር መዝገብ ሹም ፊት የተመዘገበ ጋብቻ ውጤት አለው ለማለት የሚቻለው ምዝገባው ከተከናወነበት ጊዜ ጀምሮ ሳይሆን የጋብቻው ሥርዓት ከተፈፀመበት ዕለት አንስቶ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/1992 አንቀጽ 28/3/	54258	ወ/ሮ ዘነበች በቀለ እና አቶ ዮናስ ፀጋዬ	ህዳር 02/2003	33
1092.	• በትዳር ወቅት የተወሰደ /በአንደኛው ተጋቢ/ ብድር ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የሚገመት ስለመሆኑና ከዚህ በተቃራኒ የሚከራከር ተጋቢ ገንዘቡ ለትዳር	56184	ወ/ሮ ኑን ስንታየሁ ጐዝ	ህዳር	36

www.abyssinialaw.com

	ጥቅም ያልዋለ መሆኑን የማስረዳት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ • ደመወዝ የተጋቢዎች የጋራ ሃብት ነው በሚል ሊወሰድ የሚችለው ተጋቢዎቹ በጋብቻ ባሉበት ወቅት የትዳርን ወጪ ከመሸፈን አኳያ መሆን ያለበት ስለመሆኑ • ተጋቢዎች ከህጋዊ ፍቺ በፊት ተለያይተው በቆዩባቸው ግዜያት በግል ያገኙት ደመወዝ የጋራ ነው ለማለት የሚቻል ስላለመሆኑ • በጋብቻ ወቅት የተወሰደና በፍቺ ወቅት ተከፍሎ ያላለቀ ዕዳ እንደ የጋራ ዕዳ የሚወሰድ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ 213/92 አንቀጽ 62/1/		እና አቶ ተስፋዬ ወ/ሚካኤል	02/2003	
1093.	ባል/ሚስት በጡረታ መልክ የሚያገኘውን ክፍያ ሌላ ባል/ሚስት ባገባ ጊዜ የሚቋረጥ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 209/55 አንቀጽ 21 አዋጅ ቁ. 345/95 አንቀጽ 35/2/	52569	ወ/ሮ ሙሉወርቅ ዋቼ እና ማህበራዊ ዋስትና ባለስልጣን	ህዳር 13/2003	40
1094.	• የውርስ ሃብት እንዲጣራ በሚል በንብረቱ ላይ የተሰጠው ትዕዛዝ ከሟች ጋር ህጋዊ ግንኙነት ባልነበረበት ሁኔታ ነው በሚል ክርክር በቀረበ ጊዜ ፍ/ቤቶች ይህንን እንደ ጭብጥ በመያዝ እልባት ሊሰጡበት የሚገባ ስለመሆኑ • በዚህ ጉዳይ ላይ ፍ/ቤት የሚሰጠው ብይን ጊዜያዊ አገልግሎት እንዳለው ትዕዛዝ የሚወሰድ ስላለመሆኑ	46726	ነጋሲ አየለ ኢትቻ እና እነ ሳሙኤል ዮሃንስ ገ/እግዚአብሔር /ሁለት	ታህሳስ 13/2003	42

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 320/3/, 247/1/		ሰዎች/		
1095.	• ጋብቻ ሳይኖር እንደ ባልና ሚስት መኖርን ማስረዳት የሚቻልበት አግባብና ይሄው ግንኙነት በህግ ጥበቃ ያለው ነው ለማለት የሚቻልበት ሁኔታ • ጋብቻ ሳይኖር እንደ ባልና ሚስት አብሮ የመኖር ግንኙነት በንብረት ረገድ ውጤት ሊያስከትል የሚችለው ግንኙነቱ ሦስት ዓመት እና ከዚያ በላይ ለሆነ ጊዜ የፀና ከሆነና በዚሁ ጊዜም የተፈራ ንብረት ያለ እንደሆነ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 106/2/, 95	50580	ዶ/ር አለልኝ መኮንን እና ወ/ሮ አስቴር አርአያ	ታህሳስ 14/2003	45
1096.	• ሟች ካለው ሀብት እጅግ አነስተኛ የሆነ መጠን ያለው ንብረት ለተወላጁ እንዲሰጠው የተናዘዘ እንደሆነ ተናዛዡ በተዘዋዋሪ መንገድ ተወላጁን እንደነቀለው የሚቆጠር ስለመሆኑ • የሟች ኑዛዜ ጠቅላላ የኑዛዜ ስጦታ በሆነ ጊዜም የተነቀለ ተወላጅ ከኑዛዜ ተቀባዩ ጋር እኩል ሊካፈል የሚገባው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 951, 938, 939, 937, 912	54385	አቶ ፍቃዱ ሸፈራው እና አቶ ግሩም ኤድሚያስ	ጥር 27/2003	50
1097.	• የጋብቻ ውል በአግባቡ ተደርጓል ሊባል የሚችልበት አግባብ • የጋብቻ ውል በሚል በተጋቢዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት ከነሙሉ ይዘቱ ሊታይና ተፈፃሚ ሊደረግ የሚገባ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 40 እና ተከታታዮቹ 73, 46/1/	56157	እነ ወ/ሮ ፀሐይ ተሰማ /ሁለት ሰዎች/ እና የህፃን አማኑኤል ወንደሰን	ጥር 09/2003	54

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 826/2/ 2427 2428 857		ሞግዚት		
1098.	አባትነት በፍርድ ሊነገር የሚችልባቸው ሁኔታዎች ላይ ሳይንሳዊ የደም ምርመራ (DNA test) በማስተባበያ ማስረጃነት ሊቀርብ የሚችል ስለመሆኑና ፍ/ቤቶች ተከራካሪ ወገኖች በዚህ ረገድ የሚያቀርቧቸውን አቤቱታዎች በአግባቡ ሊያስተናግዱ የሚገባ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 144, 143 /ሠ/, 145	62041	ጥሩወርቅ ወርዶፋ እና ጥሩነሽ ወርዶፋ	የካቲት 11/2003	59
1099.	ማየት የተሳናቸው ሰዎች የሚያደርጉት ኑዛዜ በውል አዋዋይ ፊት ካልሆነ በስተቀር አይፀናም ለማለት የሚያስችል የህግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881/3/, 1728/3/, 340, 343/2/	50971	አቶ ሃይሌ ስሙጋ እና ሰላማዊት ተኮላ	የካቲት 25/2003	62
1100.	ከውርስ ሃብት ጋር በተያያዘ ወራሽ የሆነና አካለመጠን ያልደረሰ ሰው ላይ የይርጋ ጊዜ ሊቆጠር የሚገባው አካለመጠን ከደረሰበት ወይም በመብቱ መጠቀም ከቻለበት ጊዜ አንስቶ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1845	57114	ወ/ሮ ሃና ፀጋዬ እና ወ/ት ጣዕሙ ደስታ	ግንቦት 03/2003	66
1101.	በጋብቻ ውስጥ የተወለድኩ በመሆኔ ልጅነቴ እንዲረጋገጥልኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ህጋዊ መሰረት ያለውና ፍ/ቤቶችም ተቀብለው በፍሬ ነገር ረገድ ሊጣሩ	57607	ኤርምያስ ኬስታንትኖስ ግሊፕትስ	ግንቦት 30/2003	68

www.abyssinialaw.com

	የሚገቡትን በማጣራት መወሰን ያለባቸው ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37/1/		እና ሰለሞን ኬስታንቲኖስ ግሊፕትስ		
1102.	• ኑዛዜ አድራጊ "ስታመም አላስታመመኝም " በሚል ምክንያት ተወላጅን በኑዛዜ ለመንቀል የሚያስችለው ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ • ኑዛዜ በተደረገበት ንብረት ሟች መብት የሌለው በሆነ ጊዜ ሊከተል ስለሚችለው ውጤት የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1047, 938, 939, 915, 912	57836	ወ/ሮ አስናቀች ደሳለኝ እና የድርሐ አርያም ቅዱስ ሩፋኤል ቤተክርስቲያን	ግንቦት 17/2003	71
1103.	• ኑዛዜ ህጋዊ አይደለም እንዲሻር በሚል ተቃውሞ እስከቀረበ ድረስ በየትኛውም ህጋዊ መስፈርት መሰረት ፍ/ቤት ኑዛዜውን ውድቅ ሊያደርገው ስለመቻሉ • በኑዛዜ ላይ የነበሩ ምስክሮች የሚሰጡት የምስክርነት ቃል ስለሚኖረው ዋጋ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881-883	59268	ወ/ሪት ዝባድ ታዬ እና እነ ብፁአን ታዬ /ሦስት ሰዎች/	ግንቦት 03/2003	76
1104.	ከውርስ ጋር በተገናኘ በህግ ወራሽ የሆኑ ሰዎች ሟችን ለመውረስ ያልተገቡ ናቸው ሊባል የሚችልበት ሁኔታ ሟች በኑዛዜው ከውርስ ሊነቅላቸው ከሚችልበት ሁኔታ የተለየ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 838, 937/1/, 938/2/, /3/	49713	እነ የጥሩነሽ አየለ ወራሾች /አራት ሰዎች/ እና	ሚያዝያ 03/2003	79

www.abyssinialaw.com

			ወ/ሮ ወጋየሁ ሠለሞን		
1105.	• ተናዛዥ የሆነ ሰው ተወላጁ የሆነ ሰው በውርስ ሊደርሰው ከሚገባው ድርሻ ከሩብ በላይ ጉዳት እንዲደርስበት ለማድረግ የሰጠው ምክንያት በቂ መሆን ያለመሆኑ በዳኞች ሊመረመር የሚገባው ስለመሆኑ • "ስላልረዱኝ ወይም ስላልጠየቁኝ" የሚል ምክንያት በመስጠት ተወላጅን ሊደርሰው ከሚገባው የውርስ ድርሻ ሩብ በላይ ጉዳት እንዲደርስበት ለማድረግ የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 913, 1123	55648	እነ ወ/ሮ እቴቱ ሽፈራው /ሦስት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ መንበረ ሽፈራው /ሦስት ሰዎች/	ሚያዝያ 20/2003	85
1106.	የልጅ አባት ነህ የተባለ ሰውን በተመለከተ የመካድ ክስ ሊቀርብ የሚችልበት አግባብ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 177/3/	61677	አቶ ፈቃደ መክብብ እና አቶ ዳንኤል ብስራት	ሚያዝያ 18/2003	88
1107.	ከጋብቻ በሞት መፍረስ ጋር በተገናኘ የሚቀርብ የጋራ ንብረት ክፍፍል ጥያቄ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው ይርጋ መቆጠር የሚጀምረው ጋብቻው ከፈረሰበት ዕለት አንስቶ እንጂ ወራሽነት ከተረጋገጠበት ቀን ጀምሮ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1846, 826/1/	59539	እነ አቶ ስዩም ወ/መስቀል /አራት ሰዎች/ እና ወ/ሪት አምሳለ ሙሉነህ	ሰኔ 29/2003	92
1108.	አስቀድሞ የተደረገን የጋብቻ ውል በማሻሻል የተደረገ የጋብቻ ውል ህጋዊ	60725	አቶ አብርሃ የኋላሸት	ሰኔ 27/2003	95

www.abyssinialaw.com

	ተቀባይነት እንዲኖረው ፍ/ቤት ቀርቦ መጽደቅ ያለበት ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 47/1-3/		እና ወ/ሮ አበባ ዘመን		
1109.	ባልና ሚስት በፍቺ ወቅት የጋራ ንብረታቸውን ለመካፈል ስምምነት ላይ ያልደረሱ ከሆነና ንብረቱ በአይነት ሊካፈል የማይችል እንደሆነ ንብረቱ ተሸጦ የተገኘውን ዋጋ እኩል እንዲካፈሉ መደረግ ያለበት እንጂ በእጣ እንዲካፈሉ ሊወሰን የሚችልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 103/1/	61788	ወ/ሮ ጥሩወርቅ ለማ እና ታፈሰ ተሰማ	ሰኔ 14/2003	98
1110.	በሁለት ሰዎች መካከል የጋብቻ ሁኔታ መኖሩን ለማረጋገጥ የሚያዝ ጭብጥ በሁለቱ ሰዎች መካከል ከጋብቻ ውጪ እንደባልና ሚስት የመኖር ሁኔታ ስለመኖሩ ለማረጋገጥ በሚል ከሚያዘው ጭብጥ የተለየ ወይም አንድ አይነት ነው ሊባል የማይቻል ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92	60691	ወ/ሮ ገዛችን ገብሩ እና ወ/ሮ ዓለምነሽ በየነ	ሐምሌ 12/2003	101
1111.	አባትነትን /ልጅነትን/ ከማረጋገጥ ጋር በተያያዘ በሚቀርብ አቤቱታና ክርክር የዲኤን.ኤ (DNA) ምርመራ እንዲደረግለት በመጠየቅ ክርክር የሚያቀርብ ወገን ለዚሁ የህክምና ማስረጃ የሚያስፈልገውን ወጪ የመሸፈን ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ	63195	ገረመው ሙሜቻ እና ወ/ሮ አሰፋ ነበበ	ሐምሌ 26/2003	104

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 259/1/				
1112.	ጋብቻ ሳይፈርስ የትዳር ግንኙነቱን ትቶ የሄደ ተጋቢ ጋብቻውን ትቶ በሄደበት ወቅት የተፈራን ንብረት የጋብቻ ውጤት ነው በማለት የክፍያ ጥያቄ ሲያቀርብ በጋብቻ ወቅት የተፈራን ንብረት የጋራ ይሆናል በሚለው የህግ ግምት ተጠቃሚ ሊሆን የማይገባ ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 40/1/	43988	ወ/ሮ ሰኒያ ሼሳ ተማም እና እነ ወ/ሮ በላይነሽ ማቴቦ /ሁለት ሰዎች/	መስከረም 24/2003	98
1113.	ወደ ሌላ አገር ለሥራ በሄደበት ወቅት ህይወቱ ያለፈ ሰው ጋር በተያያዘ የግለሰቡ መደበኛ መኖሪያ ኢትዮጵያ ውስጥ መሆኑ እስከተረጋገጠ ድረስ ውርሱ በኢትዮጵያ ውስጥ መከፈት ያለበት ስለመሆኑ የፍ/በ/ህ/ቁ. 826/1/	65621	እነ ወ/ሮ ታደለች መንግስቱ /አምስት ሰዎች/ እና ተጠሪ፡ የለም	ሰኔ 27/2003	110
1114.	• የውርስ ሀብት ይጣራልኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ በሦስት ዓመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ/ • ከውርስ ሀብት ክርክር ጋር በተገናኘ ተፈፃሚ የሚሆነው የይርጋ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው ንብረቱ በእጅ ከተደረገበት ጊዜ እንጂ ስመሃብቱ ከተዛወረበት ጊዜ አንስቶ ስላለመሆኑ /	52407	እነ ወ/ሮ ውለታ ደስታ ወ/ማርያም /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ እቴቴ ደስታ	ህዳር 24/2003	112
1115.	• የውርስ ሃብት አጣሪ ሪፖርት በፍ/ቤት መጽደቅ ውጤት	45905	ሚስስ ሚላን ፒሲጂ	ጥቅምት	115

www.abyssinialaw.com

	• በፍ/ቤት የፀደቀ የውርስ ሃብት አጣሪ ሪፖርትን በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358 አግባብ ተቃውሞ ሊቀርብበት ይገባል ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358		ማልጂ እና እነ ሃንድሬ ፒስ ማልጂ /ሁለት ሰዎች/	03/2003	
1116.	ከጋብቻ በፊት አንደኛው ተጋቢ የግል መኖሪያ ቤት ኖሮት ከጋብቻ በኋላ ሌሎች ተጨማሪ ቤቶችና ግንባታዎች ተካሂደዋል በሚል ከጋብቻ በፊት በስሙ ተመዝግቦ የሚገኘው ቤት በጨረታ ተሸጦ ለተጋቢዎቹ እንዲካፈል በሚል የሚሰጥ ውሣኔ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ	53814	እነ አቶ ነስሩ ሰማን /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ ሙህሊሳ ኒጋኒ	ጥቅምት 05/2003	118
1117.	በፍ/ብ/ህ/ቁ. 881 መሰረት የተደረገ ግልጽ ኑዛዜ ላይ ያለን የተናዛዡ የጣት አሻራ በተመለከተ ክርክር በቀረበ ጊዜና በፎረንሲክ ምርመራ ለማረጋገጥ ካልተቻለ በኑዛዜው የተገኙ ምስክሮች ቀርበው እንዲመሰክሩ ማድረግ የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 881, 1677/1/, 2007/2/, 897/1/, 896	54013	ወ/ሮ አስመረት ነጋሲ እና ወ/ሮ ጽጌረዳ ስዩም	ጥር 12/2003	120
1118.	• በጋብቻ ውስጥ የሚወለድ ልጅ አባት ባል እንደሆነ የህግ ግምት ሊወሰድ የሚችልበት አግባብ • የዚህ የህግ ግምት የሚቋቋምበት አግባብ እና እንደ ማስረጃ ተወስዶ በፍ/ቤት	54024	አቶ ገ/ሊባኖስ ረዳ እና	ጥር 10/2003	125

www.abyssinialaw.com

	እውቅና ሊያገኝ የሚገባ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 126, 143		ወ/ሮ አዜብ አሰፋ		
1119.	አካለ መጠን ያልደረሰ ሰው ሞግዚት የልጁ ሀብት የሆነን የማይንቀሳቀስ ንብረት ያለ ፍርድ ቤት ፈቃድ ለመሸጥ የማይችል ስለመሆኑ የኦ/ብ/ክ/መ/ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 69/95 አዋጅ ቁ. 83/96 አንቀጽ 294, 316 የተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 277/1/, 292	54827	እነ ሮም ወርቁ ተስፋዬ /አምስት ሰዎች/ እና አሰግድ ሸነገለኝ	ሚያዝያ 21/2003	129
1120.	አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ ሞግዚት የልጁ ንብረት የሆነን የማይንቀሳቀስ ንብረት በሽያጭ ለ3ኛ ወገን ለማስተላለፍ በህግ ስልጣን ያልተሰጠው ስለመሆኑ	54129	አቶ ከፍያለው በቀለ እና ወጣት ሶፊያን አብዱልቃድር	ህዳር 01/2003	132
1121.	• ከውርስ በዝምታ ወይም ያለበቂና ህጋዊ ምክንያት የተነቀለ የመጀመሪያ ደረጃ ወራሽ ከጠቅላላ የኑዛዜ ተጠቃሚ ጋር እኩል ወራሽ ሆኖ የሚችን የውርስ ሃብት ሊካፈል የሚገባ ስለመሆኑ • "በህይወቴ ላይ ከፍተኛ ችግር ፈጥረውብኛል" የሚል ምክንያት በመስጠት ብቻ ተወላጅን ለመንቀል የማይቻል ስለመሆኑ • ሟች ካለው ሃብት እጅግ አነስተኛ የሆነ ንብረት /ሀብት/ ለተወላጁ በኑዛዜ የሰጠ እንደሆነ በውጤት ደረጃ ተወላጁ የተነቀለ መሆኑን መገንዘብ	58338	እነ አቶ ዳንኤል ጽጌ /ሁለት ሰዎች/ እና የህፃን አሳለፈ ጽጌ ሞግዚት	ሚያዝያ 06/2003	135

www.abyssinialaw.com

	የሚቻልና ተወላጁ ከሌሎች የጠቅላላ ኑዛዜ ተጠቃሚዎች ጋር እኩል መካፈል ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 912, 938, 939, 915, 1014, 1123				
1122.	• የውርስ ሃብት አጣሪ የሆነ ሰው የሟችን ንብረት በማጣራት ረገድ ሊኖረው የሚችለው የስልጣን አድማስ • በወራሾች መካከል አንድን ንብረት በተመለከተ የውርሱ ሃብት አካል ስለመሆኑ ክርክር በተነሳ ጊዜ አጣሪው ግራ ቀኙ ያቀረቡትን ማስረጃ በሪፖርቱ ላይ በማስፈር ጉዳዩን ለሚመለከተው ፍ/ቤት ማቅረብ እንጂ ማስረጃዎቹን በራሱ መዝኖ አከራካሪው ንብረት የውርሱ ሃብት አካል ነው ወይም አይደለም በማለት ውሣኔ ለመስጠት ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 956	66727	ወ/ሪት ዝናሽ ዘውዱ እና የወ/ሮ መድሐኒት ካሣ ወራሽ እነ ወ/ሮ ደብሪቱ ስዩም	ሐምሌ 29/2003	139
1123.	ከጋብቻ በፊት በአንደኛው ተጋቢ የተፈራ ቤት በጋብቻ ወቅት እድሳት የተካሄደለት መሆኑ ብቻ ንብረቱን የባልና ሚስቱ የጋራ ሃብት የማያደርገው ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥ. 213/92 አንቀጽ 42/1/, 57	45207	ወ/ሮ አየለች ከበደ እና በላቸው ዋለ	ሰኔ 16/2002	143
1124.	• ተወላጅ የሆነ ሰው ከውርስ ተነቅሏል ሊባል የሚችለው ተናዛዡ ንብረቱን በጠቅላላ የኑዛዜ ስጦታ ለሌሎች ተወላጆች ወይም ሌሎች ሰዎች የሰጠ እንደሆነ ስለመሆኑ	47917	እነ ወ/ሮ መልካምሥራ አለበል /አራት ሰዎች/	ግንቦት 05/2003	147

www.abyssinialaw.com

	• ሟች ያለው አንድ የታወቀ ንብረት ብቻ ሆኖ ይህንኑ ከተወላጆቹ መካከል አንዱን ወይም ሁሉንም ሳያካትት ለሌሎች ሰዎች በኑዛዜ የሰጠ እንደሆነ ተነቀልኩ የሚል ወገን ኑዛዜው ላይ ተቃውሞ ሊያነሳ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 937-939, 842/2/, 915		እና ወ/ሮ አንለይ ሊበን		
ቅጽ 13					
1125.	በፍርድ ቤት የተቋቋመ የውርስ አጣሪ አበል መጠን ሊወሰን የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ 959, 946-1125	69153	ብርሃኑ ከፍያለው እና እነ ወ/ሮ ሮማን ይርጋ (11ሰዎች)	ጥቅምት 0 6/2004	121
1126.	የጋብቻ ፍቺን በተመለከተ በፍ/ቤት የተሰጠ ውሣኔ ከሌለ በስተቀር የባልና ሚስት የጋራ ንብረትን አስመልክቶ የፍቺ ውጤት የሆነውን የክፍፍል ጥያቄ በፍ/ቤት ማቅረብ አይቻልም ለማለት የሚያስችል የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ.213/92 አንቀፅ 76	61357	አቶ ፍቅሬስላሴ እሸቴ እና ወ/ሮ ዋጋዬ ጋይም	ህዳር 22/2004	124
1127.	በባል ወይም በሚስት ለጋራ መተዳደሪያቸው በሚል ከሚካሄድ የንግድ ሥራ ማስኬጃ ጋር በተያያዘ የተገባ ዕዳ የተጋቢዎች የጋራ እዳ እንደሆነ የሚቆጠር ስለመሆኑ	68190	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ	ታህሣሥ 05/2004	127

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ ቁ.19 የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ.213/92, አንቀፅ 70		እና ወ/ሮ እመቤት ቱርፌ		
1128.	ከባልና ሚስት የጋራ ንብረት ጋር በተገናኘ በጋብቻ ወቅት በአንደኛው ተጋቢ አማካኝነት ከባንክ ወጪ ተደርጐ ለ3ኛ ወገን የተላለፈ (የተሰጠ) ገንዘብ ለትዳር ጥቅም እንደዋለ የሚገመትበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ.213/92 አንቀፅ 85-93	70442	አቶ በቀለ ቱፋ እና ወ/ሮ ባዩሽ እሸቴ	ታህሳስ 30/2004	130
1129.	የወራሾች የጋራ ሀብት የሆነን ንብረት ለመሸጥና ለማስተላለፍ ወይም በዋስትና ለማስያዝ ወይም የተመደበበትን አገልግሎት ለመለወጥ የጋራ ባለንብረቶቹ ሁሉ ስምምነት አስፈላጊ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1262, 1060(1)	64371	ፍቅረዲን ሰይፈዲን እና እነ አበራ ለማ (አምስት ሰዎች)	ጥር 02/2004	134
1130.	ከባልና ሚስት የንብረት ክፍፍል ጋር በተገናኘ በአንደኛው ተጋቢ በውርስ የተገኙ ንብረቶች (ሀብቶች) ለልማት በሚል በመፍረሳቸው የተገኘ የካሳ ክፍያ በግብይት እንደተገኘ ተቆጥሮ የግል ስለመሆኑ በፍ/ቤት አልተረጋገጠም በሚል እንደ የጋራ ሀብት ሊቆጠር የማይችል ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ.213/92 አንቀፅ 58, 57	65708	አቶ አራጋው አበበ እና ወ/ሮ ራሔል ውብሸት	ጥር 02/2004	137

www.abyssinialaw.com

1131.	• የጋብቻ ፍቺ ውጤት በስምምነት በሚያልቅበት ወይም በሽማግሌዎች ወይም በባለሞያዎች በሚወሰንበት ጊዜ ውሣኔው ተፈፃሚነት የሚኖረው ለፍ/ቤት ቀርቦ ተቀባይነትን ሲያገኝ ብቻ ስለመሆኑ • ፍቺን እና የፍቺን ውጤት በተመለከተ ውሣኔ የመስጠትና የማፅደቅ ስልጣን የፍ/ቤት ብቻ ስለመሆኑ፣ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ.213/92 አንቀፅ 83(3), 117 የኦሮሚያ ብ/ክ/መ/የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ.69/95 እና አዋጅ ቁ.83/96 አንቀፅ 110(5)	69657	ወ/ሮ ሐምዚያ ሼክ ኢብራሀም እና አቶ አብዲ ኡስማኤል	የካቲት 28/2004	141
1132.	በጋብቻ ተሳስረው የነበሩ ሰዎች ግንኙነታቸው እስካልተቋረጠ ድረስ ለረጅም ጊዜ ተለያይተው በመኖራቸው ብቻ በመካከላቸው ያለው የትዳር ግንኙነት ፈርሷል ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣	67924	ወ/ሮ ምንያ ገ/ሥላሴ እና ወ/ሪት መሠረት ዓለማሁ	መጋቢት 26/2004	144
1133.	ከባልና ሚስት ጋብቻና ፍቺ ጉዳይ ጋር በተገናኘ የቀረበን ጉዳይ ስልጣን ያለውና ተከራካሪዎቹ ለመዳኘት ፈቃዳቸውን የገለፁለት የሸሪአ ፍ/ቤት ለመዳኘት ፈቃደኛ አለመሆኑን በመግለጽ መዝገቡን የዘጋው እንደሆነ መደበኛ ፍ/ቤት ጉዳዩን ማስተናገድ የሚገባው ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ. አንቀጽ 37(1), 34(5), 78(5),	72420	ወ/ሮ ኬሪያት ያህያ እና ሐጂ ጅሀድ ኡመር	ሚያዝያ 22/2004	148

www.abyssinialaw.com

1134.	የውርስ ሀብት ማጣራት ጋር በተገናኘ የንብረት አጣሪው የሟች ያለኑዛዜ ወራሾች በሚል የተጠቀሱ ወራሾች በአካባቢው በሚገኘው የመረዳጃ እድር ሰፍሯል በማለት የውርስ ድርሻ አላቸው በሚል የሚያቀርበው የውሣኔ ሀሳብ ህጋዊ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 842, 856, 962, 944(ሀ),1097,1113	71895	አቶ ሞላ ንጉሴ እና አቶ ንጉሴ ገለታ	ግንቦት 10/2004	151
1135.	የባልና ሚስት የጋራ ንብረት ክፍፍል ጋር በተገናኘ አንድን የጋራ ንብረት በዓይነት ለመካፈል ተጋቢዎቹ ከስምምነት ላይ ለመድረስ ያልቻሉ እንደሆነና ሁለቱም የቅድሚያ ግዢ መብት ጥያቄ ያቀረቡ እንደሆነ ንብረቱ ለጨረታ ቀርቦ እንዲሸጥ በማድረግ ገንዘቡን መካፈል ያለባቸው ስለመሆኑ፣ የደቡብ ብ/ብ/ሕ/ብ/መ/ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 75/96 አንቀጽ 103(1)	71126	ወ/ሮ ወርቅነሽ ሰብስቤ እና እነ ሻለቃ ባሻ እንደሻው (ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 05/2004	154
1136.	ሟች አድርጐት የነበረ ኑዛዜ በተመሣሣይ ንብረት ላይ በኋላ በተደረገና ከሞተ በኋላ ተፈፃሚነት ባለው ስጦታ የተተካ እንደሆነ ኑዛዜው በስጦታው እንደተሻረ የሚያስቆጥረው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2428, 2443, 881, 826(2), 856, 898	72286	አቶ ኃ/ስላሴ ወርቁ እና ወ/ሮ ምስራቅ ወርቁ	ሰኔ 19/2004	157
1137.	በጋብቻ ወቅት በአንደኛው ተጋቢ ስም የተመዘገበና በጋብቻ ወቅት ዕጣው የወጣ የኮንዶሚንየም ቤት ላይ ያለ መብት የቤቱ ውል ከጋብቻ መፍረስ በኋላ የተፈፀመና ቅድሚያ ክፍያ የተከፈለ መሆኑ (የንብረት ክፍፍል	75562	ወ/ሮ ሶፊያ መሐመድ እና	ሰኔ 18/2004	160

www.abyssinialaw.com

	እስካልተፈፀመ ድረስ) ንብረቱን የግል የሚያስብል ስላለመሆኑ		አቶ መሐመድ ይመር		
1138.	ፍቺን በስምምነት ለመፈፀም ለፍ/ቤት አቤቱታ ያቀረቡ ባል እና ሚስት የፍቺ ውጤትን በተመለከተ ያደረጉትን ስምምነት ፍ/ቤት ለህግና ለሞራል የማይቃረን መሆኑን በማረጋገጥ ያፀደቀው እንደሆነ ስምምነቱ ተፈፃሚ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ፣ የተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ ህግ አንቀጽ 80,83(3) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 277(2)	74376	አቶ ብዙአየሁ ታደሰ እና ወ/ሮ ሰሎሜ ሻወል	የካቲት 27/2004	163
1139.	አንድ ወንድ ሁለት ሚስቶች ጋር ተጋብቶ በሚገኝ ጊዜ የንብረት ክፍፍል ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የፌዴራል የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 102(1),86(1),62(1),63(1) የአማራ ብ/ክ/መ/የቤተሰብ ህግ አንቀጽ 113(1),97(1),73(1),74(1)	45548	ወ/ሮ አሚናት አሊ እና ወ/ሮ ፋጡማ ውበት	መስከረም 24/2003	167
1140.	ውል አዋዋይ ወይም ዳኛ ፊት የተደረገ ኑዛዜ በህጉ የተመለከተውን የኑዛዜው መነበብ ሥርዓትን ያላሟላ ከሆነ ህጋዊ ፎርማሊቲን የሚያሟላ እንደሆነ ለመቁጠር የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 881(2), 882, 857	70057	እነ ወ/ሮ አበበች ቡልቻ (ሶስት ሰዎች) ተጠሪ፡- የለም	ህዳር 06/2004	171

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 14					
1141.	በሌላ ቦታ ከተደረገ በኋላ በሌላ ጊዜ ውል ለማዋዋል ስልጣን ባለው አካል ፊት ቀርቦ እንዲረጋገጥና ማህተም እንዲደረግበት የተደረገ የኑዛዜ ሰነድ በህጉ ዳኛ ወይም ውል ለማዋዋል ስልጣን በተሰጠው አካል ፊት እንደተደረገ ኑዛዜ የማይቆጠር ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.881,882	74734	ወ/ሮ ትዕግስት ሽባባው እና እነ እህት አለማው ወርቁ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 20/20085	
1142.	• የኮንዶሚኒየም ቤትን በጋብቻ ወቅት እያሉ የደረሳቸው ባልና ሚስት የቤቱ ቅድመ ክፍያ በጋብቻ ወቅት ከተፈራ የጋራ ሀብት የተከፈለ እንደሆነና ቤቱን ለማሳመርና ለሌሎች ተያያዥ ወጪዎች ከጋራ ሀብቱ ወጪ በማድረግ ጥቅም ላይ በዋለበት ሁኔታ ጋብቻው በፍቺ የፈረሰ እንደሆነ ቤቱ ለተጋቢዎቹ፣ ሊከፋፈል ስለሚችልበት አግባብ፣ • በህገ መንግስቱ የተረጋገጠላቸውን ቤተሰብ የመመስረት መብት በመጠቀም ጋብቻ የፈፀሙ ወንዶች እና ሴቶች በጋብቻው አፈፃፀም፣ በጋብቻው ዘመን እንዲሁም በፍቺ ጊዜ እኩል መብት የሚኖራቸው ስለመሆኑ፣ የኢፌዲሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 35(1)	74451	አቶ ደረጀ ማዘንጊያ እና ወ/ሮ ፍሬህይወት ጴጥሮስ	ጥቅምት 20/2005	
1143.	• የኑዛዜን ፎርማሊቲና የይዘቱን ህጋዊነት አስመልከቶ ስልጣን ባለው ፍ/ቤት ተቃውሞውን አቅርቦ ውድቅ የተደረገበት ወገን በሌላ ጊዜ በድጋሚ የኑዛዜው	77169	እነ አቶ ተሾመ ገበየሁ	ጥር 17/2005	

www.abyssinialaw.com

	ይዘት ጋር በተገናኘ ተናዛዙ ከውርስ ነቅሎናል፣ እንዲሁም ሊደርሰን ከሚገባው ድርሻ ከ1/4ኛ በላይ ጉዳት ደርሶብናል በሚል ኑዛዜው እንዲሻር የሚያቀርበው አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • ኑዛዜ የህጉን ፎርማሊቲ የጠበቀ ነው በሚል በፍ/ቤት መጽደቅ ኑዛዜው መብታችንን ይነካል በማለት ክርክር የሚያቀርቡ ወገኖች ክርክራቸውን ለዳኝነት አካል ከማቅረብ የማይከለክል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.51, 216, 217 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1123		እና ወ/ሮ ሊሻንወርቅ ገበየሁ		
1144.	• የመጥፋት ውሣኔ የተሰጠበት ሰው ቀደም ሲል ጋብቻ የነበረው እንደሆነ የጠፋው ሰው መመለስ በመጥፋት ውሣኔው የፈረሰውን ጋብቻ እንደገና ተመልሶ ህይወት እንዲዘራ (እንዲፀና) የማድረግ ውጤት አለው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • በፍ/ቤት የተሰጠ የመጥፋት ውሣኔ መሻር በመጥፋት ውሣኔው መሠረት የፈረሰን ጋብቻ ከፈረሰበት ቀን ጀምሮ (ግለሰቡ ከተመለሰበት ቀን ጀምሮ) መልሶ እንዲቋቋም (እንዲፀና) ለማድረግ የሚያስችል ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.170,171	74791	ወ/ሮ ውቢት ሕሩይ እና የሀዋሣ ከተማ ፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ጽ/ቤት	ጥር 17/2005	
1145.	አንድ ወራሽ የወራሽነት መብት በሌለው ንብረት ላይ ከህግ ውጪ የወራሽነት ሠርተፍኬት መያዙ በተረጋገጠ ጊዜ ይኸው ማስረጃ እንዲሰረዝ አቤቱታ	73247	አቶ ልዑል ኪዳነማርያም	ጥር 14/2005	

www.abyssinialaw.com

	ሊቀርብ ስለመቻሉ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.998(1)		እና እነ ሰብለ ኪዳነማርያም (ሶስት ሰዎች)		
ቅጽ 15					
1146.	ከሚች በስጦታ ወይም በኑዛዜ የተሰጠን ንብረት ወደ ውርስ መልሶ ማግባት (Collation) ስለሚከናወንበት ሥርዓት፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1065-1078	80920	ወ/ሮ ውድነሽ እሸቱ እና አቶ ፍቅረማሪያም ወርቁ	የካቲት 25/2005	237
1147.	ኑዛዜ ፈራሽ ነው በሚል ስለሚቀርብ ክስ እና ክሱ ሊቀርብ ስለሚገባበት የጊዜ ገደብ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 973, 974	82585	እነ ወ/ሮ ሱዛን ሞንታልባን (ሶስት ሰዎች) እና እነ አቶ ሙራድ አሊ (ስድስት ሰዎች)	የካቲት 13/2005	240

www.abyssinialaw.com

1148.	ከውርስ ሀብት ክፍፍል ጋር በተገናኘ የውርስ ሀብት ተጣርቶና ሪፖርት ቀርቦ በመጽደቁ መነሻነት ሀብቱ ተከፋፍሎ ከተፈፀመ በኋላ ወራሾቹ ዋጋ ያለው የወራሽነት ማስረጃ ሣይኖራቸው ውርሱን ወይም ከውርሱ አንዱን ክፍል በእጁ አድርጓል በሚል እውነተኛ ወራሽ ወራሽነቱ እንዲታወቅለትና የተወሰዱበት የውርስ ንብረቶች እንዲመለሱለት በሚል ለመጠየቅ የሚችለው ተገቢውን የዳኝነት ክፍያ በመክፈል አዲስ ክስ በመመስረት እንጂ ክፍፍሉ ተፈጽሞና ውሣኔ አግኝቶ የተዘጋውን መዝገብ በማንቀሳቀስ ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 996(1), 998(1), 999 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 91, 6	89641	እነ ወ/ሮ ሐረገወይን ብርሃኑ(ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ አዜብ ብርሃኑ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 21/2006	243
1149.	ተጋቢዎች የጋብቻቸውን ፍቺ አስመልክቶ ጉዳዩ በመደበኛው ፍ/ቤት ቀርቦና ክርክር ተካሄዶ ውሣኔ ከተሰጠበት በኋላ በሌላ ጊዜ በተመሳሳይ ጉዳይ ሀይማኖታዊ ስርዓትን በመጠቀም በሸሪአ ፍ/ቤት የሚያቀርቡት ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 5(1)(2), 244(2)(ለ), 245(2) አዋጅ ቁጥር 188/92 አንቀጽ 5(4), 6(2) የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 34(5)	93779	ወ/ሮ ጂእቶ ያሲን ሺበሺ እና አቶ ሐሰን መሐመድ	ታህሳስ 30/2005	247
1150.	• የአባት ስም እንዲስተካከልልኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ የክስ ምክንያት	95995	ወ/ት ሞሚና ሡልጣን	የካቲት	251

www.abyssinialaw.com

	የለውም ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣ • አንድ ሰው አንድ የቤተዘመድ ስምና አንድ ወይም ብዙ የግል ስሞችና የአባት ስም ሊኖረው ስለመቻሉና የአንድ ልጅ የአባት ስም የሚሆነው የአባቱ የግል ስም ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 231 (1)(ሀ) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 32(1)፣ 36(1)		ኮርዋላ እና ተጠሪ፡- የለም	10/2006	
1151.	የቤተ ዘመድ ስም እንዲለወጥ በፍ/ቤት ጥያቄ ለማቅረብ የሚቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 42 , 33(1) , (2)	87420	ወ/ሪት ማህሌት ልዑለቃል እና ተጠሪ የለም	ሚያዝያ 24/2005	254
ቅጽ 16					
1152.	የቀለብ ገንዘብ መጠን ስለሚወሰንበት አግባብ፣ የተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ አዋጅ ቁጥር 213/92 አንቀጽ 197 አንቀጽ 2	98552	ሚ/ር አደም ሐሚድ እና ወ/ሮ ሐናእ አብዱልቃድር	ሐምሌ 4/2006	156

www.abyssinialaw.com

1153.	ይርጋ በተመለከተ የሚቀርብ መቃወሚያ ከመልስ ጋር መቅረብ ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ስ/ስ/ህ/ቁ. 234(1)(ሐ) እና 244(2)(ሠ)	85815	አቶ ኢብራሀም መሀመድ ኑር እና እነ ወ/ሮ ጀሚላ መሐመድ (አራት ሰዎች)	ሐምሌ 17/2006	159
1154.	በፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ 358 መመዘኛ የሚያሟላ አቤቱታ አቅራቢ (ፍርድ ተቃዋሚ) የሚቃወመው ፍርድ በይግባኝ ያልተሻረ (ዋጋ ያለው) እና ያልተፈፀመ መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣	93987	እነ አቶ ዳንኤል ወንዳፈራ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ አስናቀች ቦጋለ (አራት ሰዎች)	ሐምሌ 18/2006	163
1155.	የውርስ ንብረት ክፍፍልን በተመለከተ በውርስ ህጉ የተመለከቱትን የውርስ ንብረት ክፍፍልን የሚገዙትን ድንጋጌዎች ይዘት መንፈስና አላማ የተከተለና ያገናዘበ መሆን ስላለበት የፍ/ህ/ቁ 1079፣1082፣1083፣1086	94322	ወ/ሮ አልማዝ በቀለ እና	ሐምሌ 17/2006	167

www.abyssinialaw.com

	፣1087(2)፣1092፣1093		አቶ ገዛኸኝ በቀለ		
1156.	በህግ ፊት የሚፀና ስጦታ ለማድረግ ሰጪው ስጦታ በተደረገበት ንብረት ላይ መብት ሊኖረው የሚገባ ስለመሆኑ፤ የባልና የሚስት የጋራ በሆነ ንብረት ላይ አንደኛው ተጋቢ ብቻውን የሚያደርገው ስጦታ ዋጋ የሌለው ስለመሆኑ	90959	ተክለፃድቅ ኤካ እና እነ አቶ መላኩ ፍሬው(2 ሰዎች)	ግንቦት 063/2006	173
ቅጽ 17					
1157.	ከጋብቻ በፊት በአንደኛው ተጋቢ ስም የነበረን የግል ንብረት በጋብቻ ወቅት በንብረቱ ላይ መሰረታዊ መሻሻል ቢደረግበትና ይሄው መሻሻል የተደረገው የባለንብረቱ የግል ገንዘብ መሆኑ እስካልተረጋገጠ ድረስ ሀጉ ንብረቱ የጋራ ነው የሚል ግምት የሚወስድ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 213/1992 አንቀፅ 63(1)	94952	ወ/ሮ ዙሪያሽ ተገኝ እና ወ/ሮ የሺ ውድዬ	መስከረም 30 ቀን 2007 ዓ.	277

www.abyssinialaw.com

				ም.	
1158.	በኦሮሚያ የቤተሰብ ህግ መሠረት ባልና ሚስቱ በየግል ያገኟቸውን ንብረትም ሆነ ገንዘብ በግል ይዘው መቀጠል እንደሚችሉ ሲደነገግ ይህ የግል የተባለው ንብረት የግል ሆኖ ሊቀጥል የሚችለው የግል ይባልልኝ ተብሎ በፍ/ቤት ሲፀድቅ ስለመሆኑ፣ የኦሮሚያ ክልል የቤተሰብ ህግ ቁ.69/1995 አንቀፅ 7410፣አንቀፅ 74/2/	95680	ወ/ሮ የሺ ተሾመ እና አቶ መስፍን ኃይሉ	መስከረም 26 ቀን 2007 ዓ/ም	281
1159.	የባልና ሚስት ጋብቻ ፈርሶ የጋራ የሆነ ንብረት ክፍፍል በሚፈፀምበት ጊዜ በፍ/ሕጉ ላይ የተቀመጡት በቅድሚያ የመግዛት መብት ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት የሌላቸው ስለመሆኑ የፍ/ሕ.ቁ. 1386፣1388፣1391፣1392፣1393፣(1)፣1397	88275	አቶ ኃይለሚካኤል ልኬ ሉሱ እና እነ አቶ መኮንን በለጠ /ሁለት ሰዎች/	ጥር 19 /2007	284

www.abyssinialaw.com

1160.	የDNA ምርመራ እንዲደረግ ትዕዛዝ መሰጠቱ አንደኛው ወገን አሉኝ የሚላቸውን የመከላከያ ማስረጃዎች የማሰማት መብት የማይከለክል ስለመሆኑ፣ የDNA ምርመራ እንዲረግ ፍ/ቤት ትዕዛዝ ስለሚሠጥበት አግባብ፣	90121		መ ስከ ረ ም 28 /2 00 7 ዓ/ ም	289
1161.	ሟች በህይወት እያለ ከይዞታ ቦታው ላይ ለሌላ ሠው ቤት እንዲሠራፈቅዶ ቢሰጠው ሟች በሚሞትበት ጊዜ በሟች ፈቃድ ቤት የሠራው የቤቱ ባለቤት እንደሚሆንና ከሌላው ቦታ ጋር ሆኖ የውርስ ክፍል የሚሆን ስላለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 826/2/፣1179/1/	96628	እነ አሳምነው ከበደ /አምስት ሰዎች/ እና አቶ ዳንኤል ከበደ	ሕ ዳር 08 /2 00 7	293

www.abyssinialaw.com

1162.	አንድ ተናዛዥ ኑዛዜውን መሻር ሲፈልግ ሀሳቡን በማያሻማ አኳኋን በመግለጽ ከሻረ ኑዛዜዎች ዋጋ ያላቸው እንደሆኑ በሚያስፈልገው ፎርም አይነት ግልጽ አድርጐአልሻረውም ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ሀ/ቁ. 898(1)፣ 899(1)	96364	እልፍነሽ ወርቁ እና ኤልሳቤጥ አስራት	ጥቅምት 10/2007	298
1163.	አንድ የቀበሌ ቤትን ተከራይቶ የነበረ ሠው ከዚህ አለም በሞት ሲለይ ወራሾቹ ወይም ቤተሠቦቹ የተከራይነት መብቱ ይተላለፍልን ብለው በሚጠይቁበት ጊዜ ከሕግ አኳያ ዳኝነት የሚሠጥበት እንጂ በፍርድ ቤት የሚያልቅ ጉዳይ አይደለም ብሎ ጥያቄውን አለመቀበል አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪፐብሊክ ህገ መንግስት አንቀጽ 37 የፍ/ሀ/ቁ. 826/2/ እህ 2928	97948	ወ/ሪት ሔለን ተክሌ እና ወ/ሮ ዘይድ አብርሃ	ታህሳስ 21/2007	301
1164.	በጋብቻ ጊዜ የተፈራ የባልና ሚስት የጋራ የሆነ የአክስዮን ድርሻ በፍቺ ጊዜ በአይነት ሊከፋፈል የሚችል ስለመሆኑ፣ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 91 እና 92	102652	ወ/ሮ ሃቢባ መካ እና እነ ደሊል ሁሴን	መጋቢት	304

www.abyssinialaw.com

			(ሁለት ሰዎች)	16 ቀን 2007	
1165.	አንድ ሰው ከህግ ውጪ የገጠር እርሻ መሬት ለመውረስ የሚያስችል የወራሽነት ማስረጃ ስላወጣ ይሰረዝበት የሚል አቤቱታ በሚቀርብበት ጊዜ ፍ/ቤት ጭብጥ ይዞ ውሳኔ የሚሰጥበት ጉዳይ እንጂ የመሬት ክርክር ሲነሳ የሚታይ ነው ተብሎ ክሱን ውድቅ ማድረግ አግባብነት የሌለው ሥለመሆኑ፣ የአ/ብ/ክ/መንግስት የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 133/98 እና ደንብ ቁጥር 51/99	108539	አቶ አበባው አጥናፍ እና እነ ወ/ሮ የካባ ግዛው (ሶስትሰዎች)	መጋቢት 30 ቀን 2007 ዓ.ም	307
ቅጽ 18					
1166.	ጋብቻ ሳይኖር እንደባልና ሚስት ለሚኖሩ ሰዎች የሚፈለገው ማስረጃ ወንዱና ሴትየዋ የተጋቡ ሰዎችን ሁኔታ ሲያሳዩና ቤተዘመዶቻቸውና ማህበረሠቡ እንደተጋቢ ሰዎች	96853	አቶ ጆቫኒ ላሮዛ እና	መጋቢት 29 ቀን 2007 ዓ.ም	113

www.abyssinialaw.com

	የሚኖሩ ናቸው ብለው የሚገምቷቸው መሆን ያለባቸው ስለመሆኑ፣ በአንድ ወንድና ሴት መካከል ለተወሰነ ጊዜ የፍቅር ግንኙነት መኖሩ ብቻ እንደባልና ሚስት የሚኖሩ ናቸው ሊያስብል የማይችል ስለመሆኑ ፣ አዋጅ ቁጥር 213/92 አንቀፅ 97፣98፣99 እና 106/2/		ወ/ሮ አዳነች ተስፋዬ		
1167.	አንድ ወንድና ሴት ሲጋቡ በጋብቻ ውላቸው ንብረትን በተመለከተ ካደረጉት ስምምነት ላይ "ከወለደች የግል የለባትም " ፣ " ሀብትሽ ሀብቴ ነው " ተብሎ የተፈጸመው የውል ሀረግ ካለና ልጅ ከወለዱ ከጋብቻ በፊት የነበራቸውን የግል ንብረት የጋራ ለማድረግ እንደተስማሙ የሚቆጠር ስለመሆኑ፣	98029	ወ/ሮ ልዩሴት ሥዩም እና አቶ ሸዋፈራ ንጉሴ	ሚያዚያ 12 ቀን 2007 ዓ.ም	121
1168.	በጋብቻ ፍቺ ጊዜ ለፍችው ምንክያት የሆነው በደል ተፈጽሞባታል ተብሎ ለአንደኛው ወገን ካሣ የሚከፈለው እንዲከፍለው ዳኝነት ሲጠይቅና ካሣውም የሚወሰነው ለፍትህ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ብቻ ስለመሆኑ፣ የተሻሻለው የፌደራል የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 213/92	101552	ወ/ሮ ትርንጎ መስፍን እና አቶ ሙሉጌታ መኪንንት	ሠኔ 1 ቀን 2007 ዓ.ም	126

www.abyssinialaw.com

	አንቀጽ 81/2/፣84				
1169.	አንድ ልጅ ሲወለድ ከልጇ እናት ጋር በጋብቻ ተሳስሮ የነበረው ሠው በህጉ ግምት መሠረት የልጁ አባት ስለመሆኑና ይህን የህጉን ግምት ማስተባበል የሚችለው እሡ ወይም በህግ የተፈቀደላቸው ሰዎች አባት አለመሆኑ እንዲወሰን የመካድ ክስ በማቅረብ ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 682፣741፣ የፌደራል የቤተሰብ ህግ አንቀጽ 167	99954	እነ ህጻን ዘውዴ ሚካኤል እና አቶ ዝናቤ ወ/ሚካኤል	ሠኔ 5 ቀን 2007 ዓ.ም	130
1170.	አንድ ሞግዚት አካለመጠን ያልደረሰን ልጅ በማስተዳደር ስልጣኑ ክርክር የሚደረግበት ጥቅም ከ300 ብር ያነሰ ካልሆነ በቀር ያለ ቤተዘመድ ምክር ጉባኤ ፈቃድ ምንም ግልግል መፈጸም የማይችል ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 301	100426	እነ ዶ/ር ጥላሁን ኪሮስ /ሁለት ሰዎች/ እና እነ ህጻን ሰናይ የማነኪሮስ /2 ሰዎች/	ሰኔ 17 ቀን 2007 ዓ.ም	135
1171.	ጋብቻ ፀንቶ በነበረበት ጊዜ ባንደኛው ተጋቢ ተገዝቶ ነገር ግን ስመሀብቱ ከ3ኛ ወገን ሻጭ ሳይዛወር የቀረ መሆኑ ንብረቱ የተጋቢዎች የጋራ ሀብትነው ከመባል የሚያስቀረው ስላልመሆኑ፣	94811	አቶ ታረቀኝ ጥሩነህ እና ወ/ሮ ሰናይት ታደሰ	ሰኔ 15 ቀን 2007 ዓ.ም.	141

www.abyssinialaw.com

1172.	ባል እና ሚስቶች ሲጋቡ ለጎጆ መውጫ ተብሎ በቤተሰባቸው ፍቃድ የተሰጣቸው መሬት ሲገለገሉበት የቆዩ በሆነ ጊዜ ንብረቱ የጋራ ሀብት ሀኖ በፍቺ ጊዜ እኩል ሊካፈሉት የሚገባ ስለመሆኑ፣ የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ የመሬት አዋጅ ቁጥር 110/1999 አንቀጽ 5/5/,2/7/	107840	ወ/ሮ ዘምዘም ሸረፋ እና እነ ወ/ሮ አታላ ሐሰን	ሐምሌ 28 ቀን 2007 ዓ.ም	145
1173.	አንድ ጋብቻ በተጋቢዎቹ ስምምነት ፈርሶአል ሊባል የሚችለው የፍቺ ስምምነቱ ተደርጎአል በተባለበት ቀን ሳይሆን የፍቺ ስምምነቱ ለፍርድ ቤት ቀርቦ ተቀባይነት ባገኘበት እና በጸደቀበት ጊዜ ስለመሆኑ፡- የተሸሻለው የፌድራል የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 213/92 አንቀፅ 76(1)	109731	ወ/ሮ ሃና አሰፋ እና አቶ ከፍይበሉ አሰፋ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 1 ቀን 2007ዓ.ም	148
ቅጽ 19					

www.abyssinialaw.com

1174.	በገጠር መሬት ላይ የሚኖረው መብት የመጠቀም መብት ሲሆን ይህንን መብት ለ3ኛ ወገን /ለሌላ/ ሰው ለረጅም ጊዜ ሰጥቶ ተጠቃሚነቱ የተቋረጠበት ባለመብት መልሶ መጠየቅ የማይችል ስለመሆኑ፣ የኦሮሚያ ክልለ የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 130/1997 አንቀፅ 9(5)	113973	ወ/ሮ ጠጅቱ ኩርታ እና አቶ ገመዳ ሆባ	ታህሳስ 21 ቀን 2008 ዓ.ም	83
1175.	አንድ ጋብቻ ሲፈርስ ንብረት ክፍፍልን በሚመለከት በእርቅ ውል ስምምነት በሽማግሌ የተደረገው እርቅ በፍ/ቤት ተመዝግቦ ከተዘጋ በኋላ እንደገና እንደ ባልና ሚስት አብረን እየኖርን ስለነበር በድጋሚ የንብረት ክፍፍል ይደረግ የሚል ጥያቄ አግባብነት ያለው ስላለመሆኑ፣	105054	ወ/ሮ ጌጤ እጅጉ እና አቶ ብርሃኑ ተሠማ	ታህሳስ 22 ቀን 2008 ዓ.ም	87
1176.	ጋብቻ በሁኔታ ፈርሷል ሊባልባቸው ስለሚችሉባቸው ሁኔታዎች ጋብቻ በሁኔታ ፈርሷል ተብሎ ከሚታሰብበት ጊዜ አንስቶ በአስር ዓመት ጊዜ ውስጥ የንብረት ክፍፍል ጥያቄ ካልቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ	102662	ወ/ሮ አልማዝ ለሼ እና አቶ በቀለ በላቸው	የካቲት 15 ቀን 2008 ዓ.ም	90

www.abyssinialaw.com

1177.	አንድ ሰው በወላጅ አባቴ ስም መጠራቴ ቀርቶ በአሳዳጊዬ ስም እንድጠራ ብሎ የሚያቀርበው የዳኝነት ጥያቄ በሕጉ ስለስም ለውጥ የተጠቀሱትን ድንጋጌዎች የማያሟላ በመሆኑ ተቀባይነት የሌለው ጉዳይ ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.32(1)፣36(1)	116977	ወ/ት ሃና ታምራት እና የለም	የካቲት 25 ቀን 2008 ዓ.ም	94
1178.	በተሻሻለው የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የቤተሰብ ህግ መሰረት ባልና ሚስት የጋራ ንብረታቸውን እኩል የማስተዳደር መብት ያላቸውና የጋራ ስምምነት ሳይኖር ንብረትን ለሌላ 3ኛ ወገን በአንደኛው ተጋቢ ፍቃድ ብቻ የተላለፈ ከሆነና ይህንን ስምምነቱን ያልሰጠው ተጋቢ በህጉ በተፈቀደለት ጊዜ ገደብ ውስጥ የይፍረስልኝ ጥያቄውን ካላቀረበ የተፈፀመው ተግባር እንደፀና የሚቆይ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.213/92 አንቀፅ 68፣69	103721	ወ/ሮ ሰሚራ ጀማል እና እነ አቶ ጀማል እንድሪስ (ሦስት ሰዎች)	የካቲት 29 ቀን 2008 ዓ.ም	97

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 20					
1179.	እድሜው ያልደረሰ ልጅ የማይንቀሳቀስ ንብረት ለመሸጥ የሚያስችል የሞግዚት ስልጣን ይሰጠኝ ጥያቄ ፍ/ቤቶች የህፃንን መብትና ድህንነት ቅድሚያ እንዲሰጠው በማደረግ ሲወሰኑ ከዚሁ ጋር ተያይዞ የቀረበውን መሰረታዊ ጥያቄ እና አማራጭ መፍትሔ መኖሩን አለመኖሩን በማጣራት መወሰን ያለበት ሰለመሆኑ *የኢ.ፌ.ዴ.ሪ መንግሰት 36 (2) ፣ ፍ/ብ/ሕ/ቁ 280 እና 289(1)* *የቤተሰብ ህግ አዋጅ 213/1992 አንቀፅ 43*	116950	ወ/ሮ አስቴር በቀለ ጭጭ አይበሉ እና ተጠሪ የለም (ተጠሪ የሌለበት)	23/7/ 2008 ዓ.ም	259
1180.	የጋብቻ የምስክር ወረቀት ተገቢውን ስርዓት ተከትሎ የተሰጠ አይደለም ተብሎ መሰረዝ ጋብቻ አልነበረም ለማለት የሚያስችል ስላለመሆኑ፣	105694	አቶ ተሾመ ዘርፌ እና ወ/ሮ ፈሰሰች ወንድማገኝ	27/7/2008 ዓ.ም	264
1181.	የገጠር መሬት እንደሌላው ንብረት በመቁጠር ከቤተሰብ ህጉ አንጻር የሚታይ ስላለመሆኑ ፣	114279	ወ/ሮ ደስታ ታከለ እና	30/7/2008 ዓ.ም	268

www.abyssinialaw.com

	በአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ደብተር በአንድ ተጋቢ ስም ተዘጋጅቶ ከተሰጠ በኋላ ጋብቻ ቢፈፀምና ተጋቢዎቹ መሬቱን የጋራ ለማድረግ ሊስማሙ የሚችሉ ስለመሆኑ፣ *የአማራ ክልል የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁ. 133/1999 አንቀጽ 24/3/ ደንብ ቁ. 151/1999 አንቀጽ 20/6/*		አቶ ፀጋ ታዲያስ		
1182.	ባል ወይም ሚስት የጡረታ አበል ተጠቃሚ ሆነው ባሉበት ፍቺ ቢከሰት የጡረታ መብት ተጠቃሚ የሆነው ባል ወይም ሚስት የጡረታ አበል ለባል ወይም ለሚስት ሊያካፍል የሚገባ ስላለመሆኑ ፣ *የመንግስት ሠራተኞች ጡረታ አዋጅ ቁጥር 345/95 አንቀጽ 35*	113002	አቶ ባልቻ አበባ እና ወ/ዎ አልማዝ አሊ	28/8/2008 ዓ.ም	272
1183.	በአባት በኩል ያለን መወለድ መቃወም የሚቻለው የልጁ አባት ነው ተብሎ በህግ ግምት የሚሰጠው ሰው እሱ የሞተ ወይም ችሎታ ያጣ እንደሆነ ከተወላጆቹ አንዱ የመካድ ክስ በማቅረብ መቃወም የሚችል ስለመሆኑ፣ *የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/1992/አንቀጽ*	116119	ወ/ሮ ሙሉ በዳዳ እና እነ ወ/ሮ ኩሪ በዳዳ	22/9/2008 ዓ.ም	276

www.abyssinialaw.com

	167፣174 እና 179				
1184.	የመጀመሪያ ሚስት በንብረትዋ ላይ ስምምነት ባላደረገችበት ፤ባል ሁለተኛ ሚስት ሲያገባ መቃወሚያ አላቀረበችም በማለት በንብረትዋ ላይም ስምምነት አድርጋለች በማለት በመደምደም ፤ሁለተኛ ሚስት እኩል እንድትካፈል በማለት የሚሰጥ ውሳኔ ህጋዊ ስላለመሆኑ	120844	አቶ ሃንደግባ ሸኩር እና ወ/ሮ አለምቴ ኢብራሒም	27/8/ 2008 ዓ.ም	279
1185.	አንድ ሰው ህጋዊ ባለይዞታው ሳይቃወም በሌላ ሰው ይዞታ ላይ ቤት ወይም ንብረት ያፈራ እንደሆነ የዚሁ ቤት/ ንብረት/ ባለመብት የሚሆን ስለመሆኑ፣ የፍትሐ ብሔር ህግ ቁጥር 1179(1)(2) ከኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 40 አኳያ ሊታይ ስለሚችልበት አግባብ	105125	አቶ አህመድ ዑመር እና እነ አቶ ተስፋዬ አብርሃ /ሁለት ሰዎች/	05/3/2009 ዓ.ም	284
ቅጽ 21					

www.abyssinialaw.com

1186.	ባልና ሚስት የጋራ የሆነውን የንግድ ድርጅታቸውን መልካም ስም የማከራየት መብትና በቤቱ ውስጥ የሚገኘውን የንግድ ዕቃ የመከፋፈል መብት ያላቸው ስለመሆኑ፣ *የን/ሕ/ቁ. 127*	117164	ወ/ሮ ተክአ ሐጎስ እና አቶ ፀጋዬ ገ/ጻዲቅ	ታህሳስ 25 ቀን 2009 ዓ.ም	270
1187.	ጋብቻ የተፈጸመው በአንድ ክልል ውስጥ እና በዚያው ክልል ሕግ መሰረት ሆኖ ክስ በቀረበበት ጊዜ ተጋቢዎቹ የሚኖሩት በተለያዩ ክልሎች ውስጥ መሆኑ ቢረጋገጥ እንኳ ከፍቺ እና መሰል ጥያቄዎች ጋር ተይይዘው የሚነሱ ጉዳዮችን የማስተናገድ የስረ ነገር ስልጣን በክልሉ ሕግ መሰረት ጉዳዩን የማየት ስልጣን የተሰጠው የክልሉ ፍርድ ቤት እንጂ ተጋቢዎቹ መደበኛ ነዋሪነታቸው በተለያዩ ክልሎች ውስጥ እንደሆነ ተቆጥሮ ጉዳዩ በፌዴራል ፍርድ ቤቶች የስረ ነገር ስልጣን ስር የሚወድቅ ስላለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 25/1988 (እንደተሻሻለ) አንቀጽ 5 (2)*	127714	ወ/ሮ ቃልኪዳን ይኸነው እና አቶ ኢብሳ ያደታ	መጋቢት 26 ቀን 2009 ዓ.ም.	275
1188.	በሌላ አገር ህግ እና በኢትዮጵያ የቤተሰብ ህግ መካከል እንደባልና ሚስት አብረው በመኖር ግንኙነት ውስጥ የተፈራ ንብረት የጋራ እንዲሆን ለመወሰን በሁለቱም ህጎች	123132	አቶ ከሳሁን ታደሰ እና	ሚያዝያ 30 ቀን 2009 ዓ/ም	279

www.abyssinialaw.com

	መካከል ግጭት መኖር ያለመኖሩን የሌላኛው አገር ህግ እንዲቀርብ በማድረግ መወሰን የሚገባው ስለመሆኑ በዓለም አቀፍ የግለሰብ ህግ /Private International law/ መሠረት በዘርፉ እውቀት ያለ ወይም ምሁር /Scholar/ የሰጠውን አስተያየት በማስረጃነት ሲቀርብ የቀረበውን አስተያየት እንደማንኛውም ማስረጃ የመመዘን ሥልጣን አስተያየቱ የቀረበለት ፍርድ ቤት ስለመሆኑ *የኢ.ፌ.ድ.ሪ ቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 213/92 አንቀጽ 5፤ 102 /1/*		ወ/ረ ፀዳለ ሀፍታይ		
1189.	ለህፃን ልጅ ማሳደጊያ ቀለብ የመስጠት ግዴታ ያለበት ወላጅ፣ የሚከፍለውን የገንዘብ መጠን በተመለከተ ለመወሰን ግምት ውስጥ ሊገቡ ስለሚገባቸው ሁኔታዎች *የተሻሻለው ፌዴራል የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 213/92 አንቀጽ 197 (2) ፣202*	130931	አቶ በላይ ዘለቀ እና ወ/ሮ ትዕግስት ዳባ /የህፃን ሀሴት በላይ ሞግዚት/	ሰኔ 19 ቀን 2009 ዓ.ም	284
1190.	በፌደራል የቤተሰብ ህግ መሰረት በአባት በኩል ያለን መወለድ የመካድ ክስ በማቅረብ መቃወም ስለሚችሉ ሰዎች	129933	አቶ አየለ ወ/አለማው እና እነ ወ/ሮ እመቤት	ሰኔ 28 ቀን 2009 ዓ/ም	288

www.abyssinialaw.com

	የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 213/1992 አንቀጽ 177/1-3		ማሞ (ሁለት ሰዎች)		
ቅጽ 22					
1191.	ኑዛዜ ጥብቅ የሆነ፣ የግል ጠባይ ያለው እና በሚች ብቻ የሚፈፀም በመሆኑ ብዙ ሰዎችን አንድ በሆነ ፅሁፍ በጋራ ማናዘዝ የማይቻል እና ኑዛዜውን ፈራሽ የሚያደርግ ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ህ/ቁ 857፣858 እና 880	134836	አቶ አባተ ሀይሉ እና አቶ አስረስ ረታ (4 ሰዎች)	መስከረም 25 ቀን 2010 ዓ.ም	310
1192.	ባል እና ሚስት በጋራ ሲጠቀሙበት የነበረ መሬት ጋብቻው በአንደኛው ተጋቢ ሞት የተቋረጠ ቢሆንም ሌላኛው ተጋቢ በሌላ ህጋዊ ምክንያት መብቱ እስካልተቋረጠ ድረስ ይዞታው በስሙ ተመዝግቦ ደብተር ለማግኘት እና በይዞታው ለመጠቀም የሚችል ስለመሆኑ፣ ሴቶች መሬትን በመጠቀም፤በማስተላለፍ፤በማስተዳደርና በመቆጣጠር ረገድ ከወንዶች ጋር እኩል መብት ያላቸዉ ስለመሆኑ	138286	እነ ጫሉሜ ሙለታ እና ጫለሽ ቁልበሻ	መስከረም 23 ቀን 2010 ዓ.ም	314

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ድ.ሪ ሕ/መ አንቀጽ 35/7/፣ የኦሮሚያ የገጠር መሬት አዋጅ ቁ. 130/99 አንቀጽ 6/3/ እና ደንብ ቁጥር 151/2005 አንቀጽ 15				
1193.	በነባር ይዞታ ላይ ያረፈ ንብረት በውርስ የሚተላለፍ እንደሆነ ወደ ሊዝ ስሪት ማስገባት የማይችል እና ለጉዳዩ የሊዝ አዋጅ ቁጥር 721/2004 ተፈጻሚነት የሌለው ስለመሆኑ፡-	131677	የወ/ሮ ጌጤ ካሳ ወራሾች እና የኮ/ቀ ክ/ከ መሬትና አስተዳደር ጽ/ቤት	ጥቅምት 28 ቀን 2010 ዓ.ም	318
1194.	በጋብቻ በተሳሰሩ ባልና ሚስት መካከል ከአንዱ ጋር የውል ግዴታ የገባ ሰው በዋናው ክርክር ሁለቱን አጣምሮ ሊከስ የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ እንዲሁም ተዋዋይ በሆነው ተጋቢ ላይ የተሰጠ ውሳኔ የተጋቢዎች የጋራ እዳ ነው ወይስ የተወሰነበት ተጋቢ የግል እዳ ነው የሚለው ክርክር ሊነሳ የሚችለው በአፈጻጸም ወቅት እንጂ ሌላኛው ተጋቢ ሊከሰስም ሆነ ሊፈረድበት ስላለመቻሉ፡-	132518	እነ ተኽሉ አስፍሃ(6 ሰዎች) እና እነ አቶ ስብሃቱ ገ/መስቀል(2 ሰዎች)	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም	323

www.abyssinialaw.com

1195.	የባልና ሚስት ንብረት ክፍፍልን በተመለከተ ለአፈፃፀም የቀረበ አከራካሪ የሆነ ቤት ሊካፈልም ሆነ ሊሸጥ የማይችል ሲሆን ሊካፈል የሚችለው በፕሮፖርሽን / በተነጻጻሪ ካርታ / ነው በማለት ባለሙያ አስተያየት በተሰጠበት ሁኔታ በዚሁ አግባብ ክፍፍሉ ሲደረግ የበለጠ ይዞታ የደረሰው ወገን ለሌላው ወገን ግምቱን እንዲከፍል በማድረግ መፈፀም የሚገባው እንጂ በፍርዱ በተቀመጠው ሌላ አማራጭ መሠረት ክፍፍሉ እንዲፈጸም ማድረግ የማይገባ ስለመሆኑ፡ - የተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ ሕግ አንቀጽ 91(1)እና(2)	141527	አቶ እለፋቸው ታምሩ እና ወ/ሮ እመቤት ተሾመ	ሕዳር 28 ቀን 2010 ዓ.ም	329
1196.	አንድ የንግድ ቤት በኪራይ የተሰጠው በትዳር ግንኙነት ወይም በጋብቻ ውስጥ መሆኑ እስከተረጋገጠ ድረስ የንግድ ፈቃድ የተሰጠው ከትዳር ግንኙነት በፊት መሆኑ ብቻ የንግድ ሱቅ ከጋብቻ በፊት የተገኘ የግል ንብረት ነው ለማለት የማያስችል ስለመሆኑ፣	136872	ህንጻ እስጢፋኖስ ሀይሉ እና ወ/ሮ ሽቱ ቦንገን	መስከረም 21 ቀን 2010 ዓ.ም	333
1197.	ጋብቻ ሳይፈጸም እንደባልና ሚስት አብሮ የመኖር ግንኙነትን ለማስረዳት የቀረበ ማስረጃ ግንኙነቱን የማሳየት ብቃት ያለው መሆኑ ከተረጋገጠ የግንኙነቱን ያለመኖር በማንሳት የሚከራከረው ሌላኛው ወገን በህግ ጥበቃ	126411	አቶ ተስፋጊዮርጊስ አዳነ እና	መስከረም 25 ቀን 2010 ዓ.ም	336

www.abyssinialaw.com

	ሊደረግለት የሚገባ ግንኙነት ስላለመኖሩና ንብረቶችም የግል ስለመሆናቸው የማስረዳት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 75/1995 117/4/ እና 114 እና 97 አንቀጽ 109፣110፣113 እና 117		ወ/ሮ አሰፋ ግርማ		
1198.	በፍርድ ቤት ቀርቦ የፀደቀ ወይም ተቀባይነት ያገኘ የጉዲፈቻ ውልን መሰረት በማድረግ ወራሽነትን ያረጋገጠ ወገን የውርስ ንብረት ድርሻን ለማግኘት ያቀረበው ጥያቄ ቀድሞ በጉዲፈቻ ውል የፀደቀበት ውሳኔ መብቴ ተነካ በሚል ወገን በቀረበ መቃወሚያ መሰረት እንዲፈርስ እንዲሻር ባልተደረገበት የውርስ ድርሻ ክፍያ ጥያቄው ውድቅ ማድረግ ህግን መሰረት ያላደረገ ስለመሆኑ የኦሮሚያ ብ/ክ/መ/ ቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 69/1995 በአዋጅ ቁጥር 83/96 እንደተሻሻለ አንቀጽ 202. የፍ/ብ/ስ/ስ/ቁ. 41፣358	137853	በለጠ ነጋሽ እና እጅጋየሁ ላቀው	መስከረም 25 ቀን 2010 ዓ.ም	341

www.abyssinialaw.com

1199.	በውርስ የተላለፈን የመንግስት ንግድ ቤት የማከራየት መብትን ከወራሾች መካከል አንዱ ያለ ከተማ አስተዳደሩ እውቅና ያከራየ እንደሆነ ፤ የተከራይነት መብት የሚቋረጠው ያከራየው ወራሽን በተመለከተ ብቻ እንጂ ሌሎች እሱ በሞግዚትነት የሚያስተዳድራቸው ወራሾች የመከራየት መብታቸው የሚቀጥል ስለመሆኑና ፤አከራዩ ሞግዚታቸው ባከራያቸው ወገኖች ላይ በንግድ ቤት የኪራይ ውል መነሻነት ክስ ለማቅረብ የሚያበቃ መብትና ጥቅም ያላቸው ስለመሆኑ፡-	133736	እነ አቶ መዚድ ተስፋዩ (2 ሰዎች) እና ወ/ሮ ዘይነባ ለካ	ታህሳስ 26 2010 ዓ.ም	345
1200.	የውርስ ሰርተፊኬት አንድ ሰው የራሱን ወራሽነት ለማስረዳት የሚወስደው ማስረጃ እንጂ ሌሎች ወራሾች አለመኖራቸውን የሚያሳይ ሰነድ ስላለመሆኑ፣ እና በግራ ቀኙ የሟች ወራሾች መሆናቸው በማረጋገጥ ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሳኔ ከማስረጃነት በዘለለ የፍ/ብ/ስ/ስ/ህግ በሚያዘው መሰረት ከሌሎች ሰዎች ክርክር ተደርጎበት ውሳኔ ያገኘና በፍርድ ያለቀ መቃወሚያ የማይቀርብበት ተደርጎ ሊወሰድ የማይገባ ስለመሆኑ፡- ፍ/ህ/ቁ. 996/1/ እና ተከታዬቹ	130284	እነ አቶ ክንፈ ሐጎስ /3ሰዎች/ እና ወ/ሮ ሃና ሐጎስ	ጥቅምት 30 ቀን 20010 ዓ.ም	351

www.abyssinialaw.com

1201.	በኦሮሚያ የቤተሰብ ህግ ጋብቻ በፍቺም ሆነ በሞት ምክንያት ሲፈርስ ንብረት የሚጣራበት አግባብ በውል ወይም በስምምነት ተለይቶ ባልተቀመጠበት ሁኔታ የባልና ሚስት ሀብት የሚጣራው በቤተሰብ ህጉ አንቀጽ 113 እና ተከታዮቹ ድንጋጌዎች መሰረት ስለመሆኑ፡- ኦሮሚያ የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 69/95 በአዋጅ ቁጥር 83/96 እንደተሻሻለው አንቀጽ 93	137869	ወ/ሮ ቦንሲቱ ዱፌራ እና ወ/ሮ ታምሪ ረጋሳ	ጥቅምት 22 ቀን 2010 ዓ/ም	357
1202.	የጉዳት ካሳ ጥያቄ ከጋብቻ ፍቺ ጋር ተያይዞ የቀረበ በሆነበት እና ጉዳቱም የደረሰው ከፍቺው ጋር ተያያዞ መሆኑ በተረጋገጠበት ሁኔታ ጥያቄው የባልና ሚስት ፍቺን ተከትሎ ከሚነሳ የንብረት ክፍፍል ጥያቄ ጋር በአንድ ላይ ሊስተናገድ አይችልም በሚል የሚሰጥ ውሳኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፡- የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አንቀጽ 84	135902	ወ/ሮ መስከረም ጫካ- እና አቶ አክሊሉ ሽፈራው (2 ሰዎች)	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም	362
ቅጽ 23					
1203.	ከወሳኝ ኩነቶች ምዝገባ ጽ/ቤት ያላገባ የሚል ማስረጃ መውሰድ በራሱ በሁለት ሰዎች መካከል የነበረውን የትዳር	143325	አቶ አለማየሁ ተድላ እና	ግንቦት 28 ቀን 2010 ዓ.ም	2

www.abyssinialaw.com

	ሁኔታ ግንኙነት መኖሩን የሚያረጋግጠውን ማስረጃ የሚያስተባብል ስላለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ሕግ አዋጅ ቁጥር 213/1992 አንቀጽ 94-97		ወ/ሮ ሜሮን ፋንታዬ		
1204.	የባልና ሚስት ፍቺ ተፈጽሞ የንብረት ክፍፍል እስከሚደረግ ድረስ በጋብቻ ውስጥ የተፈራ ንብረትም ሆነ ከዚህ ንብረት የሚገኝ ገቢ የጋራ ሆኖ የሚቆይ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 213/92 አንቀጽ 89	153258	አቶ አህፈሮም ግርማይ እና ወ/ሮ ሀበን ፍስሐዬ	መስከረም 23 ቀን 2011 ዓ/ም	6
1205.	• አባትነትን በሕግ ግምት ወይም በመቀበል መንገዶች ለመወሰን ክርክር ሲነሳ የባህሪ ወሳኝ ቅንጣት (DNA) ውጤት እንደ መከላከያ ማስረጃ እንዲቀርብ በሕጉ በግልጽ የተቀመጠ ድንጋጌ የሌለ በመሆኑ ፍርድ ቤቶች በሕጉ የተረዘረጋውን ስርዓት ተከትለውና ለትክክለኛ ፍትህ አሰጣጥ አስፈላጊ መሆኑን ሲያምኑበት ተግባራዊ ሊያደርጉት የሚችሉ ስለመሆኑ • የዘር የባህሪ ወሳኝ ቅጣት (DNA) ምርመራ ውጤት በሕጉ በተመለከተው አግባብ በሕጋዊ ምክንያቶች	148570	ወ/ሮ ጀኖ ተሰማ እና አቶ አሊ ሰይድ	ግንቦት28 ቀን 2010 ዓ.ም	12

www.abyssinialaw.com

	ለማስረጃነት የሚቀርብ እንጂ በሕግ የተቀመጠውን ግምት እናት ስለካደች ብቻ ለማስረጃነት የሚቀርብ ማስረጃ ነው ተብሎ ድምዳሜ የሚደረስበት ስላለመሆኑ *የአማራ ክልል የቤተሰብ ሕግ አዋጅ ቁጥር 79/95 አንቀፅ 181፣183(1) እና 155(1(ሀ))*				
1206.	የባህሪ ወሳኝ ቅጣት (DNA) ምርመራ አንድ ሰው የልጁ አባት ወይም እናት አይደለም ለማለት የሚቀርብ ማስተባባያ ማስረጃ ሊሆን የሚችል ቢሆንም የሚከናወነው አባትነትን በሚመለከት የመካድ ክስ ለማቅረብ የሚያስችሉ ቀዳሚ ሁኔታዎች ሲሟሉ ስለመሆኑ እና እናትነትን በተመለከተም በቤተሰብ ህግ ከአንቀፅ 153 እስከ 166 ድረስ የተዘረጋው ስርዓት የሚፈቅድ ሁኖ በፍትሃ ብሔር ስነ ስርዓት ሕጉ የተመለከቱትን የማስረጃ አቀራረብ ስርዓቶችን መሰረት በማድረግ ሲቀርብ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 213/1992 ከአንቀጽ 167-179	152719	ወ/ሮ ብርቱካን ታደሰ እና ወ/ሮ የሺእመቤት ታደሰ	መስከረም 23 ቀን 2011 ዓ.ም	20
1207.	ከባልና ከሚስት ባንዱ የተፈጸመውና ለፍቺው ምክንያት ሆኖ የተገኘው ጥፋት በሌላው ተጋቢ ላይ ጉዳት አስከትሎ ከተገኘ በዳዩ ላደረሰው ጉዳት ከጋራ ንብረት በካሳ መልክ	152968	ሲ/ር ሐምዚያ ሱለይማን እና አቶ አያሌው በቀለ	መስከረም 21 ቀን 2011 ዓ.ም	29

www.abyssinialaw.com

	ያንደኛውን ተጋቢ ድርሻ አብዛኛውን ወይም ሙሉውን በደል ለተፈጸመበት ወገን እንዲከፈል ሊወሰን የሚችል ስለመሆኑ የኦሮሚያ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁጥር 69/95 እንደተሻሻለው አዋጅ ቁጥር 83/96 አንቀጽ 111፣117				
1208.	በጋብቻ ውስጥ የተደረገ የብድር ውል ከአንደኛው ተጋቢ እውቅና ውጪ የተደረገና የጋራ እዳ መሆኑ ፍሬነገር የማጥራትና ማስረጃን የመመዘን መርህን በተከተለ መንገድ ተረጋግጦ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ ፍ/ብ/ህግ ቁጥር 2472	147930	ወ/ሮ ሰብለ ታምራ እና አቶ ግሩም ግዛቸው	28/9/2010 ዓ/ም	34
1209.	በመርህ ደረጃ ጋብቻ በፍቺ እንዲፈርስ መጠየቅ የሚገባው ከባልና ሚስቱ አንደኛው ተጋቢ ወይም ሁለቱም ቢሆንም በህግ አግባብ ተቀባይነት ያለው ውክልና ማስረጃ ጋር የሚቀርብ የፍቺ ጥያቄ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ በፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ.58፤ በፍ/ብ/ህ/ቁ.2199	150408	ወ/ሮ አመለወርቅ ፍቅሬ እና አቶ ተስፋሁን ታፈሰ	ግንቦት 29 ቀን 2010 ዓ.ም	39

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 24					
1210.	በፍርድ ቤት የጸደቀ የጉዲፈቻ ውል ስምምነት በወሳኝ ኩነት ምዛገባ ፅ/ቤት ተመዛግቦ የጉዲፈቻ ሰርቲፊኬት ስለሚሰጥበት አግባብ በአዋጅ ቁጥር 760/2004 አንቀፅ 70(2)፣ መመሪያ ቁጥር 7/2010 አንቀፅ 43(3)	173628	እነ አቶ ወ/ጨርቆስ በጋሻው እና በየካ ክ/ከተማ አስተዳደር የወረዳ 13 የወሳኝ ኩነት ምዝገባ ፅ/ቤት	ግንቦት 28 ቀን 2011 ዓ።ም	123
1211.	በልጅ ቀለብ አወሳሰን ጊዜ የከፋዩን የተጣራ የገቢ መጠን በማጣራት ተገቢ ነው የሚባለው የቀለብ ገንዘብ መጠን መወሰን የሚገባው ስለመሆኑ ። የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት በአንቀጽ 36(2)፣ አዋጅ ቁጥር 213/1992 የተሻሻለው የቤተሰብ ሕግ አንቀጽ 113	172784	አቶ አቡበከር አህመዴ መሏመዴ እና ወ/ሮ ሳራ ሱፌያን አብደረህማን	ሰኔ 24 ቀን 2011 ዓ.ም.	127
1212.	የኮንዶሚኒየም ቤት እጣ ከጋብቻ በፊት ወጥቶ የኮንዶሚኒየም ቤቱ የሽያጭ ውል የተፈጸመው ወይም የተደረገው በጋብቻ ውስጥ በሆነበት ሁኔታ ቤቱ የተከፈለው ገንዘብ ምንጭ የሆነው ወገን የግለ መሆኑን ካላስረዳ በስተቀር ቤቱየአንደኛው ተጋቢ የግል ንብረት ነው ሊባል የሚችልበት ህጋዊ ምክንያት	153405	ወ/ሮ ፅጌ በንቲ እና አቶ ተስፋዬ ታደሰ	ግንቦት13 ቀን 2011 ዓ.ም	131

www.abyssinialaw.com

	የሌለ ስለመሆኑ የፍትሐ ብሔር ስነ ስርዓት ህግ ቁጥር 255				
1213.	የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆኑ የዉጭ ዜጎች የሀገሪቷን ባህሌ፣ቋንቋ፣እሴት እንደማያዉቁ የዉጭ ሀገር ጉዲፈቻ አድራጊዎች በጉዲፈቻ የሚወስደትን ኢትዮጵያዊ ሔፃን የሀገሩን ባህሌ፣ወግ ፣ልማድና በማህብረሰቡ እሴት ታንፆ እንዲያድ ተፅእኖ በማድረግ፣ፌቅር በመንፈግ ስነ-ልቦናዊና ማህበራዊ ችግር ያጋልጣቸዋል ብሎ በማሰብ የኢትዮጵያዊያን ዲያስፖራዎች በሀገር እድገት እና ብልጽግና እንዲሁም በወገኖቻቸዉ ኑሮ መሻሻል ያላቸዉን ሚና በመመገንዘብ ኢትዮጵያውያንን በጉዲፈቻ እንዲይወስዱ መከልከል አግባብነት የሌለው ስለበመሆኑ። የህፃናት መብት ኮንቬንሽን አንቀጽ 20 ፤የአፍሪካ ህፃናት መብቶችና ደህንነት ቻርተር አንቀጽ 24(ለ)፣24(ረ) ፤ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 36(5)፤ አዋጅ ቁጥር 1070/2010 መቅዴም (preamble)፤ ከተሻሻለዉ የቤተሰብ ሕግ አዋጅ ቁጥር 213/1992 አንቀጽ 193፣ 194(3)(መ) ፤ የዉጭ ዜጎችን በትውልፍ ሀገራቸዉ ተጠቃሚ የማዴረግ የወጣዉ አዋጅ ቁጥር 270/1994 አንቀፅ 5 እና 6	189201	እነ አቶ ወንድወሰን ታደሰ ይስማ እና የለም	መጋቢት 02 ቀን 2012 ዓ.ም	136

www.abyssinialaw.com

1214.	ከወራሾቹ አንደ ውርስ የሚከከፍለው እዳ ያለበት እንደሆነ የውርስ ንብረት ክፍፍል ከመደረጉ በፉት የውርስ አዳ ለቀነስ የሚገባ ስለመሆኑ። የፍትሐ ብሄር ህግ ቁጥር 1014፤1090	144585	እነ ወ/ሮ ሀና ካሳዬ እና ወ/ሮ ዘነበች ከሳዬ	ግንቦት 13 ቀን 2010 ዓ/ም	142

www.abyssinialaw.com

ጉሙሩክ እና ታክስ

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 2					
1215.	የጉምሩክ ባለስልጣን በህጉ መሰረት የጉምሩክ ስነ ስርዓት ያልተፈፀመበት ዕቃ ከጉምሩክ መጋዘን እንዳይወጣ በማድረጉ ወይም ዴክላራሲዮን ባለመስጠቱ ምክንያት በዕቃው ባለቤት ላይ ለሚደርስ ጉዳት ኃላፊ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀፅ 2(18),43(1) (ሀ)	17533	የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለስልጣን እና ሙሉ ብርሃን	ጥቅምት 18/1998	118
ቅጽ 3					
1216.	ገቢን ለመፍጠር የሚወጣን ወጪ በትክክለኛ ሰነድ እንዲረጋገጥ ህጉ ስለሚያስቀምጠው ሁኔታ ደንብ ቁጥር 258/55 አንቀፅ 29	14699	የኢንጂነር ወርቁ መኮንን ወራሾች እና የቦሌ ክፍለ ከተማ ገቢዎች መምሪያ	ህዳር 7/1998	110
ቅጽ 4					
1217.	የጉምሩክ ባለስልጣን በኮንትሮባንድ ወደ ሀገር የሚገቡትን ወይም ከሀገር የሚወጡትን እቃዎች እንቅስቃሴ የመቆጣጠር፣ የሚንቀሳቀሱ እቃዎችንና ማጓጓዣዎችን የመያዝና አስፈላጊ እርምጃዎችን የመውሰድ ስልጣን የተሰጠው ስለመሆኑ የአዋጅ ቁ. 60/89 አንቀፅ 5-6 የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2010(2)	22317	የምስራቅ ጉምሩክ የሐረር ጉምሩክ መቆጣጠሪያ ጣቢያ እና አቶ አብዱ አሉ አዩ	ሚያዝያ 18/1999	112

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 7					
1218.	የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ሳይፈፀምበት የመንግስት ቀረጥ ያልተከፈለበት መኪና ይዞ የተገኘ ግለሰብ በወንጀል ተከስሶ ጥፋተኛ ያልተባለ ቢሆንም ግለሰቡ ተገቢውን ቀረጥ ከፍሎ መኪናውን መረከብ አልያም ደግሞ መኪናው መወረስ ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀጽ 74 አዋጅ ቁ. 388/95 አንቀጽ 80/3/	23855	የጉምሩክ ዓቃቤ ሕግ እና አቶ ፀጋሁን መንግስቱ	ጥቅምት 26/2000	265
1219.	በደንብ ቁጥር 75/1993 ኮምፒዮተርን ጨምሮ ከተለያዩ መሳሪያዎች ህንፃዎችና ሌሎች ዕቃዎች ኪራይ በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ለመሰብሰው የተደነገገው መኪናን በማከራየት የሚገኝን ገቢ የሚያካትት ስለመሆኑ ደንብ ቁጥር 75/93 አንቀጽ 2/9/ ደንብ ቁጥር 78/94 አንቀጽ 24/2/ /ሸ/	18809	አቶ ሚሊዮን ዑመር እና ዮፌዴራል የአገር ውስጥ ገቢ ባለስልጣን	ሰኔ 12/2000	304
ቅጽ 9					
1220.	የጉምሩክ ባለሥልጣን ተግባር ህጋዊ ነው ሊባል የሚችለው በህጉ መሠረት ሊሟሉ የሚገቡትን ሁኔታዎች አሟልቶ ሲገኝ እንጂ በማናቸውም ጥርጣሬ ምክንያት የግለሰብን ንብረት በመያዝ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ		አብልሃሚድ የሱፍ	ጥቅምት	67

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.60/89 አንቀጽ 6, 58 አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 2(28) የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 26(1) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1193(1),(2), 2027, 2035, 2054, 2118	31171	እና የምስራቅ ቀጠና ጉምሩክ ጽ/ቤት	27/2001	
ቅጽ 10					
1221.	• የንግድ ቤቶችን የማከራየት እንቅስቃሴ ከታክስ ነፃ ከሆኑ ግብይቶች የማይመደብ ስለመሆኑ • የንግድ ቤት ኪራይ የመክፈል ግዴታ ያለበት ወገን የተጨማሪ እሴት ታክስ መክፈል ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀፅ 8	39574	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ ወ/ሮ ምልእተ ፀጋ ቢዘን (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 3/2002	350
1222.	የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ያልተከፈለን ቀሪ ቀረጥ ሊያስከፍል የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ.60/89 አንቀፅ 57(1),48,53(1)	45882	የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና	ታህሣሥ 6/2002	352

www.abyssinialaw.com

			እነ ወ/ሮ እጅጋየሁ አራምዴ (ሁለት ሰዎች)		
1223.	የጉምሩክ አዋጅን በመተላለፍ ከሚፈፀም የወንጀል ድርጊት ጋር በተያያዘ የኮንትሮባንድ ተግባር ሃይልን በመጠቀም ወይም ከሌሎች ጋር በማበር የተፈፀመ እንደሆነ አዋጅ ቁ. 60/89 ተፈፃሚ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ	44862	አሸናፊ አበበ እና የጉምሩክ ባለስልጣን	ጥር 5/2002	355
1224.	የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ ወንጀል ፈፅሟል በሚል የተጠረጠረ ሰው ክስ ሊቀርብበት የሚገባውና ጉዳዩ መታየት ያለበት በአዲሱ የወንጀል ህግ ሣይሆን የጉምሩክ አዋጆች መሠረት በማድረግ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 60/89	48693	ነኢማ አወል እና የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ጥር 5/2002	357
1225.	የንግድ ድርጅት ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰው የድርጅቱን አስተዳደራዊ ሥራ ለሌላ ሰው የወከለ መሆኑ ድርጅቱ ያለተጨማሪ እሴት ታክስ ግብይት በመፈፀም ወንጀል ጥፋተኛ በተባለ ጊዜ ከሚቀርብበት የወንጀል ተጠያቂነት ነፃ የማያደርገው ስለመሆኑ	54061	አቶ መስፍን ሽፈራው እና የኢትዮጵያ ገቢዎች ባለስልጣን	ሚያዝያ 26/2002	359
1226.	• የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን በሕግ የተሰጠውን ስልጣንና ተግባሩን በተገቢው ጊዜና ሁኔታ ባለማከናወኑ በሌላ ሰው ንብረት ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ • የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን በሕግ በተሰጠው ስልጣንና	49889	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን የሞያሌ ቅርንጫፍ	ሰኔ 28/2002	361

www.abyssinialaw.com

	ኃላፊነት መሰረት ግዴታውን ለመወጣት ሲንቀሳቀስ በቁጥጥሩ ሥር አድርጐት ከሚቆየው ንብረት ጋር በተያያዘ የተቋረጠ ጥቅም ወይም የጉዳት ካሣ ሊከፍል የሚችልበት የሕግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ 60/98 አንቀጽ 6(5), 58,74 አዋጅ ቁ 368/95 አንቀጽ 78		ጽ/ቤት እና አቶ ዛኪ ሰይድ		
1227.	የግብር ይግባኝ ጉባኤ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ለማቅረብ የተፈቀደው ጊዜና ስሌቱ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀጽ 43(1)	48621	አቶ አብደላ ሁሴን ከለር ላብራቶሪ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለሥልጣን	ሰኔ 30/2002	365
ቅጽ 11					
1228.	በስህተት ለጉምሩክ የተከፈለ ቀረጥ ተመላሽ የሚደረገው ስህተቱ መኖሩን ባለስልጣን መ/ቤቱ ያወቀና ዕቃውም የጉምሩክ ስነ ስርዓትን አጠናቅቆ ወደ አገር ከገባበት ወይም ወደ ውጭ አገር ከተላከበት ቀን ጀምሮ ባለው 6 ወር ውስጥ ስለመሆኑ	53749	የአዲስ አበባ ላጋር ጉምሩክ እና	ጥቅምት 18/2003	324

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 15 አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀጽ 53, 55		አቶ አዱኛ አበሉ		
1229.	ከቀረጥ ነፃ በሆነ መልኩ ለግል አገልግሎት እንዲውል የገባ መኪናን ለንግድ ማዋል በወንጀል ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 73/1/, 78	54203	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና ወ/ሮ ሙሉእመቤት ታ/ሚካኤል	ህዳር 27/2003	327
1230.	ከውጭ አገር ወደ ኢትዮጵያ የሚገቡ ዕቃዎችን አስመልክቶ ስለሚካሄድ የቅድመ ጭነት ምርመራ ሥርዓት እና በዕቃው ላይ ስለሚከፈል ግብር /ታክስ/ አዋጅ ቁ. 173/91 አንቀጽ 6/1/, 4/1/	50375	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና እነ ወ/ሮ ለተብርሀን አድሀኖም /ሁለት ሰዎች/	ህዳር 13/2003	330
1231.	የተጨማሪ እሴት ታክስ ህግን ተላልፏል በሚል በወንጀል የተከሰሰና ስራ አስኪያጅ የሆነ ሰው ድርጊቱ ሲፈፀም በቦታው አልነበረም ወይም አያውቅም በሚል ምክንያት ከወንጀል ኃላፊነት ነፃ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀጽ 56/1/ 55	51090	እነ ዘ ቲዊንስ ባርና ሬስቶራንት ታ/የተ/የግ/ማህበር /ሁለት ሰዎች/	ታህሳስ 12/2003	333

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 609/209 አንቀጽ 22/1/ 50/ለ//1/		እና የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለስልጣን		
1232.	• የጉምሩክ ባለስልጣን ኮንትሮባንድ እንደተፈፀመበት በበቂ ሁኔታ የጠረጠረውን ተሽከርካሪ በቁጥጥሩ ሥር አድርጐ ለሚያደርገው ማጣራት ለባለንብረቱ የተቋረጠ ጥቅም እንዲከፈል የማይጠየቅ ስለመሆኑ • ባለስልጣኑ በቁጥጥሩ ሥር የሚያውላቸው ተሽከርካሪዎች የተያዙበትን ጉዳይ ለማጣራት ከሚያስፈልገው ተገቢና ምክንያታዊ ጊዜ በላይ የሆነ እንደሆነ የሚያስጠይቀው ስለመሆኑ • በባለስልጣኑ ቁጥጥር ሥር የቆዩ ተሽከርካሪዎችን በተመለከተ የተቋረጠ ገቢ ይከፈለን በሚል አቤቱታ በቀረበ ጊዜ ፍርድ ቤት የተጠየቀውን ገቢ ህጋዊነት እና ትክክለኛነት በማረጋገጥ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀጽ 6/5/ 58/1//1 አዋጅ ቁ. 368/95	43996	የሰሜን ምስራቅ ጉምሩክ ሚሌ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት እና በረከት አሰፋ	ጥር 10/2003	336
1233.	• አንድ ግብር ከፋይ ለተጨማሪ እሴት ታክስ (VAT) ግብር ከፋይነት ተመዘገበ የሚባለው በባለሥልጣኑ ከተመዘገበበት ዕለት ወይም ምዝገባው እንደሚፀና ከተገለፀበት ጊዜ ጀምሮ ስለመሆኑ • የተጨማሪ እሴት ታክስ ግብር ተመዝጋቢ የሆነ ሰው ከተመዘገበበት ዕለት ጀምሮ ለሚያደርገው ግብይት የተጨማሪ እሴት ታክስ ደረሰኝ ለተጠቃሚው ወዲያውኑ ያልሰጠ መሆኑ በወንጀል የሚያስጠይቀው ስለመሆኑ	59851	አቶ አለሙ ጋባ እና የፌዴራል ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	የካቲት 11/2003	341

www.abyssinialaw.com

	• እውቅና ያልተሰጠው የሽያጭ መመዝገቢያ መጠቀም በወንጀል የሚያስጠይቅ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 471/98 አንቀጽ 5 አዋጅ ቀ. 285/94 አንቀጽ 64, 3/1/ና/2/, 22/1/ አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 117 ደንብ ቁጥር 139/99 አንቀጽ 22 መመሪያ ቁጥር 46/99				
1234.	• በጉምሩክ አዋጅ ቁ. 368/95 /እንደተሻሻለ/ አንቀጽ 74 ሥር ጥፋተኛ የተባለ ተከሳሽ ሊጣልበት ስለሚችለው የቅጣት አይነትና መጠን • በኮንትሮባንድ ዕቃ ሲያጓጉዝ የተገኘ ተሽከርካሪ ሊወረስ የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 60/89 አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 64/4/, 74	48628	የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዓ/ሕግ እና አቶ በርሄ ሐጐስ	ግንቦት 05/2003	345
1235.	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን አስቀድሞ በዋስትና ለሌላ ሰው ያልተሰጡ የግብር ከፋይ ንብረቶች ላይ የቀዳሚነት መብት ያለው ስለመሆኑ	57100	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስለጣን በጅማ ቅ/ጽ/ቤት እና	ግንቦት 30/2003	347

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 80/1/, 78/1/		እነ አቶ አዳራ ሰይድ /ሁለት ሰዎች/		
1236.	የተሸከርካሪ ባለንብረትና ሹፌር በመሆን የኮንትሮባንድ ወንጀል በተሸከርካሪ በመታገዝ የተፈፀመ ስለመሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ የግለሰቡን የወንጀል ጥፋተኝነት ውሣኔ ተከትሎ ተሸከርካሪው እንዲወረስ ትዕዛዝ መሰጠት ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 91/2/, 2/1/	64819	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና አቶ አንተነህ ካሣዬ	ሰኔ 30/2003	350
1237.	ከቀረጥ ነፃ፣ በቅናሽ ቀረጥ ወይም በጊዜያዊነት ከቀረጥ ነፃ የገባን ዕቃ ህግን በሚቃረን መልኩ የቀረጥ ነፃ መብቱ ከተሰጠበት ምክንያት ውጪ መጠቀም /ለሌላ ሰው አሳልፎ መስጠት/ የወንጀል ኃላፊነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 60/89 አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 73/1/ /ሀ/ /ለ/ /2/	58266	ወ/ሮ አልማዝ ደሴ እና የጉምሩክ ዓ/ህግ	ሰኔ 03/2003	353
1238.	• አንድ ዕቃ /ንብረት/ ኮንትሮባንድ ነው ወይም የጉምሩክ ስርዓት ያልተፈፀመበት ነው በሚል በቁጥጥር ስር ሊውል የሚችልበት አግባብ • የጉምሩክ ሥርዓት ያልተፈፀመበትን ዕቃ ወደ ጉምሩክ ክልል ማስገባት ወይም ከጉምሩክ ክልል ማስወጣት ዕቃው ኮንትሮባንድ እንዲባል የሚያደርግ ስለመሆኑና የኮንትሮባንድ ወንጀልን የሚያቋቁም ስለመሆኑ	60400	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና ኤፍታታ እና ቢኤም ኤም	ሐምሌ 12/2003	356

www.abyssinialaw.com

	• “የጉምሩክ ክልል” በሚል የተጠቀሰው ሃረግ አጠቃላይ የኢትዮጵያ የግዛት ክልልን የሚያመላክት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ 622/2001 አንቀጽ 2/17/, 12/4/, 13/1/, 91/1/, 2/7/		ኃ/የተ/የግ/ማህበር		
1239.	በህግ አግባብ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት የተፈፀመበት ዕቃ/ንብረት/ የኮንትሮባንድ ዕቃን ለማሳለፍ በሸፋንነትና በከለላነት ያገለገለ መሆኑ በተረጋገጠ ጊዜ የጉምሩክ ባለስልጣን ይህን በሸፋንነትና በከለላነት ያገለገለውን ዕቃ ለመውረስ ስልጣን የተሰጠው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀጽ 6/5/ 58/1/ /ለ/ 16-18 አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 22	65656	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን የባህር ዳር ቅርንጫፍ ጽ/ቤት እና ወ/ሪት ትዕግስት ጥላሁን	ሐምሌ 26/2003	360
1240.	የጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ያልተፈፀመበት ዕቃን በማጓጓዝ የተያዘ ተሽከርካሪ እንዲወረስ ላይታዘዝ የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 104/3/ /ሀ/ አንቀጽ 91/1/	57243	የሚሌ ገቢዎች እና ጉምሩክ እና አቶ ደረጀ ከፍያለው ሲማ	መስከረም 27/2003	365
1241.	• ማንኛውም ሰው በመቀጠር ምክንያት በሚያገኘው ማናቸውም ገቢ ላይ የገቢ ግብር የመክፈል ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ • በደረሰ የአካል ጉዳት ወይም በሞት አደጋ ምክንያት ከሚሰጥ የካሣ ክፍያ በስተቀር ሌሎች በማናቸውም ሁኔታ የሚከፈሉ የካሣ ክፍያዎች ከግብር ነፃ	65330	የኢፌዴሪ ፍትህ ሚኒስቴር እና	ሰኔ 30/2003	368

www.abyssinialaw.com

	ናቸው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ • ከሥራ መሰናበት ጋር በተገናኘ ለሰራተኞች የሚሰጥ የመልሶ ማቋቋሚያ የድጋፍ ክፍያ የሥራ ግብር የሚከፈልበት ገቢ ነው ለማለት የሚያስችል የህግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 10/1/, 2/10/, 1/11/		እነ አቶ ተክሌ ጋረደው /ስድስት ሰዎች/		
1242.	በግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ውሣኔ ቅሬታ ያለው ግብር ከፋይ ይግባኙን ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ለማቅረብ የሚችለው በጉባኤው የተወሰነበትን ግብር ይግባኝ ሙሉ በሙሉ ሲከፍል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 112/4/ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀጽ 43/4/	59711	ሸበል ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዓ/ህግ	ሰኔ 14/2003	370
ቅጽ 13					
1243.	በኃላፊነት ይዞት በሚገኝ ተሽከርካሪ የጉምሩክ ሥነ ሥርዓትን በመተላለፍ ዕቃን ሲያጓጉዝ የተያዘ ሰው ሊጠየቅ ስለሚችልበት አግባብና ተፈፃሚ ስለሚሆነው የህግ ድንጋጌ አዋጅ ቁ.60/89 አንቀፅ አዋጅ ቁ.368/95 አንቀፅ 79,80(1), 81,64(4)74	54889	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን እና አቶ ንጉሴ ገብረፃዲቅ	መስከረም 26/2004	499

www.abyssinialaw.com

	ወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.113(2)				
1244.	በጉምሩክ ወንጀል የተከሰሰ ሰው በነፃ የተለቀቀ ቢሆንም ወንጀሉ የተፈፀመበት እቃ ወይም ማጓጓዣ የሚወረሰው የጉምሩክ ህግን የመተላለፍ ድርጊት ስለመፈፀሙ ፍርድ ቤቱን የሚያጠግብ ማስረጃ ሲቀርብ ስለመሆኑና ማስረጃው አጥጋቢ ካልሆነ ብቻ ፍ/ቤት እቃውን (ማጓጓዣውን) እንዳይወረስ በማድረግ ተገቢውን ቀረጥና ታክስ እንዲከፈል ሊያዝ የሚገባው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.622/2001 አንቀፅ 104(3)(ሀ), 104(3)(ለ)	64115	እነ አቶ አህመድ ሁሴን (ሁለት ሰዎች) እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ጥቅምት 08/2004	502
1245.	የበጌ አድራጌት ሥራን የሚሰሩ ድርጅቶች ከቦታ ኪራይ እና የቤት ግብር ነፃ ሊሆኑ የሚችሉበት አግባብ አዋጅ ቁ.80/68 አንቀፅ 14(ለ) የህግ ክፍል ማስታወቂያ ቁ.36/68 አንቀጽ 8	66474	የኢትዮጵያ የሰባተኛው ቀን አድቬንቲስት ዓለም አቀፍ ቤተክርስቲያን የአቃቂ አድቬንቲስት ሚሲዮን ት/ቤት እና የአቃቂ ቃልቲ ክፍል ከተማ ወረዳ 01አስተዳደር ገቢዎች ጽ/ቤት	ጥቅምት 17/2004	506

www.abyssinialaw.com

1246.	• ህንፃን (ቤትን) በኪራይ ይዞ የሚገለገል ወገን ለአከራዩ ከሚከፍለው የኪራይ ዋጋ ላይ በህግ የተመለከተውንና ለመንግስት ገቢ ሊሆን የሚገባውን ግብር ተቀናሽ ለማድረግ ስለመቻሉና ይህንን ለማድረግም የግዴታ የፍ/ቤት ውሣኔ የማያስፈልገው ስለመሆኑ • በፍርድ የኪራይ ዋጋን ለአከራይ እንዲከፍል የተወሰነበት ተከራይ ለመንግስት የሚከፈልና ከተከፋይ ሂሳቦች ላይ ግብርን ቀንሶ እንዲያስቀር የተጣለበትን ግዴታ መወጣት ያለበት በመሆኑ ሙሉውን የኪራይ ዋጋ ለአከራዩ እንዲያስረክብ በአፈፃፀም ሊገደድ ስላለመቻሉ አዋጅ ቁ.286/94 አንቀፅ 91, 101, 53(1) ደንብ ቁጥር 78/94 አንቀፅ 24, 2(ሸ)	69677	ዳሸን ባንክ አ.ማ እና አቶ ኑረዲን መሐመድ	ታህሣሥ 20/2004	511
1247.	የተጨማሪ እሴት ታክስ የመክፈል ግዴታ መወጣት ጋር በተያያዘ ታክስ ከፋዮች የሽያጭ መመዝገቢያ መሣሪያን የመጠቀም ግዴታ የሚኖርባቸው የንግድ ፈቃድ የሥራ ዘርፍ በግልፅ ተለይቶ በተመለከተባቸው ሽያጮች ጋር በተገናኘ ብቻ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.285/94 አንቀፅ 55 አዋጅ ቁ.609/201 አንቀፅ 50(መ)(2) ደንብ ቁ.139/99 አንቀፅ 5(1)(ለ)	74753	እነ ሐበሻ የባህል ማዕከልና የስእል ጋለሪ ኃ.የተ.የግል ማህበር (ሶስት ሰዎች) እና የፌዴራል ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን	ታህሣሥ 17/2004	514

www.abyssinialaw.com

	የወ/ህ/ቁ.23(2)		ዓቃቤ ህግ		
1248.	ከታክስ/ግብር አከፋፈል ጋር በተገናኘ ግብር ከፋዩ ያለውን ቅሬታ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ በይግባኝ ለማቅረብ የተፈቀደው ጊዜና ስሌቱን ተግባራዊ ስለማድረግ አዋጅ ቁ.286/94 አንቀፅ 107(2), 108	66350	አቶ ቴዎድሮስ ደበላ እና የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለስሥልጣን የልደታ ክፍለ ከተማ አነስተኛ ግብር ከፋዮች ቅርንጫፍ ጽ/ቤት	ጥር 02/2004	518
1249.	ግብር ከፋይ የሆነ ወገን ምንም አይነት የሂሣብ መዝገብና ሰነድ ያልያዘ እንደ ሆነ ወይም በማናቸውም ምክንያት የሂሣብ መዝገቡንና ሰነዱን የግብር አስገቢው ባለስልጣን ያልተቀበለው እንደሆነ ሊከፈል የሚገባው የግብር መጠን በግምት ሊወሰን ስለመቻሉ አዋጅ ቁ.286/94 አንቀፅ 69(1), 71	69921	አቶ አበበ ገ/እግዚአብሔር እና አራዳ ክፍለ ከተማ ገቢዎች ጽ/ቤት ዐቃቤ ህግ	ጥር 02/2004	521
1250.	• ከጉምሩክ ባለስልጣን ሹም ፈቃድ ሳያገኝ በመተላለፍ ላይ ያሉ ወይም የጉምሩክ ወደብ በደረሱ ወቅት የእቃ መያዣ ላይ የተደረገን ማሸጊያ መፍታት በወንጀል ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ	65041	አቶ አንዳርጌ እሸቱ እና	የካቲት 30/2004	524

www.abyssinialaw.com

	• በጉምሩክ ወደብ በምርመራ ላይ ካሉ ዕቃዎች ለሳምፕልነት በሚል ወስዶ አለመመለስ በወንጀል የሚያስጠይቅ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.622/2001 አንቀፅ 100, 95(ሀ)		የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዐቃቤ ህግ		
1251.	የተጨማሪ እሴት ታክስን ተግባራዊ ለማድረግ በወጣው አዋጅ ቁ.285/94 አንቀጽ 49 መሰረት በወንጀል ጥፋተኛ የተባለ ተከሳሽ ላይ ቅጣት ሊጣል ስለሚችልበት ሁኔታ፣ አዋጅ ቁ.285/94 አንቀጽ 49,47,50(2) የወ/ሀ/አ 2(2)	68422	እነ ጀሪኮ ሰርቪስ (ሁለት ሰዎች) እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን	መጋቢት 14/2004	527
1252.	ተከራይ የሆነ ወገን ለአከራይ ከሚከፍለው የኪራይ ገንዘብ ለመንግስት የሚከፈለውን ግብር ሳይቀንስ ለአከራዩ እንዲከፈል ለማስገደድ የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሀ/ቁ 1716, 1718, 1711 አዋጅ 286/94 አንቀጽ 56, 91, 83	65361	ዘመነ ዮሐንስ ጀኔራል ኀላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና አቶ ዳውድ ኢብራሂም	ሚያዝያ 09/2004	532
1253.	• የግብር ከፋይ የሆነ ሰው ገቢውን በህጉ አግባብ ለግብር አስገቢው መስሪያ ቤት ከማሣወቅ ውጪ ደረጃውን በራሱ ሊወሰን/ሊለወጥ/ የማይችል ወይም የማይገባ ስለመሆኑ፣ • የግብር አከፋፈል ስርዓት ለግብር ከፋዩ ግልጽ መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣	72824	የቦሌ ክፍለ ከተማ ገቢዎች ፅ/ቤት እና	ሐምሌ 18/2004	534

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 38 ደንብ ቁ. 78/94 አንቀጽ 18,22 አዋጅ ቁ. 308/95 አንቀጽ 10(2)(ሐ) አዋጅ ቁ. 587/2001		አቶ ሚሊዮን አሰፋ		
1254.	• ለግል አገልግሎት ከቀረጥና ከታክስ ነፃ የገባን መኪና ለብድር መያዣነት መስጠት በወንጀል ታላፊነትን (ተጠያቂነትን) የሚያስከትል ስለመሆኑ • በወንጀል ጉዳይ በቅጣት መልክ የሚጣለው የገንዘብ መቀጮ በፍ/ብሔር ጉዳይ ከሚኖረው የአንድነትና የነጠላ ታላፊነት የተለየ ስለመሆኑና ቅጣቱ በእያንዳንዱ አጥፊ ላይ ለየብቻ ሊጣል የሚገባው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.345/95 አንቀጽ 73(1) አዋጅ ቁ. 60/89 አዋጅ ቁ.280/94 የወንጀል ህግ አንቀጽ 32(1)(ሀ), 41	69602	እነ አቶ አካሉ አለሙ (ሁለት ሰዎች) እና የገቢዎችና ጉምሩክ ዐቃቤ ሕግ	የካቲት 06/2004	539
ቅጽ 14					
1255.	• በብልጫ የተከፈለ ቀረጥና ታክስ ተመላሽ እንዲሆን የሚቀርብ ጥያቄ ተቀባይነት የሚኖረው ዕቃው የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት አጠናቅቆ ወደ አገር	71070	ተሸአብ	መስከረም	

www.abyssinialaw.com

	ውስጥ ከገባበት ወይም ወደ ውጪ አገር ከተላከበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወር ውስጥ የቀረበ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ • "የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ተጠናቀቀ" ማለት ስለሚቻልበት አግባብ አዋጅ ቁ.622/2001 አንቀጽ 66(1), 2(17),66(29),66(2)		ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን	21/2005	
1256.	የተሸከርካሪ ባለቤት የሆነ ሰው በተሸከርካሪው የተፈፀመ የጉምሩክ ሥነ-ሥርዓት ህግን የመጣስ ወንጀል ከራሱ እውቀት ወይም ፈቃድ ወጪ መሆኑን ማስረዳት የቻለ እንደሆነ የተፈፀመው ወንጀል ክብደት እየታየ የገንዘብ መቀጮ ከፍሎ ተሸከርካሪው ሊለቀቅለት (ላይወረስ) የሚችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.622/2001 አንቀጽ 109(1) የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን መመሪያ ቁ.50/2003 አንቀጽ 6(2)	76976	የጅጅጋ ገቢዎችና ጉምሩክ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት እና አቶ ሊሻን ከተማ ገብሬ	መስከረም 22/2005	
1257.	• የውጭ ምንዛሬ ከአገር ውስጥ ወደ ውጭ አገር ያለህጋዊ እውቅናና ፈቃድ ማስወጣት የወንጀል ኃላፊነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ፣ • የወንጀል ድርጊትን የፈፀምኩት ባለማወቅ ነው በሚል የሚቀርብ ክርክር ተቀባይነት የሌለውና ህግን አለማወቅ ይቅርታ የማያሰጥ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 99 አዋጅ ቁ. 591/2000 አንቀጽ 20(3)	80296	አቶ ሳምሶን መንግስቱ እና የፌዴራል ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ጥር 30/2005	

www.abyssinialaw.com

	የኢፌዴሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 22(1) የወንጀል ህግ አንቀጽ 2(2),25,23(2),81(1)(3)				
ቅጽ 15					
1258.	ግብር የተጣለበትን የካፒታል ንብረት ዝውውር የመቀበል ወይም የመመዝገብ ወይም በማናቸውም መንገድ የማጽደቅ ስልጣን ያለው (የተሰጠው) የመንግስት አካል ግብሩ መከፈሉን ሣያረጋግጥ ዝውውሩን እንዲቀበል፣ እንዲመዘግብ ወይም እንዲያፀድቅ ሊገደድ የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 37(7)	79189	የኮልፌ ቀራኒዮ ክ/ከተማ መሬት አስተዳደር ባለስልጣን እና ጂ.ኤም.ቲ ኢንዱስትሪያል ኃ/የተ/የግል ማህበር	መጋቢት 9/2005	258
1259.	• አንድ ሰው ለመንግስት ሊከፍል የሚገባውን ግብር ባለመክፈሉ በወንጀል ተግባር ሊጠየቅና ጥፋተኛ ተብሎ ሊቀጣ የሚችለው ግብሩን ላለመክፈል በማሰብና ግብር አስገቢው መ/ቤትም ንብረቶቹን በመያዝና በመሸጥ የግብር ገንዘቡን ገቢ እንዳያደርግ ለማድረግና ግብር የመክፈል ኃላፊነቱን ለማምለጥ ንብረቶቹን ለማሸሽ፣ የመሰወር ወይም ሌሎች ተገቢነት የሌላቸው ህገ ወጥ ተግባራትን በመፈፀም ግብርን ያልከፈለ መሆኑ ሲረጋገጥ እንጂ በሌሎች በህግ ተቀባይነት ባላቸው ምክንያቶች ግብሩን ለመክፈል ሳይችል የቀረ እንደሆነ	84623	እነ ጅ. አግሪ ፖክ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር (ሁለት ሰዎች) እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ሰኔ 04/2005	261

www.abyssinialaw.com

	ስላለመሆኑ፣ • ማንኛውም ሰው በፍ/ብሔር ጉዳይ ያለበትን እዳ ለመክፈል ባለመቻሉ ምክንያት ብቻ በወንጀል ጉዳይ ጥፋተኛ ተብሎ ሊቀጣ የማይገባ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀጽ 49 አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 96, 162 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 13(2) ደንብ ቁጥር 78/94 ICCPR- አንቀጽ 11		ሀዋሳ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት		
1260.	የንግድ ሥራ ፈቃድ ኖሮት ነገረ ግን በህግ በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ ፈቃዱ ሳይታደስ በንግድ ሥራ ላይ ተሰማርቶ የተገኘ ሰው የፀና የንግድ ሥራ ፈቃድ እንደሌለው ተቆጥሮ በወንጀል ኃላፊነት ጥፋተኛ ተደርጐ ሊያስቀጣው የሚችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 686/2002 አንቀጽ 2(10), 36, 60(1)	86388	አቶ ባዘዘው ይሁን እና የአ/ብ/ክ/መንግስት ዐ/ሕግ	ሰኔ 17/2005	268
1261.	ከተጨማሪ እሴት ታክስ ጋር በተገናኘ ከሚመለከተው የገቢዎችና ጉምሩክ ጽ/ቤት ፈቃድ ሳያገኝ ተገቢ ያልሆኑ ፓዶችን (የVAT ደረሰኞችን) ማሳተምና መገልገል በወንጀል ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑና የድርጅቱ ባለሀብት (ሥራ አስኪያጅ) ድርጊቱ ሲፈፀም በቦታው ያልነበረ መሆኑን በመግለጽ	86597	ግሎሪ ኢትዩጵያ አስጎብኝና የጉዞ ወኪል ኃ.የተ.የግል ማህበር	መስከረም 21/2006	271

www.abyssinialaw.com

	የሚያቀርበው መከራከሪያ ተቀባይነት ሊያገኝ የሚችለው ማንኛውም በጐ አሳቢ ሰው ሊያደርገው የሚችለውን ጥንቃቄ ያደረገና ጥበብ በተሞላበት ሁኔታ ድርጅቱን በመምራት ኃላፊነቱን የተወጣ መሆኑን ማስረዳት የቻለ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀጽ 56(3),(ለ), 3(1)(ለ), 2(11), 3(1)(ሀ) አዋጅ ቁጥር 609/2001 አንቀጽ 2, 19(50) (ሐ)		እና አቶ በርሀ ረዳ ኪዳኑ		
1262.	አንድ በንግድ ሥራ የተሰማራ ሰው (ድርጅት) በተጨማሪ እሴት ታክስ ግብር ከፋይነት የመመዝገብ ግዴታ አለበት ለማለት የሚቻልበት እንዲሁም መመዝገብ ሲኖርበት ሳይመዘገብ ቀርቶ ግብር ሊጣልበት ስለሚችልበት አግባብ፣ አዋጅ ቁ.285/94 አንቀጽ 3(1)(3), 16(1)(ለ)	82061	*አቶ አብዴልቀድር ሁሴን* *እና* *የአዲስ ከተማ ክፍለ ከተማ አነስተኛ ግብር ከፋይ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት*	መስከረም 20/2006	274
1263.	የተጨማሪ እሴት ታክስ ተመዝጋቢ የሆነ ነጋዴ (ሠው) ያለ ተጨማሪ እሴት ታክስ ሽያጭን አከናውኗል በሚል በወንጀል ተጠያቂ ሊሆን ስለሚችልበት አግባብ፣ አዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀጽ 11(1)(2)፣ 22(1)(3) አዋጅ ቁጥር 609/2001 አንቀጽ 11(1)	86672	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዐ/ሕግ እና አቶ በቀለ ተሰማ (ሁለት	መስከረም 22/2006	277

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ህግ አንቀጽ 23(2)፣ 58(3) ደንብ ቁጥር 139/1999		ሰዎች)		
1264.	• ከጉምሩክ ህግና አፈፃፀም ጋር በተያያዘ በኮንትሮየባንድ ወንጀል ተጠርጥሮ በጉምሩክ ተቋም በቁጥጥር ሥር እንዲውል የተደረገ የንግድ ተሽከርካሪን አስመልክቶ ለንብረቱ ባለቤት የተቋረጠ ጥቅም (ገቢ) እንዲከፈል ሲወሰን የካሣውን መጠን ለመወሰን የተሽከርካሪውን ዓመታዊ የተጣራ ገቢ በተመለከተ ባለንብረቱ ለሚመለከተው የመንግስት አካል በህጉ አግባብ ያሳወቀውን የገቢ መጠን ከሌሎች አግባብነት ካላቸው ማስረጃዎች ጋር በማገናዘብና መሠረት በማድረግ ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ፣ • በአንድ የመንግስት ባለስልጣን ተረጋግጦ የተሰጠ የሰነድ ማስረጃ በህጉ መሠረት ተቃውሞ ቀርቦበት ዋጋ የሌለው ስለመሆኑ ካልተረጋገጠ በቀር ማስረጃው በማስረጃነት ዋጋ ሣይሰጠው ሊታለፍ የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2010, 2011, 2090, 2091, 2141, 2152, 2153 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 136, 138, 180 (1)	89640	የገቢዎችና የጉምሩክ ባለስልጣን እና ሰይፈዲን አብዱልቃድር	መስከረም 23/2006	281
ቅጽ 16					
1265.	በሕጉ አግባብ ስልጣን ባለው አካል ያልተከፈለ ቀረጥና ታክ እንደተከፈለ	97409	የኢትዮጲያ ገቢዎችና	ግንቦት	266

www.abyssinialaw.com

	የሚቆጠርበት የሕግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ ---ቀረጥና ታክሱን የማስከፈል ስልጣን በህገ መንግስቱ ተለይቶ የተቀመጠ ስለመሆኑ፣ የሕገ መንግሥቱ አንቀጽ 96(1) አዋጅ ቁጥር 578/2000 አንቀጽ 6(8)፣9 እና 10፣ ከአዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀጽ 2(6)፣(2(11)፣2(17) እና 91 ፣15(1)፣ 82 (1ሀ))((ለ))		ግምሩክ ባለስልጣን እና እነ ጋርዊች ዋንግ (ሶሰት ሰዎች)	09/2006	
1266.	አንድ የግብር ውሳኔ በግምት ስለሚወሰንበት አግባብ የግብር ህግ አዋጅ ቁጥር 286/1994 አንቀፅ 69	88446	ሙሉ አሚን ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና የኢትዮጵያ ገቢዎች እና ጉምሩክ ባለሥልጣን	ግንቦት 22/2006	272
1267.	ህጋዊ ቀረጥ የተከፈለበት ዕቃ ህጋዊ የግምሩክ ስርዓት ካልተፈፀመበት ዕቃ ጋር ተቀላቅሎ ከተያዘ እና ከተወረሰ በህጋዊ መንገድ ዕቃው ሲገባ የተከፈለው ቀረጥ(tax) እንዲመለስለት የዕቃው ባለቤት የሚጠይቅበት የህግ ስርዓት ስላለመኖሩ፣ አዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀፅ 104(3)	92537	አዞ ግሎባል ኃ/የተ/የግል ማህበር እና የኢትዮጵያ ገቢዎች ጉምሩክ ባለሥልጣን	ግንቦት 21/2006	277

www.abyssinialaw.com

ቅጽ-17					
1268.	በወንጀል ጉዳይ ጥፋተኛ የተባለ ሠው በቅጣት ማቅለያነት እንዲያዝለት ያቀረበውን ምክንያት በማስረጃ ማስደገፍ እንዲችል በቂ ጊዜ ባልተሠጠበት ሁኔታ በማስረጃ የተደገፈ አይደለም በሚል የማቅለያ ምክንያቱን ውድቅ በማድረግ የሚሠጥ የቅጣት ውሣኔ በወንጀል ህጉ እና በቅጣት አወሳሰን መመሪያው ሥለ ቅጣት አወሣሰን የተቀመጡትን ድንጋጌዎች መሠረት ያደረገ ነው ለማለት የሚቻል ስላለመሆኑ፣ የወ/መ/ሥ/ሥርዓት 149/3//4/	96168	አቶ አርአያ ኪዳኔ እና የኢትዮጵያገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን	ህዳር 9/2007	217

1269.	የህግ ሰውነት ያለው የንግድ ድርጅት በህግ በግልፅ በተደነገገ ጊዜ በዋና ወንጀል አድራጊነት ፣በአነሳሽነት ወይም በአባሪነት ወንጀል ሊቀጣ የሚችል መሆኑ ህጋዊ ሰውነት ያላቸው ድርጅቶች ህጉ በወንጀል የሚጠየቁ እንደሆነ በልዩ ሁኔታና በግልፅ ባልደነገገባቸው ወንጀሎች የወንጀል ተጠያቂነት እንደማይኖርባቸው በወንጀል ህጉ የተደነገገ ስለመሆኑ፡- ህጋዊ ህልውና ያለው ድርጅት ወንጀል እንዳደረገ ተቆጥሮ የሚቀጣው በኃላፊዎቹ ወይም ከሰራተኞቹ አንዱ ከድርጅቱ ሥራ ጋር በተያያዘ ሁኔታ የድርጅቱን ጥቅም በህገ ወጥ መንገድ ለማራመድ በማሰብ ወይም የድርጅቱን ህጋዊ ግዴታ በመጣስ ወይም ድርጅቱን በመሳሪያነት አለአግባብ በመጠቀም	100079	አቶ እቁባይ በረሃ ገ/እግዚአብሄር እና የኢትዮጲያ ገቢዎችና ጉሙሩክ ባለስልጣን ዓ/ህግ	መጋቢት 4 ቀን 2007 ዓ/ም	221

www.abyssinialaw.com

	በዋና ወንጀል አድራጊነት በአነሳሽነትና በአባሪነት ወንጀል ሲያደርግ መሆኑ በወንጀል ህጉ በግልፅ የተደነገገ መርህ ስለመሆኑ።- አንድ የንግድ ድርጅት የወንጀል ተግባር ከፈፀመና ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ከተረጋገጠ ለወንጀሉ አድራጎት ኃላፊ የሚሆኑት ሠራተኞችና ኃላፊዎች በወንጀል ከመጠየቅ ነፃ የማይሆኑ ሥለመሆኑ፡- የወንጀል ህግ አንቀፅ 34				

ቅጽ-18					
1270.	ገቢውን በሚደብቅ ፣አሳንሶ በሚያሳውቅ፣ በሚያጭበረብር ወይም በማናቸውም መንገድ ግብር ሳይከፍል በሚቀር ግብር ከፋይ ላይ በተጨባጭ መረጃ በመደገፍ ሪፖርት ያቀረበ ሰው ከተደበቀው ግብር እስከ 20% ድረስ ግብሩ ሲሰበሰብ ማግኘት የሚገባው ስለመሆኑ፡- አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀፅ 84(1)	95157	የኢትዮ.ገቢዎችና ጉሙሩክ ባለስልጣን እና እነ አቶ ቅባቱ ወ/ሰንበት(ሦስት ሰዎች)	ሐምሌ 15 ቀን 2007ዓ.ም	313

www.abyssinialaw.com

1271.	አንድ ተከሻሽ የጉሙሩክ አዋጅን በመተላለፍ በፈፀመው ድርጊት ጥፋቱ የመጨረሻ ውሳኔ አስከላገኘ ድረስ ሥራ ላይ ከነበረው የጉሙሩክ አዋጅ ይልቅ አዲሱ የጉሙሩክ አዋጅ ለተከሳሽ ቅጣትን የሚያቀል በሚሆን ጊዜ ፍርድ ቤቱ ለተከሳሹ የተሻለው ህግ ተፈፃሚ እንዲሆን ማድረግ ያለበት ስለመሆኑ የኢፌድሬ ህገመንግስት አንቀጽ 22 /2/ ፣የወ/ህ/ቁ/ 6 የጉሙሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001፣ አዲሱ የጉሙሩክ አዋጅ ቁጥር 859/2007	112032	የኑስ አህመድ /ሁለት ሰዎች/ እና የኢትዮጲያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ባህር ዳር ቅ/ጽ/ቤት	ሐምሌ 20 ቀን 2007 ዓ/ም	319
ቅጽ-19					
1272.	የቲ.ኦቲ /ተርን ኦቨር ታክስ/ ተመዝጋቢ የሆነ ሰው በህግ ፊት እንደ መረጃ /ማስረጃ / ሊያቀርብባቸው የሚገቡ ደረሰኞች ከሻት በተቀበለው የቲ.ኦ.ቲ ደረሰኝ መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ /ታክስ የቲ.ኦቲ አዋጅ ቁጥር 285/194 አንቀጽ 21/	95941	ሔስትራቭል ሀ/የተ/የግ/ማህበር እና እነ የኢት/ገ/ጉ/ባለስልጣን	ታህሳስ 7 ቀን 2008 ዓ.ም	300
1273.	በተሻሻለው የጉምሩክ አዋጅ መሰረት የጉምሩክ ቁጥጥርን አሰናክለሃል ተብሎ ሊጠየቅ የሚችለው ድርጊቱ ሆነ ተብሎ መፈፀሙን አቃቢ ህግ በበቂ ሁኔታ ሲያስረዳ ስለመሆኑ	114043	የኢት.ገ/ጉ/ባለስልጣን ዓ.ህግ እና	የካቲት 18 ቀን 2008 ዓ.ም	304

www.abyssinialaw.com

	የጉሙሩክ አዋጅ ቁ. 859/2006 አንቀፅ 166		አብዲ ሞገስ		
1274.	በቀድሞ ህግ እንደ ወንጀል የሚቆጠር ድርጊት በአዲሱ ህግ የወንጀል ድርጊት መሆኑ ቀሪ ከሆነ ጉዳዩ በወንጀል የሚታይበት አግባብ ስላለመኖሩ በአዲሱ የገቢዎችና ጉምሩክ አዋጅ መሰረት ከቀረጥ በነፃ በገባ እቃ አላግባብ መገልገል የወንጀል ተጠያቂነት ሳይሆን አስተዳደራዊ ተጠያቂነት ብቻ የሚያስከትል ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ድ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀፅ 5(3) አዋጅ ቁ.622/2001 አንቀፅ 98(1)(ሀ)(ለ) የጉሙሩክ አዋጅ ቁ.859/2006 አንቀፅ 163(1)(ሀ)(ለ)	111086	የኢትዮ.ገቢዎችና ጉሙሩክ ባለስልጣን እና አሚኮ/ሸማቾች የህ/ስራ ማህበር	የካቲት 25 ቀን 2008 ዓ.ም	308
1275.	ማንኛውም እቃ ወይም መጓጓዣ ሊወረስ በሚችል ወንጀል በተከሰሰ ሰው ላይ የጥፋተኝነት ውሳኔ ከተሰጠ ተጨማሪ ትእዛዝ መስጠት ሳያስፈልግ እቃው ወይም መጓጓዣው እንዲወረስ የሚደረግ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀፅ 104(1)	117065	የኢት/ገ/ጉ/ባለስልጣን ዓ.ህግ እና አቶ ሚፍታህ ከማል	የካቲት 30 ቀን 2008 ዓ.ም	311
ቅጽ-20					

www.abyssinialaw.com

1276.	ድርጊቱ ከተፈጸመ በኋላ የወጣ ህግ ለተከሳሹ ወይም ለተቀጣው ሰው ጠቃሚ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ተፈጻሚነት ሊኖረው የሚገባው ድርጊቱ ከተፈጸመ በኋላ የወጣው ህግ ስለመሆኑ፣ በአዲሱ የጉሙሩክ አዋጅ ቁ. 859/2006 አንቀጽ 182 ስር የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚነት ሊኖረው የሚገባው ክርክር ካላስነሳው ጉዳይ በሌሎች ህጎች የተመለከቱት ድንጋጌዎች በማይነካ ሁኔታ ስለመሆኑ፣ *የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 22/2/ የኢፌድሪ የወንጀል ህግ ጠቅላላ ክፍል በአንቀጽ 6*	101462	አቶ ነጂብ አዳም አቡባክር እና የኢትዮ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	20/11/2009 ዓ.ም	186
1277.	የተሻረው ህግ ይሰራ በነበረበት ጊዜ የተፈጸመ ወንጀል ሲኖርና በዚህ ህግ ግን እንደወንጀል ያልተቆጠረ ሲሆን ሊያስከስስም ሆነ ሊያስቀጣ አይችልም ፣ ክሱም ተጀምሮ እንደሆነ የሚቋረጥ ስለመሆኑ፣ *የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 5/3/* *አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 99፣ አዋጅ ቁ. 859/2006*	111960	ወ/ሮ አባይነሽ ፈቀደ /ሁለት ሰዎች/ እና የሺ ታይሌ	06/3/2009 ዓ.ም	192
ቅጽ-21					
1278.	የተሻረው ህግ ይሰራ በነበረበት ጊዜ የተፈጸመ ወንጀል ሲኖርና በአዲሱ ህግ ግን	11196	ወ/ሮ አባይነሽ ፈቀደ	ሕዳር 06	205

www.abyssinialaw.com

	እንደወንጀል ያልተቆጠረ ሲሆን ድርጊቱ ሊያስከስስም ሆነ ሊያስቀጣ የማይችልና የተጀመረውን ክስም የማቋረጥ ህጋዊ ውጤት ያለው ስለመሆኑ *የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 21(2)፣ የኢ.ፌ.ድ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀጽ 5/3/* *አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 99፣ አዋጅ ቁ. 859/2006*	0	(ሁለት ሰዎች) እና የሺ ኃይሌ	ቀን 2009 ዓ.ም	
1279.	አንድ ግብር ከፋይ የሂሳብ መዝገብ እና ሰነድ ካልያዘ ወይም በማናቸውም ምክንያት የሂሳብ መዝገቡን እና ሰነዱን የግብር አስገቢው ባለስልጣን ያልተቀበለው እንደሆነ ወይም ግብር ከፋዩ በሕጉ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ገቢውን ያላስታወቀ እንደሆነ ግብር አስገቢው ባለስልጣን የግብሩን ልክ በግምት ሊወስን የሚችል ስለመሆኑ፡- *የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 69*	133773	አቶ ተክሌ ፈረጃ ጋዲሳ እና የኢ/ያ ገ/ጉ/ ባለስልጣን የመርካቶ ቁ.1	ሐምሌ 14 ቀን 2009 ዓ.ም	209
ቅጽ-22					
1280.	ከቀረጥ ነጻ መብትን በመጠቀም ወደ ሀገር የገባን እቃ ለመሸጥ ወይም ወደ ሌላ ለማስተላለፍ ከተፈለገ ቀድሞ ቀረጡን በመክፈል ነጻ ማድረግ የሚገባ ስለመሆኑ፡- አዋጅ/ቁ 859/2006 አንቀጽ 30(1)	138837	እነ አቶ ብሩክ ገ/ሥላሴ (2 ሰዎች) እና	ጥር 23 ቀን 2010	368

www.abyssinialaw.com

			አቶ ዳዊት ተሰማ ቡታ		
1281.	አንድ ኩባንያ በደረሰበት ችግር ምክንያት ከገበያ እንዳይወጣ እና ተወዳዳሪ መሆን እንዲችል ተሰጥቶት የነበረው የኪሣራ ማሸጋገር መብት፤ በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የተለወጠ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ኩባንያው አስቀድሞ ከነበረበት ኪሣራ ወጥቶ በተጨባጭ ያደገ መሆኑ የሚገመት ከሆነ በዚያው የግብር ዘመንም ሆነ ቀደም ባሉት የግብር ዓመታት የደረሰበትን ኪሣራ በሚመለከት አስቀድሞ ተሰጥቶት የነበረው ኪሣራ የማካካስ መብት የሚቋረጥ ስለመሆኑ፡-አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 28(1)(2)	131900	የኢትዮጲያ ገቢዎች እና ጉምሩክ ባለሥልጣን እና የኢትዮጲያ ቅመማቅመም ፋብሪካ ሀላፊነቱ የተወሰነ የግል ማሕበር	ጥቅምት 22/2010 ዓ.ም	374
1282.	አንድ ግብር ከፋይ ለንግድ ስራው ዋስትና ለመስጠትና እንቅስቃሴውን ለማስቀጠል የተደረጉ ወጪዎች ተቀናሽ እንዲደረግለት ለንግድ ስራው ያወጣውን ወጪ ማስረዳት የሚችለው በሚያቀርበው በስሙ ወጪ በሆነ ህጋዊና ተቀባይነት ያለው ደረሰኝ ስለመሆኑ፤- የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/1994 አንቀፅ 20 የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/1994 አንቀፅ 22(2) ፤ደረሰኝ አያያዝና አጠቃቀም መመሪያ ቁጥር 28/2001 አንቀፅ 4(1)	139334	የኢ/ገ/ጉ/ባለስልጣን እና ሻንዶንግ ሃይወይ ኢንጂነሪንግ	ህዳር 29 ቀን 2010 ዓ.ም.	380

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 24					
1283.	የግብር አስገቢ ባለስልጣን አንዴ ግብር ከፋይ ገቢውን በየጊዜው እያሳወቀ ግብሩን እየከፈለ መሆኑ ብቻ በቂ አይደለም ብል ካመነ በግብር ከፊዩ የቀረቡ ማንኛውንም መግለጫዎች ሰነዶች እና የሂሳብ መዝገቦች በማናቸውም ጊዚ በመመርመርና በማረጋገጥ በግብር ከፊዩ የተገኙትን የግብይት ማስታወሻዎች በባለሙያዎች በማስመርመር ተጨማሪ ግብር መወሰኑ ስለመቻሉ የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 38/2፣66	153016	ወ/ሮ ከበዮች ያሚካኤሌ እና የአራዲ ክፌሀ ከተማ	ጥር 30 ቀን 2011 ዒ.ም.	287
1284.	· በንግድ የግብር ዘመን የደረሰ ኪሳራ ሊሸጋገር የሚችለው ከሚቀጥለት ሶስት የግብረ ዘመናት ውስጥ የሚገኝ ግብር የሚከፈልበት ገቢ ላይ መጀመሪያ ያጋጠመው ኪሳራ በኋሊ ካጋጠመው አስቀድሞ በማካካስ ሊሸጋገር የሚችል እና ይህም በማናቸውም ሁኔታ ከሁለት ሶስት ዒመታት ከሚቆጠሩ ስድስት ዓመታት በላይ ሊሸጋገርና ሊቀናነስ የማይችል ስለመሆኑ · የአንድ ግብር ከፋይ ኪሳራ ሊሸጋገር የሚችለው በግብር ባለሥልጣን አዲት ተደርጎ ተቀባይነት ሲያገኝ ወይም በውጭ አዲተር የተመረመረ የሂሳብ መግለጫ ሲቀርብ ስለመሆኑ	161867	የኢትዮጵያ ገቢዎች ጉምሩክ ባለሥልጣን እና ሱፏር ማክስ አብቲካሌ ሚዱያ ኃሊ/የተ/የግ/ማህበር	ሚያዚያ 25 ቀን	293

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁጥር 286/94 አንቀጽ 28/1/ እና /3/፤በደንብ ቁጥር 78/1994 እንደተሻሻለው አንቀጽ				

ንብረት

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 2					
1285.	በተሰረዘ የባለሀብትነት ምስክር ወረቀት የሚገኝ የባለሀብትነት መብት ስላለመኖሩ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 1195(1), 1196 (1)	17712	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ጽ/ቤት እና የወ/ሮ ሳዲያ እስማኤል ወራሾች	ጥቅምት 16/1998	135
1286.	በከተማ ቦታ ላይ ስለሚኖር መብት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 33(2), 231, (1)(ሀ), አዋጅ ቁ.47/67	15270	የመቶ አለቃ ተሻገር አስታጥቄ እና አቶ አዊል አውሉ አብዲ	ጥቅምት 28/1998	19
ቅጽ 4					
1287.	አከራካሪ የሆነው ቤት የግልም ሆነ የጋራ ቤቱ ያረፈበት ቦታ የመንግስት በመሆኑ	19479	ወ/ሮ አመለወርቅ ገለቴ	መጋቢት	67

www.abyssinialaw.com

	ከቤቱ ተነጥሎ እንዲገመትና አስፈላጊም ከሆነ እንዲሸጥ የሚያደርግ ውሣኔ መሬትን የመንግስት ለማድረግ የወጣውን ሕግ የሚፃረር ስለመሆኑ የአዋጅ ቁ. 47/67		ወራሾች እና እነ አቶ ቢሻው አሻሜ (አራት ሰዎች)	20/1999	
1288.	የሽያጭ ውል በሶስተኛ ወገኖች ላይ ውጤት እንዲኖረው ተዋዋዮች ውላቸውን በመዝገብ እንዲፃፍ ከማድረግ የዘለለ ግዴታ የማይጥልባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1587, 1620, 1613, 2878	16109	አቶ ከበደ አርጋው እና የኢት/ንግድ ባንክ	ሚያዝያ 12/1999	91
1289.	ለረጅም አመታት በመንግስት እጅ የነበረ ቤትን በተመለከተ ባለቤት ነኝ የሚል ወገን ቤቱ በአዋጅ ቁ. 47/67 የተፈቀደለት መሆኑን ወይም ያለአግባብ ከአዋጅ ውጪ ተወስዶብኛል የሚል ከሆነም ለሚመለከተው አካል ጥያቄውን አቅርቦ ውሣኔ አግኝቶ ባለመብት ስለመሆኑ ማስረዳት ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195, አዋጅ ቁ 47/67,ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 33/2/	14094	የኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅት እና የአቶ ሰለሞን ወረዳ ወራሽ	ሚያዝያ 18/1999	77
ቅጽ 5					
1290.	ተጋቢዎች በጋብቻ ወቅት **የተፈራ** ቤታቸውን በትርፍነት ለመንግስት ያስረከቡ እንደሆነ የአንደኛው ተጋቢ የግል ንብረት የሆነን ቤት ያለምንም ተጨማሪ ስምምነት የጋራ የሚያደርገው ስለመሆኑ	29343	እነ ወ/ሮ አምሳለ ተፈራ (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ት አበባ አድማሱ	ሚያዝያ 7/2000	224

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 47/67 አንቀፅ 11(1)				
1291.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ማረጋገጫ ደብተር አጠራጣሪነቱ በታወቀ ጊዜ ከሚመለከተው አካል ተገቢውን ማብራሪያና ማስረጃ ሳይጠየቅ የሚሰጥ ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1196(1)	27548	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ ወ/ሮ ቆፀላ መርሻ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 18/2000	306
1292.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት የምስክር ወረቀት ስልጣን ላለው የአስተዳደር ክፍል መመለስና መሰረዝ ጋር በተያያዘ ፍ/ቤቶች የባለቤትነት ደብተሩ እንዳይመለስ በሚል ውሣኔ ለመስጠት የማይችሉ ስለመሆናቸው የፍ/ብ/ህ/ቁ 1196(1)	29822	የወረዳ 6 ቀበሌ 02 አስተዳደር ጽ/ቤት እና ወ/ሮ በቀለች አማረብህ	ግንቦት 28/2000	310
1293.	በአዋጅ ቁጥር 47/67 መሠረት የባለቤትነት መብት ለመንግስት የተላለፈ መሆኑን እንደመከራከሪያ በማንሳት መሟገት የሚችለው የሚመለከተው የመንግስት አካል እንጂ ግለሰብ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ 47/67 አንቀፅ 13(1)	29860	ወ/ሮ አስናቀች ሲሻው እና እነ ወ/ሮ አሰለፈች ከተማ (አራት ሰዎች)	መጋቢት 18/2000	318
1294.	ተወርሰዋል ተብለው በመንግስታዊና ህዝባዊ ተቋማት ቁጥጥር ሥር ያሉ ቤቶች ጋር በተያያዘ ይመለሱልኝ በሚል የሚቀርቡ አቤቱታዎችን መሠረት በማድረግ ፍ/ቤቶች መወረስና አለመውረስን በተመለከተ ማስረጃዎችን መርምሮ ውሣኔ	31682	አዲስ ከተማ ክፍለ ከተማ መሠረተ ልማትና ቤቶች	መጋቢት 12/2000	326

www.abyssinialaw.com

	ለመስጠት ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 47/67 አዋጅ ቁ.110/87		ኤጀንሲ እና እነ ዘላለም ይልማ ባልቻ (ሦስት ሰዎች)		
1295.	ጠፋ የተባለ ሰው በተመለሰ ጊዜ ንብረቶቹ የተሸጡ ከሆነ ለማግኘት መብት የሚኖረው የንብረቶቹን የሸያጭ ዋጋ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 171(1)	30298	አቶ የሲወንድም አቡሐይ እና አቶ አየነው ማለደ	ጥር/2000	381
1296.	የመሬት ይዞታ ባለቤት የሆነ ሰው ለህዝብ ጥቅም በሚል ይዞታውን በተጨባበጠ እንዲለቅ ባልተደረገበት ሁኔታ ሊጠይቅ የሚችለው የካሣ ክፍያ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.455/97 አንቀፅ 7(1)	33975	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና ወ/ሮ አበበች ስዩም	መጋቢት 25/2000	162
ቅጽ 6					
1297.	• የህዝብ የሆነ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ሊረጋገጥ የሚችልበት አግባብ • የቤተክርስቲያንን የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ለማረጋገጥ	22469	የጀጀጋ ደብረ መዊዕ ቅዱስ ሚካኤል ቤ/ክ እና እነ አዳነች መንግስቱ	ሐምሌ 5/1999	173

www.abyssinialaw.com

	የባለቤትነት የምስክር ወረቀት ማቅረብ አስገዳጅ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1578		(ሰባት ሰዎች)		
1298.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነትን አስመልክቶ በሚመለከተው አካል የሚሰጠው የባለቤትነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ከተሰረዘ በኋላ በቤቱ ላይ መብት ወይም ጥቅም አለኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ተቀባይነት የማይኖረው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195	22719	የአ/አ ከተማ አስተዳደር ሥራና ከተማ ልማት ቢሮ ተተኪ የመሬት ልማትና አስተዳደር ባለስልጣን እና አቶ ነጋሽ ዱባለ	ጥቅምት 14/2000	176
1299.	• ግለሰቦች በከተማ ቦታ የመጠቀም /የመያዝ/ መብት የሚኖራቸው አግባብ ባለው መንግስት አካል /ባለሥልጣን/ ተፈቅዶ ሲሰጣቸው ስለመሆኑ • ከሚመለከተው ባለስልጣን ፈቃድ ሳይኖር የተሰራ የከተማ ቤት ህጋዊነት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 292/78 አንቀፅ 7(1)	24269	የአዲስ አበባ ከተማ መስተዳደር እና ተክለማሪያም መኮንን	ህዳር 24/2000	183
1300.	• የከተማ ቦታ በግል ባለቤትነት ሊያዝ የማይችል ስለመሆኑ • ግለሰቦች በመሬት ላይ ሊኖራቸው የሚችለው የይዞታ መብት እንጂ የባለቤትነት መብት ስላለመሆኑ • ከጋብቻ በፊት በአንደኛው ተጋቢ የግል ይዞታ ሥር የነበረ መሬት ላይ በጋብቻ ወቅት የጋራ ቤት የተሰራ እንደሆነ ተጋቢዎቹ በመሬቱ ይዞታም ሆነ በቤቱ ላይ	26130	አቶ ገ/እግዚያብሔር ከበደው እና ወ/ት ሰላማዊት	የካቲት 4/2000	188

www.abyssinialaw.com

	እኩል መብት የሚኖራቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 47/67 የኢ..ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 40(3) የትግራይ ክልል የቤተሰብ ህግ አንቀፅ 85		ወ/ገብርኤል		
1301.	• ሁከት እንዲወገድ በሚል በቀረበ ክስ ላይ ተከሳሽ የሚያነሳው ባለቤትነትን የተመለከተ ክርክር አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ • ሁከት ይወገድልኝ በሚል ክስ በቀረበ ጊዜ ፍ/ቤቱ ሊይዝ የሚገባው ጭብጥ ሁከት ተፈጥሯል ወይስ አልተፈጠረም የሚል ጥያቄ አዘል መሆን ያለበት ስለመሆኑ	27506	እነ ሣሙኤል ውብሸት እና ብዙነህ በላይነህ	ሐምሌ 19/1999	192
1302.	በሌላ ሰው የመሬት ይዞታ ላይ በባለይዞታው ፈቃድ ህንፃ የሠራ ሰው የህንፃውን ግምት ተቀብሎ ህንፃውን ለማስረከብ የማይገደድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1179(1) እና (2)	30101	አቶ ገዛኸኝ አድነው እና እነ ወ/ሮ ዳሳሽ ባይነሳኝ (ሦስት ሰዎች)	ህዳር 24/2000	203
1303.	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን መሬትና ድንጋይ ነክ የሆኑ የተፈጥሮ ሀብቶችን በነፃ መጠቀም የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 80/89 አንቀፅ 6(18)	30461	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና አቶ ኢሣ መሐመድ	ህዳር 3/2000	206
1304.	ለጊዜው ለመኖሪያነት የተሰጠ ቦታ ላይ ሳያስፈቅዱ ቤት መስራት የተሰራውን	33499	አዋሳ እርሻ ልማት	መጋቢት	210

www.abyssinialaw.com

	ቤት በገንቢው ወጪ እንዲፈርስ የሚያስደርግ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1178(2)		ድርጅት እና አቶ ዶቶር ደሌቦ	25/2000	
1305.	የቤት ባለቤት ሳይሆን ወይም ባልተረጋገጠበት ሁኔታ ለኪራይ የተከፈለ ገንዘብ እንዲመለስ የሚቀርብ አቤቱታ የህግ መሠረት የሌለው ስለመሆኑ	33711	በቀድሞ ወረዳ 3 ቀበሌ 07 አስተዳደር ጽ/ቤት እና እነ ወ/ሮ ክብርነሽ ቀደመ	መጋቢት 23/2000	214
1306.	ከቤት ባለቤትነት ጋር በተያያዘ ክስ የሚያቀርብ ሰው የባለቤትነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ካላቀረበ በስተቀር ሁልግዜም ቢሆን በጉዳዩ ላይ መብት ወይም ጥቅም ሊኖረው አይችልም ብሎ ለመደምደም የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195(1)	33924	ወ/ሮ ገብርኤላ ኒኮላቶማስ እና የኪራይቤቶች ኤጀንሲ	ሚያዝያ 16/2000	222
ቅጽ 7					
1307.	የመጥፋት ውሣኔ የተሰጠበት ሰው ንብረቱ ወደ 3ኛ ወገን የተላለፈ በሆነ ጊዜ የንብረቱን ዋጋ የማግኘት መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 171	30298	አቶ የሺወንድም አቡሃይ እና አቶ አየነው ማለደ	ጥር 20/2000	26

www.abyssinialaw.com

1308.	የማይንቀሳቀስ ንብረት የጋራ ባለሀብት የሆኑ ሰዎች ንብረቱን በአይነት ለመከፋፈል ባልቻሉ ጊዜ ንብረቱ በሃራጅ ተሸጦ ገንዘቡን መካፈል ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1272, 1273	25869	ወ/ሮ አየለች አልታዬ እና ወ/ሮ አስናቀች አየለ	ሰኔ 19/2000	197
ቅጽ 9					
1309.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለሀብትነት ካርታ በማቅረብ ብቻ የሚረጋገጥ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1195	36320	ወ/ሮ ዘውዴ ገ/ስላሴ እና ወ/ሮ ህይወት ባህታ	ጥቅምት 18/2001	28
1310.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በተገናኘ የንብረቱ ትክክለኛ ዋጋ ተደርጐ ሊወሰድ የሚገባው ንብረቱን ለመገንባት የወጣው ወጪ (BooK value) ብቻ ሣይሆን ንብረቱ በወቅቱ ለገበያ ቀርቦ ሊያወጣ የሚችለው ዋጋ (market value) ጭምር ስለመሆኑ	35003	አቶ አሸናፊ አብዱልቃድር እና እነ ወ/ሮ ሽቶ አብዱራሂም (አራት ሰዎች)	ህዳር 9/2001	30
1311.	አንድ ተከራካሪ ተገቢነት ያለው የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታ አቅርቧል ለማለት ለክርክር መንስኤ የሆነው ንብረት በእጅ አድርጎ መገኘትና በዚሁ ንብረት ላይ	36645	ረዳት ሳጂን አያኖ አንጀሎ	ህዳር	32

www.abyssinialaw.com

	በእውነት ለማዘዝ እንዲችል የንብረቱ አያያዝ ያልተጨበረበረና በማናቸውም መንገድ ህገ-ወጥ በሆነ ሁኔታ ያልተገኘ መሆን ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1140, 1149(1)		እና እነ ወ/ሮ አለሚቱ ጫሌቦ	11/2001	
1312.	የጋራ ንብረትን ለመካፈል በሚደረግ ሽያጭ የጋራ ባለታብት የሆነ ወገን የቅድሚያ ግዥ መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1261(2), 1386 – 1409	37297	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና ወ/ሮ እታለም ተስፋ	ታህሣሥ 2/2001	36
1313.	የጋራ ሀብት የሆነ ንብረት በመያዣ የተያዘ በመሆኑ የቅድሚያ መብት ያለ ቢሆንም የጋራ ባለሀብት የሆነ ወገን ንብረቱ በግልፅ ጨረታ ቀርቦ የሚያወጣውን ትክክለኛ የገበያ ዋጋ ግማሽ በመክፈል ማስቀረት የሚችል ስለመሆኑ	37298	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና ወ/ሮ አለምነሽ ዋቅጂራ	ታህሣስ 2/2001	39
1314.	የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታን ለማቅረብ አቤቱታ አቅራቢው ክርክር የቀረበበት ንብረት ባለሀብትነቱን ሳይሆን ባለይዞታነቱን ብቻ ማስረዳት ያለበት ስለመሆኑ	38228	ሐጂ መሐመድ አወል ረጃ እና እነ አቶ ዲኖ በሺር (ሁለት ሰዎች)	ታህሣስ 7/2001	41
1315.	ባለመሬቱ ሳይቃወም በሌላ ሰው መሬት ላይ ህንፃ የሰራ ሰው የህንፃው ባለሀብት ሊሆን የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1179	36638	በላይ አበበ እና እነ አበራሽ ዋቅጅራ (ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 21/2001	43

www.abyssinialaw.com

1316.	የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታ የሚያቀርብ ወገን የሁከት ተግባር ፈጽሟል ከሚባለው ሰው የተሻለ የይዞታ መብት ያለው መሆኑን በቅድሚያ ማረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1140, 1149	39940	ወ/ሮ ነጂባ ነጋሽ እና ወ/ሮ ዚያዳ ዴታሞ	ግንቦት 27/2001	50
1317.	ንብረትነታቸው የመንግስት የሆኑ ቤቶችን በተመለከተ የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ መንግስትን ወክሎ የመከራከር መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 33(2)	38169	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና የወ/ሮ ንጋቷ ዘለቀ ወራሽ አቶ እሸቱ ቦጋለ	ግንቦት 12/2001	52
1318.	የይዞታ መብት ፍፁም ስላለመሆኑ እና በህግ አግባብ ይዞታው የተወሰደበት ሰው ተገቢ የሆነ ካሣ የመጠየቅ መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1140, 1149(1), (2) አዋጅ ቁ. 7/1986 አንቀጽ 2(5), 21, 22, 24, 23 በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ- መንግሥት አንቀጽ 40 (8) አዋጅ ቁ. 455/1997	39539	የአዲስ አበባ አስተዳደር ግብርና ቢሮ እና እነ አቶ አበበ ዓባይ(ዘጠኝ ሰዎች)	ሐምሌ 30/2001	54

www.abyssinialaw.com

1319.	ከህግ የሚመነጭ የማይንቀሣቀስ ንብረት ባለሀብትነትን አስመልክቶ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1723 ተፈፃሚነት የማይኖረው ስለመሆኑ	38666	የኢትዮጰያ ልማት ባንክ እና ባላንባራስ ተስፋዬ ገ/እየሱስ	ሐምሌ 9/2001	57
1320.	ከዘር የወረደ ርስት ነው በሚል የመሬት ባለቤት ለመሆን የሚቀርብ ክስ ህገ-መንግስታዊ ያልሆነና ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	38237	አቶ በርገና ሽፈራው እና እነ አቶ አብራሃም ሽፈራው(አራት ሰዎች)	ታህሣሥ 21/2001	171
ቅጽ 10					
1321.	ለረጅም ጊዜ በመንግስት ቁጥጥር ሥር የነበረ ቤትን ይለቀቅልኝ በሚል አቤቱታ የሚያቀርብ ወገን ቤቱ በአዋጅ ቁጥር 47/67 የተፈቀደለት ስለመሆኑ ወይንም ከአዋጅ ውጪ ተወስዶብኛል የሚል ከሆነም ለሚመለከተው አካል ጥያቄውን አቅርቦ ውሳኔ አግኝቶ ባለመብትነቱን ሳያረጋግጥ የሚያቀርበው ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 47/67	45161	እነ እናኑ ጀንበሬ (ሁለት ሰዎች) እና የደሴ ከተማ ቀበሌ 03 ጽ/ቤት	ታህሣሥ 24/2002	255

www.abyssinialaw.com

1322.	የማይንቀሳቀስ ንብረትን አስመልክቶ የሚቀርብ የመፋለም ክስ በይርጋ ቀሪ ነው (ቀሪ ሆኗል) ሊባል የሚችል ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1677,1845,1206,1188-1192	43600	ዳዊት መስፍን እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	ጥር 05/2002	257
1323.	የአዋጅ ቁጥር 47/67 በሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት የተሰጠን ካርታ መሰረት በማድረግ ክሥ ለመመስረት የሚያስችል መብት ወይም ጥቅም የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 47/67	48699	አቶ አምሣለ ጀመሪ እና አቶ ፍርዱ ገበያሁ	ሚያዝያ 21/2002	262
1324.	በአንድ ቤት ውስጥ ሲኖር ያልነበረ ወይም ቤቱን በእጁ አድርጐ ሲያዝበት ያልነበረ ሰው የሚያነሣው የሁከት ይወገድልኝ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1149	43081	አቶ ሣሙኤለ ጦኖሮ እና እነ ወ/ሮ አይሻ አርጌሳ (አራት ሰዎች)	ግንቦት 6/2002	266
1325.	በሃይል ቤቴ ተይዞብኛል እንዲለቀቅልኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ የሁከት ይወገድልኝ ክስ ነው ሊባል የሚችል ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 1206,1149	42861	ወ/ሮ አጤነሽ አበበ እና አቶ ማንተጋፋቶት አጥላው	ሰኔ 28/2002	268

www.abyssinialaw.com

1326.	• አንድን ንብረት በአደራ ለማስተደደር (ለመጠበቅ) የተረከበ ወገን አደራ ሰጪው ንብረቱ እንዲመለስ በጠየቀው ጊዜ ወዲያውኑ መመለስ ያለበት ስለመሆኑ • ንብረትን በአደራ የሰጠ ወገን ንብረቱ እንዲመለስለት ከመጠየቅ ጋር በተያያዘ በህግ የተቀመጠ የጊዜ ገደብ (ይርጋ)የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2781 (1)(2),2779, 2989(1)	48048	ወ/ሮ ገብርኤላ ኒካላ ቶማስ ናክሶ እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	ሐምሌ 22/2002	270
1327.	ከማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በተያያዘ የጉዳት ኪሣራን ጉዳት ለሚደርስበት ወገን በመክፈል የመንገድ መተላለፊያ (servitude right) መብት ሊከበር የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1221	48783	ወ/ሮ ሶፊያ ሁሴን እና እነ የአራዳ ክ/ከተማ መሬት አስተዳደር (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 27/2002	273
ቅጽ 11					
1328.	ቤትና ቦታዬን ያለአግባብ ተነጠቅሁ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ በፍ/ቤት ታይቶ ፍርድ ሊሰጥበት የማይችል አስተዳደራዊ ጉዳይ ነው ሊባል የማይችል ስለመሆኑ	48217	ወ/ሮ አባዲት ለምለም እና	ጥቅምት 03/2003	248

www.abyssinialaw.com

	ኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 4		እነ የዛለአንበሳ ከተማ አስተዳደር ጽ/ቤት /ሁለት ሰዎች/		
1329.	የመሬት ይዞታ ለህዝብ ጥቅም ሲባል በተወሰደ ጊዜ ካሣ የሚከፈለው በተወሰደው ይዞታ ላይ ንብረት የነበረ መሆኑ እንዲሁም ንብረቱን ለመተካት ከሚያስፈልገው ወጪ ጋር ተመጣጣኝነት ያለው መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 401/96 አንቀጽ 9/1/, 10 አዋጅ ቁ. 455/97	52496	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና እነ አቶ ከድር ታሌጅንሶ /አስራ ሁለት ሰዎች/	ጥቅምት 16/2003	251
1330.	• አንድ ሰው የንብረት ባለቤት የሚሆነው በጉልበቱ፣ በፈጠራ ችሎታው ወይም በገንዘቡ ንብረትን ያፈራ እነደሆነ ስለመሆኑ • የፍርድ ባለዕዳ የሆነ ሰው ንብረቱ ለፍርድ ማስፈፀሚያነት እንዳይውል አስቦ አካለ መጠን ባልደረሰ ህፃን ልጁ ስም ማዞሩ ብቻ ከኃላፊነት ሊያድነው የሚያስችል ስላለመሆኑና ይህ በመሆኑም ሊፈፀም የሚችል ፍርድ የለም ሊባል የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195, 1196 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 40/2/	55081	ወ/ሪት ራሔል ሥነ ፀሐይ እና አቶ መስፍን ታምራት	ጥቅምት 18/2003	255
1331.	• መንግስት አንድን የግል ንብረት ለህዝብ ጥቅም በሚወስድበት ጊዜ	50810	እነ አቶ ፀጋዬ መሠረት	ጥቅምት	257

www.abyssinialaw.com

	ሊከተለው ስለሚገባው ሥነ ሥርዓት • ለህዝብ ጥቅም ሲባል ንብረቱ የተወሰደበት ሰው የተሰጠው ግምት ከንብረቱ ዋጋ ጋር ተመጣጣኝ አይደለም በሚል ለፍ/ቤት የሚቀርብ አቤቱታ በ3 ወር ጊዜ ውስጥ መቅረብ ያለበት ሰለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1460-1488		/ሰባ ዘጠኝ ሰዎች/ እና የመንገድ ትራንስፖርት ባለስልጣን	30/2003	
1332.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ጋር በተያያዘ ህጋዊ ባልሆነ መንገድ ስመ ሃብት ይዞ መገኘት የንብረቱ ባለቤት አድርጐ የማያስቆጥር ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195, 1196	47139	አቶ የሱፍ ሁሴን እና አቶ አደን አብደላ	ህዳር 30/2003	264
1333.	አዋጅ ቁ. 47/67 ከመውጣቱ በፊት የተደረገ የመሬት ኪራይ ውል ህጋዊ አስገዳጅነት ሊኖረው የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 47/67	48086	እነ ወ/ሮ አሰለፈች ወልደሚካኤል /ሁለት ሰዎች/ እና ቶታል ኢትዮጵያ አክሲዮን ማህበር	ህዳር 03/2003	269
1334.	• ፍ/ቤቶች በሚቀርቡላቸው አቤቱታዎች ላይ ህግን ተፈፃሚ ለማድረግ የቀረበውን የክስ አርእስት ብቻ ሳይሆን ይዘት ጭምር መመልከት የሚገባቸው ስለመሆኑ	49985	ሻለቃ አሰፋ አየለ ደምሴ እና	ህዳር 28/2003	272

www.abyssinialaw.com

	• ከንብረት ባለቤትነት ጋር በተያያዘ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1149/1/ መሰረት ሁከት የተፈጠረበት ሰው እንዲወገድለት ይዞታው የተወሰደበት ሰው ደግሞ እንዲመለስለት በሚል ዳኝነት የሚጠየቀው አቤቱታ የቀረበበት ንብረት ተገምቶ ተገቢው ዳኝነት ከተከፈለበት በኋላ ስለመሆኑና በጥቅሉ የተፈጠረ ሁከት እንዲወገድ (cessation of interference) እንደሆነ ተቆጥሮ ልክ አቤቱታቸው በገንዘብ የማይገመቱ አቤቱታዎች አይነት ሊስተናገድ የማይገባ ስለመሆኑና የይርጋ ደንብ ተፈፃሚ የማይሆን ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1149/2/ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 16, 226/3/		ፍቃዱ ሙሉጌታ		
1335.	መሬት በፍ/ብሔር ግንኙነት የተፈጠረን ዕዳ ለመክፈል ጥቅም ላይ ሊውል የማይችል ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 40/3/ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1678/2/	49200	አቶ ጋሻው በጐሰው እና አቶ አለበል መከተ	ህዳር 01/2003	275
1336.	የከተማ መሬት ይዞታን እንዲለቅ የተደረገ ባለይዞታ በተወሰነለት የካሣ መጠን ላይ ካልተስማማ አቤቱታውን ማቅረብ ያለበት በከተማው አስተዳደር ሥር ለተቋቋመ የመሬት ነክ አቤቱታ ሰሚ አካል ስለመሆኑ እና በመደበኛ ፍ/ቤት ጉዳዩ ሊታይ የሚችለው በይግባኝ ብቻ ስለመሆኑ	57271	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና ጃዳ ብሩ	ታህሳስ 27/2003	279

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁጥር 455/97 አንቀጽ 11/2/, /4/				
1337.	ተከራይ ለሆነ ወገን በተከራየው የማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የባለቤትነት ወይም ሌላ መብት አለን በማይሉ 3ኛ ወገኖች አድራጐት ለሚነሳ ሁከት አከራይ ዋስትና እንዲሰጥ የማይገደድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2914/1/, /2/, 2913/1/, /2/ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 158	63042	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ ሰለሞን ነጋሽ	ግንቦት 01/2003	281
1338.	ለህዝብ ጥቅም ሲባል ይዞታውን እንዲለቅ የተደረገ ሰው በመሬቱ ላይ የሰፈረውን ንብረት ለመተካት ከሚከፈለው ካሣ በተጨማሪ በይዞታው ላይ የነበረው ንብረት በመፍረሱ የተነሳ የተቋረጠ ገቢ /የታጠ ጥቅም/ ካሣ ሊከፈል የሚችልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 455/97 አንቀጽ 2/1//ለ/, 7/1/2/ ደንብ ቁ. 135/99	63352	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና አቶ ቱሌ አብዶ	ሐምሌ 13/2003	297
1339.	• ተከራይ በይዞታው ያለውን የማይንቀሳቀስ ንብረት አከራይ ባለበት ዕዳ ምክንያት ባለገንዘብ የሆነ ወገን ንብረቱን መረከቡ በተከራዩ ላይ የሁከት ተግባር ፈጽሟል የማያስብል ስለመሆኑ • የተከራዩ እና በንብረቱ ላይ መብት ያለው ባለገንዘብ የሚኖራቸው ተነፃፃሪ መብት የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1140 1149 2933/1/ 2899 2931	62858	ፐዝፋ ይንደር ኢንተርናሽናለ ኢትዮጵያ እና እነ የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ /ሁለት ሰዎች/	ግንቦት 16/2003	301

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 97/90 አንቀጽ 6				
1340.	ለህዝብ ጥቅም ሲባል በሚመለከተው የአስተዳደር አካል እንዲፈርስ መረጃ የደረሰው በመሆኑ ቤቱን ያፈረሰ ሰው የአስተዳደር አካሉ የዲዛይን ለውጥ አድርጐ ቤቱ ከፈረሰ በኋላ የግለሰቡን ይዞታ /ንብረት/ መፍረስ የማያስፈልግ መሆኑን መግለፁ ካሣ የመክፈል ግዴታውን ቀሪ የማያደርግ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 322/97 አዋጅ ቁ. 455/97 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት art. 40/2/	62293	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና እነ አቶ መስፍን ጀንበሩ /ሁለት ሰዎች/	ግንቦት 15/2003	305
1341.	• አንድ ሰው የሌለውን ነገር ሸጦ በተገኘ ጊዜ ገዢው በህግ ሊያገኝ ስለሚገባው መፍትሔ • በሌለ መብት መሥራት የማይቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2884/1/ /2/, 2282-2285, 1716	51034	ታሪክ ጌታቸው እና እነ ወ/ሮ አልጋነሽ ተጠምቀ /ሁለት ሰዎች/	የካቲት 22/2003	309
1342.	• የኮንዶሚንየም ቤትን ዋጋ በአጠቃላይ የከፈለ የኮንዶሚንየም ቤት ባለቤት በፍርድ የተወሰነበት የሌላ ሰው ዕዳ ያለበት በሆነ ጊዜ ፍርድ ቤቶች ቤቱ በአፈፃፀም ተሸጦ ለዕዳው መክፈያነት እንዲውል ለማዘዝ የሚችሉ ስለመሆኑ • የኮንዶሚንየም ቤት ባለሀብት የሆነ ሰው በራሱ ፈቃድ ቤቱን ለመሸጥ ለመለወጥ ወይም ለ3ኛ ወገን ለማስፈላለፍ የሚችለው ያለበትን የቤቱን ዋጋ አጠናቅቆ ከከፈለበት ጊዜ ጀምሮ አምስት ዓመት ካለፈ በኋላ ስለመሆኑ	56011	አቶ ሳሙኤል ታደሰ እና ወ/ሮ እጥፍወርቅ ኃይለማርያም	መጋቢት 23/2003	314

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 19/97 አንቀጽ 21, 14/2				
1343.	• በህጋዊ መንገድ የማይንቀሳቀስ ንብረትን በሽያጭ ውል ያገኘ ገዢ የሚመለከተውን የአስተዳደር አካል የስም ዝውውር እንዲፈጽምለት በፍ/ቤት ለመክሰስ የሚችል ስለመሆኑ • የሚመለከተው የአስተዳደር አካል በህግ የተሰጠውን ተግባርና ሃላፊነት ካልተወጣ ገዥ መብቱን ለማስከበር ክስ ማቅረብ የሚገባው በዚሁ የአስተዳደር አካል ላይ ስለመሆኑ የአማራ ብ/ክ/መ/አዋጅ ቁ. 91/96 እና ደንብ ቁጥር 12/2000	49428	እነ ወ/ሮ ከበቡሽ ልሳነወርቅ /ሁለት ሰዎች/ እና እነ አቶ ፀዳሉ አዳነ /ሁለት ሰዎች/	ህዳር 28/2003	317
1344.	ሟች ከቀበሌ ተከራይቶት የነበረን መኖሪያ ቤት ወራሽነትን በማረጋገጥ ብቻ በቤቱ ውስጥ የመኖር ህጋዊ መብት ሊገኝ የማይችል ስለመሆኑና ተቀባይነት ያለው የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታ ሊቀርብ ስላለመቻሉ	57045	የልደታ ክ/ከተማ ቀበሌ 12 አስተዳደር ጽ/ቤት እና አቶ ተስፋዬ አሰፋ	ጥር 25/2003	320
ቅጽ 13					
1345.	• የመሬት ይዞታና በመሬት የመጠቀም መብት ያለው ወገን በውል ለ3ኛ ወገን ሊያስተላልፍ ስለሚችለው የመብት አድማስ • በመሬት የመጠቀም መብት የተላለፈለት ሰው በመሬቱ ላይ ቋሚና ተንቀሳቃሽ ንብረት ያፈራ እንደሆነ ንብረቱን አፍርሶ (ነቅሎ) የመውሰድ	69291	አቶ ጀማል አማን እና ወ/ሮ ተዋበች ፈረዴ	ህዳር 08/2004	423

www.abyssinialaw.com

	መብትን ብቻ ሊያገኝ የሚችል ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 40(3), (4) አዋጅ ቁ.456/97 የኦሮሚያ ብ/ክ/መ/አዋጅ ቁ.130/99 አንቀፅ 6				
1346.	• የመሬት ባለ ይዞታ የሆነና በመሬቱ የመጠቀም መብት ያለው ሰው ለሁለት ዓመት ያህል መሬቱን በመተው ከአካባቢው ከጠፋ የመሬት ባለይዞታ የመሆንና በመሬቱ የመጠቀም መብቱ ቀሪ የሚሆን ስለመሆኑ • በገጠር የእርሻ መሬት ላይ አርሶአደሮች ያላቸውን የይዞታና የመጠቀም መብት መደፈር ጋር በተያያዘ የሚነሣ ጥያቄ በ10 ዓመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.456/97 የኦሮሚያ ብ/ክ/መ/አዋጅ ቁ.130/99 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 40(4) የፍ/ብ/ህ/ቁ 1677(1)(3), 1845	69302	አቶ ሸለማ ነገሰ እና አቶ ፋይሣ መንግስቱ	ታህሣሥ 20/2004	426
1347.	የገጠር መሬት ባለይዞታነትን በማረጋገጥ የተሰጠ የምስክር ወረቀት የመጨረሻና የማይስተባበል ማስረጃ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ	69821	አቶ ጥላሁን ጎበዜ እና	ታህሣሥ 17/2004	430

www.abyssinialaw.com

	የአማራ ብ/ክ/መ/አዋጅ ቁ.133/99 አንቀፅ 24(4) ደንብ ቁ.51/99 አንቀፅ 20(4)		እነ አቶ መከተ ታይሉ (ሁለት ሰዎች)		
1348.	• በአንድ ንብረት ላይ የጋራ መብት ካላቸው ሰዎች ጋር በተገናኘ የቅድሚያ ግዢ መብት ጥያቄ ሊስተናገድ የሚችልበት አግባብ፣ • የጋራ ባለሃብቶች ከሆኑ ሰዎች መካከል አንዱ ካለበት ያልተከፈለ ዕዳ የተነሣ ንብረቱ የሚሸጥ ቢሆን ሌሎቹ የጋራ ባለሃብቶች ሊሸጥ ያለውን ድርሻ አስገድዶ ለመግዛት የቅድሚያ መብት ያላቸው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1289(1)(2), 1290, 1261, 1388, 1406, 1281	59504	እነ አቶ እንዳለ ወርቅነህ (ስድስት ሰዎች) እና አቶ ተሸለ ቱቾ	የካቲት 27/2004	433
1349.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነትን በማረጋገጥ ከሚሰጥ የምስክር ወረቀት (ካርታ ወይም ደብተር) ጋር በተያያዘ በአንድ ወቅት በሚመለከተው የአስተዳደር አካል የተሰጠን የምስክር ወረቀት መሰረት በማድረግ ፍርድ ከተሰጠ በኋላ በሌላ ጊዜ ሰነዱ በአስተዳደር አካሉ መምከን የተሰጠውን ፍርድ በአንድ ጊዜና ሙሉ ለሙሉ ዋጋ የሚያሳጣ ሳይሆን ካርታው በመምከኑ የተጐዳው ወገን የአስተዳደሩን አካል እርምጃ (ውሳኔ) ክርክር ሊያቀርብበት የሚችልና ፍ/ቤቶችም የእርምጃውን አግባብነትና ህጋዊነት ሊያጣሩት የሚችሉት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1195, 1196, 1206 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 40(1)(2)	64014	ዶ/ር ገነት ሥዩም እና እነ ቂርቆስ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 17/18 አስተዳደር ፅ/ቤት (ሶስት ሰዎች)	የካቲት 28/2004	437

www.abyssinialaw.com

1350.	በከሳሽነት የተሰየመ ወገን አንድ ንብረት በአንድ ህጋዊ ተግባር ሳቢያ ወደ እጄ ገብቷል በይዞታዬ ላይ እያለ ሁከት ተፈጠረብኝ በሚል የሚያቀርበው የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታ በእርግጥም ሁከት ተፈጥሯል አልተፈጠረም የሚል ጭብጥ በመያዝ ሊስተናገድ የሚገባ እንጂ ክርክር የተነሣበት ንብረት በከሳሹ እጅ እንዴት እንደገባ ወይም ወደ ከሳሹ እጅ ሊገባ የቻለበትን ህጋዊ ተግባር ለመመርመር የሚያበቃ ምክንያት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1149	70801	ዋት ኢንተርናሽናል ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ወ/ሮ ፎዚያ ቃዲ	የካቲት 30/2004	441
1351.	• የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለሀብትነት ጋር በተያያዘ የሚመለከተው የአስተዳዳር አካል አንዴ የሰጠውን የባለሀብትነት ማረጋገጫ ደብተር (የምስክር ወረቀት) በሌላ ጊዜ የሰረዘው እንደሆነ ይኼው ተግባር በፍ/ቤት ክስ ሊቀርብበት የማይችል ወይም የማይስተናገድ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • የአስተዳደር አካል ህጋዊ ምክንያት ሣይኖረው በአንድ ወቅት የሰጠውን የባለቤትነት ደብተር ከሰረዘ ይኸው አካሄድ ህጋዊ አይደለም የሚለው ወገን በፍ/ቤት መብቱን ለማስከበር ክስ ሊያቀርብና ፍ/ቤቱም ጉዳዩን በማስረጃ አጣርቶ ውሣኔ ሊሰጥ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1195,1196	57186	ጉለሌ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 06 አስተዳደር ጽ/ቤት እና ወ/ሮ ከፈሉ ታረቀኝ	መጋቢት 10/2004	443
1352.	የኮንዶሚኒየም ቤት እጣ የደረሰው ሰው እዳውን ከፍሎ ያጠናቀቀ ቢሆን እንኳን እጣው ከደረሰው ቀን አንስቶ እስከ አምስት ዓመት ድረስ ለሶስተኛ ወገን በሽያጭ ወይም በስጦታ ለማስተላለፍ የማይችል ስለመሆኑና ከዚህ ጊዜ በፊት	65140	ወ/ሮ በላይነሽ ቢያድግልኝ	መጋቢት 10/2004	447

www.abyssinialaw.com

	ቤቱን አስመልክቶ የሚደረግ ውል ፈራሽ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 370/95 አንቀጽ 14(2) የአ.አ አስተዳደር አዋጅ ቁ 19/97 አንቀጽ 21 የፍ/ብ/ህ/ቁ 1678,1808(2)		እና ወ/ሮ አስቴር ገበሬ		
1353.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለሀብትነትን አስመልክቶ የሚሰጥ የባለቤትነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ተገቢውን ስርዓት እና ደንብ በመከተል የተሰጠ መሆን ያለበት ስለመሆኑና በተመሳሳይም በአንድ ወቅት የተሰጠን የባለቤትነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ለመሰረዝ አግባብነት ያላቸውን ስርዓቶች በመከተል መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1195-1198	67011	እነ የወ/ሮ ጣይቱ ከበደ ወራሽች (ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ ጥሩነሽ ታየሌ (ሶስት ሰዎች)	መጋቢት 11/2004	450
1354.	ከአዋጅ ውጪ የተወሰደ ንብረት ነው በሚል ንብረትን ከመንግስት አካል ያስመለሰ ወገን የንብረቱ አመላለስ አግባብነት የሌለው ሆኖ በመገኘቱ ንብረቱ ወደ መንግስት እንዲመለስ ሲወሰን ንብረቱን ያለአግባብ በእጁ ያቆየው ወገን ንብረቱ ያስገኝ የነበረውን ገቢ ወይም የታጣ ገቢ ጭምር የመክፈል ግዴታ የሚኖርበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ 572/2000 አንቀጽ 6	67631	የአቶ አሰፋ አባዲዮ ባለቤትና ወራሾች እነ ወ/ሮ ፅጌ ሽኔ (ሰባት ሰዎች) እና የመንግስት ቤቶች	ሚያዝያ 24/2004	453

www.abyssinialaw.com

			ኤጀንሲ		
1355.	አንድ ጉዳይ ለመፈፀም (ለማስፈፀም) በሚል ምክንያት መነሻነት የሰጡሁትን ገንዘብ ለመመለስ ወይም ለተሰጠበት ዓላማ አላዋለም በሚል የሚቀርብ አቤቱታ የአደራ ህግ ጽንስ ሀሳብን መሠረት በማድረግ ሊስተናገድ የማይገባ ስለመሆኑና ጉዳዩን ለማስረዳት የሰው ማስረጃ ማቅረብ የሚቻል ስለመሆኑ፣	69160	አቶ ሶሬሳ ጋሪ እና አቶ አብርሃም ፍቃዱ	ሚያዝያ 24/2004	457
1356.	አከራይ የሆነ ወገን ተከራይ ለሆነው ወገን ቤት እንዲለቀቅ በሚል የሚፅፈው ማስጠንቀቂያ ከአከራይና ተከራይ ውልና ግንኙነት አንፃር የሚታይ እንጂ እንደ ሁከት ተግባር የማይቆጠር ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 1149(1), 2966(1)	67691	የቂርቆስ ክፍለ ከተማ ወረዳ 06 አስተዳደር እና ወ/ሮ አለምፀሐይ ወልዴ	ታህሣሥ 16/2004	460
ቅጽ 14					
1357.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ህጋዊነትና ተቀባይነት ጋር በተናኘ የምስክር ወረቀቱ ሊሰጥ የቻለው የንብረት ባለሀብትነት መብትን ከአንዱ ወገን ወደ ሌላው እንዴት መተላለፍ እንዳለበት በህጉ የተመለከተውን ደንብና ሥርዓት ሳይከተል ስለሆነ የንብረቱ ባለሀብት ስለመሆን የህግ ግምት መውሰጃ የሆነው የባለቤትነት የምስክር ወረቀት ቀሪ ነው፣ ሊሰረዝ ይገባል በማለት የሚቀርብ አቤቱታ በፍ/ቤት ሊረጋገጥ የሚችል የዳኝነት ጥያቄ	75414	ወ/ሮ ዋሪቴ ቡቡሳ እና እነ የጎልጆታ ከተማ አስተዳደር (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 22/2005	

www.abyssinialaw.com

	እንጂ ጉዳዩ በፍርድ ሊያልቅ የሚችል አይደለም ለማለት የሚያስችል ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1195,1196				
1358.	• በአንድ ወቅት የነበረን የተገነባ የመንገድ ደረጃ መነሻ (መሠረት) በማድረግ በመንገዱ ግራ ቀኝ አዋሣኝ በሆነ ይዞታ ላይ ተገቢውን ርቀት በመጠበቅ ንብረትን ያፈራ ሰው በሌላ ጊዜ የመንገዱ ደረጃ ከፍ እንዲል በመደረጉ የተነሣ በአዋሣኝ ይዞታው ላይ ግለሰቡ ያፈራቸው ንብረቶች ላይ ጉዳት የደረሰ እንደሆነ፣ ጉዳት ያደረሰው ወገን ካሣ የመክፈል ኃላፊነት ያለበት (የሚኖርበት) ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 65/1936 አንቀጽ 2(ሀ) አዋጅ ቁ. 66/1936 አንቀጽ 1(ለ) አዋጅ ቁ. 455/1997,የኤ.ፌዲሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 40(8)	75343	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና አቶ በላይ ሀሰን	ህዳር 17/2005	
1359.	• አንድ ሰው የሌላ ሰው ንብረት ይዞ ሲጠቀም ከቆየና ንብረቱን በሚጠቀምበት ጊዜ ንብረቱን ከጥፋት ወይም ከብልሽት ለማዳን ሲል ተገቢውን ወጪ ያወጣ እንደሆነ ይኸው ወጪ በህጋዊ ባለሀብቱ እንዲተካለት ለመጠየቅ የሚችለው ወጪው የግድ አስፈላጊ ከሆነና በቅን ልቦና የተደረገ መሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ • ወጪው በክፉ ልቦና የተደረገ ስለመሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ግን እቃውን (ንብረቱን) እንዲመልሰ የተደረገው ሰው እንዲተካለት የጠየቀውን ወጪ መጠን	81081	ወ/ሮ ፍሬህይወት መብራህቱ ገ/መድህን እና እነ አቶ መብራህቱ ገ/መድህን /ሁለት ሰዎች/	ጥር 13/2005	

www.abyssinialaw.com

	ዳኞች ሊቀንሱት ወይም ጭራሹንም ሊያስቀሩት የሚችሉ ስለመሆኑ፣ • በንብረቱ (እቃው) ላይ የተደረገው ወጪ «በክፉ ልቦና የተደረገ ነው» የሚባለው ወጪው በተደረገበት ጊዜ (ወቅት) ወጪው እንዲተካለት የሚጠይቀው ሰው ንብረቱን (እቃውን) ለባለቤቱ ለመመለስ ግዴታ ያለበት መሆኑን ያወቅ እንደነበር ወይም ማወቅ ይገባው የነበረና ርትዕም ሲያስገድድ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሀ/ቁ 2172(1),2171(1),2168,2169				
1360.	• የመኪና ሽያጭ ውል መደረጉን (መኖሩን) ለማስረዳት ሊቀርብ ስለሚገባው የማስረጃ አይነት፣ • የመኪና /ተሽከርካሪ/ ባለሀብትነት (ስመ ሀብት) እንዲተላለፍለት የሚጠይቅ ሰው ሊያቀርባቸው ስለሚገቡና ተቀባይነት ስላላቸው ማስረጃዎች • አንድ ግዴታ እንዲፈፀምለት የሚጠይቅ ሰው የግዴታውን መኖር የማስረዳት ሸክም ያለበት ስለመሆኑ፣ • አከራካሪ ሆኖ የቀረበን አንድ ፍሬ ነገር ማስረዳት ስለሚቻልበት የማስረጃ አይነት አግባብነት ባለው ህግ በተለይ የተቀመጠ ግለጽ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ ማናቸውንም ዓይነት ማስረጃ አቅርቦ ጉዳዩን ለማስረዳት ስለመቻሉ፣ የፍ/ብ/ሀ/ቁ.1186(1),(2),2001(1) ስለ ተሽከርካሪ መለያ መመርመሪያና መመዝገቢያ አዋጅ ቁ.681/2002 አንቀጽ 6(3)(4)	81406	እነ አቶ አህመድ ኢብራሀም (ሁለት ሰዎች) እና አቶ አመሀ ተ/ወይኒ	ጥር 13/2005	

www.abyssinialaw.com

1361.	• የመሬት ባለ ይዞታ የሆነ አርሶ አደር ይዞታውን ላለበት እዳ ለ3ኛ ወገን በመያዣነት ለመስጠት ወይም በስጦታ የቤተሰብ አባል ላልሆነ ሰው ለማስተላለፍ መብት የሌለው ስለመሆኑ፣ • በህግ እንዲደረግ ያልተፈቀደ እና/ወይም የህግ ክልከላ ባለበት ጉዳይ ላይ የተደረገ ውል ህገ ወጥ ውል በመሆኑ ከመነሻው ውጤት የሌለውና ፈራሽ ስለመሆኑ፣ • የውሉ መሠረታዊ ዓላማ በህግ ያልተፈቀደና የተከለከለ ሆኖ ሲገኝ ዳኞች ህገ ወጥ የሆነው ውል በቀረበላቸው ማንኛውም ጊዜ ህጋዊ ውጤትና ተፈፃሚነት የለውም በማለት ለመወሰን የሚችሉና ህገ ወጥ የሆነውን ውል ውድቅ ለማድረግ በህጉ የተደነገገው የይርጋ ጊዜ ገደብ መቃወሚያ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 130/99 አዋጅ ቁ.89/89 አንቀጽ 2(3) አዋጅ ቁ. 456./97 አንቀጽ 8(2),1)	79394	አቶ አብደላ ኢብራሒም እና አቶ ኡሶ አብዲ	ጥቅምት 06/2005	
ቅጽ 15					
1362.	የአንድ እምነት ወይም ሐይማኖት ተከታይ ወይም አማኝ በመሆን በሐይማኖታዊ ተቋሙ ውስጥ የመቃብር ቤት ገንብቻለሁና የቤቱን ግምት ይከፈለኝ በሚል ከሚቀርብ ጥያቄ ጋር በተገናኘ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1179 ድንጋጌ	85979	የሐረር (ደ/ሳ) ቅዱስ ሚካኤል ቤተክርስቲያን	መጋቢት 13/2005	286

www.abyssinialaw.com

	ተፈፃሚ ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1179 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀጽ 11,27 (1-3) UDHR-Art. 18 ICCPR.Art. 18(1)		እና ወ/ሮ ማንያህልሻል አበራ		
1363.	ከመንግስት የተከራየውን ቤት ከአከራዩ ፈቃድ ውጪ ለ3ኛ ወገኖች አከራይቶ ሲገለገል የነበረ ሰው በመንግስት መመሪያ መሠረት ቤቱ ተከራይቶ ሲሰራበት ለነበረው ሰው በመተላለፉ ምክንያት የመጀመሪያው ተከራይ በመመሪያው መሠረት ቤቱ የተላለፈለት ሰው ላይ የሚያቀርበው የሁከት ይወገድልኝ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣	88798	አቶ ሙሉ አብርሃ ገ/ሕይወት እና እነ በአዲስ ከተማ ክፍለ ከተማ የወረዳ 08 አስተዳደር ጽ/ቤት (ሶስት ሰዎች)	ሐምሌ 18/2005	291
1364.	•የሁከት ይወገድልኝ ክስ ለማቅረብ የሚቻለው አቤቱታ አቅራቢው ለክርክሩ መነሻ በሆነው ነገር በቀጥታ ወይም በጥበቃ ሥር የሆነ ይዞታ ሲኖረው ስለመሆኑ፣ •የይዞታ ክስ የሚቀርበው ለክርክሩ መነሻ የሆነውን ንብረት በወቅቱ ለመያዝ ምንም አይነት መብት በሌለው ሰው ላይ ስለመሆኑ፣	80241	ጽናት የሆቴል ቱሪዝም ስራዎች ኃ.የተ.የግል ማህበር እና	የካቲት 12/2005	295

www.abyssinialaw.com

	•የሁከት ይወገድልኝ ክስ የሚያቀርብ ሰው ንብረቱ በይዞታው ሥር የነበረና የሁከት ድርጊት ፈፃሚዉ የኃይል ተግባር በመጠቀም ወይም በሚስጥር ንብረቱን የወሰደበት መሆኑን ማስረዳት ያለበት ስለመሆኑ፣ •የሁከት ተግባር ተፈጥሯል ለማለት ባለይዞታ የሆነው ሰው በይዞታው ሥር በሚገኘው ንብረት እንዳይገለገልበት ሌላ ሰው ጣልቃ ገብቶበት መሰናክል ወይም ረብሻ የፈጠረበት ስለመሆኑ መረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ፣ በህግ አግባብ በተደረገ የኪራይ ውል መነሻነት ይዞታን በእጁ ያደረገ ሰው (ተከራይ) ላይ አከራይ የሚያቀርበው የሁከት ይወገድልኝ ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣		እነ አቶ ዳመነ ነጋ (አምስት ሰዎች)		
1365.	የማይንቀሣቀስ ንብረት ሽያጭ ጋር በተገናኘ ንብረትነቱ ከአገር የወጡ ኤርትራዊያን የሆነ ቤትን ለማስተዳደር ውክልና የተሰጠው ሰው የመሸጥ ውክልና በባለቤቱ ያልተሰጠ ቢሆንም እንኳን በሚመለከተው የመንግስት አካል በተሰጠ (በተላለፈ) መመሪያ መሠረት ከተወካዩ ቤቱን የገዛ ገዥ ተወካዩ ቤቱን የሸጠለት በሌለው የውክልና ስልጣን ነው በሚል ገዝቶ ስመ ንብረቱ ከተላለፈለት በኋላ የሽያጭ ውሉ ፈርሶ ቤቱ ለባለቤቱ ሊመልስ ይገባል ለማለት የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 334/1995 አንቀጽ 2(1), 4(1), 5(1)(ሀ)	83060	ገ/ማሪም ገ/መድህን እና ጣዕመ ወ/ስላሴ	ሰኔ 21/2005	300
1366.	የውርስ ሀብትን እንዲያጣራ የተመደበ የውርስ ሀብት አጣሪ የንብረትነቱ የሟች የግል ሀብት መሆን በተመለከተ በሪፖርቱ ገልጿል በሚል ምክንያት ከንብረቱ ጋር	83665	ወ/ሮ እታፈራሁ ፀጋዬ	መጋቢት	305

www.abyssinialaw.com

	በተገናኘ የባለሀብትነት ክርክር ያቀረበውን ወገን ጥያቄ በአግባቡ ባለማስተናገድ ውሣኔ ላይ መድረስ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መግስት አንቀጽ 40(1), 37 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 1206		እና እነ ወ/ሮ መሰረት ግርማ (ሁለት ሰዎች)	22/2005	
1367.	• አንድ ሰው ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ የሚችለው በህግ ጥበቃ የሚደረግለትንና ያለውን መብት እንጂ የሌላውን መብት ስላለመሆኑ፣ • በህግ ጥበቃ የሚደረግለት መብት ሣይኖር በስሙ የተመዘገበ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት የምስክር ወረቅተ ከያዘ ሰው ንብረቱን በመንደር ውል የገዛ ገዢ ተገቢውን ማጣራት በማድረግና፣ በጥንቃቄ፣ የገዛና የቅን ልቦና ያለው ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • የማይንቀሳቀስ ንብረትን በተመለከተ የተሰጠ የባለቤትነት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ደንብና አሰራርን መሠረት ያላደረገ እንዲሁም ከስልጣን ውጪ የተሰጠና በህግ ፊት የማይፀና ስለመሆኑ በማናቸውም ማስረጃ ለማረጋገጥ የተቻለ እንደሆነ በተሰጠው የምስክር ወረቀት የተፈጠረውን የህጉን የህሊና ግምት ማፍረስ የሚቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1195, 1196, 2884, 2882-2884 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 40(1)(2)	88084	ወ/ሮ ወጋየሁ ታምሩ እና እነ የወ/ሮ አስካለ ወሰኔ ወራሽ ፍሬዘውድ ጌታቸው (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 19/2006	309

www.abyssinialaw.com

1368.	ፍርድ ቤቶች ከሣሽ በክሱ ገልፆ በትክክል ዳኝነት የጠየቀበት ጉዳይ በቤት ላይ ያለውን የባለሀብትነት መብት ለማስከበርና የመፋለም ክስ ሆኖ እያለ ክሱ የቀረበው በአዋጅ የተወረሰ ቤት ወይም ከአዋጅ ውጪ በባለስልጣን ቃል ትእዛዝ ወይም በቀላጤ የተወሰደን ቤት ለማስመለለስ ነው በሚል ጉዳዩን የማየት ስልጣን የለኝም በማለት የሚሰጡት ውሣኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 47/67 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2257	86049	አቶ ሻፊ አብዱራህማን አብዱ እና ወ/ሮ አንሻ እንድሪስ (ሶሰት ሰዎች)	መስከረም 20/2006	313
ቅጽ 16					
1369.	ትዳር ያለው አንድ የመንግስት ቤት ተከራይ በሞት በተለየ ጊዜ የተከራይነት መብቱ ለሌላኛው ተጋቢ ሊተላለፍ የሚችለው አግባብነት ባለው መመሪያ ስለመሆኑ፣	93346	እነ ወ/ሮ ብርሃን ደሳለኝ(2 ሰዎች) እና ወ/ሮ ብርትኳን ዮሐንስ	ግንቦት 21/2006	178
1370.	አንድ ሰው በድልድል ያገኘውን መሬት ሌላ ሰው ሊወስድበት የሚገባው በሕጉ የተመለከቱ ምክንያቶች ሲኖሩ ብቻ ሰለመሆኑ የት/ብ/ክ/መንግስት የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 136/2000 አንቀጽ	95538	አብርሃ ሕሉፍ ገሰሰው እና	ግንቦት 07/2006	181

www.abyssinialaw.com

	31፣5፣12፣14 እና 22 ደንብ ቁ. 48/2000 “ን” በደንብ ቁጥር 48/2000 14፣15፣16 አዋጅ ቁጥር 456/1997 በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ መንግሰት አንቀጽ 37፣40(3) እና 79		ወ/ሮ ትበርህ ገብረሕይወት		
1371.	ሁከት ፈጥረሀል ተብሎ የተከሰሰ ሰው ሁከት ፈጥረሀል በተባለበት ነገር ላይ በፍርድ የተረጋገጠ መብት ካለው ሁከት ፈጠረ ሊባል ስላለመቻሉ የፍ/ህ/ቁ 1149(3)	94869	አቶ ሙሳ ደገፈ እና አቶ ጥላሁን ደስታ	ሰኔ 19/2006	184
1372.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለይዞታ የሆነ ሠው ባለማቋረጥ ለ 15 ዓመታት ግብር በስሙ መክፈሉ ከተረጋገጠ የዚሁ ንብረት ባለቤት መሆን ስለመቻሉ የፍ/ህ/ቁ 1168(1)	89148	አቶ ክፍሉ ገ/ማርያም እና ወ/ሮ አስመረት መኮንን	ሰኔ 3/2006	188
1373.	ጉዳዩ ከይዞታ ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት እና ከሰነዶች ጋር የተያያዘ በመሆኑ	97464	ወ/ሮ ዘይነብ ጀማል	ሰኔ 04/2006	192

www.abyssinialaw.com

	ብቻ በፍርድ ሊወሰን የሚችል አይደለም ሊባል ስላለመቻሉ፤ እንዲሁም የይዞታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ካርታ ወይም ሌሎች ሰነዶች ተወስደውብኛል ተብሎ ክስ በሚቀርብበት ጊዜ የተወሰዱበት አግባብ ህጋዊ መሆን አለመሆኑ በፍርድ ቤት ሊጣራ የሚችል ጉዳይ ስለመሆኑ		እና እነ የቦሌ ክፍለ ከተማ የዲዛይንና ግንባታ አስተዳደር ጽ/ቤት (ሁለት ሰዎች)		
ቅጽ 17					
1374.	በገጠር የእርሻ መሬት ላይ በተሠጠ ፍርድ የፍርድ መቃወሚያ ሲቀርብ ፍርድ ተፈፅሟል ሊባል የሚችለው የፍርድ ባለመብቱ በይዞታው ላይ ህጋዊ ማረጋገጫ ሲያገኝ ስለመሆኑ፣	101079	የይልማና ዴንሳ ወረዳ አከባቢ ጥበቃ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ፅ/ቤት እና አቶ ውበት ገ/መድህን	ጥር 22 ቀን 2007 ዓ.ም	311
1375.	በአንድ ተቋም ውስጥ ተቀጥሮ ለሚሰራ ሠራተኛ አሰሪው ተቋም ለሰራተኛው ለመኖሪያ የሚሆን ክፍል ከሰጠው እና ሰራተኛው በአሰሪው ተቋም ፍቃድ ተጨማሪ ግንባታ በራሱ ወጪ ከገነባ እና አሰሪው ሰራተኛው እንዲወጣ ካስገደደው አሰሪው ተቋም ሰራተኛው ለተጨማሪ ግንባታ ያወጣውን ወጪ መክፈል ያለበት ወይም ሰራተኛው ተጨማሪውን ግንባታ አፍርሶ የመውሰድ	96495	የኢትዮ ጅቡቲ ምድር ባቡር ድርጅት እና አቶ ኃይሌ ብሩ	የካቲት 5 ቀን 2007ዓ.ም	315

www.abyssinialaw.com

	መብት ያለው ስለመሆኑ፡- የፍ/ሕ/ቁ. 1446፣1454፣1455				
1376.	ለክርክሩ መነሻ የሆነ ሽጉጥ (የጦር መሳሪያ) የንምራ ቁጥር አከራካሪ በሆነበት ወይም የመጀመሪያው ንምራ ቁጥር በሌላ ተተክቷል የሚል ክርክር በተነሳ ጊዜ በመሳሪያው ላይ ያለው ንምራ ቁጥር ኦሪጅናል ነው? ወይስ በሂደት የተተካ ቁጥር ነው? የሚለውን አግባብነት ባለው አካል ሞያዊ አስተያየት/expert opinion/ አጣርቶ መወሰን አስፈላጊ ስለመሆኑ፣	97132	አቶ መሃመድ ከማል እና የከሚሴ ወረዳ ሚሉሻ ፅ/ቤት	መጋቢት 30 ቀን 2007 ዓ.ም	318
ቅጽ 18					
1377.	በገጠር የእርሻ ይዞታ የመጠቀም መብትን ከባለይዞታው ጋር የስጋ ዝምድና ለሌለው ሰው ማስተላለፍ የማይቻል ስለመሆኑ የስጦታ አደራረግን አስመልክቶ በፍትሐ ብሔር የተመለከቱ ድንጋጌዎች በገጠር የእርሻ ይዞታ የመጠቀም፣የማስተላለፍ እና አስተዳደር ጋር ተያይዘው ለሚነሱ ክርክሮች ተፈፃሚነት የሌላቸው ስለመሆኑ፡- የኦሮሚያ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደር አዋጅ ቁ. 130/1999	105092	አቶ ብርሃኑ ከበደ እና አቶ ኢብራሂም ሹካ	መጋቢት 1 ቀን 2007ዓ.ም	342

www.abyssinialaw.com

	አንቀፅ 6 የፌድራል መንግስት የገጠር መሬት አስተዳደር አጠቃቀም አዋጅ.ቁ 456/19				
1378.	ከቤተሰባዊ ቅርርብ የተነሳ ውለታ ላደረገ ሰው አንደኛው ወገን ካለው መሬት ውርስ ቆርሶ በስጦታ መልክ እንዲጠቀም ሰጥቶት በሁለቱ መካከል አለመግባባት ቢፈጠር በሥጦታ ተቀባዩ ወገን በመሬቱ የመብት ክርክር ቢያነሳ የመሬት ይዞታ ስጦታው ሊፀና የሚችለው የክልል የመሬት አዋጅ በሚፈቅደው መሠረት ሥልጣን ባለው አካል ዘንድ ቀርቦ የስጦታ ውሉ መመዝገቡ ሲረጋገጥ ብቻ ነው። /የኦሮሚያ ክልል የመሬት አዋጅ ቁጥር 130/99	109829	አቶ ረታ አበበ እና ወ/ሮ ተሬ ደማ ተወካይ ሙሉጌታ አበበ	ግንቦት 18 ቀን 2007 ዓ.ም	346
1379.	የገጠር መሬት ወራሽነትን በሚመለከት በአንድ ወቅት በቤተሰብ አባልት መመዝገብ ብቻውን የሚችን የእርሻ መሬት በቀዳሚነት የመውረስ መብትን የማያጎናጽፍ ስለመሆኑ በውርስ ለማግኘት ወራሹ አርሶ አድርና ከእርሻ መሬቱ ከሚገኘው ገቢ የሚተዳደር የቤተሰብ አባል መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ አዋጅ 456/97 አንቀፅ 2 ንዑስ አንቀፅ 5	109776	እነ ወ/ሮ ይርጋለም እና ወ/ሮ አሰፉ ዘውዴ	ግንቦት 13 ቀን 2007 ዓ.ም	350

www.abyssinialaw.com

	የኦሮሚያ የመሬት አዋጁ 130/99 አንቀፅ 2 ንዑስ አንቀፅ 13 እና 16/				
1380.	ፍርድ ቤቶች በአስተዳደር ክፍል የተሰጠ የቤት ካርታ የተሰጠበት ወይም የተሻረበት ስርዓት እና አስተዳደራዊ ውሳኔው ህግና መመሪያ ያገናዘበ መሆን አለመሆኑን በማጣራት ውሳኔ የመስጠት ሥልጣን ያላቸው ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ 1196፣የ.ኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 32	99071	ወ/ሮ አብረኸት ድክሪያ እና እነ ወ/ሮ ፋጡማ ጀማል	ሠኔ 19 ቀን 2007 ዓ.ም	355
ቅጽ 19					
1381.	በኦሮሚያ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ መሰረት ይዞታን የመጠቀም መብት የሚተላለፈው በውርስ ሕግ መሰረት በይዞታው የመጠቀም መብት ላለው የቤተሰብ አባል ሲሆን በዚሁ አግባብ ቅድሚያ የውርስ መብት የሚሰጠው ከመሬቱ በሚያገኙት ገቢ ለሚተዳደሩ(ሌላ መተዳደሪያ)ገቢ ለሌላቸው ወራሾች ሥለመሆኑ የኦሮሚያ የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁ. 130/1999 አንቀፅ 9(1)(2) አዋጁን ለማስፈፀም የወጣው ደንብ ቁጥር 151/2005 አንቀፅ	108335	እነ አቶ አለሙ ስሜ(ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ ብዙነሽ ስሜ (ስድስት ሰዎች)	የካቲት 4 ቀን 2008ዓ.ም	347

www.abyssinialaw.com

	10(1)				
1382.	በትግራይ ክልል ገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ መሰረት ባለይዞታ አርሶ አደር ይዞታውን የመሸጥ መብት የሌለውና የኸው ተፈፅሞ ሲገኝ ይህ ውል እንዳይረጋ በማንኛውም ጊዜ ተቃውሞ ሊነሳና ጉዳዩ የቀረበለትም ፍ/ቤትም ውሉ ከጅምሩ ህገወጥ መሆኑን አውቆ ውሉ ህጋዊና ተፈፃሚነት የለውም በማለት ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ የትግራይ የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁ. 55/1994፣ አዲሱ አዋጅ ቁ. 236/2006 የፍ/ሕ/ቁ. 1678፣1716፣1718፣1195 እና 1196	110549	ወ/ሮ ደመቀች ንርኢ እና አቶ ጋለመ ረብሶ	የካቲት 16 ቀን 2008 ዓ.ም	352
1383.	አንድ አርሶ አደር የሚጠቀምበት ይዞታ (መሬት) በህግ ስልጣን በተሰጠው አካል የተሰጠው መሆኑን እስካላረጋገጠ ድረስ የመንግስትና የህዝብ መሬትን ለረዥም ዓመት ይዤዋለሁኝ ስለዚህ ይርጋ አይመለከተኝም ብሎ የሚያነሳው ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	112906	ማንአህሎህ አንተነህ እና የማቻካል ወረዳ አከባቢ ጥበቃ መሬት አስተዳደር አጠቃቀም ፅ/ቤት	የካቲት 16 ቀን 2008 ዓ.ም	357
ቅጽ 20					

www.abyssinialaw.com

1384.	በመንግስት የተወረሰን ቤት የባለቤትነት መብት ከሌለው ሰው/አካል/ መግዛት የማይንቀሳቀስ ንብረትን በቅን ልቦና ባለሀብትነትን የሚያጎናጽፍ ስላለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁጥር 47/67*	112190	አይከል ከተማ አገልግሎት ጽ/ቤት እና ሼክ ሸምሱ መሀመድ	28/7/ 2008 ዓ.ም	129
1385.	ማንኛውም የቀበሌ መኖሪያ ቤት የተከራየ ሰው የራሱ ቤት ከገነባ ወይም የጋራ ሕንጻ ቤት ከገዛ ወይም የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲን ቤት ካገኘ ወይም በሌላ በማናቸውም ምክንያት ቤቱን የለቀቁ ከሆነ ቤቱን ባለበት ሁኔታ ለአስተዳደሩ ማስረከብ ያለበት ስለመሆኑ፣ *የአ.አ.ከ.አስተዳደር ባወጣው የመንግስት ቤቶች አስተዳደር መመሪያ ቁ. 3/2007 አንቀጽ 42/U*	123056	ወ/ሮ ትሁኔ አዳነ እና በጉ/ክ/ከ/ወ/7/ኮ/ቤ/አ/ል/ፅ/ቤት	24/10/2008 ዓ.ም	133
1386.	ማንኛውም ሰው አግባብ ካለው አካል ፈቃድ ሳያገኝ በህጋዊነት ከያዘው ይዞታ ጎን ያለን የከተማ ቦታ አስፋፍቶ መከለልና መጠቀም የማይቻል ስለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁጥር 721/2004 አንቀጽ 5(2)*	111311	ን/ስ/ስ/ላ/ክ/ከ/ወ ወረዳ 03 እና አቶ ሲሳይ ተስፋዬ	23/7/2008 ዓ.ም	136
1387.	የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በሚቋረጥበት ወቅት /ሲቋረጥ / ባለይዞታው እስከ አንድ ዓመት ባለው ጊዜ ውስጥ በቦታው ላይ	107777	የሱሉልታ ከ/አስተዳደር እና	28/7/2008 ዓ.ም	140

www.abyssinialaw.com

	ያሰረፈውን ንብረት በማንሳት ቦታውን አግባብ ላለው አካል መልሶ ማስረከብ ያለበት ስለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁጥር 721/2004 አንቀጽ 26(5) እና (6)*		አቶ ደባልቄ ደምሴ		
1388.	በትግራይ ክልል በገጠር መሬት ላይ የሚደረግ ልውውጥ ሕጋዊ ነው የሚባለው በውልና ማስረጃ ፀድቆ የወረዳው የመሬት ዴስክ አውቆ በቅጽ ተሞልቶ የተለዋወጡ ከሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ *የትግራይ የመሬት አዋጅ ቁጥር 239/06 እና ደንብ ቁጥር 48/2000*	106436	አቶ ተክሌ ይይ ተስፋይ እና ወ/ሮ ንግስቲ ገ/መድህን	25/8/2008 ዓ.ም	145
1389.	የመሬት የይዞታ መብት ያለው ሰው ፤በይዞታው ላይ የአላባ የመጠቀም መበት መስጠቱ በሌላ ጊዜ ይዞታውን በስጦታ የማሰተላለፍ መብቱን የማይገድብ ሰለመሆኑ ፤ *የአ/ብ/ክ/መ/መሬት አጠቃቀም አዋጁ 133/98 አንቀፅ 1፣7*	119557	አቶ ማናለው ተካ እና ወ/ሮ እቴነሽ ተካ	19/11/2008 ዓ.ም	148
1390.	የገጠር መሬት የይዞታ ባለመብት የሆነ በሙሉ ፍቃድ የሰጦታ ውል አድርጎ እንዲሁም ውሉ በሚመለከተው አካል ከተመዘገበ በኃላ ፤ በውሉ ላይ ያልተመዘገበ ቅድመ ሁኔታ በመዘርዘር ውሉ ፈራሽ እንዲሆን በማለት የሚቀርብ ጥያቄ ውልንም ህግንም የሚቃረን መሆኑ *የአ/ብ/ክ/መ አዋጅ 133/98 አንቀፅ 15 እና 17 ፤ የአ/ብ/ክ/መ ደንብ*	118191	አቶ ድጋፌ ክፍሌ እና አቶ ጎሣ ገድል	24/1/ 2009 ዓ.ም	152

www.abyssinialaw.com

	ቁጥር 51/99 እና የፍ/ሕ/ቁ 2436 ፣2437 ፣2438 ፣2439				
1391.	የማይንቀሳቀስ ንብረት የሸጠ ሰው ንብረቱን ከሌሎች ሰዎች ቁጥጥር ይዞታ ሥር ነፃ አድርጎ ፣የማይንቀሳቀሰውን ንብረት ባለሀብትነት ለማስተላለፍ የሚያስችሉ አስፈላጊ ሰነዶች ለገዢ የማስረከብና የማይንቀሳቀሰዉን ንብረት የማይነካ የባለሀብትነት መብት ለገዥ ለማስተላለፍ አስፈላጊ የሆነ ተግባራትን የመፈጸም ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 2875፣ 2879(1)፣2281	100395	ወ/ሮ አማረች ማሬ እና እነ ወ/ሮ ሜሪ ታደሰ (ሦስት ሰዎች)	29/3/2009 ዓ.ም	157
ቅጽ 21					
1392.	በአንድ የህብረት ስራ ማህበር ውስጥ አባል የሆነ ሰው በማህበሩ ጠቅላላ ጉባኤ ላይ በአካል ተገኝቶ ድምፅ መሰጠት ያለበት ስለመሆኑ እና ይህ ሁኔታ /አጠቃላይ መርህ/ ሊታለፍ የሚችለው መረጃ ሊቀርብበት የሚችል ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ሲያጋጥም ስለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁጥር 147/91 /በአዋጅ ቁጥር 402/96 እንደተሻሻለ አንቀጽ 18/2/*	110149	ምድር ሎዛ የጋራ ሕንጻ መኖሪያ ቤት የህብረት ስራ እና አቶ ይህደጎ ኪዳኔ	ታህሳስ 27 ቀን 2009 ዓ.ም	303
1393.	ቼክ የብድር ዉልን ተክቶ ብድር መኖሩን ለማስረዳት አግባብነት	123984	አቶ ጌታቸዉ መሸሻ	ሚያዚያ 25 ቀን 2009	308

www.abyssinialaw.com

	ያለዉ ሰነድ ነዉ ለማለት የሚያስችል የሕግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ በብድር የተሰጠዉ ገንዘብ 500 /አምስት መቶ/ የኢትዮጵያ ብር በላይ ሲሆን የብድሩ ዉል በጽሑፍ ወይም በፍ/ቤት በተደረገ የእምነት ቃል ወይም መሐላ ካልሆነ በቀር ለማስረዳት የማይቻል ሥለመሆኑ *ንግድ ሕጉ ቁጥር 827 /ሀ/ እና 854* *የፍ/ብ/ሕ/ቁ.2472(1)*		እና አቶ ተሾመ ወልዴ	ዓ.ም	
1394.	አንድ የውጪ ዜግነት ያለው ሰው በኢትዩጵያ ውስጥ በሚካሄደው ኢንቨስትመንት ውስጥ አክሲዩንን በመግዛት ለንግድ ስራ ምቹ የሆነ ህንፃ በማሰራት የሥራ መስክ ሊሳተፍ የሚችል ስለመሆኑ አንድ የባለአክሲዮኖቹ ጉባኤ ሕግን፣ መመስረቻ ፅሑፍንና መተዳደሪያ ደንብን በመከተል የተደረገ እስከሆነ ድረስ በሕጉ ጥበቃ የሚያገኝ ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 769/2004 አንቀጽ 12(1ሀ))፣ 2(6) እና 38* *ደንብ ቁጥር 270/2005 አንቀጽ 3* *የን/ሕ/ቁጥር 416(1)*	118246	የሲዳሞ ተራ ህንጻ ስራ አክሲዮን ማህበር እና ወ/ሮ አብረኸት ሀብተእዝጊ ተማኑ ወራሾች (ዘጠኝ ሰዎች)	ሰኔ 23 ቀን 2009 ዓ.ም	312

www.abyssinialaw.com

1395.	ቼክ አምጪው በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ባንክ ሣያቀርብ ይህንኑ ጊዜ አሳልፎ አንድ ዓመት ሣያልፍ ባንክ አቅርቦ በቼክ አውጪው ስም በቂ ስንቅ የሌለው መሆኑን ያረጋገጠ ቼክ አምጪ ቼኩን መሰረት አድርጎ የሚያቀርበው ክስ አንድ ዓመት አላለፈም በሚል የሚያቀርበው ክስ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ በንግድ ህግ ቁጥር 881/1/ ስር በተመለከተው የአንድ ዓመት የጊዜ ገደብ ክስ የማቅረብ መብታቸው በህግ ፊት ተቀባይነት ሊኖር የሚችለው በን/ሕ/ቁ. 855 ስር ቼኩን በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ ለባንክ የማቅረብ ቅድመ ሁኔታ ሲያሟላ ስለመሆኑ፣ *የን/ሕ/ቁ. 855፣881/1*	139932	አስማማው በየነ እና አሰፋ ነጋሽ	ሐምሌ 20 ቀን 2009 ዓ.ም	327
ቅጽ 23					
1396.	በባህላዊ መንገድ የሚታረስ መሬትን በዉል ማከራየት የሚቻለዉ ከ3 ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ሆኖ ዉሉም ዋጋ የሚኖረዉ በሚመለከተዉ አካል ተመዝግቦ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ የኦሮሚያ ክልል የገጠር መሬት አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 130/99 አንቀጽ 10(2 እና 3)	150773	አቶ ሀይሉ ኪዳኑ እና እነ አቶ ቀጬኑ ዱጉማ	ግንቦት 27/2010ዓ/ም	205

www.abyssinialaw.com

1397.	የከተማ መሬት ይዞታ አጠቃቀም ላይ የመወሰን ስልጣን በህግ ስልጣን በተሰጣቸዉ በሚመለከታቸው የአስተዳደር አካላት ውሳኔ ባልተሰጠበት ሁኔታና በአስተዳደር አካል ያልተረጋገጠ መብት ይዞ ውሳኔ እንዲሰጥ ለፍርድ ቤት የሚቀርብ የዳኝነት ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የኦሮሚያ ብ/ክ/መ/የከተማ መሬት ልማትና ማኔጅመንት ኤጀንሲን ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁ. 179/05 አንቀጽ 8	134343	እነ አቶ ቴዎድሮስ ዉብሸት (3ሰዎች) እና እነ የአዳማ ከተማ ቀበሌ 06 መስተዳድር ጽ/ቤት(5ሰዎች)	ግንቦት 27 ቀን 2010 ዓ.ም	210
1398.	አንድ ባለይዞታ ወሰን አልፎ በሌላ ሰው ይዞታ ላይ ያለአግባብ በመግባት የሰራው ግንባታ በሌላኛው ባለይዞታ ንብረት አጠቃቀም ላይ ጉዳት ያደረሰ መሆኑ በባለሙያ ከተረጋገጠ ባለሙያው ባለበት ተለክቶ በዚያው ልክ ወሰኑን ያለፈዉን ግንባታ እንዲያፈርስ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህግ አንቀጽ 1204፣1205፣1225/1/	159414	አቶ ሚሬሳ አብሳ እና አቶ ፍቃዱ ደበሎ	ታህሳስ 22 ቀን 2011ዓ.ም	215
1399.	አንድ ሰዉ የኮንዶሚኒየም ግዥ ፈጽሟል ሊባል የሚችለዉ ከሚመለከተዉ አካል ጋር ስምምነት መፈጸሙ ሲረጋገጥ ብቻ ሲሆን ገዥዉ ቤቱን ለሦስተኛ ወገን በሽያጭ ወይም በስጦታ ማስተላለፍ የሚችለዉ ቤቱን ከገዛ 5 ዓመት ሲሞላዉ ሲሆን ጊዜው የሚቆጠረዉ ዕጣ ከደረሰበት ቀን ጀምሮ ሳይሆን ገዥዉ የቤት ሽያጭ ዉል	158899	አቶ ክብሮም አደራ እና እነ ወ/ሪት ትዕግስት መንገሻ	26/03/2011	219

www.abyssinialaw.com

	ከሚመለከተዉ የመንግስት አካል ጋር ከፈጸመበት ቀን ጀምሮ ስለመሆኑ በአ/አ ከተማ አስተዳደር አካላት የአስተዳደሩን ቤቶች የማስተላለፍ ኃላፊነትና አፈፃፀሙን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 19/97 አንቀጽ 7(6-ለ)፣14(2)				
1400.	የመንግስት ቤት ሀጋዊ ተከራይ የሆነ ወላጅ የኮንደሚኒየም ቤት በደረሰው ጊዜ ከመንግስት የተከራየውን ቤት ለመንግስት የማስረከብ ግዴታ ያለበት በመሆኑ የወረዳው አስተዳደር ፅ/ቤት የመንግስት ቤቱ ውስጥ ለሚኖሩ ለተከራዩ ልጆች ቤቱን ለቀው እንዲወጡ ማስጠንቀቂያ መስጠቱ የሁከት ተግባር የማይስብለው ስለመሆኑ የተሻሻለው የመንግስት ቤቶችን ለማስተዳደር የወጣው መመሪያ ቁጥር 4/2009 ዓንቀፅ 15(ሐ(መ))	155664	አዲስ ከተማ ከተማ ወረዳ 9 ኮ/ቤቶች ልማት ጽ/ቤት እና አቶ ሻወል ወልዴ	ጥቅምት 30 ቀን 2011 ዓ.ም.	224
1401.	የከተማ ይዞታን የማስተዳደር ስልጣን በህግ አግባብ የተሰጠው አካል ስልጣንና ኃላፊነቱን በህግ አግባብ አልተወጣም የሚል ክርክር ያለው ወገን ጉዳዩን ለፍ/ቤት የማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት አንቀፅ 37፣ 40(3)(4)፣79(1) እና 78(4)	141625	ወ/ሮ አድና መላኩ እና የወልዲያ ከተማ አገልግሎት	ሐምሌ 26 ቀን 2010 ዓ.ም.	228

www.abyssinialaw.com

1402.	• ማንኛዉም የቴሌኮሙንኬሽን ድርጅት የቴሌኮሙንኬሽን መስመር ሲዘረጋ መስመሩ የባለይዞታን ወይም የሌላ ህንጻ ላይ የሚዘረጋበት አስገዳጅ ሁኔታ ሲኖር አስቀድሞ ለባለይዞታዉ ወይም ለባለህንጻዉ በማስታወቅ የባለይዞታዉ ወይም የባለህንጻዉ ተቃዉሞ እንዳለ ሰምቶ ተገቢዉን የመወሰን ስልጣን ለኤጀንሲዉ የተሰጠ ስለመሆኑ • የቴሌኮሙንኬሽን ድርጅት የአንድ ባለይዞታ ይዞታ ውስጥ ገብቶ በቋሚነት ኮንቴነር ከተከለ ለተጠቀመበት ይዞታ ተገቢዉን ካሳ ለባለይዞታው የመክፈል ግዴታ አለበት የቴሌኮሙንኬሽን አዋጅ ቁ/49/89 አንቀጽ 18፣20/1/፣22/2/፣እና አዋጅ ቁ/455/97 አንቀጽ 6	144901	ኢትዮቴሌኮም የሰሜን ምስራቅ ሪጅን እና ወ/ሮ በለጡ ወልደ ተገኝ	ሐምሌ 12 ቀን 2010 ዓ.ም	234
ቅጽ 24					
1403.	አንድ የመንግስት የንግድ ቤት ኪራይ መብት ከልጅነት ጀምሮ በአውራሼ ዘንድ አድርጊያው እንዲሁም የኑዛዜ ወራሽ ነኝ በማለት በዉርስ ሊተላለፍና የንግድ ቤት የኪራይ መብት ተጠቃሚ ሊያደርግ የማይችል ስለመሆኑ	164326	አቶ አበበ ዘገየ እና ከተማ ክ/ከተማ ወ/07 ኮ/የቤቶች ልማት ጽ/ቤት	28/05/2011	161

www.abyssinialaw.com

	በአ/አ/ከ/አስ/የቤቶች ልማትና አስተዳደር ቢሮ የመንግስት ቤቶች አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 4/2009 አንቀጽ 24				
1404.	አንድ የገጠር መሬት ባለይዞታ የሆነ አርሶ አደር በሕግ አግባብ ካሳ ተከፍሎት ወይም ምትክ መሬት ተሰጥቶት እንዲለቅ ከሚደረገው በቀር በመንግስት ወይም በአስተዳደር አካላ ፍላጎት ብቻ ከመሬቱ ሊነቀል የማይችል ሲሆን መሬቱ ለሌላ አርሶ አደር ከመሰጠቱ በፊት አስቀድሞ ባሀይዜታ የነበረን ሰው ከመሬቱ መነቀልን እንዳያስከትልበት በተገቢው ጥንቃቄ ተደርጎ መጣራት ያለበት ስለመሆኑ። የኢፌድሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 40/4/	162083	ወ/ሮ አበቡ ተመስገን እና እነ አቶ በሬ አባተ /አምስት ሰዎች/	ሚያዘያ 28 ቀን 2011 ዓ.ም	164
1405.	በአንድ የገጠር መሬት ሕግ ላይ የስነ አእምሮ ችግር ያለባቸው ሰዎች የመሬት ተጠቃሚነት መብት እንዲቀጥሉ ለማድረግ በሕጉ የተቀመጡትን መስፈርቶች የስነ አእምሮ ችግር ያለባቸውን ሰዎች ጥቅም ለመጠበቅ ሲባል በፍትሐ ብሔር ሕግ ላይ ስለፍድ ክልከላ ከተደነገጉት ዴንጋጌዎች ጋር አጣጥሞ በማየት በፌ/ቤት የተሰጠ የፍርድ ክልከላ ውሳኔ ተቀባይነት ያለው	178664	የአቶ ጸጋይ ገ/ህይወት ሞግዚት አቶ ኪዲነማሪያም ሐይሉ እና ወ/ሮ አሚት አጽብሃ	ግንቦት 28 ቀን 2012 ዓ.ም	169

www.abyssinialaw.com

	ስለ መሆኑ። *የገጠር መሬት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 239/2006 አንቀጽ* *11/1/፣አንቀጽ 11/5 ንዐስ አንቀጽ (ሰ) እና (በ)፣አዋጁን ለማስፈጸም* *የወጣው ደንብ ቁጥር 85/2006 አንቀጽ 13/8*				
1406.	አንዴ ቤት በአዋጅ 47/67 መሰረትከተወረሰ በኋላ የተወረሱ ቤቶችን ለመመለስ በወቅቱ ስልጣን የነበረዉ የከተማ ልማትና ቤት ሚኒስቴር ቤቱ እንዲመለስ የወሰነው ዉሳኔ መኖሩን የሚያሳይ ማስረጃ ባልቀረበበት ሁኔታ ምትክ ቤት እንዲሰጥ መወሰኑ ብቻ የተወረሰ ቤት ይመለስ ማለት ስላለመሆኑ።	165314	የዴሬደዋ ከተማ አስ/ቀበሌ 03 እና ወ/ሮ ስንደ ሳሌቫቶር	30/09/2011	175
1407.	ከመሬት ይዞታ ጋር በተያያዘ ግጭትና አለመግባባት ሲኖር ጉዳዩ አስቀድሞ በቀበሌ አስተዳደር አማካኝነት ወይም በተከራካሪ ወገኖች ምርጫ በስምምነት በሽማግሌዎች ጉዳዩ ታይቶ እንዲፈታ ማድረግ በተከራካሪ ወገኖች የተፈቀደ አማራጭ እንጂ አስገዳጅ ስላለመሆኑ። የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር	169648	አቶ ተሻለ ዋቆ እና አቶ ንጉሴ ቦንቱ	ሰኔ 21 ቀን 2011 ዓ.ም	179

www.abyssinialaw.com

	456/97 አንቀጽ 12፤በኦሮሚያ ክልል መንግስት የገጠር መሬት አስዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁ/ 130/99 አንቀጽ 16፣17				
1408.	በባለመሬቱ ወይም በባለይዞታዉ ፍቃድ አትክልቶችን በሌላ ሰው ይዞታ ላይ የተከለ ሰዉ ከባለይዞታው ጋር ባለው ስምምነት መሠረት የመሬቱ አ ላ ባ ተጠቃሚ እንደሆነና ከስምምነቱ ዉጪ አትክልቶቹ እንዲነሱ ሲደረግ ካሳ የሚገባው ስለመሆኑ የኢ.ፋ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 40(3 እና 4)፣የፌ/ብ/ሔ/ቁ 1175፣1176	164489	አቶ አባዛናብ አባድማ እና አቶአባተማም ሼህ ሽኩር	ግንቦት 28 ቀን 2011 ዓ.ም	183
1409.	የሊዝ ዉል እንዲቋረጥ የተሰጠ አስተዳደራዊ ዉሳኔ ባልተሻረበት ሁኔታ በሊዝ ዉል የተያዘ መሬት ለማስለቀት የመሬት አስተዳደር አካል መሬቱን ለመረከብ እንዲቻለው የሚሰጠው ማስጠንቀቂያ የሁከት ተግባር ነዉ ሊባል የማይቻል ስለመሆኑ። በፌ/ብ/ህግ አንቀጽ 1149/3/፤የከተማ ቦታን በሊዝ ስለመያዛ አዋጅ ቁ/721/04 አንቀጽ 25	158527	ወ/ሮ ዘይነባ ሀሰን እና እነ የቢሾፍቱ ከተማ የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ኤጀንሲ	ጥር 27 ቀን 2011 ዓ.ም.	187
1410.	የገጠር መሬት ባለይዞታዎች መካከል የሚደረግ ማነኛዉም የልዉዉጥ ውል አግባብ ባለዉ የወረዳ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ጽ/ቤት ቀርቦበሀሰተኛ መረጃ ላይ መሰረት በማድረግ አስተዳደሩን በማሳሳት የተገኘ የይዞታ ደብተርና የተደረገው ምዝገባ ህጋዊ ዉጤት የማይኖረው እና በህግ	161676	አቶ መልካሙ አበራ እና ቄስ ዳምጤ በየነ	የካቲት 25 ቀን 2011ዓ.ም	191

www.abyssinialaw.com

	ፊት በማይጸና ውል የያዘ ወገን መሬቱን እንዲልቅ የሚደረግ ስለመሆኑ። በአማራ ብ/ክ/መንግስት የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁ/252/09 አንቀጽ 20/3/				
1411.	የኢ.ፌ.ድ.ሪ. ህገ መንግስት ከታወጀ በኋላ ባለው የመሬት ስሪት መሰረት የፌ/ብ/ህ/ቁ/1065 መሬትን በሚመለከት ተፈጻሚ የሚሆነው ቀድሞ በስጦታየተወሰደን ይዞታ በዓይነት ወይም ውርስ ይዞታ እንዲመለስ በማድረግ ሳይሆን የይዞታውን መጠን በልኬት በመለየት መጠኑ ከአጠቃላይ የውርስ ይዞታው ውስጥ ስጦታ ተቀባዩ ከሚደርሰው ድርሻ ላይ እንዲቀነስ በማድረግ ስለመሆኑ። የኢ.ፌ.ዲ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀፅ 40፤ የፌ/ብ/ህ/ቁ/ 1065፤ የገጠር መሬት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጁ ቁጥር 130/1999 አንቀፅ 9(2) እና የደንብ ቁጥር 151/2005 አንቀፅ 10(10)	169030	እነ አቶ አሰፋ ሰቦቃ እና እነ አቶ ከበደ ሰቦቃ	ህዳር 30/2012ዓ.ም	194
1412.	ለህዝብ ጥቅም ሲባል የእርሻ መሬቱ የተወሰደበት ሰው ካሳም ሆነ ምትክ መሬት ባለማግኘቱ በአስተዳደር አካል መፍትሄ ሳይሰጠው	168556	አቶ ተሾመ ድለንሴ እና እነ የቀርሳ ማሉማ	ሰኔ 14 ቀን 2011 ዓ.ም	201

www.abyssinialaw.com

	በፍርድ ቤት አቤቱታውን ሲያቀርብ ፌርድ ቤት ጉዳዩን አከራክሮ ዳኝነት የሚገባዉ ስለመሆኑ። በኢ.ፌ.ድ.ሪ ሕገ መንግሥት አንቀጽ 37፤ከአዋጅ ቁ/455/97 አንቀጽ 3/1/		ወረዲ ገጠር መ/በለስልጣን ጽ/ቤት		
1413.	አንድ ባለይዞታ አንስን ይዞታ በስዖታ አግኝቶ ለረጅም ዓመታት ይዞ በሚመለከታቸዉ የመንግስት አካላት እዉቅና ሲጠቀምበት የነበረ መሆኑ ከተረጋገጠ በክልል ከተሞች ዉስጥ የተሟላ ሰነድ የሌላቸዉና ሰነድ አልባ ይዞታዎችን በማጣራት የይዞታ ማረጋገጫ ሰነድ/ካርታ በመስጠት በተሻሻለው በወጣ መመሪያ ቁጥር 8/2007 መሠረት የመስተናገድ መብት ያለው ስለመሆኑ። የይዞታ ማረጋገጫ ሰነዴ/ካርታ ለመስጠት ተሻሽሎ የወጣ መመሪያ ቁጥር 8/2007 አንቀጽ 4(5)	169864	ወ/ሮ ብርሃን ማለዳ እና የባህር ዳር ከተማ ጣና ክ/ከተማ	28/09/2011	204
1414.	አንድ ሰው የገጠር መሬት በህጋዊ መንገድ የያዘ ስለመሆኑ እስካልተረጋገጠ ጊዚ ድረስ መሬቱን የያዘው በህገወጥ መንገስ መሆኑ ግምት የሚወሰድበት በመሆኑ የይርጋ መቃወሚያን በስነ-ስርዓት መቃወሚያነት ሉያነሳ የማይችልበት ስለመሆኑ።	179827	ካሱ ምስጋናው እና ጥላዬ አስረስ	ታሔሳስ 20 ቀን 2012 ዓ.ም	209

www.abyssinialaw.com

	የአማራ ክልል የገጠር መሬት አስተዳደር እና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 252/2009 አንቀጽ 55 እና 2/39				

www.abyssinialaw.com

ከውል ውጭ

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 3					
1415.	በመኪና ግጭት ጉዳት የደረሰበት ሰው ጉዳት ካሣ ለማግኘት የመኪናው ባለቤት ጥፋት እንዳለበት ማስረዳት የማይኖርበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2066(2),2086(2),2081,2091,2102 እና 2092	16270	አዋሳ እርሻ ልማት ድርጅት እና አቶ መሐሪ ማታ	ታህሳስ 17/1998	50
1416.	ከውል ውጭ በደረሰ ጉዳት ካሣ በመጠየቅ የሚቀረብ ክስ መቅረብ ስለሚኖርበት ጊዜ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2143(1),2143(2)	16062	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና ወ/ሮ አረጋሽ ከበደ	ህዳር 19/1998	74
ቅጽ 4					
1417.	ባልተነጣጠለ ኃላፊነት የተገናኙ ተከሳሾች በአንድ ላይ በተከሰሱ ጊዜ አንዱ ተከሳሽ የሚያነሳውን የይርጋ መቃወሚያ በሌሎች ላይ ስላለው ውጤት የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 1677,1901	19081	አቶ ዓሊ ቃሌብ አህመድ እና እነ አቶ ሚሊዮን ተፈራ (ሦስት ሰዎች)	መጋቢት 18/1999	30

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 5					
1418.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ተጐጂ የሆነ ወገን የወደፊት ህይወት ላይ አሉታዊ ተጽእኖ የሚኖር ስለመሆኑ ምክንያታዊ እርግጠኝነት ያለ እንደሆነ ዳኞች ለተጐጂው የሚከፈለውን ካሣ በርትዕ መወሰን ያለባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2102	19338	ዘይነባ ሐሰን እና ፍሬው ተካልኝ	መጋቢት 2/2000	106
1419.	የፍ/ብህ/ቁ. 2089 ተፈፃሚ ሊሆን የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2089(1) እና (2)	21296	የኔዘርላንድ ልማት ድርጅት እና ውበት አድባሩ	ታህሳስ 1/2000	113
1420.	ጥቅም በሌለው ግንኙነት በመኪና ተሣፎሮ ሲሄድ አደጋ በመድረሱ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት ሰው ካሣ ሊጠይቅ የሚችለው የመኪናው ባለቤት ወይም ጠባቂው ጥፋት መፈፀሙን በማስረዳት ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2089(2)	24818	ይልቃል በእውቀቱ እና ስዩም አባዲ	የካቲት 4/2000	125
1421.	ጉዳት ሊካስ የሚገባው ለደረሰ ጉዳት ብቻ ሳይሆን በጉዳቱ ምክንያት ለሚመጣ ኪሣራ ጭምር ስለመሆኑ	27565	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ አቶ ደምሴ ወርቅነት (ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 1/2000	128

www.abyssinialaw.com

1422.	ለደረሰ ጉዳት ሃላፊ የተባለ ሰው ላደረሰው ጉዳት ካሣ አይከፍልም ሊባል የሚችልበት የህግ መሠረት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2091	28612	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና የአዲስ አበባ ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን	የካቲት 25/2000	133
1423.	ከውልና ከውል ወጪ በሆነ ግንኙነት ከሁለት የተለያዩ የክስ ምክንያቶች የሚመነጭ ኃላፊነትን መሠረት በማድረግ በአንደኛው ግንኙነት ብቻ ተጠያቂ የሆነን ወገን ሁለቱን የኃላፊነት ምክንያቶች መሠረት በማድረግ ካሣ እንዲከፍል በአንድነትና በነጠላ ሊጠየቅ ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2035, 1896	28750	የኢትዮጵያ ጉምሩክ ባለስልጣን እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ህዳር 24/2000	136
1424.	ንብረትን ከመስሪያ ቤት በኃላፊነት የተረከበ ሰው ንብረቱ በጠፋ ጊዜ ከንብረቱ መጥፋት ጋር በተያያዘ ጥፋት ያልፈፀመ መሆኑን ወይም ንብረቱ ከሥራ ሰዓት ውጪ የጠፋ መሆኑን የማስረዳት ሸክም ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2027	28865	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና አቶ ካሣ ግዛው	ህዳር 24/2000	141
1425.	• ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት የሞት አደጋ በደረሰ ጊዜ የሟች የቅርብ ዘመዶች ሊኖራቸው የሚችለው መብት እና • የደረሰውን የሞት አደጋ ተከትሎ የሚቀርብ የቀለብ ጥያቄ ሊስተናገድ	30442	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን ሰሜን ምዕራብ ሪጅን	ህዳር 3/2000	149

www.abyssinialaw.com

	የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2095 807, 812		እና ወ/ሮ ድንቋ አመኔ		
1426.	ሟች ከመሞቱ በፊት ቀለብ የማይሰፈርለት ግለሰብ በሟች ሞት ምክንያት የጉዳት ካሣ በቀለብ መልክ እንዲከፈለው ለመጠየቅ የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2095, 2069(1)	31099	የተንዳሆ እርሻ ልማት አ/ማ እና ወ/ሮ ርሻን አለማየሁ	ግንቦት 14/2000	153
1427.	• በሞት ምክንያት ቀረ የሚባል ጥቅም የሚሰላው ከጠቅላላው የሟች ደሞዝ ላይ የሚቀነሱት በህግ የታወቁት ተቀናሾች ተቀንሰው የሚገኘውን የተጣራ ገቢ መሰረት በማድረግ ስለመሆኑ • የህሊና ካሣ ከአንድ ሺህ ብር ሊበልጥ የማይችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2116	32144	ግብርናና ገጠር ልማት ሚኒስቴር እና ወ/ሮ ኢልሻ ሲራጅ	መጋቢት 23/2000	156
1428.	በሞት አደጋ ምክንያት የተቋረጠ የመተዳደሪያ ጥቅም ጋር በተያያዘ በየወሩ የሚከፈል ካሣ አከፋፈል ስርአት በፍርድ ቤት የተወሰነውን ካሣ አጠቃሎ በባንክ ወይም በሌላ የገንዘብ ተቋም በማስቀመጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2095(2)	32250	ወ/ሮ አስናቀ ወ/ማሪያም እና እነ አቶ ከተማ ተሰማ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 25/2000	159
1429.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ጉዳት የደረሰበት ሰው ከደረሰበት የአካል ጉዳት	34138	እነ ሲስተር ገነት ጌታቸው	ግንቦት	166

www.abyssinialaw.com

	በተጨማሪ በደሞዝ ረገድ የቀረበት ጥቅም (ገቢ) መኖሩ ከተረጋገጠ ሊካስ የሚገባ ስለመሆኑ		(ሁለት ሰዎች) እና ወንድወሰን ታይሉ ወልደ ማሪያም	26/2000	
1430.	በሥራ ግንኙነት ውስጥ የቅርብ አለቃ የሆነ ሰው በሥሩ ያሉ ሠራተኞችን አስመልክቶ ለበላይ ኃላፊዎች የሚፅፈውና የሚልከው ሪፖርት ሥም ከማጥፋት ጋር በተያያዘ የፍትሐብሔር ሃላፊነት ሊያመጣበት የማይችል ስለመሆኑ	34906	የኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን የምስራቅ ሪጅን ጽ/ቤት እና ወ/ሪት ፍሬሕይወት እርቄ	ግንቦት 5/2000	171
1431.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ጉዳት ላደረሰ ወገን የመድን ሽፋን የሰጠ አካል በሃላፊነቱ መጠን ለተጐጂው መካሱ ተጐጂው በጉዳት አድራሹ ላይ የሚያቀርበውን ተጨማሪ (ቀሪ) የካሣ ጥያቄ የሚከለክል ስላለመሆኑ	30536	ወ/ት አለምነሽ ዋቅቶላ እና አቶ ይልቃል ጌጤ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 23/2000	353
ቅጽ 6					
1432.	ያለግባብ መበልፀግ ጋር በተያያዘ የሚነሳ የካሣ ጥያቄ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የይርጋ ደንብ ከውል ውጭ በሚደርስ ሃላፊነት ሥር የተመለከተው የይርጋ	34406	ወ/ሮ መገርቱ ነጋሣ እና	ሚያዝያ 7/2000	225

www.abyssinialaw.com

	ዘመን ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2143(1)		እነ ወ/ሮ ፀሃይ ልጋ		
ቅጽ 9					
1433.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 2143 ላይ የጉዳት ካሣን አስመልክቶ የቀረበው የይርጋ ድንጋጌ የሞት ጉዳትን የሚያካትት ስለመሆኑ	34544	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና ወ/ሮ ፋጤ ዓሊ	ጥቅምት 11/2001	61
1434.	ማንም ሰው ሥራው በሚያደርሰው ጉዳት ምክንያት ጥፋት ባይኖርበትም ከውል ውጭ ሃላፊነት ሊከተልበት የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2066- 2089(2069(1))	33201	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና ሼል ኢትዮጵያ	ጥቅምት 27/2001	63
1435.	ለአካለ መጠን የደረሰ ሰው (ልጅ) ሃላፊነትን የሚያስከትል ሥራ የሰራ እንደሆነ ወላጆች በፍ/ብሔር በሃላፊነት ሊጠየቁ የማይችሉ ስለመሆናቸው የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2125, 2124	31721	ወ/ሮ ብዙነሽ ኃ/ዮሐንስ እና ወ/ሮ ስንታየሁ እሸቱ	ጥቅምት 25/2001	65

www.abyssinialaw.com

1436.	ጉዳት መድረሱ የተረጋገጠ ከሆነና ጉዳቱ በተጐጂው የወደፊት ህይወት ላይ አሉታዊ ተፅእኖ ሊያሳድር እንደሚችል ምክንያታዊ እርግጠኝነት ያለ እንደሆነ ካሣ ርትዕን መሠረት በማድረግ ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ	35034	እነ ወ/ሮ ጥሩቀለም ደሴ እና እነ ወ/ሮ ጽጌ ከፍያለው	ጥቅምት 6/2001	70
1437.	ከውል ውጭ በሆነ ግንኙነት የሰው ህይወት የጠፋ እንደሆነና ለጉዳቱ መንስኤ (ምክንያት) የሆነው ወገን ሃላፊነት የተረጋገጠ ከሆነ በጠፋው የሰው ህይወት የተነሣ ጉዳት የደረሰበት ሰው የሞተው ሰው ምን ያህል ጥቅም ያስገኝለት እንደነበር ወይም ምን ያህል ተጨማሪ ዕድሜ ሊኖር እንደሚችል ያላስረዳ ቢሆንም እንኳን ፍ/ቤት የጉዳት ካሣውን በርትዕ ሊወስን የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2102	34314	ወ/ሮ ግምጃ ጎበና እና እነ አቶ ወንድወሰን ወልዴ (ስድስት ሰዎች)	ህዳር 11/2001	73
1438.	የጉምሩክ ባለሥልጣን ያለአግባብ በቁጥጥሩ ሥር አድርጐ ለሚያቆየው ንብረት በባለንብረቱ ላይ ጉዳት የደረሰ እንደሆነ በኃላፊነት ሊያስጠይቀው የሚችል ስለመሆኑ	31704	አቶ አማረ መጃ እና የድሬዳዋ ለጋር ጉምሩክ	ጥር 29/2001	76
1439.	በጥቅም ላይ ባልተመሰረተ ግንኙነት በመኪና ተሣፍሮ የሚሄድ ተሣፋሪ ላይ ለሚደርስ አደጋ የመኪናው ባለቤት ካሣ የመክፈል ሃላፊነት የማይኖርበት ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2089	38457	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና ተመኘሁ እንደሻው	ሰኔ /2001	79

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 10					
1440.	የጉዳት ኪሣራ የሚከፈለው ጉዳት ስለመድረሱ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2090,2091	39601	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና ገዛኸኝ መንግስቱ	ጥቅምት 5/2002	277
1441.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ጉዳት የደረሰበት ሰው ጉዳቱ ከመድረሱ በፊት ገቢ ያልነበረው መሆኑ በርትዕ ሊከፈለው የሚገባውን ካሣ የሚያስቀር ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2102	42962	አቶ አየለ አድማሱ እና አቶ አጀቡ ሹሜ	ታህሣሥ 28/2002	279
1442.	በወንጀል ጉዳይ ተከስሶ ጥፋት የሌለበት መሆን በራሱ በተመሳሳይ ጉዳይ በፍትሐብሔር ከቀረበ ክስ ነፃ ለመውጣት እንደ በቂና የመጨረሻ መስፈርት የሚወሰድ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2149	43843	ዶ/ር ተስፋነሽ በላይ እና አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ	መጋቢት 21/2002	282
1443.	ለተወሰነ ጊዜም ሆነ ላልተወሰነ ጊዜ የተቀጠረ ሠራተኛ ከውል ውጭ በሆነ ግንኙነት በሥራ ወቅት በሌሎች ሰዎች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት አሠሪ ኃላፊነት	45735	አቶ ደረጀ ቸርነት እና	መጋቢት 21/2002	285

www.abyssinialaw.com

	ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2130, 2131, 2132		ወ/ሮ ሕይወት የኃላሸት		
1444.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ህይወቱ ካለፈ ሰው ጋር በተገናኘ የሚከፈለው የጉዳት ካሣ መብቱን የሚጠይቀው ሰው ዕድሜ ከአስራ ስምንት ዓመት በላይ በመሆኑ የተነሣ ብቻ ካሳው ሊከፈለው አይገባም ለማለት የሚያስችል የሕግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2095/1/	50225	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ ወ/ት ዝናሽ አሰፋ (ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 5/2002	293
ቅጽ 11					
1445.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት በመኪና ላይ ጉዳት በደረሰ ጊዜ የመኪናው ባለቤት በደረሰው ጉዳት የተነሳ ሊከተል የሚችለውን ኪሣራ ለመቀነስ ተገቢውን ጥረት የማድረግ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2091, 2097/1/ /2/	54021	አቶ ዱላ ያሲን እና ወ/ሮ አበበች እሸቴ	ህዳር 03/2003	375
1446.	የህንፃ ተቋራጭ ሠራተኛ በመሆን በሚሠራው ህንፃ ላይ ሥራውን በማከናወን ላይ እያለ ከህንፃው ወድቆ ጉዳት የደረሰበት ሰው የሚሰራውን ህንፃ ባለቤት ከውል ውጭ የሆነ ግንኙነትን መሰረት በማድረግ የጉዳት ካሣ ሊጠይቅ	52595	ብሔራዊ የመረጃና ደህንነት አገልግሎት እና	ታህሳስ 15/2003	380

www.abyssinialaw.com

	የሚችልበት የህግ መሠረት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2077		እነ ወ/ሮ ሻሎም ተስፋዬ /አራት ሰዎች		
1447.	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን የዘረጋቸው የኤሌክትሪክ መስመር ገመዶች ለሚያደርሱት ጉዳት ከጎላፊነት ነፃ ሊሆን የሚችለው ጉዳቱ የደረሰው ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በተጐጂው ጥፋት መሆኑን በማስረዳት ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2086/2/	57904	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና አቶ ወልዱ ገ/ስላሴ	ታህሳስ 15/2003	383
1448.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ተፈፃሚ ከሚሆነው የይርጋ ጊዜ ጋር በተገናኘ ለደረሰው ጉዳት ምክንያት የሆነው ድርጊት በወንጀል የሚያስቀጣና ጥፋት መሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ አጥፊው በወንጀል ጉዳይ ክስ ያልቀረበበትና ያልተቀጣ እንኳን ቢሆን በወንጀል ህጉ የተመለከተው የይርጋ ጊዜ ተፈፃሚ ሊደረግ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2143 /1/ እና /2/	58920	አለምነው አበበ አካሌ እና ህብረት ኢንሹራንስ አ.ማ	የካቲት 22/2003	386
1449.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ፍ/ቤቶች የጉዳት ካሣን አስመልክቶ የሚሰጡት ውሣኔ በይግባኝ ሊለወጥ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2152, 2153	53598	አቶ ይልማ ደጀኔ እና ወ/ሮ መዲና ዲታሞ	ግንቦት 19/2003	388

www.abyssinialaw.com

1450.	የባንክ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰው ጥፋት ፈጽሟል በሚል በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችልበት ብሎም ላደረሰው ጉዳት ካሣ እንዲከፍል ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2524/2/, 1676/1/, 1790/2/, 2090	44427	አቶ ለገሰ ጥቀኔር እና ንብ ኢንተርናሽናል አ.ማ	መጋቢት 09/2003	394
1451.	• አንድ ሰው የሌላውን ሰው የሥራ ድካም ወይም በሌላው ሰው ሀብት በመገልገል በቂ ባልሆነ ምክንያት ጥቅም ያገኘ እንደሆነ አላግባብ ባገኘው ጥቅም መጠን ለባለሁብቱ ወይም በጉልበቱ ለደከመው ሰው የመካስ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ • አንድ ሰው ባለዕዳ መሆኑን ያመነ እንደሆነ ዕዳው የታመነለት ሰው ባለዕዳው ዕዳውን ያመነበትን ምክንያት የማስረዳት /የማረጋገጥ/ ግዴታ የሌለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2162 2164 2019	59698	አቶ ሚኪያስ ከበደ እና እነ ወ/ሮ ምስራቅ ንጉሴ /ሁለት ሰዎች/	መጋቢት 06/2003	396
1452.	• በህክምና ጉድለት ሀላፊነት ሊከተል የሚችልበትና ካሣ የሚከፈልበት አግባብ • የጉዳት ካሣን ለመወሰን የጉዳቱን ልክ በማስረጃ ለማረጋገጥ አዳጋች ሲሆን በርትዕ ለመወሰን የሚቻል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2090, 2102	64590	ሜሪስቶፕስ ኢንተርናሽናል ኢትዮጵያ እና ወ/ት ሠናይት ዓለማየሁ	ሚያዝያ 18/2003	400
1453.	የትራንስፖርት አገልግሎት በሚሰጥ ተሽከርካሪ ተሳፋሪ በመሆን ሲጓዙ	67973	አቶ በቀለ ወልቻም	ሐምሌ	404

www.abyssinialaw.com

	ለሚደርስ ጉዳት አጓዡ ከኃላፊነት ነፃ ሊሆን የሚችልባቸው ልዩ ሁኔታዎች፣ ኃላፊ በሆነ ጊዜ የኃላፊነቱ መጠን እንዲሁም አጓዡ በህግ ከተደነገገው የጉዳት ካሣ መጠን በላይ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችልባቸው ሁኔታዎች የንግድ ህግ ቁ. 595, 596, 599, 588, 597 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2130, 2092, 2091		እና አቶ ጥበቡ ጦራ	25/2003	
1454.	• መኪና ወይም ባለሞተር ተሽከርካሪ ልዩ የምዝገባና የባለሀብትነት ስም ዝውውር የሚያስፈልገው ግዙፍነት ያለው ተንቀሳቃሽ ንብረት ስለመሆኑ • የባለሞተር ተሽከርካሪ ባለቤትነት /ባለሃብትነት/ ወደ ሌላ ሰው ተላልፏል ሊባል የሚችልበት አግባብ • መኪኖች እና ባለሞተር ተሽከርካሪዎች ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ለሚያደርሱት ጉዳት በኃላፊነት ስለሚጠየቀው ወገን የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1186/1/ /2/, 2081/1/, 2082/2/, 2083/1/, 2267/2/, 2324/1/ አዋጅ ቁ. 256/60 አንቀጽ 6 አዋጅ ቁ. 468/97 አንቀጽ 21 ደንብ ቁ. 360/61 አንቀጽ 6 7/1/ /3/, 8, 11/1/ /2/, 42-45	24643	ወ/ሮ አስናቀች ወ/ማርያም እና አቶ አለማየሁ አህመድ	ሐምሌ 29/2000	410
1455.	ባለሞተር ተሽከርካሪ ከሚያደርሰው ጉዳት ጋር በተያያዘ የመጨረሻው ኃላፊነት	55228	አቶ አብራር ሳቢር	ጥር	415

www.abyssinialaw.com

	(ultimate liability) የሚወድቀው መኪናው ሲሸከረከር የነበረው ባለቤቱ በቀጠረው ሹፌር እንኳን ቢሆን በወቅቱ በመኪናው ሲገለገል የነበረው ሰው ላይ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2082/1/, 208/1/, 2083/1/		እና እነ ወ/ሮ አለምፀሐይ ወሰኔ /ሁለት ሰዎች/	25/2003	
1456.	ከውል ውጭ የሌላ ሰው ሃብት የሆነን ነገር በመያዝ ለተገለገለበት ጊዜ ክፍያ እንዲከፈል በሚል የቀረበ አቤቱታ ጋር በተያየዘ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024 ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024	54518	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ ፀሐይ ዘሙይ /ሁለት ሰዎች/	የካቲት 14/2003	419
1457.	• ለአካለ መጠን ያልደረሱ ህፃናት ላይ ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ጉዳት ሲደርስ የጉዳት ካሣ መከፈል የሚገባው ስለመሆኑና የካሣ አወሳሰኑ ስሌት • በገንዘብ ለመተመን የሚያዳግት የአካል ጉዳት በደረሰ ጊዜ ካሣ በርትዕ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2090, 2091, 2092/2/, 2095/2	38117	አቶ ብርሃኑ ፈይሳ ቢፍቱ እና እነ ናይል ኢንሹራንስ /ሁለት ሰዎች	ሐምሌ 09/2001	422

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 13

1458.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት ከደረሰ ጉዳት ጋር በተያያዘ ለተጐጂው የሚከፈል የጉዳት ካሣ አከፋፈል በአንድ ጊዜ እንዲከፈል ሊወሰን የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2154, 2095(2)	67225	አቶ ኤርሚያስ ሓይሉ የሆነስት የረር ማኔጂንግ ዳይሬክተር እና አቶ ብርሃኑ ዳምጠው	የካቲት 26/2004	479
1459.	በኤሌክትሪክ መስመር ምክንያት ከደረሰ የቃጠሎ አደጋ ጋር በተገናኘ ፍ/ቤቶች የጉዳት ኃላፊነትንና ካሣን ለመወሰን፣ ጉዳቱ በምን ምክንያትና ሁኔታ እንደደረሰ፣ መብራት ሀይል ጥፋት ሳይኖር ኃላፊ ሊያደርጉ የሚችሉ አደገኛ ሁኔታዎችን ስለመፍጠሩ ወይም በሥራው ሊያደርግ የሚገባውን ጥንቃቄ አለማድረጉ ወዘተ ተገቢነት ባላቸው ማስረጃዎች ማንጠር ያለባቸው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2028,2066,2069,2027 በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.246,247,259	63231	የኢትዬጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና አቶ ወልደ ሚካኤል ሻንቆ	ግንቦት 06/2004	483
1460.	ለጉዳት ከሚከፈል የሞራል ካሣ ጋር በተያያዘ ልጃቸውን በሞት ያጡ ወላጆች ሁለት በመሆናቸው ለእያንዳንዳቸው 1000 ብር ሊከፈል የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	69428	አዋሽ ኢንሹራንስ አ.ማ እና እነ መሐመድ አባ አሊ	የካቲት 26/2004	486

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ 2116(3)		(ሁለት ሰዎች)		
1461.	ብዙ ሰዎች በአንድ ጉዳይ ለደረሰ ጉዳት ካሣን እንዲከፍሉ የተገደዱ እንደሆነ እያንዳንዳቸው ለደረሰው አጠቃላይ ጉዳት ኃላፊ የሚሆኑ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2155(1)	68613	ሐጂ መሐመድ አመዴ እና አቶ መኮንን መስፍን	ሰኔ 18/2004	488
1462.	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን ማንኛውንም ኤሌክትሪክ የማመንጨት፣ የማስተላለፍና የማከፋፈል ብሎም የመሸጥ ስራዎች በሚያከናውንበት ወቅት ሁሉ የአካባቢ ጥበቃን በሚመለከት የወጡ ህግጋትን በማክበር መሆን ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.86/89 አንቀፅ 13(1) ደንብ ቁ.49/91 አንቀፅ 23(2), 35	65395	አቶ ትዕዛዝ ኮሬ እና የኢትዮጵያ ኤሌትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን	የካቲት 26/2004	490
1463.	ከአሰሪና ሠራተኛ አገናኝ አገልግሎት ጋር በተገናኘ ሰዎችን ወደ ውጪ አገር የላከ ሰው በተላኩት ሰዎች ላይ ለሚደርስ ጉዳት ካሣ የመክፈል ግዴታ የሚኖርበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 632/2001	74111	የማህደር ኤጄንሲ ባለቤት ወ/ሮ አለምነሽ ኤርሞ እና ወ/ሪት አለም መስፍን ተወካይ ገበየ ደጉ	ሐምሌ 04/2004	495

www.abyssinialaw.com

	ቅጽ 14				
1464.	• የፌዴራልና የክልል ከተማ አስተዳዳር አካላት የግንባታ ፈቃድ ከመስጠታቸው በፊት የቴሌኮሚኒኬሽን ወይም የኤሌክትሪክ ሀይል አውታር ስለመኖሩ እንዲሁም ፈቃድ ጠያቂው አካልም ግንባታን ከማካሄዱ በፊት በቴሌኮሚኒኬሽንና በኤሌክትሪክ ሀይል አውታር ላይ ጉዳት የማያደርስ መሆኑን በቅድሚያ የማረጋገጥ ግዴታ ያለባቸው ስለመሆኑና በዚህም የተነሳ በቸልተኝነት ግንባታ በማከናወን ጉዳት ያደረሰ ወገን በኃላፊነት የሚጠየቅ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.464/97 አንቀጽ 3(3) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2027(1),2035(1),2028(1),2091 አዋጅ ቁ.49/89 አንቀጽ 23(1)	77238	ኢትዮ ቴሌኮም እና አቶ ንጉሴ ተፈራ	ህዳር 03/2005	
	ቅጽ 15				
1465.	ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት አንድ ሰው በሌላ ሰው ንብረት ላይ ጉዳት ባደረሰ ጊዜ ጉዳት የደረሰበት ንብረት ባለቤት ለንብረቱ የመድን ዋስትና የገባ ሆኖ የመድን ተቋሙ በመድን ውሉ መሠረት ጉዳት ለደረሰበት ወገን የጉዳት ካሣ በመክፈል በጉዳት አድራሹ ንብረት ባለቤት ላይ ብቻ ክስ በመመስረትና ጉዳቱን	89504	አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ እና	መስከረም 22/2006	317

www.abyssinialaw.com

	በቀጥታ ያደረሰውን ሰው በመተው ጉዳቱ ለደረሰበት ሰው የከፈለውን የጉዳት ካሣ ክፍያውን እንዲከፍለው ለመጠየቅ ስለመቻሉ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1677, 1896, 2081, 18, 2156 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 36(2)		እነ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን (ሁለትት ሰዎች)		
1466.	• ባለፎቶግራፍ ወይም ባለስዕሉ ካልፈቀደ በቀር የማንም ሰው ፎቶግራፍ ወይም ስዕል በህዝብ አደባባይ ሊለጠፍም ሆነ ሊባዛ ወይም ሊሸጥ የማይችል ስለመሆኑና ፎቶው ወይም ስዕሉ ጥቅም ላይ ለዋለበት የማስታወቂያ ሥራ ባለፎቶው ወይም ባለስዕሉ ካሣ ሊከፈለው የሚገባ ስለመሆኑ፣ • ለባለ ፎቶው ወይም ለባለስዕሉ የሚከፈለውን የካሣ መጠን ድርጊቱን የፈፀመው ሰው በዚሁ ድርጊት ያገኘው ሀብት (ጥቅም) ተመዛዛኝ በሚሆንበት መጠን በዳኛች ሊወሰን ስለመቻሉ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 28 29(2), 2142	91710	ሕጻን ሪያን ሚፍታህ እና ኤልሲውዲ ኬብልስ ኃላፊነቱ የተ.የግል ማህበር	ህዳር 16/2006	319
1467.	• ጥቅምን መሠረት ባላደረገ ሁኔታ ህፃናትን (እድሜው ለአካለ መጠን ያልደረሰ ሰውን) አሳፍሮ በመጓዝ ወቅት በደረሰ አደጋ ምክንያት በህፃናቱ ላይ ጉዳት የደረሰ እንደሆነ የተሸከርካሪው ባለቤትና በወቅቱ በተሸከርካሪው ሲገለገል የነበረ ወይም ሹፌሩ የጉዳት ካሣ የመክፈል ኃላፊነት የሚኖርባቸው ስለመሆኑ፣ • የተሸከርካሪ ባለቤት የሆነ ሰው ጥቅም በሌላው ግንኙነት መነሻ በተሸከርካሪው ተሳፍሮ ሲጓዝ በነበረ ሰው ላይ ለሚደርስ የአደጋ ጉዳት ካሣ	92020	እነ የኢ.ፌ.ዲ.ፌ ፌዴሬሽን ምክር ቤት (ሁለት ሰዎች) እና ቄስ ማሞ ይታፈሩ	ታህሳስ 15/2005	323

www.abyssinialaw.com

	ለመክፈል የማይገደድ ቢሆንም ጉዳቱ የደረሰው ከፍተኛ ጥንቃቄና እንክብካቤ ሊደረግላቸው በሚገባ ህፃናት ላይ በሆነ ጊዜና ህፃናቱም ጥንቃቄ ባልተሞላበት ሁኔታ በተሸከርካሪው ላይ የተጫኑ (የተሣፈሩ) እንደሆነ የተሸከርካሪው ባለቤት የጉዳት ካሣ የመክፈል ኃላፊነት የሚኖርበት ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 36(2), 15, 25 የህፃናት መብቶች ስምምነት አንቀጽ 3, 6(1) የአፍሪካ ህፃናት መብቶችና ደህንነት ቻርተር አንቀጽ 4(1), 5(1) የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2126(2), 2127, 2130 2131, 2089(2), 2081(1)				
1468.	አንድ ሠው በሰራው ሥራ ወይም በፈፀመው ድርጊትና ድርጊቱ በሌሎች ሰዎች ላይ ጉዳት እንዳያስከትል ተገቢውን ጥንቃቄ ባለማድረጉ ምክንያት በ3ኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት በፍ/ብሔር ኃላፊነት ተጠያቂ የሚሆን ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2069	88432	ወጣት ደሣለኝ ወንታ እና አቶ ኡስማን መሐመድ	መስከረም 22/2006	327
1469.	• አንድ የመንግስት መ/ቤት በሠራተኛው ተግባር በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችለው በሠራተኛው የተፈፀመው ጥፋት የሥራ ጥፋት ሆኖ ሲገኝ ስለመሆኑ፣ • አንድ ጥፋት የሥራ ጥፋት ነው ተብሎ የሚወሰደው ጥፋት አድራጊው በጥፋቱ ላይ የወደቀው በቅን ልቦና በስልጣኑ ለሥራው ክፍል መልካም ያደረገ መስሎት የፈፀመው መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑና ከዚህ ውጪ በሆነ ጉዳይ ግን	82154	አርባ ምንጭ ዩኒቨርሲቲ እና ተጠሪ፡ አቶ ፍቅሩ ኃይሌ	መጋቢት 24/2005	330

www.abyssinialaw.com

	ጥፋቱ እንደ ግል ጥፋት የሚቆጠር ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2126, 2127 (1)(2)(3)				
ቅጽ 16					
1470.	የጉዳት ካሳ አከፋፈልን በተመለከተ በአንድ ጊዜ ሊሆን የሚችል መሆን ያለመሆኑን ለመወሰን ለፍርድ ቤቱ የተተወ ስለመሆኑ በአንድ የግል ድርጅት ውስጥ ተቀጣሪ የሆነ ግለሰብ የአካል ጉዳት በሚደርስበት ወቅት የጉዳት ካሳው አሰላሉ የጡረታ መውጫ እድሜውን መሰረት ቢያደርግ ተገቢ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2154፣2090፣2091፣2095 አዋጅ.ቁ715/2003	92040	አቶ ጥምቀቱ ጋመነ እና ወ/ት ታገሰች ዮሐንስ	ሚያዚያ 09/2006	143
1471.	አንድ ሰው የሌላውን ሰው የሥራ ድካም ወይም በሌላው ሰው ሀብት በመገልገል በቂ ባልሆነ ምክንያት ጥቅም ያገኘ እንደሆነ አላግባብ ባገኘው ጥቅም መጠን ለባለሀብቱ ወይም በጉልበቱ ለደከመው ሰው የመመለስና የመካስ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ	93104	ከተማ ልማትና ኮንስትራክሽን	ሚያዚያ 20/2006	149

www.abyssinialaw.com

	በፍ/ሕ/ቁ 2162፣2164(1)		ሚኒስቴር እና አቶ ደስታ ጁላ ቤካሎ		
1472.	ከሳሽ የጠየቀውን የካሳ ገንዘብ ተከሳሽ በግልጽ አለመካዱ የካሳውን መጠን ሙሉ ወይም በከፊል እንዳመነ የማያስቆጥር ስለመሆኑ፤ ሰዎች አንድ ሆነው በአንድ ጉዳይ ካሳ እንዲከፍሉ የተገደዱ እንደሆነ በአንድነት እያንዳንዳቸው ሀላፊ እንደሆኑና ለበደሉ ተግባር አነሳሽ በሆነው በዋና አድራጊው እና በተባባሪዎች መካከል ልዩነት የሚደረግ ስለመሆኑ፤ በፍ/ህ/ቁ 2155/1/ እና /2/ የፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ 83	94181	አቶ ሽኩር ጀማል እና ወ/ሪት ኤደን ነጋሽ	ግንቦት 18/2006	152
ቅጽ-17					
1473.	ሁለት የሞተር ተሽከርካሪዎች ሲጋጩ እያንዳንዱ ተሽከርካሪ በየራሱ አንዱ ከአንዱ ላይ ጉዳት እንዳደረሱ የሚቆጠረውና የእያንዳንዱ መኪና ባለሀብት ለአደጋው ኃላፊ የሚሆነው አደጋው የደረሠው ከአንደኛው መኪና አሽከርካሪ ስህተት መሆኑ በማስረጃ ያልተረጋገጠ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ፡-	95267	ናይል ኢንሹራንስ እነ ካሳሁን ወንድሙ (ሶስት	ጥቅምት 28/2007	232

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ሕ/ቁ 2084		ሰዎች)		
1474.	የአንድ ግንባታ ባለቤት ግንባታውን ለሚያከናውነው የስራ ተቋራጭ ግንባታው ሲከናወን ለሚደርሱ ከውል ውጪ ኃላፊነቶች ወይም በህጉ የተጣለበትን ፍትሐ ብሄራዊ ግዴታዎች ለስራ ተቋራጩ በማስተላለፍ የሚያደርገው ስምምነት በህግ ጥበቃ የሚደረግለት ስለመሆኑ፡- የፍ/ሕ/ቁ.2027(1)፣2130፣2132(1)፣2131(1)፣2035(1)፣2141 የፍ/ሕ/ቁ. 1675፣1716፣1731 አዋጅ ቁጥር 464/97 አንቀፅ 3(3)	93772	አቶ ሁሴን አምዴ እና እነ ኢትዮ ቴሌኮም (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 30 ቀን 2007ዓ.ም	235
1475.	አንድ ኢንሹራንስ ኩባንያ በውል የመነጨውን ግዴታውን በወቅቱባለመወጣቱ ለተከሰተው ተጨማሪ ወጪ ተጠያቂ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ የን/ሕ/ቁ 665	95751	ወ/ሮ እመቤት መኮንን እና እነ ወ/ሮ መሰረት አስናቀ (ሁለት ሰዎች)	መስከረም 29 ቀን 2007 ዓ.ም.	241
1476.	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ ያልተወረሰ ቤትን በህገወጥ መንገድ በመያዝ የተጠቀመበት ከሆነ የኪራይ ገንዘብና ያለአግባብ የበለፀገበትን ያህል ሊከፍል	97683	አክበር አሊ ካምሩዲን ኩባንያ	መጋቢት 18 ቀን	243

www.abyssinialaw.com

	የሚገባ ስለመሆኑ፡- ያለአግባብ በመንግስት ተይዞ ለቆየ ቤት የታጣ ጥቅም አይከፈልም ሊባል የማይችል ስለመሆኑ፡- የፍ/ሕ/ቁ 2162 አዋጅ ቁጥር 193/92 አንቀፅ 7(3) አዋጅ ቁጥር 192/92 አንቀፅ 3		እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	2007ዓ.ም	

ቅጽ-18

1477.	ለአንድ ጉዳት ወይም አደጋ መድረስ ጉዳት የደረሰበት ሰው አስተዋፅዋኦ ካለው የጉዳት አድራሹ ኃላፊነት በከፊል ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ 2098/1/፣ 2097/2/፣2095	106450	የኢት/ኤሌ/ኃይል አገልግሎት ትመቂ ዲስትሪክት እና እነ በሳናናማ /ሦስት ሰዎች/	ሚያዚያ 15 ቀን 2007 ዓ.ም	212
1478.	በአንድ ንዑስ የስራ ተቋራጭ ውስጥ ተቀጥሮ የሚሠራ ሰራተኛ ለሚደርስበት ጉዳት ዋናው ሥራ ተቋራጭ ከውል ውጪ በኃላፊነት	106147	እሸት ኢንጂነሪንግህ	ግንቦት 10 ቀን 2007	216

www.abyssinialaw.com

	የሚጠየቅበት የህግ መሠረት የሌለ ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ./ቁ 2027-2136		/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ ፋንታዬ ቢያድግልኝ	ዓ.ም	
1479.	በአንድ ተቋም /መንግስታዊም ሆነ በባለስልጣን የተፈቀደለት/ ባለቤትነት የሚያካሄደው አደገኛ ተግባራት በሌላ ሰው ላይ ጉዳት ያደረሰ በሆነ ጊዜ ድርጅቱ ስራው በህግ የሚጠበቅበትን ደረጃ ያሟላ ስለመሆኑ እና በከፊልም ሆነ በሙሉ የተጎጂ ጥፋት መኖሩን እስካላስረዳ ድረስ ለደረሰው ጉዳት ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 2069/1/ /2/ እና 2086/2/	101229	የኢት/ኤሌ/ኃ/ኮ እና አቶ ጣሂር ሣፋይ	ሰኔ 15 ቀን 2007 ዓ.ም	219
1480.	በሌላ ሰው የስራ ድካም ወይም የሌላ ሰው ሃብት በሆነ ነገር በመገልገል በቂ ባልሆነ ምክንያት ጥቅም ያገኘ ሰው አለአግባብ ጥቅም ባገኘበት መጠን ለባለሃብቱ ወይም ጉልበቱ ለደከመው ሰው ይህ አድራጎት ባደረሰበት ጉዳት መጠን ኪሳራ መክፈል የሚገባው ስለመሆኑ የፍ/ሕ/ቁ.2162	90529	አቶ ኃ/እየሱስ መንግስቴ እና አማኑኤል ፀጋ የከተማ ሱቅ ቤቶች ልማት አክሲዮን ማህበር	ሐምሌ 2 ቀን 2007 ዓ.ም	224

www.abyssinialaw.com

ቅጽ-19					
1481.	አንድ ሰው በህግ ወይም የሚፀና ውል የሚሰጠው አንዳች መብት እንደሌለ እያወቀ የሌላ ሰው የሆነን ንብረት በእጁ ባደረገ ጊዜ ንብረቱ ሊያፈራ የሚችለውን የገንዘብ ግምት እንዲመልስ ሊወሰን የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.2178	100651	ወ/ሮ መንበረ ሰፈርህ እና ወ/ሮ ብርሃኔ ጌቴ (ሦስት ሰዎች)	መስከረም ቀን 2008 ዓ/ም	216
1482.	በወሊድ ወቅት በህክምና ተቋሙና በሙያው ባለቤት ዘርፉ የሚጠይቀውን ጥንቃቄ ሳይደረግ በሚወለደው ህፃን ላይ የአካል ጉዳት ከደረሰ ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁ.1790፣2028፣2031፣2647 /2/ እና 2651	96548	ሐያት ሆስፒታል እና ወ/ሮ አስቴር ሰለሞን	መስከረም 24 ቀን2008 ዓ.ም.	220

www.abyssinialaw.com

1483.	በውል የተገባ አንድ ግዴታ መፈጸም ያለመፈጸሙን ለማጣራት የግራ ቀኙ ተዋዋይ ወገኖች የገቡት ግዴታ እና ያላቸው መብት የሚገልጽ የሰነድና የሰው ማስረጃ እንዲሁም የግዴታ ልዩ ባህርይ መሰረት በማድረግ ልምድን መዳሰስ የሚጠይቅ ስለመሆኑ ፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ 246፣247፣248 እና 249	96041	የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት እና ወ/ሮ አልማዝ ግዛው	ጥቅምት 26 ቀን 2008 ዓ.ም	231
1484.	የካሳን መጠን በርትዕ ለመወሰን የሚያስገድድ ሁኔታ በገጠመ ጊዜ መጠኑን ለመወሰን የጉዳት ካሳው መጠን ከጉዳቱ ተመጣጣኝ ይሆን ዘንድ ሚዛን ላይ ሊቀመጡ የሚገባቸው መለኪያዎች ሊኖሩ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ሕ/ቁ.2102 እና 2153	108251	የኢትዮጵያ መንገዶች ኮንስትራክሽን ኮርፖሬሽን እነ አቶ አመከክ ከሊፋ	ጥር 5 ቀን 2008 ዓ.ም	235
ቅጽ-20					
1485.	በአንድ ሰው ላይ ለደረሰ ጉዳት ኃላፊነትን በሚጥሉ የተለያዩ የህግ ድንጋጌዎች ምክንያት ከአንድ በላይ የሆኑ ሰዎች ለጉዳቱ በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ በሚሆኑበት ጊዜ ኃላፊ ከሆኑት ሰዎች አንዱ ብቻ ጥፋት የሰራ እንደሆነ በመጨረሻ የተወሰነውን ዕዳ እርሱ እራሱ ብቻ የመቻል ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ፣ *ፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2157*	117506	የመ/ፈ/አቅርቦት ኤጀንሲ እና አቶ አዲሱ ገዛኽኝ	8/9/2008 ዓ.ም	252

www.abyssinialaw.com

1486.	በመሬት ይዞታዬ ላይ ጉዳት ደርሶብኛል በማለት የሚቀርብ ክስ በሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ መቅረብ ያለበት ሰለመሆኑ *ፍ/ሕ/ቁ 2143*	119563	ኢትዩጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል አገልግሎት እና አቶ ሐጂ ነገዋ	26/1/ 2009 ዓ.ም	255
ቅጽ-21					
1487.	በተሽከርካሪዎች ላይ የደረሰን ጉዳት በተመለከተ የገበያ ዋጋ አስልቶ ግምት ለማቅረብ በህግ ለትራፊክ ፖሊስ የተሰጠ ተግባር ስላለመሆኑ የተሽከርካሪ ዋጋ ግምት የመተመን አገልግሎት መስጠት የትራንስፖርት ባለሥልጣን ስለመሆኑ በአንድ ንብረት ላይ የደረሰው ጉዳት ጠቅላላ ጉዳት (total loss) በሚሆንበት ጊዜ በንብረቱ ላይ የደረሰውን አጠቃላይ ግምት ከመጠየቅ ውጪ ይገኛል ተብሎ የሚታሰበውን ገቢ መጠየቅ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ *አዋጅ ቁ.681/2002 አንቀፅ 2(25)፣37(2(ሐ)* *አዋጅ ቁ.468/97 አንቀፅ 7(1(ዘ)) የፍ/ሕ/ቁ.2090(1)፣2092 እና 2119(1)(2)*	127587	ፐርፌክት ትራንዚትና ትራንስፖረት ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና አቶ አህመድ ዳውድ	ሚያዚያ 16 ቀን 2009 ዓ.ም	263

www.abyssinialaw.com

ቅጽ-22					
1488.	በተጎጂ ላይ ከደረሰ የሞት አደጋ የተነሳ በራሳቸው ስም ሆነው በመተዳደሪያ ረገድ ለሚደርስባቸው ጉዳት ካሳ ለመጠየቅ የሚችሉት፤ የተጎጂ ባል ወይም ሚስት፤ ወይም ወላጆቹና ልጆቹ ብቻ እንጂ ወንድም ወይም እህት መጠየቅ ስላለመቻላቸው፡- የፍ/ብ/ህ/ቁ.2095/1/	134240	አቶ ፍቃዱ በለጠ እና እነ ወ/ሮ አለሚቱ አድራሮ(4 ሰዎች)	መስከረም 25 ቀን 2010 ዓ.ም	288
1489.	የባንኮችን መልካም ስም፣ የአገልግሎት ብቃት፤ ታማኝነት እና የሥራ እንቅስቃሴን ሌሎች ሰዎች እንዲጠራጠሩ የሚያደርግ ተግባር መፈጸም የፍትሐብሄር ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ፣ የፍ/ህ/ቁ. 2109 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2102	137918	የድሬደዋ አስተዳደር ውሃና ፍሳሽ ባለስልጣን እና የዳሽን ባንክ አክሲዮን ማህበር	መስከረም 30 ቀን 2010 ዓ.ም	293
1490.	የመንግስት ተቋማት ሠራተኞቻቸውን የመቆጣጠር እና የመከታተል ግዴታቸውን ሳይፈጽሙ ቀርተው በተገልጋዮች ላይ ጉዳት በደረሰ ጊዜ ጉዳዩ አይመለከተንም በማለት የሚያቀርቡት ክርክር ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፡-	137589	በደሴ ከተማ የአራዳ ክፍከተማ ገቢዎች ፅ/ቤት እና እነ ወ/ሮ ዘይነባ ሰይድ	ህዳር 28 ቀን 2010 ዓ.ም.	298

www.abyssinialaw.com

	የፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 2126 (2) እና 2127 (1)		(2ሰዎች)		
1491.	በግጭት ምክንያት ጉዳት የደረሰበት መኪና በወቅቱ ተጠግኖ ወደ ስራ ቢመለስ በአደጋው ምክንያት የተቋረጠን የገቢ መጠን ለመቀነስ ወይም ለማቅለል በቅን ልቦናና በማስተዋል የተደረገ እንቅስቃሴ ከሌለ በደረሰ ጉዳት መጠን በሙሉ ካሳ ሊጠየቅ ስላለመቻሉ፡- በፍ/ብ/ሀ/ቁ.2098 /1/፤2097(2)	132017	እነ አቶ ማቲያስ ወልደየስ (2 ሰዎች) እና አቶ መላኩ መኬ ማዶ	መስከረም 24 ቀን 2010 ዓ.ም	303
ቅጽ-23					
1492.	የአካል ጉዳት ካሳ በርትዕ ሲወሰን ባጠቃላይ የተጎጂው የመስራት አቅሙ ላይ የደረሰውን የጉዳት መጠን መነሻ በማድረግ አጠቃላይ ነባራዊ ሁኔታዎች በተጎጂው የወደፊት ህይወት ላይ ሊያስከትሉ ስለሚችሉት አሉታዊ ተጽእኖ፤ ወቅታዊ የኢኮኖሚ እና ማህበራዊ እድገት እና ተጨባጭ የገንዘብ /ብር/የመግዛት አቅም በየጊዜው እየቀነሰ መሄዱ፤ ወደፊት ሊታጣ የሚችለው ገቢ ከተጨባጭ ሁኔታዎች ጋር ተገናዝቦ መታየት ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2091 እና 2102 እና 2153(ሀ))	152417	ወ/ሮ ሚሚ አበበ እና አቶ ታምራት /ማሙሽ/ ባልቻ	ግንቦት 17 ቀን 2010 ዓ.ም	154
1493.	ከህግ አግባብ ውጪ ገንዘብ እንዲከፈል መደረጉን ተከትሎ የተሰጠ የወንጀል ጥፋተኝነት ውሳኔን መሰረት በማድረግ ገንዘብ ያለአግባብ እንዲከፈል	131804	የሰሜን ወሎ ዞን የቆቦ ጊራና ሸለቆ ልማት	መጋቢት 25/2010	163

www.abyssinialaw.com

	ያደረገውን አካል ከውል ውጪ ኃላፊነት የተደነገገውን መሰረት በማድረግ ያላግባብ እንዲከፈል የተደረገው ገንዘብ እንዲመለስ ለመጠየቅ የሚቻል ስለመሆኑ፡- የፍ/ብ/ህ/ቁ 2035		ፕሮግራም እና እነ አቶ አድነው አባተ (3 ሰዎች)		
1494.	• አንድ ሰው በራሱ በኩል ምንም የገባው ግዴታ ባይኖርም በራሱ ጥፋት በሌላው ሰው ላይ ጉዳትን ካደረሰ ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ እና ማንም ሰው ከራሱ ጥፋት የተነሳ በሌላ ሰው ላይ ጉዳት ካደረሰ ላደረገው ጉዳት ኪሳራ መክፈል ያለበት ስለመሆኑ •የፌዴራል ፖሊስ አባላት አግባብነት ባለው ሕግ እና ደንብ መሰረት ተሸከርካሪዎችን የማስቆም እና የመፈተሽ ስልጣን እና ኃላፊነት ያላቸው ቢሆንም ይህንን ኃላፊነት በሚወጡበት ጊዜ በፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 2031(1) ስር የተመለከተውንና የሙያ ስራው የሚመራበትን ደንብ ማክበር የሚጠበቅባቸው ስለመሆኑ ፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 2031 (1)፣ 2027 (1) እና 2028	142630	እነ ሳጅን ግርማ መርጋ (3 ሰዎች) እና ወ/ሮ ደሀቦ መሐመድ	ሚያዚያ 11 ቀን 2010 ዓ.ም.	169

www.abyssinialaw.com

ዳኝነት

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 3					
1495.	ፍርድ ቤት በአስተዳደር አካል የተሰጠ የባለቤትነት ማረጋገጫ ደብተርን የመሰረዝ ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1808(2),1198(2)	14554	ወ/ሮ ጽጌ አጥናፌ እና ባላምባራስ ውቤ ሸበሽ	ታህሳስ 20/1998	80
ቅጽ 5					
1496.	በፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲም ሆነ በኤጀንሲው ስራ አመራር ቦርድ ቀርቦ ውሣኔ የተሰጠበትን ጉዳይ እንደገና ለማየት ፍ/ቤቶች ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ የአዋጅ ቁ.110/87 አንቀፅ 4(1) እና 5(3)	23608	የኢትዮጵያ ፕራይቬተይዜሽንና የመንግስት ልማት ድርጅት ተቆጣጣሪ እና የአቶ ኑርበዛ ተረጋ ወራሾች	ህዳር 3/2000	300
1497.	የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤቶች የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በባለቤትነት የሚያስተዳድራቸው ቤቶች ላይ የባለቤትነት /የባለቤትነትን	32376	አቃቂ ቃሊቲ	ግንቦት	330

www.abyssinialaw.com

	መፋለም/ ክርክር በተነሣ ጊዜ ጉዳዩን የማየት የስረ ነገር ስልጣን የማይኖራቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀፅ 41(ረ)		ክ/ከ/ቀ/10/11 አ/ጽ/ቤት እና እነ ወ/ሮ ብዙወርቅ ሸዋንግዛው	19/2000	
1498.	ፍርድ ቤቶች የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሣኔ የተሰጠባቸው ጉዳዩችን አይተው ለመወሰን ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ አዲስ አበባ አስተዳደር ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 12/91 አንቀፅ 9(4)	26480	የኮተቤ መምህራን ትምህርት ኮሌጅ እና አቶ ቢንያም አለማየሁ	ጥቅምት 14/2000	372
1499.	ከተከራካሪ ወገን አንዱ የውጭ ሀገር ዜጋ ስለሆነ ብቻ ክርክሩ ሁልጊዜ የግለሰብ አለማቀፍ ሕግ ጥያቄ ያስነሳል ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀፅ 11(2)ሀ	28883	ግሎባል ሆቴል ኃ/የተ/የግል ማህበር እና ሚስተር ኒኮላ አስፖፖቻት ዚስ	ህዳር 26/2000	375
1500.	በክፍለ ከተማ ስልጣን ክልል ውሰጥ የሚነሱ ክርክሮች ላይ ክፍለ ከተማው ጣልቃገብቶ የመከራከር መብት ያለው ስለመሆኑ	29005	አቃቂ ቃሊቲ ክፍለ ከተማ መሬት አስተዳደር ጽ/ቤት	ሚያዝያ 14/2000	378

www.abyssinialaw.com

	የአዋጅ ቁ. 361/95 አንቀፅ 10(2),30 አዋጅ ቁ. 18/97 አንቀፅ		እና እነ ግርማቸው ይላላ (ሁለት ሰዎች)		
ቅጽ 6					
1501.	በአዋጅ ቁጥር 322/95 መሠረት የቤንሻንጉልን ጨምሮ የአምስት ክልሎች ጠቅላይ ፍርድ ቤቶች የክልል ከፍተኛ ፍ/ቤቶች ባላቸው የውክልና ስልጣን ያዩዋቸውን የፌዴራል ጉዳዬች በይግባኝ ተቀብለው የማየት ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 322/95, የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 80(2)	20465	አዋሽ ኢንተርናሽናል ኩባንያ እና ፀሐይ ዮሐንስ የህፃን ተመስገን ቱጂ ሞግዚትና አሳዳሪ	ሰኔ 26/2000	18
1502.	ከቤት ባለቤትነት ክርክር ጋር በተያያዘ ለክርክር ምክንያት የሆነው ቤት በመመሪያ፣ በቀላጤ ወይም በቃል ትዕዛዝ ከግለሰቦች የተወሰደና በመንግስት ቁጥጥር ሥር ያለ መሆኑ ካልተገለፀ በስተቀር ጉዳዩን ለማስተናገድ ፍ/ቤቶች ስልጣን የሚኖራቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.110/ 87 አንቀፅ 3(1)	24627	ዶ/ር ቤተልሄም ታደሰ እና የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ	ሚያዝያ 30/2000	60
1503.	ያላግባብ በመንግስት የተወረሰ ንብረትን ለማስመለስ ሲባል የሚቀርበው	29761	እነ አቶ ዳባ ደበሌ	ጥቅምት	98

www.abyssinialaw.com

	የፍትሐብሔር ክርክር በአዲስ አበባ ከተማ ፍርድ ቤቶች የዳኝነት ሥልጣን ስር የማይወድቅ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.361/95 አንቀፅ 41(ሀ)		(አምስት ሰዎች) እና እነ የአቶ ደበበ ተፈራ ወራሾች (ሁለት ሰዎች)	14/2000	
1504.	• አዋጅ ቁጥር 47/67"ን" መሠረት አድርጐ የምርጫ ቤቴ ተወስዷል /ተወርሷል/ በሚል የሚቀርቡ አቤቱታዎች ለኢትዮጵያ ፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ ቀርበው መወሰን ያለባቸው ስለመሆኑ • በመንግስታዊና በህዝባዊ ተቋማት ቁጥጥር ስር ያሉ ቤቶች ይመለሱልኝ እንዲሁም ውዝፍ ኪራይ ይከፈለኝ በሚል የሚቀርቡ አቤቱታዎች ላይ ውሣኔ መስጠት የኢትዮጵያ ፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ እንጂ የፍ/ቤት ስልጣን ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 110/87, አዋጅ ቁ. 47/67	30704	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና እነ የአቶ በቀለ ወ/ማሪያም ወራሾች (ሦስት ሰዎች)	መጋቢት 18/2000	110
1505.	በህገ ወጥ መንገድ ተወስዷል /ከአዋጅ ውጭ ተወርሷል/ የተባለ ቤትን ባለቤትነት በማጣራት ውሣኔ የመስጠት ሥልጣን የኢትዮጵያ ፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 110/87	30631	ወ/ሮ ዘቢዳ ሙሣ እና እነ ወ/ሮ አሻ የሱፍ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 10/2000	107
1506.	ከቤት ጋር በተያያዘ የሚቀርቡ ባለቤትነትን የመፈለም ክስ ለማየት የአዲስ አበባ	32376	የአቃቂ ቃሊቲ	ግንቦት	129

www.abyssinialaw.com

	ከተማ ነክ ፍርድ ቤቶች የስረ-ነገር ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.361/95 አንቀፅ 41(ረ)		ክ/ከ/ቀ/10/11 አ/ጽ/ቤት እና እነ ወ/ሮ ብዙወርቅ ሸዋንግዛው	19/2000	
1507.	• የፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ በሰጠው ውሣኔ ላይ ቅሬታ ሊቀርብ የሚችለው ለኤጀንሲው የስራ አመራር ቦርድ እንጂ ለፍ/ቤት ስላለመሆኑ • የኤጀንሲው የሥራ አመራር ቦርድ የሚሰጠው ውሣኔ የመጨረሻና አሣሪ (Binding) ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.110/87	23608	የኢትዮጵያ ፕራይቬታዜሽና የመንግስት ልማት ድርጅት እና አቶ ኑርበዛ ተረጋ	ህዳር 3/2000	179
ቅጽ 9					
1508.	የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍርድ ቤቶች የውርስ አጣሪ የመሾም ሥልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ እና በአዲስ አበባ መስተዳደር ውስጥ የውርስ አጣሪ ይሾምልኝ ጥያቄን የማየት የዳኝነት ሥልጣን የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41(1) (ሸ)	35657	እነ ወ/ሮ እመቤት መክብብ እና አቶ በድሉ መክብብ	ጥቅምት 6/2001	82

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 996(1)				
1509.	የቀበሌ ማህበራዊ ፍ/ቤቶች ለክርክር መነሻ የሆነው ክስ በገንዘብ ሊተመን የማይችል የመብት ጥሰትን የተመለከተ በሆነ ጊዜ የሥረ ነገር የዳኝነት ሥልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 50(1), 39	36338	ገ/መስቀል ደመወዝ እና ወ/ሮ አፀደ መኮንን	ጥቅምት 25/2001	86
1510.	የቅኔ መምህርነት ቀጥተኛ የሆነ መንፈሣዊ ሥራ በመሆኑ በሥራ ክርክር ችሎቶች ሊስተናገድ የሚችል ስላለመሆኑ	34440	መንበረፓትሪያክ ጠቅላይ ጽ/ቤት እና መጋቢ ሚስጢር መዝገቡ በላይነህ	ጥቅምት 6/2001	88
1511.	የከተማ ነክ ፍ/ቤቶች የቤት ባለቤትነት ክርክር የቀረበበትን ጉዳይ ለማየት ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41(1)(ረ)	33841	አቶ አስጨናቂ ረጋሣ እና እነ አቶ ገዛኸኝ ነጋሽ (ስድስት ሰዎች)	ጥቅምት 6/2001	91
1512.	በመከላከያ ሰራዊት ውስጥ በወታደርነት በማገልገል ላይ የሚገኙ የሠራዊት አባላት ጋር በተያያዘ የሚቀርቡ የወንጀል አቤቱታዎችን ለማስተናገድ ወታደራዊ		ሻምበል አሰፋ በላይ ዘገየ	ህዳር	

www.abyssinialaw.com

	ፍ/ቤቶች ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.27/88, አዋጅ ቁ. 343/94 አንቀፅ 2(9),26(1)	33368	እና ወታደራዊ አቃቤ ህግ	9/2001	93
1513.	የአ.አ ከተማ ነክ ፍ/ቤቶች በከተማው አስተዳድር ሥር ካሉ ቤቶች ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮችን ብቻ ለማየት ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ	34788	የሚች አቶ ሰለሞን ሳሙኤል ወራሾች እና ማርታ ሰለሞን (2 ሰዎች)	ህዳር 2/2001	96
1514.	በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የይዞታ ማረጋገጫ ይሰጠኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ በፍርድ ቤት ቀርቦ ዳኝነት ሊሰጥበት የሚችል ስላለመሆኑ	31906	የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ እና የአቶ መርስኤ መንበሩ ወራሾች	ህዳር 4/2001	99
1515.	በአዋጅ ቁጥር 47/67 መሠረት ከተወረሱና በቀላጤ ከተያዙ ቤቶች ውጭ ያሉ ቤቶችን አስመልክቶ የሚነሣ የቤት ክርክር ጉዳዮችን ፍርድ ቤቶች ማየት የሚችሉ ስለመሆናቸው አዋጅ ቁ.47/67	37281	አቶ አበበ ዓሊ እና እነ የ08 ቀበሌ ገ/ማህበር (ሦስት ሰዎች)	ታህሣሥ 16/2001	103

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 110/87				
1516.	በውጭ አገር የሚገኝ ንብረትን አስመልክቶ የሚቀርብ ክርክርን የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ማስተናገድ ስለመቻሉ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 37, አዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀፅ(4)	37339	ወ/ሮ ንግስት ታይሌ እና አቶ ለገሠ ዓለሙ	ጥር 28/2001	106
1517.	ወደ ቀድሞ የሥራ መደብ እንድመለስና ለመደቡም የተሰጠው ልዩ ጭማሪ እንዲከፈለኝ ይወሰንልኝ በሚል የሚቀርብ ጥያቄ የወል ሥራ ክርክር ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ142(1) (ሀ)	37016	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ተስፋዬ ማሞ	የካቲት 3/2001	109
1518.	ከጉምሩክ ፖሊስ አባላት ጋር በተያያዘ የሚነሱ የሥራ ክርክሮችን ለማየት የሚያስችል ስልጣን ለመደበኛ የሥራ ክርክር ችሎቶች ያልተሰጠ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 368/96 , አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀጽ 8(2) , መመሪያ ቁ.4/1996	39085	የኢትዮትያ ጉምሩክ ባለስልጣን እና እነ ወ/ር አስረሳች ወርቅነህ (ሰማንያ ሰባት የጉምሩክ ፖሊሶች)	የካቲት 3/2001	111
1519.	ቀደም ብሎ የተሰጠን የፍች ውሣኔ ወደጐን በመተው አዲስ የተደረገን ጋብቻ	38745	እነ ወ/ሮ ሣሊያ	መጋቢት	113

www.abyssinialaw.com

	ህገ ወጥ ነው ማለት የማይቻል ስለመሆኑ		ኢብራሂም (ሁለት ሰዎች) እና ሐጂ ሰማን ኢሣ	10/2001	
1520.	የሸሪዓ ፍ/ቤቶች የይዞታ ክርክርን ማስተናገድ የማይችሉ ስለመሆናቸው	36677	ወ/ሮ ሻምሺ የኑስ እና ወ/ሮ ኑሪያ ማሚ	ሚያዝያ 30/2001	116
1521.	የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ በመቀጮ እና ወለድ ላይ የሚቀርብ ይግባኝን አይቶ የመወሰን ስልጣን ያለው ስለመሆኑ	37866	ሙሉጌታ አባይ እና የፌዴራል አገር ውስጥ ገቢ ባለስልጣን	ግንቦት 19/2001	119
1522.	የቀበሌ ማህበራዊ ፍ/ቤቶችም ሆኑ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች የፍ/ብሔር ክርክር ጉዳዬችን ለማየት የሚያስችል ስልጣን በህግ ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ	41608	እነ ሙላቱ አንበርብር እና ወ/ት ታመነች ዮሴፍ መና	ሐምሌ 22/2001	121
ቅጽ 10					

www.abyssinialaw.com

1523.	የአ.አ ከተማ መስተዳድር ምክር ቤት የሥራና ከተማ ልማት ቢሮ የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤትነት ደብተርን ለመሰረዝ የሚያስችል ስልጣን ያለው ስለመሆኑ	34665	እነ አቶ ናትናኤል ዘውገ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ እግዜሩ ገ/ህይወት(ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 12/2002	296
1524.	የከተማ ቦታ ያለአግባብ ተወስዶብኝ በሊዝ ለሌላ ተሰጥቷል በሚል የሚቀርብ አቤቱታ የቦታውን መውሰድ ውሣኔ ለሰጠው አካል በቅድሚያ መቅረብ ያለበት ስለመሆኑና በሚሰጠው ውሳኔ ቅሬታ ያለው ወገን ለቦታ ማስለቀቅ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ማቅረብ ያለበትና ይኼው አካል የሚሰጠው ውሣኔ የመጨረሻ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 272/1994	46220	የደቡብ ክልል የሐዋሣ ከተማ ማዘጋጃ ቤት እና የሐዋሳ ደብረ ምህረት ቅ/ገብርኤል ገዳም	ጥር 18/2002	298
1525.	በውጪ አገር ሕግ መሰረት የተቋቋመና በኢትዮጵያ ውስጥ ያልተመዘገበ የንግድ ድርጅት ከውል ውጪ በሆነ ግንኙነት በኢትዮጵያ ፍ/ቤት ቀርቦ ሊዳኝ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 27(1), አዋጅ 25/88 አንቀጽ 11(2)(ሀ)	42928	የኢትዮጵያ ኤሌትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና ድራጋዶስ ኮንስትራክሽን	ጥር 12/2002	300
1526.	በብልጫ የተከፈለ የቀረጥ ገንዘብ ለባለገንዘቡ ሊመለስ የሚችልበት አግባብ	42866	ብርሃነ ጥዑም	መጋቢት	302

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀፅ 53(1),55		እና የጉምሩክ ባለስልጣን	20/2002	
1527.	የሥራ መደብ ወይም እድገት ይሰጠኝ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ የወል የሥራ ክርክርን የሚመለከት ስለመሆኑ	48111	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ቂጤሳ ገብሬ	ሚያዝያ 13/2002	305
1528.	በውድድር አሸንፌ ያገኘሁትን የሥራ መደብ እድገት ይሰጠኝ በሚል የሚቀርብ የሥራ ክርክር የግል የሥራ ክርክር በመሆኑ በአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ ቦርድ የሚታይ ሰላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96	52600	የኢትዮጵያ ቆዳ አክሲዮን ማህበር እና አቶ ተስፋዬ ታይሌ	ሚያዝያ 12/2002	308
1529.	የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች በከተማው የሚገኝ ቤት ባለቤትነቱ የማን ነው ከሚል ጉዳይ ጋር ተያይዞ የሚነሣ ክርክርን ለማየት ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር ቻርተር አዋጅ ቁ. 416/19 አንቀፅ 33	47134	የድሬዳዋ አስተዳደር ቀበሌ 06 አስተዳደር ጽ/ቤት እና ወ/ሮ ፋንታዬ ምትኩ	ግንቦት 6/2002	310
1530.	• የክርክሩ የገንዘብ መጠን ከ5000 ብር በታች የሆነ ጉዳይን በሙሉ ተቀብሎ ለማስተናገድ የአዲስ አበባ ከተማ ማህበራዊ ፍ/ቤቶች በሕግ ስልጣን	52041	የእርሻ መሣሪዎችና	ሰኔ 29/2002	313

www.abyssinialaw.com

	ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ • የሥረ-ነገር ሥልጣን በሕግ ባልተሰጠው የዳኝነት አካል (ፍ/ቤት) የተሰጠ ፍርድ የማይፀና ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 5(6),5(9) አዋጅ ቁ. 361/95		የቴክ/አ/ማህበር እና የኢት/መድን ድርጅት		
1531.	በፌዴራል መንግስት የተመዘገበ የንግድ ማህበር (ድርጅት) ጋር በተያያዘ የሚነሣ ክርክርን ለማስተናገድ ስልጣን የተሰጠው ለፌዴራል ፍ/ቤቶች ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀፅ 5(6)	43912	አፍሪካ ኢንሹራንስ ኩባንያ እና እነ የአቶ ኢብራሂም ሙሣ ወራሾች (ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 15/2002	315
1532.	በሰዎች ወይም በሚንቀሳቀስ ሀብት ላይ ለደረሰ ጉዳት ካሣ ለማግኘት የሚቀርብ ክስን ለማስተናገድ የግዛት ክልል ሥልጣን ስለሚኖረው ፍ/ቤት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 27	48018	አቶ ተከተል ዘካሪያስ እና እነ ወ/ሮ አስቴር ታደሰ(ሁለት ሰዎች)	ሐምሌ 7/2002	317
1533.	በሸሪአ ፍ/ቤት በሚካሄድ ክርክር ላይ ጣልቃ ገብቶ መከራከር በፍ/ቤቱ ለመዳኘት ስምምነትን እንደመስጠት የሚያስቆጥር ስለመሆኑ	45806	አቶ ፍፁም በረታ እና	ሐምሌ 8/2002	319

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 188(92) አንቀፅ 5(1)		እነ ወ/ሮ ሶፊያ ዱላ(አራት ሰዎች)		
1534.	• በአሰሪና ሰራተኛ ሕጉ እጅግ አስፈላጊ የህዝብ አገልግሎት ድርጅቶች ተብለው ከተዘረዘሩት ተቋማት ጋር ተያይዞ የሚቀርብ የሠራተኞች ደመወዝና ጥቅማጥቅም ጥያቄን የያዘ የውል የሥራ ክርክር ካልሆነ በስተቀር የአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ ወሳኝ ቦርድ ለማስተናገድ የሥረ- ነገር ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ • መሰል ጉዳዬችን ለማየት በህግ ስልጣን የተሰጠው በሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር የሚሰየም ቦርድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 466/97 አንቀፅ 2(2) አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀፅ 142(1)(ሀ),(2),(3),136(2)	49152	የኮንስትራክሽን ሥራዎችና ቡና ቴክኖሎጂ ማስፋፊያ ድርጅት መሠረታዊ ሠራተኛ ማህበር እና የኮንስትራክሽንሥራዎችና ቡና ቴክኖሎጂ ማስፋፊያ ድርጅት	ሐምሌ 7/2002	324
ቅጽ 12					
1535.	• የሊዝ ውል እንዲቋረጥ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ እና ሊከተል የሚችለው ውጤት • የሊዝ ውል ጋር በተያያዘ የሚቀርብ የመብት ጥያቄ በአ.አ ከተማ አስተዳደር	54697	አዲስ ኢንተርናሽናል አካዳሚ	መስከረም 24/2003	439

www.abyssinialaw.com

	ፍ/ቤቶች የሚታይ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 455/97 አንቀጽ3/2/ አዋጅ ቁ. 272/94 አንቀጽ 2/7/, 15/1/ /ለ/		እና እነ አቶ ሃይማኖት አበበ /ዘጠኝ ሰዎች		
1536.	• ከአዋጅ ውጪ የማይንቀሳቀስ ንብረት ተወስዶብኛል በሚል በቀረበ አቤቱታ መነሻነት የፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ በህጉ አግባብ የሚሰጠው ውሣኔ እንደ ፍርድ ቤት ውሣኔ ሊቆጠር የሚችልና ለአፈፃፀም የሚቀርብ ስለመሆኑ • አንድን ጉዳይ የማየት ስልጣን ከፍርድ ቤት ውጪ ለሆነ አካል የተሰጠ በመሆኑ በዚህ አካል እየታየ ባለበት ተመሳሳይ ወቅት በፍርድ ቤት ሊታይ የማይገባ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 110/87 አዋጅ ቁ. 193/92 አዋጅ ቁ. 572/2000 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 8	48316	ወ/ሮ ዘነበች ተመስገን እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	ጥቅምት 04/2003	444
1537.	• የፌዴራል ጉዳይን በውክልና ስልጣን ተመልክቶ በክልል ፍርድ ቤት ውሣኔ የተሰጠበትን ጉዳይ መሰረት በማድረግ የይግባኝ አቤቱታ ማቅረብ ስለሚቻልበት ሁኔታ /አግባብ/ • የደቡብ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት በመጀመሪያ ደረጃ በሚነሳ ክርክር ላይ እንደ	54577	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ህዳር 01/2003	447

www.abyssinialaw.com

	ፌ/ከፍተኛ ፍ/ቤት ብሎም በይግባኝ ደረጃ ባለ ክርክር ደግሞ እንደ ፌዴራል ይግባኝ ሰሚ ከፍተኛ ፍ/ቤት ሆኖ የፌዴራል ጉዳዮችን ለማስተናገድ የሚያስችል የውክልና ስልጣን ያለው ስለመሆኑ • አዋጅ ቁ. 322/95 የተወሰኑ የክልል ጠቅላይ ፍ/ቤቶች በህገ መንግስቱ ተሰጥቷቸው የነበረውን የፌዴራል ጉዳዮችን በመጀመሪያ ደረጃ ስልጣናቸው የማስተናገድ የውክልና ስልጣንን ብቻ የሚያስቀር እንጂ በይግባኝ ያላቸውን ስልጣን ጭምር የሚያስቀር ስላለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80/2/, /5/፣አዋጅ ቁ. 322/95		እና አቶ ሰለሞን ያቆብ		
1538.	የአ.አ. ከተማ አስተዳደር ማኅበራዊ ፍ/ቤቶች የፌዴራል ተቋማት ተከራካሪ የሆኑበትንና የገንዘብ መጠናቸው ከ5000 ብር ያልበለጠ የፍ/ብሔር ጉዳዮችን ለማስተናገድ ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አዋጅ ቁ. 25/88	56118	የኢትዮጵያ ቴሌ ኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን እና ወ/ሮ ወርቅነሽ ወ/ማርያም	ህዳር 16/2003	451
1539.	በውጭ አገር መንግስት ላይ የሚፈፀሙ ወንጀሎችን የማየት የዳኝነት ስልጣን ያለው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 12/1/	55299	ዓለም ገብሩ እና የትግራይ ዓቃቤ ህግ	መጋቢት 19/2003	454

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ህግ ቁ. 263, 71				
1540.	• የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች በአዋጅ ቁ. 67/89 ሥር የተደነገጉ የወንጀል ድርጊቶችን የተመለከቱ ክርክሮችን አይቶ ለመወሰን ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ • ያለ ንግድ ፈቃድ በመነገድ ወንጀል የተከሰሱ ሰዎችን በተመለከተ የቀረበ ክርክርን የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች ለማየት ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ • ሺሻ ጋር በተገናኘ የሚፈፀሙ የደንብ መተላለፍ ወንጀሎችን አይቶ ለመወሰን የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 67/89 አንቀጽ 46 አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41/2/, 52	56893	የአቃቂ ቃሊቲ ክፍለ ከተማ አቤቱታና ምርመራ ክስ አቀራረብ ንዑስ የስራ ሂደት እና እነ ወ/ሪት ፍሬህይወት ፍቃዱ /አስራ ሁለት ሰዎች/	መጋቢት 22/2003	457
1541.	• የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች ንብረትነታቸው የከተማው አስተዳደር ለመሆናቸው ክርክር በማይቀርብባቸው ቤቶች ላይ የሚነሱ የይዞታ፣ የኪራይ እና ሌሎች ክርክሮችን አይተው ለመወሰን ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ • የሁከት ይወገድልኝ ክስ ከከተማው መሪ ፕላን ጋር እስካልተያያዘ ድረስ በከተማው ፍ/ቤቶች የሥረ ነገር ስልጣን ሥር የሚወድቅ ስላለመሆኑ • የሥረ ነገር ስልጣን ሳይኖር የሚሰጥ ፍርድ እንዳልተሰጠ የሚቆጠርና ህጋዊ አስገዳጅነት የሌለው ስለመሆኑ	64703	ሻምበል ለታይ ገ/መስቀል እና በቂርቆስ ክ/ከተማ ወረዳ 1 አስተዳደር ጽ/ቤት	ሐምሌ 29/2003	641

www.abyssinialaw.com

	• ከቤት ይዞታ ጋር በተገናኘ ለአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች የተሰጣቸው ስልጣን ሁከት ይወገድልኝ በሚል የሚቀርብ የዳኝነት ጥያቄን መሰረት ባደረገ መልኩ ሲቀርብ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41/1//4//ረ/ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 9 231 /1/ /ለ/				
1542.	• የፖለቲካ ተሿሚ የሆነ ሰው ከሥራ ኃላፊነቱ መነሳቱን ተከትሎ ያለውን ቅሬታ የመንግስት ሰራተኞች አዋጅን መሰረት በማድረግ ለአስተዳደር ፍ/ቤት ጉዳዩን አቅርቦ ሊስተናገድ የሚችልበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ • ፍ/ቤቶች በዚህ መልኩ የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ተቀብሎ ለማስተናገድ የሥረ ነገር ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀጽ 12/2/ የቤንሻንጉል ብ/ክ/መ/የሲቪል ሰርቪስ አዋጅ ቁ. 29/95 አንቀጽ 71	63417	አቶ ትዕዛዙ አርጋው እና የቤንሻንጉል ጉሙዝ ክልላዊ ም/ቤት	ሐምሌ 15/2003	464
1543.	• የኢትዮጵያ የፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ ከአዋጅ ውጩ የተወሰዱ ንብረቶችን በተመለከተ የቀረበን ጉዳይ አከራክሮና አጣርቶ የመወሰን ስልጣን በህግ የተሰጠውና ከፍ/ቤት ውጪ ያለ የዳኝነት አካል ስለመሆኑ • ውሣኔውን ለማስፈፀምም አስፈላጊውን እርምጃ ለመውሰድ የሚችልና የሚሰጠውን ትዕዛዝ ለማስፈፀምም ማንኛውም የመንግስት አካል ተገቢውን ትብብር ማድረግ ያለበት ስለመሆኑ	63627	ሼህ አሸራቅ ሰይድ እና የቡታጅራ ከተማ ቀበሌ 02 አስተዳደር	ሐምሌ 14/2003	467

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 110/87 አንቀጽ 74/ሐ/ 7 4 /ሐ/ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 371/1/ አዋጅ ቁ. 146/91 አንቀጽ 26/2/ 28/2/				
1544.	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች የተጨማሪ እሴት ታክስ (VAT) አዋጅን በመተላለፍ የሚፈፀሙ የወንጀል ጉዳዮችን ለማየት ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 52/4/ /5/ 41/2/ አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 96 አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀጽ 49 የወንጀል ህግ ቁ. 349/1/	59723	አብዱልፈታህ መሐመድ እና ኮልፌ ቀራኒዮ ክ/ከተማ ፍትህ ጽ/ቤት	ሰኔ 16/2003	471
1545.	• የንግድ አሰራር አጣሪ ኮሚሽን ያልተገባ የንግድ ውድድርን በሚመለከት የሚነሳውን ክርክር የመዳኘት ስልጣን ያለው ስለመሆኑ • ከንግድ ምልክት ጋር በተያያዘ አንድ ድርጊት ያልተገባ የንግድ ውድድር ነው ሊባል የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 329/95 አንቀጽ 10/2/ /ሀ/, 11, 15 አዋጅ ቁ. 501/98	55162	ዩኒሊቨር ፒ.ኤል.ሲ.ፖርት ሰንላይት ሚራል ማርሲ ሳይድ እና ጌት እሸት ዲተርጀንት ማምረቻ እና ማከፋፈያ	የካቲት 22/2003	473

www.abyssinialaw.com

	የንግድ ህግ ቁ. 133		ኃ/የተ/የግ/ማህበር		
1546.	• አንድን ጉዳይ ተመልክቶ ዳኝነት ለመስጠት ሥልጣን የተሰጠው ለሌላ የዳኝነት አካል ከሆነ ፍ/ቤቶች ጉዳዮን የማየት ስልጣን የማይኖራቸው ስለመሆኑ • የፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ ስልጣን ሥር የሚወድቅ አይደለም በሚል በኤጀንሲው የተረጋገጠ ጉዳይን ጉዳዩን የማየት ስልጣን ለሌላ የዳኝነት አካል የተሰጠ ነው በሚል ክርክር እስካልቀረበ ድረስ ፍ/ቤቶች ተቀብለው ማስተናገድ የሚችሉ ስለመሆናቸው የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 231/1//ለ/, 9/2/, 244/3/ እና 328/3/ አዋጅ ቁ. 110/87 አዋጅ ቁ. 47/67	37964	እነ አቶ መሐመድ ሁሴን የእነ አቶ መሐመድ ሁሴን ወራሾች /ሦስት ሰዎች/ እና እነ የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ /ሁለት ሰዎች/	ጥር 27/2003	476
1547.	• በአስተዳደራዊ ጉዳይ የመጨረሻ ውሣኔ እንዲያገኙ በህግ ተለይተው የተቀመጡ ጉዳዮችን በተመለከተ ፍ/ቤቶች የመዳኘት ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ • የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ሠራተኞች አስተዳደር የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሰረት ከሥራ የተሰናበተ ሰራተኛ በየትኛውም የፍርድ አካል ውሣኔ ወደ ሥራ የመመለስ መብት የማይኖረው ስለመሆኑ	51790	እነ ወልዳይ ዘሩ /ስልሳ አንድ ሰዎች/ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዓ/ህግ	ግንቦት 16/2003	482

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 578/2000 አንቀጽ 19/1/ /ለ/ ደንብ ቁ. 155/2000 አንቀጽ 37/1/ /2/				
1548.	• የንግድ አሰራር አጣሪ ኮሚሽን ያልተገባ የንግድ ውድድርን በተመለከተ የሚነሳ ክርክርን የመዳኘት ስልጣን ያለው ስለመሆኑ • የንግድ አሰራር አጣሪ ኮሚሽን ተግባርና ኃላፊነት አዋጅ ቁ. 329/95 አንቀጽ 10/2/ /ሀ/, 3, 15 አዋጅ ቁ. 501/98 አንቀጽ 49	47682	አም.ኤ ሸሪፍ ኃ.የተ.የግ.ማህበር እና ታደሰ ኃ.የተ.የግ.ማህበር	መጋቢት 06/2003	486
ቅጽ 13					
1549.	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር አስፈፃሚ አካላት ወይም በከተማው አስተዳደር ባለቤትነት ሥር ያሉ ተቋማት የሚገቧቸው የሊዝ ውሎችን መሠረት አድርጐ የሚነሱ የውል አፈፃፀምና ተያያዥ ጉዳዮችን አይቶ ለመወሰን የከተማው ፍ/ቤቶች የሥረ-ነገር ስልጣን ያላቸው (የተሰጣቸው) ስለመሆኑ፣	77175	አሜሪካ ዩኒቨርሲቲ አፍ ኢትዮጵያ እና እነ የአዲስ አበባ ከተማ	ሐምሌ 19/2004	599

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41(1)(ሀ) እና (መ)		አስተዳደር (ሶስት ሰዎች)		
1550.	ሃይማኖታዊ ከሆኑ አለመግባባቶች ጋር በተያያዘ ፍ/ቤቶች የአምልኮት ሥርዓትን ሆነ ሃይማኖታዊ ህገ-ደንቦችን በመተርጐም ውሣኔ ለመስጠት የማይችሉ ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 11(1)(3), 37(1)	66957	የኢትዮጵያ ሰባተኛ ቀን አድቬንቲስት ቤተክርስቲያን እና በኢትዮጵያ ሰባተኛ ቀን አድቬንቲስትቤተክርስቲያን የሐዋሳ ቁጥር 2 ሰባተኛ ቀን አድቬንቲስት ቤተክርስቲያን የቦርድ አባላት፡-	የካቲት 26/2004	603
1551.	የአዲስ አበባ ከተማ ነክ ፍ/ቤቶች የከተማው አስተዳዳር የሚያስተዳድራቸውን የንግድ ቤቶች ባለቤትነትን በተመለከተ በግለሰቦች መካከል የሚነሱ ክርክሮችን ለማየት ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41(1)(ረ) አዋጅ ቁ. 408/96 አንቀጽ	69064	ወ/ሮ አክሊለ ገብሬ እና አቶ መለኮት ክንፈሚካኤል	ጥር 18/2004	607

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 14					
1552.	• አንድ ሰው በፍ/ቤት ክስ አቅርቦ ለማስወሰን የሚችለው ከህግ የመነጨ መብት ያለው መሆኑን በክሱ ውስጥ በዝርዝር በፍሬ ነገር ደረጃ ማመልከት የቻለ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ • ሀይማኖታዊ (መንፈሣዊ) ትምህርት ለመስጠትና ለማሰልጠን በሚል ከሚቋቋሙ ተቋማት ጋር በተገናኘ በተማሪነት ማን እንደሚመለመል፣ ምን ምን መስፈርቶች ሊሟሉ እንደሚገባ፣ የመሰፈርቶቹ መሟላትና አለመሟላት እንዲሁም በተቋሙ ትምህርት የሚከታተሉ ተማሪዎች ከትምህርት አቀባበል ሂደት ወቅት ሊገልጿቸው ስለሚገቡ የዲሲፕሊን ጉዳዬች ወዘተ በሀይማኖት ተቋማቱ የሚወሰን ስለመሆኑና ከዚህ ጋር በተያያዘ የሚቀርቡ ክርክሮችን መደበኛ ፍ/ቤቶች አይቶ ለመወሰን ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ፣ • የግለሰብ ፍትህ የማግኘት መብት በፍ/ቤቶች ተግባራዊ ሊደረግ የሚችለው በፍርድ ሊያልቁ የሚባቸው ጉዳዬችን በተመለከተ ብቻ ስለመሆኑ፣ የኢፌዲሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37	77479	የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቅድስት ሥላሴ መንፈሣዊ ኮሌጅ እና አቶ አሰግድ ሣህሉ	ጥቅምት 06/2005	
1553.	• የፌዴሬሽን ምክር ቤት የኢፌዴሪ ህገ መንግስትን ለመተርጐም ባለው ስልጣን ተጠቅሞ የሚሰጠው ውሣኔ የመጨረሻና ጉዳዩ በሚመለከተታቸው አካላት መከበርና መፈፀም ያለበት ስለመሆኑ፣	43511	እነ የአቶ ዋሲሁን መኮንን ሚስትና ወራሾች /8 ሰዎች/	ጥቅምት 23/2005	

www.abyssinialaw.com

	• የፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ ቦርድ የሚቀርብለትን አቤቱታ ህጋዊነት መርምሮ በመወሰን ሂደት ከፊል የዳኝነት ስልጣን ያለው አካል (quasi judicial body) እንደመሆኑ መጠን በህገ መንግስቱ የተጠበቁትን ፍትህ የማግኘት፣ የመሰማትና በእኩል ሚዛን የመታየት (የመዳኘት) መብት በሚያስከበር መልኩ ክርክሮችን ሊያስተናግድና ሊወስን የሚገባ ስለመሆኑ፣ የኢፌዴሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 62(1),37 አዋጅ ቁ. 251/93 አንቀጽ 3(1),56(1) አዋጅ ቁ. 87/86 አንቀጽ 8,9 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 337, 336, 339		እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ		
1554.	የአቃቤ ህግ ሙያን በሹመት የሚያከናውኑ ሰዎች ጋር በተገናኘ ቅጥር፣ ዝውውርና የደረጃ እድገትን አስመልክቶ የሚቀርብ አቤቱታን አይቶ ለመወሰን ስልጣን የተሰጠው አካል የአቃቤያነ ህግ አስተዳደር ጉባኤ ስለመሆኑና መደበኛ ፍ/ቤቶች ጉዳዩን ለማየት ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ፣ ደንብ ቁ.24/99 አንቀጽ 46(3), 41, 44, 2 (4) አዋጅ 568/2000 አንቀጽ 2(7),3,10(1),4,5 የአ/አ ከተማ አስተዳደር የመንግስት ሠራተኞች አዋጅ ቁ.6/2000 አንቀጽ 2(5)(ሐ)	75034	አዲስ አበባ ከተማ ፍትህ ቢሮ እና አቶ መኮንን ተክሉ	ህዳር 03/2005	

www.abyssinialaw.com

1555.	• የፍ/ቤቶች የግዛት ስልጣን በዋነኛነት መሠረት የሚያደርገው ለክርክሩ ምክንያት የሆነው ጉዳይ የተፈጠረበት ቦታ ለተከራካሪ ወገኖች የሚኖረውን አመቺነት ሲሆን የሥረ ነገር ስልጣን መሠረት የሚያደርገው ለክርክሩ ምክንያት የሆነውን ጉዳይ ይዘት፣ የተከራካሪ ወገኖችን መብትና ጥቅም ክብደትና መጠን እንዲሁም የጉዳዩን የውስብስብነት ደረጃ ስለመሆኑ፣ • ፍርድን የማስፈፀም ጉዳይ በስረ ነገር ክርክር ተረጋግጠው የፍርድ ሀይል ያገኙትን የተከራካሪ ወገኖች መብቶችና ግዴታዎች በሥነ ሥርዓት ህጉ የተደነገገውን የአፈፃፀም ስርዓት ተከትለው እንዲፈፀሙ ከማድረግ ውጪ አዲስ መብትና ግዴታ የሚቋቋምበት ሂደት ስላለመሆኑና የማስፈፀም ስልጣን በመርህ ደረጃ የፍ/ቤቶች የሥረ ነገር ስልጣንን የሚከተል ስለመሆኑ፣ • አስፈላጊ እና ተገቢ በሆኑ ሁኔታዎች ሥረ ነገሩን የወሰነ ፍ/ቤት በአፈፃፀም ጉዳዮችን በውክልና የሥረ ነገር ስልጣን ለሌለው ፍ/ቤት ሊያስተላልፍ ስለመቻሉ፡ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 5(2) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 371, 372, 9, 10	75788	እነ አቶ በረከት ታ/ኪሮስ (ሶስት ሰዎች) እና አቶ ጎይቶም ታ/ኪሮስ	ህዳር 05/2005	
1556.	የፌዴራል መንግስት ጊዜያዊ (የኮንትራት) ሠራተኞች ቅጥር ጋር በተገናኘ በሠራተኛ እና በቀጣሪው መካከል የሚነሱ ክርክሮችን በተመለከተ የመደበኛ ፍ/ቤቶች ጉዳዩን በቀጥታ ክስም ሆነ በይግባኝ ለማስተናገድ ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ፣	81963	አቶ አስፋው ጉደታ እና የመንግስት ቤቶች	ታህሳስ 03/2005	

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.515/99 አንቀጽ 22(3) ,2(1) የፌዴራል መንግስት ጊዜያዊ የኮንትራት ሰራተኞች ቅጥር አፈፃፀም መመሪያ		ኤጀንሲ		
1557.	በአዋጅ ቁ. 515/1999 መሠረት የተቋቋመና የሚተዳደር የፌዴራል መንግስት መስሪያ ቤት ሠራተኞች የሚያቀርቡትን ክርክር በተመለከተ ተቋሙ በራሱ ገቢ የሚተዳደር በመሆኑ ምክንያት አዋጅ ቁ. 377/96 ን መሠረት በማድረግ ጉዳዩን የመደበኛ ፍ/ቤቶች ለማየት ስልጣን አላቸው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አዋጁ ቁ. 515/99 አዋጅ ቁ. 553/99 አንቀጽ 6(1), 14(2)(ለ) አዋጅ ቁ. 545/99	80005	የመድሃኒት ፈንድና አቅርቦት ኤጀንሲ እና አቶ ቦጋለ ዱንፋ	ጥቅምት 09/2005	
1558.	• የግል ድርጅት ሠራተኞች የጡረታ መብት ጥያቄ ጋር በተያያዘ የሚቀርብ ክርክርን ለማየት ስልጣን ያለው አካል የግል ድርጅት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ስለመሆኑ፣ • የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት በህግ የዳኝነት ስልጣን የተሰጣቸው አካላት የቀረበላቸውን ጉዳይ በህጉ አግባብ ያስተናገዱና ውሣኔ የሰጡ መሆኑን የማረጋገጥና የመቆጣጠር ኃላፊነትና ስልጣን ያለው ስለመሆኑ፣	83425	አብጀታ ሻላ ሶዳ አክሲዮን ማህበር እና አብጃታ ሶዳ አሸ መሠረታዊ ሠራተኛ	ጥር 02/2005	

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.9,231 አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 10(22) አዋጅ ቁ. 454/97 አንቀጽ 2(1) የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(3)(ሀ) አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 142, 147 አዋጅ ቁ. 345/95 አዋጅ ቁ. 209/55 አዋጅ ቁ. 715/2003 ደንብቁጥር202/2003		ማህበር		
ቅጽ 15					
1559.	ከንግድ ምዝገባ ፈቃድ ጋር በተገናኘ የሚነሱ የፍሬ ነገር ክርክሮችን የመደበኛ ፍ/ቤቶች አይተው ለመወሰን ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 686/2002 አንቀጽ 61	81934	የአቃቂ ቃሊቲ ክ/ከተማ ወረዳ 5 ንግድና ኢንዱስትሪ ጽ/ቤት እና	የካቲት 28/2005	336

www.abyssinialaw.com

			50 አለቃ ታምራት ከበደ		
1560.	ከአስጐብኚና የጉዞ ወኪል የንግድ ሥራ ፈቃድ ጋር በተያያዘ ከቀረጥና ታክስ ነፃ የሚገቡ መኪኖችን በተመለከተ የሚቀርብ ክርክርን መደበኛ ፍ/ቤቶች በቀጥታ ክስ ለማስተናገድ የሥረ ነገር ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 87(1), (5), (9), (10), ደንብ ቁጥር 146/2000	86817	የኢትዩጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና ግሎሪ ኢትዩጵያ አስጎብኝና የጉዞ ወኪል ኃ.የተ.የግል ማህበር	መስከረም 22/2006	338
1561.	የክርክሩ ገንዘብ መጠን ከአምስት ሺህ ብር በታች በመሆኑ ምክንያት ብቻ ከአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ ጋር በተገናኘ የሚቀርብን ክርክር የቀበሌ ማህበራዊ ፍ/ቤቶች አይተው ለመወሰን ስልጣን አላቸው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ.377/96 አንቀጽ 138, 142 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 9(1), 231(1)(ለ), አዋጅ ቁ. 416/96 አንቀጽ 41(1	89530	ቲኤንቲ ኮንስትራክሽንና የንግድ ስራዎች ድርጅት እና አቶ እያዩ ደጀኔ	ጥቅምት 21/2006	341
1562.	ከህብረት ሥራ ማህበራት ጋር በተገናኘ የማህበር የሥራ ኃላፊዎችን በተመለከተ ገንዘብ አጉድለዋል በማለት ገንዘቡ እንዲከፈል ማህበሩ በኃላፊዎቹ ላይ የሚያቀርበው ክስ አስቀድሞ በእርቅ ካልተቻለ ደግሞ በሽምግልና ሊታይ	90737	የንጋት ኮከብ ሸማቾች ኃ/የተ የግል ማህበር እና	ህዳር 16/2006	344

www.abyssinialaw.com

	የሚገባው እንጂ በቀጥታ በመደበኛ ፍ/ቤት ክስ ሊቀርብበት አይችልም ለማለት የማይቻል ስለመሆኑና መደበኛ ፍ/ቤቶች ጉዳዩን አይተው ለመወሰን ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 147/91 አንቀጽ 49(1-4), 47(1), 26(2), 39(1)(ለ)(ሐ), 152 አዋጅ ቁጥር 402/96 አንቀጽ 46 ደንብ ቁጥር 106/96 አንቀጽ 14(ሀ)(ሐ)(መ)		እነ አቶ የሴፍ እንድሪስ (አስር ሰዎች)		
1563.	አንድን ክርክር በማስተናገድ ላይ ያለ የክልል ፍ/ቤት በፌዴራል መንግስት የተመዘገበ ተቋም (ድርጅት) አግባብነት ያለው የጣልቃ ገብ አቤቱታ በቀረበለት ጊዜ ጉዳዩን ጣልቃ ገቡን ወደ ክርክሩ በማስገባት አይቶ ለመወሰን ስልጣን የሌለው በመሆኑ ክርክሩ ጣልቃ ገብን ባካተተ መልኩ ለማየት ወደሚችለውና ስልጣን ላለው ፍ/ቤት ጉዳዩ ቀርቦ ሊታይ የሚገባ መሆኑን ገልፆ መዝገቡን መዝጋትና ተከራካሪዎችን ማሰናበት የሚገባ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 5(6),14 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(4) የኦሮሚያ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ህገ መንግስት አንቀጽ 64(4) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 9, 231(1)(ለ)	90920	ዓባይ ኢንሹራንስ አ.ማ እና አቶ አለማየሁ አሰፋ	ህዳር 06/2006	347

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 16					
1564.	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ሰበር ሰሚ ችሎት ማስረጃ የመመዘን እና ፍሬ ጉዳይን የማጣራት ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ የአ.አ ከተማ አስተዳደር ቻርተር አዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 42(2)	93220	ግርማ አያሌው ዋልታንጉስ እና የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ምክር ቤት	መጋቢት 8/2006	250
1565.	በመንግስት በጀት በከፊልም ሆነ በሙሉ የሚተዳደሩ መስሪያ ቤቶች ውስጥ የሚፈጠሩትን የመብት ጥያቄዎች መመራት ያለበት በመንግስት ሰራተኞች አዋጅ መሆን አለበት፡፡ -በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 3 (2)(ሠ) ፣ አዋጅ 515/1999 አንቀጽ 3 በአዋጅ 650/2001፣ ደንብ ቁጥር 214/2003 እና 210/2003	93358	አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ ማርች ፕሮጀክት እና እነ ቤተልሔም ሽፈራው (ሶስት ሰዎች)	መጋቢት 26/2006	253

www.abyssinialaw.com

1566.	ከከተማው አስተዳደር አስፈፃሚ አካላት የመቆጣጠር ስልጣን እና ተግባር ጋር እንዲሁም የከተማው አስተዳደር ከሚያስተዳድራቸው የመንግስት ቤቶች ጋር እና የከተማው አስተዳደር አካልም በተከሳሽነት በሚቀርብበት ጊዜ የስረ ነገር ስልጣን የከተማው ፍርድ ቤቶች ስለመሆኑ፣ በአንድ ክስ ውስጥ ብዙ አቤቱታዎች ቀርበው ከነዚሁ በከፊል ዋናውን ክስ የሚመለከቱ በከፊል ደግሞ ዋናውን ክስ መነሻ አድርገው ቅርንጫፍ ነገሮችን የሚመለከቱ በሆነ ጊዜ የፍርድ ቤቱ ስልጣን የሚወሰነው ከፍተኛ ግምት ያለውን አቤቱታ መሰረት አድርጎ በመከተል ስለመሆኑ፣ መመሪያ ቁጥር 4/2004 አዋጅ ቁጥር 361/1995 ፣ የተሻሻለው የአዲስ አበባ ከተማ ቻርተር አንቀጽ 41(1) (ለ) እና (ረ) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 17(2)	96216	አቶ ተክለብርሃን ዘገየ እና እነ አቶ ሸምሰዲን አክመል (አራት ሰዎች)	ሐምሌ 29/2006	257
1567.	ከጉምሩክ ሥነ ሥርዓት ጋር በሚሰጡ አስተዳደራዊ ውሳኔዎች ቅር የተሰኘ ሰው ለባለስልጣኑ አቤቱታ አጣሪ ቡድን ከዛም ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ	97372	ማም ኢንዱስትሪ	ሐምሌ	261

www.abyssinialaw.com

	በየደረጃው ሳያቀርብ በቀጥታ ጉዳዩ በመደበኛ ፍ/ቤት እንዲታይለት የሚጠይቅበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀፅ 89(2) እና ንዑስ አንቀፅ 3(ሐ)፣ አንቀፅ 89(2)(3)(ሐ) ፣(5) እና (6)		ኃላ/የተ/የግል/ማህበር እና እነ የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን (ሁለት ሰዎች)	29/2006	
ቅጽ 17					
1568.	የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች ጋብቻን በተመለከተ የባልነት ወይም የሚስትነት የምስክር ወረቀት ከመስጠት ባለፈ በማስረጃው ላይ ክርክር ከተነሳበት ወይም የጋብቻ መኖር አለመኖርን ለመወሠን የስረ ነገር ሥልጣን ያልተሠጣቸው ሥለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 408/1996 አንቀፅ 2 አዋጅ ቁጥር 361/1995 አንቀጽ 41/1/ /ሸ/	75560	ወ/ሮ ኪሮስ ገ/ማርያም እና አቶ ገብረስላሴ ኃይሌ	ሐምሌ 26/2004	252

www.abyssinialaw.com

1569.	የዲፕሎማቲክ ግንኙነቶችን ስምምነት ልምድን ለማክበር ሲባል የውጭ ዲፕሎማቲክ ሚሲዮኖችና ኢትዮጲያዊያን ሠራተኞቻቸው የሚያደርጉት የቅጥር ግንኙነት ላይ የአሠሪና ሠራተኛ ሕግ ተፈፃሚ የማይሆን ስለመሆኑ፡- የተባበሩት መንግስታት አካል የሆነ ድርጅት የተባበሩት መንግስታት ጥቅምና የተለየ ከለላን በተመለከተ በተደነገገ ሥምምነት በማንኛውም የመንግስት ፍ/ቤቶች ተከሶ መቅረብ የሌለበት ሥለመሆኑ፡- አፈፃፀም በፍርድ ቤት የተሰጠ ውሳኔ ትርጉም እንዲኖረው በማድረግ ውጤት ያለውና በተገቢው መንገድ መፈፀም ያለበት መሆኑ የሚታወቅ ቢሆንም ለማንኛውም ጉዳዮች ይሰራል ተብሎ ድምዳሜ ላይ መድረስ የማይቻል ስለመሆኑ፡- አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 3/3(ሀ) የተባበሩት መንግስታት ቻርተር አንቀፅ 105 ከተባበሩት መንግስት ጥቅምና የተለየ ከለላን በተመለከተ የተደነገገው ሥምምነት አንቀፅ 2/2/ እና 3 የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 212	98541	አቶ አለማየሁ ኦላና እና የተባበሩት መንግስታት የልማት ድርጅት/UNDP/	ህዳር 10 ቀን2007 ዓ.ም	258

www.abyssinialaw.com

1570.	የከፍተኛ ትምህርት ተቋም መምህራን ትምህርት ለመማር ከአሰሪያቸው ተቋም ጋር የሚያደርጉትን ውል አፈፃጸምና ከውሉ ጋር ተያያዥ ባላቸው ጉዳዮች ላይ የሚነሱ ክርክሮችን ለማየት ስልጣኑ ያላቸው የፌደራል ፍርድ ቤቶች ስለመሆናቸው፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 79(1) የፌድራል የመንግስት ሠራተኞች አዋጅ ቁጥር 515//1919 አንቀፅ 75(5)(6)	99717	አቶ ሲሳይ ይማነ እና አዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲ	ጥር 20 ቀን 2007ዓ.ም	262
1571.	በክልል በተነሳ ግምት በሌለው የመንገድ ይከፈትልኝ ጥያቄ ላይ ከተከራካሪ ወገኖች መሃል አንደኛው በፌዴራል መንግስት የተመዘገበ ማህበር ከሆነ ጉዳዩ በፌዴራል የፍ/ቤቶች ስልጣን ስር፣በፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የስረ ነገርሥልጣን ስር የሚወድቅ ሲሆን የክልሉ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በውክልና ስልጣኑ ጉዳዩን የሚመለከት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀፅ 5(2) እና 5(6)፣ አንቀፅ 14 በኦሮሚያ ክልል ህገ መንግስት አንቀጽ 64(3) እንዲሁም በክልሉ ፍርድ ቤቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 141/2000 አንቀጽ 27(4)	105962	እነ ቢ.ኤም.ጂ ኃ.የተ.የግል ማህበር (ሁለት ሰዎች) እና ፕሮፌሰር በደግ በቀለ	የካቲት 19/2007ዓ.ም	266

www.abyssinialaw.com

1572.	የአዲስ አበባ መስተዳደር አስፈፃሚ አካላት በሌላ ሰው ንብረት ላይ ጉዳት አድርሰዋል ካሳ ይክፈሉ ተብሎ የሚቀርብ ክስን በተመለከተ የማየት የስረ-ነገር ስልጣን ያላቸውየፌዴራል ፍ/ቤቶች ስለመሆናቸው፡- አዋጅ ቁጥር 361/1995፣ አዋጅ ቁጥር 408/1996 አዋጅ ቁጥር 25/88	99375	አቶ አምባቸው አለሙ እና እነየካ/ክ/ከተማ/ወ/01 አስተዳደር(አራት ሰዎች)	መጋቢት 15 ቀን 2007ዓ.ም	270
1573.	የክርክሩ አጠቃላይ ይዘት የዕቁብ ገንዘብ ይከፈለኝ ጥያቄን መሰረት አድርጐ የቀረበ በንግድ ህጉየተመለከቱትን አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎችን አተገባበር ለመመርመር የሚያስችልና ቼክ እንደተራ ማሰረጃነት ሆኖ በክርክር ወቅት በቀረበበት ጊዜ ጉዳዩ የፌደራል ነው ተብሎ የማይወሰድ ሥለመሆኑ፡- አዋጅ ቁጥር 25/1988	104511	እነ አቶ ዳኜ ሃይሉ(ሁለት ሰዎች) እና እነ አለም ሰገድ ሃብታሙ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 30 ቀን 2007 ዓ.ም	273
ቅጽ 18					
1574.	አንድ በፌደራል መንግስት የተመዘገበ የንግድ ድርጅት በክልል ቅርንጫፍ ከፍቶ የንግድ ሥራ መሰራቱና ቅርንጫፍ በክልሉ ንግድና ኢንዱስትሪ ፅ/ቤት መመዝገቡ በፌደራል መንግስት የተቋቋመ የንግድ ድርጅት በመሆኑ ላይ የሚያሳድረው ለውጥ የሌለ ሥለመሆኑና ድርጅቱ ተካፋይ የሆነበትንም ክርክር በዳኝነት አይቶ ለመወሰን ሥልጣኑ	97083	ገአትኮ ኃ/የተ/የግል ማህበር እና የትግራይ ክልል መንገድ ሥራዎች	ሚያዚያ 14 ቀን 2007	326

www.abyssinialaw.com

	የፌደራል ፍርድ ቤቶች ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 686/2002 አንቀፅ 6/2/ /3/ /4/ ፣ አንቀፅ 5/2/ አዋጅ ቁጥር 25/1988/6/ የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግሥት አንቀፅ 80/2/ /4/		ኢንተርፕራይዝ		
1575.	የግለሰብ ዓለምአቀፍ ህግን / private international law/ የሚመለከቱ ጉዳች ለማየት የስረ ነገር ስልጣን ያለው የፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 25/1988 /እንደተሻሻለ/ አንቀፅ 11/2/ /ሀ/	100290	ወ/ሮ መሠረት አለማየሁ እና እነ ወ/ሮ እመቤት ሙሉጌታ /ሁለት ሰዎች/	ሚያዚያ 1 ቀን 2007 ዓ.ም	330
1576.	የአንድ የእምነት ተቋም አስተዳደራዊ ስራዎችን ለማከናወን የተሰጠ ሹመትና የሽረት ጉዳይ ከሀይማኖት ተቋሙ መሰረታዊና ተፈጥሯዊ ባህሪ ተነጥለው ለብቻቸው ሊታዩና ሊወሰኑ የማይችሉ በመሆናቸው በፍርድ ሊወሰኑ የማይገባቸው ስለመሆኑ፣	97009	አቶ ኤልያስ አዳሙ /ሁለት ሰዎች/ እና የኢ/ትወንጌል ብርሃን	ሰኔ 19 ቀን 2007 ዓ.ም	335

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገመንግስት አንቀፅ 11 እና 37		ቤተ/ክርስቲያን		
ቅጽ 19					
1577.	የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች አስቀድመው የወራሽነት የምስክር ወረቀት ለማግኘት በቀረበ አቤቱታ ላይ ባሳለፉት ውሳኔ የሚነሳን ተቃውሞ አቤቱታ ተቀብለው ለማስተናገድ የሥረ ነገር ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቀ/361/1995 አንቀጽ41/ሸ/ አዋጅ 408/96 አንቀጽ 2/ንኡስ ቁ፣1	105211	እነ አቶ እንዳለ ደንቦባ (አራት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ አልማዝ ደንቦባ (አራት ሰዎች)	ጥቅምት 1 ቀን 2008ዓ.ም	325
1578.	ካሳ አነሰኝ ወይም ተከለከልሁ ካልሆነ በቀር በኢንቨስትመንት የሚቀርቡ የሕግም ሆነ የፍሬ ነገር ክርክር ይግባኞች ላይ የመጨረሻ ውሳኔ የሚሰጠው ፍርድ ቤት ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 138 አንቀጽ 6/5/	92991	አቶ ተፈራ ተሰማ እና የአርሲ ዞን አስተዳደር ጽ/ቤት	ጥቅምት 1 ቀን 2008 ዓ.ም	329
1579.	ከመንግስት ገዥና አቅርቦት ጋር በተያያዘ የሚነሳ ክርክር በመጀመሪያ ስልጣኑ የማየት መብት ያለው የመንግስት ግዥ እና ንብረት ማስወገድ	107805	ጄዳው አርክቴክቶችና	ጥቅምት 04 ቀን 2008ዓ.ም	332

www.abyssinialaw.com

	ቅሬታ ሰሚ ቦርድ እንጂ የመደበኛ ፍ/ቤት ስላለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 649/2001 አንቀፅ 75(1) አዋጁን ለማስፈፀም የወጣው መመሪያ አንቀፅ 49(1)		መሃንዲሶች እና የፌድራል ስፖርት ኮሚሽን		
1580.	በኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ ስራቸውን የሚያከናውኑት ዓለም አቀፍ ድርጅቶች ከኢትዮጵያ ጋር የሚመሰረቱት የሥራ ግንኙነት ስምምነት ያለ እንደሆነ ጉዳዩ የሚዳኘው በዓለም አቀፍ ስምምነቱ መሠረት ስለመሆኑ፡- -	117390	አቶ አለማየሁ መኮንን እና የምስራቅ አፍሪካ የበረሃ አንበጣ መከላከያ ድርጅት	ታህሳስ 21 ቀን 2008 ዓ.ም	337
1581.	በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር የከተማ ቦታ ማስለቀቅና የካሣ ጉዳዮች ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ በምትክ ቦታ ይሰጠኝ ጥያቄ ላይ የሚሰጠው የመጨረሻ ፍርድ የሠበር አቤቱታ ለከተማው ፍ/ቤት ሳይቀርብ ለፌዴራሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት የሰበር አቤቱታ የሚቀርብበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የከተማው ቻርተር አዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 43(5)፣ አንቀጽ	104858	አቶ ታደሰ ካሣ እና ቦሌ ክ/ከተማ ወረዳ 12 አስተዳደር/ሁለት ሰዎች/	ታህሳስ 22 ቀን 2008 ዓ.ም	340

www.abyssinialaw.com

	42(2) አንቀጽ አዋጅ ቁጥር 721/2004 አንቀጽ 29(6)				
1582.	አዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤት የጉዲፈቻ ስምምነትን ማስረጃን ተመልክቶ የወራሽነት ማስረጃን የመስጠት ስልጣን ያለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/1995 አንቀፅ 41(ሸ)	112575	አቶ አፈወርቅ መኩሪያ እና ወ/ሮ ማደሊና ፍራንሲኔት	የካቲት 30 ቀን 2008 ዓ.ም	343
ቅጽ 20					
1583.	የከተማ ቦታን በሊዝ በመጫረት ጨረታውን በማሸነፍ የሊዝ ውል የተፈጸመ እንደሆነ ይህን የውል ግንኙነት ለመዳኘት የሚችለው ፍርድ ቤት ስለመሆኑ፣ *የሊዝ አዋጅ ቁጥር 721/2004* *የፍ/ሔር/ሕ/ቁ. 1731፣1808/2/*	117819	የወላይታ ዞን የቦሌ ከተማ ማዘጋጃ ቤት ዐ/ሕግ እና ወ/ሮ ታደለች ዲባራ	15/7/2008 ዓ.ም	165
1584.	በኦሮሚያ ከተማ አስተዳደር ውስጥ የሚነሱ የከተማ ቦታን	114622	አቶ አወል አማን	9/9/2008 ዓ.ም	169

www.abyssinialaw.com

	ከማስለቀቅና ምትክ ቦታ እና ካሣን ከመክፈል አንጻር የሚነሱ የመብት ጥያቄዎችን በመጀመሪያ ደረጃ የማየት ስልጣኑ በከተማው አስተዳደር የተዋቀረው አካል ስለመሆኑ፣ *የኦሮሚያ ክልል የመሬት ሊዝ አዋጅ ቁ. 721/2004 አንቀጽ ቁ. 26፣27፣ 28፣29 እና 30* *አዋጁን ለማስፈጸም የወጣው ደንብ ቁጥር 155/2005 አንቀጽ 26፣55 እና 56*		(ሁለት ሰዎች) እና ወ/ሮ አሳለፈች እንዳግቤ /ሦስት ሰዎች/		
1585.	የአዲስ አበባ ከተማ ቦታ ማስለቀቅና የካሳ ጉዳዮች ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የቤት ባለቤትነት ክርክርን አጣርቶ የመወሰን ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ፣	110901	አቶ ተክለስላሴ ገላን እና ልደታ/ክ/ከ/የመ/ል/ከተማ ልማት ጽ/ቤት	25/9/2008 ዓ.ም	174
1586.	ከፊል የዳኝነት ሰልጣን ላለው አካል በፍሬ ነገር ደረጃ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ መሆኑ በግልፅ ተቀምጦ እያለ፤ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በሕግ አተረጓጎም ረገድ ብቻ የተሰጠውን ስልጣን በማለፍ ማሰረጃን በመመዘን በፍሬ ነገር ላይ የሚሰጠው ድምዳሜ ሰርዓቱን የተከተለ ስላለመሆኑ ፤	119704	አማራ ብዙሃን መገናኛ ድርጅት እና አቶ ዳንኤል ከፈለ	22/11/ 2008ዓ ም	178

www.abyssinialaw.com

	የአ/ብ/ክ/መ/ መገናኛ ብዙሀን ማቋቋሚያ አዋጅ ቁ 200/2005 አንቀፅ 13(2)				
1587.	የፌደራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በተደራጀባቸውና ባልተደራጀባቸው ክልሎች ከአሰሪና ሰራተኛ ጉዳይ ወሳኝ ቦርድ የሚነሱ ይግባኞች መቅረብ ያለባቸው ከፌደራሉ ከፍተኛ ፍ/ቤት ጋር አቻ ስልጣን ላላቸው በየክልሉ ላሉ ጠቅላይ ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎቶች ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 154 የሚ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80/2/ አዋጅ ቁ. 322/95	116154	እነ አቶ ሚሪንዳ ዋሲሁን (አሥር ሰዎች) እና ኢትዩ ቴሌኮም	13/03/2009 ዓ/ም	181
ቅጽ 21					

www.abyssinialaw.com

1588.	የአዲስ አበባ ከተማ ቦታ ማስለቀቅና የካሳ ጉዳዮች ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ቀደም ብሎ በሰጠው ፍርድ ላይ የሚቀርብለትን የፍርድ መቃወሚያ ተቀብሎ የመዳኘት ስልጣን ያለው ስለመሆኑ፣ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 358፣የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 37/1/* *አዋጅ ቁ. 721/2004*	121660	አቶ ለገሰ ገለታ እና እነ የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር መሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 26 ቀን 2009 ዓ.ም	181
1589.	በህገወጥ መንገድ ተይዘው በተገኙ የቁም እንስሳት ላይ አግባብ ያለው አካል በሚወስደው እርምጃ ላይ በቀጥታ ክስ ስልጣን ላለው ፍ/ቤት ማቅረብ የሚቻል ስለመሆኑ፣ *የቁም እንስሳት ግብይት አዋጅ ቁጥር 819/2006 አንቀጽ 15/5/ እና 8 ደንብ ቁጥር 341/2007 አንቀጽ 19/4/ እና 5*	129430	የእነማይ ወረዳ ንግድ ትንስፖርት ጽ/ቤት እና አቶ ጉበዜ አሰፋ	ታህሳስ 26 ቀን 2009 ዓ.ም	188
1590.	የተጨማሪ እሴት ታክስ የፌዴራል ታክስ በመሆኑና የክልል የገቢዎች ቢሮዎች ታክሱን የሚያስተዳድሩት በዉክልና ስልጣናቸዉ በመሆኑ ምንም እንኳ ታክሱ የተወሰነዉ በክልሉ የገቢዎች ቢሮ ቅርንጫፍ ጽ/ቤት እና የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ቢሆንም የሕግ ስህተት አለበት የሚል ወገን ይግባኝ ማቅረብ የሚገባዉ ስልጣን ላለዉ የፌዴራል	123986	አቶ መቻልደጉ ሰሙር እና የሚዛን አማን ከተማ ገቢዎች ባለስልጣን	ግንቦት 18 ቀን 2009 ዓ.ም	192

www.abyssinialaw.com

	ፍ/ቤት ወይም የዉክልና ስልጣን ላለዉ የክልል ፍ/ቤት ሥለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀጽ 28(2) እና አንቀጽ 30፣አንቀጽ 43(3)፣ 112*		ቅ/ጽ/ቤት		
1591.	የአንድ ሃገር ፍ/ቤት በጉዳዩ ላይ ብሔራዊ የዳኝነት(judicial jurisdiction) ስልጣን አለው ለማለት ሊወሰዱ ስለሚገባቸው ዝርዝር ነጥቦች	183200	እነ ማጂኮን ኮንስትራክሽን ሊትድ(ሁለት ሰዎች) እና አቶ ታትገኝ ፊጣሞ ወሌቦ (አራት ሰዎች)	ሰኔ 27 ቀን 2009 ዓ.ም	197
1592.	የሊዝ ውል እንዲሰረዝ የሚቀርብን የዳኝነት ጥያቄን በተመለከተ መደበኛ ፍርድ ቤቶች ሊያስተናግድ የሚገባ ስለመሆኑ	119435	አቶ አብዱልቀኒ አብዱራህማን እና እነ አቶ ዳንኤል ወ/ኃዋሪያት(ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 27 ቀን 2009 ዓ.ም.	201

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 23					
1593.	የፍቺ ውሳኔን ተከትሎ በአንደኛው ወገን በቀረበ የንብረት ክፍፍል ጥያቄ ሌላኛው ወገን በጋብቻ ጊዜ ካፈሩት ገንዘብና ንብረት ከፊሉ ከኢትዮጵያ ውጪ ይገኛል በማለት የተከሳሽ ከሳሽነት ክስ ማቅረቡ ብቻውን ጉዳዩ የግል ዓለም አቀፍ ሕግን ተፈጻሚነት ጉዳይን/ conflict of laws/ የሚያስነሳ ነው ከሚል ድምዳሜ ላይ የማያደርስ እና የተከሳሽ ከሳሽነት ክሱን የማየት የሥረ-ነገር ሥልጣን የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ከመሆን የማያስቀረው ስለመሆኑ የፍትሐብሔር ስነ ስርዓት ቁጥር 9፣17 ፤አዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 11 (2) (ሀ)	152590	ወ/ሮ እየሩሳሌም አስገዶም እና አቶ ተወልደ ኃ/ማርም	*ጥቅምት 13 ቀን 2011 ዓ.ም.*	320
1594.	የቀበሌ የንግድ ሱቅ አላግባብ ተይዞብኛል ይመለስልኝ በሚል ለክስ ምክንያት የሆነው ጉዳይ በግለሰቦች መካከል የተደረገ ውል ሲሆን ጉዳዩን ተቀብሎ የማየት የዳኝነት ስልጣን የከተማ አስተዳደር ፍ/ቤቶች ሳይሆን የፌዴራል ፍርድ ቤቶች ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ 4፤የድሬዳዋ አስተዳደር ቻርተር አዋጅ ቁጥር 416/1996 አንቀጽ 33(1)(ረ)	144242	አቶ ገዛህኝ አየለ እና እነ አቶ ኑረዲን ዓሊ	ግንቦት 30 ቀን 2009 ዓ.ም.	327
1595.	በንግድ ምዝገባ ፍቃድ አዋጅ ቁጥር 980/2008 መሠረት አግባብ ባለው	145733	አቶ ኤበሳ አመንቴ	ሕዳር 28 ቀን 2011 ዓ.ም	330

www.abyssinialaw.com

	አካል አስተዳደራዊ እርምጃዎች የተወሰደበት ማናቸውም ሰው በህግ ጉዳይ ላይ ይግባኝ ቅሬታ ካለው ጉዳዩን ማቅረብ የሚገባው ለአዲስ አበባ ከተማ ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት በይግባኝ እንጂ በቀጥታ ክስ ለአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ሊቀርብ የማይገባ ስለመሆኑ የንግድ ምዝገባ ፍቃድ አዋጅ ቁጥር 980/2008 ዓንቀፅ 46፣47(2)፣ 47(3)፣		ጃለታ እና እነ የአዲስ ከተማ ክ/ከተማ አካባቢ ጥበቃ ፅ/ቤት		
1596.	በአዋጅ ቁጥር 147/91 መሰረት አንድ ማሕበር ሕልዉናዉ ካበቃ በኃላ ወይም መብትና ግዴታዉ የሕብረት ሥራ ማሕበር ወደ አልሆነ የንግድ ማሕበር ተላልፎ በሚገኝበት ወቅት ጉዳዩ በሽምግልና ዳኝነት የሚታይበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ እና መደበኛ ፍ/ቤቶች ጉዳዩን ለማየት የስረ-ነገር ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 147/91 አንቀጽ 47 እና 49	153617	አቶ ደሱ ታምሩ እና ፈያ ጠቅላላ ኮንስትራክሽን ኃ/የተ/የግል ማህበር	መስከረም 21 ቀን 2011 ዓ.ም	335
1597.	የይዞታ ማረጋገጫ ማስረጃ አላግባብ ተሰርዞብኛል በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ጉዳዩ በቀጥታ ከመሬት ይዞታ ባለመብትነት ጋር ተያያዥነት ያለው በመሆኑ የተከራካሪ ወገኖች መደበኛ ነዋሪነት ወይም የተከራካሪው ወገን የፌዴራል መንግሥቱ ተመዝጋቢ መሆን ግምት	142594	የደሴ ከተማ ዓይነሥውራን ማሕበር	ሐምሌ 30 ቀን 2010 ዓ.ም	340

www.abyssinialaw.com

	ውስጥ ሳይገባ የክርክሩን ልዩ ባህርይ በማየትና የጉዳዩን ዓይነት መሠረት በማድረግ ንብረቱ የሚገኝበት የከተማ አሥተዳደር ፍ/ቤት የቀረበውን ክስ ተቀብሎ የመወሰን የሥረ-ነገር ሥልጣን ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 25 ፤አዋጅ ቁጥር 226/07 አንቀጽ 57/1		እና የኢትዮጲያ ዓይነሥውራን ብሔራዊ ማሕበር		
1598.	የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት በሸሪዓ ፍርድ ቤቶች በተሰጠ ውሳኔ ላይ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመ መሆን አለመሆኑን መርምሮ የማረም ስልጣን የሚኖረው በክርክር አመራር ረገድ ፍርድ ቤቶቹ የጣሱት ስነ ስርዓታዊ ድንጋጌ መኖሩ ሲረጋገጥ እና ጥሰቱም መሰረታዊ የሕግ ስህተት መመዘኛን የሚያሟላ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ብቻ ስለመሆኑ የሐረሪ ክልል ፍርድ ቤቶች እና የዳኞች አስተዳደር ጉባኤን ለማቋቋም የወጣው አዋጅ ቁጥር 3/1988 /እንደተሻሻለ/ አንቀጽ 28	145128	እነ ወ/ሮ ኬሚያት ሼክ አብዱልጀባር ሼክ ጋቱር እና እነ አቶ አንዋር ሼክ አብዱልጀባር ሼክ ጋቱር	ግንቦት 16 ቀን 2010 ዓ.ም.	350
1599.	ዉልን መነሻ ያደረገ ያልተከፈለ ገንዘብ ለማስከፈል የቀረበ ክስ በአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች የስረ ነገር ስልጣን ስር የማይወድቅ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 361/1995 አንቀጽ 41	145053	እነ ወ/ሮ ስኪሬ ለገሰ እና የአዲስ አበባ ዉሃና ፍሳሽ ባለስልጣን	*24/9/2010ዓ.ም*	354

www.abyssinialaw.com

1600.	• የአንድ ጉዳይ ተከራካሪ ወገኖች በተለያዩ ክልሎች ዉስጥ የሚኖሩ መሆናቸዉ እስከ ተረጋገጠ ድረስ ለክርክሩ ምክንያት የሆነው ዉል ወይም ንብረት የሚገኝዉ በክልል ዉስጥ መሆኑ አንድን ጉዳይ የማየት የስረ ነገር ስልጣን የፌዴራል ፍርድ ቤቶች መሆኑን የማያስቀር ስለመሆኑ • አንድን ጉዳይ የማየት የስረ ነገር ስልጣን የፌዴራል ፍርድ ቤቶች ሆኖ ነገር ግን የአካባቢ ስልጣኑ በክልሎች ስር የሚወድቅ ሲሆን እንደነገሩ ሁኔታ የክልሉ ከፍተኛ ፍርድ ቤት ወይም የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት በዉክልና ጉዳዩን የማየት ስልጣን የሚኖራቸው ስለመሆኑ የኢፌዲሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(2)፤80(3-ሐ) እና 80(4)፤ በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 5(2)፤የፍ/ሥ/ሥርዓት ህግ አንቀጽ 24 እና 25	144613	እነ አቶ ያሲን ኢብራሂም (2ሰዎች) እና አቶ ኃይሉ ታዬ	30/09/2010	358
1601.	ሥራ ላይ ባሉ ህጎች መሰረት በየትኛውም ደረጃ በሚገኝ የክልል ፍርድ ቤት ታይተው የመጨረሻ ውሳኔ የተሰጠባቸው ጉዳዮች መሰረታዊ የህግ ስህተት አለባቸው በሚል ለክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት አቤቱታ በክልል ሰበር ሰሚ ችሎት አልተቋቋመም፤ እንዲሁም በክልል የሰበር ስርዓት በዝርዝር ህጎች አልተቀመጠም በሚል ምክንያት ጉዳዮች በቀጥታ ለፌዴራል	157560	እነ ወ/ሮ አለምሸዋ አባተ አበበ እና እነ አቶ ሚሊዮን	መጋቢት 23 ቀን 2011 ዓ.ም.	363

www.abyssinialaw.com

	ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ችሎት ሊቀርቡ የማይገባ ስለመሆኑና ሥራ ላይ ባሉት ህጎች አግባብ በክልል ሰበር ችሎት መታየት ያለባቸው ስለመሆኑ የኢፌዴሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80(3)(ለ)፣የሐረሪ ክልል ህገ መንግስት አንቀጽ70(2)(ሀ)፣የሐረሪ ሕ/ብ/ክ/መ/ ፍርድ ቤቶችና የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 3/1988፤የሐረሪ ክልል የዳኞች አስተዳደር ጉባኤ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 3/1988 እና ማሻሻያ አዋጆች ቁጥር 8/1991 እና 17/1991 እንደገና ለማሻሻል የወጣው አዋጅ ቁጥር 68/1999 /የፌ/ፍ/ቤቶችን አዋጅ እንደገና ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 454/1997 አንቀጽ 2(1) በፌ/ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ቀደም ሲል በሰ/መ/ቁ 111887 ፣ 120858 እና ሌሎችም በርካታ መዛግብት ተሰጥቶ የነበረው የህግ ትርጉም በዚህ መዝገብ ውሳኔ ተለውጧል።/		አባተ አበበ		

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 24					
1602. .	የአንድ ሕንጻ ባለሀብት ወይም ባለይዞታ ሕንጻው ሊያድርስ ይችላል ተብሎ ያሌታሰበ ድንገተኛ ነገር ቢያደርስ ሕንጻው ለሚያደርሰው ጉዳት ከውል ወጪ ኃላፉነት ያለበት ሲሆን ጉዳት የደረሰበት ባለንብረትም የኢንሹራንስ ውል ያለው ከሆነ ኢንሹራንስ ድርጅቱ ለደረሰው ጉዳት ተገቢውን ክፍያ ከከፈለ በኋሊ ጉዳት በደረሰበት ሰው ተተክቶ የህንፃውን ባለሀብት ለመጠየቅ መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2088 ፣2077፣ የንግድ ህግ 683	161417	ፀሀይ ኢንሹራንስ አ/ማ እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ግንቦት 12 ቀን 2011 ዓ.ም	278
1603.	· የአንድ ባለሙያ ማስረጃ በቀረበ ጊዜ በዋናነት የሚመረመረው የባለሙያው ገለሌተኛነት እና ሙያዊ ብቃት ሲሆን ሁለቱን መስፈርቶች ካሟላ ማስረጃው የፍሬ ነገሩን መኖር ወይም አለመኖር ሇማረጋገጥ ከፍተኛ ግምት የሚሠጠው (high probative value) ማስረጃ በመሆኑ ለባለሙያ ማስረጃ ውጤት ሳይሰጥ ውጤቱን አለመቀበል የማስረጃ ምዘና መርህ ስህተት ስለመሆኑ · በአንድ በተዘረጋ የኤሌክትሪክ መስመር ምክንያት ለደረሰ ጉዳት ኃላፉነቱን የሚወስደው የኤሌክትሪክ መስመሩን የዘረጋው አካል እንጂ ላሌ ሰው በቤቱ በዘረጋውና ባለቤት ባልሆነበት የኤሌክትሪክ መስመር አጥፊ ሳይሆኑ ኃላፊ ስለመሆን በተደነገገው የውል ውጭ ኃላፈነት ክፍል ኃላፉ ሊሆን የማይገባው ስለመሆኑ	175142	የኢትዮጵያ ኤላክትሪክ አገሌግልት ሠሜን ሪጅን ሐመራ ዱስትሪክት እና አቶ ወሉ ገ/ሔር	ግንቦት 24 ቀን 2012 ዓ/ም	282

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 2066 — 2086				

www.abyssinialaw.com

ውንጀል

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 3					
1604.	መጥሪያ አደራረስን አስመልክቶ የሚቀርብ ጥያቄ ስለሚስተናገድበት መንገድ የወንጀለኛ መቅጫ ህግ ቁ. 99, የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 103,105	16301	ተገኝ እንግዳ እና አስናቀች ኬዳኔ	ህዳር 2/1998	89
ቅጽ 4					
1605.	ጥብቅና ፈቃድ ከተሰረዘ በኋላ የጥብቅና ስራ እሰራለሁ ብሎ ገንዘብ መቀበል የማታለል ወንጀል ስለመሆኑ የወንጀለኛ መቅጫ ህግ ቁ.656(ሀ) እና (ለ)	12025	አቶ ምናሴ አልማው እና ዓቃቤ ህግ	መጋቢት 18/1999	115
ቅጽ 7					
1606.	በወንጀል ህግ የሃሳብ ክፍል የሚረጋገጠው ከወንጀል ድርጊት አፈፃፀሙ በመነሳት ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ቁ. 522 /1/ /ሀ/	22069	የአማራ ብ/ክ/መንግስት ፍትሕ ቢሮ እና አቶ አስማማው አራጌ	ጥቅምት 28/2000	251
1607.	በወ/መ/ህ/ቁ. 522/1/ /ሀ/ ሥር የተመለከቱት የወንጀል ማቋቋሚያ ነጥቦች	22452	የኦሮሚያ ጠቅላይ ዓቃቤ	ሐምሌ	255

www.abyssinialaw.com

	ለየራሳቸው የሚቆሙ ስለመሆናቸው የወ/መ/ህ/ቁ. 522/1/ /ሀ/		ሕግ እና አሣምነው ገ/መስቀል	30/2000	
1608.	በአዋጅ ቁ. 214/74 አንቀጽ 13/1/ መሠት የተከሰሰ ሰው ጥፋተኛ ሊባል የሚችለው እንዲጠብቃቸው በአደራ የተረከባቸውን ወይም በሥራው አጋጣሚና ምክንያት በእጁ የገቡትን ንብረቶች የወሰደው/የሰወረው/ ለራሱ ወይም ለሌላ ሰው ተገቢ ያልሆነ ብልጽግና ለማግኘት የሆነ እንደሆነ ስለመሆኑ	24278	ሰለሞን ሄርጃቦ እና የደ/ብ/ብ/ ሕ/ክ/መ/ የሥ/ፀ/ሙ/ኮ/ዓ/ሕግ	ህዳር 10/2000	270
1609.	በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 122/2/ መሠረት ከሣሽ አቅርቦት የነበረውን ክስ ካነሣ በኋላ እንደገና ክሱን ለመቀጠል የሚችል ስለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 122/2/, /5/	28952	የጉምሩክ ዓቃቤ ሕግ እና አቶ ባንቲ ታኤራ	መጋቢት 16/2000	273
1610.	በወንጀል ክስ የቀረበበት ሰውን አስመልክቶ ጉዳዩ በሌለበት ነው የታየው ሊባል የሚችልበት አግባብ የወ/መ/ሥ/ሥ/ቁ. 161/1/	29325	ኤርምያስ ካሣ ተፈራ እና ዓቃቤ ሕግ	የካቲት 18/2000	275
1611.	በወንጀል ተከሶ የተያዘ ሰው ዋስትና በጠየቀ ጊዜ ፍ/ቤት ተከሳሹ ተመልሶ ሊቀርብ አይችልም የሚል ግምት ለመውሰድና ዋስትናን ለመከልከል በቂ ምክንያት የሚያስፈልግ ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 67/ሀ/	31734	አቶ አስናቀ በቀለ እና ዓቃቤ ሕግ	ጥቅምት 15/2000	283

www.abyssinialaw.com

1612.	በወንጀል የተከሰሰ ሰው የሚያነሳው የዋስትና ጥያቄ መታየት ያለበት ሊወሰንበት ከሚችለው ቅጣት አንፃር ስለመሆኑ	34077	አቶ ሰይድ ይመር እና የአማራ ክልል ሥነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	መጋቢት 9/2000	287
1613.	በወንጀል ህግ ቅጣት ሊገደብ የሚችልበት አግባብ የወንጀል ህ/ቁ. 192,194	34280	አቶ ግርማይ ደስታ እና ዓቃቤ ሕግ	ግንቦት 14/2000	292
1614.	በወንጀል ህግ ቅጣትን በልዩ የህጉ ክፍል ከተወሰነው መነሻ ዝቅ አድርጐ በማቅለል ለመወሰን የሚቻልበት አግባብ የወ/ህ/ቁ. 184, 179	34521	የአማራ ብ/ክ/መ/ፍትሕ ቢሮ እና ስንታየሁ ተፈራ	ሰኔ 3/2000	297
1615.	በወንጀል ህግ ጉዳዩን ለመስማት በተቀጠረበት ዕለት አቤቱታ አቅራቢው ባልቀረበ ጊዜ አቤቱታው እንዲሰረዝ የሚደረገው አቤቱታ አቅራቢው ጉዳዩን በትጋት ያልተከታተለ ወይም በቸልተኝነት የተወው መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ 193/1/	35611	ሻለቃ ታደሰ ካሕሳይ እና የፌዴራል ዓቃቤ ሕግ	ሰኔ 19/2000	300
ቅጽ 9					
1616.	በወንጀል ጉዳይ የክስ ሂደት የዐቃቤ ህግ ማስረጃ ከነሙሉ ይዘቱ ሊመዘን የሚገባ ስለመሆኑ		የአማራ ክልል ፍትህ ቢሮ	ጥቅምት 20/2001	2

www.abyssinialaw.com

		35697	እና ከበደ ወርቅነህ		
1617.	• በኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ የተሻሻሉና የተለወጡ ሁኔታዎች ከነባሩ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ጋር በቀጥታ ተጣምረው ሥራ ላይ ሊውሉ የሚገባ ስለመሆኑ • በወ/ሕ/ አንቀጽ 543(3) የተከሰሰ ሰው የዋስ መብት የሚከለከል ስለመሆኑ የወ/ሕግ አንቀፅ 543 የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 63	35695	የአማራ ክልል ፍትህ ቢሮ እና አቶ ተመስገን አዲስ	ህዳር 11/2001	5
1618.	በተወሰነበት ፍርድ ላይ ይግባኝ እንደሚል ፍላጐቱን አሳውቆ እያለ ፍርዱን በሰጠው ፍርድ ቤት በኩል በተከሰተ መጓተት የይግባኝ ጊዜው ያለፈበት ፍርደኛ የሚያቀርበው የማስፈቀጃ አቤቱታ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ	39722	ግርማ ሃይሌ እና ዐቃቤ ህግ	ታህሣሥ 23/2001	7
1619.	የዳኝነትን ሥራ በማከናወን ወቅት የሚፈፀሙ ስህተቶች እና ጥፋቶች ሁሉ ዳኛን በሥልጣን ያለአግባብ መገልገል ወንጀል ሊያስጠይቁ የማይችሉ ስለመሆናቸው አዋጅ ቁ. 214/74	33075	አቶ ብርቁ ገላነው እና የአማራ ብ/ክ/መ/የስነ-ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን	ጥር 19/2001	9

www.abyssinialaw.com

1620.	አንድ ወንጀል ተደረገ የሚባለው ወንጀሉ የሚቋቋምበት ሀጋዊ፣ ግዙፍዊና፣ ሞራላዊ ፍሬ ነገሮች በአንድነት ተጣምረው ሲገኙ ብቻ ስለመሆኑ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 23/2	38161	እነ ጀሚላ መሐመድ ሐጐስ እና የፌዴራል የመ/ደ/ዐ/ህግ	የካቲት 19/2001	11
1621.	በወንጀል ድርጊት ተጠርጥሮ የተያዘ ሰው ንብረት የሆነ ንግድ መደብር ጋር በተገናኘ ፍ/ቤቶች የንግድ መደብሩን በውስጡ ከያዘው ሸቀጦች በመለየት (በመነጠል) የሚሰጡት ትዕዛዝ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ	44594	የፌ/ሥነ-ምግባር እና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ዐቃቤ ህግ እና እነ ካፋ መሐመድ (አራት ሰዎች)	ሐምሌ 15/2001	13
1622.	በወንጀል ጉዳይ በእስራት እንዲቀጣ የተወሰነበት ሰው የእስራት ቅጣቱን ሳይፈፀም በገደብ እንዲቆይ ወይም እንዲለቀቅ ሊደረግ የሚችለበት አግባብ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀጽ 82,192,194	46382	እነ ዳንኤል ገ/ዮሐንስ (አራት ሰዎች) እና የፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ሐምሌ 28/2001	16
1623.	አንድ ተከሣሽ በተፈፀመ ወንጀል ላይ ተካፋይ ነበር ለማለት ተከሣሹ በሙሉ ፈቃዱና ዕውቀቱ በወንጀል ድርጊቱ ተሣታፊ የነበረ መሆኑ መረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ	44031	ወ/ሮ ፈለቀች ኃ/ገብርኤል እና የኦሮሚያ ክልል ፍትህ ቢሮ	ሐምሌ 30/2001	19

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ህግ አንቀጽ 32, 33, 630, 25				
1624.	ከተሽከርካሪ ጋር በተያያዘ በድንገተኛ አደጋ ለሚከሰት የሰው ህይወት መጥፋት አሽከሪካሪው በቸልተኝነት ወንጀል በማድረግ ሊጠየቅ የማይችል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀፅ 59(1), 543(2) እና (3)፣57 (2)	42703	ፋሲል ብርሃኑ እናዓቃቤ ሕግ/የኦሮሚያ ክልላዊ ብሔራዊ መንግስት/	ሐምሌ 22/2001	22
ቅጽ 10					
1625.	የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ አፈፃፀም ጋር በተያያዘ የንግድ ድርጅት ሠራተኛ፣ ሥራ አስኪያጅ እንዲሁም ድርጅቱ በወንጀል ጉዳይ ክስ ቀርቦባቸው ታላፊ ሊሆኑ የሚችሉበት አግባብ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀፅ 56(1)(3) አዋጅ ቁ. 609/2001 አንቀፅ 50(ለ)(1),22(1) የወንጀል ህግ አንቀፅ 23(3),34(1)	48850	እነ አቶ ታረቀኝ ገ/ጊዮርጊስ (ሦስት ሰዎች) እና የገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ታህሣሥ 8/2002	218
1626.	በግድያ ወንጀል የተከሰሰ ሰው የፈፀመው የግድያ ድርጊት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 539(1) (ሀ) ሥር የሚያስጠይቅ ነው ሊባል የሚችልበት አግባብ	45927	የኦሮሚያ ክልል ዓቃቤ ሕግ እና	ጥር	221

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ሕግ አንቀጽ 539(1)(ሀ),84,86		መሰረት መኮንን	19/2002	
1627.	በወንጀል ጉዳይ የቀረበ ክስ በዐቃቤ ህግ ምስክሮች ተሟልቶ አለመቅረብ የከሳሽ መዝገቡን የማንቀሳቀስ መብት ተጠብቆ መዘጋት በቀረበው ወንጀል ላይ ተፈፃሚ የሚሆነውን የይርጋ ጊዜ ተግባራዊ ከመሆን የሚያግደው ስላለመሆኑ	45572	ወ/ሮ ዘነበች ሽብሩ እና ፌ/ዐ/ህግ	የካቲት 26/2002	224
1628.	ህጋዊ መካላከልን ከመጠን በማሳለፍ የተፈፀመ የሰው መግደል ተግባር በወንጀል ህግ ቁጥር 541(ሀ) የሚያስጠይቅ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 540, 541	43501	እነ ረዳት ሳጅን ሸጋ ተካ ሞላ (ሦስት ሰዎች) እና የኦሮሚያ ክልል ዓ/ሕግ	መጋቢት 15/2002	225
1629.	በወንጀል ሕግ ቁጥር 543 እና 567 መሰረት አንድ ሰው በአንድ ጊዜ ሊጠየቅ ስለሚችልበት አግባብ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 543,567	44235	ቄስ ጌታቸው ተሾመ እና ዓቃቤ ሕግ	መጋቢት 28/2002	229
1630.	አንድ ሰው የማታለል ተግባር ፈፅሟል በሚል በወንጀል ሊጠየቅ የሚችልበት አግባብ የወንጀል ህግ ቁጥር 692(1)	46189	ሐረገወይን ተፈራ እና ፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	ሚያዝያ 20/2002	232

www.abyssinialaw.com

1631.	ከወንጀል ጉዳይ ጋር በተያያዘ ጥፋተኛ የተባለ ተከሳሽ የዘወትር ፀባይ መልካም የነበረ መሆኑ በተናጠል (በራሱ) ቅጣትን ለማቅለል የሚያስችል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁጥር 82(1) (ሀ)	53612	እነ አቶ ፍስሐ ዓባይ(ሁለት ሰዎች) እና የገቢዎችና ጉምሩክ ዓ/ህግ	ሚያዝያ 25/2002	234
1632.	በወንጀል ጉዳይ ክስ ቀርቦ የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሣኔ ከተሰጠ በኋላ ወንጀለኛው በይቅርታ የተለቀቀ መሆኑ አስቀድሞ የተሰጠውን የጥፋተኝነት ውሣኔ እንዳልነበረ የሚያስቆጥር (በሪከርድነት እንዳይያዝ የሚያደረግ) ስለለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁጥር 230	41248	ቡርቄሶ ዋቆ እና ዐቃቤ ሕግ	ሰኔ 23/2002	237
1633.	በሥር ፍ/ቤት የተሰጠ የቅጣት ውሣኔ ላይ አነሰ ወይም በዛ በሚል በግልፅ ይግባኝ ባልተጠየቀበት ሁኔታ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ቅጣትን ከፍ ወይም ዝቅ በማድረግ ውሣኔ ሊሰጥ የማይገባ ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 195(መ)	48617	ተስፋዬ አደላ እና ዐቃቤ ሕግ	ሰኔ 18/2002	239
1634.	• ከወንጀል ጉዳይ ጋር በተያያዘ ተከራካሪ ወገኖች የማስረዳት ሸክማቸውን ተወጥተዋል ለማለት የሚቻልበት አግባብ • በፍ/ቤት ፊት ቃለ- መሃላ በመፈፀም የተሰጠ የምስክር ቃል እውነት ነው በሚል የሚወሰደው ግምት ሊፈርስ የሚችል ስለመሆኑ	51706	አቶ ግርማ ትኩ እና የፌዴራል የሥነ-ምግባርና	ሐምሌ 21/2002	242

www.abyssinialaw.com

	የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 111		የፀረ-ሙስና ኮሚሽን		
ቅጽ 12					
1635.	• ከ13 ዓመት እስከ 18 ዓመት ድረስ ባለው የዕድሜ ክልል ውስጥ ከሚገኝ ሰው ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት መፈፀም የወንጀል ተጠያቂነት የሚያስከትል ስለመሆኑ • ድርጊቱን የፈፀመው ሠው ዕድሜ በዚሁ የእድሜ ክልል መገኘት የወንጀል ተጠያቂነቱን የማያስቀር ስለመሆኑ የወ/ህ/ቁ. 626/1/, 211/1/, 48-56	46412	የሐረሪ ክልል ዓቃቤ ሕግ እና ቦና አህመድ አሚን	ጥቅምት 30/2003	162
1636.	ህጋዊ ፈቃድ ሳይኖር ሰዎችን ወደ ውጪ አገር በመላክ ወንጀል የተከሰሰን ሰው ጥፋተኛ ነው ለማለት እና ቅጣት ለመጣል የሚቻልበት አግባብ የወንጀል ህግ ቁ. 598/1/ /2/	54839	አቶ ኢምራን ጉደሣ አብዲ እና የፌዴራል ዓቃቤ ሕግ	ጥቅምት 30/2003	165
1637.	በህጋዊ መንገድ ወደ አገር ውስጥ የገባ የውጭ ምንዛሪን በህግ የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ካለፈ በኋላ ከአገር ይዞ ለመውጣት መሞከር የሚያስከትለው ኃላፊነት /ውጤት	47935	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና ወ/ሮ እየሩሳሌም ወንዴ	ህዳር 30/2003	169

www.abyssinialaw.com

1638.	ከዋስትና መብት ጋር በተያያዘ ፍርድ ቤቶች የተከሳሽን የዋስትና መብት ለመንፈግ የተከሰሰባቸውን የወንጀል ክሶች ብዛትና ከባድነት መነሻ ሊያደርጉ ስለመቻላቸው የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ.67/ሀ/	59304	እነ አቶ አያሌው ተሰማ /ሦስት ሰዎች/ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ሀዳር 15/2003	171
1639.	በወንጀል የተከሰሰ ሰው የዋስትና መብት እንዲከበርለት ትዕዛዝ ከተሰጠ በኋላ ትዕዛዙ ተነስቶ ዋስትናውን ሊከለከል ስለመቻሉ የወ/መ/ሥ/ሀ/ቁ. 74	59855	ወ/ሮ ሊዊዛ ሮርቤታ እና አቃቤ ሕግ	ሀዳር 28/2003	174
1640.	በሚያሽከረክረው መኪና ላይ ተሳፍሮ ሲሄድ የነበረ ሰው ወድቆ ለህልፈተ ህይወት የተዳረገበት ሾፌር በወንጀል ህግ ቁጥር 543/2/ ሊጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁጥር 543/2/	52075	አቶ ጌቱ ብርሃኑ እና የፌዴራል ዓቃቤ ሕግ	ታህሳስ 26/2003	177
1641.	• በወንጀል ጉዳይ ተከሳሽ በሌለበት ፍርድ የተሰጠ እንደሆነ ፍርድ የተሰጠበት ተከሳሽ የሚያቀርበው የይግባኝ አቤቱታ ተቀባይነት ሊያገኝ የሚችልበት አግባብ • በይግባኝ ደረጃ ክስ የቀረበበት ተከሳሽ ጉዳዩ በሌለበት ታይቶ የተሰጠ	57632	ሰማኸኝ በለው እና የፌዴራል ዓቃቤ ሕግ	ታህሳስ 25/2003	179

www.abyssinialaw.com

	የጥፋተኝነት ፍርድ እንደመጨረሻ ውሣኔ ተቆጥሮ በሰበር እንዲታረም ለማድረግ የማይቻል ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 193/2/, 197-202, 160, 164, 163, 195/2/ /ሀ/ የወንጀል ህግ ቁ. 522, 526 አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 9, 10 የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 80/3/				
1642.	ዓቃቤ ሕግ ወንጀል ፈጽሟል በሚል የተጠረጠረና ምርመራ የተደረገበትን ሰው ተከሳሽ ከሚሆን ይልቅ ምስክር ቢሆን የተሻለ ነው ብሎ ካመነ ይህንኑ ለማድረግ የሚከለክለው ህግ የሌለ ስለመሆኑ	57988	ዮርዳኖስ አባይ አሰፋ እና የፌዴራል አቃቤ ሕግ	ጥር 10/2003	196
1643.	• ከወንጀል ጉዳዮች የክስ ሂደት ጋር በተገናኘ ዓቃቤ ሕግ ሊያከናውናቸው የሚገቡ ተግባራትና ኃላፊነቶች • የጥፋተኛነት ውሣኔ ከተሰጠ በኋላ ፍርድ ቤቶች ተከሳሽ በሆነ ወገን ላይ ቅጣት ሊጥሉ ስለሚችሉበት ሥርዓት /አግባብ/ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 136/1/, 148/1/ ,149	47755	የፌዴራል አቃቤ ህግ እና አቶ ሚፍታህ ኑረዲን	ግንቦት 05/2003	198
1644.	• በግድያ ወንጀል የተከሰሰ ሰው የወንጀል ቁጥር 540 ወይም 541ን መሰረት በማድረግ ጥፋተኛ አድርጐ ለመወሰን የወንጀል ድርጊቱ አፈፃፀምን	57446	ሃለቃ ገ/እግዚያብሔር ኃይሉ	ግንቦት 19/2003	202

www.abyssinialaw.com

	እንዲሁም መነሻ ሁኔታዎች በአግባቡ መመልከት የሚያስፈልግ ስለመሆኑ • የወንጀል ህግ ቁጥር 78 "ን" ተፈፃሚ ለማድረግ ሊሟሉ ስለሚገባቸው መስፈርቶች • ህጋዊ መከላከልን በማለፍ የተፈፀመ የነፍስ ግድያ በወንጀል ህግ ቁጥር 541 የሚያስጠይቅ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁጥር 78, 540, 541		እና የኦሮሚያ ክልል ዓ/ሕግ		
1645.	የወንጀል እና የፍ/ብሔር ክሶች ተጣምረው ሊታዩ የሚችሉት በወንጀል ህግ ቁጥር 101 አግባብ ብቻ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁጥር 101	59045	የስልጤ ዞን ምርመራና ክስ ዓ/ሕግ እና እነ አቶ ጌታቸው አስራት /አምስት ሰዎች/	ግንቦት 16/2003	206
1646.	በወንጀል ድርጊት በሌላ ሰው ላይ ጉዳት ያደረሰ ሰው ከጉዳቱ በኋላ ተጐጂውን ወደ ህክምና ቦታ የወሰደው መሆኑ ብቻ በድርጊቱ የተፀፀተ መሆኑን ያሳያል በሚል ቅጣትን ከመነሻው በታች በመወረድ ቀልሎ እንዲወሰን ለማድረግ የሚያስችል ስላለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 543/3/, 59/1/, 575/2/, 82/1/ የትራንስፖርት ማሻሻያ ደንብ ቁ. 279/56 አንቀጽ 35	62332	አቶ ዘለቀ ካሣዬ እና የፌዴራል ዓ/ሕግ	ግንቦት 29/2003	211

www.abyssinialaw.com

1647.	በወንጀል ተከስሶ የቀረበ ተጠርጣሪ በፍ/ቤት በሰጠው የእምነት ቃል መሰረት ጥፋተኛ ተብሎ ቅጣት ከተጣለበት በኋላ በተሰጠው የጥፋተኝነት ውሣኔ ላይ ይግባኝ ለማለት የማይችል ስለመሆኑ	63741	አቶ መሐመድ ሰኢድ አሊ እና የፌዴራል ዓ/ሕግ	ግንቦት 15/2003	213
1648.	ከወንጀል ጉዳይ ጋር በተያያዘ በሥር ፍ/ቤቶች በፍሬ ነገር ደረጃ የተረጋገጠ እውነታ የተጠቀሰውን ወንጀል የሚያቋቁም መሆን አለመሆኑ ጉዳይ የህግ ጭብጥ በመሆኑ በሰበር ችሎት ሊመረመር የሚችል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁጥር 675/1/	64813	ያሲን አሕመድ መሐመድ እና የፌዴራል ዓ/ሕግ	ግንቦት 17/2003	215
1649.	• የመወሰን ስልጣን የሌላቸውና የሙያ ግልጋሎት የመስጠት ኃላፊነት ብቻ ያላቸው ሰዎች /ሰራተኞች/ በወንጀል ጉዳይ በኃላፊነት ሊጠየቁ የሚችሉበት አግባብ • የተቀጠረበትን የሙያ ሥራ በጥንቃቄና በአግባቡ አለመፈፀም በአዋጅ ቁ. 214/74 በስልጣን ያለአግባብ መገልገል የሙስና ወንጀል ያስጠይቃል ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ	43049	አረጋኸኝ መርዕድ እና የፌ/ስ/ፀ/ሙ/ኮ/ዓ/ህግ	ግንቦት 26/2002	217
1650.	አንድ ተከሳሽ በወንጀል ህግ ቁጥር 427/3/ መሰረት የሙስና ወንጀል ፈጽሟል በሚል ሊጠየቅ የሚችልበት አግባብ	55047	አቶ ነብይ በድሩ ሽፋ እና የፌዴራል	መጋቢት 05/2003	221

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ህግ ቁጥር 427/1/, /3/		ሥ/ፀ/ሙ/ኮሚሽን ዓ/ህግ		
1651.	ፍ/ቤት በወንጀል ጉዳይ የተከሰሰን ሰው በተመለከተ አስቀድሞ የፈቀደውን የዋስትና መብት በራሱ አነሳሽነት ወይም በማናቸውም ባለጉዳይ አመልካችነት አዲስ ነገር ተከስቷል ብሎ ካመነ ዋስትናው እንዲነሳ ትዕዛዝ ሊሰጥ የሚችል ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 74	61275	አቶ ኤልያስ ገረመው እና የኢት/ገ/ጉ/ባ/ዓ/ህግ	ሚያዝያ 18/2003	226
1652.	• በከባድ የሰው መግደል ወንጀል ተከስሶ ጥፋተኛ መሆኑ የተረጋገጠ ተከሳሽ ስለሚጠየቅበት አግባብ • የተመሰረተበት ክስ በዓቃቤ ሕግ በኩል እንደክሱ አመሰራረት ያልተረጋገጠበት ቢሆንም ተከሳሹ የቀረበው ማስረጃ ከቀረበበት ክስ ባነሰ የወንጀል ድርጊት የሚያስጠይቅ መሆኑ እስከተረጋገጠ ድረስ ተከሳሹ በነፃ እንዲሰናበት ሊደረግ የሚችልበት አግባብ የማይኖር /የሌለ/ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 32/1/ /ሀ-ለ/, 539/1/ /ሀ/, 84, 86, 40, 445, 88 የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 113/2/ የወንጀል ህግ ቁጥር 40, 445	45595	የኦሮሚያ ክልል ዓቃቤ ህግ እና እነ ኢዮስያስ አበራ ገ/ሚካኤል /አምስት ሰዎች/	ሰኔ 17/2003	229
1653.	• በወንጀል ተከስሶ ጥፋተኛነቱ የተረጋገጠበት ተከሳሽ ላይ የሚጣለውን የቅጣት አይነትና መጠን ለመወሰን ፍ/ቤቶች በህጉ ውስጥ ተካትተው	47831	እነ መስታወት ጌታነህ /አራት ሰዎች/	ሰኔ 03/2003	240

www.abyssinialaw.com

	የሚገኙትን የቅጣት ማቅለያ እና ማከበጃ ምክንያቶች ተግባራዊ ለማድረግ የሚችሉበት አግባብ • የሞት ቅጣት ሊተላለፈ የሚችልበት አግባብ የወንጀል ህግ ቁጥር 117, 32/1//ሀ-ለ/, 539/1//ሀ/, 84/1//ሀ-ሠ/, 183, 179, 180, 182, 88/2/, 87/1/		እና የፌዴራል ዓቃቤ ህግ		
1654.	"የሚያዝበት ገንዘብ ሳይኖር ቼክ ማውጣት" በሚል በወንጀል ህጉ ውስጥ የተመለከተውን የወንጀል ድርጊት ለማቋቋም ቼኩ ለክፍያ ባንክ በቀረበበት ጊዜ በቂ ስንቅ የሌለው መሆኑን /ያለመኖሩ/ ማረጋገጥ ብቻ በቂ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 693/1/	67947	አቶ አዱኛ አንበሎ እና የፌዴራል አቃቤ ህግ	ሰኔ 15/2003	246
1655.	• በህጉ በጠቅላላ የቅጣት ማቅለያነት የተመለከተን ምክንያት ወንጀሉን ለማቋቋም የቀረበ በሆነ ጊዜ ፍ/ቤቶች ይህንን ምክንያት እንደ አንድ የቅጣት ማቅለያነት ሊጠቀሙበት የማይችሉ ስለመሆኑ • ፍርድ ቤቶች በህጉ ለዳኞች የሚሰጠውን አመዛዝኖ ቅጣትን የመወሰን ስልጣን ሲጠቀሙ በቅጣት አወሳሰን ረገድ ህጉ ያስቀመጣቸውን መሰረታዊ መርሆዎች ሊጥሱ የማይገባ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 82/2/, 189,86, 180, 179, 182, 184, 82/1/, 88/2/	59356	የፌዴራል ዓ/ህግ እና በሪሁን ፍቃዱ	ሰኔ 03/2003	251
1656.	በሙስና ወንጀል ተጠርጥሮ ክስ ከቀረበበት ሰው ጋር በተገናኘ በሚካሄድ የቅድመ ክስ ሂደት ጉዳዩን የሚያየው ፍ/ቤት እንደቀረበው የወንጀል አይነት	57938	እነ አቶ አደም አብዱ /ሁለት ሰዎች/	ሐምሌ 14/2003	256

www.abyssinialaw.com

	በመመርመር ወደ ዋናው ክስ የመስማት ሂደት እንዲገባ በሚል ትዕዛዝ ሊሰጥ የሚችል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 419 አዋጅ ቁ. 434/97 አንቀጽ 36/1//2/		እና የፌዴራል ስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ዓ/ህግ		
1657.	• በሙስና ወንጀል ተጠርጥሮ ክስ የቀረበበት ሰው በዋስትና ወረቀት ለመለቀቅ የሚያቀርበውን ጥያቄ ፍ/ቤቶች ተከሳሹ በቀረበበት የሙስና ወንጀል ክስ ጥፋተኛ ሆኖ ቢገኝ ሊጣልበት የሚችለውን የቅጣት ጣሪያ መነሻ በማድረግ ውሣኔ ሊሰጡበት የሚገባ ስለመሆኑ • ተከሳሹ የተከሰሰበት ወንጀል ከአስር ዓመት በላይ በእስራት ሊያስቀጣ የሚችል በሆነ ጊዜ በዋስትና ወረቀት እንዲለቀቅ ሊፈቀድ የማይችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 434/97 አንቀጽ 4/1/ አዋጅ ቁ. 239/93 አንቀጽ 2 አዋጅ ቁ. 236/93 የወንጀል ህግ ቁጥር 676/1/	63344	የደ/ብ/ብ/ህ/ክ/የሥ/ፀ/ሙ /ኮሚሽን እና እነ ላሉ ሰይድ አከልታ	ሐምሌ 28/2003	258
1658.	ውልን /ስምምነትን/ መሰረት ባደረገ ግንኙነት አንድን ንብረት ወስዶ በውሉ መሰረት ለመመለስ ፈቃደኛ ያልሆነ ሰው የእምነት ማጉደል ወንጀል ፈጽሟል	65054	ብሩክ ሚካኤል	ሐምሌ 14/2003	261

www.abyssinialaw.com

	በሚል የወንጀል ክስ ሊቀርብበት የማይቻል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 23/2/, 24, 57, 58		እና የፌዴራል ዓ/ህግ		
1659.	• ዓቃቤ ህግ በወንጀል በተከሰሰ ሰው ላይ የሚያቀርበው የወንጀል ክስ የወንጀሉን ዝርዝር ሁኔታ መያዝ እንዳለበት በተለይም ተከሳሹ የተከሰሰበትን ወንጀል ለይቶ አውቆ መልስ ለመስጠት እንዲችል ክሱ ወንጀሉንና ሁኔታውን መግለጽ ያለበት ስለመሆኑ • አንድ ሰው ከሌሎች ሰዎች ጋር የወንጀል ተካፋይ ሆኗል የሚባለው በወንጀሉ አፈፃፀም የግዙፍ ተግባር የሃሳብና የህግ ሁኔታዎችን መተላለፍ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 112 የወንጀል ህግ ቁ. 32/1/ 23/2/	57644	መ/ር አወት ተካ እና የትግራይ ዓ/ህግ	ሐምሌ 25/2003	264
1660.	ተጨማሪ ማስረጃን ከመቀበል ጋር በተያያዘ በወንጀል ህግ ቁጥር 143/2/ ሥር የተመለከተው ድንጋጌ ፍ/ቤቱ ለፍትህ አሰጣጥ ተገቢ ነው ብሎ ሲያመን ትዕዛዝ ሊሰጥበት የሚችል ስለመሆኑ በፈቃጅነት (permissive) የተቀመጠ እንጂ አስገዳጅ የህግ ድንጋጌ ስላለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 143/2/	66767	አቶ ተስፋዬ ተሾመ እና የፌዴራል ዓ/ህግ	ሐምሌ 28/2003	269

www.abyssinialaw.com

1661.	በወንጀል ጉዳይ የተከሰሰ ሰው የሚያነሳው የጤና ችግር ከዋስትና መብት አኳያ ሲታይ ስላለው ህጋዊ ጥበቃ	68407	ወ/ሮ ውልታ ደሳለኝ እና የኦሮሚያ ስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ዓ/ህግ	ሐምሌ 14/2003	273
1662.	• ወንጀልና የወንጀል ቅጣት የእያንዳንዱን ጥፋተኛ ግላዊ ሁኔታ ከግምት ውስጥ በማስገባት ውሣኔ ሊሰጥባቸው የሚገባ ስለመሆኑ • የጉምሩክ ህግን በመተላለፈ ጥፋተኛ የተባሉ ሰዎች /ተከሳሾች/ ላይ የሚጣለው የገንዘብ መቀጮ በእያንዳንዱ ጥፋተኛ ላይ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 41, 32/1/ሀ/ አዋጅ ቁ. 60/89 አንቀጽ 73/1/ አዋጅ ቁ. 368/95 አንቀጽ 73/1/	48956	እነ ወ/ሮ ፍኖተ ፃድቅ አበራ እና የጉምሩክ ዓ/ህግ	መጋቢት 10/2002	276
1663.	አንድ ሰው በወር ደመወዝ ከሚያገኘው ገቢ ውጪ ሌላ ህጋዊ የገንዘብ ምንጭ እንዳለው ለማስረዳት ባልቻለበት ሁኔታ በሚሊዮን የሚቆጠር ሀብትና ንብረት ባለቤት መሆኑ ምንጩ ያልታወቀ ገንዘብ ይዞ በመገኘት የሙስና ወንጀል የሚያስጠይቀው ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 419	58514	አቶ ሃንካራ ሃርቃ ሃያሞ እና የደ/ብ/ብ/ህ/ክ/መ/ሥ/ፀ/ሙ/ኮ/ዓ/ህግ	ጥር 09/2003	278

www.abyssinialaw.com

1664.	የንግድ ፈቃድ መብትን መጣስ በአዋጅ ቁ. 501/98 መሰረት የወንጀል ተጠያቂነትን ስለሚያስከትልበት አግባብ	69899	እነ ዮሴፍ ሀይሉ ጠቅላላ ንግድ ኃ/የተ/የግ/ማህበር /ሁለት ሰዎች/ እና የፌዴራል ዓቃቤ ሕግ	ሐምሌ 29/2003	280
1665.	በአሸከርካሪነት ሥራው ማድረግ የነበረበትን ጥንቃቄ ሳያደርግ ቀርቶ በሌላ ሰው ላይ የሞት አደጋ ያደረሰ ሰው በወንጀል ህግ ቁጥር 543/2/ የሚጠየቅ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 543/1/, /2/, /3/, 59/1/ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 113	55649	ኤልያስ ዲጋ እና የፌዴራል ዓ/ሕግ	መጋቢት 06/2003	286
1666.	የወንጀል ክስ ቀርቦ ተከሳሹ እንዲከላከል በሚል በፍ/ቤት ብይን የተሰጠ መሆኑ ጉዳዩ የመጨረሻ ፍርድ እንደተሰጠበት በመቁጠር የሰበር አቤቱታ ሊቀርብበት የማይቻል ስለመሆኑ	59537	አነዚር ኢብራሂም እና የቤ/ጉ/ክ/ስ/ፀ/ሙስና ኮሚሽን	ሚያዝያ 19/2003	291
1667.	አንድ የወንጀል ድርጊት በእርግጥም ተጀምሯል /ተፈጽሟል/ ለማለት የሚቻለው የተደረገው ተግባር በማያጠራጥር ሁኔታና በቀጥታ ወንጀሉን	63727	ፋሲል ታምራት እና	ሰኔ 13/2003	293

www.abyssinialaw.com

	ለመፈፀም ወደታሰበለት ግብ ለማድረስ የተደረገ መሆኑን ለማረጋገጥ ሲቻል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ ቁ. 27/1/ 540 555/ሀ//ለ/		የሐዋሳ ከተማ ከፍተኛ መርማሪ ከሳሽ		
ቅጽ 13					
1668.	በአንድ ጉዳይ ድጋሚ ክስ ወይም ድጋሚ ቅጣት (principle of double jeopardy) ክልክል ስለመሆኑ የተደነገገው መርህ ሊተረጐም ስለሚችልበት አግባብ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 23 የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.42(1)(ሀ)	60217	እነ ም/ኢ/ር ታይላይ አስገለ (ሁለት ሰዎች) እና የቤ/ጉ/ፍትሕ ቢሮ	ጥቅምት 15/2004	240
1669.	• ፍርድ ቤቶች በወንጀል ጉዳይ የዋስትና ጥያቄን ላለመቀበል ሥልጣን (discretion) ያላቸው ስለመሆኑ፣ • ዋስትናን ለመከልከል ፍ/ቤቶች የሚሰጡት ምክንያት በቂና ህጋዊ ናቸው ሊባሉ የሚችሉበት አግባብ፣ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ.67	67874	እነ አቶ ፀጌብርሃን ተሰራ (ሁለት ሰዎች) እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና የጉምሩክ ባለስልጣን	ጥቅምት 23/2004	243
1670.	ማዕድናትና የከበሩ ድንጋዮችን ከማዘዋወርና ለሽያጭ ከማቅረብ ጋር በተገናኘ	60345	የኢትዮጵያ ገቢዎችና	ሕዳር	247

www.abyssinialaw.com

	ስለሚኖር የወንጀል ኃላፊነት፣ የወ/ሀ/ቁ 346፣347፣378 አዋጅ ቁ. 52/85 አንቀጽ 53(1), (5), 26(4) ደንብ ቁ. 182/80/ አንቀጽ 30(1)(ሀ), 3(ለ) እና 4(ሐ), 38-40 አዋጅ ቁ. 591/2000 አንቀጽ 26(1)(ለ)		ጉምሩክ ባለስልጣን እና . ገዳ ፎጫ በሊ-ግለሰቦቹ (ሶስት ሰዎች)	07/2004	
1671.	በተመሳሳይ ሰዓትና ቦታ ከአንድ አይነት የወንጀል ድርጊት ጋር በተያያዘ በሁለት የተለያዩ የወንጀል ክሶች የተከሰሰ ተጠርጣሪ በአንዱ የወንጀል ክስ የተመለከቱ ፍሬ ነገሮች መከሰት ጋር በተገናኘ ጥፋተኛ ለማለት ያልተቻለ እንደሆነ በሌላኛው ክስ ጥፋተኛ ለማድረግ የማይቻል ስለመሆኑ የወ/ሀ/ቁ 407(ሐ), 670, 677 የወ/መ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 141, 142, 149(1)	65325	ሣጅን ታዬ ተክለኋይማኖት እና የሐዋሳ ከተማ ከፍተኛ መርማሪ	ህዳር 22/2004	256
1672.	• በወንጀል ጉዳይ የተሰጠ ውሣኔ በዚያው ጉዳይ በፍትሐብሔር ክርክሩ አግባብነትና ብቃት የሚኖረው በወንጀል ክሱ ተከሳሹ በወንጀል ፍ/ቤቱ ጥፋተኛ ተብሎ የተወሰነ ከሆነና ወደዚህ ድምዳሜ ለመድረስም በወንጀሉ ጉዳይ የተሰሙት ማስረጃዎች በፍ/ብሔሩ ጉዳይም ቀርበው የተሰሙ መሆን ያለባቸው ስለመሆኑ፣ • በወንጀል ጉዳይ የቀረበ ማስረጃ ለፍትሐብሔር ጉዳይ አግባብነትና ብቃት	46386	አቶ ሃይሉ ተስፋኡ እና አቶ ብርሃነ መብራቱ	ታህሣሥ 06/2004	259

www.abyssinialaw.com

	የሚኖረው በሁለቱም ጉዳዩች የተሰሙት ማስረጃዎች አንድ አይነት ሲሆኑ ስለመሆኑ፣ • በወንጀልና በፍ/ብሔር ጉዳይ የተሰሙት ማስረጃዎች የተለያዩ ከሆነ እና በወንጀል ጉዳይ ክስ የቀረበበት ነጥብም ከፍ/ብሔሩ ክስ ጋር ግንኙነት የሌለው ከሆነ በወንጀል ክስ ተጠያቂ መሆን ሁልጊዜ በፍ/ብሔር ክስ ታላፊነትን የሚያስከትል ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ.2149 የወንጀል ህግ ቁጥር 702(2)				
1673.	ምንጩ ያልታወቀ ንብረትና ገንዘብ ይዞ በመገኘት ወንጀል አንድ ሰው ተጠያቂ የሚሆነው የምዝገባ ሥርዓት የተዘረጋ እንደሆነ ብቻ ነው ለማለት የሚያስችል የህግ አግባብ ስላለመኖሩ የወ/ህ/ቁ.419	67411	እነ አቶ ታረቀኝ ተክሉ ገመዳ (ሶስት ሰዎች) እና የደቡብ ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ የሥነ ምግባርና የፀረ ሙስና ኮሚሽን	ታህሣሥ 30/2004	262
1674.	በወንጀል ህግ ቁጥር 448 ስር አንድ ሰው ለፍትህ እርዳታ ለመስጠት እንቢተኛ ሆኗል በሚል ወዲያውኑ ጉዳዩን በያዘው ፍ/ቤት ለመቅጣት ስለሚቻልበት አግባብ	67777	እነ ተወልደ ብስራት (ሶስት ሰዎች) ተጠሪ የለም	ታህሣሥ 04/2004	266

www.abyssinialaw.com

	የወ/ሀ/ቁ 448(1), (3), 23(2), 58				
1675.	በኤግዚቢትነት በፖሊስ ከተያዙ ንብረቶች ጋር በተገናኘ የንብረቶቹ ባለቤት ነኝ የሚል ወገን ንብረቱ ይመለስለት ዘንድ በፖሊስ ጽ/ቤቱ ላይ የሚያቀርበው ክስ በተገቢው ማስረጃ ተጣርቶ እልባት ሊሰጠው የሚገባ ስለመሆኑ	62504	አቶ ታደሰ ናማጋ ሀያቱ እና የፌዴራል ፖሊስ ወ/ምርመራ መምሪያ ዋና ሣጅን ደምሴ ሰጠኝ	ታህሣሥ 06/2004	271
1676.	አንድ ሰው በወንጀል ህጉ አንቀጽ 407 መሰረት በስልጣን ያለአግባብ መገልገል ወንጀል ጥፋተኛ ተደርጐ ቅጣት ሊጣልበት የሚችልበት አግባብ፣ የመ/ህ/ቁ 407(1)(ሀ)	60518	አቶ ፈለቀ ሊቤ እና የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ የስነ- ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን	ጥር 15/2004	273
1677.	አንድ ሰው በወንጀል ህግ አንቀጽ 598(2) መሰረት በህገ-ወጥ መንገድ ኢትዮጵያዊያንን ወደ ውጪ አገር ልኳል በሚል ጥፋተኛ ተብሎ ሊቀጣ ስለሚችልበት አግባብ የወ/ህ/ቁ 598(2)	71753	አቶ ወርቅነህ ዳቲ እና የፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	ጥር 03/2004	277
1678.	• የግንባታና የኮንስትራክሽን ማዕድን ማውጣት ሥራ ጋር በተያያዘ በሚመለከተው የመንግስት አካል የተሰጠ የፀና ፈቃድ ሣይኖር ከጉዳዩ ጋር በተያያዘ የመግዛትና የመሸጥ ውል መፈፀም በወንጀል ተጠያቂነትን	69822	ዲ - ኤም - ሲ ኮንስትራክሽን ኃላፊነቱ	ጥር 15/2004	280

www.abyssinialaw.com

	ሊያስከትል ስለመቻሉ • ህገ ወጥ ወይም ወንጀል ስለመሆኑ የተደነገገ ጉዳይ ጋር በተያያዘ የተደረጉ ውለታዎችን (ውሎችን) በህግ ኃይል እንዲፈፀሙ በሚል ለፍ/ቤት ጥያቄውን በቀረበ ጊዜ ዳኞች ጥያቄውን ውድቅ ማድረግ የሚገባቸው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1718, 1716 የወ/ህ/ቁ.353(1)(ለ) አዋጅ ቁ.52/85 አንቀፅ 53(5) ደንብ ቁ.182/86 አንቀፅ 39		የተወሰነ የግል ማህበር እና አቶ ኢብራሂም ኢቲሶ		
1679.	•የሥራና ሠራተኛን ማገናኘት አዋጅ ቁ.632/2002 በመተላለፍ ሊኖር ስለሚችለው የወንጀል ተጠያቂነት • ከቀረበ የወንጀል ክስ ጋር በተያያዘ የግል ተበዳይ የሆነ ሰው ቀርቦ ካልመሰከረ በስተቀር ክሱን ለማስረዳት የሚቀርቡ ሌሎች ማስረጃዎች ተከሳሹን ጥፋተኛ ለማለት ብቁ አይደሉም ሊባል የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.632/2002 አንቀፅ 16(1)(መ), 18(1)(ሀ), 20(2), 40(3)	71184	ዓሕመድልሃዲ ካህሳይ እና የፌዴራል ዓቃቤ ህግ	ጥር 18/2004	286
1680.	የመንግስት ሰራተኛ ሳይሆኑ ነገር ግን ከመንግስት ሰራተኞች ጋር የጥቅም ትስስር በመፍጠር በህዝብና በመንግስት ጥቅም ላይ ጉዳት ማድረስ በሙስና ወንጀል ሊያስጠይቅ የሚችል ስለመሆኑ	60542	አቶ ተክለድንግል ገ/ሚካኤል እና	የካቲት 27/2004	289

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.434/97 አንቀፅ 7 የወ/ሀ/ቁ.407(1)(ሀ),33		የፌ/ሥ/ም/ፀ/ሙስና ኮሚሽን		
1681.	• ከመንግስት ሰራተኞች ውጪ በሆኑ ሰዎች የሚፈፀሙ የሙስና ወንጀሎችን በተመለከተ የፌዴራል ሥነ ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ክስ ሊያቀርብ ስለመቻሉ • ኮሚሽኑ የወንጀል ክስ ለመመስረት ስልጣን ከተሰጠው ጉዳዮች ጋር በተያያዘ ወይም ወንጀል ፈፅሟል ተብሎ የተከሰሰ ሰው ከሙስና 1239ወንጀሉ ጋር አንድ ላይ መከሰስ ያለበትን የወንጀል ድርጊት አንድ ላይ (አጣምሮ) ሊያቀርብ ስለመቻሉ የወ/ሀ/ቁ 379(2), 375, 404(4)(3) አዋጅ ቁ. 434/97 አንቀፅ 58 አዋጅ ቁ.236/93 አንቀፅ የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ.110	64612	እነ ሐሰን አማን መሐመድ (ሁለት ሰዎች) እና የፌ/ሥ/ፀረ-ሙስና ኮሚሽን-	የካቲት 27/2004	292
1682.	አንድ የወንጀል አፈፃፀም ተግባር ሙከራ ደረጃ ላይ ደርሷል (Attempt) ሊባል የሚችልበት አግባብ የወ/ሀ/አ 32(1)(ሀ),27(1),671(1)	66856	ውድማ አበጀ እና የደቡብ ብ/ብ/ሕ/ክልል	መጋቢት 26/2004	296

www.abyssinialaw.com

1683.	የትራፊክ ደንብ መተላለፍ ጋር በተያያዘ የክስ ቻርጅን ለመቀበል ፈቃደኛ አለመሆን በወ/ህ/አ.438 በየመንግስት ሥራን ማሰናከልና የመተባበር ግዴታን መጣስ ወንጀል ሊያስጠይቅ ስለመቻሉ፣ የወ/ህ/አ.348	73953	ከፋለ ሰፈነ እና የአማራ ክልል ዓ/ህግ	መጋቢት 13/2004	299
1684.	በወንጀል ጉዳይ በተሰጠ ውሣኔ ቅሬታ ያለው ወገን ይግባኙን ሥልጣን ላለው ፍ/ቤት ለማቅረብ በህጉ ተለይቶ ስለተመለከተ የጊዜ ገደብ፣ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 187(2)	73264	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባልስልጣን እና እነ አቶ አልፈድል አሻፊ (ሶስት ሰዎች)	ሚያዝያ 9/2004	302
1685.	• በወንጀል ፍርድ ሂደት አንድ ጉዳይ ተከሳሽ በሌለበት ወይም በክርክሩ ሂደት ተሳታፊ ሳይደረግ (ሳይሆን)(default procedure) ነው የታየው ለማለት ስለሚቻልበት አግባብ፣ • የቅጣት አስተያየት በሚሰጥበት ጊዜ ያለመቅረብ ተከሳሽ በሌለበት የተሰጠ ውሣኔ ነው ሊያስብል የማይችል ስለመሆኑ፣ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.161, 164, 197, 202, 149 (4) (1) የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 20(4))	76909	ወ/ሮ ፈትያ አወል እና የፌዴራል ዐቃቢ ህግ	ግንቦት 10/2004	305
1686.	• ማንኛውም ሰው በወንጀል ህግና ሥርዓት መሠረት ተከስሶ የመጨረሻ በሆነ ውሣኔ ጥፋተኝነቱ በተረጋገጠበት ወይም በነፃ በተለቀቀበት ወንጀል እንደገና አይከሰስም ወይም አይቀጣም (Principle of Double Jeopardy)	72304	የትግራይ ክልል አጽቢ ወረዳ ዐቃቤ ሕግ	ሰኔ 18/2004	308

www.abyssinialaw.com

	በሚል የሚታወቀው የወንጀል ህግ መርህ ሊተረጐምና ሥራ ላይ ሊውል የሚችልበት አግባብ፣ • አንድ በወንጀል የተከሰሰ ሰው በድጋሚ የቀረበበትን የወንጀል ክስ በአንድ ጉዳይ በድጋሚ ያለመከሰስና ያለመቀጣት መብቴ ተጥሷል በሚል ክርክር ለማቅረብ ሊሟሉ ስለሚገቡ ህጋዊ መስፈርቶች፣ • ዐቃቤ ህግ በአንድ ተከሳሽ ላይ የወንጀል ክስ ከማቀርቡ በፊት ተከሳሹ አንድ ወንጀል በመፈፀም ሀሣብ የሠራው አንድ የወንጀል ድርጊት ያስከተላቸውን ወይም ሊያስከትላቸው የሚችላቸውን ውጤቶች ሁለተናዊ በሆነ መንገድ በማገናዘብ አግባብነት ያላቸውን የህግ ድንጋጌዎች በመለየትና በመጥቀስ የወንጀል ክሱን በጥንቃቄ የማቅረብ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/አ 2(5), 24(1) የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 130,131, 41, 111, 112 የኢ.ፌ.ዲ.ሪ.ህግ መንግስት አንቀጽ 23,13(2)		እና ተማሪ ሐጎስ ወልደሚካኤል		
1687.	• አንድ ተከሳሽ የመከላከያ ማስረጃ እንዲያቀርብ በሚል ፍ/ቤት በሚሰጠው ብይን ላይ ይግባኝ ለማቅረብ የሚያስችል የህግ መሠረት የሌለ ስለመሆኑ •የሙስና ክስ ከሚመራበት ሥርዓት ጋር በተገናኘ ተከሳሽ የሆነ ተከራካሪ ወገን ይግባኝ ለማቅረብ ስለሚችልባቸው ህጋዊ ጉዳዮች፣ • ለሰበር ችሎት የሚቀርቡ ማናቸውም ጉዳዮች የይግባኝ አቅራረብ ሥርዓትን ያጠናቀቁና የመጨረሻ ፍርድ የተሠጠባቸው መሆን የሚገባቸው ስለመሆኑ፣	74041	እነ አንተነህ መኮንን (አራት ሰዎች) እና የፌዴራል ሥነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	ሰኔ 04/2004	313

www.abyssinialaw.com

	አዋጀ ቁ. 25/88 አንቀጽ 22 አዋጀ ቁ. 434/97 አንቀጽ 36(2) 40, 55 አዋጀ ቁ. 236/93		ዐ/ሕግ		
1688.	አንድ ሰው በወ/ሀ/አ. 675(1) የተመለከተውን የወንጀል ድርጊት ፈጽሟል በሚል ሊከሰስና ጥፋተኛ ተብሎ ሊቀጣ ስለሚችልበት አግባብ፣ የወ/ሀ/አ.675(1),23	74530	ጀማል መሐመድ እና የፌዴራል ዐ/ህግ	ሰኔ 22/2004	316
1689.	አንድ ሰው በወ/ሀ/አ. 429 ጉቦ ማቀባበል የወንጀል ድርጊት ክስ ሊቀርብበትና ጥፋተኛ ተብሎ ቅጣት ሊጣልበት ስለሚችልበት አግባብ፣ የወ/ሀ/አ. 429,23(4,(1),58)	78793	አቶ ብስራት ወልደመስቀል እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ሰኔ 21/2004	320
1690.	በፍ/ቤት የወንጀል ክስ ቀርቦ የጥፋተኝት ውሣኔ በተሰጠበት የወንጀል ድርጊት ወንጀለኛው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ያገኘው ንብረት ለመንግስት እንዲወረስ መደረግ ያለበት ስለመሆኑ፣ የወ/ሀ/አ 98(1)(2),	66943	እነ ታምራት ገለታ (አራት ሰዎች) እና የፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	ሐምሌ 18/2004	324

www.abyssinialaw.com

1691.	በወንጀል ጉዳይ የተከሰሰን ሰው የወንጀል ድርጊቱን ስለመፈፀሙ ለማስረዳት መቅረብ የሚገባው የማስረጃ አይነት ለጉዳዩ ቀጥተኛ ተዛማጅነት ያላቸው ፍሬ ነገሮች ለማስረዳት የሚችልና ድርጊቱ ሲፈፀም አይቻለሁ ወይም/እና ሰምቻለሁ የሚል ቀጥተኛ ማስረጃ ብቻ ነው ለማለት የሚያስችል የህግ መሠረት የሌለ ስለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 137, 141, 149	75922	እነ አፈወርቅ ሌሊሳ (ሁለት ሰዎች) እና የደቡብ/ብ/ሕ/ክልላዊ መንግስት	ሐምሌ 04/2004	329
1692.	አንድ የወንጀል ድርጊትን ማስረዳት ጋር በተያያዘ የአካባቢ ሁኔታ ማስረጃ (circumstantial evidence) በይዘቱ አንድ ክስተት ከመፈጠሩ በፊት፣ ክስተቱ ሲፈጠር ወይም ድርጊቱ ሲፈፀምና ክስተቱ ከተፈጠረ ወይም ድርጊቱ ከተፈፀመ በኋላ፣ ያሉትን አካባቢያዊ ሁኔታዎች የሚያሣይና የሚገልጽ በመሆኑ ህጋዊ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ፣ የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 137(1)	75980	ስማቸው ልንገርህ ዓለሙ እና የገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን የደቡብ ክልል ቅርንጫፍ	ሐምሌ 02/2004	332
1693.	የባንክ ሥራ ጋር በተገናኘ የሥራ አመራር ላይ ጉድለት በመፈፀም ስለሚደረግ ወንጀል፣ የወ/ህ/አ. 703	77989	እነ አቶ ለይኩን ብርሃኑ (አምስት ሠዎች) እና የፌዴራል ዐ/ህግ	ሐምሌ 04/2004	337

www.abyssinialaw.com

1694.	የወንጀል ህግ አንቀጽ 692(1)ን በመተላለፍ አንድ ሰው በወንጀል ተጠያቂ ሊሆን ስለሚችልበት ሁኔታ፣ የወ/ህ/አ. 692,32(1)(ለ)	77592	ተካልኝ ጌታቸው እና የፌ/ዐ/ሕግ	ሐምሌ 27/2004	347
1695.	አንድ ወኪል ከወካዩ በውክልና ስልጣኑ የወሰደውን ንብረት ለመመለስ ፈቃደኛ ያለመሆኑ በወንጀል ህጉ አንቀፅ 676(2) ድንጋጌ መሰረት ሊያስጠይቀው ስለመቻሉ የወ/ህ/ቁ 676(2)	67408	አቶ ፋሲል በላይነህ እና የፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	ጥር 01/2004	350
1696.	በወንጀል ጉዳይ የተከሰሰ ሰው የዋስትና መብቱ በፍ/ቤት ከተከበረለት በኋላ ህጋዊ ምክንያቶችን በማቅረብ የዋስትና መብቱን በመተው ያስያዘው ገንዘብ ተመልሶለት ጉዳዩን ማረሚያ ቤት ሆኖ ለመከታተል የሚያቀርበውን ጥያቄ ውድቅ ለማድረግ የሚያስችል የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣	73569	አቶ ደረጀ ጎሳዬ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን አቃቤ ሕግ	ጥር 17/2004	353
1697.	በወንጀል የተከሰሱ የመከላከያ ሰራዊት አባላት በግላቸው ጠበቃ ለማቆም የማይችሉ በሆነ ጊዜ በመንግስት ወጪ የጠበቃ ድጋፍና እርዳታ ሊያገኙ የሚችሉበት አግባብ፣ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 20(5)	65566	የሀገር መከላከያ ሚኒስቴር ወታደራዊ ተከላካይ ጠበቃ እና	ታህሣሥ 04/2004	357

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.27/88 አንቀፅ 35 አዋጅ ቁ.123/90 አዋጅ ቁ.27/885		የኦሮሚያ ክልል ዐ/ህግ		
1698.	የሰበር ችሎት ፍሬ ጉዳይ የማጣራት ማስረጃ የመመዘንና የመመርመር ስልጣን የሌለው ቢሆንም በሥር ፍ/ቤቶች ወይም የዳኝነት ስልጣን የተሰጣቸው ሌሎች አካላት መሰረታዊ የሆነ የዳኝነት አካሄድ ስርዓትን ሳይከተሉ፣ መመስረት የሚገባቸውን ጭብጥ ሳይመሰርቱና ጭብጡን የማስረዳት ግዴታ (Buden of proof) ያለበት ተከራካሪ ወገን የማስረዳት ግዴታውን በአግባቡ እንዲወጣ ሳያደርጉና መጣራት ያለበትን (የሚገባውን) ፍሬ ጉዳይ ሳያጣሩ የሰጡትን ውሣኔ በሰበር አይቶ ለማረም ስልጣን ያለው ስለመሆኑ፣ በወ/ህ/አ. 419	63014	እነ አቶ ወርቅነህ ከንባቶ (ሁለት ሰዎች) እና የደቡብ ክልል የሥነ ምግባርና የፀረ-ሙስና ኮሚሽን	ሚያዝያ 09/2004	359
ቅጽ 14					
1699.	በወንጀል ጉዳይ የወንጀል ክስ ማቅረቢያ የይርጋ ዘመን አቆጣጠር ጋር በተገናኘ ፖሊስ የወንጀል ድርጊቱን ፈጽሟል በሚል የተጠረጠረ ሰው ላይ የሚያደርገው ምርመራ የይርጋ ጊዜውን የሚያቋርጠው ስለመሆኑ፣	77097	እነ አቶ ሀይላይ ተክሉ (ሁለት ሰዎች) እና	ጥቅምት 20/2005	

www.abyssinialaw.com

	የወ/ህ/አ.221 106(1), 420(2), 271 (1) (ሠ) 219 (2)		የመቀሌ ከተማ ሰሜን ምድብ ዐ/ህግ		
1700.	• አንድ ተከሳሽ የተከሰሰበትን የወንጀል ክስ ይዘት በሚገባ ተረድቶና አድራጐቱን በተመለከተም እንደቀረበበት የወንጀል ክስ በዝርዝር መፈፀሙን ገልፆ በማመን የእምነት ቃሉን ሰጥቷል በሚል መነሻ በተከሣሹ ላይ የጥፋተኝነት ውሣኔ በአግባቡ ተሰጥቷል ለማለት ስለሚቻልበት አግባብ፣ • ፍ/ቤቶች ተከሣሹ የቀረበበትን ክስ በተመለከተ በድርጊቱ አፈፃፀም ረገድ የገለፀውን ዝርዝር የአፈፃፀም ሁኔታ በመዝገብ ላይ ባለማስፈር በደፈናው ክሱን አምኗል በማለት የሚሰጡት የጥፋተኛነት ውሣኔ ተገቢ ስላለመሆኑ፣ የወ/መ/ሥ/ሥ/ቁ.134(1) የወ/ህ/አ.23	77842	አቶ ሳሚ ሁሴን እና የፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ታህሳስ 03/2005	
1701.	• ተከሳሽ የቀረበበትን የወንጀል ክስ በተመለከተ በመጀመሪያ ደረጃ የክስ መቃወሚያነት ሊያቀርባቸው ስለሚችላቸው መከራከሪያዎች • ተከሳሽ በመጀመሪያ ደረጃ የክስ መቃወሚያነት የሚያቀርባቸው መቃወሚያዎች በወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 130 ላይ የተመለከተቱት ጉዳዬች ጋር ብቻ በተገናኘ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ • ማንኛውም ሰው የወንጀል ክስ ሲቀርብበት የተከሰሰበት የወንጀል ድርጊት በተፈፀመበት ጊዜ ድርጊቱን መፈፀሙ ወይም አለመፈፀሙ ወንጀል መሆኑ ካልተደነገገ በስተቀር ሊቀጣ የማይችልና ወንጀሉ በተፈፀመበት ጊዜ ተፈፃሚ	73514	ተስፋዬ ጡምሮ እና የፌዴራል የሥነ ምግባርና የፀረ ሙስና ኮሚሽን ዐ/ህግ	ህዳር 06/2005	

www.abyssinialaw.com

	በነበረው ህግ ከተመለከተው የቅጣት ጣሪያ በላይ ሊቀጣ የማይችል ስለመሆኑ፣ • የወንጀል ህግ ወደ ኋላ ተመልሶ የማይሰራ ስለመሆኑና ዳኞች ወንጀሉ በተፈፀመበት ጊዜ ክስ የቀረበበት ድርጊት ወንጀል ስለመሆኑ የሚደነግገው ህግ ፀንቶ በሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት መሆኑን ከተረዱ በማናቸውም ጊዜ አንስተው ውሣኔ ለመስጠት የሚችሉ ስለመሆኑ፣ • ፍ/ቤቶች በዐ/ህግ የቀረበ የወንጀል ክስ በህገ-መንግስቱና በወንጀል ህጉ የሰብዓዊ መብቶችን ለማስከበር የተቀመጡ መርሆዎችና ድንጋጌዎችን የሚያሟሉ መሆን አለመሆኑን በመመርመር የመወሰን ግዴታ ያለባቸው ስለመሆኑ፣ የኢፌዴሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 5(2) ,13(1), 22(1) የወ/ህ/አ. (414/96)3,402,419,5(2) የወ/ህ/ቁ.(214/74) አለም አቀፍ የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ቃል ኪዳን ስምምነት (ICCPR) አንቀጽ 15(1) የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 130(2)(1)				
1702.	• አንድ የንግድ ድርጅት (ማህበር) የተጨማሪ እሴት ታክስ ህግንና ማሻሻያውን ተላልፏል በሚል በወንጀል ጥፋተኛ ሊሰኝና ሊቀጣ ስለሚችልበት	74237	የኢትዮጵያ ገቢዎችና	ጥቅምት	

www.abyssinialaw.com

	አግባብ፣ • የህግ ሰውነት የተሰጠው (legal personality) ድርጅት የወንጀል ተካፋይ ሊሆን የሚችልበት አግባብ፣ • የህግ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት ወንጀል እንዳደረገ ተቆጥሮ የሚቀጣው ኃላፊዎቹ ወይም ከሰራተኞቹ አንዱ ከድርጅቱ ሥራ ጋር በተያያዘ ሁኔታ የድርጅቱን ጥቅም በህገ ወጥ መንገድ ለማራመድ በማሰብ ወይም ህጋዊ ግዴታን በመጣስ ወይም ድርጅቱን በመሳሪያነት ያለአግባብ በመጠቀም በዋና ወንጀል አድራጊነት፣ በአነሳሽነት ወይም በአባሪነት ወንጀል ሲያደርግ ስለመሆኑና የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ በወንጀል ተከስሶ የጥፋተኛነትና የቅጣት ውሣኔ እስከተሰጠበት ድርስ ድርጅቱ የወንጀሉ ተካፋይ እንደሆነ የሚቆጠር ስለሆነ ጥፋተኛ መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/አ. 34(1),(2) አዋጅ ቁ. 285/95 አንቀጽ 56(1)		ጉምሩክ ባለስልጣን እና አብካለ እንደሻው ጠቅላላ የንግድ ኃ/የተወሰነ የግል ማህበር	19/2005	
1703.	• ፍ/ቤቶች በወንጀል ረገድ የሚሰጧቸው ማናቸውም ውሣኔ በወ/ህ/አ. 2 የተደነገገውን የህጋዊነት መርህ መሠረት በማድረግ መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ • ፍ/ቤቶች በወንጀል ጉዳይ ንብረት ወይም ሀብት እንዲወረስ ወይም ለመንግስት ገቢ እንዲሆን በሚል ውሣኔ ለመስጠት የሚችሉት በወንጀል ህግ በግልጽ የተደነገገ ድንጋጌ የተመለከተ እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ፣ • በወንጀል ጉዳይ አንድ ንብረት (ሀብት) እንዲወረስ ወይም ለመንግስት ገቢ	75387	እነ አቶ ወርቁ ፍቃዱ (ሁለት ሰዎች) እና የቤ/ጉ/ብ/ክ/መንግስት ዐ/ህግ	ጥር 17/2005	

www.abyssinialaw.com

	እንዲሆን ሊወሠን የሚችለው ንብረቱ (ሀብቱ) አንድን ሰው ለወንጀል ሥራ እንዲያነሳሳ ወይም ወንጀሉን ለመስራት እንዲረዳው ወይም ደግሞ ወንጀሉን ለፈፀመበት ዋጋ እንዲሆነው የተሰጠው ወይም ሊሠጠው የታቀደን ማንኛውም ጥቅም የተመለከተ ንብረት (ሀብት) ስለመሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ስለመሆኑ ወይም ንብረቱ (ሀብቱ) የወንጀል ድርጊቱን ለመፈፀም ያገለገለ ወይም ሊያገለግሉ የሚችሉ ወይም የወንጀል ተግባር ፍሬ የሆኑ ማናቸውም ነገሮች ጋር የተያያዘ ወይም የተመለከተ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/አ. 98,100,140, 2(1) (2)				
1704.	• በወንጀል ጉዳይ ተከስሶ ጥፋተኛ የተባለ ሰው ላይ የሚወሰነው ቅጣት በቅጣት አወሣሠን መመሪያው የተሸፈነ እንደሆነ ቅጣቱ በመመሪያው አግባብ ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ፣ • በወ/ህ/አ 539(1)(ሀ) ድንጋጌ ክስ ቀርቦበት ጥፋተኛ የተባለ ሰው ለእያንዳንዱ የቅጣት ማቅለያ ምክንያት ሶስት እርከን ሊቀነስለት የሚገባ ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/አ. 539(1)(ሀ) የፌ/ጠ/ፍ/ቤት የቅጣት አወሣሠን መመሪያ ቁ. 1/2002 አንቀጽ 16(7)	82572	መሪጌታ ፍቅረማርያም ካሴ እና የቤንች ማጂ ዞን		
ቅጽ 15					

www.abyssinialaw.com

1705.	አንድ ሠው በፍ/ብሔር ጉዳይ ተከስሶ ኃላፊነት የለበትም ተብሎ የመጨረሻ ፍርድ ከተሰጠ በኋላ በተመሳሳይ ማስረጃ በወንጀል ጉዳይ ተከስሶ ተጠያቂ ነው (ኃላፊነት አለበት) ለማለት የሚያስችል የህግ አግባብ ስላለመኖሩ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2149 የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 141	78470	አቶ ታሪኩ ጫኔ እና የፌዴራል ስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	ሚያዝያ 07/2005	351
1706.	አንድ ሠው በአንድ ወንጀል ድርጊት ክስ ቀርቦበት የመጨረሻ የሆነ ውሣኔ ተሰጥቷል በማለት በድጋሚ ልከሰስ አይገባም በሚል የሚያቀርበው ክርክር ከዚህ ቀደም ተጣርቶ ክስ የቀረበበትና የመጨረሻ ውሣኔ የተሰጠበት የወንጀል ድርጊትን በድጋሚ (ለሁለተኛ ጊዜ) ክስ ቀርቦበታል ከተባለው የወንጀል ድርጊት ጋር ተመሳሳይ መሆን አለመሆኑ ተገናዝቦ ሊታይ የሚገባው ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 2(5), 678, 696(ሐ) እና 378 ህገ መንግስት አንቀጽ 23	85237	ዘካሪያስ ገ/ጻዲቅ እና የፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	መጋቢት 27/2005	355
1707.	በወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ ተከሣሽ ላይ የሚወሰነው የእስራት ቅጣት አፈፃፀም እንዲገደብ ለማድረግ ስለማይችልባቸው ሁኔታዎች፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 194(1) እና (2)¸190¸192	85596	እነ ሰይፉ ደስታ እና የኦሮሚያ ክልል ዐቃቤ ህግ	መጋቢት 25/2005	359

www.abyssinialaw.com

1708.	ህጋዊ መከላከል (Legitimate self-defense) በወንጀል የማያስቀጣው የራስን ወይም የሌላን ሰው መብት ህገ ወጥ ከሆነ ጥቃት ወይም በቅርብ ከሚደርስ ህገ ወጥ ጥቃት ለማዳንና ጥቃቱ እንዳይደርስ ከማድረግ ሌላ አማራጭ (መንገድ) ሣይኖር ከሁኔታው መጠን ባለማለፍ የተፈፀመ ስለመሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 78 ,79	86570	ጌታቸው ገላዬ ፈረደ እና የደቡብ ክልል ዐቃቤ ሕግ	ሚያዝያ 07/2005	363
1709.	• አንድ ሠው የአራጣ ወንጀል ድርጊት ፈጽሟል በሚል በወንጀል ተጠያቂ ሊሆን ስለሚችልበት አግባብ፣ • በወር 10% ወለድ ታስቦ እንዲከፈል በመስማማት ገንዘብ ማበደር በአራጣ የወንጀል ድርጊት የሚያስጠይቅ ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ 667(1)	80119	አቶ ተድላ ተገኝ እና የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ፍትህ ቢሮ	የካቲት 11/2005	367
1710.	• በሌላ ሰው ጥቅም የሥራ አመራር ላይ ወንጀል ተፈጽሟል ለማለት ስለሚቻልበት አግባብ፣ • በተከታታይ ለተፈፀመ ወንጀል ይርጋ ስለሚቆጠርበት አገባብ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 32/1/ሀ/፣702/3/፣219/2/	79389	እነ ዶ/ር ታጀዲን ያህያ (ሁለት ሰዎች) እና የአማራ ክልል ዐ/ሕግ	መጋቢት 12/2005	371
1711.	አንድ ሰው በስራው ስልጣን መሠረት በአደራ የተሰጠውን ወይም	86845	የፌዴራል የሥነ-	መስከረም	371

www.abyssinialaw.com

	ሊጠብቀውና ሊከላከለው የሚገባውን የህዝብ ወይም የመንግስት ጥቅም የሚጐዳ ተግባር የፈፀመ እንደሆነ በወንጀል ህግ አንቀጽ 411 መሠረት በወንጀል ሊጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 411(ሐ), 407		ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ዐ/ህግ እና አቶ ሰለሞን ዩሐንስ	22/2006	
1712.	• የአንድ ደርጊት ወይም ግድፈት ወንጀልነት በህግ በግልጽ ተደንግጐ በማይገኝበት ሁኔታ የድርጊቱን ወይም የግድፈቱን ፈፃሚ በወንጀል ተጠያቂ ለማድረግ የማይቻል ስለመሆኑ፣ • በወንጀል ጉዳይ የሚቀርብ ክስ ስለ ድርጊቱና አፈፃፀሙ የሚሰጠው መግለጫ ድርጊቱን ወንጀል ከሚያደርገው ህግ አነጋገር በጣም የተቀራረበ መሆን የሚገባው ስለመሆኑ፣ • በንግድ ሥራ ለተሰማሩ ወይም ሌሎች ሰዎች በግለሰብ ደረጃ መጠኑ በርካታ የሆነ ገንዘብን በተደጋጋሚ በብድር የመስጠት ተግባር በህግ የተከለከለ ወይም በወንጀል የሚያስቀጣ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 2, 23(2), 3, 61 የወ/መ/ህ/ሥ/ቁ. 112 አዋጅ ቁጥር 83/86 አንቀጽ 59(1), (ሸ), 2(ሀ),	81178	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዐ/ሕግ እና እነ አቶ ከበደ ተሰራ (ሁለት ሰዎች)	መስከረም 21/2006	380
1713.	ነፍሰጡር (እርጉዝ) የሆነች ሴትን ሆዷ ላይ በመምታት ጽንሱ እንዲሞት	90089	ዘኒት አባቡ	ጥቅምት	384

www.abyssinialaw.com

	ማድረግ ድርጊቱን በፈፀሙው ሰው ላይ በግድያ ሙከራ የወንጀል ተጠያቂነት የሚያስከትል ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 27(1), 581(ለ), 540		እና የቤንሻንጉል ጉሙዝ ብ/ክ/መ/ዐ/ህግ	20/2006	
1714.	• አንድ ሰው በቸልተኝነት ወንጀል ፈጽሟል ሊባል የሚችለው የድርጊቱን ውጤት እያወቀ ውጤቱ አይደርስም ከሚል መነሻ ድርጊቱን የፈፀመ እንደሆነ ወይም ድርጊቱ የወንጀል ውጤት የሚያስከትል መሆኑን ባያውቅም ውጤቱን ማወቅ ነበረበት ወይም ጥረት ቢያደርግ ማወቅ ይችል ነበረ ለማለት የሚቻል እንደሆነ ስለመሆኑ፣ • አንድ ሰው የፈፀመው ድርጊት በቸልተኛነት ነው ለማለት በመስፈርትነት ሊወሰድ የሚገባው የድርጊቱ ፈፃሚ በድርጊቱና በውጤቱ መካከል ያለውን ግንኙነት አስመልክቶ ያለው ወይም ሊኖረው የሚገባው ግንዛቤ ስለመሆኑና ይህም የድርጊቱ ፈፃሚ የነበረው እውቀትና ግንዛቤ ወይም ሊኖረው የሚገባውን እውቀትና ግንዛቤ መመዘን ያለበት ከግለሰቡ እድሜ፣ ያለው የኑሮ ልምድ የትምህርት ደረጃ ሥራውና የማህበራዊ ኑሮ ደረጃውን ከግምት ውስጥ በማስገባት ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 59(1), 543(2), 57	93741	አቶ አብነት ዋቆ ብሩ እና የኦሮሚያ ክልል ዐቃቤ ህግ	ታህሳስ 14/2005	387
1715.	ፈቃድ የሌላቸው የጦር መሳሪያዎችና ጥይቶችን በቤቱ ውስጥ አከማችቶ የተገኘ ሰው መሣሪያዎቹን ለመነገድ በሚል ሀሳብ የያዘ መሆኑ የተረጋገጠ ካልሆነ በስተቀር ግለሰቡ በወንጀል ተጠያቂ ሊሆን የሚገባው በወንጀል ህግ	93173	እነ አቶ ተዋበ እስጢፋኖስ (ሁለት	ታህሳስ 17/2006	391

www.abyssinialaw.com

	አንቀጽ 481(1)(ሀ) ሣይሆን በአንቀጽ 809(ሀ) ሥር በተመለከተው ድንጋጌ መሠረት ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 481(1)(ሀ), 809(ሀ)		ሰዎች) እና የኦሮሚያ ክልል ፍትህ ቢሮ ዐ/ህግ		
1716.	አንድ ሠው የአንድን ጉዳይ መከሰት በምክንያትነት በመግለጽ ከሌላ ሰው ገንዘብን ተበድሮ መውሰድ ተከስቷል የተባለው ጉዳይ ካለመከሰት ጋር በተገናኘ ተበዳሪው በእምነት ማጉደል ወንጀል ሊያስጠይቀው የሚችል ስላለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 675	89276	ተፈሪ ሚናሞ እና የደቡብ ብሔር ብሔረሰቦችና ሕዝቦች ክልል ዐቃቤ ሕግ	መስከረም 23/2006	395
1717.	• አንድ ሠው ወንጀል አደረገ የሚባለው ህገ ወጥነቱ እና አስቀጪነቱ በህግ የተደነገገን ድርጊት ፈጽሞ የተገኘ እንደሆነ ስለመሆኑና አንድ ወንጀል ተደረገ የሚባለውም ወንጀሉን የሚያቋቁሙት ህጋዊ፣ ግዙፋዊና ሞራላዊ ፍሬ ነገሮች በአንድነት ተሟልተው ሲገኙ ስለመሆኑ፣ • ማንም ሰው በዋና ወንጀል አድራጊነት ወንጀል እንዳደረገ ተቆጥሮ የሚቀጣው በቀጥታ ወይም በእጅ አዙር ወንጀሉን ያደረገ በሆነ ጊዜ ወይም ወንጀሉን እርሱ በቀጥታ ባያደርገውም እንኳን በሙላ አሳቡና አድራጐቱ በወንጀሉ ድርጊትና በሚሰጠው ውጤት ሙሉ ተካፋይ በመሆኑ ድርጊቱን	91535	አቶ አህመድ አደም በሽር እና የአማራ ብ/ክ/መንግስት ዐ/ሕግ	የካቲት 12/2006	400

www.abyssinialaw.com

	የራሱ ያደረገ እንደሆነ ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 2፣23(1)፣ 32(1) የወ/መ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 111፣112፣141፣142				
ቅጽ 16					
1718.	በወንጀል ጉዳይ ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ ተከሳሹን ጥፋተኛ ሆኖ ያስገኘው ሕግ በፍርዱ ውስጥ መገለጽ እንደሚገባውና የጥፋተኝነት ውሳኔው የሚሰጥበት ድንጋጌ መፈጸሙ ከተረጋገጠው የወንጀል ፍሬ ነገር ጋር በጥንቃቄ መነጻጸር የሚገባው ስለመሆኑ ወ/መ/ሕ/ስ/ስቁ. 149	94070	እነ አቶ ወልዱ ገ/አብዝኪ (ስድስት ሰዎች) እና የትግራይ ክልል ዐ/ሕግ	ሚያዝያ 22/2006	211
1719.	አንድ ሰው በወንጀል ተከሶ በሌለበት የጥፋተኝነት ውሳኔ ከተሰጠ በኃላ ጥፋተኛ የተባለው ሰው ቀርቦ በሌለበት የተሰጠውን ውሳኔ ለማስነሳት ሳይሆን በዋናው ጉዳይ ላይ በቀጥታ ይግባኝ ከጠየቀ በኃላ በሌለሁበት የተሰጠው ውሳኔ ይነሳልኝ ብሎ ቢያመለክት በፊት የጠየቀው ይግባኝ በሀጉ ላይ የተቀመጠውን የ30 ቀን የጊዜ ገደብ የሚያቋርጥ ስለመሆኑ የወ/መ/ስ/ስ/ህ/ቁ.198	95875	እነ አቶ አዳሙ ዘለቀ(3 ሰዎች) እና የአማራ ክልል አቃቤ ሕግ	ሰኔ 17/2006	216

www.abyssinialaw.com

1720.	በተለያየ ጊዜና መዝገቦች የተለያዩ ቅጣቶች በአንድ ተከሳሽ ላይ በሚወሰንበት ጊዜ ተከሳሹ ይጣመርልኝ ብሎ በሚጠይቅበት ጊዜ ተደምረው የሚፈፀሙ ሲሆን የቅጣት ማቅለያ ምክንያቶች ግን እንደገና በድጋሚ የሚታዩበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የወ.ሀ.አንቀፅ 186(3)፣184(1)፣ 108(1)	96503	አቶ መኮንን ወለላው ካሳ እና የፌዴራል ሥነ ምግባር እና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ዓቃቤ ህግ	ሰኔ 19/2006	220
1721.	ከውል ግንኙነት ጋር በተያያዘ በህገ ወጥ መንገድ መብትን ማስከበር የወንጀል ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ የወ.ሀ.አንቀፅ 436(ለ)	98647	አቶ ፅጋቡ ወላይ ገብሩ እና የትግራይ ክልል ዐቃቤ ሕግ	ሰኔ 02/2006	224
1722.	አንድ ተከሳሽ በሌለበት የተሰጠበት ውሣኔ እንዲነሳለት የሚያቀርበውን ማመልከቻ በመቀበል ከሚቻልባቸው ምክንያቶች አንዱ መጥሪያ ለተከሳሹ ያለመድረስ ጉዳይ ስለመሆኑ፣ የወ/መ/ሕ/ሥ/ ሥ/ቁ. 199(ሀ)	94227	አቶ ገ/መድህን ኃ/ማርያም እና	ግንቦት 05/2006	229

www.abyssinialaw.com

			ትግራይ ክልል ዐ/ህግ		
1723.	አንድ በወንጀል ድርጊት ቅጣት የተጣለበትን ተከሳሽ ቅጣቱ እንዳይፈፀም ፍርድ ቤቱ ለማድረግ የሚችለው ጥፋተኛው በመልካም ጠባይ እንደሚመራ ፣ እንዲፈፀም የተሰጠውን ግዴታ እንደሚቀበል ፣ በሚቻለው መንገድ ሁሉ በጥፋቱ የደረሰውን ጉዳት እንደሚክስ ወይም ለተበዳዩ እንደሚከፍል እና ለዚሁ ጉዳይ በተወሰነ ጊዜ ውስጥ የፍርድ ቤቱን ወጪ እንደሚከፍል ማረጋገጫ ከሰጠ ስለመሆኑ ከዚህም በተጨማሪ ፍርድ ቤቱ ጥፋተኛው ለገባበት ግዴታ አፈጻፀም መተማመኛ ዋስትና የሚጠይቅ ስለመሆኑ አንቀጽ 197/1/ እና/2/	94404	የደቡብ ብሔር በሔረሰቦች ሕዝቦች ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ክልል አቃቤ ህግ እና አቶ መኩሪያ ቡሎ	መጋቢት 09/2006	233
1724.	የተሻሻለው የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ከመውጣቱ በፊት በተፈፀመ ወንጀል ከተፈረደበት እና ሆኖም ግን ወንጀሉ በተፈፀመበት ጊዜ ስራ ላይ ከነበረው የቅጣት አወሳሰን ይልቅ የተሻሻለው መመሪያ ለተከሳሹ ቅጣትን የሚያቀልለትና ተከሳሹን የሚጠቅም ሆኖ ከተገኘ ይሄው የተሻሸለው መመሪያ ላይ ያለው ቅጣት የሚፈጽምበት ስለመሆኑ፣	95438	አቶ ሰለሞን ደሣለኝ እና የደቡብ ክልል ዐ/ህግ	ግንቦት 07/2006	237

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ቅጣት አወሳሰን መመሪያ የወንጀል ህግ አተረጓጓም መርሆን መከተል ያለበት ስለመሆኑ፣ ወንጀል ህጉ ቁ 6				
1725.	አንድ ተከሳሽ በክስ ማመልከቻ ላይ የተዘረዘረውን ወንጀል ለመስራቱ በሙሉ ያመነ እንደሆነ ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ ቤት ተከሳሹ ጥፋተኛ ነኝ ብሏል ሲል በመዝገብ ካሰፈረ በኃላ በተከሳሹ ላይ የጥፋተኝነት ውሳኔ መስጠት የሚገባው ስለመሆኑ፣ የወ/መ/ስ/ስ/ህ/አ 134(1)	96954	ዘፈሩ ወልደ ትንሣኤ አብርሃ እና የፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ሚያዚያ 24/ 2006	241
1726.	አንድ ሰው በአንድ አይነት የወንጀል አሳብ ወይም ቸልተኝነት የፈጸመው ወንጀል አንድን የሕግ ድንጋጌ ብቻ የሚጥስ ቢሆንም አንድ አይነት ጉዳት ያስከተለው ቁጥራቸው ከአንድ በላይ በሆነ ሰዎች መብት ወይም ጥቅም ላይ ሲሆን እንደተደራራቢ ወንጀሎች ሊቆጠር የሚገባ ስለመሆኑ፣ የወንጀል ሕጉ አንቀጽ 27(1)፣60(ሀ) (ሐ) እና 598(1)	96078	ረዳት ሳጂን አህመድ ለገሰ እና የፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	መጋቢት 11/2006	244
ቅጽ-17					

www.abyssinialaw.com

1727.	አንድ በወንጀል የተከሰሰ ሰው ወንጀል የሰራው አዲሱ የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ከመውጣቱ በፊት ሲሆንና ቅጣቱ በሚወሰንበት ጊዜ ወንጀሉን በፈፀመበት ጊዜ ከነበረው የቅጣት አወሳሰን ማንዋል ይልቅ አዲሱ የቅጣት አወሳሰን ማንዋል(መመሪያ) ቅጣቱን የሚያቀልለት ሲሆን ተፈፃሚ መደረግ የሚገባው አዲሱ የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ስለመሆኑ፡- የወ/ሕ/ቁ. አንቀፅ 88(4)፣6	95440	አቶ ሰሚር ኢብራሂም ሂቡ እና የፌዴራል ዐ/ሕግ	ሰኔ 4 ቀን 2006 ዓ.ም.	125
1728.	በማስረጃ በተረጋገጠ የወንጀል ፍሬ ነገር መፈፀሙ የተረጋገጠው የወንጀል ተጠያቂነትን በሚያስከትለው የህግ ድንጋጌ መሰረት የጥፋተኝነት እና የቅጣት ውሳኔ መሠጠት ያለበት ስለመሆኑ፡- የደቡብ ብሔሮች ብሔረሰቦች እና ሕዝቦች ክልል መንግስት የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 56/1995 አንቀጽ 98(2)(ሀ)	96607	እነ አቶ ኤርሚያስ ካጢሶ (ሁለት ሰዎች)እና የከምባታ ጠምባሮ ዞን ገቢዎች ባለስልጣን ዋና ቅርንጫፍ ጽ/ቤት	መስከረም 29 ቀን 2007 ዓ.ም.	129
1729.	በወንጀል ክስ ክርክር የክስ ይሻሻል ጥያቄ ቀርቦ ጥያቄው ውድቅ ከተደረገ ጥያቄው ውድቅ የተደረገበት ትእዛዝ በድጋሚ ለክርክር ሊቀርብ የሚችልበት ዕድል የሌለ በመሆኑና ትእዛዙ የመጨረሻ እንጂ ጊዜያዊ አገልግሎት እንዳለው ተቆጥሮ በስረ ነገሩ ከሚሰጠው ፍርድ ጋር ተጠቃሎ ይግባኝ የሚባልበት ነው ሊባል የሚችል ስላለመሆኑና በተሠጠው ትእዛዝ ላይ በስረ ነገሩ ከሚሰጠው	93234	የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ዐቃቤ ሕግ እና	መስከረም 27 ቀን 2007 ዓ.ም.	134

www.abyssinialaw.com

	ፍርድ በፊት ይግባኝ ሊቀርብበት የሚችል ስለመሆኑ፡- የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 118፣184፣		አቶ ኃይለኪሮስ ወልደብርሃን ካሕሳይ		
1730.	የወንጀል አድራጊው በአንድ ድርጊት ከአንድ ጊዜ በላይ አደራርቦ የህግ ድንጋጌዎችን የጣሠ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የአካባቢ ሁኔታዎችን ሲመረምር በተለይም ወንጀለኛው አስቦና አቅዶ ህግ መጣሱን ወይም ግልጽ የሆነ መጥፎፀባይ ማሣየቱን ባመነ ጊዜ ቅጣቱን አክብዶ መወሠን ሥለመቻሉ፣ ተደራራቢ ወንጀሎች ተፈጽመው በተገኙ ጊዜ ፍርድ ቤቶች የድምር ውጤት የቅጣት አወሣሠን መርህን ተፈጻሚ ማድረግ ያለባቸው ሥለመሆኑ፣ በተደራራቢ ወንጀሎች የሚወሠነው ቅጣት ድምር ውጤት ከሃያ አምስት አመት ጽኑ እስራት ሊበልጥ የማይችል ሥለመሆኑ፣ የወ/ህ/ቁ. አንቀጽ 184/1/ለ/፣ 108/1/፣ 187/1/፣65	92296	እነ አንዷለም አራጌ/ሶሰት ሰዎች/ እና የፌዴራል ዐ/ህግ	ሕዳር 22/2007	137
1731.	ከአንድ በላይ ሰዎች በወንጀል ተሳታፊ በሚሆኑበት ጊዜ ለወንጀሉ ድርጊት ኃላፊ ናቸው የተባሉት ወንጀለኞች የእያንዳንዳቸውን ተሳትፎ ህጉ ባስቀመጠው የማስረጃ መለኪያ መሰረት መለየት ያለበት ስለመሆኑ-	97203	እነ አቶ ታምራት ደምሴ (ሦስት ሰዎች) እና የቤንሻንጉል ጉምዝ	መስከረም 30 ቀን 2007	147

www.abyssinialaw.com

	የወ/መ/ስ/ስ/ህ/ቁ 141፣ የወ/ህ/ቁ. 40		ብሔራዊ ክልላዊ መንግስትፍትህ ቢሮ ዐቃቤ ሕግ		
1732.	ከዳኝነት ስራ ጋር ያልተያያዙ እና የአስተዳደር ስራ ሲያከናውኑ የሚፈፀሙ የወንጀል ጥፋቶች ዳኛውን ከተጠያቂነት የማያስቀሩ ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/ቁ. 402(1) እና (2) በትግራይ ክልል ዳኞች እና ሬጂስትራሮችን ለማስተዳደር ተሻሽሎ የወጣው ደንብ ቁጥር 1/2003	98283	አቶ ሐጐስ ገ/ብሄር መኮንን እና የትግራይ ክልል የስነ/ፀ/ሙ/ኮ	መስከረም 26 ቀን 2007 ዓ.ም	155
1733.	የወንጀል ህጉ አንቀጽ 420 ድንጋጌ ተፈፃሚነት የሚኖረው የመወሰን ስልጣን በሌላቸው እና የሙያ አገልግሎት የመስጠት ኃላፊነት ያለባቸው በመንግስት ስራ ተመድበው ባሉበት ሁኔታ በመንግስት ንብረት ላይ የሥራ ኃላፊነት ወይም ግዴታቸውን ባልተወጡት ላይ ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/አንቀጽ 420/1/	92826	የደቡብ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት እና ወ/ሮ ፀሐይ ነጫሎ	ጥር 05/2007	158
1734.	የማስረጃ ምዘና መሰረታዊ መርሆችን መሰረት ያላደረገ ውሳኔ መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበት ስለመሆኑ	89676	የፌደራል ዓቃቤ ህግ እና አቶ ሳሙኤል ፈቃዱ	ጥር 22 ቀን 2007 ዓ.ም	162

www.abyssinialaw.com

1735.	አንድ በወንጀል ተጠርጥሮ የተከሰሰ ሰው ቅጣት በሚያከብድ የህግ ድንጋጌ ስለተከሰስኩ ክሱ ይሻሻልልኝ በማለት ተቃውሞ ካቀረበ ማስረጃ ከተሰማ በኋላ ፍ/ቤቱ የሚወስነው እንጂ ከጅምሩ ማስረጃ ሳይሰማ አቋም የሚወሰድበት እና ክሱ ይሻሻል ተብሎ የሚታዘዝ ስላለመሆኑ፣	103452	አቶ ጥዑም ተኬ ገብራይ እና የፌዴራል ሥነ ምግባር እና የፀረ ሙስና ኮሚሽን ዓቃቤ ሕግ	ጥር 19/2007	170
1736.	በወንጀል የቅጣት አወሳሰን ጊዜ የቅጣት መነሻ ለማግኘት ቀላል የእስራት ቅጣትን ወደ ፅኑ እስራት መለወጥ የሚያሥፈልገው ወንጀለኛው ጥፋተኛ የተባለው በሁለት ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ወንጀሎች ሲሆንና አንዱ ወንጀል በቀላል እስራት ሌላው ደግሞ በፅኑ እስራት የሚያስቀጣ በሆነ ጊዜ ብቻ ስለመሆኑ፡- የተሻሻለው የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁ.2/2006 የወ/ሕ/አንቀፅ 184(1(ለ))	103448	አቶ አገኘሁ አስፋው እና የፌደራል ዓቃቤ ህግ	የካቲት 16 ቀን 2007 ዓ.ም	174

www.abyssinialaw.com

1737.	በአንድ ተከሳሽ ላይ ከቀረቡት ከአንድ በላይ ከሆኑት ክሶች መካከል ከፌሎች የሚወድቁት በፌዴራል ፍ/ቤት የስረ ነገር ስልጣን ስር ከፊሎቹ ደግሞ በክልል ፍርድ ቤት የስረ- ነገር ስልጣን ስር በሆነ ጊዜናበወንጀል ህግ ሥነ-ስርዓቱ የክስ አቀራረብ መርህ መሰረት በቀጥታም ሆነ በውክልና በፌደራል ፍ/ቤት ቀርበው እንዲታዩ ከተደረገ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ የይግባኝ እና የሰበር ሥርዓታቸው በመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ሲቀርቡ እንደተደረገው ሁሉየፌደራል ፍ/ቤቶችን የይግባኝ እና የሰበር ሥርዓት ተከትለውና ተጠቃለው መታየትያለባቸው ስለመሆኑ።- ወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 109(3)፣116(2) አዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀፅ 4(4)፣15(1)	99883	አቶ ገ/ስላሴ ገብሩ እና የትግራይ ብ/ክ/መንግስት ፍትህ ቢሮ	ጥር 19/2007	178
1738.	አንድ ወንጀል ከመስራት ሃሳብ የሚመነጩ የተለያዩ ድርጊቶች አንድ ወንጀል ከመስራት ሃሳብ የሚመነጩ ናቸው በማለት ተጠቃለው እንደ አንድ ወንጀል እንዲተገበሩ ማድረግ የህጉን አግባብ የተከተለ ስላለመሆኑ፡- በፅኑ እስራትና በቀላል እስራት የሚያስቀጡ ወንጀሎች ተደራርበው ሲገኙ የቀላል እስራት ወደ ፅኑ እስራት እንደሚለወጥ፤ስሌቱም የሁለት ዓመት ቀላል እስራት እንደ አንድ ዓመት ፅኑ እስራት የሚቆጠር ስለመሆኑ፡- የወ/ሕ/ቁ/ 184 (1)(ለ)	104715	እንደሻው ይልማ ዳዲ እና የፌደራል አቃቤ ህግ	መጋቢት 02 ቀን 2007ዓ.ም	188
1739.	አንድ የትራፊክ ባለሙያ የሚሰጠው ሙያዊ አስተያየት የማስረጃ ዋጋ የማይሰጠው አስተያየቱ ተገቢውን የሙያ ደንብ ተከትሎ ያልተሰጠና	92141	የደ/ብ/ብ/ህ/ክልል	መስከረም 30 ቀን	191

www.abyssinialaw.com

	ያልቀረበ፣በጊዜውና በቦታው ከነበሩት የአይን ምስክሮች ቃል ጋር ተነፃፅሮ ሲታይ በመሰረታዊ ነጥቦች ላይ ልዩነት ያለበት መሆኑ ሲረጋገጥ እንጂ በጭፍጨፋ ነጥቦች ላይ ልዩነት ተከስቷል ተብሎ ሊሆን እንደማይገባ፣ የልዩ አዋቂዎች ምስክሮች ቃላቸውን ገለልተኛ ሆነው መስጠት እንደ አለባቸውና ቃላቸው ያለበቂ ምክንያት ልዩ አዋቂ ያልሆኑ ሰዎች በሚሰጡት የምስክሮች ቃል ውድቅ መሆን የሌለበት መሆኑን ተቀባይነት ያላቸው የማስረጃ ህግ ደንቦች የሚያስገነዝቡ ስለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 141፣142፣194 የወንጀል ህግ ቁጥር 24፣59፣239(2)፣57፣543(2)		ዓቃቤ ህግ እና አቶ አለማየሁ አስፋው	2007ዓ.ም	
1740.	በወንጀል የተከሰሰ ሰው ጉዳዩን በሌለበት ለማየት ፍ/ቤቱ በመጀመሪያ ለተከሣሹ ህጉ ያስቀመጠውን ጥብቅ መስፈርት በተከተለ መልኩ በአግባቡ ጥሪ ሊያደርግለት የሚገባ ስለመሆኑ፣ የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ-ሥርዓት ቁጥር 161(1)(2) እና 162	93577	አቶ ዘውዴ ተስፋዬ ስመኝ እና የትግራይ ክልል ፍትህ ቢሮ ዐ/ህግ	ህዳር 22/2007	198
1741.	አንድ ተጠርጣሪ ወይም ተከሳሽ በምርመራ ሒደትም ሆነ ክሱን ለሚሠማው ፍ/ቤት የሚሠጠው የእምነት ቃል ውጤት በራሱ በቃል ሠጪው ላይ ተወስኖ የሚቀር ከመሆኑ ውጪ ወንጀሉን አልፈፀምኩም ብሎ በሚከራከር ሌላ	96310	አቶ ጉደና ለማ ገዛኸኝ እና	ህዳር 26/2007	203

www.abyssinialaw.com

	ተከሣሽ ላይ ህጋዊ ውጤት ሊያስከትል የማይችል ሥለመሆኑ፣ የወንጀለኛ መቅጫ ህግ ሥነ-ሥርዓት ቁጥር 27፣35 እና 134		የደቡብ ብ/ብ/ህ/ክልል መንግስት የስ/ፀረሙስና ኮሚሽን		
1742.	ከስር ተከሳሾች መካከል ፍ/ቤት የሠጠው ውሣኔ ለአንዱየሚጠቅም በሆነ ጊዜና ይግባኝ ባዩ ጋር ተከሠውጥፋተኛ ተብለው የተቀጡ ሠዎች ይግባኝ ቢያቀርቡ ኖሮ በይግባኝ ሠሚው ፍቤት ውሣኔ ሊጠቅሙ ይችሉ የነበረ መሆኑ ከተረጋገጠ ይግባኝ ሠሚዉ ፍ/ቤት የሠጠው ውሣኔ ይግባኝ ላላቀረቡት ተከሳሾች ጭምር ተፈፃሚነት ሊኖረው የሚገባ ሥለመሆኑ፣ የወ/መ/ስ/ስ/ህ/ቁጥር 196/1/ /ሀ/ /ለ/	96378	ሀቡብ ጀማል እና የደ/ብ/ብ/ህ/ክ/መንግስት ዐ/ህግ	ህዳር 25/2007	209
1743.	የRTD ችሎት መከላከያ የማቅረብ መብትን የማያስነፍግ ስለመሆኑ	100712	አቶ ሽብሩ ጌቱ ሴንጫ እና የፌዴራል አቃቤ ሕግ	መጋቢት 28 ቀን 2007 ዓ/ም	213
ቅጽ-18					

www.abyssinialaw.com

1744.	አንድ ሰው የወንጀል ድርጊቱን የፈፀመው ከሌላ ሰው ስምምነት በማድረግ ከሆነ እንደማክበጃ የሚወሰድ ስለመሆኑ የተሻሻለው የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁ.2/2006 ከመውጣቱ በፊት በተፈፀመ ወንጀል ቅጣትን ለመወሰን ለተከሳሹ የሚጠቅመውን የቅጣት መመሪያ ተግባራዊ ማድረግ የሚገባ ስለመሆኑ ወ.ሕ/ቁ. 38(1) እና 84(1)(መ)	105289	አቶ ተፈሪ ጥላሁን እና የፌድራል ዓቃቢ ህግ	መጋቢት 15 ቀን 2007ዓ.ም	233
1745.	በተደጋጋሚ በተፈፀመ የወንጀል ድርጊት የይርጋ ዘመኑ መቆጠር የሚጀምረው የመጨረሻው የወንጀል ድርጊት ከተፈፀመበት ቀን አንስቶ ስለመሆኑ የወንጀል ድርጊት ለረጅም ጊዜ ሲፈፀም የቆየ ከሆነ የይርጋ ዘመኑ መቆጠር የሚጀምረው የወንጀል ድርጊቱ ካቆመበት ቀን ጀምሮ ስለመሆኑ ወንጀል ህግ ቁጥር 219(2)	105406	አቶ ሃይሉ ወልዴ መኮንን እና የፌድራል ዓቃቢህግ	መጋቢት 14 ቀን 2007ዓ.ም	238
1746.	በወንጀለኛ ህግ አንቀፅ 692(1) መሰረት የማታለል ተግባር ተፈፅሟል ለማለት መሟላት ስላለባቸው ሁኔታዎች አንድ ሰው ለወንጀል ድርጊት ኃላፊ ተብሎ ቅጣት ሊወሰንበት የሚገባው ወንጀሉ መሰራቱ ወይም መፈፀሙና ተሰራ ወይም ተፈፀመ የተባለው ወንጀል ደግሞ በተከሳሹ መፈፀሙ በበቂና በአሳማኝ ሁኔታ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ	104923	ወ/ሮ አበባ አረፋይኔ እና የትግራይ ክልል ዓቃቢ ህግ	መጋቢት 28 ቀን 2007ዓ.ም	243

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ህግ አንቀፅ 23(4)፣32፣40፣57 እና 58(1) የወ/መ/ሥ/ሥ/ቁ/. 141፣142 እና 149				
1747.	የተከሰሱ ሰዎች በህግ የተጠበቀላቸው የመሰማት መብት ቀሪ የሚሆነው ህጉ በዘረጋው ስርዓት ባለመብቱ ሳይጠቀምበት ሲቀር ብቻ ስለመሆኑ በህግ የተዘረጋ የክርክር አመራር ሳይሟላ የሚሰጥ ዳኝነት የግልፅነት መርህን የሚቃረንና በውጤቱም የተከራካሪ ወገንን መሰረታዊም ሆነ ሥነ-ሥርዓታዊ መብት የሚጎዳ በመሆኑ ተቀባይነት ሊሰጠው የሚገባ ስላለመሆኑ ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 20/4/፣9/4/፣13/1/2/ የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች አለም አቀፍ ቃልኪዳን አንቀፅ 14/3/ለ/	95921	አቶ ብርሃኑ ኑርጋ እና የፌደራል ሥነ-ምግባርና ፀረሙስና ኮሚሽን	ሚያዚያ 12 ቀን 2007 ዓ.ም	249
1748.	አንድ በወንጀል የተከሰሰ ተከሳሽ መጥሪያ ባስመዘገበው የመኖሪያ አድራሻ እንደደረሰው ሳይደረግ ወይም በዚሁ አድራሻ ተፈልጎ ሊገኝ አለመቻሉ ሳይረጋገጥ መጥሪያ በጋዜጣ እንዲወጣ አድርጎ ጉዳዩን በሌለበት ማየት የስነ ስርዓት ህጉን ያልተከተለ ስለመሆኑ፣ በወንጀል ጉዳይ የተከሰሱ ሰዎች የቀረበባቸውን ማንኛውም ማስረጃ የመመልከት፣ የቀረበባቸውን ምስክሮች የመለየት፣ ለመከላከል የሚያስችላቸውን ማስረጃ የማቅረብ ወይም የማስቀረብ እንዲሁም ምስክሮቻቸው ቀርበው እንዲሰሙላቸው የመጠየቅ መብት ያላቸው	104220	አቶ አታክልቲ አብርሃ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ሁመራ ቅርንጫፍ	ግንቦት 10 ቀን 2007 ዓ.ም	255

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ፣ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገመንግስት አንቀፅ 20/4/ የወ/መ/ሥ/ሥነሥርዓት አንቀፅ 199 /ሀ/ ፣ 123፣202/3/፣				
1749.	አንድ ፍርድ ቤት የጥፋተኝነት ውሳኔ ከተሰጠበት የህግ ድንጋጌ ስር ከተቀመጠው የቅጣት አማራጭ ውጪ የሚሰጠው የቅጣት ውሳኔ የሕግ መሰረት የሌለው ስለመሆኑ፣	97291	አቶ ጎሹ ዮሐንስ እና የፌ.የሥነ ምግባር እና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ዐ/ህግ	ሰኔ 17 ቀን 2007 ዓ.ም	259
1750.	በወንጀል ጉዳይ መነሻ ቅጣቱ በቅጣት መመሪያው ውስጥ በተለያዩ እርከኖች የሚወድቅ ሆኖ በተገኘ ጊዜ ፍ/ቤቱ ዝቅተኛውን እርከን መምረጥ ያለበት ስለመሆኑ፣ የቅጣት መመሪያ 2/2006 አንቀጽ 19/11/	103775	ሀብቱ ቱሉ ዳዲ እና የፌደራል ስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	ሰኔ 15 ቀን 2007ዓ.ም	267
1751.	አንድ ሰው በሌለበት በወንጀል የተፈረደበት እንደሆነ ፍርድን ባወቀ በሠላሳ ቀናት ውሥጥ ፍርዱ ወድቅ እንዲደረግለት የማቅረብ መብቱን ሬጄሰትራሉ አቤቱታውን አልቀበልም በማለት ሊከለክለው የማይችል ስለመሆኑ፡-	98014	አቶ ያረጋል ተስፋ አባተ እና	ሐምሌ 14 ቀን 2007ዓ.ም	273

www.abyssinialaw.com

	የወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ.198፣200 እና 201 የኢፈ.ድ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 20		ቤንሻንጉል ጉምዝ ክ/ዓ/ህግ		
1752.	አንድ የወንጀል ድርጊት ሊወድቅ የሚችልበት የህግ ድንጋጌ የተለያዩ የማክበጃ ነጥቦች በያዘ ጊዜ እና ተከሳሹ ጥፋተኛ በተባለበት አንቀጽ /ድንጋጌ/ ስር ያሉት ንዑስ ድንጋጌዎች የሚደነግጉት የቅጣት መጠን ተመሳሳይ በሆነ ጊዜ ፍርድ ቤቶች በዚያው የህግ ድንጋጌ ስር ድርጊቱ በይበልጥ ያሟላቸውን የማክበጃ ነጥቦች ወደ ያዘው ንዑስ ድንጋጌ መለወጥ የሚችሉ ስለመሆኑ፣	107219	አቶ አህመድ ሰይድ መሀመድ እና የፌደራል ዐ/ህግ	ሐምሌ 1 ቀን 2007 ዓ.ም	280
1753.	ደረጃ እና እርከን ላልወጣላቸው ወንጀሎች ቅጣት ስሌት ሲሠራ በወንጀል ህጉ ጠቅላላ ክፍል ስር ያሉት አንቀጽ 106/1/ እና 109/1/ ድንጋጌዎች ከግንዛቤ ውስጥ መግባት ያለባቸው ስለመሆኑ፣ አንድ በወንጀል ተከሶ ጥፋተኛ የተባለ ሰው ወንጀሉን ስለመፈጸሙ ሙሉ በሙሉ ባላመነበት ሁኔታ በከፊል ማመኑ ብቻ ራሱን ችሎ እንደ አንድ የቅጣት ማቅለያ ሊወሰድለት የማይችል ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/ቁ 82/ ሠ	111006	ዲቦ ገልግሎ ቴራ እና የፌ/ን/ስ/ላ ዐ/ሕግ	ሐምሌ 14 ቀን 2007 ዓ.ም	286
1754.	ፍርድ ቤቶች በተከሳሽ ላይ በዕምነት ክህደት ላይ በመመስረት የጥፋተኝነት ውሳኔን ከመወሰናቸው በፊት ቃሉ ከወንጀሉ ዝርዝር እና ከተከሰሱበት የህግ	111742	እነ ኮሎኔል ተክሉ ፍሰሀ	ሐምሌ 30 ቀን 2007	29

www.abyssinialaw.com

	ድንጋጌዎች አነጋገር አንጻር ወንጀሉን ማድረጉን ሙሉ በሙሉ አምኗል የሚያስብል እና ቃሉ የእምነት ክህደትን ቃል የሚያቀቋቁም መሆኑን ማረጋገጥ የሚገባቸው ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/ሥ/ሥ/ቁ. 132/1/ እና /3/		እና የኦሮሚያ ክልል ዐ/ሕግ	ዓ.ም	0
1755.	ፍ/ቤቶች የተከሳሽን የመከላከል መብት የማክበርና የማስከበር ህገ-መንግስታዊ ኃላፊነትና ግዴታ ያለባቸው ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ህገ መንግስት አንቀፅ 13(1)፣13(2)፣20(4) የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 142(1) ዓለም አቀፍ የማህበራዊና ፖለቲካ መብቶች ሥምምነት አንቀፅ 14(3)(ረ)	100860	አቶ ፋንቱ ቡቼ እና የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ዓቃቤ ህግ	ሐምሌ 15 ቀን 2007 ዓ.ም	294
1756.	የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ቁጥር 196(1) ለሰበር ሥርዓትም ተፈፃሚነት ሊኖረው የሚገባ ስለመሆኑ	101056	አቶ አይሸሽም ገብሬ እና	ሐምሌ 30 ቀን 2007ዓ.ም	299

www.abyssinialaw.com

			የፌድራል የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሺን		
1757.	የወንጀለኛ ህግ ሥነ ሥርዓት ቁጥር 75 (1)ዋስትናን በመፍቀድ በሚሰጥ ትዕዛዝ ላይ ዐቃቤ ሕግ ይግባኝ እንዳያቀርብ ሕጉ ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ ከልክሏል በሚል አግባብ መተርጎም የሌለበት ስለመሆኑ ዋስትናን በመፍቀድ በተሰጠ ትዕዛዝ ላይ ከሳሽ /ዐቃቤ ህግ/ ይግባኝ የማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ	110969	አቶ ሀብታሙ ደጃ እና የፌዴራል ዐቃቢ ሕግ	ሐምሌ 28 ቀን 2007 ዓ.ም.	309
ቅጽ-19					
1758.	በወ/መ/ህ//አ/ቁ. 676(1) የእምነት ማጉደል የሙስና ወንጀል የተከሰሰ ሰው የዋስትና መሰጠት (መፈቀድ) ጥያቄ የሚሰጠው በጉዳዩ ላይ በአግባቡ ተመርምሮ እንጂ ከወዲሁ ስላለመሆኑ አዲሱ የፀረ ሙስና ህግ አዋጅ ቁ. 881/2007 አንቀፅ 31	117383	አቶ አዲስ ዋለልኝ በላይ እና የፌ/ሥ/ፀ/ሙ/ኮ/ዓ/ህግ	መስከረም 6 ቀን 2008ዓ.ም	240
1759.	በወንጀለኛ ህግ ቁጥር 627(2) መሰረት በክብረ ንህፅና ላይ የሚደረግ ድፍረት የተበዳይ ክብረ ንፅህና በጥቃቱ መገርሰስ ወይም አለመገርሰስ እንደ መስፈርት ሊቆጠር የሚገባው ስላለመሆኑ	107166	መኪንንት ግርማ እና	ጥቅምት 4 ቀን 2008 ዓ.ም	244

www.abyssinialaw.com

			የኦሮሚያ ፍትህ ቢሮ		
1760.	አቃቤ ህግ በዋስትና መለቀቅ ውሳኔ ላይ ይግባኝ ለመጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ ፍርድ ቤት የዋስትና መብትን የሚከለከልበቻው ምክንያቶች ከተለየዩ ሁኔታዎች በመመልከት ሊመዝናቸው የሚገባቸው ስለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር67፣75	112725	አቶ ሀሰን አብዳል እና የፌዴራል ማዕከል ዐቃቤ ህግ	ጥቅምት 22 ቀን 2008 ዓ/ም	246
1761.	የአካባቢ ሁኔታ ማስረጃ የአስረጅነት ብቃት ያለው ተአማኒነት ያለው ማስረጃ ተደርጎ እንዲወስድ ሚዛን ላይ ሊቀመጡ ስለሚገባቸው ነገሮች	109441	ፈይሳ ማም ማሩ እና የፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ጥር 17 ቀን 2008 ዓ/ም	250
1762.	በወንጀል ጉዳይ ከአንድ በላይ ሰዎች የተከሰሱ እንደሆነ የእያንዳንዱ ተከሳሽ ሚና እና ተሳትፎ ደረጃው በቂና አሳማኝ በሆነ ሁኔታ በከሳሽ ወገን በኩል በሚቀርበው ማስረጃ ነጥሮ ሊወጣ የሚገባ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀፅ 32፣40 የወ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 141	113464	እነ እናት ሁናቸው(አራት ሰዎች) እና የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዓቃቤ ህግ	ህዳር 22 ቀን 2008 ዓ.ም	258

www.abyssinialaw.com

	ተያያዥነት የሌላቸው ፍሬ ነገሮችን መሰረት ተደርጎና የአንድን ነገር መኖር ያለመኖር ሣይረጋገጥ ለአካባቢ ማስረጃ ክብደት መስጠት የማስረጃው አይነት የምዘና መርህን መሰረት ያደረገ ነው ለማለት የሚቻል ስላለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.173(1)				
1763.	በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 188/5/ መሰረት አንድ ፍርድ በተከሳሽ ላይ ከተሰጠ ተከሳሹ ለበላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ብሎ ሲቀርብ የበታች ፍርድ ቤትን ውሳኔ የበላይ ፍርድ ቤቱ ማገድ የሚችልበትን አግባብ የሚያሳይ ድንጋጌ ከመሆኑ ውጪ ከሳሽ ወገን በተከሳሽ ነፃ መለቀቅ ላይ ይግባኝ ብሎ ሲሄድ ፍርዱ እንዳይፈፀም ይግባኝ ሰሚው ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ለመስጠት መነሻ የሚያደርገው ስላለመሆኑ	118252	ሀብታሙ አያሌው እና የፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ጥር 24 ቀን 2008 ዓ/ም	268
1764.	በወንጀል ክርክር ሂደት ፍ/ቤት በማስረጃ አቀራረብና አቀባበል ሂደቶች ውስጥ ሊኖረው(ሊያደርገው) ስለሚችለው ሚና	111498	የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ ዓቃቤ ህግ እና	የካቲት 25 ቀን 2008 ዓ.ም	275

www.abyssinialaw.com

	የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 136(4)፣137፣138፣143(1)፣145፣194		አቶ ሃብታሙ ካርሎ		
1765.	በወንጀል ጉዳይ ተከሳሽ በሌለበት ጠበቃ ብቻውን ሊቀርብ አይችልም የሚለው ጉዳይ ተፈፃሚ የሚሆነው ለተፈጥሮ ሰዎች እንጂ የህግ ሰውነት ላላቸው ሰዎች ስላለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.127	120762	የፌድራል ዓቃቤ ህግ እና እነ አቶ ዱባይ አውቶ ጋለሪ(ሁለት ሰዎች)	የካቲት 25 ቀን 2008 ዓ.ም	279
1766.	ህጉ በሚጠይቀው አግባብ ፈቃድ ሳያወጣ ወይም የጸና ፈቃድ ሳይኖረው ከቴሌኮሚኒኬሽን እውቅናና ፈቃድ ወጭ ሶፍትዌሮችን በመገልግል በኢንተርኔት ስልኮች ማስደወል ሊያስከትለው ስለሚችለው ኃላፊነት የቴሌኮሚኒኬሽን አዋጅ ቁጥር 49/1989 ለማሻሻል የወጣው አዋጅ ቁጥር 281/1994 አንቀጽ 13	103940	ወ/ሮ አመለወርቅ ጌታነህ እና የፌዴራል ስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን	ጥር 24 ቀን 2008 ዓ/ም	285
1767.	አንድ ድርጅት ወንጀል እንዳደረገ የሚቆጠረው ከኃላፊዎች አንዱ ወይም ከሠራተኞች አንዱ ከድርጅቱ ጋር በተያያዘ ሁኔታ የድርጅቱን ጥቅም በሕገ ወጥ መንገድ ለማራመድ በማሰብ ወይም የድርጅቱን ሕጋዊ ግዴታ በመጣስ ወይም በመጠቀም በዋና ወንጀል አድራጊነት ወይም አነሳሽነት ወይም አባሪነት ወንጀል ሲፈጸም ብቻ ስለመሆኑ፣	94913	የኢ/ገ/ን/ባ/ቅ /ጽ/ቤት እና እነ ጀሳቢን ትሬዲንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር /ሁለት ሰዎች/	ህዳር 24 ቀን 2008 ዓ.ም	290

www.abyssinialaw.com

	የወ/ሕግ አንቀጽ 23 እና አንቀጽ 34/1/ ጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀጽ 93/1ሀ/ እና 93/2/				
1768.	አንድ ሰው በሀሰት የተዘጋጀን ወይም የተለወጠን ሰነድ እያወቀ የተገለገለበት ካልሆነ በቀር የወንጀል ታላፊነት የሌለበት ስለመሆኑ፣ የወ/ሕ/ቁ 378	101618	የደ/ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ ፀረ ሙስና ኮሚሽን እነ መስከረም ፋንታዬ	ታህሳስ 19 ቀን 2008 ዓ.ም	295
ቅጽ-20					
1769.	ፍ/ቤቶች የገንዘብ መቀጫን ሲወስኑ ከግምት እና ግንዛቤ ውሰጥ ሊያስገቡዋቸው የሚገቡ የተከሳሽ ግላዊና የወንጀሉን ሁኔታዎችን በማገናዘብና ፤ በወንጅል ህጉ እና በቅጣት መመሪያው ላይ የተቀመጡ መሰፈርቶችን መሰረት በማድረግ መወሰን ያለባቸው እንጂ በደፈናው የገንዘብ መቀጫ መወሰን ተገቢ ሰላለመሆኑ ፤ *የወ/ሕ/ቁ 88 /2/ እ 90 90 (2)፤ የወንጀል ቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁጥር 1/2000*	88542	አቶ ቢሆነኝ ደምሴ እና የት/ብ/ክ/መ/ዓቃቤ ሕግ	17/11/ 2005ዓ.ም	338
1770.	በወንጀለኛ መቅጫ ስነ ሥርዓት ህግ መሰረት ክስ እንዲሻሻል መፍቀድ የተፋጠነ ፍትህ የማግኘት መብትን የሚያጣብብ ነው የሚባል ስላለመሆኑ	116405	የአ/ሥ/ፀ/ኮሚሽን ዐቃቢ ሕግ	2/7/2008 ዓ.ም	342

www.abyssinialaw.com

	የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕግ ቁጥር 188፣119 ኢፌድሪ ሕግ መንግስት አንቀጽ 20(1)		እና አቶ ቴዎድሮስ አብርሃ ቀለቲ		
1771.	የወንጀል ጉዳዮችን በመጀመሪያ ደረጃ ይሁን በይግባኝ ደረጃ የሚመለከት ፍ/ቤት ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ የማስረጃውን አጭር መግለጫ፣ ማስረጃውን የተቀበለበትን እና ያልተቀበለበትን ምክንያቶች በፍርድ ላይ ማስፈር የሚገባው ስለመሆኑ፣ *የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 149/1/*	113143	የአ/ብ/ክ/መ/ፍትህ ቢሮ እና እነ አቶ ሕሊና ሀይሌ (ሦስት ሰዎች)	30/7/2008 ዓ.ም	346
1772.	ከአንድ የወንጀል ድርጊት በታላ ተከታትሎ የተፈፀመ ድርጊት ፤አንድን ወንጀል ከግብ ለማድረስ ሲል ተከታትሎ የተደረገ ድርጊት ከቀድሞ አሳቡና ሊደርስበት ከቀደው ግብ ጋር የተያያዘ በዋናው ወንጀል የሚጠቃለል ነው ወይስ አይደለም የሚለው ነጥብ የሚጣራበት አግባብ፤ ዓ/ሕግ ባስከፈተው የይግባኝ መዝገብ ላይ መ/ሰጭ ሕግን መሰረት አድርጎ የሚቀርበው ክርክር ተቀባይት ሊያጣ የማይገባው ሰለመሆኑ፤ ወ/ሕ/ቁ 88(3)	119159	አቶ ደጀኔ መኮንን እና ፌ/ዓ/ሕግ	20/11/2008 ዓ.ም	353

www.abyssinialaw.com

1773.	በእምነት ማጉደል ወንጀል ላይ የተቀመጠው ያልተገባ ጥቅም የማዋል ሓሳብ መርሕ ፤ ለከባድ እምነት ማጉደል ወንጀልም ተፈፃሚነት ያለው ስለመሆኑ ፤ *ወ/ሕ/ቁ 675(3) እና 676 (2) (ሀ)*	118084	አቶ ንጉሴ አሊ እና ፌ/ዓ/ሕግ	21/11/2008 ዓ.ም	359
1774.	የይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት የቅጣት ውሳኔ መመሪያ መሰረት በማድረግ በማረም የሚጠው ውሳኔ ከተጠየቀ ዳኝነት ውጭ ተሰጥቷል የሚያስብል ስላለመሆኑ *የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁ.2/2002 አንቀፅ 21(1) (ሀ) ፣* *ወ/ሕ/ቁ 184(!0 (ለ) እና 194 (1) (ለ)*	117877	አቶ ማሰረሻ ገሰሱ እና የፌ/ዓ/ሕግ	22/11/ 2008ዓ.ም	363
1775.	በሙከራ ደረጃ ለተፈፀመ ወንጀል ቅጣት እንደሚቀንስ በግልፅ በመመሪያ ቁ.2/2006 ላይ ባይደነገግም ነገር ግን በወንጀል ህጉ ቅጣትን በመሰለው እንዲያቀል ለፍ/ቤቱ በተፈቀደበት ሁኔታ መሰረት ቅጣትን አቅሎ ሊወሰን የሚችል ሰለመሆኑ ፤ *የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁ.2/2006 አንቀፅ 24 ፣* *የወ/ሕ/ቁ 31 እና 180*	119500	ወ/ሮ ፀሀይ ውብዬ እና ፌ/ዓ/ሕግ	22/11/ 2008ዓ.ም	367

www.abyssinialaw.com

1776.	ለሽብር ተግባር የሚያገለግል ንብረት ይዞ መገኘት ወንጀል ተፈፅሟል የሚባልበት አግባብ፤ በልዩ ሁኔታ በህግ የማስረዳት ሸክም ወደ ተከሳሽ ከዞረባቸው ወንጀሎች ውጭ ፤ ዓ/ህግ የሚያቀርበውን ክስ የወንጀል ደንጋጌውን የሚያቋቁሙት የህጋዊ ፣ግዙፋዊ እና ሞራላዊ ፍሬ ነገሮችን የማሰረዳት ሸክም የመወጣት ግዴታ ያለበት ሰለመሆኑ፤ *የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 141 ፣ የወ/ሕ/ቁ 23(2) ፤ የፀረ ሽብር አዋጅ ቁጥ 652*	102982	ት/ብ/ክ/መ/ዓ/ሕግ እና አቶ ቡሽራ ያህያ	26/01/ 2009ዓ.ም	371
1777.	የጉምሩክ ወንጀል ጋር በተያያዘ ፤ተከሳሽ በወንጀሉ ጥፋተኛ ባይባልም ንብረቱ የሚወረሰው ሰለድርጊቱ አፈፃፀም ሁኔታ የሚያሰረዳ አጥጋቢ ማስረጃ መቅረቡን ፍ/ቤቱ አሳማኝ ሆኖ ሲያገኘው ስለመሆኑ ፤ *አዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀፅ 104 እና አዋጅ ቁጥር 859/2006*	108550	ኢ.ገ.ጉም.ባለስልጣን እና አቶ ልዑል ገዳሙ	26/01/ 2009ዓ.ም	375
1778.	በአንድ የወንጀል ድርጊት በዋና ወንጀል አድራጊነት ወይም ግብረ አበርነት የተሳትፉ ተከሳሾች በግል ሁኔታዎች ሊኖር ከሚችለው ልዩነት በስተቀር ለተመሳሳይ የወንጀል አፈፃፀምና የወንጀል ተሳትፎ ተመጣጣኝና ተመሳሳይ ቅጣት ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ስርዓት ቁጥር 196(1) ለሰበር ስርዓትም ተፈፃሚነት ያለውና ከተከሳሾች አንደኛው ያቀረበው የሰበር አቤቱታ ውድቅ የሆነበትና አያስቀርብም የተባለን ተከሳሽ ጭምር ሊያካትት የሚገባ ስለመሆኑ፡-	101003	መክብብ ሞገስ እና የፌደራል ሥነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮምሽን	2/3/2009 ዓ.ም	380

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 25፣22 *የወንጀል ሕግ አንቀጽ ፣4፣6* *የወንጀል ቅጣት አወሳሰን መመሪያ 2/2006 አንቀፅ.3(2)*				
1779.	በወንጀል ተጠርጥሮ በህግ ከለላ ስር የሚገኝን ተጠርጣሪ በዋስትና የመለቀቅ ጥያቄ ባነሳ ጊዜ ተጠርጣሪው በከተማው ውስጥ ቋሚ የመኖሪያ /የመታወቂያ/ አድራሻ የለውም በማለት የዋስትና መብቱን መከልከል ህገ መንግስታዊ ስላለመሆኑ፣ *አንቀጽ 19/6/፣ 25 እና የወ/መ/ስ/ስ/ህ/ቁ. 69/ህ/*	131863	መሐመድ እንድሪስ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ህዳር 8 ቀን 2009 ዓ.ም	386
1780.	ወንጀል ፈጽሞ የተከሰሰን ህፃን ደህንነት ሊጠበቅበት ሥለሚችልበት አግባብ ለአዋቂ ጥፋተኞች የተደነገጉት መደበኛ ቅጣቶች ለወጣት ወንጀል አድራጊዎች ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ስለመሆኑ፡- *የኢ.ፌ.ድ.ሪ ህግ መንግሥት አንቀጽ 36 (2)፣ የህፃናት መብቶች ኮንቬንሽን አንቀጽ 3(1)፣ የአፍሪካ የህፃናት መብቶች ደኅንነት ቻርተር በአንቀጽ 4 (1)* *የወንጀል ህግ አንቀጽ 53 (1)፣ 157፣ 168* *የወንጀለኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ህግ 171፣180*	118130	ህጻን አይማሲ አገዘ እና የአማራ ክልል ዐ/ህግ	30/3/2009 ዓ.ም	391

www.abyssinialaw.com

1781.	የዋስትና መብት የሚነፈግባቸው ምክንያቶች ፍርድ ቤቶች ከተለያዩ ሁኔታዎች አንፃር እየተመለከቱ ሊመዝኗቸው የሚገባቸው ስለመሆኑ አንድ ተከሣሽ የዋስትና መብት ቢከበርለት ግዴታውን የሚፈጽም የማይመስል ነው ተብሎ ግምት የሚወሰደው በቂና ህጋዊ ሊባሉ በሚችሉ ምክንያቶች ሊሆን እንደሚገባ፤ እንዲሁም ምክንያቶቹ በቂና ህጋዊ ናቸው የሚለው ጉዳይ ከተለያዩ ከባባዊ ሁኔታዎችና ከጉዳዩ ልዩ ባህርይ አንፃር ፍርድ ቤቱ ሊገነዘበው የሚችለው ተደርጎ ሊወሰድ የሚገባ ስለመሆኑ *የወ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 67(ሀ)*	134228	አቶ ስማቸው ከበደ እና የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ህግ	08/6/2009 ዓ.ም.	398

ቅጽ-21					
1782.	ወንጀል አድራጊው የመጀመሪያውን የጥፋት ዓላማውን ከግብ ለማድረስ ሲል መሰረታዊ ከሆነው ወንጀል በኋላ አከታትሎ ያደረገው ድርጊት ከቀድሞ ሃሳቡና ሊደርስበት ካቀደው ግብ ጋር የተያያዘ ሆኖ ሲገኝ በዋናው ወንጀል ስር መጠቃለል	104637	የፌደራል ጠቅላይ ዓቃቤ ህግ	ታህሳስ 24 ቀን 2009	332

www.abyssinialaw.com

	የሚገባው ስለመሆኑ ፣ የወ/ሕ/ቁ. 61/3/		እና ሙዑዝ ደስታ ገ/እግዚአብሔር	ዓ.ም	
1783.	ሰውን ለአደጋ ማጋለጥ ወይም መተው ወንጀል ተፈጽሟል ለማለት ስለሚገባቸው ሁኔታዎች *የወ/ሕ/ቁ. 57*	132266	ወ/ሮ አልማዝ አስፋው እና የኢትዮ ሱማሌ ክልል ዐ/ህግ	ታህሳስ 26 ቀን 2009 ዓ.ም	338
1784.	አንድ አሽከርካሪ በአንድ ቸልተኝነት ተግባር በተለያዩ ሰዎች ላይ የአካል ጉዳት ሲያደርስ የወንጀል ሕግ ቅጣቱን ከፍ ከሚያደርግበት በስተቀር በቸልተኝነት ተደሪራቢ አካል ማጉደል ወንጀል እንደፈፀመ ተቆጥሮ ተደራራቢ ወንጀል ክስ ሊቀርብበትና በተደራራቢ ወንጀል በመፈፀም ጥፋተኛ ተብሎ ሊቀጣ የሚገባ ስላለመሆኑ *የወንጀል ሕግ አንቀፅ 60(ሐ)፣61፣ 543(3)፣559(2)*	123046	አቶ አዲሱ ገመቹ እና የአማራ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዓ/ሕግ	የካቲት 29 ቀን 2009ዓ.ም	345
1785.	አንድ ተከሳሽ በወንጀል ተጠርጥሮ የጣት አሻራ ሰጥቷል በመባሉ ብቻ እንደጥፋተኛ ተቆጥሮ የወንጀል ጥፋት ሪከርድ እንዳለበት ተደርጎ ግምት በመውሰድና እንደ ቅጣት ማቅለያ ሳይያዝ የሚሰጥ ውሳኔ መሰረታዊ የህገ መንግስት መርህን የሚጣረስ ስለመሆኑ *የወንጀል ህግ አንቀጽ 82*	131705	እነ አብርሃም ሰለሞን (ሦስት ሰዎች) እና የፌዴራል ዓ/ህግ	ሚያዚያ 16 ቀን 2009 ዓ.ም	354

www.abyssinialaw.com

1786.	በወንጀል ጉዳይ በኤግዚቪትነት የተያዘ ንብረት በፍርድ ውሳኔ የሚያገኘው በወንጀሉ ላይ የመጨረሻ ውሳኔ ሲሰጥ ለባለንብረቱ ይመለስ ወይም ለመንግስት ገቢ ይሁን ተብሎ ሲወሰን ወይም ተገቢውን የህግ ስርዓት ተከትሎ ሥልጣን ባለው አካል ትዕዛዝ ሲተላለፍ ስለመሆኑ	126017	የአርሲ ነገሌ ከተማ ፖሊስ ጽ/ቤት እና አቶ ተስፋአለም ገ/ሚካኤል	ሚያዚያ 26 ቀን 2009 ዓ.ም.	358
1787.	ተከሳሽ በሚያቀርበው ይግባኝ መነሻነት ቅጣትን በማክበድ መወሰን መሰረታዊ የህግ ስህተት ስለመሆኑ *የወንጀል መ/ስ/ስ/ሕ/ቁጥር 196(2*	131088	አቶ ጎይትኦም ግደይ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን	ሚያዝያ 30 ቀን 2009 ዓ.ም.	362
1788.	ዓቃቤ ህግ በቅድሚያ ያቀረበው ክስ ላይ ማስረጃዎቹን ካሰማና እንዲከላከሉ ታዞ የክሱ መሰማት በቀጠለበት ሂደት ላይ ያቀረበው ክስ ማሻሻል አቤቱታ ተቀባይነት	127312	የአ/ብ/ክ/መ/ፍ/ቢሮ ዐቃቤ ህግ	ግንቦት 23 ቀን 2009	367

www.abyssinialaw.com

	ሲያጣ ይህንን በህጉ አግባብ በይግባኝ ከማሳረም በቀር ክሱን በማንሳት በሌላ መዝገብ አዲስ ክስ ማቅረብ ሥነ-ሥርዓታዊ ሥላለመሆኑ *የወ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 118/፣119፣38፣40/1/ እና 41፣*		እና እነ አቶ እሸቱ ሉሌ ንጉሴ (አራት ሰዎች)	ዓ.ም	
1789.	በአንድነት ተጣምረው መታየት የነበረባቸው የወንጀል ክሶች በተለያዩ ፍርድ ቤቶች ወይም ችሎቶች በተናጠል ታይተው የተለያዩ ቅጣቶች በተወሰኑ ጊዜ እንደገና በአዲስ መልክ እያንዳንዱ ቅጣት ተሰልቶና የቅጣት ማቅለያዎች ሁሉ ታይተው የሚወሰን ሳይሆን ሕጉ ጥፋተኛው በፈፀማቸው ተደራራቢ ወንጀሎች በአንድ ጊዜ ቢፈረድበት ኖሮ ሊወሰንበት ይችል ከነበረው ከፍተኛ ቅጣት ሳያልፍ መወሰን ያለበት ሥለመሆኑ *የወንጀል ሕግ አንቀጽ 186(3)*	110736	አብዲ ኡመር ሰዒድ እና የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ	ሰኔ 23 ቀን 2009 ዓ.ም	372
1790.	በወንጀል ጉዳይ ፍርድ ከተሰጠ በኋላ ይግባኝ የሚጠይቅ አካል ሊከተላቸው ስለሚገቡ ቅድመ ሁኔታዎች *የወንጀል ሥነ- ሥርዓት ሕግ ቁጥር 187/1*	134834	የፌደራል ጠቅላይ ዓቃቢ ሕግ እና እነ ሸዋነሽ መንግስቱ (ሁለት ሰዎች)	ሰኔ 29 ቀን 2009 ዓ.ም	375
1791.	ፍርድ ቤቶች በተከሳሽ ላይ የሚጣለው ቅጣት ከወንጀል አፈጻጸሙ ሆነ ባህሪዉ እንዲሁም ከተፈፀመው ወንጀል ክብደት አንፃር ፍትሃዊ ውሳኔ ለመስጠት በቅጣት አወሳሰን መመሪያዉ መሠረት ለመወሰን የማያስችል ሆኖ በተገኘ ጊዜ በቅጣት	122766	አቶ ሄኖክ ብሩክ አረጋ እና	ሰኔ 30 ቀን 2009	379

www.abyssinialaw.com

	አወሳሰን መመሪያው መሰረት ምክንያቱን በማስቀመጥ በመመሪያው ከተቀመጠው በተለየ መልኩ ቅጣት ሊወስኑ የሚችሉ ሥለመሆኑ *የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁጥር 1/2002 አንቀፅ 21(1)* *የወንጀል ሕጉ አንቀጽ 88(2)*		ፌዴራል ዓ/ህግ	ዓ.ም.	
ቅጽ-22					
1792.	በይግባኝ ፍ/ቤቶች አንድ ማስረጃ እንዲቀርብ በማድረግ ውሳኔ ለመስጠት የሚችሉ ቢሆንም የሚሰጠው ውሳኔ የግራ ቀኙን ተከራካሪዎች የይግባኝ መብት የሚያጣብብ ሆኖ ሲገኝ የቀረበው ማስረጃ ተገቢ በሆነ ምክንያት ድጋሚ እንዲጣራ እና ውሳኔ እንዲሰጥ ጉዳዩን ወደ ስር ፍ/ቤት ለመመለስ የሚችሉ ስለመሆኑ፣ የወ/መ/ስ/ስ/ህ/ቁ. 143 እና 195/2/ለ//2/	127484	አቶ ተስፋዬ በቀለ እና የፌ/ዐ/ህግ	መስከረም 23 ቀን 2010 ዓ.ም	150
1793.	የሀገር መከላከያ ሚኒስቴር እና የመከላከያ ሠራዊት ፋውንዴሽን የተለያየ ህጋዊ ሰውነት ያላቸው ስለመሆኑና የሠራዊት አባላት በፋውንዴሽኑ ንብረት ላይ የሚፈጽሟቸው ማንኛውም ወንጀሎች በሀገር መከላከያ ሚኒስቴር ላይ እንደተፈጸሙ ተደርጎ የማይቆጠሩ ስለመሆናቸው፡- የሀገር መከላከያ ሠራዊት አባላት በመከላከያ ሰራዊት ፋውንዴሽን ንብረት ላይ የሚፈጽማቸው ወንጀሎችን የማየት ስልጣን የመደበኛ ፍ/ቤቶች ሆኖ የፌ/ከ/ፍ/ቤትም ጉዳዩን የማስተናገድ የመጀመሪያ ደረጃ የፍርድ ስልጣን የሚኖረው	141663	ሻ/ቃ አለማየሁ ወንጀሉ እና የፌ.ጠ.ዐ/ህግ	መስከረም 25 ቀን 2010 ዓ.ም	155

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ፡- የአዋጅ ቁጥር. 434/1997 አንቀጽ 7/1/ እና የአዋጅ ቁጥር. 809/2006 አንቀጽ 28 እና 38 ደንብ ቁ. 179/2002				
1794.	"...ማናቸውም የግል አቤቱታ በቀረበ ጊዜ ይቀጣል.." የሚል አገላለጽ በውስጣቸው የሚገኙ ድንጋጌዎችን በመተላለፍ ወንጀል በተፈጸመ ጊዜ በግል አቤቱታ እንዲያቀርብ ከተፈቀደለት ሰው በቀር በሌላ በማንም ሰው የክስ ጉዳይ ሊንቀሳቀስ የማይችል ስለመሆኑና የግል ከሳሽ የሆነው ሰውም የማመልከቻውን አዘገጃጀት በወ/መ/ስ/ስ/ሀ/ቁ. 150-153 መሰረት መምራት የሚኖርበት ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 556/2/ እና 575/2/ሀ/ መሰረት ተደርጎ የቀረበ የወንጀል ክስ በግል ተበዳይ ወይም ህጋዊ ወኪሉ አማካይነት የሚቀርብ እና በግል አቤት ባይ የቀረበ ክስ በሚመራበት ስነ-ስርዓት የሚመራ ሳይሆን በዓቃቤ ህግ ወይም በመንግስት የሚቀርቡ የወንጀል ክሶች በሚመሩበት ስርዓት የሚስተናገዱ እና በግል ተበዳይ ፍላጎት መሰረት ሊቋረጡ የማይችሉ ወንጀሎች ስለመሆናቸው፣ የወ/ሀ/ስ/ስ/ሀ/ቁ 150-153 እና የወ/ሀ/ቁ. 559/2/ እና 575/2/ሀ/፣ በወ/ሀ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 132-135፣ 185፣196፣	141978	የፌ.ጠ.ዓ/ህግ እና እዮኤል ተስፋዬ የሺጥላ	መስከረም 24 ቀን 2010 ዓ.ም	161

www.abyssinialaw.com

	117 94.88 123-131 እና 186-149				
1795.	በወንጀል የተከሰሰ ሰው የግል ተበዳይን በመከላከያ ምስክርነት ያቀረበና የግል ተበዳይም ድርጊቱ ያለመፈፀሙን በመግለጽ የምስክርነት ቃል የሰጠ ከሆነ ዓ/ህግ የግል ተበዳይ የምስክርነት ቃል በድለላ ወይም በጥቅም የተገኘ መሆኑን ለማረጋገጥ እስካልቻለ ድረስ ተከሳሽ ክሱን አላስተባበለም ሊባል የማይገባ ስለመሆኑ፡- የወ/መ/ሥ/ሥ/ህግ/ ቁጥር 149 (2)	137545	አቶ አሸብር መለስ እና የፌዴራል ዓቃቤሕግ	መስከረም 30 ቀን 2010 ዓ.ም	165
1796.	አንድ በወንጀል የተከሰሰ ሰው በመግደል ሙከራ ወንጀል ጥፋተኛ ሊደረግ የሚገባው የወንጀሉ አፈፃፀም ጠቅላላ ሁኔታ እና በተበዳዩ ላይ ከደረሰው ጉዳት አንፃር እውነትም ወንጀሉን ለመፈፀም ሀሳብ የነበረው እና የተፈለገው ውጤት ያልተገኘው ሀሳቡን ለማሳካት የማያስችል ሁኔታ በመፈጠሩ ምክንያት መሆኑን ለማረጋገጥ በሚቻልበት ሁኔታ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀፅ 555 (1) እና 540፣ 27(1)	127505	አበራ ዋቅጅራ እና የቤ/ጉ/ክልል ፍትህ ቢሮ	መስከረም 25/2010	174
1797.	በአንድ የወንጀል የማድረግ ሃሳብ ወይም ቸልተኝነት የተፈጸመዉ የወንጀል ድርጊት በሕግ በተጠበቀ አንድ መብት ላይ በሚሆንበት ጊዜ እና ድርጊቶቹ በሙሉ በአንድ ድንጋጌ ስር መሸፈን ከተቻለ፤ ፈጻሚዉ የሚቀጣዉ ድርጊቶቹ በሚሸፈኑበት በአንድ ድንጋጌ ስር እንጂ በሁለት ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ተደራራቢ ወንጀሎች ስላለመሆኑ፡-	134549	አቶ አበበ ተፈራ አለሙ እና የፌዴራል ጠቅላይ ዐ/ሕግ	መስከረም 23 ቀን 2010 ዓ.ም	178

www.abyssinialaw.com

	በወንጀል ሕግ አንቀጽ 61(1)				
1798.	ተሻሽሎ የቀረበ አንድ የወንጀል ክስ የተከሳሹ መሰረታዊ መብት ላይ የሚኖረዉ አሉታዊ ተጽእኖ ጋር ተመዛዝኖ በስነስርዓት ህጉ የተጠበቀለት የመሰማት መብቱን በጥብቅ ተግባራዊ በማድረግ ክሱ እንደገና ተሰምቶ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ በወ/መ/ስ/ስ/ህግ ቁ 118፤119/2/ ፤120 እና 121	141677	ያዕቆብ አብዱ እና የደቡብ ክልል አቃቤ ህግ	ህዳር 29 ቀን 2010 ዓ.ም	184
1799.	የተከሰሰ ሰው የዓቃቤ ህግ ማስረጃ ሲሰማ በመገኘት የዓቃቤ ህግና ምስክሮች የመጠየቅና የመመርመር መብቱን በአግባቡ ከተጠቀመና መከላከያ ማስረጃ በማቅረብ እንዲከላከል ተፈቅዶለት ቀጠሮውን አክብሮ ያልቀረበ በሆነበት አግባብ ፍ/ቤቶች ጉዳዩ በሌለበት የሚታይ አይደለም በማለት የሚሰጡት ውሳኔ አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ፡- የወ/መ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 161 እና 164 እና የህ/መ አንቀጽ 20/4/	127313	የአ/ብ/ክ/መ/ፍ/ቢሮ እና አቶ አንዱአለም ገናናው	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም	187
1800.	ምንጩ ያልታወቀ ንብረትና ገንዘብ በማከማቸት የሙስና ወንጀል ፈጽሟል ተብሎ ክስ የቀረበበት ተከሳሽ የማስረዳት ግዴታ ዐቃቤ ሕግ በክሱ ከገለፀውና በማስረጃ ካረጋገጠው ውጭ ተከሳሽ ሌላ ገቢ የሚያገኝበት ስራ ወይም የገቢ ምንጭ ያለው መሆኑን ብቻ ለፍርድ ቤቱ በማሳየት የሚወሰን ሳይሆን፣በዓቃቤ ሕግ ክስና ማስረጃ ከተረጋገጠው ገቢ ውጭ በእጁ እንደተገኘ የተረጋገጠው ገንዘብና ሀብት ትክክለኛ	137672	ብርሃነ ሀለፎም ገ/መድህን እና የፌደራል የሥነ ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን ዓቃቤ	ህዳር 25 ቀን 2010 ዓ.ም.	192

www.abyssinialaw.com

	ምንጭ ምን አንደሆነ የማስረዳት ግዴታና ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ፡- የወንጀል ሕግ አንቀጽ 419 /1//ሀ/ እና /ለ/		ህግ		
1801.	ማንኛውም ሰው አግባብነት ካለው አካል ፍቃድ ባላገኘበት ሁኔታ የተሸከርካሪውን የሞተር፣ የሻንሲ ቁጥር እና መሠለ መረጃዎችን የመቀየር ተግባር የፈጸመ ከሆነ አደራጎቱ የተከለከለና በወንጀል ህግ ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ፣ አንድ ተሸከርካሪ የጉምሩክ ሕግን በመተላለፍ በህገወጥ መንገድ ወደ ሃገር ውስጥ መግባቱ በበቂ ማስረጃ የተረጋገጠ ከሆነ የጉምሩክ አዋጅ በሚደነግገዉ አግባብ መኪናዉ በመንግስት ከመወረስ ሊድን የሚችልበት ሁኔታ ስላለመኖሩ የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001 104/3/ /ሀ/ ፤ ስለተሸከርካሪዎች መለያ፤መመርመሪያ እና መመዝገቢያ የወጣ አዋጅ ቁጥር 681/2002 አንቀጽ 42/5/ እና 48/2/ /ሐ/	122595	የገ/ጉ/ባለስልጣን ዓ/ህግ እና 1ኛ አቶ ፋሲል ጥላሁን 2ኛ አቶ ካሊድ ሳቢት	መስከረም 30 ቀን 2010 ዓ.ም	197
1802.	ወንጀል መፈጸሙን ለማጣራትና ምርመራ ለማጠናቀቅ ወሳኝ የሆኑ መረጃዎች በህግ ጥበቃ የሚደረግላቸው እና ያለ ፍርድ ቤት ትእዛዝ ለማግኘት የማይቻል በሆነ ጊዜ ፍ/ቤቶች የሚቀርብላቸውን ጥያቄ በአግባቡ በማጤን ተገቢውን ትእዛዝ መስጠት ያለባቸው ስለመሆኑ የአ.ቁ 592/2000 አንቀጽ 28/4/ /ሠ/ አ.ቁ 720/2004 አንቀጽ 6	139107	የጉለሌ ክ/ከ ፖሊስ መምሪያ እና ተጠሪ የለም	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም	204

www.abyssinialaw.com

1803.	ተከሳሽ በዋስትና ወረቀት እንዲለቀቅ ጠይቆ የሥር ፍ/ቤት የተከሳሽን የዋስትና መብት ጠብቆ ዓቃቤ ሕግ ባቀረበው ይግባኝ መነሻነት ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት የሥር ፍ/ቤት የተከሳሽን የዋስትና መብት በመጠበቅ የሰጠውን ውሳኔ በመሻር በሰጠው ውሳኔ ላይ ተከሳሽ ይግባኝ ማቅረብ የሚችል ስለመሆኑ፡- የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 75/2	146727	አቶ አክሊሉ አፈወርቅ እና የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤሕ	ጥቅምት 20 ቀን 2010 ዓ.ም	208
1804.	በትምህርት ደረጃው ከፍተኛ የሆነና በባህሪው ለህብረተሰብ አርአያ ሊሆን የሚገቡ ሰዎች ፍፁም ነውረኛ በሆነና ጨካኝነት በተሞላበት ሁኔታ የፈፀሙት ከባድ የወንጀል ድርጊት የወንጀል አፈጻጸሙን ከባድነት እና የወንጀለኛውን አደገኛነት የሚያሳይ በሆነ ጊዜ ወንጀለኛው ላይ የቀረበ የቀደመ የወንጀል ሪከርድ ያለመኖር ወንጀለኛው ጥሩ ፀባይ ወይም መልካም ፀባይ ያለው ነው የሚል ግምት ለመውሰድ የማያበቃ ስለመሆኑ፣ -የወ/ህ/ቁ. 184/1/ሀ/ እና ለ ቁ. 539 ቁ. 671/1/0/ የፌ/ጠ/ፍ/ቤት የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁ. 2/2006 የኢ.ፌ.ዲ.ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት በአንቀጽ 15 እና የወ/ህ/ቁ. 117	135787	አበባየሁ ሳሙኤል እና የኦሮሚያ ፍትህ ቢሮ ዐቃቤ ህግ	መስከረም 24 ቀን 2010 ዓ.ም	211
1805.	በወንጀል ህግ አንቀጽ 620/3/ ስር የጥፋተኝነት ውሳኔ ለመስጠት በግል ተበዳይ ላይ ከባድ የአካል ወይም የአይምሮ ጉዳት ወይም ሞት የደረሰ መሆኑ ሊረጋገጥ የሚገባ ስለመሆኑ እና አንድ የወንጀል ክስ የወ/ህ/አንቀጽ ቁጥር 620/2/መ/ መሰረት	137262	እነ ሀይላይ ወ/ገብርኤል እና የት/ብ/ክ/መ/ፍትህ ዐ/ህግ	መስከረም 26 ቀን 2010 ዓ.ም	219

www.abyssinialaw.com

	በማድረግ በቀረበበት ሁኔታ ፍ/ቤቶች የጥፋተኝነት ውሳኔ ሲሰጡ የክስ መሰረት የሆነውን አንቀጽ ወደ አንቀጽ ቁጥር 620/3 በመቀየር ውሳኔ ለመስጠት የማይችሉ ስለመሆኑ፣ የወንጀል አፈጻጸሙ አፀያፊነት ከወንጀል ፈጻሚው ድርጊት ከተረጋገጠና በቅጣት አወሳሰን መመሪያው በወጣው ደረጃ መሰረት ቅጣቱ ቢወሰን የወንጀል ሀጉን የቅጣት አላማና ግብ የሚያሳካ የማይሆንበት ሁኔታ ሲኖር ቅጣቱን ከቅጣት አወሳሰን መመሪያ ውጪ መወሰን የሚቻል ስለመሆኑ፣ የወ/ህ/ቁ. 620/2/ መ፣ 620/3/ እና የወ/ስ/ስ/ህ/ቁ. 113/2/ የወ/ህ/ቅ/አ/መ/ቁ.2/2006 27/1/ እና 4/9/ የወ/ህ/ቁ. 539/1/2//ሀ/፣ የወ/ህ ቁ. 82				
ቅጽ-23					
1806.	አንድ ምስክር በፖሊስ በወንጀል ምርመራ ወቅት የሚሰጠዉ ቃል እንደመደበኛዉ የዳኝነት አካል ወይም የዳኝነት ነክነትወይም መሰል **/quasi-judicial/** ተቋም ቃለ መሃላ ፈጽሞ የሚሰጥ የምስክርነት ቃል ባለመሆኑ ምስክሩ በፖሊስ የምርመራ መዝገብ የሰጠው የምስክርነት ቃል ፍ/ቤት ቀርቦ በመለወጡ ምክንያት የሀሰት ቃል የትኛዉ እንደሆነ በትክክል	153228	የአማራ ብ/ክ/መ/ፍትህ ቢሮ እና እነ ፈንቴ ንጉስ	መስከረም 24 ቀን 2011 ዓ.ም	414

www.abyssinialaw.com

	በሌላ ማስረጃ ሳይረጋገጥ የምስክሩ ቃል መለያየት ብቻዉን በቂ ማስረጃ በማድረግ ምስክሩ በሀሰተኛ የምስክርነት ቃል መስጠት ወንጀል የሚጠየቅበት የህግ መሰረት ስላለመኖሩ የወንጀል ህግ አንቀጽ 453/2/				
1807.	አንድ ቼክ በሚወጣበት ጊዜ በቼክ አውጭው ሂሣብ ቁጥር በቂ ስንቅ አለመኖሩ እየታወቀ ቼክ የተሰጠ መሆኑ እስከተረጋገጠ ድረስ ከግል ተበዳዩ ጋር የቤተሰባዊ ግንኙነት ያላቸው ስለሆነና ቼኩን የሰጠው በመተማመኛ መልኩ ነው በማለት ድርጊቱ በቸልተኝነት የተፈፀመ ነው በሚል በወንጀል ህግ ዓንቀፅ 693(1) መሰረት የቀረበ ክስ ወደ ወንጀል ህግ አንቀፅ 693(2) በመቀየር ተከሳሹን ጥፋተኛ ማለት የወንጀል ሕግ አንቀጽ 23፤59 ድንጋጌ ያላገናዘበ ስለመሆኑ	149071	የፌደራል ጠቅላይ ዓቃቤ ህግ እና አቶ አሰግድ አባ ቦሬ	መስከረም 24 ቀን 2011 ዓ.ም.	421
1808.	“በአዋጅ ቁጥር 721/2004 አንቀጽ 27 መሰረት አግባብ ያለው አካል በሕገወጥ መንገድ የተያዘን የከተማ ቦታን የማስለቀቂያ ትዕዛዝ መስጠት እና ካሣ መክፈል ሳያስፈልግ የሠባት የሥራ ቀናት የጽሑፍ ማሥጠንቀቂያ ብቻ ለባለይዞታው በአካል በመስጠት ወይም በቦታው በሰፈረው ንብረት ላይ በመለጠፍ የማስለቀቅ ሥልጣን ይኖረዋል” በማለት የተቀመጠው ሀሳብ በሕጋዊ መንገድ ለተያዙ የከተማ ቦታዎችን ለማስለቀቅ የተቀመጠውን የማስለቀቂያ ትዕዛዝ የመስጠት እና ካሣ የመክፈል ሥርዓት ማሟላት ሳያስፈልግ በሕገወጥ መንገድ የተያዘን የከተማ ቦታን ማስለቀቅ	150803	በትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ፍትሕ ቢሮ ዓቃቤሕግ እና አቶ ንጉስ ሀይሉ	ሐምሌ 25 ቀን 2010 ዓ.ም	428

www.abyssinialaw.com

	የሚቻልበትን ሥርዓት የሚደነግግ እንጂ የከተማ ቦታን ወሮ ለያዘ ሰው የወንጀል ሀላፊነትን የሚያስቀር ስላለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 721/2004 አንቀጽ 26(4)፣27				
1809.	በወንጀል ጉዳይ ፍርድ ከተሰጠ በኋላ አዲስ የወጣ ህግ ተከሳሹን የሚጠቅም በሆነ ጊዜ ተከሳሹ አዲሱ ህግ ተፈፃሚ እንዲሆን አቤቱታ ባቀረበ ጊዜ አዲስ የወጣው ህግ ተፈፃሚ እንዲሆን መደረግ ያለበት ስለመሆኑና በዚሁ ጉዳይ አቤቱታ የቀረበበት ጉዳይ በባህሪው እንደመደበኛ የክርክር ጉዳይ የሚታይ ሳይሆን በቀረበ ጊዜ ሊስተናገድ የሚችል በመሆኑ ከተወሰነ ጊዜ በኋላ የቀረበ አቤቱታ ነው በማለት ተቀባይነት የለውም የማይባል ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 22(2)፣ የወ/ሕ/አንቀጽ 6 እና 9(1)፤ ዓለም አቀፍ የሲቪልና የፖለቲካ መብቶች ስምምነት አንቀጽ15/1/	151034	አማረ ረታ እና የፌዴራል ጠ/አቃቤ ህግ	ጥቅምት 28 ቀን 2011ዓ.ም	432
1810.	የዳኝነት ስራ አካሄድ ላይ በሚፈጸሙ ወንጀሎች በተለይም አንድ ችሎት በያዘዉ መዝገብ ላይ ችሎት መድፈርን በተመለከተ ወዲያዉኑ ቅጣት ሊወስን ስለሚችልበት አግባብ የወንጀል ህጉ አንቀጽ 449 ፣ በፍ/ብ/ስ/ስ/ህግ ቁ/480 እና 481	158613	ወ/ሮ ማስተዋል ሰፈረ እና የለም	ሐምሌ 18 ቀን 2010 ዓ.ም	436
1811.	የአንድ ቼክ ሕጋዊነት ጥያቄ ባላስነሳበት ፤በዋናነት ደግሞ ቼኩ ተጽፎ እና	152755	የፌደራል ጠቅላይ	መስከረም 24	439

www.abyssinialaw.com

	ተፈርሞ መሰጠቱ ባልተካደበት ሁኔታ እንዲሁም ቼክ እንደቀረበ ክፍያ የሚፈጸምበት ሰነድ ከመሆኑ አንፃር በወንጀል ጉዳይ ያለው ተጠያቂነት ቼክ በወጣበት ወይም ለክፍያ ለቀረበበት ጊዜ በቂ ስንቅ መኖር ያለመኖሩን መሠረት ያደረገ እንጂ ለዋስትና የተሰጠ መሆን ያለመሆን በወንጀል ጉዳይ እንደ ሕጋዊ መከላከያ የሚወሰድ ስላለመሆኑ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 693(1)		አቃቢ ህግ እና አቶ አፍራኖ ሁሌ	ቀን 2011 ዓ.ም.	
1812.	አንድ የአሽከርካሪነት ሙያ ያለዉ ሰዉ የትራፊክ ደህንነት ደንብን ተላልፎ በተሸከርካሪዉ የኋላ የዉጭ አካል ላይ ሰው አሳፍሮ ሲያሽከረክር ተሳፋሪው ለመዉረድ ሲል መዉደቁ ወይም ለመዉረድ ሲል ዘሎ በመዉደቁ ለደረሰበት ጉዳት አሽከርካሪውን በቸልተኝነት ተጠያቂ ከመሆን የማያስቀረው ስለመሆኑ የወ/ሕ/አንቀጽ 24፣ 59፣543(3)፣ በትራፊክ ደህንነት ደንብ ቁጥር 208/2003 አንቀጽ 36(1)	156420	የደቡብ ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ፍትሕ ቢሮ ዐ/ሕግ እና አቶ ሙላቱ ያለዉ	ሕዳር 28 ቀን 2011 ዓ.ም	446
1813.	አንድ ተከሳሽ በአንድ ቸልተኝነትና በአንድ ድርጊት በደረሱ ጉዳቶች በተደራራቢ ወንጀሎች ሲከሰስ ሌላ የተለየ ሀሳብና ድርጊት መኖሩ እስካልተረጋገጠ ድረስ አንዱን በቸልተኝነት ሌላዉን ደግሞ ሆን ተብሎ ታስቦ በተፈጸመ ወንጀል ጥፋተኛ የሚደረግበት አግባብ እና ቅጣትን በሚመለከት ተደራራቢ ወንጀሎች ተፈጽመዉ ሲገኙ ቅጣት	153690	አቶ ሀብታሙ ደስታ እና የፌዴራል ጠቅላይ ዐ/ሕግ	መስከረም 22 ቀን 2011 ዓ.ም	452

www.abyssinialaw.com

	ሊወሰን የሚገባዉ ለእያንዳንዱ ወንጀል መነሻ ቅጣት ከተያዘ በኃላ እነዚህን በመደመር ድምሩ የቅጣት መጠን የሚያርፍበትን ዝቅተኛ የቅጣት እርከን በመለየት ስለመሆኑ የተሻሻለዉ የቅጣት አወሳሰን መመሪያ ቁጥር 02/2006 አንቀጽ 22(1/ሀ)	**የሰ/መ/ቁ**	**ተከራካሪ ወገኖች**	**ውሣኔው የተሰጠበት ቀን**	
ቅፅ 24					

56.	አንድ ጉዳት የደረሰበት ሰው ጉዳት አድራሻ በህግ ቁጥጥር ሥር ውሎ በዋስ በመፈታቱ ላይ ቅሬታ ቢኖረው በህግ በተቀመጠው ሥነሥርዓት መጠየቅ እንጂ ለምን በዋስ ተፈታ፣እንደገና ጉዳት ያደርስብኛል በሚል ትንበያ፣እንዲሁም ፍትህ ተደክሟል በሚል በራሱ ፍትህን ለማስፈጸም ግድያ በፈፀመበት ሁኔታ የደረሰበት ጉዳት ወንጀል ለመፈጸም ቀስቃሽ ሆኗል በሚል ቅጣትን አቅልሎ መወሰን ተከሳሹን የማያስተምር እና ፍትህን በራሱ መፈጸሙ ምክንያታዊ እንደሆነ እንዲሰማው የሚያደርግ ፣ሌላውን	171943	የፌደራል ጠቅለይ ዐቃቤ ህግ እና ኪዲኔ ቶሊ	ህዳር 26 ቀን 2012 ዓ/ም	298

www.abyssinialaw.com

	ማኅበረሰብ ፍትህን በራሱ እንዲያስፈጽም የሚገፋፋ ወይም መጥፎ አርአያ የሚሆን፣ዋነኛው የወንጀል ህግ ዓላማ የሆነውን የህዛብን ሠላምና ደኅንት የማስጠበቅ ዓላማ እንዲይሳካ የሚያደርግ ስለመሆኑ				
57.	በአንድ የወንጀል ጉዳይ ተከሳሽ የሆነ ሰው የቀድሞ የጥፊተኝነት ሪኮርድ ያልቀረበበት፣ ጥፊቱን አምኖ የተፀፀተና የቤተሰብ አስተዳዳሪ መሆኑ ሲታይ ቅጣትን በገደብ ለማቆም የተመለከቱትን ቅድመ ሁኔታዎች በአብዛኛው ያሟላ ቢሆንም የስር ፌ/ቤት የቅጣቱ መገደብ ላይ ባለማመኑ የቀረበለትን የገደብ ጥያቄ ውድቅ ሲያደርግ ቅጣቱ እንዲይገደብ የሚያደርጉ ምክንያቶችን ባለመግለፁ ብቻ ጉዳዩ ወደ ስር ፍ/ቤት መመለስ አስፈሊጊ ስላለመሆኑ	169726	አቶ ፍቅሩ ደሌሴ እና የፌደራል ጠቅላይ ዓ/ሕግ	ግንቦት 14 ቀን 2011 ዓ.ም	305

www.abyssinialaw.com

58.	አንድ ተከሳሽ ማንኛውም የንግድ ዓቃን ከመደበኛው የግብይት አሰራር ውጭ በማናቸውም ማጓጓዣ ከተፈቀደ የስርጭት መስመር ውጭ ሲያጓጉዛ የተያዘ ስለመሆኑ ሳይረጋገጥበት፤ዓቃውም የተፈቀደ የስርጭት መስመር ያለው መሆን አለመሆኑና ከመስመር ውጪ ሲጓጓዛ የነበረ መሆኑ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ በወንጀሌ ጥፊተኛ ሊባል የማይገባው ስለመሆኑ የነጋዴዎች እና የሸማቾች ጥበቃ አዋጅ ቁጥር 813/2006 አንቀጽ 24/3/ እና 43/4/	168067	ሰይድ አሊ አበጋዛ እና የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የንግድ እና ሸማቾች ዓቃቤ ሔግ	29/09 / 2011 ዓ.ም.	313
59.	አንድን ዓቃ ከውጪ የሚያስመጣ ሰው ለጉምሩክ ሥርዒት አፈጻጸም ሲባል ስለሚያስመጣው ዕቃ አስፈላጊ የሆኑ መግለጫዎችን በመስጠት በዲክሊራሲዮን ላይ በማስመዝገብ ወደ ሐገር ውስጥ የሚገቡ ዕቃዎች በላኪው እና በአስመጪው መካከሌ በሚደረግ ስምምነት ወደ ሐገር ውስጥ የሚገቡ ከመሆናቸው አኳያ ወደ ሐገር ውስጥ እንዲገባ የተደረገው ዕቃ አስመጪው በዱክሊራሲዮን ካስመዘገበው ዕቃ የበለጠ ዋጋ ያለው ሆኖ በተገኘ ጊዜ አስመጪው የተላከውን ዕቃ ሊያውቅ የሚችልበት ሁኔታ የለም ተብሎ ከወንጀሌ ተጠያቂነት ነፃ ሊደረግ የማይገባ ስለመሆኑ	163069	የፌደራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ እና እነ ክኤሳዴ ጠቅላላ የንግዴ ሥራ ኃላ/የተ/የግ/ማሕበር	ሔዲር 26 ቀን 2012 ዒ.ም	318

www.abyssinialaw.com

	የጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 859/06 አንቀጽ 13/4/፣169/2/				
60.	ከተገኘ ገቢ የሚከፈል ግብርንና የተሰበሰበን ተጨማሪ እሴት ታክስ ክፍያ ደረሰኞች ሐሰተኛ መሆናቸው ብቻ አንድን ተከሳሽ ጥፊተኛ ሊያስብለው	181958	አቶ ገበያው ሽቴ እና	ታሔሳስ 20 ቀን 2012 ዒም	324

www.abyssinialaw.com

	የማይችልና ሐሰተኛ ደረሰኝ ናቸው የተባለት ደረሰኞች አፈጣጠርና ለገቢ ሰብሣቢው መስሪያ ቤት አቀራረብ ሂደት ላይ የተከሳሹን ድርሻና በሕግ የተጣለበት ግዳታ ከወንጀል ህግ መሰረታዊ መርህና የወንጀሌ ማስረጃ ምዘና መርህን በተከተለ መንገድ ሊመረመር የሚገባው ስለመሆኑ ከወንጀሌ ሔግ አንቀፅ 23(1) ፤የተጨማሪ እሴት ታክስ አዋጅ ቁጥር 285/94 አንቀፅ 22፣49፣50 (1)		የሰሜን ሸዋ ዜን ገቢዎች ዐ/ህግ		
61.	በወንጀል ሕግ አንቀጽ 539/1/ሀ መሰረት በሰው መግደል ወንጀል በተመሰረተ ክስ ላይ የግል ተበዳይ ህይወት በጠፋበት እና ወንጀሉ የአካሌ ጉዳት ማድረስ ስለመሆኑ በማስረጃ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ የተከሳሾች የሀሳብ ክፍል ከባድ የአካሌ ጉዳት ለማድረስ ነው በሚል የክሱን የህግ ዴንጋጌ ወደ አንቀጽ 556/2/ሀ ዝቅ በማድረግ የሚሰጥ የቅጣት ውሳኔ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	164030	የአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ፍትሕ ቢሮ ዓቃቤ ሕግ እና እነ ሀብታሙ በለጠ (3 ሰዎች)	ሕዳር 30 ቀን 2012 ዓ/ም	332
62.	አንድ ሰው ለብዛበዛ ዓላማ ሲባል በሕገ-ወጥ መንገድ ሰዎችን የማዘዋወር ወንጀል ፈፅመኻል ሊባል ስለሚችልበት አግባብ ሕገ-ወጥ የሰዎች ዝውውር እና ስደተኞችን በሕገ-ወጥ መንገድ ድንበር	167965	አህመዴ ኢብራሂም እና የኦሮሚያ ክሌሌ ዓ/ህግ	ህዳር 26 ቀን 2012 ዓ.ም	343

www.abyssinialaw.com

	ማሻገር ወንጀልን ለመከላከልና ለመቆጣጠር የወጣ አዋጅ ቁጥር 909/07 አንቀጽ 3/2/U/				
63.	የአራጣ ወንጀል የተፈጥሮ ሰው ላይ ብቻ ሳይሆን በህግ የሰውነት ሞብት	167805	የትግራይ ክልል ፍትህ ቢሮ	ጥቅምት 26 ቀን	351

www.abyssinialaw.com

	በተሰጠው ድርጅት/ማህበር/ ላይም ተፈጻሚ ሊሆን የሚችል ስለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀጽ 712/1/ሀ/		እና እነ አቶ ታደሰ ኪዲነማርያም	2012 ዓ.ም	
64.	አንድ ተከሳሽ አስቀድሞ በፈጸመዉ ወንጀል ጥፋተኛ ተብሎ በአመክሮ ከተፈታ አምስት ዓመት ያለፈዉ ቢሆንም ለፍ/ቤት የመሰየም ጥያቄ አቅርቦ ባልተሰየመበትና ቅጣቱም ከፍርድ መዝገብ ተሰርዞ እንዳልተሰጠ ባልተቆጠረበት ሁኔታ የጥፊተኝነቱ ሪከርዱን በቅጣት ማክበጃነት መያዛ ተገቢ ስለመሆኑ በወ/ሕ/አንቀጽ 82(1/ሀ) ፣84(1/ሏ)፣ 232፣ 233	161791	ታምሬ አበራ ረጋሳ እና የፌደራል ጠቅላይ ዓ/ሕግ	የካቲት 25 ቀን 2011 ዓ.ም	356

www.abyssinialaw.com

65.	ከአንድ የወንጀል ድርጊት ጋር በተያያዘ ንብረት የሚወረሰዉ ወይም ለመንግስት ገቢ የሚደረገዉ በወንጀል ህጉ እና በወንጀል ስ/ስ/ህጉ መሠረት በቅጣት መልክ በመሆኑ ንብረቱ የሚወረስ መሆን አለመሆኑ ዉሳኔ ማግኘት ያለበት በወንጀል መዝገብ እንጂ በወንጀል መዝገብ ላይ የተሰጠን ውሳኔ ብቻ መነሻ በማድረግ በአዲስ መልክ በሚቀርብ የፍትሐ ብሐር ክርክር ስላለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀጽ 98፤100(1) እና 140	137908	የጋሞ አካባቢ ከፍተኛ ዓ/ቃቤ ሕግ እና ወ/ሮ ፀሏይ አሰፊ	21/05/2010	360

www.abyssinialaw.com

66.	አንድ ከባድ የአካል ጉዳት ማድረስ ወንጀል ፈፅመሃል ተብሎ የተከሰሰ ተከሳሽ ድርጊቱን ለመፈጸም የተጠቀመበት መሳሪያ የሌለ መሆኑ በማስረጃዎች በተረጋገጠበት ሁኔታ በከባድ የአካሌ ጉዳት ማድረስ ወንጀል ጥፋተኛ ሊባል የማይገባ ስለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀፅ 555፣556(1)	168166	አቶ ይገዙ ቡርዜ እና የደቡብ/ ብ/ብ/ሕ/ክ/መ/ ፍትህ ቢሮ ዓቃቤ ህግ	ግንቦት 28 ቀን 2011 ዓ.ም.	367

www.abyssinialaw.com

67.	ቅጣት ሊገደብ የሚችለው ጥፊተኛ የተባለን ሰው ለጥፊቱ መነሻ የሆኑትን ምክንያቶችን በጠቅላላው በመመልከት፤ የወንጀለ ከባድነት/ the gravity of the crime/ በማየት፤ በጥፊተኛው ላይ የተወሰነውን ቅጣት ለጊዜው በገደብ እንዲታገድ በማድረግ የወንጀለኛውን ጠባይ ለማረምና ለማሻሻል እንዲሁም ወደ መደበኛ ማህበራዊ ኑሮው ለመመለስ ጠቃሚ መሆኑ ሲታመን እና በአጠቃላይ ቅጣት ስለሚገደብባቸው ሁኔታዎች በወንጀል ሕጉ የተቀመጡት መስፈርቶች መሟላታቸው ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የወንጀል ሕግ አንቀጽ 192፣194፣196/2/ እና 197	171403	መላኩ ያዕቆብ እና የፌደራል ጠቅላይ ዓቃቤ ሕግ	ሕዳር 22 2012 ዓ.ም	372

www.abyssinialaw.com

68.	አንድ ሰው በፈጸመው ወንጀል ምክንያት በማረሚያ ቤት በመሆኑ በህፃናት ልጆቹ ላይ የሚደርሰውን ቁሳዊም ሆነ ኅሊናዊ ጫና ለማስቀረት ሲባል እንዲሁም ሕጻናቱ የወላጆቻቸውን እንክብካቤ እና ድጋፍ አግኝተው እንዲያድጉ ለማድረግ ሲባሌ፤ ፍ/ቤቶችም የሕጻናት ደኅንነት በቅድሚያ የማረጋገጥ ሕገመንግስታዊ ግዴታ ያለባቸው በመሆኑ በወንጀለኛው ላይ የተወሰነውን ቅጣት በመገደብ ህፃናቱ ተገቢውን የወላጅ እንክብካቤ እንዲያገኙ ለማድረግ ያስችል ዘንድ በወንጀል ህጉ ቅጣት ለማገዴ የተቀመጡትን ሁኔታዎች በማረጋገጥ የተወሰነውን ቅጣት እንዲይፈጸም ማገድ የሚገባ ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገመንግሥት አንቀጽ 36/2፤የወንጀሌ ህግ አንቀጽ 192፣194፤የዓለም አቀፍ የህፃናት መብቶች ስምምነት የጠቅላላ ጉባኤ ውሳኔ ቁጥር 44/25 እንደ ኤሮፒውያን አቆጣጠር 1989 የወጣው አንቀጽ 7 (1)፤ የህፃናት መብቶች ኮንቬንሽን አንቀጽ 18	177216	አቶ ገብርኤሌ ፓራቶሪ አንቶንዮ እና የፌደራሌ ጠቅላይ ዓ/ቃቤ ህግ	ሕዲር 30 ቀን 2012 ዓ/ም	378

www.abyssinialaw.com

69.	ዓቃቤ ሕግ የሚያቀርበው የክስ አቤቱታ በወንጀል ሥነ-ሥርዓት ሕግ መሠረት ያልቀረበ ሆኖ ሲገኝ ክሱ የቀረበለት ፍ/ቤት በራሱ አነሳሽነት ክሱ በህጉ አግባብ ተሻሽሎ እንዲቀርብ ማድረግ ያለበት ስለመሆኑ እና ዓቃቤ ሕግ ክሱን አሻሽሎ እንዲቀርብ ሳይደረግ በሕጉ አግባብ ተዘጋጅቶ ያልቀረበው ክስ የተከሳሹን የመከላከል መብት የሚያጣብብ በመሆኑ ተከሳሹ በሕግ አግባብ ተዘጋጅቶ ባልቀረበው ክስ ጥፋተኛ ሊባል የማይገባ ስለመሆኑ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ ቁጥር 118 እና 119/1/	165440	አየለ ሀፌቦ እና የደቡብ ክልል ፍትሔ ቢሮ ዓቃቤሕግ	ጥር 27 ቀን 2012 ዓ.ም	387

www.abyssinialaw.com

70.	የወንጀል ሕግ አንቀጽ 23/2 ድንጋጌ እና የሙስና ወንጀሎች አዋጅ ቁጥር 881/2007 መሰረት ዓቃቤ ሕግ መደበኛውን የወንጀል ሕግ ወይም ወንጀል መፈጸሙን ለማስረዳት ልዩ መስፈርትን የማያስቀምጡ ሌዩ ሕጎችን መሠረት በማድረግ ክስ ሲያቀርብ በወንጀል ሕግ አንቀጽ 23/2 መሠረት የአንድ ተከሳሽን የሀሳብ ክፍል እንዲያረጋግጥ የተጣለበት የማስረዳት ሸክም ለሙስና ወንጀሎች በተመሳሳይ ተፈጻሚ የማይሆን ስለመሆኑ እና በሙስና ወንጀሎች አዋጅ በተደነገገው መሠረት ግዙፊዊ ፍሬነገር መፈጸሙ በተረጋገጠ ጊዜ ተከሳሹ በድንጋጌው የተመለከተውን ግዙፊዊ ፍሬነገር ለመፈጸም የነበረውን የሀሳብ ክፍል ተቃራኒ ማስረጃ በማቅረብ እንዲያስተባብል የማስረዳት ሸክሙ ወደ ተከሳሹ የሚዛወር ስለመሆኑ የወንጀል ህግ አንቀጽ 23/2/፣የሙስና ወንጀሎች አዋጅ ቁጥር 881/2007አንቀጽ 3 ፣አንቀጽ 13/3 እና 13/1/ሏ	162738	እነ አቶ መሐመድ ያዕቆብ ከዴር አሌይዘአ እና የኦሮሚያ ብሓራዊ ክልላዊ መንግስት ጸረ ሙስና ኮሚሽን ዓቃቤሔግ	መጋቢት 30 ቀን 2012 ዓ.ም	393

www.abyssinialaw.com

71.	አንድ ተከሳሽ በጋዜጣ ጥሪ ተደርጎለት ክስ የቀረበበት ስለመሆኑ አውቋል የሚል ግምት ሊወሰድ የሚገባው ሐገር አቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ጥሪ የተደረገለት መሆኑ በተረጋገጠ ጊዜ እንጂ በአንዴ ክልል ብቻ ተደራሽ በሆነ ጋዜጣ ብቻ ጥሪ መደረጉን መጥሪያ እንደደረሰው ማረጋገጫ አድርጎ በመውሰዴ እና መጥሪያ ደርሶታል የሚል ግምት በመውሰድ ጉደዩን ተከሳሹ በሌለበት አይቶ ውሳኔ መስጠት በሕገ-መንግስቱ ለተከሰሱ ሰዎች የተጠበቁላቸውን መሠረታዊ መብት የሚነካ ስለመሆኑ የወ/መ/ሔ/ሥ/ሥ/ቁ 161፣199(ሀ)	173967	አቶ አማኑኤሌ ገ/ጊዮርግስ እና የትግራይ ክልል ፍትሕ ቢሮ ዓቃቤ ሕግ	መጋቢት 28 ቀን 2012ዓ.ም	413

www.abyssinialaw.com

ፊደ ፊደ

www.abyssinialaw.com

	ቅጽ 3				
1814.	የማህበራዊ ዋስትና ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የሚሰጠው ውሣኔ ይግባኝ የማይባልበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.38/88 አንቀፅ 11(1) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 4	18342	የማህበራዋ ዋስትና ባለሥልጣን እና እነ አቶ ብርሀኑ ሀሩይ (ሁለት ሰዎች)	ታህሳስ 17/1998	105
	ቅጽ 4				
1815.	ሚኒስቴር መ/ቤቶች ስራቸውን በሚያከናውኑበት ወቅት የፈፀሙትን ስህተት ማረምና ማስተካከል በጠቅላይ ሚኒስትሩ ስልጣን ስር የሚወድቅ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 4187 አንቀፅ 11(1), አዋጅ ቁ.47/67 አንቀፅ 21(2) የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀፅ 74(4)	16195	የኪራይ ቤቶች አስተዳደር ድርጅት እና እነ ልዕልት ተናኘወርቅ ታ/ስላሴ (ስድስት ሰዎች)	ሚያዝያ 11/1999	106

www.abyssinialaw.com

	ቅጽ 5				
1816.	በኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት የተላከ ፖስታ /ዕቃ/ በመጥፋቱ፣ መሠረቁ፣ በመበላሸቱ፣ ወዘተ ምክንያት ካሣ የሚጠየቀው መጠኑም የሚወሰነው የፖስታ አገልግሎት ሕግን ለማሻሻል በወጣው አዋጅ ቁጥር 24/58 መሠረት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 24/58 አንቀፅ 50,51,53 እና 54	24173	የኢትዮጵያ ፖስታ አገልግሎት ድርጅት እና ወ/ሮ አይዳ ሐሰን	ህዳር 11/2000	76
1817.	• የማህበራዊ ዋስትና መብት ጥቅምን በሚመለከት የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና የማህበራዊ ዋስትና ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ እንጂ መደበኛ ፍርድ ቤቶች የመዳኘት የሥረ ነገር ስልጣን የሌላቸው ስለመሆኑ • የማህበራዊ ዋስትና ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የሚሰጠው ውሣኔ የመጨረሻ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 38/88 አንቀፅ 5,8 እና 11	27623	ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና ወ/ሮ ውባየሁ አበበ	ህዳር 24/2000	131
1818.	በአማራ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት የመንግስት ሠራተኞች አዋጅ መሠረት የክልሉ መንግስት ቋሚ ሠራተኛ በስራ ላይ በደረሰበት ጉዳት የሞተ እንደሆነ ለተተኪዎች የጡረታ አበል እንጂ ሌላ ተጨማሪ ካሣ ሊከፈል የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የአማራ ክልል አዋጅ ቁ.74/1994 አንቀፅ 46(5) (ሀ)	30032	የአማራ ክልል ፍትህ ቢሮ እና ወ/ሮ ምንትዋብ የኔነህ	ታህሳስ 1/2000	145

www.abyssinialaw.com

1819.	የመንግስት ልማት ድርጅት ወደ አክሲዮን ማህበራት ሲቀየር በፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ ያልታወቀና ውሣኔ ያልተሰጠበት እንኳን ቢሆን የልማት ድርጅቱ ዕዳ ወደ አክሲዮን ማህበር የማይተላለፍ ስለመሆኑ የአዋጅ ቁ. 208/92 አንቀፅ 5(1), 6(1)ሐ	28923	የባህርዳር ጨርቃ ጨርቅ አክሲዮን ማህበር እና .እነ የባህር ዳር ልዩ ዞን አስተዳደር (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 7/2000	291
	ቅጽ 6				
1820.	መክፈል የማይገባውን የከፈለ ወገን እንዲመለስለት መጠየቅ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ህ/ቁ.2164	22008	የኪራይ ቤቶች አ/ድርጅት እና እነ አቶ አላና ጥርቅ (ሦስት ሰዎች)	ሐምሌ 3/1999	165
1821.	የመብት ጥያቄን ከፍርድ ቤት ውጪ ላሉ አስተዳደር አካላት ማቅረብ የይርጋ ጊዜን የማያቋርጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ.1851(ለ)	28997	ስለ አሶሳ ዞን ግብርና እና ትምህርት መምሪያ የቤንሻንጉል ጉምዝ ክልል መንግስት ፍትህ ቢሮ እና በላይ ወርቁ	ታህሳስ 1/2000	254

www.abyssinialaw.com

1822.	ይርጋ በተቋረጠ ጊዜ ቀድሞ የነበረው የይርጋ ጊዜ እንደ አዲስ መቆጠር የሚጀምር ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1852(1)	31185	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ግንቦት 12/2000	261
1823.	በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ሥር የሚገኙና በየክፍለ ከተማው የተደራጁ የመሬት አስተዳደር ጽ/ቤቶች ራሳቸውን የቻሉ ህጋዊ ሰውነት ያላቸው ስለመሆኑና በስልጣን ክልላቸው ሥር በሚነሱ ክርክሮች ተካፋይ የመሆን መብት ያላቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 36/95 አንቀፅ 10(2) አዋጅ ቁ. 1/95 /አዋጅ ቁ. 18/97	29005	አቃቂ ቃሊቲ ክፍለ ከተማ መሬት አስተዳደር ጽ/ቤት እና እነ ግርማቸው ይላላ (ሁለት ሰዎች)	ሚያዝያ 14/2000	200
	ቅጽ 7				
1824.	የመንግስት የልማት ድርጅቶች ወደ ግል ይዞታ ከመቀየራቸው በፊት ያለባቸውን የዕዳ ክርክር በታላፊነት ይዞ መከራከር ያለበት የመንግስት የልማት ድርጅቶች ባላደራ ቦርድ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 208/1992 አንቀጽ 5/1/, 6/1/ /ሐ/, አዋጅ ቁ. 182/1992	28923	የባህር ዳር ጨ/ጨ አክስዮን ማሕበር እና የባህር ዳር ልዩ አስተዳደር እና የመንግስት የልማት	ግንቦት 7/2000	318

www.abyssinialaw.com

			ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ		
1825.	በበጀት የሚተዳደር የመንግስት መስሪያ ቤት የፍርድ ባለዕዳ ሆኖ ሲገኝ ውሣኔውን ለማስፈፀም ለሌላ ጉዳይ በበጀት የተያዘውን እና የሰራተኛ ደመወዝን የሚያካትተውን ገንዘብ ከብሔራዊ ባንክ ወጪ ሆኖ እንዲከፈል ለማዘዝ ስላለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 404	10489	የስራና ከተማ ልማት ሚ/ሮ ተተኪ መሠረተ ልማት ሚ/ር እና የቀድሞ ብሔራዊ መሐንዲሶችና ሥራ ተቋራጮች ኃ/የተ/የግ/ማ	ሐምሌ 24/1999	324
1826.	የመሬት አስተዳደር ባለስልጣን የማይንቀሳቀስ ንብረቶችን በተመለከተ የተደረገ የሽያጭ ውል ተቀብሎ ከማይንቀሳቀስ ሀብት መዝገብ ላይ ከማያያዝና ከመፃፍ በስተቀር የሽያጭ ውሉን የማዋዋልና የማረጋገጥ ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ	32899	ወ/ሮ አስካለ ማርያም ታደሰ እና አቶ ተሾመ ካሣዬ	ግንቦት 21/2000	174
	ቅጽ 9				
1827.	የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት መዋቅር ባልተዘረጋባቸው ክልሎች የክልል ጠቅላይ ፍ/ቤቶች የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤትን ወክለው/ተክተው/ ክርክሮችን ማስተናገድ ያለባቸው ስለመሆኑ	21214	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና	ህዳር 4/2001	161

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ.377/96 አንቀፅ 139/1//ለ/,154/1/,153,140		እነ አቶ ለማ ኩማ (ሦስት ሰዎች)		
1828.	• የጡረታ መዋጮ በመዘግየቱ ምክንያት በአዋጅ ቁ. 345/95 መሠረት ተጨማሪ ክፍያ ሊከፈል የሚችልበት አግባብ እና አዋጅ ቁ. 345/95 አንቀጽ 7(3), 52(1),56 • የጡረታ መዋጮ በ2 ዓመት ውስጥ እንደተከፈለ የህግ ግምት ሊወሰድበት የሚችል የክፍያ ዓይነት ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024(ሠ)	35391	የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና አንበሣ ጫማ አ/ማ	ህዳር 25/2001	163
1829.	የጥብቅና ፈቃድን ለማግኘት በህጉ የተቀመጡት መስፈርቶች ራሣቸውን ችለው መታየት ያለባቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 199/92 አንቀጽ 8(1)	37375	አቶ ሸምሱ ከድር አህመድ እና የኢ.ፌ.ዲ.ሪ የፍትህ ሚኒስቴር	ህዳር 11/2001	166
1830.	በከባድ የወንጀል ጉዳይ የተከሰሱ እና በራሣቸው ወጪ ጠበቃ ለማቆም ያልቻሉ ግለሰቦች በተመለከተ ጉዳዩን የሚያየው ፍ/ቤት የግለሰቦችን በጠበቃ የመወከል ህገ-መንግሥታዊ መብት መከበሩን በቅድሚያ ማረጋገጥ ያለበት ስለመሆኑ	37050	ሻምበል ሁሴን አሊ እና	ታህሣሥ 30/2001	168

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግሥት አንቀጽ 13 (1)		የሱማሌ ክልል ዐ/ሕግ		
1831.	በወንጀል ጉዳይ የተሰጠ ውሣኔ በተመሳሳይ ጉዳይ በፍ/ብሔር ለቀረበው ክስ በማስረጃነት ለመወሰድ ብቃትና አግባብነት ያለው ስለመሆኑ	37184	የሰሜን ቀጠና ጉምሩክ እና እነ ቄስ ብርሃን ንዋይ (ሁለት ሰዎች)	ታህሣሥ 9/2001	174
1832.	የመንግሥት መሥሪያ ቤት በጨረታ አማካኝነት የሸያጭ ውል አካሄዷል ተብሎ ሊገደድ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1688(2), 3167(1), 1688(2), 3168	37163	የአዋሽ ተፋሰስ ባለስልጣን እና ህያብ ገ/መድህን ብረታ ብረት ማቅለጫ ፋብሪካ	ታህሣሥ 23/2001	179
1833.	አማራጭ የግጭት መፍቻ ዘዴዎች ምንነት፣ የሚደረጉበት መንገድና ለአፈፃፀም የሚቀርቡበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3318, 3324, 3325, 3346, 1731 የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 315, 319, 350, 357	38794	አቶ ሙከሚል መሐመድ እና አቶ ሚፍታህ ከድር	መጋቢት 24/2001	182
1834.	አስተዳደራዊ የሆኑ መስፈርቶች ባልተሟሉበት ሁኔታ ካርታ እንዲሰጥ የሚወሰን ውሣኔ ተገቢ ስላለመሆኑ	39529	ቦሌ ክ/ከተማ የመሬትና ልማት አስተዳደር	ግንቦት 11/2001	186

www.abyssinialaw.com

			እና እነ ወ/ሮ ግምጃ በዳኔ (ስድስት ሰዎች)		
1835.	ግምቱ ከብር 10,000 ብር በላይ ለሆነ የአፈፃፀም ክስ ሊከፈል የሚገባው ዳኝነት 25 ብር ብቻ ስለመሆኑ የህግ ክፍል ማስታወቂያ ቁ. 177/1945 አንቀጽ 2(ሠ)	40752	እነ ወ/ሮ ኤክራም መሃመድ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ዘኪ መሐመድ	ሐምሌ 28/2001	189
1836.	ከፌዴራል መንግስት የልማት ድርጅት ሠራተኞች የሚሰበሰብ የሥራ ግብር ምንም እንኳን ሥራው የሚካሄደው በክልሎች ቢሆንም ወይም ሠራተኞቹ የክልል ነዋሪዎች ቢሆኑም ገቢ የሚደረገው ለፌዴራሉ መንግስት ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ-መንግስት አንቀጽ 96(3) አዋጅ ቁ. 33/85 አንቀጽ5(2)(ሐ) ደንብ ቁ. 109/96	40133	የውሃ ሥራዎች ኮንስትራክሽን እና በሶማሌ ብ/ክ/መ የፊደልቱ ወረዳ ፋይናንስና ኢኮኖሚ ልማት ገቢዎች ጽ/ቤት	ሐምሌ 2/2001	191
1837.	አደራ ተቀባይ የሆነ ወገን በአደራ የተቀበለውን ዕቃ መመለስ ያለበት ለአደራ ሰጪው ወይም ይቀበልልኝ ብሎ ላመለከተው ሰው ስለመሆኑ	38289	ወ/ሮ ነጂሃ ድዋሌ ዋይስ እና አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንአ/ማ	ሰኔ 23/2001	129

www.abyssinialaw.com

	ቅጽ 10				
1838.	ለዋስትና የተያዘ ገንዘብን የአስያዡን ማንነትን ማረጋገጥ እስከተቻለ ድረስ ገንዘቡን ያስያዘበት ደረሰኝ ኮፒን ያቀረበ እንኳን ቢሆን የተያዘው ገንዘብ መመለስ ያለበት ስለመሆኑ	53459	አቶ ማሞ ገ/ማሪያም ተጠሪ፡የለም	ሚያዝያ 12/2002	386
1839.	• በአስፈፃሚ አካላት የሚወጡ የተለያዩ መመሪያዎች በነጋሪት ጋዜጣ ታትመው የወጡ ወይም በአማርኛ ቋንቋ የተዘጋጁ አለመሆናቸው ህጋዊ ውጤት እንዳይኖራቸው የሚከለክል ስላለመሆኑ • አዋጅን መሠረት በማድረግ የወጡ መመሪያዎችን የሚፃረር ድርጊት መፈፀም በኃላፊነት ሊያስጠይቅ የሚችል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 83/86 አንቀፅ 39(2),1, 2, 59(1)(ሸ) የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያ ቁ. ሲቲጂ 001/97	43781	የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን እና አቶ ዳንኤል መኮንን	ሐምሌ 14/2002	388
1840.	• የሕግ ክርክሮችን በሰበር ማየት /ማስተናገድ/ በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ-መንግስት ለፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት የተሰጠ ስልጣን (power) ስለመሆኑ • በግልግል ዳኝነት (arbitration) የታየ ጉዳይ ጋር በተያያዘ ተዋዋይ ወገኖች የይግባኝ መብትን ለማስቀረት የሚያደርጉት ስምምነት ጉዳዩን በሰበር ችሎት ከመታየት የማያግድ ስለመሆኑ (ከዚህ ቀደም በሰበር ችሎት የተሰጠው የሕግ ትርጉም የተለወጠ ስለመሆኑ።)	42239	ብሔራዊ ማዕድን ኮርፖሬሽን ኃ/የተ/የግ/ ኩባንያ እና ዳን ትሬዲንግ	ጥቅምት 20/2003	393

www.abyssinialaw.com

	የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ-መንግስት አንቀጽ 80/3 (ሀ), አዋጅ ቁጥር 454/97 አንቀጽ 2 (4), አዋጅ ቁጥር 25/88, የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 350(2) 351 እና 356		ታ/የተ/የግ/ኩባንያ		
1841.	በሌላ ሰው ድካም ወይም የሌላ ሰው ሃብት በሆነ ነገር በመገልገል በቂ ባልሆነ ምክንያት ጥቅም ያገኘ ሰው አላግባብ ጥቅም ባገኘበት መጠንና ባደረሰው ጉዳት መጠን ኪሣራ ሊከፍል የሚገባ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2162	43381	ወ/ሮ ፎዚያ ሁሴን እና አቶ ውብሸት ተ/ወልድ	መጋቢት 10/2002	166
	ቅጽ 11				
1842.	በጤና ጥበቃ ሙያ ላይ የተሰማሩ ሰዎች ከጤና ሥነ ምግባር ጉድለት ጋር በተያያዘ በጤና ባለሙያዎች መማክርት ጉባኤ ክስ በቀረበባቸው ጊዜ በተገቢው መንገድ መልስ የመስጠትና የመሰማት መብታቸው ሊጠበቅ የሚገባ ስለመሆኑ የኢትዮጵያ ጤና ባለሙያዎችን መማክር ጉባኤ ማቋቋሚያ የሚንስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 76/94 አንቀጽ 16/1/ /2/	56934	እነ አሰገደች የእናቶች እና የህፃናት ሆስፒታል እና የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ጤና ጥበቃ ሚኒስቴር	መስከረም 26/2003	469
1843.	በውጭ አገር የተደረጉ ሰነዶች (foreign documents) በኢትዮጵያ ውስጥ ህጋዊ ተቀባይነት ሊያገኙ የሚችሉበት አግባብ አዋጅ ቁጥር 334/95 አንቀጽ 26/1/	32282	ሚ/ር ካርሎ ካስቴሊ እና የወ/ሮ ዘውዴ ደሚኒካ	መስከረም 25/2003	473

www.abyssinialaw.com

			ውርስ አጣሪ አቶ ታምራት ኪዳነ ማርያም		
1844.	የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የተሻሻለ አዲስ የባንክ ስራ ፈቃድና የዳይሬክተሮች እና የዋና ሥራ አስፈፃሚ ሹመትን አስመልክቶ የሚያወጣው መመሪያ ህጋዊ መሰረት ያላቸውና በተግባር ሊውሉ የሚገባ ስለመሆኑ መመሪያ ቁጥር ኤስቢቢ/39/ 2006 አንቀጽ 5.1.4 አንቀጽ 5.1.5 አዋጅ ቁ. 83/89 አዋጅ ቁ. 84/86	44226	የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ እና እነ ህብረት ኢንሹራንስ ኩባንያ /ሦስት ሰዎች	ታህሳስ 15/2003	477
1845.	የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ በህግ ከተጣለበት የጡረታ አበል የመክፈል ግዴታው ጋር በተያያዘ የአንድን ሰው ባልነት /ሚስትነት/ በማረጋገጥ የተሰጠ ውሣኔን የመቃወም መብት ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ህ/ቁ. 358	53221	የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና ንጋት ወ/ሰንበት	ታህሳስ 27/2003	481
1846.	የጥብቅና ፈቃድ ክልከላ ጉዳይ ጋር በተያያዘ የሚቀርብ አቤቱታ ለሚመለከተው የፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት በይግባኝ ቀርቦ ታይቶ የሚወሰን እንጂ በቀጥታ ክልከላ እንዲወገድ በሚል ለፍ/ቤት አቤቱታ የሚቀርብበት ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 199/92 አንቀጽ 29/1/	59261	የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፍትህ ሚኒስቴር እና	ጥር 24/2003	484

www.abyssinialaw.com

			አቶ ታዬ በዛብህ ፊኖ		
1847.	በህገ መንግስቱ አንቀጽ 40/8/ መሰረት ለተወሰደ ንብረት የሚጠየቅ ካሣ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 1143 እና 2143 በሁለት ዓመት ይርጋ የማይታገድ ስለመሆኑ	59979	የኦሮሚያ መንገዶች ባለስልጣን እና አቶ ከበደ ወዳጆ	የካቲት 09/2003	487
1848.	የቡና ላኪነት ፈቃድ አውጥቶ በግብይት ሥራ ላይ የተሰማራ ሰው የቡና ጥራት ቁጥጥርና ግብይት አዋጅን ጥሷል በሚል በወንጀል ህግ አንቀጽ 34/1/ መሰረት ሊጠየቅ የሚችልበት አግባብ አዋጅ ቁ. 602/2000 አንቀጽ 14/3/, 15/3/ ደንብ ቁ. 159/2001 የግብርናና ገጠር ልማት ሚኒስቴር መመሪያ	58008	እነ ኤርሰዴ ንግድ ኃ/የተ/የግ/ማህበር /ሁለት ሰዎች/ እና የፌዴራል ዓቃቤ ሕግ	ግንቦት 16/2003	490
1849.	በጡረታ የተገለለ ሰው በሌላ ሥራ ላይ በተቀጠረበት ጊዜ መንግስት ለጡረተኞች ያደረገውን የጡረታ ጭማሪ መሰረት በማድረግ አሰሪው የደመወዝ ጭማሪ እንዲያደርግለት የሚያቀርበው ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ	60025	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ ወለዴ በየነ /አራት ሰዎች/	ግንቦት 02/2003	493

www.abyssinialaw.com

1850.	• ጠበቃ የደንበኛውን ጉዳይ "እስከመጨረሻ ድረስ በመያዝ ለመከራከር" በሚል የሚያደርገው ስምምነት ጉዳዩ ሊያስኬድ የሚችል እስከሆነ ድረስ በአንድ ፍ/ቤት ሳይወሰን በይግባኝና በሰበር ደረጃ ሁሉ አገልግሎት የመስጠት ግዴታ የሚኖርበት ስለመሆኑ • ጠበቃ ከደንበኛ ጋር ባለው ግንኙነት ደንበኛው ማድረግ ያለበትን ነገር ከህግ አንፃር የማስረዳትና ግልጽ የማድረግ ብሎም የማማከር ኃላፊነት ያለበት ቢሆንም በአንፃሩ አከራካሪ ጉዳይ በሌለበት ሁኔታ ክስና ክርክር ለማቅረብ የማይገደድ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1732 ደንብ ቁ. 57/92 አንቀጽ 28, 8/2/	60353	አቶ ባልቻ ወ/ፃድቅ እና አቶ ግርማ ቀለታ	ግንቦት 04/2003	496
1851.	የፕራይቬታይዜሽን ኤጀንሲ በህግ የተሰጠውን ስልጣን መሰረት በማድረግ አስቀድሞ የሰጠውን ውሣኔ በድጋሚ በማየት የተለየ ውሣኔ በሰጠ ጊዜ የተለወጠውን /የተሻረውን/ ውሣኔ መሰረት በማድረግ የተከናወኑ ተግባራትን ለማስተካከል ወይም የተከራካሪ ወገኖችን መብት ለማስተካከል ተገቢ የሆነ ትዕዛዝ ለመስጠት የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 349, 6	60508	እነ ወ/ሮ ሮዛ አባተ /አራት ሰዎች/ እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	ግንቦት 15/2003	499
1852.	በፌዴራል ፍ/ቤቶች በጥብቅና ለመስራት የሙያ ፈቃድ የሚሰጥበት አግባብ	67280	የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ፍትህ ሚ/ር	ግንቦት 15/2003	503

www.abyssinialaw.com

			እና እነ አቶ ተስፋዬ በርሄ /አምስት ሰዎች/		
1853.	የኢትዮጵያን ዜግነት በሞተው የኤርትራን ዜግነት መርጦ የያዘ ሰው "የኢትዮጵያ ተወላጅ የሆነ የውጭ ዜጋ" ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 270/94 አንቀጽ 2/2/ ደንብ ቁ. 101/96 አንቀጽ 2/1/	55238	እነ የየካ ክ/ከተማ አስተዳደር /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ ህዳት ፍስሃ ጽዮን	መጋቢት 09/2003	509
1854.	• ጠበቃ የሆነ ሰው ደንበኛውን ወክሎ ለፍ/ቤት የሚያቀርበው አቤቱታ እውነት ስለመሆኑ በቅድሚያ የማረጋገጥ ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ • ማንኛውም ጠበቃ የህግ ሙያውን በሚያከናውንበት ጊዜ ሁሉ ለደንበኛው፣ ለሌሎች የህግ ባለሙያዎች፣ ለተከራካሪ ወገኖች፣ ለፍርድ ቤት፣ ለሙያው ብሎም በአጠቃላይ ለህብረተሰቡ ኃላፊነቱን በቅንነት፣ በታማኝነት እና በእውነተኛነት የመወጣት ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 92/1/ የፌዴራል ፍ/ቤቶች ጠበቆች የሥነ ምግባር ደንብ ቁ. 57/92 አንቀጽ 3 29/2/ 56/4/ /6/	67146	ሻምበል ተሾመ ደምሴ እና የፍትህ ሚኒስቴር ዓ/ህግ	ሐምሌ 01/2003	515

www.abyssinialaw.com

1855.	እጣው ከመድረሱ በፊት አባልነቱን ያቋረጠ የእቁብ አባል ለእቁብ የከፈለውን ገንዘብ ይመለስልኝ በሚል የኃላፊነት ጥያቄ ሊያቀርብባቸው ስለሚችሉ አካላት	55794	አቶ ለማ አበበ እና ወ/ሮ ሃና አሰፋ	ጥር 24/2003	518
1856.	• በፍርድ ቤት የተሰጠ የእግድ ትዕዛዝ ፀንቶ ባለበት ወቅት እግድ የተሰጠበት ንብረት ተሸጦ በተገኘ ጊዜ የፍርድ ባለመብት የሆነ ወገን ሊኖረው ስለሚችለው መፍትሔ • የፍርድ ቤትን የእግድ ትዕዛዝ አለማክበር /መጣስ/ ኃላፊነትን የሚያስከትል ተግባር ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2028, 2035, 2126	54567	የባህር ዳር ከተማ አገልግሎት ጽ/ቤት እና እጎ የባህር ዳርጨርቃጨርቅ ፋብሪካ /ሦስት ሰዎች/	የካቲት 10/2003	521
1857.	• በአንድ በቀረበ ክርክር ላይ የተሰጠው ውሣኔ የቀረቡትን ማስረጃዎች ይዘት ወይም በፍሬ ነገር ደረጃ የተረጋገጠውን ነጥብ ከሕጉ ጋር በአግባቡ ተዛምዶ አልታየም በሚል የሚቀርብ አቤቱታ የሕግ ነጥብ /ክርክር/ እንጂ የማስረጃ ምዘና ጉዳይ ነው ተብሎ በሰበር ችሎት ሊስተናገድ የሚችል አይደለም ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ • የሰበር ችሎት በሥር ፍ/ቤቶች የቀረበን ማስረጃ ክብደትና ተዓማኒነት ለመመርመር በህግ ስልጣን ያልተሰጠው ስለመሆኑ	44804	ወ/ሮ ሰናይት ተመስገን እና ወ/ሮ እጥፍወርቅ በቀለ	ጥቅምት 04/2003	524
1858.	በወንጀል ድርጊት በኤግዚብትነት ተይዞ የነበረ ወርቅ ከተሸጠ በኋላ ጉዳዩ	58822	የኢትዮጵያ ገቢዎችና	መጋቢት	529

www.abyssinialaw.com

	በይግባኝ ታይቶ የሥር ፍ/ቤት ውሣኔ ከተሻረ ሻጩ አካል የወርቁን ዋጋ መክፈል ያለበት በተሸጠበት ወቅት በነበረው ዋጋ ስለመሆኑ		ጉምሩክ ባለስልጣን ዓ/ሕግ እና አይንሸምስ ሁሴን	05/2003	
1859.	• የፌ/ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ችሎት በአንድ ወቅት በአንድ ጉዳይ /ጭብጥ/ ላይ የሰጠው የህግ ትርጉም እንደተለወጠ /እንደተሻሻለ/ ሊቆጠር የሚችለው በተመሳሳይ ጭብጥ ላይ በህግ አግባብ የተለየ ግልጽ ትርጉም በሰጠ ጊዜ ብቻ ስለመሆኑ • የውርስ ይጣራልኝ አቤቱታ ተቀብሎ ማስተናገድ ብሎም የውርስ አጣሪ መሾም ለአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍርድ ቤቶች በህግ ስልጣን ያልተሰጣቸው ስለመሆኑ/ /የሰ/መ/ቁ. 35657፣ 42015፣51329 ይመለከቷል/ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 41 አዋጅ ቁ. 454/97 አንቀጽ 2/4/	52530	እነ አቶ ሰናይ ልዑልሰገድ /ሁለት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ ትዕግስት ኃይሌ	ህዳር 14/2003	532
1860.	የይርጋ መርህ ክስን በተወሰነ የጊዜ ገደብ ቀሪ የሚሆንበትን አግባብ የሚመለከትና ንብረትን በመያዝ ወይም ባለይዞታ በመሆን የባለሀብትነት መብት ከሚገኝበት መርህ የሚለይ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1168, 1808	53328	ዓብዱል መሐመድ እና ወ/ሮ ዘበናይ ኃይሌ	ጥቅምት 18/2003	535

www.abyssinialaw.com

1861.	• የድምጽ ብክለት ተከስቷል ለማለት የሚቻለው የሚሰማው ድምጽ ከመጠን በማለፉ በሌሎች ላይ ሁከት የሚፈጥር መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ • የድምፅ ብክለት (Nuisance) ተፈጥሮብኛልና እንዲወገድ በሚል የሚቀርብ አቤቱታ በሁለት ዓመት ይርጋ ታግዷል ሊባል የማይችል ስለመሆኑ • አንድ ሥራን ለመስራት የንግድ ፍቃድ የሰጠ አካል ሥራው የሚፈጥረው የድምጽ ረብሻ አለ በሚል የንግድ ፈቃዱን የሚሰረዝበት የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 67/89 አንቀጽ 10 የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1225, 1226, 1149	42824	አቶ ብርሃነ ተሰማ እና እነ አቶ ታምራት ኪዳኔ /ሁለት ሰዎች/	ህዳር 08/2002	538
1862.	• የአስተዳደር አካል የሰጠው ውሣኔ ወይም የወሰደው እርምጃ ህገ ወጥ መሆኑን እስካረጋገጠ ድረስ ውሣኔውን ለማረም /እንዲስተካከል ለማድረግ/ ስለመቻሉ • በተሳሳተ መንገድ በተሰጠ አስተዳደራዊ ውሣኔ ቅን ልቦና አድሮበት ለኪሣራ የተዳረገ ሰው ኪሣራ ለመጠየቅ ስለመቻሉ • በስህተት በተሰጠ የግንባታ ፈቃድ ግንባታ ያካሄደ ሰው የአስተዳደር አካሉ ስህተቱን በማረም ግንባታው እንዲፈርስ መግለጫ በሰጠ ጊዜ የሚያቀርበው የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታ የህግ መሰረት የሌለው ስለመሆኑ	57044	እነ የልደታ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 04/14 ጽ/ቤት /ሁለት ሰዎች/ እና አቶ ታሪኩ ኡርጌሳ	ጥር 25/2003	541

www.abyssinialaw.com

1863.	• ለዳኝነት የቀረበው ጉዳይ በባህሪይው ከአንድ በላይ የሆኑ የህግ ስርዓቶችን ለጉዳዩ አወሳሰን የሚጋብዝና የየትኛው ሥርዓት ህግ ተመራጭ ሊሆን ይገባል የሚል ጥያቄን የሚያስነሳ እንደሆነ የፌዴራሉ ከፍተኛ ፍ/ቤት በመጀመሪያ ደረጃ የፍ/ብሔር ስልጣኑ ሊታይ የሚችል ስለመሆኑ • ተዋዋይ ወገኖች በማናቸውም ሁኔታ የአገሪቱን ህግ ወደ ጐን በማድረግ ወይም በሚፃረር መልኩ ስምምነት ስላደረጉና ክርክር ስለተነሳ ብቻ አንድ ጉዳይ የግለሰብ ዓለም አቀፍ ህግ ጥያቄን/private international law issue/ የሚያስነሳ ነው ለማለት የማይቻል ስለመሆኑ • በሚኒስትሮች ምክር ቤት በደንብ ካልተወሰነ በቀር አዋጅ ቁጥር 377/96 የውጭ አገር ድርጅት ሆኖ በኢትዮጵያ ተመዝግቦ በሚሰራ ድርጅት ላይ ተፈፃሚነት ያለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 3/3//ለ/ አዋጅ ቁ. 25/88 አንቀጽ 11/2/ /ሀ/	54121	ሲ.ኤ.ኤስ ኮንስልቲንግ ኢንጂነርስ ሳልዝ ጊተር ጄ.ኤም.ቢ.ኤች እና አቶ ካሣሁን ተወልደብርሃን	ህዳር 01/2003	544
1864.	• የክስ ይዛወርልኝ (change of Venue) ጥያቄ ከተከራካሪ ወገኖች የሚነሳ ስለመሆኑና ፍ/ቤትም ጥያቄውን ሊያስተናግድ የሚችለው በህግ የተመለከቱት መስፈርቶች ተሟልተው ሲገኙ ብቻ ስለመሆኑ • የክልል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤቶች ከሥራ ክርክር ጋር በተያያዘ የሚቀርቡ ክሶችን በመጀመሪያ ደረጃ ስልጣናቸው ለማስተናገድ የሚችሉ ስለመሆናቸው አዋጅ ቁ. 377/96 አንቀጽ 136/3/, 138/2/, /1/, 139/1/ /ሀ/	66945	የእንግሊዝ ህፃናት አድን ድርጅት እና አቶ ገአስ አስማን	ሰኔ 02/2003	547

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 322/95 አዋጅ ቁ. 25/88				
1865.	ለብድር በመያዣነት የተሰጠ የማይንቀሳቀስ ንብረት በመያዣ ውሉ መሰረት በህጉ አግባብ በዋስትና ከመያዙ በፊት በሽያጭ ለሦስተኛ ወገን ተላልፎና ስመ ሃብቱ ለገዢው ተላልፎ በተገኘ ጊዜ ሊኖር ስለሚችለው ውጤት የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3051/2/	65688	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ንጉሴ በያን	ሐምሌ 27/2003	550
1866.	የቀበሌ ባለአደራ ቦርድ ህጋዊ ሰውነት ያለው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 361/95 አንቀጽ 14/1//ረ/, 66/1/ አዋጅ ቁ. 2/95 አንቀጽ 52	53551	የቀበሌ 10 ባለአደራ ቦርድ እና አቶ ዳንኤል አድርሴ	መስከረም 25/2003	553
1867.	ይዞታን አስመልክቶ ከሚነሳ የሁከት ይወገድልኝ አቤቱታ ጋር በተያያዘ ተፈፃሚ የሚሆነው የይርጋ ጊዜ መቆጠር ያለበት አቤቱታ አቅራቢው የይዞታ መብቱን የሚያረጋግጥ ማስረጃ ከሚመለከተው አካል ካገኘበት ቀን ጀምሮ እንጂ አቤቱታ የቀረበበት ድርጊት መፈፀም ከጀመረበት ዕለት አንስቶ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1140, 1149, 1146/1/, 1144/2/	60392	አቶ ጌትነት የኔ እና አቶ እዮብ ቢንያም	ታህሳስ 26/2003	556
	ቅጽ 13				
1868.	የቀበሌ ማህበራዊ ፍ/ቤቶች የገንዘብ መጠኑ ከብር 5000 በታች የሆኑ	54990	የኢት/ቴሌኮሙኒኬሽን	ህዳር 18/2004	611

www.abyssinialaw.com

	ማናቸውም የፍትሐብሔር ክርክር ለመመልከት ስልጣን አላቸው ተብሎ በአዋጅ ቁ.361/95 አንቀፅ 50(1) የተመለከተው ድንጋጌ ተግባራዊ መሆን ያለበት የቀረበው ጉዳይ ልዩ ባህሪ እየታየ በጉዳዩ ላይ የሚነሣው የህግ ጥያቄ ውስብስብነት በመመዘኛነት (በመለኪያነት) ተይዞ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.361/95 አንቀፅ 50(1) አዋጅ ቁ.25/88 አንቀፅ 5(1), 6 አዋጅ ቁ.416/96 አንቀፅ 41		ኮርፖሬሽን እና አቶ ማርቆስ አበበ		
1869.	• የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት የክልል ጠቅላይ ፍ/ቤቶች ሰበር ችሎት በክልል ጉዳዮች ላይ የሰጡትንና መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለበትን ውሣኔ ለማረም ስልጣን ያለው ስለመሆኑ • የሰበር ስርዓት በባህሪው ከይግባኝ ሥርዓት የተለየ ስለመሆኑና በሰበር ደረጃ ተጨማሪ ምስክሮችንና ማስረጃዎችን አስቀርቦ መስማትና የፍሬ ነገር ጉዳዮችን ተቀብሎ ማስተናገድ አግባብነት የሌለውና ህገ-ወጥ ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዴ.ሪ. ህገመንግስት አንቀፅ 80(3)ለ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.343(1)	55273	አቶ ዘውዱ ግዛው እና ወ/ሮ አየለች ደስታ	ህዳር 18/2004	615
1870.	የክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ባለው የውክልና ስልጣኑ በዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት የተሰጠን ውሣኔ የለወጠው ከሆነ ጉዳዩ ለፌዴራል ጠ/ፍ/ቤት ሰበር ችሎት ከመቅረቡ	64845	አቶ ሀብቱ ሀጋዚ እና እነ የኮምቦልቻ ግብርና	የካቲት 26/2004	618

www.abyssinialaw.com

	በፊት ለፌ/ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት መቅረብ ያለበት ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ህገ መንግስት አንቀፅ 80(3)(ሀ), (2)(4) አዋጅ ቁ.322/95 አዋጅ ቁ.25/88 አንቀፅ 9(2), 5(2)		ሙያ ማሰልጠኛ ኮሌጅ (ሁለት ሰዎች)		
1871.	የፌዴራል መንግስት ተቋማት በአጠቃላይና የከፍተኛ ት/ት ተቋማት በተለይ የራሳቸው የሆነ የእድገት አሰጣጥ፣ የቅሬታ አፈታትና አጠቃላይ አስተዳደራዊ ሥራዎች የሚከናወንበት አግባብ ያለ በመሆኑ በቀጥታ ለመደበኛ ፍ/ቤቶች ጉዳዩ ቀርቦ ውሣኔ የሚሰጥበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 515/99	73549	የዲላ ዩንቨርስቲ እና እነ አቶ የትናየት ጣፋ (ሶስት ሰዎች)	ሰኔ 22/2004	620
1872.	የፌዴራል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ችሎት በአንድ ወቅት የሰጠውን የህግ ትርጉም በሌላ ጊዜ በተመሳሳይ ጭብጥ ላይ የተለየ የህግ ትርጉምና የተለየ አቋም መያዙ በቀደመው የህግ ትርጉም መሠረት ዳኝነት የተሰጠበት ጉዳይን እንደገና እንደ አዲስ እንዲስተናገድ ለማድረግ የማያስችል ስለመሆኑ፣	68573	እነ አቶ ጌታቸው ዳየስ /ሁለት ሰዎች/ እና ወ/ሮ ሩስያ ከድር	መጋቢት 12/2004	623
ቅጽ 14					
1873.	• ከወንጀል ጉዳይ ጋር በተገናኘ በወንጀል ጥፋተኛነቱ ተረጋግጦ የተጣለበትን ቅጣት ፈጽሞ ያጠናቀቀ ሰው በፍርድ ቤት መሰየም በግለሠቡ የጡረታ	61221	አቶ አከለ ምህረቱ	መስከረም	

www.abyssinialaw.com

	መብት ላይ ስለሚኖረው ውጤት • በመሰየም ሊገኝ የሚችለው መብት ግለሰቡ ከመሰየሙ አስቀድሞ በቅጣት ቀሪ ሆኖበት የነበረውን መብት ሳይሆን ግለሰቡ ከተሰየመበት ጊዜ ጀምሮ ወደ ፊት ሊጠበቅለት የሚገባውን መብት በተመለከተ ብቻ ስለመሆኑ፣ • የመንግስት ሰራተኛ የነበረና የጡረታ መብት ተጠቃሚ የሆነ ሠው በወንጀል ጉዳይ ተከስሶና ጥፋተኛነቱ ተረጋግጦ በፍ/ቤት ቢያንስ የ3 ዓመት ጽኑ እስራት ቅጣት የተወሰነበት በመሆኑ የጡረታ መብቱን እንዲያጣ የተደረገ ሠው ከቅጣቱ በኋላ በፍ/ቤት መሰየሙ አስቀድሞ በቅጣት ቀሪ ሆኖበት የነበረውን የጡረታ መብቱን መልሶ ለማግኘት የማያስችል ስለመሆኑ፣ የወ/ሀ/አ. 231,235(1),232 አዋጅ ቁ. 209/55 አዋጅ ቁ. 5/67 አዋጅ ቁ.345/95 አንቀጽ 52/1/		እና የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ	22/2005	
1874.	• ከጡረታ መብት ጋር በተገናኘ በሠራተኞች የሚቀርቡ አቤቱታዎችን ለማየት ስልጣን ያለው አካል የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ተቋም ስለመሆኑና በኤጀንሲው ውሣኔ ቅር የተሰኘ ሠራተኛ ቅሬታውን ለማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ፣ • የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የሚሰጠው ውሣኔ በፍሬ	72928	አቶ አበራ ኪዳኔ እና የጋሞ ጎፋ ዞን አርባ ምንጭ ማህበራዊ	ጥቅምት 09/2005	

www.abyssinialaw.com

	ነገር ረገድ የመጨረሻ ስለመሆኑና በውሣኔው መሠረታዊ የህግ ስህተት ተፈጽሟል በሚል ቅሬታ ያለው ሠራተኛ አቤቱታውን ለፌ/ጠ/ፍ/ቤት በይግባኝ የማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቀ. 714/2003 አንቀጽ 56(1) (4), 57		ዋስትና ኤጀንሲ ቅ/ጽ/ቤት		
1875.	• ከጡረታ መብት አበል ተጠቃሚነት ጋር በተገናኘ የእድሜ አቆጣጠርና ውጤቱን በተመለከተ የሚቀርብ አቤቱታን አይቶ ለመወሰን ስልጣን ያለው የማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ ተቋም ስለመሆኑና በውሣኔው ቅሬታ ያለው ወገን ለኤጀንሲው ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የይግባኝ አቤቱታ ለማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ፣ • በኤጀንሲው ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የሚሰጥ ውሣኔ በፍሬ ነገር ደረጃ የመጨረሻ ስለመሆኑና በውሣኔው ላይ መሠረታዊ የህግ ስህተት አለው በማለት አቤቱታ ያለው ሠራተኛ ቅሬታውን ለፌ/ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የማቅረብ መብት ያለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 714/2003 አንቀጽ 4(1),54(3),56(4) የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 343, 9, 231	80964	የመንግስት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና እነ አቶ አበረ ቦከን (ሶስት ሠዎች)	ጥቅምት 23/2005	
1876.	የመንግስት ዩኒቨርስቲ መምህራንን በተመለከተ ከዲሲፕሊን ግድፈት ጋር በተገናኘ የሚሰጥ ውሣኔ በአስተዳደር ፍ/ቤት በይግባኝ ሊስተናገድ ስለሚችልበት አግባብ፣	78945	ደብረብርሃን ዩኒቨርስቲ እና	መስከረም 22/2005	

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 515 /99 አንቀጽ 2(8),22(3),32(3) አዋጅ ቁ. 650/2001 አፀከት 44(ኘ)		መምህር ባዬ ዋናያ የዳ		
1877.	• በባንክ በመያዣነት የተያዘ ተሽከርካሪ በሌላ በኩል የጉምሩክ ደንብ በመተላለፍ ወንጀል ባለቤቱ ጥፋተኛነቱ ተረጋግጦበት ተሽከርካሪውም በመንግስት እንዲወረስ ውሣኔ የተሰጠበት እንደሆነ በህግ ፊት ቅድሚያ ተሰጥቶት ሊፈፀም ስለሚገባው ጉዳይ • በባንክ በመያዣነት የተያዘ ተሽከርካሪ ከመያዣው በኋላ በኮንትሮባንድ ወንጀል ምክንያት ለመንግስት ውርስ እንዲሆን በፍ/ቤት የመጨረሻ ፍርድ ባረፈበት ጊዜ ባለመያዣው በተሽከርካሪው ላይ ያለው የቀዳሚነት መብት እንዲሁም የውርስ ትዕዛዙ (ውሣኔው) ተፈፃሚ ሊደረጉ ስለሚችልበት አግባብ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ 2828, 2857(1), 3059 አዋጅ ቁ. 97/90 አንቀጽ 3 የወንጀል ህግ አንቀጽ 98(1) አዋጅ ቁ. 622/2001 አንቀጽ 91(2)	81215	ወጋገን ባንክ (አ.ማ.) እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን	ጥር 03/2005	
1878.	• የሥራ ግዴታን ካለመወጣት ጋር በተገናኘ ሠራተኛ የሆነ ሰው ከአሰሪው የተረከበው ንብረት ላይ ጉዳት እንዲከሰት በማድረጉ ወይም ንብረቱ	78414	የኢትዮጵያ ሳይንስና ቴክኖሎጂ	ጥቅምት 07/2005	

www.abyssinialaw.com

	እንዲጐድል (እንዲጠፋ) በማድረጉ ምክንያት በወንጀል ጉዳይ ክስ ቀርቦበት ጥፋተኛነቱ የተረጋገጠ እንደሆነ በተመሣሣይ ጉዳይ ሠራተኛው በአሰሪው ንብረት ላይ ባደረሰው ጉዳት መጠን በፍትሐብሔር ሊጠየቅ ስለመቻሉ፣ • ከአሰሪና ሠራተኛ ጉዳይ ጋር በተያያዘ ሠራተኛው በአሰሪው ንብረት ላይ የደረሰ ጉዳትን በተመለከተ በወንጀል ጉዳይ ተከስሶ ጥፋተኛ የተባለ እንደሆነ ጉዳት የደረሰበትን ንብረት በተመለከተ በፍትሐብሔር ተጠያቂ ሊደረግ የሚገባ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 515 • የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2149		እና እነ አቶ ቶላ መገርሣ (ሁለት ሰዎች)		
ቅጽ 17					
1879.	አንድ የመንግስት ሠራተኛ የጡረታ ዕድሜው ከደረሠ በኋላ አሠሪው መ/ቤት ፈቃድና ከየትኛውም አካል ተቃውሞ ሣይቀርብ የጡረታ ጊዜው ከተራዘመ ለተራዘመበት ጊዜ የሠራበት ለጡረታ ሊያዝ የሚገባው ሥለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 714/2003፣ አዋጅ ቁጥር 515/99 አንቀጽ 85፣89	96833	የመንግስት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና አሥፋው ደነቀ	ታህሳስ 8/2007	345
1880.	በአዲስ አበባ ንግድ ምክር ቤት የግልግል ተቋም ውስጥ አንድን ጉዳይ በግልግል እንዲያይ የተቀመጠ የግልግል ዳኛ ከተከራካሪ ወገኖች በአንዱ እንዲነሳ አቤቱታ በሚቀርብበት ጊዜ ይነሳ የተባለው ዳኛ ልነሳ አይገባም ብሎ ጥያቄውን ካነሳው ወገን ጋር ሊከራከር የማይገባው ሥለመሆኑና ልነሳ አይገባም እያለ	99679	የኢትዮጵያ ኤርፖርቶች ድርጅት እና አቶ በየነ ወልደገብርኤል	ታህሳስ 24/2007	348

www.abyssinialaw.com

	በሚከራከርበት ሆኔታም ጉዳዩን ገለልተኛ ሆኖ ያየዋል ተብሎ ሥለማይገመት መነሳት ያለበት ሥለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 9 እና 10 የፍ/ህ/ቁ.3342/ 3340/2/ የግልግል ተቋሙ የተሻሻለ ደንብ አንቀጽ 13 እና 15				
1881.	አንድ ከፍተኛ ትምህርት ተቋም ላስተማራቸው ተማሪዎች ጊዜያዊ ዲፕሎማ ከሠጠ በኋላ ዋናው ዲፕሎማ ሳይሠጣቸው የማስተማር ፈቃዱ ቢነጠቅ እንኳ ፈቃዱን ተነጥቄያለሁ፣ ዋናውን ዲፕሎማ ልሰጥ አልችልም የማለት መብት የሌለው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 650/2001፣ ደንብ ቁጥር 199/2003	99689	የአዲስ አበባ ዴንታል ባይንስ ኮሌጅ እና እነ መንግስቱ ጋሞ (ሰባት ሰዎች)	ታህሳስ 24/2007	351
1882.	አንድ የንግድ ድርጅት ሲከስር የዕዳ ክፍያን በተመለከተ የድርጅቱን ንብረቶች በመያዣነት ከያዛቸው ባንክ ይልቅ የከሰረው ድርጅት ሰራተኞች የቀዳሚነት መብት ያላቸው ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀፅ 167 አዋጅ ቁጥር 97/1990 እንደተሻሻለ	102061	የከሰረው ሆላንድካር ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ዘመን ባንክ	የካቲት 6 ቀን 2007 ዓ.ም	354

www.abyssinialaw.com

1883.	በአንድ መተዳደሪያ ደንብ በማህበር አባላትና በድርጅቱ መካከል የሚነሱ አለመግባባቶች በመጀመሪያ በእርቅ መፈታት አለባቸው የሚል ድንጋጌ ሲኖር ይኸው ሥርዓት ሳይፈፀም ወደ ፍርድ ቤት ክስ ማቅረብ አግባብነትየሌለው ስለመሆኑ ተዋዋይ ወገኖች በመካከላቸው የሚነሳ አለመግባባትን በተመለከተ ጉዳያቸው ፍርድ ቤት ከመቅረቡ በፊት በሽምግልና እንዲታይ ሊሰማሙ ሥለመቻላቸው፣ የፍ/ሕ/ቁ. 1731(1)፣1732፣1736፣1738	106286	ቦሮ ትራቪል የግንባታ ሥራዎች የተ.የግ.ማህበር እና አቶ ኤፍሬም ሽብሩ	መጋቢት 29 ቀን 2007 ዓ.ም	358
ቅጽ 18					
1884.	ከአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ቦታ በሊዝ ለገዛ ሰው ቦታውን ለግንባታ ምቹ አድርጎ ማስረከብ ያለበት ስለመሆኑና በወቅቱ ካላስረከበ ካስረከበበት ጊዜ ጀምሮ የሁለት አመት የችሮታ ጊዜ ለገዥው ሊሰጠው የሚገባ ስለመሆኑ፣ መመሪያ ቁጥር 11/2004 አንቀፅ 14/3/ ፣ 37/6/ለ/ ፣ 38/8/ ደንብ ቁጥር 48/2004 አንቀፅ 11/1/ ፣ አንቀፅ 12/2/	97829	አቶ ሁሴን ሰይድ እና የየካ ክፍለ ከተማ መሬት አስተዳደር ፅ/ቤት	ሚያዚያ 30 ቀን 2007 ዓ.ም	407
1885.	የጥብቅና አገልግሎት የሚሠጥ ጠበቃ በደንበኛው የአገልግሎት ክፍያ ሲፈጸምለት ለተፈጸመው ክፍያ ደረሰኝ አለመስጠት የዲሲፕን ግድፈት ስለመሆኑ	107442	አቶ ሞገስ ናደው እንዳይላሉ	መጋቢት 17 ቀን 2007 ዓ.ም	412

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ 199/92 አንቀፅ 30/2/ ደንብ ቁጥር 57/92 አንቀፅ 8/1/		እና የኢፌድሪ ፍትህ ሚኒስቴር		
1886.	የጥብቅና ሙያ አገልግሎት ክፍያ ለመወሰን በልምድ የዳበረውና በአጠቃላይ ተቀባይነት ያገኘው የአከፋፈል መርህ ጉዳዩ የወሰደው ጊዜ፣ የሚጠይቀው ድካም፣ የጉዳዩ ውስብስብነት የክርክርን ግምት ታሳቢ በማድረግ ስለመሆኑ፣ የጥብቅና ሙያ አገልግሎት ክፍያ ያለምንም ገደብ ስምምነት የሚደረግበት አለመሆኑን ከስነ ሀግ እና የፍርድቤቶች አሰራር የዳበረ ስለመሆኑ፣ የአብክመ የጥብቅና ስራ ፈቃድ አሰጣጥ ምዝገባ የጠበቆች ስነ-መግባር ለመቆጣጠር የወጣ አዋጅ ቁጥር 75/1994 አንቀፅ 50፣51፣52 የፍ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 462	105765	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ሀይል ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ ግርማ ሞገስ	ግንቦት 21 ቀን 2007 ዓ.ም	418
1887.	አንድ የፖለቲካ ድርጅት የሌላ የፖለቲካ ድርጅት አባል የሆኑ ሰዎችን አባልነታቸው ህጋዊ በሆነ መልኩ ሳይቋረጥ ወይም ቀሪ ሳይሆን እጩ ተወዳዳሪ አድርጎ ማቅረብ የማይችል ስለመሆኑ፣ አንድ ሰው በተመሳሳይ ጊዜ ውስጥ የሁለት የፖለቲካ ድርጅት አባል መሆን የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 532/199 አንቀፅ 46፣102/4//ለ/፣አዋጅ ቁጥር 632/2002	112091	አንድነት ለፍትህና ዲሞክራሲ እና ሠማያዊ ፓርቲ	ሚያዚያ 28 ቀን 2007 ዓ.ም	422

www.abyssinialaw.com

	አንቀፅ 7				
ቅጽ 19					
1888.	የትራፊክ ደንብን በመጣስ የሚተላለፍ ቅጣትን ለአፈፃፀሙ ፍ/ቤት ሊቀርብ የሚችል ስላለመሆኑ *የትራፊክ ፍሰትን ለመቆጣጠር የወጣው* ደንብ ቁጥር 208/2003 አንቀፅ 85	103826	አንዋር አህመድ እና የቤ/ጉ/ክ/መ/ፍትህ ቢሮ	መስከረም 25 ቀን 2008 ዓ.ም	397
1889.	የመንግስት ሰራተኞች ጡረታ አዋጅ ቁጥር 714/2003 የተፈፃሚነት ወሰን	103458	አቶ ጋረድ ለበሰ እና የመንግስት ሰራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ	መስከረም 27ቀን2008 ዓ.ም	400
1890.	የአካባቢ ጥበቃ መስሪያ ቤት ፈቃድ ሳይዝ ማንኛውንም አደገኛ ቆሻሻን ማመንጨት፣ ማስቀመጥ፣ ማከማቸት፣ ማጓጓዝ፣ ማምከን ወይም ማስወገድ የተከለከለ ስለመሆኑ	104512	አቶ አባስ ኢብራሂም እና	መስከረም 24 ቀን 2008 ዓ/ም	403

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁጥር 300/95 አንቀጽ 4/1/		ሐረር ቢራ አ/ማህበር		
1891.	የድለላ አበል ክፍያ መጠን ከተሰጠው አገልግሎት ጋር ተመጣጣኝ ሊሆን የሚገባ ስለመሆኑ በድለላ አበል መጠን ላይ በሚደረገው ክርክር እንደ ጉዳዩ ዓይነት እና የተሰጠው አገልግሎት እየተገናዘበ የሚወሰን ስለመሆኑ የን/ሕ/ቁ. 59(3)	109535	ሳልቫቶሪ ዴቤታ ኮምፕሌክስ እና ሃብታሙ አባዲ	የካቲት 24 ቀን 2008 ዓ.ም	406
ቅጽ 20					
1892.	አንድ ጠበቃ በገባው ውል መሰረት እስከ መጨረሻው ድረስ ጉዳዩን ከተከታተለና ከሙያው አንጻር እውቀትና ጥረቱን ተጠቅሞ አገልግሎት ከሰጠ የተፈለገው ውጤት ባለመምጣቱ ብቻ የተሟላ አገልግሎት አልሰጠም ሊሰኝ የማይችል ስለመሆኑ እና በውሉ መሰረት የተስማሙበትን የጥብቅና አገልግሎት ክፍያ ቀሪ ሊያደርገው የማይችል ስለመሆኑ	117907	እነ ወ/ሮ ዘውዱ ፍቅሬ እና አቶ አበራ ጌታነህ	22/9/2008 ዓ.ም	429
1893.	አንድ ጠበቃ ሕግን የማስከበር ፣ፍትህን የማስገኘትና ለፍትህ አስተዳደሩ የማገዝ ኃላፊነቱን በመተው ተቃራኒ ተግባራትን ሲያከናውን የቆየ መሆኑ ከተረጋገጠ የጥብቅና ፍቃዱ ሊሰረዝ የሚችል ስለመሆኑ *የአማራ ክልል የጥብቅና ፍቃድ አሰጣጥ ምዝገባና የጠበቆች ሥነምግባር*	114888	አቶ አትሁነኝ አልማው እና የአ/ብ/ክ/ ፍትህ ቢሮ	20/3/2008 ዓ.ም	431

www.abyssinialaw.com

	ለመቆጣጠር የወጣው አዋጅ ቁ. 75/1994		አቃቤ ህግ		
1894.	በፍርድ አፈጻጸም ምክንያት ተይዞ የሚሸጠው የማይንቀሳቀስ ንብረት ሁለት /ከሁለት በላይ የሆኑ ሰዎች በህብረት የያዙት እና ያልተከፋፈሉት በሆነ ጊዜ ከተከፋዮቹ አንዱ ንብረቱን ለመግዛት በጨረታ ተወዳዳሪ ሆኖ የቀረበ እንደሆነ የፍርድ ባለእዳው እንደቀረበ ተቆጥሮ የተቀዳሚነት መብት የሚሰጠው ስለመሆኑ፣ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 443፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 126/1/፣ 1386-1409*	124618	እነ ወ/ሮ ደብካ ሞሰለ እና ሣጅን ሀይሉ ሞገስ	22/3/2009 ዓ.ም	440
ቅጽ 21					
1895.	ፍርድ ቤቶች የሥም ይቀየርልኝ ጥያቄ በሚቀርብላቸው ጊዜ የአመልካችን ስም መለወጥ አስፈላጊ የሚያደርጉ ሁኔታዎች መኖር አለመኖራቸውን በማስረጃ አጣርተውና የሶስተኛ ወገን ጥቅም የማይጎዳ ለመሆኑ ጭምር ካረጋገጠ በኋላ ተገቢውን መወሰን ያለባቸው ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 361/1995 አንቀጽ 41/1/ /1/*	120355	ወ/ሪት ሐናን እስማኤል አብዱልዋሂድ እና የለም	ህዳር 6 ቀን 2009 ዓ.ም	418
1896.	በኦሮሚያ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ውስጥ አንድ ጠበቃ የጥቅም ግጭት ሊፈጥር በሚችልበት ሁኔታ የተለያዩ ተከራካሪዎችን በመወከል መከራከር	110507	አቶ ጉታ ጫካ እና	ሕዳር 30 ቀን 2009 ዓ.ም	422

www.abyssinialaw.com

	የማይችልና ይሄንኑ ተግባር ፈፅሞ ሲገኝ እንደ ከባድ የሥነ -ምግባር ጥሰት ሊቆጠር የሚችል ስለመሆኑ *የኦሮሚያ ክልል የጠበቆች እና ሕግ ጉዳይ ፀሃፊዎች እና ፍቃድ አሰጣጥ አዋጅ ቁ. 182/2005 አንቀፅ 36(3)* *ደንብ ቁጥር 57/92 አንቀፅ 10፣11፣12 እና 13*		የኦሮሚያ ፍትህ ቢሮ (ሁለት ሰዎች)		
1897.	አንድ ዳኛ ተግባሩን በሚያከናውንበት ወቅት የፍርድ ስራ ስህተት ተፈጽሟል ከተባለ በይግባኝ ፣ በሰበር ወይም በሌላ በህግ በተዘረጋ ስርዓት ከማሳረም በቀር ስልጣንን አላግባብ ተጠቅሟል በሚል ሊቀጣ የማይችል ስለመሆኑ፣	108692	የትግራይ ክልል ዓቃቤ ህግ እና አቶ ገብረሃርያ አሰፋ	ታህሳስ 4 ቀን 2009 ዓ.ም	428
1898.	አንድ ጠበቃ ከጅምሩ የሕግ መሠረት የሌለዉና አዋጭ አለመሆኑ የተረጋገጠን ወይም ተከራክሮ የመርታት ዕድል የሌለዉ መሆኑን እያወቀ ደንበኛዉን አላስፈላጊ ለሆነ ክርክርና ወጪ መጋበዝ የሌለበት ስለመሆኑ አንድ ጠበቃ የጥብቅና አገልግሎት ዉል ከመዋዋሉ በፊት ማስረጃ ሰብስቦ ማጠናቀቅ ወይም ምስክሮችን አስቀርቦ መጠየቅና የሚያዉቁትን አስቀድሞ ማወቅ የሚጠበቅበት ሥላለመሆኑ	128466	አቶ እንዳልካቸዉ ይላቅ እና የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ፍትህ ሚኒስቴር ዐ/ሕግ	ሰኔ 29 ቀን 2009 ዓ.ም	431

www.abyssinialaw.com

	የደንብ ቁጥር 57/92 አንቀጽ 4				
1899.	አንድን ጉዳይ በግልግል እንዲያይ የተቀመጠን የግልግል ዳኛ ከተከራካሪ ወገኖች በአንዱ እንዲነሳ ጥያቄ ሲቀርብ ዳኛው ገለልተኛ ወይም ነፃ ላይሆን የሚችልበት ግምት ለመውሰድ የሚያስችል ወይም ጥርጣሬን የሚፈጥር አከባቢያዊ ምክንያት መኖሩ ብቻ በቂ ሥለመሆኑ *የፍ/ሕ/ቁ. 3340(2)፣3342*	135094	አቶ ዳዊት በላይ እና እነ አቶ ደነቀ አበበ (ሁለት ሰዎች)	ግንቦት 21 ቀን 2009 ዓ.ም	436
1900.	በጡረታ አበል ተጠቃሚ ሆኖ በወንጀል ጥፋት ምክንያት ከሦስት ዓመት ያላነሰ ጽኑ እስራት የተፈረደበት የዘለቄታ የጡረታ አበል መብቱን ያጣ ባለመብት የተሻሻለው የጡረታ አዋጅ ከፀናበት ጊዜ ጀምሮ ውዝፍ አበል ሳይጨምር የጡረታ አበል የማግኘት መብት የሚኖረው ስለመሆኑ፣ *አዋጅ ቁ. 907/2007 አንቀጽ 11/9*	117151	የመንግስት ሰራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ እና ወ/ሮ ቸኮለ ሙሉጌታ	ህዳር 21 ቀን 2009 ዓ.ም	440
1901.	በዕዳ አከፋፈል ሂደት የቀደምትነት መብትን ለመወሰን መታየት ያለበት ህጎች ከወጡበት ጊዜ አንፃር ሳይሆን በክርክሩ ለተያዘው ጉዳይ በልዩ ህግ /special law/ የተቋቋመው የቀደምትነት መብት ስለመሆኑ *የአዋጅ ቁጥር 715/2003 አንቀጽ 11/12/ ፤ 57/(1)፤* *አዋጁ ቁጥር 97/1990*	122258	አቢሲንያ ባንክ አክሲዮን ማህበር እና የኤ.ፌ.ድ.ሪ የግል ድርጅት ሠራተኞች ማህበራዊ ዋስትና ኤጀንሲ የደቡብ ሪጅን	ሚያዚያ 30 ቀን 2009 ዓ.ም	444

www.abyssinialaw.com

			ፅ/ቤት		
ቅጽ 22					
1902.	በፍ/ብ/ሕ/ቁ 2143(1) የተመለከተው የይርጋ ዘመን አላግባብ መበልፀግን አስመልክቶ በሚቀርቡ ክሶች ላይ ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ እና ተፈፃሚነት ሊኖረው የሚገባው የአስር ዓመት የይርጋ ዘመን ስለመሆኑ፤ የፍ/ብ/ሕ/ቁ 2143(1)፤1845	78629	የአቶ ካሣ አበበ ወራሽ አቶ ሰለሞን ካሣ እና ወ/ሮ አያልነሽ ስፍራ	ጥር 14 ቀን 2005 ዓ.ም	395
1903.	ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድር ተፈጽሟል የሚል ክስ ለፌደራል የንግድ ውድድርና የሸማቾች ጥበቃ ባለስልጣን የዳኝነት ችሎት ማቅረብና አስተዳደራዊ እርምጃና ቅጣት እንዲጣል የማድረግ ስልጣን ያለው የባለስልጣኑ ዓቃቤ ህግ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 813/2006 አንቀጽ 37/1	128035	ምስኪ ኢንዱስትሪዎች ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ቤካስ ኬሚካልስ ሀ/የተ/የግ/ማህበር	ጥቅምት 22 ቀን 2010 ዓ.ም	401
1904.	ገንዘብ የተከፈለ መሆኑን የሚገልጽ ሰነድ ወይም ደብዳቤ ሰነዱን ባዘጋጀዉ ወይም ደብዳቤዉን በፃፈዉ ሰዉ ላይ ማስረጃ የሚሆን ስለመሆኑ፡-	136245	በደሌ ቢራ አ/ማህበር እና	ጥር 23 ቀን 2010	406

www.abyssinialaw.com

	ፍ/ሕ /ቁ 2018(1)		አቶ ገብረመድህን ገ/ሕይወት		
1905.	የማይንቀሳቀስ ንብረት መያዣያ በማናቸዉም አይነት ሰነድ ላይ የተመሰረተ ሲሆን ከተጻፈበት ቀን አንስቶ የማይንቀሳቀሰዉ ንብረት በሚገኝበት ሀገር ባለዉ በማይንቀሳቀስ ርስት መዝገብ ካልተፃፈ በቀር ማንኛውንም አይነት ውጤት የማያስገኝ ስለመሆኑና ዕዳው እንዲከፈል በተወሰነበት ጊዜ ሳይከፈል የቀረ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው የመያዣ መብት ያገኘበትን የማይንቀሳቀስ ንብረት ይወስዳል የሚል ስምምነት ሁሉ ተቀባይነት የማይኖረዉ ስለመሆኑ፡ - ፍ/ሕ/ቁ 3052 እና 3060	135197	አቶ ደለሳ ሌጅሳ እና እነ አቶ ፍቃዱ ጫላ -(2 ሰዎች)	ጥር 24 ቀን 2010 ዓ.ም	410
1906.	ወጣት ጥፋተኞችን የተመለከቱ የጥንቃቄ እርምጃዎች አፈጻጸም በተቻለ መጠን አጥፊውን በማረም መልካም ውጤት ሊያስገኝ በሚያስችል አግባብ መሆን የሚገባው ስለመሆኑ፣ ለወጣት ጥፋተኞች የሚያገለግል የጠባይ ማረሚያ ተቋም በሌለበት ፣ በወላጅ ቁጥጥር ስር ሆኖ የሚደረግ የባህሪ ሁኔታ ክትትል የተሻለ ውጤት እንደማይመጣ እና የጥፋተኛው አደገኛነት በተገቢው አግባብ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ ቅጣቱ በአዋቂዎች እስር ቤት እንዲፈፀም የሚሰጥ ውሳኔ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፡-	136262	የወ/ጉ/ክ/ ዐ/ህግ እና መሀሪ ታደሰ	መስከረም 24 ቀን 2010 ዓ.ም	416

www.abyssinialaw.com

	የወንጀል ህግ አንቀጽ 168/2				
1907.	አንድ ቀድሞ በነበረ መመሪያ ዋጋ የወጣለትን ንብረት የተረከበ ወገን የንብረቱን መጥፋት ተከትሎ ክስ ሲመሰረት የንብረቱ ዋጋ በሌላ አዲስ መመርያ የተሻሻለበት ሁኔታ መኖሩ ከተረጋገጠ ንብረቱ የጠፋበት ወገን ተጠያቂ የሚሆነው አዲስ በወጣው መመርያ መሠረት በወጣው የዋጋ ተመን አግባብ ስለመሆኑ፣	126529	የሰቆጣ ወረዳ ሚሊሻ ጽ/ቤት እና ቄስ ሙሉጌታ ተፈራ	ሚያዚያ 25 ቀን 2009 ዓ.ም	421
1908.	በሁለት የህግ ሰውነት በተሰጣቸው አካላት መካከል የኢንቨስትመንት መሬት ያላግባብ ተይዞብኛል በሚል የሚነሳ ክርክርን በተመለከተ ክርክር ባስነሳው መሬት ላይ ግራ ቀኙ ያወጡት የኢንቨስትመንት ፈቃድ የፌዴራል ከሆነ ጉዳያቸው ሊታይ የሚችለው በፌዴራል ፍርድ ቤቶች ሲሆን፣ ፈቃድ ያገኙት ግን በክልል ኢንቨስትመንት ቢሮ ከሆነ በክልል ፍርድ ቤቶች የሚታይ ስለመሆኑ፤ እንዲሁም ከሁለቱ አንዱ ወገን የፌዴራል ተመዝጋቢ ከሆነ ደግሞ ጉዳዩ ሊታይ የሚገባው በአዋጅ ቁጥር 25/88 አንቀጽ 5/6 መሠረት በፌዴራል ፍርድ ቤቶች ስለመሆኑ የፌደራል ኢንቨስትመንት አዋጅ ቁጥር 769/2004 ፣የኦሮሚያ ክልል ኢንቨስትመንት አዋጅ ቁጥር 138/2000	133667	ብዙአየሁ ሾኔ የቡና ተከል ልማት ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ቢ.ዲ.ኤፍ.ኤስ ኢትዩጵያ ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ታህሳስ 24 2010 ዓ.ም	425
1909.	የድሬድዋ ከተማ ፍርድ ቤት በአዋጅ ቁጥር 416/96 መሰረት የከተማውን መዋቅራዊ ፕላን ለማስፈፀም ሲባል ከይዞታ ባለቤትነት፣ ከፈቃድ አሰጣጥ እና	134681	ሳዲቅ አብዱሪህማን (ሰዎች)	ጥቅምት 21 ቀን 2010 ዓ/ም	431

www.abyssinialaw.com

	ከቦታ አጠቃቀም ጋር ተያይዞ የሚነሱ ክርክሮችን ከማየት ባለፈ በእርሻ መሬት ባለይዞታነት ይገባኛል ጥያቄን መሰረት ያደረገ ክርክርን ለማስተናገድ የስረ ነገር ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ፡- የአ/ቁ 416/1996 አንቀፅ 31(1)		እና የድሬዳዋ አስተዳደር ከንቲባ ጽ/ቤት		
1910.	በከተማ አስተዳደር ወይም በቀበሌ ያላግባብ የተያዘን የምርጫ ቤት ለማስመለስ የሚቀርብን ክስ የማየት ስልጣን በህግ ለሌላ የመንግስት አካል ባልተሰጠበት ሁኔታ መደበኛ ፍርድ ቤቶች የማየት ስልጣን ያላቸው ስለመሆኑ፡- ኢ.ፌ.ዲ.ሪ. ህገ መንግስት አንቀጽ 37	137353	ወ/ሮ አዛለች አጎናፍር እና ገብርኤል አካባቢ ቀበሌ ጽ/ቤት	ጥር 22 ቀን 2010	436
1911.	አንድ የመንግስት ቤት ተከራይ የራሱ ቤት ካገኘ የመንግስት ቤትን በተከራይነት ይዞ መቀጠል የማይችል ስለመሆኑ፡- መመሪያ ቁጥር 10/2006 አንቀፅ 15(2)	133309	አቶ ለማ ማሙዬ እና በአዳማ ከተማ አስተዳደር ቀበሌ 12 ጽ/ቤት	ጥር 24 ቀን 2010	441
1912.	በኦሮሚያ የገጠር መሬት አጠቃቀም ለረጅም ጊዜ በሌላ ሰው የተያዘና ጥቅም ላይ ሲውል የነበረን የገጠር መሬት የተያዘው ሕገወጥ ውልን መሰረት በማድረግ	140538	አቶ ወርቁ ታደሰ	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም	445

www.abyssinialaw.com

	መሆኑ እስካልተረጋገጠ ድረስ መሬቱ እንዲለቀቅ የሚቀርብ ክስ በአስራ ሁለት ዓመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ፣ የኦሮሚያ የገጠር መሬት አጠቃቀም እና አስተዳደር ደንብ ቁጥር 151/2005 አንቀጽ 32		እና አቶ ጅራተ አፈልታ		
1913.	የአ/ብ//ክ/መ የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ሠራተኞች መተዳደሪያ ደንብ "በይግባኝ በቀረበለት ጉዳይ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል" በሚል ተገልጸው የሚገኙት ድንጋጌዎች በይግባኝ ደረጃ ቀርበው ለመታዬት የማይችሉ የመጨረሻ ውሳኔዎች መሆናቸውን የሚገልጽ እንጂ በሰበር ሰሚው ችሎት መሰረታዊ የህግ ስህተት ያለባቸውን ጉዳዮች ለማረም የሚቀርቡ ጉዳዮችን የሚጨምር ስላለመሆኑ፡- የአ/ብ//ክ/መ የስነ ምግባርና ፀረ ሙስና ኮሚሽን ሠራተኞች መተዳደሪያ ደንብ ቁጥር104/2004 አንቀጽ 75(3)	149962	አቶ ስለሽ ዋለልኝ እና የአ/ብ/ክ/መ. ሥ/ምግባርና ፀረ ሙስና ኮምሽን ዐ/ህግ	መጋቢት 25 ቀን 2010 ዓ/ም	449
1914.	የኢትዮጵያ አዕምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት በህጉ አግባብ በሁለት ኢንዱስትሪዊ ንድፎች መካከል ተመሣሣይነት አለ ወይስ የለም የሚለውን ለመለየት የአከራካሪውን ንድፍ አዲስነት ለመወሰን የኢንዱስትሪያዊ ንድፉ ዋና ዋና ባህሪያት በመለየት በኢትዮጵያ ወይም በውጪ ከታወቁ ተመሳሳይ ንድፎች የተለየ ወይም ተመሳሳይነት ያለው ስለመሆኑ በዘርፉ ያለውን የዳበረ እውቀት እና ልምድ መሰረት በማድረግ ማጣራት አድርጎ ውሳኔ መስጠት ያለበት	137939	ፍፁም ኢንተርናሽናል ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት	ጥቅምት 20/2010	454

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ የአነስተኛ ፈጠራና ኢንዱስትሪ ንድፍ አዋጅ ቁጥር 123/1987 አንቀጽ 46(1)፤ 48(1) ፤ የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጽ/ቤትን ለማቋቋም የወጣውን አዋጅ ቁጥር 320/1995				
1915.	የአገልግሎት ድርጅት ያከራየ ወገን ያከራየው ድርጅት ተገቢውን አገልግሎት እንዳይሰጥና ታሽጎ እንዲቆይ ለፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረቡን ተከትሎ እግድ የተሰጠ በሆነበት እና ተከራዩም ከድርጅቱ ገቢ ባላገኘበት ሁኔታ ድርጅቱ ታሽጎ ለቆየበት ጊዜ ተከራይ የኪራይ ክፍያ እንዲከፍል የማይገደድ ስለመሆኑ፡-	136024	አቶ ቢልልኝ ጌታነህ እና አቶ ገብራይ ተከስተ	ጥቅምት ቀን 21 2010 ዓ.ም	464
ቅጽ 23					
1916.	የመጥፋት ዉሳኔ ከተሰጠና የጠፋው ሰው ንብረት ለወራሾቹ ከተላለፈ በኋላ የመጥፋት ዉሳኔ የተሰጠበት ሰዉ በህይወት ከተመለሰ ሌላ ማረጋገጫ ሳያስፈልገዉ ንብረቶቹ በሚገኙበት አኳኋን መልሶ መዉሰድ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ህግ 168-173	153418	አቶ ጉደታ አሰፋ እና እነ ወ/ት ወደሬ ጉደታ	ህዳር 28 ቀን 2011ዓ.ም	478
1917.	አንድ የመሰረታዊ ማህበር አባል ሲሞት ዕጣው ወይም ጥቅሙ በማህበሩ መዝገብ ውስጥ በወራሽነት ለሰየመው ወይም ሟቹ ወራሽ ያልሰየመ ከሆነ በሕግ ለመውረስ ለሚችል ወራሹ የሚተላለፍ ሲሆን ይህም የሚሆነው ወራሹ	143045	እነ ወ/ሮ እሌኒ ወ/አማኑኤል	ግንቦት28 ቀን 2010 ዓ.ም	483

www.abyssinialaw.com

	የማህበሩ አባል ከሆነ ወይም ለመሆን ፈቃደኝነቱን ሲገልፅ ሲሆን ወራሹ የማህበሩ አባል ካልሆነ ወይም አባል ለመሆን የማይፈልግ ወይም የማይፈቀድለት ከሆነ የሚቹ የዕጣው ዋጋ እና ጥቅም የሚከፈለው ስለመሆኑ የኅብረት ሥራ ማህበራት አዋጅ ቁ.147/1991 አንቀጽ 19፣ 32		እና እነ ወ/ሮ ወርቅነሽ ብዙነህ		
1918.	የሰውን ምስል ያለባለቤቱ ፈቃድ ለማስታወቂያ ሥራ በቴሌቭዥን በማስተዋወቅ ጥቅም ላይ ያዋለ አካል ምስሉን ከባለቤቱ ፍቃድ ውጪ በመጠቀም ለሰራው ማስታወቂያ ተገቢውን ካሳ የመክፈል ኃላፊነት ያለበት ስለመሆኑ የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት አንቀፅ 14፣የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 27፣28፣ 29	156425	ዳሽን ባንክ እና ዶሪና አቫኪያን	ህዳር 14 ቀን 2011 ዓ.ም	488
1919.	ከቅጅ መብት ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮች የሚጣሩበት አግባብም ሆነ ክርክሮቹን መሠረት በማድረግ የሚሰጡ ዉሳኔዎች የቅጅ መብት ጥበቃ አጠቃላይ ዓላማ መሠረት በማድረግ የቅጅ እና ተዛማጅ መብቶች ጥበቃ ለማግኘት ስራዎቹ ማሟላት የሚጠበቅባቸዉ መመዘኛዎች መሟላታቸው አለመሟላታቸውን ስለ ቅጅ መብት ዕዉቀትና ልምድ ያላቸዉ ባለሙያዎች የተካተቱበትን አጣሪ ቡድን በማቋቋም እንዲያጣሩ በማድረግ የቅጅ መብት ጥሰት የተፈፀመ መሆን አለመሆኑን በማጣራት መወሰን ያለበት ስለመሆኑ በኢፌዲሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 91(3) ፤አዋጁ ቁጥር 410/96 አንቀጽ 2(8)፣	153736	እነ አረቡ አብደላ (3 ሰዎች) እና አዱኛ ጓዴ	መስከረም 28 ቀን 2011 ዓ.ም	493

www.abyssinialaw.com

	2(30)፣ 4(1)(ለ)፣ 6(1)				
1920.	በሕገወጥ ዕቃዎች መረጃ አሠጣጥ፤አያያዝ እና አመዘጋገብ እና የወሮታ ክፍያዎችን ለመወሰን ተሻሽሎ በወጣው መመሪያ ቁጥር 78/2004 መሠረት ለኢትዮጲያ ገቢዎች እና ጉምሩክ ባለሥልጣን ጥቆማ ሲቀርብ ወሮታ ስለሚከፈልበት አግባብ መመሪያ ቁጥር 78/2004 አንቀጽ 16/1እና2፤17	153527	አቶ ስንዴው ታደሰ እና የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ኮምቦልቻ ቅርንጫፍ	መስከረም 24 ቀን 2011 ዓ.ም	503
1921.	አንድ የሥራ ውሉ በገዛ ፈቃዱ የተቋረጠበት የሥራ መሪ ያልተጠቀመበት የአመት እረፍት በገንዘብ ተቀይሮ ስለሚከፈልበት የሕግ አግባብ የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2563	151082	ሚ/ር አሂም ማርቲን ብራዉን እና ሜድሮክ ፋዉንዴሽን ስፔሻሊስት ኃ/የተ/የግ/ማህበር	ግንቦት 28 ቀን 2010 ዓ/ም	509
1922.	አንድ ጠበቃ ደንበኛው ላይ በቀረበ ክስ "በተመሳሳይ ጉዳይ ሁለት ፍርድ ቤት ክስ ሊቀርብ አይገባም " በሚል በህግ የተፈቀደን መቃወሚያ ማቅረቡ	154371	አቶ አስፋዉ ተኽለ በሽሩ እና	ህዳር 28 ቀን 2011ዓ.ም	516

www.abyssinialaw.com

	የጥብቅና ሙያን የሚያጎድፍ ተግባር ፈፅሟል ተብሎ በዲስፕሊን የሚያስቀጣው ተግባር ስላለመሆኑ የትግራይ ክልል የጥብቅና ፈቃድ አሰጣጥና አስተዳደር አዋጅ ቁ/ 262/2007 አንቀጽ 30/23/		የትግራይ ክልል ፍትህ ቢሮ		
1923.	የመንግሥት አካል ፊት ቀርቦ የተረጋገጠና የተመዘገበ ሰነድ በውስጡ የሚገኘው ይዘት ሙሉ እምነት የሚጣልበት በቂ ማስረጃ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 334/1995 አንቀጽ 27 /1/	142851	እነ ወ/ሮ ወርቅነሽ ጌታቸው (2 ሰዎች) እና እነ አቶ ኮሬ ባቄ(2 ሰዎች)	ግንቦት 29 ቀን 2010 ዓ/ም	520
	ቅጽ 24				
1924.	የእርሻ የኢንቨስትመንት መሬት በሚመለከተው አካል እውቅና በሕግ አግባብ መብት ከሚተላለፍበት ስርአት ውጭ በኪራይ ለኢንቨስትመንት ሥራ የተገኘ መሬት በሽያጭ ለ3ኛ ወገን ማስተላለፍ የማይቻል ስለመሆኑ የተሻሻለው ትግራይ ክሌሌ የኢንቨስትመንት የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አዋጅ ቁጥር 239/2006 አንቀጽ 2፣22/5/፤24፣26/4/	159062	አቶ መረሳ ወ/ማርያም እና ቄስ ወ/ጊዮርጊስ ኪዳኔ	ጥር 30 ቀን ዓ.ም	466
1925.	በጉምሩክ አዋጅ እና መመሪያ መሰረት በመጋዘን ገብተው ሊወጡ ያሉ እቃዎች ዉስጥ የኮንትሮባንድ እቃ መኖሩን ጠቁሞ በማስያዝ ምክንያት ለጠቋሚ ስለሚከፈለው የውሮታ ክፍያ አግባብነት። የጉሙሩክ አዋጅ ቁጥር 85/92006 አንቀጽ 56 እና 132 ፤የህገ ወጥ	169729	የገቢዎች ሚኒስቴር እና አቶ አስራት አሰግድ	ግንቦት 30 ቀን 2011 ዓ.ም.	471

www.abyssinialaw.com

	እቃዎች መረጃ አሰጣጥ፣ አያያዝ እና ወሮታ ክፍያን ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣውን መመሪያ ቁጥር 78/2004 አንቀጽ 2(7)፣19(ለ)				
1926.	በውጭ ሀገር ሥራና ሰራተኛ አገናኝነት ሥራ ዋስትና የሚሆን ገንዘብ በማስያዝ ከኢፌድሪ ሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ፍቃድ አውጥቶ የሚሰራ ኤጀንሲ የዋስትና ገንዘቡ ተመላሽ እንዲደረግለት ለማድረግ ኤጀንሲው ፍቃዱን መመለስ አለመመለሱ፣ አስቀድሞ የተሰጠው ፍቃድ ካልተመለሰ ፍቃድ ሳይመለስ የዋስትና ገንዘቡ ሊመለስ የሚገባ ስለመሆን አለመሆኑ፣ እንዲሁም ኤጀንሲው ፣ እንዲሁም ኤጀንሲው ለሥራ ወደ ውጪ አገር ለላካቸው ዜጎች መብትና ደህንነት ማስከበሪያ በባንክ ያስያዘው የዋስትና ገንዘብ እንዲለቀቅለት ሊያሟሉ የሚገባቸው ሁኔታዎች የተሟላ መሆን አለመሆኑን ከክርክርና ማስረጃ አንጻር ታይቶና በአግባቡ ተገናዛቦ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ። የውጪ ሀገር ስራ ስምሪት አዋጅ ቁጥር 923/2008 አንቀጽ 60(5)፣ አንቀጽ 78	171530	የኢፌድሪ ሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር እና አቶ ሱሌጣን ጃቢር መሀመድ	ግንቦት 29 2011 ዓ.ም.	ቀን
1927.	በፍርድ ክልከላ የተደረገበት ሰው ክልከላው እንዲወሰን ያደረጉት ምክያቶች በቀሩ ጊዜና የተከለከልው ሰው ንብረቱን ለመምራትና ለማስተዳደር የሚችል የሆነ እንደሆነ በተደረገው ክልከላ ምክንያት ሌላ አዲስ ክስ ማቅረብ የማይችል ቢሆንም የተደረገው ክልከላ እንዲነሳለት አቤቱታ ማቅረብ የሚችል ስለመሆኑ። በፌ/ህግ ቁጥር 351(1) ፣377፣378	167560	አቶ ቢቂላ አያሞ እና አቶ አሊቢ ቂላ	30/09/2011	482

www.abyssinialaw.com

ባንክ

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 5					
1928.	ገንዘብን በአደራ ለማድረስ የተቀበለ ባንክ አደራ አስቀማጩ ይሰጥልኝ ላለው ሰው እስካልሰጠ ድረስ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 898(1)	25306	አቶ ተስፋዬ ገለቴ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ህዳር 12/2000	284
ቅጽ 6					
1929.	የመድን ሰጪ አካል ኃላፊነት በመድን ሽፋን ፖሊሲው ላይ ከተጠቀሰው የገንዘብ መጠን በላይ ሊሆን የማይችል ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 665(2)	23363	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ አቶ ፈርሀን አህመድ (ሦስት ሰዎች)	ግንቦት 26/2000	33
ቅጽ 7					
1930.	በህግ ተቀባይነት ያለው የኢንሹራንስ ውል የሚቋቋምበት አግባብ	24703	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሚያዝያ 9/1999	225

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1725, 1727 የንግድ ህግ ቁጥር 651, 654, 657		እና የቤንሻንጉል ጉሙዝ ብ/ክ/መ/ት/ቢሮ		
1931.	ባንኮች ከሚሰጡት ብድር እና የመያዣ ውል ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮች ¾አዋጅ ቁ. 97/90"ን" ዓላማ እንዲሁም አዋጁን ለማስፈፀም በባንኮች የሚወጡትን የፎርክሎዠር መመሪያዎችና አግባብነት ያላቸውን ህግጋት ግምት ውስጥ በማስገባት እልባት ማግኘት ያለባቸው ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 97/90 አንቀጽ 3 እና 4, አዋጅ ቁ. 216/92	16218	የኢትዮጵያ ልማት ባንክ እና እነ ወ/ሮ አስካለ ሁንዴ(ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 16/2000	31
1932.	ለባንክ በመያዣነት በተሰጠ የማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የሚኖር የቀዳሚነት መብት የፍ/ብ/ህ/ቁ. 3088, 3052, 3081,3059	25863	የኢት/ልማት ባንክ እና የኢት/ንግድ ባንክ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 26/2000	38
ቅጽ 9					
1933.	ዕቃዎችን ለሚያጓጉዝ የጭነት መኪና የተገባ የመድን ዋስትና ጋር በተያያዘ በመኪናው ላይ ተሣፍሮ ሲሄድ ለነበረና አደጋ ለደረሰበት ሰው መድን ሰጪው		የኢትዮጵያ መድን	ሰኔ	

www.abyssinialaw.com

	የጉዳት ካሣ የመክፈል ኃላፊነት የሌለበት ስለመሆኑ	42139	ድርጅት እና ብያን ኡመር	30/2001	124
1934.	ኢንሹራንስ ሰጪ በውሉ መሠረት ከፈፀመ በኋላ በተሸሸገ ወይም በሀሰት ቃል የቀረበ ጉዳይ አጋጥሟል በሚል የሚያቀርበው አቤቱታ የተሸሸገውን ወይም በሐሰት የቀረበውን ቃል ካወቀበት ቀን ጀምሮ ባለው ሁለት ዓመት ጊዜ ውስጥ ካላቀረበ በይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የንግድ ህግ 674(1),(2)	42309	የኢትዮጵያ መንገዶች ባለስልጣን እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሰኔ 30/2001	126
1935.	በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የመያዣ መብት ያለው ባንክ በንብረቱ ላይ ሊኖረው የሚችለው የመብት አድማስ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 3059/1/, 3088/1/, 3110/ሐ/	36013	ወ/ሮ ዘምዘም ኑሩ እና የኢትዮጵያ ልማት ባንክ	ታህሣሥ 21/2001	46
ቅጽ 10					
	በብድር ለተሰጠ ገንዘብ በመያዣነት የተያዘ ንብረት መድን የተገባለት ሆኖ አደጋ የደረሰበት እንደሆነ አበዳሪው ንብረቱን በመያዣ የያዘበት ብድር ዋጋ	38572	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ጥቅምት	329

www.abyssinialaw.com

	ዋስትና ከተገባለት የገንዘብ መጠን ያነሰ እንኳን ቢሆን መድን ሰጪው እንዲከፍለው ሊጠይቅ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2858		እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	17/2002	
1936.	ባንክ በመያዣ መልክ የያዘውን የተበዳሪ ንብረት በአዋጅ ቁ. 97/90 መሠረት በመሸጥ ላይ እያለ በሌላ በኩል ደግሞ በተበዳሪው ላይ በፍ/ቤት ክስ መስርቶ ዕዳው እንዲከፈለው ለመጠየቅ የሚችል ስለመሆኑ	44164	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ሐሰን ኢብራሂም	ታህሣሥ 8/2002	332
1937.	የኢንሹራንስ ውልን መሠረት በማድረግ የሚቀርብ ክስ በሁለት ዓመት ይርጋ የሚታገድ ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 674(1),754(1)	46778	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ	የካቲት 24/2002	336
1938.	የመድን ሰጭ ኃላፊነት በመድን ውሉ ላይ ከተመለከተው የገንዘብ መጠን ሊበልጥ የማይችል ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 665(2)	46808	አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ እና ወ/ሮ ጫልቱ ሚደግሳ	ሚያዝያ 6/2002	339
1939.	ለአንድ ንብረት መድን የገባ ሰው በንብረቱ ላይ የደረሰው ጉዳት ሙሉ ውድመት ሊባል የሚችል ቢሆንም ካሣ ሊከፈለው የሚችለው ጉዳት በደረሰ ጊዜ	48698	አዋሽ ኢንሹራንስ ኩባንያ	ግንቦት	341

www.abyssinialaw.com

	ዕቃው ከሚያወጣው ዋጋ ሳይበልጥ ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 678		እና አቶ ሣሙኤል አለሙ	19/2002	
1940.	መድን ሰጪ የሆነ ወገን በመድን ገቢው እግር በመተካት ባለዕዳ የሆነ ወገን ላይ ጥያቄ ባነሣ ጊዜ ባለዕዳው ከመድን ገቢው ጋር የሚፈጠር አለመግባባትን ከፍርድ ቤት ውጪ በሽምግልና ለመጨረስ የተስማማን በመሆኑ መድን ሰጪው በፍርድ ቤት ክስ መስርቶ ሊጠይቅ አይችልም በሚል የሚያቀርበው አቤቱታ የህግ መሠረት የሌለው ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁ. 683(1)	39902	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና ወ/ሮ ብሬ ሞሲሳ	ሰኔ 18/2002	344
1941.	አስቀድሞ የተደረገ ነገር ግን ባለመታደሱ ምክንያት የተቋረጠ (ያበቃ)ን የመድን ውል መሠረት በማድረግ ሊጠየቅ የሚችል የጉዳት ካሣ ስላለመኖሩ የንግድ ህግ ቁ. 666(2) እና (3)	52910	አቶ አንዳርጌ ታደሰ እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሐምሌ 28/2002	347
1942.	• የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2026 (1) ለባንኮችና ለደንበኞቻቸው መብት ልዩ ጥበቃ የሚያደርገው የፍ/ብ/ሀ/ቁ. 2473(2) ድንጋጌን ዋጋ በሚያሳጣ መንገድ ተፈፃሚ ሊሆን የማይገባ ስለመሆኑ • የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2026(1) በባንኮችና በሌሎች አበዳሪ ተቋማት እና ደንበኞቻቸው መካከል ያለውን ግንኙነት በተመለከተ ተፈፃሚነት የሌለው	29181	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ልየው ቸኮል	ታህሣሥ 20/2002	135

www.abyssinialaw.com

	የህግ ድንጋጌ ስለመሆኑ • ባንኮች ለደንበኞቻቸው ያበደሩትን የብድር ወለድ ያልተከፈለ መሆኑን በሰው ምስክር፣ የሰነድና ሌላ ማስረጃ በማቅረብ በፍ/ብ/ህ/ቁ. 2024(1) ስር የተደነገገውን የህሊና ግምት ለማስተባበል የሚችሉ ስለመሆኑ		(ሁለት ሰዎች)		
1943.	ባንክ በሐዋላ ለማድረስ የተቀበለውን ገንዘብ ለተገቢው ሰው አልደረሰም በሚል ኃላፊነት አለበት ሊባል የሚችለው ተገቢውን ጥንቃቄ እና የተለመደውን አሰራር ሳይከተል የቀረ እንደሆነ ወይም መጭበርበሩ የተረጋገጠ እንደሆነ ስለመሆኑ	48269	አቶ ሸረፈዲን አብደ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	የካቲት 24/2002	369
ቅጽ 12					
1944.	በባንክ ከተቀመጠ ገንዘብ ጋር በተያያዘ ትክክለኛው ገንዘብ አስቀማጭ ከሆነ ሰው ውጭ ለሆነ ሰው ገንዘብ ወጪ ተደርጐ የተከፈለ እንደሆነ ባንኩ በሃላፊነት ሊጠየቅ የሚችለው ተገቢውን ጥንቃቄ ያላደረገ ወይም የባንኩን የተለመደ አሰራር ሳይከተል የሰራ መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ	41535	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ ግሎሪ ኃላ/የተ/የግ/ማህበር /አራት ሰዎች/	ጥቅምት 03/2003	420
1945.	በንግድ ህጉ የመድን ሰጪን ግዴታና ኃላፊነት በተመለከተ የቀረቡ ድንጋጌዎች መድን ሰጪው ከመድን ገቢዉ ጋር አንዳንድ ኃላፊነቶችን ለማስቀረት በሚል	50199	ግሎባል ኡንሹራንስ ኩባንያ	ታህሳስ 27/2003	423

www.abyssinialaw.com

	ከተስማሙባቸው ድንጋጌዎች ጋር ተገናዝበው ሥራ ላይ መዋል ያለባቸው ስለመሆኑ የንግድ ህግ ቁጥር 664/1/		እና አቶ አያሌው ወርቁ		
1946.	• ባንኮች ላበደሩት ገንዘብ በመያዣነት የያዙትን የማይንቀሳቀስ ንብረት በዕዳ መክፈያነት በሐራጅ ለመሸጥ የተሰጣቸውን ስልጣን በተግባር ሲያውሉ ህግን በመተላለፍ በባለዕዳው ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂነት ያለባቸው ስለመሆኑ • በመያዣነት የተያዘውን ንብረት በሐራጅ ለመሸጠም የፍርድ ቤት ውሣኔ ወይም ፈቃድ የማያስፈልጋቸው ስለመሆኑ • አበዳሪ የሆነ ባንክ በአዋጅ ቁ. 97/90 የተሰጠውን ስልጣን /መብት/ ትቷል (waive) ሊባል ስለሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 394-449 አዋጅ ቁ. 97/90 አንቀጽ 3, 6	65632	ህብረት ባንክ አ.ማ እና አቶ አሊ አብዱ	ሐምሌ 13/2003	427
1947.	መድን ገቢ የሆነ ወገን ጉዳት የደረሰበትን መድን የተገባለት ንብረቱ ምክንያታዊ በሆነ ጊዜ ውስጥ ሊጠገንለት /ሊካስ/ ያልቻለ መሆኑን በተረዳ ወቅት በዚህ ምክንያት ሊከሰት የሚችለውን የጉዳት ኪሣራ ለመቀነስ አስፈላጊ የሆኑ ተግባራትን የመፈፀም ግዴታ ያለበት ስለመሆኑ	47076	አፍሪካ ኢንሹራንስ /አ.ማ/ እና ወ/ሮ ጣይቱ አመዴ	መስከረም 25/2003	430

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1802				
1948.	ግዴታውን ለመፈፀም ያልቻለን ተበዳሪ ንብረት አበዳሪ ባንክ በአዋጅ ቁ. 97/90 በንብረቱ ግምት ከተረከበ በኋላ ቀሪውን ዕዳ በተመለከተ የሚያቀርበው ጥያቄ በይርጋ ይታገዳል ለማለት የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1846	56010	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ ቃድሮ ኑሬ	ሐምሌ 29/2003	435
ቅጽ 13					
1949.	በፎርክሎዠር ህግ መሰረት የሚከናወን ሐራጅ በፍ/ቤት የሚሰረዝበት አግባብ ስላለመኖሩና ሐራጁ በህግ አግባብ ያለመከናወኑ በባንኩ ላይ የጉዳት ካሣ ተጠያቂነትን የሚያስከትል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.97/90 አንቀፅ 7, አዋጅ ቁ.216/92 የፍ/ብ/ሥ/ሣ/ህ/ቁ 447(1), 423(2) የፍ/ብ/ህ/ቁ 2143(1), 2027, 2028, 2035	68708	እነ የአቶ ናስር አባጃቢር አባጅፋር ሚስትና ወራሾች(ሶስት ሰዎች) እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ታህሣሥ 05/2004	464
1950.	ባንክ ለሰጠው ብድር በመያዣነት የያዘውን ሁለትና ከዚያ በላይ የሆኑ ንብረቶች አሻሻጥ ቅደም ተከተል ጋር በተገናኘ አቤቱታ ሊቀርብበትና ፍ/ቤቶችም ውሣኔ ሊሰጡበት የሚያስችል የህግ አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	70824	ወጋገን ባንክ አ.ማ እና እነ አቶ ብሩክ ጫካ (ሠባት	የካቲት 27/2004	467

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ97/90 አንቀፅ 7, 6 አዋጅ ቁ.216/92		ሠዎች)		
1951.	• የደረሰን ጉዳት ከመካስ ጋር በተገናኝ በንግድ ህጉ እውቅና ስለተሰጣቸው የመድን ሽፋን (የኢንሹራንስ ውል) አይነቶችና ባህሪያት • ለንብረት የሚሰጥ የኢንሹራንስ ሽፋን አደጋው በደረሰበት ጊዜ ንብረቱ የነበረውን ዋጋ ለመካስ የሚያስችል መሆን ያለበት ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ ቁ. 654(2)(3),657, 674, 675, 688, 665, 678, 681, 680	69966	አቶ በላቸው እሸቴ እና የኢትዮጵያ መድን ድርጅት	ሚያዝያ 10/2004	472
1952.	• የፍርድ አፈፃፀም ጥያቄ በህጉ በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ ቀርቦ የባለዕዳው ንብረት እዳውን ለመሸፈን ባለመቻሉ በከፊል ተፈጽሞ ከቆየ በኋላ የፍርድ ባለመብት የባለዕዳውን ንብረት አፈላልጌ በማግኘት አፈፃፀሙን ለመቀጠል ሲፈልግ ይርጋ ሊቆጠር ስለሚችልበት አግባብ፣ • አበዳሪ የሆነ ባንክ ከዕዳው አከፋፈል ጋር በተያያዘ በባለዕዳው ላይ የአፈፃፀም ክስ መስርቶ እንደ ፍርዱ ለመፈፀም የማይችል መሆኑ የተረጋገጠ ከሆነ በሌላ ጊዜ በባለዕዳው ንብረት ላይ በፍርድ ባለመብቱ የሚቀርበው የአፈፃፀም አቤቱታ ላይ ተፈፃሚ የሚሆነው የይርጋ ጊዜ መቆጠር ስለሚጀምርበት ጊዜ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 384, 329(2) አዋጅ ቁ. 97/90	74898	የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እና እነ አቶ ፍቃዱ ተስፋዬ (ሶስት ሰዎች)	ሚያዝያ 25/2004	475

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 14					
1953.	መድን ሰጪ የሆነ አካል በመድን ውሉ ለተመለከተው አደጋ ብቻ ለመድን ገቢው የመድን ሽፋን ለመስጠት የሚገደድ ስለመሆኑ፣ የንግድ ህግ ቁ. 663(1),665(1)	76977	ኒያላ ኢንሹራንስ (አ.ማ) እና እነ አዋሽ ኢንሹራንስ (አ.ማ) (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 07/2005	
ቅጽ 15					
1954.	የመሬት አስተዳደር ጽ/ቤት ቀድሞ የተሰጠን የቤትና ቦታ ካርታና ፕላን ጠፍቷል በሚል ሲጠየቅ በምትኩ ሌላ ሊሠጥ የሚገባው በ3ኛ ወገኖች ላይ ሊያስከትል የሚችለውን ጉዳት ለማስወገድ በቅድሚያ ጠያቂው በቂ ዋስትና እንዲሰጥ በማድረግ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1197(2)	81023	አቶ ገላና ኦልጅራ እና እነ አቶ ገዛኸኝ ፋይስ (ሶስት ሰዎች)	ግንቦት 5/2005	433
1955.	•አንድ የመንግስት ሠራተኛ መ/ቤቱን በመወከል ተቋሙ ከ3ኛ ወገን ጋር ካለው አለመግባባት ጋር በተገናኘ በግልግል ዳኝነት ጉባኤ አባልነት በዳኝነት ተሰይሞ ለጉባኤው የሚከፈለውን አበል ክፍያ መወሰኑ የዲሲፕሊን ጥፋት ፈጽሟል ሊያስብለው የሚችል ስላለመሆኑ፣ •በግልግል ዳኝነት ጉባኤ ዳኝነት የተሰየመ ዳኛ በህግ ስላለበት ኃላፊነት፣	80301	አቶ አንተነህ ሲሳይ እና የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ፍትህ ቢሮ	ሚያዝያ 24/2005	440

www.abyssinialaw.com

	•የግልግል ዳኛ ሆኖ የተሰየመ ሰው በግልግል ዳኝነቱ የተጣለበትን ኃላፊነት በአግባቡ ካልተወጣ በወንጀል ተጠያቂነት የሚኖርበት ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 351(2)(መ), 317, 318(መ) የወንጀል ህግ አንቀጽ 399 የአ.አ ከተማ አስተዳደር ምክር ቤት አዋጅ ቁ. 6/2000 አንቀጽ 31				
1956.	የመንግስት የልማት ድርጅት ወደ ግል ይዞታነት፣ ወይም ወደ አክስዮን ማህበር፣ በሚለወጥበት ወይም ወደ ቀድሞ ባለሀብቱ በሚመለስበት ጊዜ ወደ አዲሱ ባለቤት የማይተላለፉ ሒሣቦችን ለመሰብሰብ ዕዳዎችን ለመረከብና የፍርድ ቤት ጉዳዮችን ለመከታተል ስልጣን የተሰጠው የመንግስት የልማት ድርጅቶች ባለአደራ ቦርድ ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 208/92 አንቀጽ 5፣6	88060	የኮምቦልቻ ቆዳ ፋብሪካ አ/ማህበር እና አቶ ምስጋናው ጥሩነህ	መስከረም 23/2006	444
1957.	• የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳዳር በከተማው ክልል ውስጥ የሚገኘውን መሬትና የተፈጥሮ ሀብት የማስተዳደር ሥልጣን ያለው ስለመሆኑ፣ • የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር በህግ የተሰጠውን የማስተዳደር ስልጣን መሠረት በማድረግ በከተማው ክልል ውስጥ የሚገኘውን መሬት በተመለከተ የከተማዋን መሪ ፕላን እንዲሁም የከተማውን ማህበረሰብ ፀጥታና ደህንነት ታሣቢ በማድረግ በከተማው የሚገኝ ቦታ (መሬት) ለምን ለምን አገልግሎት መዋል እንዳለበት የመወሰን ስልጣንና ኃላፊነት ያለው ስለመሆኑና ይህንን	88959	የልደታ ክፍለ ከተማ ወረዳ 6 አስተዳደር ጽ/ቤት እና ደብረ አማን ተክለኃማኖት ቤተክርስቲያን	ህዳር 17/2006	447

www.abyssinialaw.com

	ታላፊነቱን ለመወጣት የሚያደርገው እንቅስቃሴ እንደ የሁከት ተግባር ሊቆጠር የማይችል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁጥር 361/95 አንቀጽ 11(2)(ለ)(ሰ), 38				
1958.	በአቃብያነ ህግ ሙያ የተሰማሩ ሠዎች ላይ ከዲሲፕሊን ጉዳዬች ጋር በተያያዘ ክስ በቀረበ ጊዜ ጉዳዩ በተዋረድ በተቋቋሙትና ስልጣን በተሰጣቸው አካላት ታይቶ ሊወሰን ስለሚችልበት አግባብ፣ የአቃቤ ህግ መተዳደሪያ ደንብ ቁ. 44/1991 አንቀጽ 78, 79, 82(1)(2), 83(1)(3), 84(ሀ), 85, 86(ሀ) የኢ.ፌ.ዴ.ሪ ህገ መንግስት አንቀጽ 25, 37	92546	አቶ አብዱራዛቅ ኢብራሒም እና የኢ.ፌ.ዲ.ሪ ፍትህ ሚኒስቴር ዐ/ህግ	ታህሳስ 18/2006	450
1959.	አንድ ኢትዮጵያዊ የሆነ የበጎ አድራጎት ድርጅት ወይም ማህበር ከውጭ ምንጭ በህጉ ከተመለከው የገንዘብ መጠን በላይ እንዲሰበሰብ ሊፈቅድ የማይችል ስለመሆኑ፡- አዋጅ ቁ. 621/2001 አንቀጽ2/2/፣3/4/፣14/5/፣14/2/፣6፣90፣111/2/፣112፣ 108፣110 ደንብ ቁጥር 168/2002 አንቀጽ 18/3/፣10/2/፣36	75877	የኢትዮጲያ የህግ ባለሙያ ሴቶችማህበር እና የበጎ አድራጎት ድርጅቶችና ማህበራት ኤጀንሲ	መስከረም 23/2005	454
ቅጽ 16					

www.abyssinialaw.com

1960.	አግባብ ባለው የዩኒቨርስቲ አካል በተሰጠ አስተዳደራዊ ውሳኔ የዩኒቨርሲቲ መምህራን ቅሬታ ሲኖራቸው የይግባኝ መብት ያላቸው ስለመሆኑ፤ ይግባኙን የማስተናገድ ስልጣን የፌደራል የመንግስት ሠራተኞች አስተዳደር ፍ/ቤት ስለመሆኑ፣	101271	መ/ር ግዛቸው ጥሪት እና ወሎ ዩኒቨርሲቲ	ሐምሌ 30/2006	297
1961.	አንድ ሰው የፖሊስ ቅጥር ፎርም የሚል ስያሜ የያዘ ሰነድ ስለሞላ ወይም በቅጥር ፎርሙ በሕጉ አግባብ የሚገኙት ማዕረጎች ተሰጥተውት የጥቅማ ጥቅሙ ተጋሪ መሆኑ ብቻ ጉዳዩን በፖሊስ መተዳደሪያ ደንብ መሰረት እንዲዳኝ ማድረግ ተገቢ ስላለመሆኑ፡- አዋጅ ቁ.720/2004 አንቀፅ 2(1) የፌዴራል ፖሊስ አባላት መተዳደሪያ የሚኒስተሮች ምክር ቤት ደንብ ቁ.268/2005 አንቀፅ 3፣4፣5፣6(1) እና 7	99367	ዶ/ር ሕሊና ፍቅሬ እና የፌዴራል ፖሊስ ሆስፒታል	ሐምሌ 29/2006	304
ቅጽ-17					
1962.	አንድ የባንክ ደንበኛ ከባንኩ ጋር በገባው ውል መሰረት የቁጠባ ሂሳቡን በኤ.ቲ.ኤ.ም ካርድ ሲያንቀሳቅስ ቆይቶ ነገር ግን በአጋጣሚ ካርዱ ቢጠፋ እና ይሄንኑ በፅሁፍ ለባንኩ ካሳወቀ ከዚያ በኋላ በሂሳቡ ላይ ለሚደርስ ጉድለት	96309	ዳሽን ባንክ አክስዮን ማህበር እና	መስከረም 27/2007 ዓ.ም	248

www.abyssinialaw.com

	ባንኩ ታላፊ ስለመሆኑ፡-		አቶ አበባየሁ ግርማ		
ቅጽ-20					
1963.	የመድን ሥራ የሚሰሩ የመድን ኩባንያዎች በመድን ፖሊሲ ውስጥ ፖሊሲውን ተጠያቂነትን አያስከትልም ወይም በፖሊሲው መሰረት የካሳ ክፍያ ጥያቄ መነሻ የሆነው ክስተት ከደረሰ በኃላ የተወሰነ ድርጊት ከተፈፀመ ወይም ሳይፈፅም ከቀረ ኃላፊነቱ ቀሪ ይሆናል የሚል የውል ሁኔታ ተፈፃሚነት የሌለው ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 559/2000 በአንቀፅ 6 ንዑስ አንቀፅ 1*	88135	ብሔራዊ የኢትዮጵያ ኢንሹራንስ (አ.ማ) እና ወ/ሮ ነፃነት ሀቤቤ	16/11/ 2005ዓ.ም	320
1964.	የመድን ውል ሽፋን ተጠቃሚ ለተገለገለበት ጊዜ በውሉ መሰረት የአርቦን ክፍያ መክፈል ያለበት ስለመሆኑ ፤ የአርቦን ክፍያ በአንድ ወር ጊዜ ባለመጠየቁ ውሉ እንደተቋረጠ ስለሚቆጠር ክፍያውን የመጠየቅ መብት፤ ጉዳት ከደረሰም ኃላፊነት ለመውሰድ አይገደድም ከሚል መደምደሚያ ለብድር (ዱቤ) ላይ ለተመሰረተ ግንኙነት ተፈፃሚ ሰላለመሆኑ ፤	117608	ኢትዩጵያ መድን ድርጅት እና የኖሌ ካባ ወረዳ ጤና ጥበቃ ፅ/ቤት	23/1/2008 ዓ.ም	323

www.abyssinialaw.com

	የን/ሕ/ቁ 666 (4)				
1965.	ከአንድ በላይ የሆኑ ከሳሾች በጋራ በመሆን የህብረት ክስ ሊያቀርቡ ስለሚችልበት ሁኔታ የመድን ሰጪውና የመድን ተቀባዩ ባደረጉት የመድን ሽፋን ውል ላይ የማግለያ ድንጋጌ በስምምነታቸው እስካሰፈሩ ድረስ ይኸው ሊጠበቅ የሚገባ ስለመሆኑ *የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.35*	104544	የኢትዮጵያ መድን ድርጅት እና እነ አቶ ፀጋብ ገብሩ	25/9/2008 ዓ.ም	328
1966.	ለአንድ ንብረት የሚከፈለው የኢንሹራንስ ገንዘብ ***የመያዣ መብት ላለቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ይሰጣል*** የሚለው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ኢንሹራንስ ሰጪው ላልተከፈለ የአርቦን ክፍያ ኢንሹራንስ ገቢውን ከመጠየቅ ውጪ የመያዣ መብት ያለውን አካል መጠየቅ የማይችል ስለመሆኑ የን/ሕ/ቁ.684(1)	115763	ብሔራዊ የኢትዮጲያ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ እና የኢትዮጲያ ንግድ ባንክ	9/02/2009 ዓ.ም	334

www.abyssinialaw.com

ቅፅ 24

1967.	አንድ የመድን ገቢ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር መድን የተገባለት ተሽከርካሪ ለይ አደጋ መድረሱን በተገባለት የመድን ዉልም ሆነ በሕግ የተመለከተዉን ለመድን ሰጭዉ አደጋን የማሳወቅ ቅዴመ ሁኔታ በአግባቡ አሟሌቶ እያለ መዴን ሰጪው ለ3ኛ ወገን የከፈለውን ካሳ መድን ገቢው መልሶ ለመድን ሰጪው የሚከፈፍልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ	161598	አቶ ሰለሞን በቀለ እና ኢትዮ ላይፍ ኤንዴ ጀኔራል ኢንሹራንስ አ.ማ	የካቲት 13ቀን 2011 ዓ.ም	215
1968.	የኢንሹራንስ ፖሊሲ የኢንሹራንስ ዉሉ አካል በመሆኑ በኢንሹራንስ ፖሊሲዉ ላይ የተመለከተዉ ቃል የኢንሹራንስ ዉል ቃል ተደርጎ ሊወሰድ የሚገባ ስለመሆኑ የፌ/ብ/ሕግ ቁጥር 1733፣የንግዴ ሕግ ቁጥር 657(1 እና 2)	160602	አቶ ነጋ ባንቲሁን እና የኢትዮጵያ መድን ዴርጅት	ኅዲር 30 ቀን 2012 ዓ/ም	222
1969.	የመድን ድለላ አገሌግልት የኮሚሽን ክፍያ ስለሚከፈልበት አግባብ የንግዴ ህግ አንቀጽ 56(1)፣ የመድን ሥራ አዋጅ ቁጥር 746/2004 አንቀጽ 2(19)	158262	ናይሌ ኢንሹራንስ ኩባንያ አ.ማ እና ጀነራሌ ኢንሹራንስ ብሮከርስ	ሀምላ 30 ቀን 2011 ዓ.ም.	232

www.abyssinialaw.com

1970.	• የአክሲዮን መተላለፍ ገዥና ሻጭን ለማስገደድ በጽሁፍ መደረግ ያለበት ሲሆን ማህበሩን ለማስገደድና የተላለፈለት ሰዉ በባለአክሲዮንነት ሙለ መብት ለመጠቀም ስለአክሲዮን መተላለፍ ማህበርተኞች የተስማሙበት ዉሳኔ በአክሲዮኖች መዝገብ ሊመዘገብ የሚገባው ስለመሆኑ • የአክሲዮኖች መተላለፍ በ3ኛ ወገን ሊይ መቃወሚያ ሊሆን የሚችለዉ ስለአክሲዮኖች መተላለፍ ዉሉ ሲኖር ወይም ማህበርተኞቹ የአክሲዮኖችን መተላለፍ ተቀብለዉ የተስማሙበት ሰነዴ በሰነድች ማረጋገጫና ምዛገባ ጽ/ቤት ተረጋግጦ መመዛገቡ ሳይሆን የአክሲዮኖቹ መተላለፍ በንግዴ ሚኒስቴር የአክሲዮኖች መዛገብ ሊይ ሲመዘገብ ስለመሆኑ የንግዴ ሔግ አንቀጽ 522 እና 523 /3/	103472	የኢት/ንግዴ ባንክ ነ/ፈጅ ኢትዮጵያ ታመነ እና እነ አቶ ጌታነህ ምናሇ	27/01/2008 ዒ.ም	238
1971.	በአንድ የአፈፃፀም መዝገብ የፍርድ ባለዕዳ የነበሩ ታ/የተ/የግ/ማህበር አክሲዮኖች በፍ/ቤት በተሰጠ ዕግድ ትዕዛዝ ለ3ኛ ወገን እንዳይተላለፍ ከመታገዳቸው በፊት አክሲዮኖቹ ለሌላ ወገን በሽያጭ ስለመተላለፋቸው አክሲዮኖች በሀራጅ ተሸጠዉለፍርድ ባለመብት እንዲከፈል የተሰጠ የአፈጻጸም ትዕዛዝ እንዲነሳ የሚቀርብ መቃወሚያ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የንግድ ሕግ ቁጥር 522፣523(3)	154564	እነ አብደሰሊም ሰይደ አብዳ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ግንቦት 28ቀን 2011 ዓ.ም	244

www.abyssinialaw.com

1972.	አንዴ ባንክ ለደንበኛው ክፍያ የፈጸመዉ በዋናነት ተከፊዩ ሰዉ ብቻ ያዉቀዋል ተብል የሚገመተዉን ፍሬነገር ማለትም ገንዘቡን የላከዉ ሰዉ ማንነት፤የተላከዉ ገንዘብ መጠን፤የሚስጥር ቁጥር እና የተላከለት ሰዉ ስም እና ተከፊዩ ሰዉ የሰጠዉ መረጃ ተዛማጅና ትክክል መሆናቸዉ በተለመደዉ አሰራር መሰረት በማረጋገጥ እስከሆነ ድረስ ክፍያዉን የተቀበለዉ ሰው ሀሰተኛ የቀበሌ መታወቂያ ይዞ የቀረበ ለማይገባው ሰዉ ነዉ በሚል ምክንያት ባንኩ በድጋሚ ገንዘቡን እንዲከፍል የሚገዳድበት የህግ ምክንያት የላሌ ስለመሆኑ አዋጅ ቁጥር 592/2000 አንቀጽ 2/2/መ/፣ 53	188419	አባይ ባንክ አ.ማ እና አቶ ማርቆስ ጋትሮ	መስከረም 25 ቀን 2012ዓ.ም	252

www.abyssinialaw.com

አፍጻጸም

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 3					
1973.	በጨረታ ለገዛው ንብረት ገዢ ዋጋውን ሳይከፍል ወይም ግዴታውን ሳይፈጽም ከቀረ ፍርዱን የሚያስፈጽመው ፍ/ቤት ሊከተለው ስለሚገባው ስነ-ስርዓት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 429	18199	ዶ/ር ምናሴ እሸቴ እና እነ ግርማ አያና (ሰባት ሰዎች)	ህዳር 7/1998	97
ቅጽ 4					
1974.	በአፈፃፀም ጉዳይ በስህተት በፍ/ባለመብት እጅ ስለገባ የከተማ መሬት ይዞታ	15557	ወ/ሮ አልማዝ ዓለማየሁ እና አቶ ብርሀኑ ተሊላ	መጋቢት 11/1999	50
ቅጽ 6					
1975.	ፍርድ ባልተሰጠበት ጉዳይ ላይ የሚሰጥ የአፈፃፀም ትዕዛዝ ተገቢነት የሌለው	29949	የኢትዮጵያ ኤሌትሪክ	ሐምሌ	34

www.abyssinialaw.com

	ስለመሆኑ		ሃይል ኮርፖሬሽን እና አቶ ዋሲሁን አዳነ	19/1999	
ቅጽ 7					
1976.	ባንክ ለሰጠው ብድር በመያዣነት እጁ ያስገባውን የተበዳሪ ንብረት በመጀመሪያም ሆነ በሁለተኛው የሃራጅ ጨረታ ለሽያጭ አቅርቦ ገዢ ያልተገኘ እንደሆነ ንብረቱን ሊያስቀር የሚችለው ለመጀመሪያው ጨረታ መነሻ በተሰጠው የዋጋ ግምት መሰረት ስለመሆኑ	19283	ወ/ሮ መድሐኒት ታይሉ እና የኮንስትራክሽንና ቢዝነስ ባንክ	መጋቢት 9/2000	308
1977.	በሀራጅ ጨረታ የአሻሻጥ ስርዓት ላይ "ግዙፍ የሆነ ጉድለት" ወይም ትክክለኛ ያልሆነ ተግባር እንደተፈፀመ ሊቆጠር የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 422/3/, 428/5/, 455, 428/1/	22481	አቶ ክፍሌ ወልዴ እና ፔትራም ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር	መጋቢት 4/2000	340
1978.	ከንብረት ክፍፍል ጋር በተያያዘ በዋናው ጉዳይ አከራካሪ የሆነው ንብረት መካፈል ከተቻለ እንዲካፈል ካልሆነ ደግሞ በባለሙያ ተገምቶ እንዲካፈሉ በሚል የተሰጠን ፍርድ መነሻ በማድረግ የአፈፃፀም ችሎት /ፍ/ቤት/ ከተከራካሪ	23733	እነ ሃፍቶም ገ/እራሃ (ሁለት ሰዎች)	ህዳር 24/2000	353

www.abyssinialaw.com

	ወገኖች መካከል አንደኛው ግምቱን ከፍለው ንብረቱን እንዲያስቀሩ በሚል ትዕዛዝ ለመስጠት የማይችል ስለመሆኑ		እና እነ ሙሉ ካሣ (አራት ሰዎች)		
1979.	የማይንቀሳቀስ ንብረት ስመ ንብረት /ባለቤትነት/ ከሻጭ ወደ ገዥ ያለመዛወሩ ብቻ ሦስተኛ ወገኖች በሻጭ ላይ ሽያጭ የተካሄደበት ንብረት ላይ የጀመሩት አፈፃፀም እንዲቀጥል ለማስደረግ በቂ ሁኔታ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 2878	23989	አቶ ደስታ ሠርዳ እና የመተከል ዞን ፍትህ መምሪያ	ታህሳስ 17/2000	356
1980.	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418 መሰረት አቤቱታ ሊቀርብ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358,418	25031	ወ/ሮ አልታየወርቅ ታ/ማርያም እና አቶ ዓለማየሁ ገለቱ	ታህሳስ 1/2000	360
1981.	• የማይንቀሳቀስ ንብረት በሃራጅ በሚሸጥበት ጊዜ በሃራጅ እንዲሸጥ የሚወጣው ማስታወቂያ ለ30 ቀናት መቆየት ያለበት ስለመሆኑ • ንብረቱ በመያዣ የተያዘ እንደሆነም የመያዣው ልክ ምን ያህል እንደሆነ በጨረታ ማስታወቂያ ላይ መገለጽ ያለበት ስለመሆኑ • ሽያጩ ባልተገባ መንገድ ተከናውኗል ከተባለም ጨረታው በድጋሚ	26553	የባህርዳር ልዩ ዞን ገንዘብ መምሪያ እና የኮንስትራክሽንና ቢዝነስ ባንክ እና ሙክታር መሐመድ	ሐምሌ 3/1999	363

www.abyssinialaw.com

	መካሄድ ያለበት ስለመሆኑ • በመያዣ የተያዘን ንብረት በሌላ ባለገንዘብ ጠያቂነት እንዲሸጥ ሊደረግ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ሕ/ቁ. 3059/1/, 3084, የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418, 426, 423/2/ /ለ/, 445-447, 415				
1982.	በሽምግልና ጉባኤ አማካኝነት የተሰጠ ውሣኔ በፍ/ቤት ሊፈፀም የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 215/1/, 319/2/	27574	ወ/ሮ አለሚቱ ተረፈ እና የትግል ፍሬ ልብስ ስፌት ማኅበር	ጥቅምት 26/2000	370
1983.	ፍርድን በአግባቡ ውጤት ለመስጠት የአፈፃፀም ችሎት የፍርዱን ትክክለኛ ቃል እና መንፈስ መከተል ያለበት ስለመሆኑ	28019	አቶ ብርሀኑ ገ/እግዚአብሔር እና ወ/ሮ ገርጊስ ናይዝጊ	ታህሳስ 1/2000	373
1984.	በተያዘ ወይም በተከበረ ንብረት ላይ 3ኛ ወገኖች መብት ያቋቋምን ስለሆነ አፈፃፀም ሊቀጥል አይገባም በሚል አቤቱታ ያቀረቡ እንደሆነ ፍ/ቤት ተከራካሪ የሆኑ ወገኖች በአቤቱታው ላይ ያላቸውን ክርክር በቅድሚያ በመስማት	28154	የኪራይ ቤቶች ኤጀንሲ እና የኢትዮጵያ ንግድ ባንክ	ሚያዝያ 14/2000	376

www.abyssinialaw.com

	መወሰን ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 418/1/, 419				
1985.	ውሣኔን የሚያስፈጽም ፍ/ቤት በውሣኔው መሰረት ከማስፈፀም ወጪ በአፈፃፀም ጊዜ ዋናውን ፍርድ ሊለውጥ የሚችልበት የህግ መሰረት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 418	29344	ወ/ሮ ዝማም ሀሉፍ እና አቶ መረሣ ገ/ዮሐንስ	ግንቦት 5/2000	383
1986.	በዋናው ክርክር ገብቶ ተከራክሮ ውሣኔ ያላገኘ ተከራካሪ ወገን በአፈፃፀም ጊዜ ውሣኔ እንዲፈፀምለት ጥያቄ የሚያቀርብበት የህግ መሠረት የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 358, 418	29653	አቶ ነጋ ደምሴ እና ሃምሳ አለቃ አዲሱ ደምስ	መጋቢት 9/2000	391
ቅጽ 8					
1987.	በፍርድ አፈፃፀም ምክንያት የማይንቀሣቀስ ንብረት በሐራጅ ጨረታ ተካሄዶ ሽያጭ የተፈፀመ እንደሆነ ሽያጩ ሊፈርስ የሚችለው በአሻሻጥ ሥርዓቱ የተነሣ መብት ወይም ጥቅም ያለው ሰው ላይ ቀጥተኛ ጉዳት መድረሱ የተረጋገጠ እንደሆነ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 445	31963	አቶ አብዱልሐኪም ሁሴን እና እነ አቶ ቀነኒ ሁንዴ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 20/2001	391

www.abyssinialaw.com

1988.	የፍርድ ባለመብት ባለመቅረቡ የተዘጋ የአፈፃፀም መዝገብ ፍርድ ከተሰጠበት ጊዜ ጀምሮ በ10(አሥር) ዓመት ይርጋ ካልታገድ በቀር ሊንቀሳቀስ የሚችል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 384	35018	በዛብህ አበበ እና የመንግስት ቤቶች ኤጀንሲ	ጥቅምት 18/2001	394
1989.	የፍርድ አፈፃፀም ክርክር የሚጀመረው የፍርድ ባለመብት የሆነ ወገን በፍርዱ መሰረት እንዲፈፀምለት የአፈፃፀም ማመልከቻ ሲያቀርብ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378/1/ • የፍርድ አፈፃፀም ማመልከቻ መቅረብ ያለበት ፍርዱን ለሰጠው ፍ/ቤት ወይም የአፈፃፀም የውክልና ስልጣን ለተሰጠው ፍ/ቤት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 371,372	21359	የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን እና እነ አቶ ተገኝ ማንደፍሮ (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 28/2001	396
1990.	የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁጥሮች 358 እና 418 ተፈፃሚ የሚሆኑበት አግባብ	32143	መሐመድ አስማኤል ተርቢ እና መሐመድ አህመድ ኑር	ጥቅምት 18/2001	400

www.abyssinialaw.com

1991.	የአንድ ንብረት ወቅታዊ ዋጋ ማለት ንብረቱ ለጨረታ ሽያጭ ቀርቦ የሚያወጣው ዋጋ ስለመሆኑ	37503	አቶ ወልደዮሐንስ ታብተየስ እና ወ/ሮ ያምሮት ሸዋረጋ	መጋቢት 24/2001	402
1992.	የማይንቀሣቀስ ንብረት በሐራጅ ጨረታ ሊሸጥ የሚችልበት ሥነ- ሥርዓት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 426,428(2)	39175	ወ/ሮ በለጡ ጋሼ እና እነ አንዱአለም ቴድሮስ (ሦስት ሰዎች)	መጋቢት 24/2001	404
1993.	በቀጥታ ክስ ወቅት የተገመተ የንብረት ግምት በአፈፃፀም ወቅት በአይነት ካልተገኘ እና የንብረቱ ዋጋ በልጦ ከተገኘ አፈፃፀሙ ሊሆን የሚገባው ንብረቱን በአይነት ለመተካት በሚያስችል የወቅቱ ዋጋ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378, 392	39485	የህፃን ሠላማዊት ቴድሮስ ሞግዚት እና መምህር ሚካኤል ግደይ	መጋቢት 17/2001	407
1994.	በህግ አግባብ በፍ/ቤት የተሰጠ ውሣኔ በይግባኝ እስካልተሻረ ድረስ የሞራል ወይም የህሊና አስተሳሰብን መሠረት በማድረግ ብቻ ዋጋ አልባ ሊደረግ የማይችል ስለመሆኑ	38041	ታደሠ ገ/መስቀል እና እነ ሙሉጌታ ዘካርያስ (ሰባት ሰዎች)	መጋቢት 22/2001	410

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 9					
1995.	• አንድ ሰው በአፈፃፀም ሊገደድ የሚችለው በህግ አግባብ የተፈረደ ፍርድ ሲኖር ብቻ ስለመሆኑ • በግልፅ ፍርድ ያላረፈበት ጉዳይ ጋር በተያያዘ ሊፈፀም የሚችል ፍርድ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378	50148	እነ አቶ ወርቁ ደረጀ (ሁለት ሰዎች) እና አቶ አባርኪሮ ሁመድ	ሚያዝያ 4/2002	252
ቅጽ 10					
1996.	የውርስ ንብረት በጨረታ እንዲሸጥ ለማድረግ መነሻ ዋጋን ለመወሰን የሚቻልበት አግባብ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1083,1084	43888	አቶ ፀሐይ ወንድም እና እነ አቶ አያለው መለስ (ሁለት ሰዎች)	መጋቢት 23/2002	211
1997.	አንድ ተጋቢ በግሉ ያመጣው ዕዳ ከሌለኛው ተጋቢ የጋራ ንብረት እንዲከፈል የሚደረገው ዕዳውን ያመጣው ተጋቢ ዕዳውን ለመክፈል አለመቻሉ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የደቡ/ብ/ብ/ህ/ክ/መ እና የፌዴራል መንግስት የተሻሻለው የቤተሰብ ህግ	39837	አቶ ስመንጉስ አሰፋ እና መ/ት ምህረት ክበበው	ግንቦት 3/2002	213
1998.	አንድ ንብረት በፍርድ አፈፃፀም የተነሣ ሊያዝ የሚችለው በተሰጠው ፍርድ	46143	ወ/ሮ ድልበጌ ራሕመቶ	ሐምሌ	

www.abyssinialaw.com

	ባለዕዳ የሆነው ወገን ሃብት መሆኑ ሲረጋገጥ ብቻ ስለመሆኑ		እና እነ የባህር ትራንዚት አገልግሎት ድርጅት(ሁለት ሰዎች)	2/2002	215
ቅጽ 11					
1999.	በዕዳ ምክንያት በፍ/ቤት የተከበረ ንብረት እንዲሸጥ በተደረገ ጊዜ ንብረቱን ያስከበረው ወገን የሚኖረው መብት ከሽያጭ ገንዘቡ ላይ የቀዳሚነት መብት ካላቸው ባለገንዘቦች የሚተርፍ ካለ መውሰድ ነው እንጂ ንብረቱን በሽያጭ ውል የተነሳ ባለቤት የሆነን ወገን መጠየቅ ወይም ንብረቱን የመከተል ስላለመሆኑ	48042	ጉና ጠቅላላ ስራ ተቋራጭ እና እነ ቡሬ ባጉና የማዕድን ውሃ ፋብሪካ /ሦስት ሰዎች/	ጥቅምት 03/2003	426
2000.	የአፈፃፀም ክስና መጥሪያው ደርሶት የፍርድ ባለዕዳ ሳይቀርብ በሚቀርበት ጊዜ ፍርድ ቤቶች የሚከተሉት ሥርዓት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70/ሀ/"ን" ድንጋጌ መሰረት ያደረገ ስላለመሆኑ እና የተሰጠን ትዕዛዝም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78 መሠረት ለማስነሳት የሚቻልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 70/ሀ/, 78	53943	እነ ወ/ሮ አስካለ ደሣለኝ /ሁለት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ የትምወርቅ ታደሰ /ሁለት ሰዎች/	ህዳር 16/2003	428
2001.	በአንድ የፍርድ ባለዕዳ ላይ ከአንድ በላይ የሆኑ ባለገንዘቦች አፈፃፀም ሊቀጥል	40945	ኮለኔል ግርማ ሃይለስላሴ	ጥር	432

www.abyssinialaw.com

	የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 403, 378		እና አቶ አስማማው መንግስቱ	13/2003	
2002.	ፍርድን የሚያስፈጽም የአፈፃፀም ችሎት የተሰጠውን ፍርድ በአግባቡ ለማስፈፀም ተስማሚ ነው ብሎ የገመተውን ትዕዛዝ ለመስጠት የሚያስችል ስልጣን ያለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 392/1/	62804	እነ አቶ ብርሃን ገ/እግዚአብሔር እና ወ/ሮ ለታይ ገ/ጊዮርጊስ	ሰኔ 15/2003	437
2003.	በፍ/ብሔር ክርክር የተፈረደበት ሰው የፍርዱ አፈፃፀምን ለማሰናከል የተንቀሳቀሰ መሆኑ በተረጋገጠ ጊዜ እስከ ስድስት ወር በሚደርስ እስራት ሊቀጣ ስለመቻሉ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 389/1//ሀ//ለ/	63754	አቶ ዓለም ባህታ እና ወ/ሮ ኑኑሽ ሸህምሎ	ሰኔ 15/2003	440
2004.	• ፍርድን የሰጠ ፍርድ ቤት ፍርዱ በውክልና እንዲፈፀም ለሌላ ፍ/ቤት ትዕዛዝ ባስተላለፈ ጊዜ በውክልና ፍርድ ለማስፈፀም ስልጣን የተሰጠው ፍርድ ቤት ፍርድ ከሰጠው ፍርድ ቤት ማረጋገጫ እንዲላክለት ለመጠየቅ የሚችለው የፍርዱ ወይም የትዕዛዙ ግልባጭ ትክክለኛነት የሚያጠራጥር ስለመሆኑ በቂ ምክንያት ካለው ብቻ ስለመሆኑ • ፍርድን በውክልና እንዲያስፈጽም ትዕዛዝ የደረሰው ፍርድ ቤት ስለፍርዱ	66988	አቶ ቀደመ ተሾመ እና አቶ ኢብራሂም ሐመዱ	ሐምሌ 25/2003	443

www.abyssinialaw.com

	ትክክለኛነት ወይም በግልባጮቹ ላይ ስለሰፈረው ነገር ሌላ መግለጫና ማብራሪያ ሳይጠይቅ በተሰጠው ትዕዛዝ መሰረት ማስፈፀም ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 373/2/ 371/1/				
2005.	ፍርድን የሰጠ ፍ/ቤት ፍርዱ እንዲፈፀምለት ለሌላ ፍ/ቤት የውክልና ስልጣን ስለሚሰጥበት አግባብና የፍርድ አስፈፃሚ ፍ/ቤት የስልጣን አድማስ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 371-455	64354	አዋሽ ኢንተርናሽናል ባንክ አ.ማ እና ወ/ሮ ኡልባሬ ሰማን	ሰኔ 13/2003	445
2006.	ፍርድ የማይፈፀመው ፍርዱ በይግባኝ ስርዓት የተለወጠ እንደሆነ ወይም ፍርዱን ላለመፈፀም ህጋዊ ምክንያቶች ያሉ እንደሆነ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378, 386	59301	መምህርት አታቱ ከበደ እና ስቴፕስ አት.ኢዲኬሽናል ኃ.የተ.የግል ማህበር	ግንቦት 04/2003	450
2007.	በአፈፃፀም ደረጃ የሚገኝ ጉዳይ ጋር በተገናኘ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78/1/ ያለው አግባብነት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 78 /1/	52110	እነ ወ/ሮ ይህደጋ ሳሙኤል /ሁለት ሰዎች/ እና እነ ወ/ሮ አሰፉ ሳሙኤል	ታህሳስ 26/2003	453

www.abyssinialaw.com

			/አራት ሰዎች/		
2008.	• በክርክር ሂደት ተሳታፊ ያልነበረና ፍርድ ያልተሰጠበት ሰው ንብረት በፍርድ አፈፃፀም ሲያዝበት /በሃራጅ ሲሸጥበት/ ሊከተለው ስለሚገባው አካሄድ • በፍርድ ሊያዝ ስለሚችል ንብረት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 447/1/, 418, 234/1/ /ሠ/, 235/2/, 414/2/, 423, 425, 443, 453/1/ /3/	58009	እነ አቶ ስለሺ ወርቅነህ /ሦስት ሰዎች/ እና እነ አቶ ሁሪሳ ደመሳ /ሁለት ሰዎች/	ጥር 262003	457
2009.	ከግብር እና ተጨማሪ እሴት ታክስ ጋር በተያያዘ በአፈፃፀም ደረጃ የሚቀርብ የቀዳሚነት መብት ይከበርልኝ ጥያቄ የህግ መሰረት ያለውና ሊስተናገድ የሚገባ ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 285/94 አንቀጽ 32/1/ አዋጅ ቁ. 286/94 አንቀጽ 80/1/ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሀ/ቁ. 418	48997	የቦሌ ክ/ከ/ገቢዎች መምሪያ እና እነ አቶ መዓዛ ሸፈራው /ሁለት ሰዎች/	ጥቅምት 16/2003	465
ቅጽ 13					
2010.	ፍርድን ከማስፈፀም ጋር በተያያዘ በተጀመረ የአፈፃፀም መዝገብ የተሰጠ ትዕዛዝ ላይ ይግባኝ ቀርቦበት በበላይ ፍ/ቤት ትዕዛዙ ከተለወጠ የአፈፃፀም ሂደቱ መቀጠል ያለበት አፈፃፀሙን በጀመረው የበታች ፍ/ቤት ደረጃ መሆን	64129	ኢስላሚክ ሪሊፍ ኢትዮጵያ	ህዳር 21/2004	583

www.abyssinialaw.com

	ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 371-385		እና አቶ መሐመድ ሠይድ		
2011.	• ከፍርድ አፈፃፀም ጋር በተገናኘ የሚንቀሳቀስ ንብረት የሀራጅ ሽያጭን አስመልክቶ ተፈፃሚነት ያላቸው የሥነ-ሥርዓት ድንጋጌዎች • የሚንቀሳቀስ ንብረትን በተመለከተ የተካሄደ ጨረታ ሊፈርስ የሚችልበት አግባብ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.432-438, 445	70378	እነ አቶ ልኡልሰገድ አጥላባቸው (አራት ሰዎች) እና እነ ፍሎራ ኢኮ ፖወር ኃ/የተ/የግል ድርጅት (ሁለት ሰዎች)	ጥር 04/2004	585
2012.	ከፍርድ አፈፃፀም ጋር በተያያዘ በፍ/ቤት የተሰጠን ትዕዛዝ አለማክበር ስለሚያስከትለው ውጤት፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 156, 409(1) የፍ/ብ/ህ/ቁ.400	65814	ሚ/ር ቺዛኖ ቤነኛ እና አቶ ዘውዱ ወልደሥላሴ	የካቲት 29/2004	588
2013.	ለባልና ሚስት በብድር ገንዘብ የሰጠ ባንክ የባልና ሚስቱ ጋብቻ በፍቺ እንዲፈርስ ተወስኖ ንብረት ለመከፋፈል በአፈፃፀም ደረጃ ለሚገኝ ፍ/ቤት መብቱን ለማስከበር በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 418 የሚያቀርበው የተቃውሞ	69385	ዳሸን ባንክ (አ/ማ) እና እነ ወ/ሮ ሃዋ መሐመድ	የካቲት 28/2004	593

www.abyssinialaw.com

	አቤቱታ ተቀባይነት ያለው ስለመሆኑ፡ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ.418, 419 አዋጅ ቁ. 97/90 አዋጅ ቁ.97/90 የተሻሻለው የፌዴራል የቤተሰብ ህግ አዋጅ ቁ. 213/92 አንቀጽ 89		(ሁለት ሰዎች)		
2014.	አንድን የማይንቀሳቀስ ንብረት በተመለከተ የባልና ሚስት የጋራ ሀብት ነው በሚል ፍርድ ከተሰጠ በኋላ ክፍፍሉን በተመለከተ ጥያቄ የቀረበለት የአፈፃፀም ችሎት ንብረቱ ሰነድ አልባ ነው የሚል ምክንያትን ብቻ በመያዝ ለአፈፃፀም የቀረበውን መዝገብ በመዝጋት የሚሠጠው ትዕዛዝ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 225(2),423,392(1),371(1)	73041	ወ/ሮ ሰይዳ ደበሌ እና አቶ ሸሪፍ ሸኩር	ሰኔ 22/2004	596
ቅጽ 14					
2015.	• በወንጀል ጉዳይ የተከሰሰው ሰው ጥፋተኛነቱ ተረጋግጦ ንብረቱ በቅጣት ለመንግስት እንዲወረስ በተወሰነ ጊዜ በአፈፃፀም ደረጃ ከአጥፊው (ወንጀለኛው) ንብረት ውስጥ ለቤተሰቡ ህይወትና መተዳደሪያ ሊውል የሚገባውን ድርሻ ለመወሰን ስለሚቻልበት አግባብ፣ • በውርስ ለመንግስት ገቢ እንዲሆን ከተወሰነው የአጥፊው (የወንጀለኛው)	79860	ወ/ሮ ራኬብ መለሰ እና የፌዴራል ዐቃቤ ሕግ	ህዳር 06/2005	

www.abyssinialaw.com

	ሀብትና ንብረት ውስጥ ለቤተሰቡ ህይወት መተዳደሪያ ሊውል የሚገባው ድርሻ ሊሸፍናቸው የሚገባው የወጪ አይነቶችና መጠናቸው፣ • የአጥፊው (ወንጀለኛው) ጋር ጋብቻ የመሠረተ ሰው እንዲወረስ ከተወሰነው ንብረት ግማሽ ድርሻ የነበረው መሆኑን መሠረት በማድረግ በአፈፃፀም የሚያነሣው የቅድሚያ ግዢ መብት ጥያቄ የህግ መሠረት የሌለው በመሆኑ ጥያቄው እንደ መብት አቤቱታ ሊቀርብበት የማይችል ስለመሆኑ፣ የወንጀል ህግ አንቀጽ 98(ለ)(መ), 98(3) (ለ)				
2016.	• ከፍርድ አፈፃፀም ጋር በተገናኘ በአንድ በቀረበ የዋና ጉዳይ ክርክር ሒደት የእግድ ትዕዛዝ የተሰጠበት ንብረት በተመሳሳይ ተከራካሪ ወገኖች ጥያቄ በአፈፃፀም ደረጃ በተጠቃሹ ንብረት ላይ አፈፃፀም እንዲቀጥል በሚል የሚቀርብ አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ፣ • ቀደም ሲል በዋና ጉዳይ ክርክር በፍ/ቤት ትእዛዝ እንዲታገድ የተደረገ መሆኑ የታወቀ ንብረት ላይ በድጋሚ በተመሳሳይ ንብረት ላይ መብትን ለማስከበር በሚል በሌላ ጊዜ በአፈፃፀም ደረጃ የሚቀርብ ጥያቄ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፣	81616	ወጋገን ባንክ አ.ማ. እና እነ ወ/ሮ ሠላማዊት ጥላሁን /ሁለት ሰዎች/	ጥር 15/2005	
ቅጽ 15					
2017.	• በውጭ አገር የተሰጠን ፍርድ በኢትዮጵያ ፍ/ቤቶች ለማስፈፀም ስለሚቻልበት አግባብ፣	78206	እነ ወ/ሮ ዩስራ አብዱልመኢን (ሶስት	ሰኔ 20/2005	415

www.abyssinialaw.com

	• በውጭ አገር የተሰጠ ፍርድን በኢትዮጵያ ፍ/ቤቶች ከማስፈፀም ጋር በተያያዘ በአፈፃፀም ሂደቱ ክርክር በተነሣ ግዜ የፍርድ አፈፃፀሙን በያዘው ፍ/ቤት ክርክሩ ታይቶ ሊወሰን የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 458-460		ሰዎች) እና አቶ አብዱልቀኒ አብዱልሙኢን		
2018.	• በአንድ የፍርድ ባለእዳ ንብረት ላይ ፍርድ እንዲፈፀምላቸው የሚጠይቁ የፍርድ ባለገንዘቦች ያሉ እንደሆነ አፈፃፀሙ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 403 መሠረት ሊስተናገድ የሚገባ እንጂ በሌላ የፍ/ባለመብት ምክንያት በሌላ የአፈፃፀም መዝገብ ላይ የተሰጠው የእግድ ትእዛዝ ተነስቶ የአፈፃፀም ጥያቄው ካልቀረበ በስተቀር ሊቀጥል አይችልም ለማለት የማይችል ስለመሆኑ፣ • አፈፃፀሙ በሚካሄድበት ወቅት በንብረቱ ላይ የመያዣ ውልን መነሻ በማድረግ የቀዳሚነት መብት አለን የሚሉ ወገኖች ያሉ እንደሆነም ጥያቄው በቀረበ ጊዜ እንደየአግባብነቱ ታይቶ ሊወሰን የሚገባው ስለመሆኑ፣ • አፈፃፀሙን የያዘው ፍ/ቤት በንብረቱ ባለቤት ላይ የገንዘብ ክፍያ ፍርድ አሰጥተው እና ገንዘቡም እንዲከፈላቸው ጥያቄ ያቀረቡ የፍርድ ባለገንዘቦችን አስቀርቦ ጥያቄያቸውን በመመርመር ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 403 ድንጋጌ ይዘትና መንፈስ አኳያ አገናዝቦ በመመልከት አፈፃፀሙ ሊመራ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 403, 378	88867	ሪዬስ ኢንጂነሪንግ አክሲዮን ማህበር እና የአክሱም ኮንስትራክሽን ባለቤት አቶ ጌታሁን ሁሴን	ታህሳስ 28/2006	423

www.abyssinialaw.com

2019.	ለፍርድ አፈፃፀም ከተያዘ የሀራጅ ጨረታ ሽያጭ ጋር በተገናኘ ለሁለተኛ ጊዜ በወጣው ጨረታ የተያዘው ንብረት ሊሸጥ የሚገባው ባለሙያ ካቀረበው የንብረቱ ግምት ዋጋ በላይ በተገኘ ከፍተኛ ዋጋ ላቀረበ ተጫራች ብቻ ሣይሆን የባለሙያው ግምት ሳይጠበቅ በሁለተኛው ጨረታ ከተወዳዳሪዎች መካከል ከፍተኛ የሆነውን ዋጋ ላቀረበው ተጫራች ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 428(1)	89088	የኢትዩጵያ ንግድ ባንክ እና አቶ ሞላ እርቄ	ታህሳስ 17/2006	426
2020.	አንድን የተሰጠ ፍርድ ከማስፈፀም ጋር በተገናኘ የአፈፃፀም ስልጣን መሰረቱ ፍርዱን መስጠት ወይም ፍርዱን በሰጠው ፍርድ ቤት ፍርዱን ለማስፈፀም የሚያስችል ውክልና ማግኘት እንጂ የፍርድ ባለዕዳውን ወይም ባለመብቱ የሚኖርበት ክልል (ከተማ) ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378	85764	እነ አቶ ኃ/ሚካኤል ታደሰ (አራት ሰዎች) እና አቶ ተስፉ ታደሰ	መስከረም 21/2006	429
ቅጽ 16					
2021.	በፍርድ ቤት የተሰጠ ውሣኔ ሕጋዊ ባልሆነ እና ውሳኔውን ውጤት አልባ በሚያድርግ መልኩ ውድቅ ሊደረግ የሚችልበት አግባብ ስላለመኖሩ፣ የአስተዳደር አካል በባለቤትነት ማረጋገጫ ማስረጃ አሰጣጥ ላይ ፍጹም የሆነ አስተዳደራዊ ስልጣን ያለው ስላለመሆኑ፣ ፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 378፣ 392	91622	ወ/ሮ አፍሪካ ታደሰ- እና ወ/ሮ ያለምወርቅ ታደሰ-ታልፏል የጎባ ከተማ አስተዳደር	መጋቢት 12/2006	280

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 1195 እና 1196		ፅ/ቤት		
2022.	አንድ ንብረት ወይም ቤት የወቅቱ የገበያ ዋጋ ሊቆረጥ የሚችለው ከተቻለ በስምምነት ይህ ካልተቻለ ደግሞ ቤቱ ለጨረታ ቀርቦ በሚያወጣው ከፍተኛ ዋጋ መሰረት ስለመሆኑ፣	94571	እነ ወ/ሮ የልፍኝ መኮንን (ሁለት ሰዎች) እና አቶ ዘርሁን መኮንን	ሐምሌ 1/2006	285
2023.	ለፍርድ ማስፈጸሚያ የቀረበን የማይንቀሳቀስ ንብረት ለመጀመሪያ የሐራጅ ሽያጭ የሚቀርብበትን የዋጋ ግምትን አስመልክቶ የተነሳ ክርክርን የሚመለከት ሲሆን ፍ/ብ/ስ/ስ/ሕ/ቁ 423(2)(ሀ)	92035	ደደቢት ብድርና ቁጠባ ተቋም አ.ማ. ዓድዋ ቅርንጫፍ እና እነ አቶ ሐጎስ ተስፋይ (ሁለት ሰዎች)	የካቲት 24/2006	288
2024.	አንድ የፍርድ ባለገንዘብ በፍርድ ባለዕዳ ንብረት ላይ በህግ፣በውል ወይም በፍ/ቤት ትዕዛዝ የቀደምትነት መብት ካላቋቋመ በቀር ከሌሎች የፍርድ ባለገንዘቦች ጋር ደረጃቸው(መብታቸው) እኩል መሆኑን ግምት ውስጥ በማስገባት ባስፈረዱት የገንዘብ መጠን መቶኛ ስሌት በፍርድ ቤት ትዕዛዝ	97206	አቶ አማረ መልካሙ እና አቶ ካሌብ ሀሉፍ	ሐምሌ 28/2006	292

www.abyssinialaw.com

	የታገደውን ገንዘብ እንዲከፍሉ ማድረጉ የህግ መሰረት ያለው ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ 403 የፍ/ህ/ቁ 3043፣3044፣3045፣2825				
ቅጽ 17					
2025.	በፍርድ ባለዕዳው ሥም የሚታወቅ ቤት ቤቱ በህጋዊ መንገድ የተገነባና የፍርድ ባለዕዳው እስከሆነ ድረስ ካርታና ፕላን የሌለው መሆኑ እና ለሌላ ሶስተኛ ወገን ተሠጥቷል መባሉ ስጦታው ህጋዊ በሆነ መንገድ እስካልተከናወነ ድረስ ቤቱ ለፍርድ አፈፃፀም እንዳይውል ሊያደረግው የሚችል ስላለመሆኑ፣ የፍ/ሕ/ቁ 276፣277	90722	ወ/ሮ መዓዛ መዝገቡ እና አቶ መሠለ ገላው	ጥቅምት 11/2007	333
2026.	በፍርድ ውሣኔ በተሰጠበት ጉዳይ አፈፃፀምን ለማስቀረት በፍርድ ባለመብት እና በፍርድ ባለ ዕዳ የሚደረግ የእርቅ ውል በፍርድ ቤት ቀርቦ ካልፀደቀ በቀር አፈፃፀምን ሊያስቀር የሚችል ስላለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ. 276፣277	98263	ወ/ሮ እናናይቱ ኢሳ እና ወ/ሮ አሲና ሁሴን	ጥር 06/2007	336
2027.	የፍርድ ባለመብት ፍርዱን እንዲፈፀምለት ሲጠይቅ የፍርድ ባለዕዳው የፍርድ ባለመብቱ ተነፃፃሪ የሆነ ግዴታውን እንዲወጣ ትዕዛዝ ይሠጥልኝ በማለት ጥያቄ ለማቅረብ የሚችለው በአንድ	99743	ንብ ኢንሹራንስ እና	መጋቢት 17 ቀን 2007 ዓ.ም	341

www.abyssinialaw.com

	ፍርድ ቤት ውስጥ ሁለቱም ተከራካሪ ወገኖች የፍርድ ባለመብት መሆናቸው ተረጋግጦ ውሳኔ ተሰጥቶበት እንደሆነ ብቻ ስለመሆኑ፡ - አንድ የፍርድ ባለእዳ እንደ ፍርዱ እንዲፈጽም ሲጠየቅ ፍርድ ያላረፈበትን ቅድመ ሁኔታ በማቅረብ በአፈፃፀም ሊከራከር ሥላለመቻሉ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 398፣ 378		ራዲካል ኢንጅነሪንግ		
ቅጽ 18					
2028.	ለአፈፃፀም መነሻ የሆነን ፍርድ ይግባኝ በመጠየቅ ሳያሸሩ ወይም ሳያሻሽሉ በዋናው ጉዳይ ሊነሱ የሚገባቸውን የክርክር ነጥቦች በአፈፃፀም በተያዘው መዝገብ የክርክር መሰረት ማድረግ ተገቢ ስላለመሆኑ	98347	ወ/ሮ በድሪያ መሐመድ እና አቶ አደም ዑመር	ሐምሌ 13 ቀን 2007 ዓ.ም	386
2029.	በሃራጅ ጨረታ ያሸነፈ አንድ አካል ያሸነፈውን ንብረት በስሙ ካዘወረና ካስተላለፈ በኋላ የሃራጅ ሽያጩ ሙሉ በሙሉ ከተፈፀመለት በኋላ፣ ንብረቱ በሃራጅ ከተሸጠበት ዋጋ ላይ	96588	እነ ወ/ሮ አልማዝ አርዓያ(አራት ሰዎች)	ሐምሌ 17 ቀን 2007 ዓ.ም	390

www.abyssinialaw.com

	እንዲቀነስለት የሚያቀርበው ጥያቄ ተገቢነት የሌለው ስለመሆኑ፡- የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.429፣441 እና 447		እና አቶ አሸናፊ አልታየ		
2030.	የአፈፃፀም ችሎቶች ስለፍርድ አፈፃፀም የተዘረጉትን ሥርዓቶች በመከተል እንደ ፍርዱ ከመፈፀም በቀር የአንድ ፍርድ ይዘትን በመመልከት የፍርዱን ይዘት አድማስ በማጥበብም ሆነ በማስፋት ረገድ ፍርድን የመተርጎም ሥልጣን የሌላቸው ሥለመሆኑ፡- የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 372፣378	96814	አቶ አብዶሽ አዲሽ እና ወ/ሮ ሰብለ ዘውዴ	ሐምሌ 14 ቀን 2007ዓ.ም	395
2031.	እኩል እንከፋፈል በሚል በፍ/ቤት የፀደቀን የቦታና ቤት ስምምነት እኩል ለማካፈል የከተማ አስተዳደሩ የፕላን ስታንዳርድን አያሟላም በተባለ ጊዜ የባልና ሚስትን የጋራ ሀብት በሀራጅ ተሸጦ ይካፈሉ ብሎ መወሰን የግራ ቀኙን በቤቱ የመጠቀም ፍላጎት /ነጻነት የሚገደብ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ 277/1/,325,392	104521	ወ/ሮ ታንጉት ሠጠ እና አቶ ፋንቱ ትኩ	ሰኔ 29 ቀን 2007 ዓ.ም	401

www.abyssinialaw.com

	የአማ/ክልል የቤተሰብ ህግ አዋጅ 79/95 አንቀጽ 73,74 101-103				
ቅጽ 19					
2032.	አንድ ፍርድ የማይፈፀምበት ምክንያት ያለመኖሩ ሲረጋገጥ ለአፈፃፀም ተስማሚ በሆነ መንገድ ፍርድ እንዲፈፀም ትእዛዝ መስጠት የሚቻል ስለመሆኑ የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 392(1)	101631	የባህርዳር ዙሪያ ወረዳ ሲቪል ሰርቪስ ፅ/ቤት እና አቶ በየነ አሸናፊ	ጥቅምት 2 ቀን 2008ዓ.ም	379
2033.	የአፈጻጸም ጥያቄ የቀረበለት ፍርድ ቤት ለአፈጻጸሙ ተስማሚ በሆነ መንገድ ፍርድ እንዲፈጸም ትዕዛዝ የሚሰጠው የፍርድ ባለዕዳውን ጠርቶ ከመረመረው በኃላ እንደፍርዱ የማይፈጸምበት ምክንያት አለመኖሩን ካረጋገጠ በኃላ ስለመሆኑ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 207 እና 320(2) መሰረት በተሰጠው ትእዛዝ ላይ ቅሬታ አቅርቦ ነገር ግን ቅሬታው ተቀባይነት ቢያጣ የይግባኝ መብቱን (የይግባኝ ጊዜ ሊሰላበት) ስለሚችልበት አግባብ	95537	ክራውን ቴክስታይል ዊቪንግ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና ሚድሮክ ኢትዮጵያ ኃ/የተ/የግል ማህበር (ሁለት ሰዎች)	ጥቅምት 3 ቀን 2008 ዓ.ም.	382

www.abyssinialaw.com

	የፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 392 (1)				
2034.	በአፈጻጸም ወቅት አንድ የማይንቀሳቀስ ንብረት በሐራጅ ተሸጦ ከእዳ መክፈያ /ከግራ ቀኙ/ ይካፈሉ በተባለበት ጊዜ የሐራጅ ማስታወቂያ የፍ/ባለመብትን ጥቅም ላይ በቀጥታ ጉዳት እስካላደረሰ ወይም የሚያደርስ መሆኑ ባልተረጋገጠበት ሁኔታ የሐራጅ ማስታወቂያው ተገቢ ለሆነ ቀን በአየር ላይ አልዋለም ወይም በጨረታው ለሚሳተፉ ሰዎች በቂ ጊዜ አልተሰጠም የሚባልበት ሁኔታ አለመኖሩ፣ የፍ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. አንቀጽ 445	110681	ወ/ሮ ሃዋ ጀሬ ተወካይ ታጅጂሆ እና አቶ አብዲ ቀንጨራ	ታህሳስ 8 ቀን 2008 ዓ.ም	388
2035.	በፍርድ ባለመብት አማካኝነት የተፈረደን ፍርድ ለማስፈጸም የቀረበው የአፈጻጸም የክስ ማመልከቻ ይፈጸም የተባለውን ፍርድ ብቻ መሰረት ሊያደርግ የሚገባ ስለመሆኑ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 378	103787	የኢት/ገ/ጉ/ባለስልጣን ሚሌ ቅ/ጽ/ቤት እና ፉአድ ደኑር ሀሰን	ታህሳስ 21 ቀን 2008 ዓ.ም	392

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 20					
2036.	የጋራ ወራሾች ሀብት በሆነ ንብረት ላይ ከእንዳንዱ የጋራ ባለሀብቶች ላይ ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያላቸው ሰዎች የባለድርሻውን ድርሻ ለመያዝ የሚችሉ ስለመሆኑ፣ በውርስ ሀብት እና የጋራ ወራሾች ያልተከፋፈሉ የውርስ ንብረት መካከል ስላለው ልዩነት *የፍ/ሕ/ቁ. 943፣1052፣1053፣1060 እና 1260*	117735	ህጻን ሣራ ማርቆስ እና እነ አቶ ስዩም አሰፋ(አምስት ሰዎች)	28/07/2008 ዓ.ም.	418
2037.	አንድ ለፍርድ ማስፈጸሚያ በሐራጅ ይሸጥ የተባለን ንብረት በባለሙያው የተቀመጠውን የሐራጁ መነሻ ዋጋ አነሰ በማለት የሐራጅ ሽያጩ ተከናውኖ ውጤቱ ባልታወቀበት ሁኔታ የተጀመረው አፈጻጸም ቀሪ ይሁን ማለት ተገቢ ስላለመሆኑ፣	104943	አቶ ይልማ ፈለቀ እና አቶ ጥበቡ ፈለቀ	30/7/2008 ዓ.ም	424
ቅጽ 21					
2038.	በፍርድ አፈጻጸም ምክንያት ተይዞ የሚሸጠው የማይንቀሳቀስ ንብረት ሁለት /ከሁለት በላይ የሆኑ ሰዎች በህብረት የያዙት እና ያልተከፋፈሉት በሆነ ጊዜ ከተከፋዮቹ አንዱ ንብረቱን ለመግዛት በጨረታ ተወዳዳሪ ሆኖ የቀረበ እንደሆነ የፍርድ ባለእዳው	124618	እነ ወ/ሮ ደብካ መሰለ እና ሣጅን ሀይሉ ሞገስ	ህዳር 22 ቀን 2009 ዓ.ም	394

www.abyssinialaw.com

	እንደቀረበ ተቆጥሮ የቀዳሚነት መብት የሚሰጠው ስለመሆኑ፣ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ. 443፣ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 126/1/፣ 1386-1409*				
2039.	የባልና ሚስት የጋራ ንብረት ነው የተባለ ንብረትን አፈፃፀምን በተመለከተ የንብረቱ ሕጋዊነት ላይ የሚመለከተው አስተዳደር አካል አግባብ ያለው ውሣኔ እስኪሰጥ ድረስ መሸጥ መለወጥ ባይቻልም ባለበት ሁኔታ የግራ ቀኙን እኩል ተጠቃሚነት በሚያረጋግጥ አግባብ በጋራ የሚያስተዳድሩበት ወይም ተከፋፍለው የሚጠቀሙበት ወይም አከራይተው ጥቅሙን እኩል የሚከፋፈሉበት ሁኔታ መመቻቸት ያለበት ስለመሆኑ *የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕግ 386/2/*	121565	ወ/ሮ ፍረወይኔ አብርሃ እና አቶ ገ/ጊዮርግስ ፀጋይ	ሚያዚያ 20 ቀን 2009 ዓ.ም	399
2040.	ሁለት ባለዕዳዎች በአንድነትና በነጠላ አንድን ዕዳ እንዲከፍሉ ከተፈረደባቸዉ ባለገንዘቡ ገንዘቡ እንዲከፈለዉ ሁለቱን ባለዕዳዎች በአንድነት ወይም አንደኛዉን ባለዕዳ ሙሉ ገንዘቡን እንዲከፍል ሊጠይቅ የሚችል ሥለመሆኑ በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ ከሆኑት የፍርድ ባለእዳዎች አንዱ የፍርድ ባለዕዳ በዋናዉ ፍርድ ይግባኝ ጠይቆ የራሱን ኃላፊነት	118808	አቶ ደስታ ንጉሴ እና አቶ ሐየሎም በላይ	ሚያዚያ 30 ቀን 2009ዓ.ም	402

www.abyssinialaw.com

	አስመልክቶ ፍርዱን አሽሮት ከሆነ ሙሉ እዳዉን ለመክፈል ታላፊነት የሚኖርበት ይግባኝ ሳይጠይቅ በመቅረቱ ዋናዉን ፍርድ ባልተሻረለት ወይም ይግባኝ ጠይቆ ፍርዱ በጸናበት ሰዉ ላይ የሚሆን ስለመሆኑ *ከፍ/ብ/ሕ/ቁ 1896፣ 1897*				
2041.	በፍርድ አፈጻጸም ጉዳይ ማናቸውም ንብረት በሐራጅ እንዲሸጥ በሚወሰንበት ጊዜ የሚሸጠው ንብረት ከትክክለኛው የዋጋ ግምት አላግባብ ከፍ ወይም ዝቅ ተደርጎል ብሎ የሚያስበው ወገን የጨረታው ቀን ከመድረሱ በፊት የጨረታውን ትዕዛዝ ለሰጠው ፍ/ቤት ግምቱ ተጋኗል በማለት መቃወሚያ ማቅረብ የሚጠበቅበት ሥለመሆኑ በሁለተኛው የጨረታ ማስታወቂያ በተወሰነው ቀን ተጫራች ያልቀረበ እንደሆነ ለጨረታ የቀረበውን ንብረት የፍርድ ባለገንዘቡ ተረክቦ እንዲይዝ ትዕዛዝ ሊሰጥ የሚችለው የፍርድ ባለገንዘቡ ንብረቱን ለመረከብ ፈቃደኛ ከሆነ ብቻ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 423/(1)(2)፣የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 428/2	128776	አቶ ገ/ኢየሱስ ሃይሉ እና ዳዊት ልዑል	ግንቦት 16 ቀን 2009 ዓ.ም	407
ቅጽ 22					

www.abyssinialaw.com

2042.	በሀራጅ አካሄድና ሽያጭ ስርዓት ተገቢ ያልሆነ ድርጊት፣ ማጭበርበር ወይም ማታለል መኖሩ በማስረጃ ከተረጋገጠ ጨረታውን ለማፍረስ በቂ ምክንያት ስለመሆኑ፣ የፍ/ስ/ስ/ሀ/ቁ. 445	136092	ሙሉአለም ግዛው ወልዴ እና እነ ዙፋን ዘለቀ /2ሰዎች /	መስከረም 22 ቀን 2010 ዓ.ም	385
2043.	በአፈፃፀም ሂደት ንብረቴ አላግባብ ተሸጠ ወይም መብቴ ተጎዳ የሚል ሰው ፤ አቤቱታውን አፈፃፀሙን ለያዘው ፍርድ ቤት ወይም አፈፃፀሙን የያዘው ፍርድ ቤት ስህተት የፈፀመ ነው በማለት በይግባኝ እንዲታረም ማድረግ እንጂ የአፈፃፀሙ መዝገብ ከተዘጋ እና አመታት ካለፉ በኃላ መብቴ ይከበረልኝ በማለት አዲስ ክስ ማቅረብ የማይችል ስለመሆኑ፤ በፍ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 404 እና 231(1) (ሀ)	131084	አቶ ጌታቸው ይርገቡስ እና እነ በላይ ናማጋ (3 ሰዎች)	131084	389
ቅጽ 23					
2044.	አንድ ክርክር ያስነሳ ንብረት በአፈፃፀም ሂደት በጨረታ ከተሸጠና ገንዘቡም ለፍርድ ባለገንዘብ ከተከፈለ በኃላ በጨረታዉ ሂደት ጨረታዉን ሊያስፈርስ የሚችል ጉድለት ካልተገኘ እንዲሁም ንብረቱ ለ3ኛ ወገን እንዳይተላለፍ የተሰጠ ዕግድ በሕግ አግባብ ያልተመዘገበ መሆኑ ከተረጋገጠ የቀዳሚነት መብትን ለመጠቀም	156758	የአብክመ ገቢዎች ባለስልጣን ዐ/ሕግ እና አቶ መስፍን ጥላሁን	*ሕዳር 26 ቀን 2011 ዓ.ም*	370

www.abyssinialaw.com

	በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 418 መሰረት የሚቀርብ የመቃወም አቤቱታ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ *በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 418፣426፣445*				
2045.	ባልና ሚስት በጋብቻ ዉስጥ ያፈሩት ቤት ፍቺን ተከትሎ እንዲከፋፈሉ ዉሳኔ ተሰጥቶ በአፈጻጸም ሂደት አንደኛው ወገን ድርሻ ከፍሎ ለማስቀረት የጠየቀና የተወሰነ ገንዘብ ብቻ ይዞ ቀርቦ ቀሪዉን ለመክፈል ጊዜ ከመጠየቅ በቀር ግዥዉን ለመፈጸምና የቅድሚያ ግዥ መብቱን በጊዜው ሳይጠቀም ከቀረ የቅድሚያ ግዥ መብቱ ሊጠበቅ የሚችልበት አግባብ የሌለ ስለመሆኑ በፍ/ብ/ሥ/ስ/ሕ/ቁ 430(1)	152339	ወ/ሮ እድገት ፎጊ እና ም/ኢ/ር አሻግሬ ወ/ማርያም	22/01/2011	377
2046.	አንድ ሰው የከተማን ቦታ በሊዝ ስለመያዝ የወጣው አዋጅ ቁጥር 721/2004 ከመውጣቱ በፊት የይዞታ ማረጋገጫ እንዲሰጠው ጠይቆ የባለቤትነት ማረጋገጫ ካርታ ተዘጋጅቶ እንዲሰጠው ውሳኔ ያገኘው አዋጁ በስራ ላይ በነበረበት ጊዜ ከሆነ የውሳኔው አፈፃፀም ሊቀጥል የሚገባው በአዋጅ ቁጥር 721/2004 አንቀጽ 37/1 መሠረት ሳይሆን በአዋጁ አንቀጽ 6/3/ በሊዝ ስሪት መሠረት ስለመሆኑ	152185	የቦሌ ክ/ከተማ አስ/የመሬት ልማት እና ማናጅመንት ጽ/ቤት	28/01/2011 ዓ/ም	381

www.abyssinialaw.com

2047.	የፍርድ አፈጻጸምን የሚመራ ፍ/ቤት በፍትሐብሔር ሥነ-ሥርዓት ሕግ በተዘረጋው ሥርዓት መሠረት እንደፍርዱ ይዘት እና መንፈስ ውጤት ባለው መልኩ ፍርዱን ከማስፈፀም በቀር የፍርዱን ይዘት በመመልከት የፍርዱን ይዘት አድማስ በማጥበብም ሆነ በማስፋት ፍርድን የመተርጎም ስልጣን የሌለው ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 372፤378	152172	ኢትዮ ቴሌኮም ሠራተኞች የገንዘብ ቁጠባ እና ብድር የሕብረት ሥራ ማሕበር እና እነ ሰለሞን እሸቴ	ሕዳር 28 ቀን 2011 ዓ.ም	385
2048.	አንድ ለክርክር ምክንያት የሆነ ንብረት በአፈፃፀም ምክንያት በሐራጅ እንዲሸጥ የአፈፃፀም መዝገቡን የያዘዉ ፍርድ ቤት ወስኖ የሐራጅ ማስታወቂያ ወጥቶ ገዥ ካልተገኘ ንብረቱን ባለ ገንዘቡ የመረከብ መብት ያለው ሲሆን ይህን ግምት ማስተባበል የሚቻለዉ ደግሞ ባለገንዘቡ ቤቱን እንዲረከብ በሚል ተሰጥቶ የነበረዉ ትዕዛዝ ስነ-ስርዓት ህጉ በሚፈቅደዉ አግባብ በሌላ የፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሻሩ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ህ/ቁ 428(2)	144272	የሻለቃ አሰፋ መንገሻ ሀጋዊ ወራሾች እና አቶ ዮናስ ዳኜ	24/11/2010	391
2049.	የዕርቅ ስምምነት ውል እንደዉሳኔ ተቆጥሮ በፍርድ ቤት ለአፈፃፀም አቅርቦ ለማስፈፀም ስምምነቱ ግልጽና የፈፃሚዉን አካል ግዴታ በማያሻማ ሁኔታ የሚገልጽ መሆን ያለበት ሲሆን ግልጽ ያልሆነ የእርቅ ስምምነት ሲቀርብ፣ ጉዳዩ የቀረበለት ፍርድ	146955	እነ አቶ ብሩክ ታ/መስቀል እና አቶ ነብዩ ታ/መስቀል	30/09/2010	398

www.abyssinialaw.com

	ቤት የሌላ ተከራካሪ ወገን ክርክር እንኳ መስማት ሳያስፈልገዉ ክሱን ዉድቅ ማድረግ የሚችል ስለመሆኑ ፍትሐብሔር ህጉ አንቀጽ 3312(1)				
2050.	የአንድ የማይንቀሳቀስ ንብረት አከራይ የሆነ ሰዉ ላልተከፈለዉ የዉዝፍ ኪራይ ክፍያ አከፋፈል ሲባል ተከራዩ ለቤቱ ማገጫነት ወይም ለስፍራ ማልሚያነት ከሚጠቀምባቸዉ ዕቃዎች ላይ ዕቃዎቹ የራሱ ባይሆኑም ይህንኑ አከራዩ እስካላወቀ ወይም ማወቅ ነበረበት እስካልተባለ ድረስ በሕግ የተቋቋመ የመያዣ መብት ያለዉ መሆኑና በልዩ ሁኔታ ንብረቱ ለአፈጻጸም መዋል መቻል አለመቻሉ በግራ ቀኙ ክርክርና ማስረጃ ተጣርቶና ተረጋግጦ መወሰን ያለበት ስለመሆኑ ፍ/ብ/ሕ/ቁ 2924፣2925፣2926(2)	156389	አዳማ ሳይንስና ቴክኖሎጂ ዩኒቨርሲቲ እና ወ/ሮ ሺወርቅ ሲባኒ	ጥቅምት 28 ቀን 2011 ዓ.ም	402
2051.	በፍርድ አፈጻጸም ምክንያት በመጀመሪያ ጨረታ ሽያጭ ላይ ተወዳድሮ አሸናፊ የተባለ ገዥ ዋጋ ከፍሎ ግዥዉን ባለመፈጸሙ ድጋሚ ጨረታ ሲደረግ የሽያጭ ዋጋ ቢቀንስ በሁለተኛዉ እና በአንደኛዉ ጨረታ መካከል ለተፈጠረዉ የዋጋ ልዩነትና ኪሳራ የመክፈል ግዴታ ሁለተኛውን ጨረታ ተወዳድሮ አሸናፊ የሆነው	154222	አቶ ረሽድ አደም እና አቶ ታሪኩ አማረ	ህዳር 28 ቀን 2011ዓ.ም	407

www.abyssinialaw.com

	ሰው ላይ የማይወድቅ ስላለመሆኑ የፍ/ብ/ስ/ስ/ህግ ቁ./429				

አእምሯዊ ንብረት

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 9					
2052.	አንድን የሥነ-ጥበብ(ኪነ-ጥበብ) ሥራ ያለባለቤቱ ፈቃድ ኦርጅናሉ ወይም ቅጅው ለህዝብ እንዲታይ ማድረግ የኮፒ ራይት ህግ ጥሰት የሚያስከትል ስለመሆኑ የፍ/ብ/ህ/ቁ. 1791, 1771(1), 1790, 2090-2123 አዋጅ ቁ. 410/96 አንቀፅ 7	42253	መምህር ሙሉ ኃይለሥላሴ እና ዘመናዊ ማተሚያ ቤት	ሐምሌ 8/2001	157
ቅጽ 10					
2053.	አንድን መፅሐፍ ከተፃፈበት ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ የተረጐመ ሰው እንደ ድርሰት አመንጪ ተቆጥሮ የሞራልና የቁሣዊ ጉዳት ሊወሰንለት ስለመቻሉ አዋጅ ቁ.410/96 አንቀፅ 2(2),6(1)	44520	አርቲስቲክ ማተሚያ ድርጅት እና ዶ/ር ጌታሁን ሽብሩ	ጥቅምት 10/2002	382

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 12					
2054.	የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት የንግድ ምልክት እና የንግድ ስምን አስመልክቶ ፈቃድ በሚሰጥበት ወቅት የህብረተሰቡን ግንዛቤ በማያዛባና ያልተገባ የንግድ ውድድር እንዳይከሰት ተገቢውን ጥንቃቄ በማድረግ መሆን ያለበት ስለመሆኑ አዋጅ ቁ. 329/95 አንቀጽ 10/1/, /2//ሀ/, እና /ሐ/ አዋጅ ቁ. 501/98 አዋጅ ቁ. 320/95 አንቀጽ 6/1/	57179	ኢትዮ ሴራሚክ ኃ/የተ/የግ/ማህበር እና እነ የኢትዮጵያ አእምሮአዊ ንብረት ጽ/ቤት /ሁለት ሰዎች/	የካቲት 22/2003	544
2055.	• የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረት ጽ/ቤት በሚሰጣቸው ውሣኔዎች ላይ ቅሬታ አለኝ የሚል ወገን ያለው መብት ለፌዴራል ፍርድ ቤቶች ይግባኝ ማቅረብ ነው እንጂ የቀጥታ ክስ ማቅረብ ስላለመሆኑ • የፌ/ጠፍ/ቤት ሦስት ዳኞች በሚሰየሙበት የሰበር ችሎት የሚሰጠው ትዕዛዝ /ውሣኔ/ አስገዳጅ ስላለመሆኑ አዋጅ ቁ. 454/97 አንቀጽ 2/1/ አዋጅ ቁ. 25/88 አዋጅ ቁ. 501/98 አንቀጽ 6, 17, 36, 49	59025	የኢትዮጵያ አእምሯዊ ንብረቶች ጽ/ቤት እና አቶ ጥበበ አየለ	ግንቦት 19/2003	549

www.abyssinialaw.com

	አዋጅ ቁ. 320/95 አዋጅ ቁ. 410/9				
ቅጽ 13					
2056.	ከቅጅና ተዛማጅ መብቶች ጋር በተያያዘ የፊልም ባለቤት ለመሆን በማሰብ በባለሃብትና ፊልሙን ለመስራት በሚል በተደረገ ስምምነት መነሻነት ፊልሙን ለህዝብ ከማቅረብ ጋር ተያይዞ ጉዳዩ በፍ/ብሔር ክርክር ተደርጐበት በተሰጠ ውሣኔ መሰረት ፊልሙን በእጅ አድርጐ መገኘት በወንጀል ተጠያቂነት የማያስከትል ስለመሆኑ አዋጅ ቁ.410/96 አንቀፅ 7(1)(ሀ), 36(1) የወ/ህ/ቁ.23(2), 57-59	70500	ኢንጅነር አድማሱ ገብሬ እና የፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ታህሣሥ 17/2004	573
2057.	• ከቅጅና ተዛማጅ መብቶች ጋር በተያያዘ የመብቱ ተጠቃሚዎችና የመብቱ አድማስ • የቅጅ መብት እንዲከበር ለመጠየቅ መሟላት ስለሚገባቸው ነገሮችና መብቱ እንደተጣሰ የሚቆጠርበት አግባብ አዋጅ ቁ. 410/96 አንቀፅ 7, 9-19, 2(6)	68369	እነ ሳሙኤል ሃይሉ (ሁለት ሰዎች) እና እነ ወ/ሮ ስምረት አያሌው /ዘጠኝ ሰዎች/	ጥር 04/2004	576

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 14					
2058. 1	ባለ ሶስት አውታር (three dimention) ቅርጽ ሥራ ከባለቤቱ ፈቃድና ፍላጐት ውጪ በወረቀት ላይ እንዲታተሙና እንዲሰራጩ ማድረግ የቅጂ መብት ጥሰት የሚያስከትል ስለመሆኑ፣ አዋጅ ቁ. 410/96 አንቀጽ 34(4)	78856	የቀይ ሽብር ሰማዕታት ወዳጆችና ቤተሰቦች ማህበር እና አቶ ኤሊያስ አሰጋኸኝ	ታህሳስ 15/2005	

ቅጽ-19					
2059.	በቅጂና ተዛማጅ መብቶች መጣስ /ለሚደርስ ለጉዳት ካሳ/ ወይም የሞራል ካሳ ዋጋው በተዋዋዮች ወገን ካልተቆረጠ የወቅቱን ዋጋ አጣርቶ መወሰን የሚገባ ስለመሆኑ፣ የሞራል ካሳ አከፋፈል ከፍ/ብ/ሕ/ቁ ውጪ መወሰን የሌለበት ስለመሆኑ የቅጂና ተዛማጅ መብቶች አዋጅ ቁ 410/96 አንቀጽ 7፣8፣37 የፍ/ብ/ሕ/ቁ 2102	99082	ወ/ሮ ፍሬሕይወት ደመቀ እና ቤሩት ዳዊት	ጥቅምት 23 ቀን 2008 ዓ.ም	316

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 21					
2060.	በንግድ ምልከት መመሳሰል በአንድ ምርት ወይም አገልግሎት ጋር በተገናኘ ሁኔታ የሕዝብ ግንዛቤ ያዛባ ወይም ሊያዛባ የሚችል፤ በሁለት ድርጅቶች መካከል መሳከርን የሚፈጥር ከሆነ ሕብረተሰቡ ሊያገኝ የሚገባው ሕጋዊ ጥበቃና ዋስትና በተሟላ ሁኔታ ተፈፃሚ ለማድረግ የሚያስችል በመሆኑ በተመሳሳይ የንግድ ምልክት ላይ ምዝገባ እንዲደረግ የሚቀርብ ጥያቄ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ *አዋጅ ቁጥር 501/1998 አንቀፅ 7* አዋጅ ቁጥር 320/1995	104755	ዱራታ ባትሪ ካምፓኒ እና የኢትዩጵያ አዕምሯዊ ንብረት ፅ/ቤት	ህዳር 16 ቀን 2009 ዓ.ም	413

www.abyssinialaw.com

ወንጀል ሥነ-ሥረአት

www.abyssinialaw.com

ቅጽ 21					
2061.	• በአንድ የወንጀል ክስ ማመልከቻ ላይ ተጠቅሶ የቀረበ ድንጋጌና የክሱ ፍሬነገር ዝርዝር ላይ በስህተት የተጠቀሰ ወይም ሳይጠቀስ የታለፈ መሠረታዊ ነገር መኖሩ ሳይረጋገጥ ከወዲሁ አንቀጽ ካልተለወጠ በሚል ምክንያት ክስ እንዲሻሻል ትእዛዝ መስጠትና ይህ ካልተፈጸመ በሚል የክሱን መዝገብ መዝጋቱ ክስ እንዲሻሻል የሚደረግብትን ህጋዊ አላማ ያላገናዘበ ስለመሆኑ • አንድ ተከሳሽ ላይ የቀረበ ክስ ሁለት ሆኖ 1ኛዉ ክስ ቀደም ሲል ፍርድ ቤት በሰጠው ትእዛዝ መሰረት ተሻሽሎ ባለመቅረቡ የሚዘጋ ቢሆን ሁለተኛዉ ክስ ላይ ያለምንም ህጋዊ ምክንያት ዉሳኔ ሳይሰጥ ማለፍ ሥነ-ሥርዓታዊ ስላለመሆኑ በወ/መ/ስ/ስ/ህግ ቁ/112፣113/2/፣119	155789	የፌዴራል ጠ/አቃቤ ህግ እና ተጠሪ፡- ነቢላ አህመድ	ጥቅምት 21 ቀን 2011 ዓ.ም	458
2062.	የወ/መ/ሕ//ሥ/ሥ ለይግባኝ ማቅረቢያና ተያያዥ ጉዳዮች የጊዜ ገደብ ቢያስቀምጥም በመታየት ላይ ያለ መዝገብ መዘጋቱ አስፈላጊ ሆኖ ከተዘጋ በኃላ እንደገና መከፈቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በምን ያህል ጊዜ ዉስጥ አቤቱታ ሊቀርብበት እንደሚገባ በግልፅ ስላላስቀመጠ የጊዜ ገደቡ የሚወሰነው የጉዳዩን ሁኔታዎችና የአቤቱታዉን ዓይነት በመመልከት እንጂ መዝገቡን ለማንቀሳቀስ የቀረበዉ አቤቱታ ከተወሰነ ጊዜ በኃላ የቀረበ ነው በማለት አቤቱታውን ውድቅ ማድረግ የይግባኝ ባዩን መብት የሚጣብብ ስለመሆኑ	156999	አቶ ከበደ ተሠራ እና የፌዴራል ጠቅላይ ዐ/ሕግ	ጥቅምት27/2011 ዓ/ም	463

www.abyssinialaw.com

	በሕገ-መንግስቱ አንቀጽ 22(2)፤በወ/ሕ/አንቀጽ 6፣ 9(1)				
2063.	በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 27/2/ መሠረት አንድ ተከሳሽ ለፖሊስ የሚሰጠው የእምነት ቃል ለምርመራ ዓላማ ሲባል በምርመራ ጊዜ የተገኘ ማስረጃ በመሆኑ የቀረበውን ክስ ለማስረዳት የሚችል ተቀባይነት ያለው ማስረጃ መሆን አለመሆኑ በፍ/ቤት ሊመረመር እና ሊመዘን የሚገባው እንጂ ከወዲሁ ተቀባይነት አለው ተብሎ ድምዳሜ የሚወሰድበት ስላለመሆኑ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 27/2/	152038	የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤሕግ እና ምንተስኖት ዶሩ	ሕዳር 28 ቀን 2011 ዓ.ም	468
2064.	• የአንድ ተከሳሽ ያለፈ የቅጣት ውሳኔ አሁን ከተከሰሰበት ጉዳይ ጋር በማያያዝ በዋስ ቢለቀቅ ተመሳሳይ ወንጀል ሊፈጸም ይችላል የሚል ግምት በመውሰድ የዋስትና ጥያቄን አለመቀበል አግባብነት የሌለው ስለመሆኑ • በሕግ በግልጽ ካልተደነገገ በቀር አንድ ተከሳሽ በፍርድ ዳኝነት በግልጽ እስካልታወቀ ድረስ የቀድሞ ጥፋተኝነቱ የማይገለፅ ስለመሆኑ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 67 (ለ)፣138 (1)	132055	አቶ አህመድ ደርባቸው እና ፌዴራል ዐቃቤ ህግ	ጥቅምት8/2009 ዓ.ም.	473

ቅፅ 24

72.	የወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ አንቀፅ 63 እና 67 በተከሳሾች ላይ ስላላቸው ተፈጻሚነት	182266	የደቡብ ብሔሮች ብሔረሠቦች እና ሕዛቦች ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ጠቅላይ ዓ/ሕግ እና አሸብር ዲጌታ ሄል	ጥቅምት 19 ቀን 2012 ዓ.ም	420

www.abyssinialaw.com

73.	አንድ ድርጊት ከመፈፀሙ በፊት፣ ሲፈፀም ወይም ድርጊቱ ከተፈፀመ በኃላ ዓ/ቃቤ ህግ ስለቀረበው ክስ ማስረጃ ይሆነኛል በማለት በህጉ አግባብ ያቀረበውን ማስረጃ በማስረጃነት ሊቀርብ የማይችልና ተቀባይነት የሌለው (Inadmissible evidence) ነው የሚል ግልፅ ክልከላ የሚያደርግ የህግ ድንጋጌ በሌለበት የማስረጃው አስረጂነት ዋጋ ሳይታይና ሳይመዘን በደፈናው ማስረጃው ከተከሳሾች ጋር አብሮ ተከሳሽ የነበረ ነው፤ የተከሳሾችን የመከላከያ መብት ይጎዳል በሚል ምክንያት ተቀባይነት የሌለው ነው በማለት ውድቅ ማድረግ የማስረጃ ተቀባይነት፤አግባብነትና ምዘና መርህን፤ የክርክር አመራርና የዳኝነት አሰጣጥ ስርዓትን ያልተከተለ ስለመሆኑ ወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁ 108-122፣የሙስና ወንጀሎች አዋጅ ቁጥር 881/2007 አንቀጽ 8 እና የተሻሻለው የፀረ ሙስና ሌዩ የሥነ ሥርዓትና የማስረጃ ሕግ አዋጅ ቁጥር 434/1997 እንደተሻሻው አዋጅ ቁጥር 882/2007 አንቀጽ 41፣43	163947	የፌደራል ጠቅላይ ዓ/ቃቤ ሕግ እና እነ አቶ ጌታቸው ዋለልኝ	ሃምላ 15 ቀን 2011 ዓ.ም.	430
74.	· በሙስና ወንጀሎች አዋጅ መሰረት በተመሰረት ክስ ተከሳሹ እንዲከላከል ብይን ተሰጥቶ ይህ ብይን የተሰጠበት ድንጋጌ አማራጭ	182050	የፌዳራለ ጠቅላይ ዓ/ህግ እና	ታሕሳስ 24 ቀን 2012 ዓ.ም	437

www.abyssinialaw.com

	ቅጣትን ያስቀመጠ ሆኖ በተሻሻለው የፀረ-ሙስና ሌዩ የስነ ስርአትና የማስረጃ ህግ (ማሻሻያ) አዋጅ ቁጥር 882/2007 አንቀጽ 3/1 ሁለተኛ ሀሳብ ላይ ከአራት አመት በላይ በሚል የተደነገገውን ቅጣት		ብርጋዴር ጀነራል ሐድጉ ገ/ጊዮርጊስ		

www.abyssinialaw.com

	እንደ መነሻ ቅጣት በመውሰድ የቅጣት መነሻቸው አራት ዓመት የሆነ በፅኑ እሥራት የሚያስቀጡ ወንጀልችን የሚመለከት እንደሆነ አድርጎ በመውሰድ ዋስትናን መፍቀድ ተቀባይነት የሌለው ስለመሆኑ የተሻሻለው የጸረ-ሙስና ልዩ የሥነ-ሥርዓት እና የማስረጃ ሕግ አዋጅ ቁጥር 434/97 አንቀጽ 4/1/ ተከሳሹ በፈፀመው የወንጀል ድርጊት ምክንያት የደረሰው የጉዳት መጠንን በተመለከተ አቃቤ ህግ ክስ በመሰረተበት የህግ አንቀጽ በተከሳሹ የወንጀል ድርጊት ምክንያት የደረሰውን የጉዳት መጠን አለመግለጹ ተከሳሽ በዋስትና ቢለቀቅ ዋስትናውን አክብሮ ሊቀርብ አይችልም የሚል ግምት በመውሰድ የዋስትና መብትን የማያስከለክል ስለመሆኑ የወ/መ/ሥ/ሥ/ሔ/ቁ 67				
75.	አንድ ተከሳሽ ጥፍተኛ ቢባል በቀላል እሥራት፤ ከ12 ዓመት በታች በሆነ ጽኑ እሥራት ወይም ከአሥራ ሁለት ዓመት በላይ በሆነ ጽኑ እሥራት ሊቀጣ የሚችል በመሆኑ ተመራጭ የሚሆነው የፍርድ ሂደት ተከሳሹ	179416	ሀለቃ ንጉሴ አብርሃ እና የትግራይ ክልል ፍትህ ቢሮ	ሰኔ 23 ቀን 2012 ዓ.ም	454

www.abyssinialaw.com

	በተከሰሰበት ድንጋጌ የተቀመጠው ከፍተኛ ቅጣት ሊቀጣ ይችላል ብሎ ከወዲሁ በማሰብ ጉደዩን በሌለበት እንዲታይ ማድረግ ሳይሆን የተከሳሽ በችሌት ተገኝቶ የመከራከር መብት ከሚጣስ ይልቅ ተከሳሽ እስኪገኝ ድረስ				

www.abyssinialaw.com

	የፍርድ ሂደቱ እንዲይካሄድ በማድረግ ስለመሆኑ የኢፌዲሪ ሕገ መንግስት አንቀጽ 20/4፣ ዓለም ዓቀፍ የሲቪል እና የፖሎቲካ መብቶች ስምምነት አንቀጽ 14፣የወ/መ/ሀ/ሥ/ሥ/ቁ 162(2)				
76.	አንድ ወንጀል ክስ እንዲሻሻል ትእዛዝ የሚሰጠዉ በክስ ማመልከቻ ፎርም ወይም በክሱ ማመልከቻ ላይ ስለወንጀሉ አስፈሊጊ ዝርዝር ዉስጥ ስህተት ሲገኝ ወይም ሳይጠቀስ ሲቀርና ይህም መሰረታዊ ነገር ሆኖ ሲገኝ ስሆመሆኑ በወንጀለኛ መቅጫ ስነ ስርዓት ህግ አንቀጽ 111፣112፣118 እና 119/1/	171521	የፌደራል ጠቅላይ ዓቃቤ ህግ እና ወ/ሮ ትርሃስ መስፍን ገ/እግዘአብሓር	ታኅሳስ 23 ቀን 2012 ዓ/ም	459

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com